

KÄSIRAAMAT

KAITSEVÄE

KOMPLEKTEERIMISE ALAL.

KAITSEVÄGEDE STAABI V OSAKONNA VÄLJAANNE.

TALLINNAS 1929.

RIIGI TRÜKIKIODA, NIINE TÄN. 11.

EESÕNA.

Kaitseväe komplekteerimise alal on antud, eriti viimase nelja aasta jooksul, terve rida seadusi, seadlusi, määrusi, juhatuskirju jne., mis on laialipaisatuna avaldatud Riigi Teatajais ja Kaitseministri käsukirjes.

Käesoleva käsiraamatu ülesanne on koondada ja süstematiseerida kõik seni ilmunud kaitseväe komplekteerimise ala puudutavad sundnormid ja korraldused, et seega hõlbustada tähendatud normide ja korralduste käsitlemist neil paljudel isikutel, asutustel ja väeüksustel, kes võtavad osa kaitseväe komplekteerimise tööst.

Käsiraamat jaguneb kahte suuremasse ossa:

Esimene osa sisaldab peale Kaitseväeteenistuse seaduse, mis on aluseks meie kaitseväe korraldamisel ning komplekteerimisel, seadusi, seadlusi, määrusi ja juhendeid noorsoo sõjalise ettevalmistamise, kodanikkude tegelikku teenistusse võtmise, tagavaraväkke arvamise, tagavaraväelaste arvestamise, kaitseväelaste pensioni, kaitseväelaste isikutunnistuste ja Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus kodanikkude vastutusele võtmise alal.

Käsiraamatu teises osas on Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise seadus, selle seaduse rikkumise kohta käivate karistusmääruste seadus, veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kontroleerimise teostamise määrus ja juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks.

Lisana on toodud nimestik Riigi Teatajas avaldatud kaitseväe alal sagedamini käsitlemisele kuuluvatele sundnormidele ja korraldustele, ühes äratähendamisega missuguses hiljemilmunud Riigi Teatajas on avaldatud neile muudatusi, täiendusi jne.

Üksikutele küsimustele lahendavate vastuste hõlpsamaks leidmiseks on käsiraamatusse peale sisukorra paigutatud veel üksikasjaline tähestikuline sisujuht.

Sisukord.

	Lhk.
Tähestikuline sisujuht	8
I. KAITSEVÄE KOMPLEKTEERIMINE INIMESTEGA.	
1. Kaitseväeteenistuse seadus	3—35
2. Kaitseväge komplekteerimine rahua ajal.	
Juhatuskiri kodanikkude alalisse kaitseväge sondaega teenima võtmise alal	36—80
Nimestik koolide kohta, mille õpilased saavad ajapikendust hariduse jätkamiseks	81—84
Seadlus meriväge osalise komplekteerimise kohta jungidega	85—86
Kaitseväge orkestrite komplekteerimine õpilastega (Sõjainistri pvk. nr. 236 — 1922 a. ja ksk. nr. 58 — 1929 a.)	86
Sõjaväge lendurite, lendurvaatlejate ja aviomotoristide ettevalmistamine (Sõjainistri ksk. nr. 217 — 1928 a.)	87—90
Üleajateenijate teenistusseadlus	91—94
Ohvitseride ettevalmistamise seadlus	94—98
Juhendid Ohvitseride ettevalmistamise seadluse elluviimiseks (Kaitseministri ksk. nr. 181—1929 a.)	98—100
Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. „A“	100—106
Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. „B“	106—109
3. Noorsoo osaline sõjaline ettevalmistamine.	
Määrus sõjalise kasvatus ja õppuse teostamise ja kontrollcerimise kohta õppeasutustes	110—111
Ajutised juhendid sõjalise ettevalmistuse teostamiseks õppeasutustes	112—113
Kaitseväge teenistuse kohuste täitmisel antavate soodustuste määrus	113—114
4. Vabadussõjast osavõtnute tagavaraväge arvamine.	
Vabadussõjast osavõtnud kaitseväge laste tagavaraväge arvamise seadus.	115
Vabariigi Valitsuse otsus 5. aprillist 1927 a. Vabadussõja ajal teeninute reservväge arvamise kohta	115
Vabariigi Valitsuse otsus 27. jaanuarist 1928 a. Vabadussõjast osavõtnute reservväge arvamise kohta (Sõjainistri ksk. nr. 43 — 1928 a.)	116
5. Tagavaraväge laste arvestamine.	
Juhatuskiri kaitseväge teenistus- ja tööteenistuskohustuslike kodanikkude arvestamiseks	117—135
Tabel tegeliku sundusliku teenistusaja kaitsevages ärateeninud teenistuskohustuslik. kodanikkude liikidesse jaotamiseks	136—144
Juhthõõrid kaitseväge teenistuse tunnistuse (raamatukujulise) väljaandmiseks	144—147

6. Käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine.

Määrus käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks sõjainistri korraldusel 148—151

7. Tagavaraväelaste õppustele kutsumine.

Määrus reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks 152—153

Juhtnõõrid kaitseväeringkondade ülematele tagavaraväelaste õppustele kutsumiseks. 154—159

Reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamise seadlus 160—162

8. Tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine mobilisatsiooni korral.

Nimekiri riigi- ja omavalitsuseasutuste ametikohtadele, millel teenivatele käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele antakse mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmuniseks 163—166

Nimekiri ametikohtadele, millel teenivaile ning töötavaile käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele, kui mobilisatsiooni tööde täideviimise juures tegevatele, antakse mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmuniseks kuni mobilisatsiooni tööde täideviimise lõpuni 166—168

Sõjainistri määrus kaitseväe kokkukutsumise puhul kogumiskohta ilmunud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelaste poolt kaasatoodud toidu ja varustuse eest tasumaksmise kohta 168

9. Kaitseväelaste ja nende perekondade pension ja invaliidide järelravitsemine.

Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioniseadus 169—175

Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseadus 175—185

Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse põhjal määratud pensionide kõrgendamise seadus 186

Nimestikud haiguste ja kehaliste puuduste kohta, mis rahvaväelastele õiguse annavad pensioni saada 186—189

Juhatuskiri rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse tarvitamise kohta 189—191

Töö- ja hoolekandeministeeriumi ringkiri maa- ja linnavalitsustele. (Seletus rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse elluviimise kohta) 191

Töö- ja hoolekandeministeeriumi ringkiri kõigile linna ja maakonna rahvaväe komisjonidele ja kõigile linna- ja maavalitsustele. (Invaliidide töövõime %-ndi kindlaksmääramise asjus) 192

Seadus pensioni maksmise kohta isikutele, kes Eesti Vabariigi üleschitamise tööst osa võtnud ja selle juures töövõime kaotanud, niisama ka suumasaanute perekondadele 192

Töö- ja hoolekandeministeeriumi määrus Vabadussõja invaliidide järelravitsuse korra kohta 193

Töö- ja hoolekandeministeeriumi määrus ilmasõja invaliidide järelravitsuse korra kohta 193

Töö- ja hoolekandeministeeriumi täiendav määrus sõjainvaliidide järelravitsuse korra kohta 193—194

10. Kaitseväelaste isikutunnistused.

Täiendav määrus isikutunnistuste kohta (RT 58 — 1926) 195

Täiendav määrus isikutunnistuste kohta (RT 4 — 1927) 195

Kaitseväeteenistusse puutuvate andmete kandmise kord isikutunnistusse kodaniku alalise kaitseväge astumisel, kaitseväes teenimisel ja sellest vabastamisel (Sõjainistri ksk. nr. 552—1926) 196—197

11. Kaitseväeteenistuse asjus sisseantavate palvete, avalduste j.n.e. tempelmaksust vastamine.

Väljavõte Tempelmaksu seaduse § 4-st 198

Otsekoheste maksude peavalitsuse seletus 19. XII. 1928. Nr. 2143/g 198

12. **Vastutusele võtmine Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus.**

Karistuse määrused Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus	199—201
Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õigustekaotamise muutmise seadus	201—202
Üleriikliku otsimise kord	202—205
Sõjakohtutele ajutised juhtnõõrid karistuste määramisel ja täideviimisel (Sõjaministri pvk. nr. 180— —1922 a.)	206
Täiendavad juhtnõõrid kohtulikkude karistuste täideviimisel (Sõjaministri ksk. nr. 492—1924 a.)	207
Juhendeid kohtualla andmise asjus (Sõjaministri ksk. nr. 502—1924 a.)	207

II. KAITSEVÄE KOMPLEKTEERIMINE VEO- JA LIIKUMISVAHENDITEGA.

13. **Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise seadus.** 213—21714. **Veo- ja liikumisvahendite arvestamine.**

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kontroleerimise teostamise määrus	218—249
Juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks (Kaitseministri ksk. nr. 229 — 1929 a.)	250—256

15. **Vastutusele võtmine veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise seaduse rikkumise asjus.**

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise seaduse rikkumise kohta käivate karistusmääruste seadus	257
---	-----

LISA:

Nimestik kaitsevæe alal sagedamini käsitlemisele kuuluvatele sundnormidele ja korraldustele, mis on avaldatud Riigi Teatajas (kuni RT 62 — 1929)	259—300
--	---------

Tähestikuline sisujuht.

(Numbrid tähendavad lehekülgi.)

A.

A:

Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. „A“ — 100—106.

Abikomisjon:

Kaitseväeteenistuse a. — vaata Kaitseväeteenistuse komisjon ja abikomisjon.

Abinõud:

Arstlikud a. kaitseväeteenistuse komisjonis kutsealuste läbivaatamiseks — 52.

Sõidu- a. — vaata Veo- ja liikumisvahendid.

Aeg:

A. koduste asjade korraldamiseks käsutusväelastele — 149.

A. koduste asjade korraldamiseks tagavaraväelastele mobilisatsiooni korral — 23.

A., mis ei loeta tegelikuks kaitseväeteenistuseks — 8.

Kutsealuste vastuvõtmise a. — 7.

Tagavaraväelaste arvelevõtmise a. — 26, 119.

Aerupaadid — vaata Mekaanilised veo- ja liikumisvahendid.

Ajapikendus:

A. kutsealustele — 11—13, 35, 37, 38, 40, 45, 46, 54, 55, 72.

A. käsutusväelaste kokkukutsumise korral — 11—14, 148, 163, 166.

A-elolevatele kutsealustele teatelse kokkuseadmine — 40, 47.

A. mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavatele ohvitseridele — 13, 14, 32, 125, 126, 163, 166.

A. mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavatele tagavaraväelastele — 11—14, 23, 125, 126, 148, 163, 166.

A-elolevate teenistusse kutsumine enne a-se lõppu — 12—14.

A-e tunnistus — 45, 72.

A. tööteenistuskohuslastele (sunnitõuga karistatutele) — 28, 55.

A. õppustele kutsutavatele tagavaraväelastele — 11—14, 152—155, 163.

Kesk- ja kutsekoolide õpilastele tegelikku kaitseväeteenistusse ilmutamiseks ajapikenduse andmise tingimused — 35.

Tervislikkudel põhjustel a-elolevate järelevaatusele kutsumine enne a-se lõppu — 12, 18, 55.

Akt:

A. arstliku läbivaatuse tagajärgede kohta pensioni saamiseks — 172, 181, 189, 190.

Alaline kaitsevägi — 5.

Alandamine reamehiks — 34, vaata ka Auaste.

Alandus:

Sõiduhinna a. kaitseväelastele — 9.

Algus:

Mobilisatsiooni täideviimise a. — 23.

Tegeliku teenistusaja a-se lugemine vastuvõetud kutsealustele — 8, 18.

Tegeliku teenistusaja a-se lugemine vastuvõetud tagavaraväelastele mobilisats. korral — 24., ohvitseridele — 32.

Allkiri teatelehe täitmise üle kutsealuste nimekirja kandmisel — 39—41, 47, 68.

Allohvitser (vaata ka Üleajateenija):

A.-i auastme kaotamine ja reameheks alandamine — 34.

A.-i tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine — vaata Kutsumine.

A.-i tagavaraväe liigi äratähendamine — 144.

Mereväe a. — 85.

Alluvus kohtule:

Kutsealuste nimekirja kantud kodanikkude a. k. — 66.

Tegelikku kaitseväeteenistusse astunud kaitseväelaste a. k. — 33.

Töõteenistus-kohustuslike kodanikkude a. k. — 34.

Allüksus — vaata Arvestamise allüksus.

Alused:

A. tagavaraväelaste arvestamisel — 26, 117, 136.

A. pensioni väljaarvamiseks — 170, 176.

A. kaitseväele kõlblikkuse äramääramiseks: kodanikkude suhtes — vaata A ja B; veo- ja liikumisvahendite suhtes — vaata Juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks.

Ametikohad, millel teenivatele tagavaraväelastele antakse ajapikendust:

Mobilisatsiooni korral — 163, 166.

Õppustele kutsumisel — 163, 166.

Andmed:

Kutsealuste kohta a-te kogumine — 43.

Veo- ja liikumisvahendite levinemistingimuste ja hindade kohta a-te kogumine — 222, 248.

Apteekri õpilane:

Ajapikenduse andmise tingimused a. õ-le — 35.

Arest — vaata Kartserarestis.... ja Vahiall

Arst:

Juhtnõõrid a-idele kodanikkude läbivaatamiseks — 59—64.

Kaitseväeteenistuse komisjoni a. — 14.

Kaitseväeteenistuse Peakomisjoni a. — 15.

Kogumispunkti (vastuvõtmispunkti) a. käsutusväelaste kokkukuts. korral — 149.

Kogumispunkti (vastuvõtmispunkti) a. tagavaraväelaste mobilisats. korral — 24.

Kogumispunkti (vastuvõtmispunkti) a. tagavaraväelaste õppustele kutsum. korral — 153, 155.

Loomaarst veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel, kontrolleerimisel ja kaitseväele võtmisel — 214, 215, 219, 221, 222, 224.

Arstlik komisjon — vaata Komisjon.

Arstlik läbivaatus:

A. 1. käsutusväelaste kokkukutsumisel — 149.

A. 1. tagavaraväelaste õppustele kutsumisel — 153, 155.

Tagavaraväes olevate a. 1. kaitseväeteenistusest vabastamise otstarbel, igal ajal — 11.

A. 1. töövõime kaotuse %-ndi kindlaksmääramiseks — 171—173, 178, 179, 192.

Autojuhi, motoristi ja lenduri a. 1. väeosas mob. korral — 24.

Hiljaksjäänud kutsealuste a. 1. — 17, 18, 41, 42, 47, 51, 52, 56.

Juhendid arstidele kodanikkude läbivaatamiseks — 59—64.

Kaebajate (kaitseväe- ja tööteenistuse asjus) a. 1. Peakomisjonis — 30, 59.

Kutsealuste a.1. — 17, 18, 47, 52—56, 59—64.

Tagavaraväelaste a. 1. mobilisats. korral — 24.

Aruanne:

A. arvelolevate tagavaraväelaste kohta — 122, 123, 126, 127, 131, 132.

A. arvel seisvatest registreeritud mehaaniliselt liikuvatest veo- ja liikumisvahend — 227, 234, 235.

A. tegelikku teenistusse vastuvõetud ja väeosadesse saadetud noorte üle, 50, 77.

A. vastava kutsega teenistusse kutsutud kodanikkude üle — 50, 78, 79.

A. õppustele kuulunud tagavaraväelaste üle — 156, 159.

Kaitseväele kõlbulikkude veo- ja liikumisvahendite a. — 221, 233.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugejate a. — 222, 226, 232—235, 248.

Veo- ja liikumisvahendite kohta ringkonna a. — 221, 232, 234, 235, 248.

Arvele võetute tagavaraväelaste nimekirjad — vaata Nimekiri.

Arvelolijate nimestiku raamat — vaata Nimestiku raamat.

Arvelt kustutamine — vaata Kustutamine.

Arvestamine:

Aeg, mis ei arvestata tegelikuks teenistuseks — vaata Aeg.

Erilar. — vaata Erilarvele võtmine.

Kaitseväeteenistus- ja tööteenistuskohustuslike kodanikkude a. — 25—29, vaata ka Tagavaraväelaste arvestamine.

Ohvitseride a. — vaata Ohvitserid reserv- ja maakaitseväes.

Pensionioõigusliku teenistuse a. — vaata Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseadus.

Veo- ja liikumisvahendite arvestamine — 218-256.

Välisriigi sõjaväes teenitud aja a. — 7, 36.

Arvestamise allüksus — 37, 118.

Arvestamise alused — vaata Alused tagavaraväelaste arvestamisel.

Arvestamise asutused — vaata Asutused.

Arvestamise määruste täitmise järelevalve — 28, 118.

Asjad, mis tagavaraväelastel kaasa võtta mob. korral — 24.

Asjad, mis kaitseväele üle antakse ühes vankritega ja iseliikuvate vahenditega — 216.

Asjade korraldamine:

Koduste a. k-seks antav aeg — vaata Aeg.

Asjade otsustamise kord:

A. o. k. kaitseväeteenistuse komisjonis — 52.

A. o. k. Kaitseväeteenistuse Peakomisjonis — 58.

Aspirant — vaata Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

Astunuks tegelikku kaitseväeteenistusse lugemine:

Kutsesalused — 18.

Käsituseväelaste kokkukutsumisel — 149.

Tagavaraväe ohvitserid, mobilis. korral — 32.

Tagavaraväelased (allohvitserid ja sõdurid), mobilis. korral — 24.

Asutused:

Kaitseväeteenistuse kohustuse täitmist juhtivad a. — 14, 15, 37, 42, 51, 57.

Kutsesaluste nimekirju kokkuseadvad a. — 15, 37, 38.

Tagavaraväelaste arvestamise a. — 25, 26, 118.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise alal tegutsevad a. — 214, 215, 219.

Asutustes ja ettevõtetes teenivad tagavaraväelased:

Ajapikenduse andmine käsituseväelaste kokkukutsumise korral — vaata Ajapikendus.

Ajapikenduse andmine mobilis. korral — vaata Ajapikendus.

Ajapikenduse andmine õppustele kutsumisel — vaata Ajapikendus.

Kaitseväe asutustes ning väeosades teenivate tagavaraväelaste mobiliseerimine — 23, 125.

Vabastamine asutuse või ettevõtte teenistusest käsituseväelaste kokkukutsumise korral — 149.

Vabastamine asutuse või ettevõtte teenistusest mobilisatsiooni korral — 23.

Atestaat:

Toidu a. väeosadesse saadetavatele noortele — 49.

Auaste:

A-me (ohvitseri ja allohvitseri) kaotamine — 34.

A-me tagasisaamine (ohvitseridel) — 31.

Ülendamine lipnikuks — 20, 96.

Ülendamine noorem-leitnandiks — 97.

Autod — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.

Autojuhtide (ka lendurite ja motoristide) tegelikku teenistusse võtmine mobilis. korral — 23, 24.

Aviomotorist — vaata Sõjaväe lendurite, lendurvaatlejate ja aviomotoristide ettevalmistamine.

B.**B:**

Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. „B“ — 106—109.

Blankettide vormid:

Kodanikkude alalise kaitsevõkke sondaega teenima võtmise alal — 42, 43, 66, 67—80.

Käsitlusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise alal — 150, 151.

Tagavaraväelaste arvestamise alal — 128—135.

Tagavaraväelaste õppustele kutsumise alal — 157—159.

Veo- ja liikumisvahendite arvestamise alal — 229—249.

Üleriikliku otsimise korra alal — 205.

D.

Degradeerimine — vaata Auaste.

Dokumendid:

D. ajapikenduse saamiseks — vaata Ajapikendus.

D. kutsealuste nimekirja kandmisel — 16, 38, 39.

D. vabatahtlikult teenistusse astumiseks — vaata Vabatahtlik.

Kutsealuste kohta saadud d. — 43.

Kutsealustelt komisjoni ilmumisel äravõetavad d. — 47.

Tagavaraväelaste arvelt kustutamise d. — 123.

Tagavaraväelaste teenistusedokumentide korraldamine — 120.

Teenistusse vastuvõtmisele tähtajal mitteilmumise põhjuseid selgitavad tunnistused ja d. — 17, 42.

Tegelikku teenistusse vastuvõetute d. — 47, 49, 50.

Veo- või liikumisvahendi toomatajätmise põhjuseid selgitavad d-did — 216, 225.

Duplikaat:

Kaitseväeteenistuse tunnistuse d. — 124.

E.

Ebakõlbulikkude kodanikkude kaitseväeteenistusest vabastamine — vaata Vabastamine.

Eeltööd:

Mobilisatsiooni e. — vaata Mobilisatsioon.

Eksternina reservväe ohvitseri ettevalmistavate kursuste eksami õiendamine — 20, 21.

Elukoha muutmine:

Kutsealuste e. m. — vaata Üleviimine.

Tagavaraväelaste e. m.-sast teatamine arvestamise asutusele — vaata Registreerimine.

Erakorraline puhkus:

E. p. kaitseväelastele — vaata Puhkus.

E-sel puhkusel viibitud aja arvestamine — 8.

Erandid kodaniku õigustes ja kohustustes kaitseväelaste suhtes — 9.

Eriarvamine otsuste tegemisel:

E. kaitseväeteenistuse komisjonis — 57.

E. kaitseväeteenistuse Peakomisjonis — 58.

Eriarvele võtmine:

E. võtmist õigustavate ametikohtade nimestik — 126, 135, 163, 166.

Tagavaraväelaste e. v. — 125—127.

Teated kodanikkude e. v.-seks — 125, 134.

Eiiteadlaste, üldlugeja ohvitseri ja vet.-arsti ülesanded veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel — 214, 221, 222.

Esitamine:

Kaebuste e. — vaata Kaebused.

Palvete e. — vaata Palved.

Tähtajal esitamata jäänud veo- ja liikumisvahendite üldlugemine — 220, 223.

Veo- ja liikumisvahendite esitamine vastuvõtmispunkti — 216.

Ettevalmistamine:

- Ohvitserideks e. — 20, 21, vaata ka Ohvitseride ettevalmistamise seadlus ja Juhendid Ohv. ettevalm. seadl. elluviimiseks.
- Sõjalise ettevalmistuse teostamine õppeasutustes — vaata Noorsoo osaline sõjaline ettevalmistamine. Sv. lenduriteks, lendurvaatlejateks ja aviomotoristideks e. — vaata Sv. lendurite, lendurvaatlejate ja aviomotoristide ettevalmistamine.

Ettevõtetes teenivad tagavaraväelased — vaata Asutustes ja ettevõtetes teenivad tagavaraväelased.

H.

Haigeks jäänud tegelikku teenistusse kutsutud tagavaraväe ohvitserid — 32.

Haigemaja arstlik komisjon — 10.

Haigemajas järelekatsumine — vaata Järelekatsumine haigemajas.

Haigemajas viibitud aja arvestamine tegelikuks teenistuseks — 8.

Haigus — seaduslik tähtajal mitteilmumise põhjus — 17, 32.

Haiguse või vigastuse iseloomu tõttu vabastamine isiklikust ilmumisest kv. komisjoni — 56.

Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri:

Lit. „A“ — 100—106.

Lit. „B“ — 106—109.

Haiguste ja kehaliste puuduste nimestikud, mis rahvaväelastele õiguse annavad pensioni saada — 186—189.

Hariduse jätkamiseks ajapikenduse andmine (vaata ka Ajapikendus):

Ajapikenduse tunnistus — 45, 72.

Ajapikendust õigustavate koolide nimestik — 81—84.

Palvete esitamine — 12, 13, 37, 38.

Palvete otsustamine — 45.

Tingimused — 12, 35.

Üleminek ühest õppeasutusest teise — 45, 46.

Hiljaksjääjad:

H. kutsealused — 17, 18, 41, 42, 47, 50, 51, 52.

H. mobilisatsiooni korral — 24.

H-mise seaduslikud põhjused — 17, 32.

H. tagavaraväelaste õppustele — 153, 156.

H-te vastutusele võtmine — vaata Vastutuse kord.

Mitteilmunute nimestik — 50, 80.

Hobused, mis kaitsevägele kõlbmatud — 251.

Hobuste liigitamine — 250, 251.

Hobuste üldlugemine — 225, vaata ka Üldlugemine.

Hobuste üleandmine kaitsevägele — 216.

I.

Ilumine:

I. kaitseväeteenistuse komisjoni sondaaga teenima vastuvõtmiseks ja kaitseväeteenistuse vahekorra lahendamiseks — 7, 17, 36, 39—42, 47.

I. kontrollkogumistele — 28.

Käsutusv. i. kokkukutsumisel — 149.

Tagavaraväe ohvitseride tegelikku kaitseväeteenistusse i. — 32.

Tagavaraväelaste i. mob. korral — 23, 27.

Tagavaraväelaste i. õppustele kutsumisel — 153, 155.

Vabastamine isiklikust ilmumisest — vaata Isiklikust ilmumisest vabastamine.

Vastuvõetud kutsealuste tegelikku teenistusse (kogumispunkti) i. — 7, 18, 49, 50.

Instruktor — vaata Sõjalise õppuse instruktor.

Invaliidide järelravitsus:

- Ilmasõja i-de järelravitsus — 193.
- I-de töövõime kaotuse %-ni kindlaksmääramine — 192.
- Täiendav määrus sõjai-de järelravitsuse korra kohta — 193, 194.
- Vabadussõja i-de järelravitsus — 193.

Isiklikust ilmunisest vabastamine:

- Kaitseväeteenistuse komisjoni ilmunisest vabastamine mob. korral — 125.
- Kontrollkogumistele — 28.
- Raske haiguse või vigastuse iseloomu tõttu — 56.
- Välisriikides elutsevate 30—55 aastaste kodanikkude kaitseväeteenistuseks kõlbulikkuse äramääramiseks — 36, 42.

Isikumaks:

- Kogukonna heaks võetavast isikumaksust vabastamine — 9.

Isikutunnistus:

- I-e leheküljed „Teated ja muudatused kaitseväeteenistuse kohta“ — 39, 196.
- Kaitseväeteenistusse puutuvate andmete kandmise kord i-sse kodaniku alalise kaitsevähke astumisel, kaitsevähke teenimisel ja sellest vabastamisel (Sõmini ksk. nr. 552 — 1926 a.) — 49, 196, 197.
- Täiendav määrus i-ste kohta — 195.

Istungid:

- Kaitseväeteenistuse komisjoni i. — 15, 43, 51, 52.
- Kaitseväeteenistuse Peakomisjoni i. — 15, 58.

J.**Jagunemine:**

- Kaitseväeteenistuse j. — vaata Kaitseväeteenistus.

Jalgrattad — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.**Jaoskond:**

- Kaitsevähke j. — vaata Kaitsevähkeeringkond ja -jaoskond.

Jaotamine:

- Kaitsevähkele nõutava veo- ja liikumisvahendite arvu ära j. elanikkude peale — 216.
- Tagavaravähelaste liikidesse j. — 136.
- Veo- ja liikumisvahendite liikidesse j. — 250—256.

Juhatuskiri:

- J. kaitsevähke- ja tööteenistuskohustuslike kodanikkude arvestamiseks — 117—135.
- J. kodanikkude alalise kaitsevähke sundaega teenima võtmise alal — 36—80.
- J. rahvavähelaste ja nende perekondade pensioniseaduse tarvitamise kohta — 189—191.

Juhendid:

- Ajutised j. sõjalise ettevalmistuse teostamiseks õppeasutustes — 112, 113.
- J. kohtualla andmise asjus (Sõjaministri ksk. nr. 502 — 1924 a.) — 207.
- J. ohvitseride ettevalmistamise seadluse elluviimiseks — 98—100.
- J. veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks (Kaitseministri ksk. nr. 229 — 1929) — 250—256.

Juhtimine:

- Kaitsevähke-teenistuse kohustuse täitmist juhtivad asutused — vaata Asutused.
- Kodanikkude sundaega teenima kutsumise ja võtmise j. — 14, 15, 37, 42, 43, 51, 57.
- Mobilisatsiooni tööde ja eeltööde j. — 22.
- Tagavaravähelaste arvestamise j. — 26, 117, 118.
- Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitsevähkele võtmise j. — 214, 215, 219.

Juhtnõõrid:

- Ajutised j. sõjakohtutele karistuste määramisel ja täideviimisel (Sõjaministri ksk. nr. 180 — 1922 a.) — 206.
- J. arvestamise allüksustele kodanikkude sundaega teenima kutsumise alal — 38—42, 67—70.
- J. kaitsevähkeeringkonna ülematele kodanikkude sundaega teenima võtmise alal — 42—51, 67—80.
- J. kaitsevähkeeringkondade ülematele tagavaravähelaste õppustele kutsumiseks — 154—159.

- J. kaitseväeteenistuse komisjoni arstidele kodanikkude arstlikuks läbivaatamiseks nende kaitseväeteenistuseks kõlblikkuse äramääramisel — 59—64.
 J. kaitseväeteenistuse komisjonidele kodanikkude kaitseväeteenistuseks kõlblikkuse äramääramisel — 51—57.
 J. kaitseväeteenistuse Peakomisjonile kodanikkude kaitseväeteenistuseks kõlblikkuse äramääramisel — 57—59.
 J. kaitseväeteenistuse tunnistuse (raamatukujulise) väljaandmiseks — 144—147.
 J. politseile kodanikkude sundaega teenima kutsumise alal — 64.
 Täiendavad j. kohtulikkude karistuste täideviimisel (Sõjaministri ksk. nr. 492 — 1924 a.) — 207.

Jungad:

Seadlus meriväe osalise komplekteerimise kohta j-dega — 85, 86.

Jälgimine:

Kohtulik j. — vaata Vastutuse kord kaitseväeteenistuse kohustuse rikkumise eest.

Järelekatsumine haigemajas:

- J-se kulud — 11, 30, 65.
 Kutsealuste j. — 18, 55, 58.
 Lõpuliku otsuse tegemine j-sele saadetute kohta — 55.
 Tagavaraväelaste j. — 11, 153.

Järeleteenimine:

Sundaja j. — 8.

Järelevaatus, arstlik:

- J-se kulud — 11, 30, 65.
 J. käsutusväelaste kokkukutsumisel — 149.
 J. tagavaraväelaste kaitseväeteenistusest vabastamise otstarbel — 11.
 Lahkavamisega kõlbmatuks tunnustatud kutsealuste j. — 18, 55.
 Tagavaraväelaste j. mobilisatsiooni korral — 24.
 Tagavaraväelaste j. õppustele kutsumisel — 153, 155.
 Tervislikkudel põhjustel ajapikendusel viibivate ja vabastatute kutsealuste j. — 12, 18, 55, 56, 58.

Järelevalve:

- Arvestamise määruste täitmise j. — 28, 118.
 J. isikutunnistuste ja kaitseväeteenistuse tunnistuste järgi tagavaraväelaste arvele võtmisel — 124.

K.

Kaaskiri kutsealuste teatelehtedele — 40, 41, 44, 70.

Kadett — vaata Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

Kaebused kaitseväeteenistuse ja tööteenistuse asjus:

- Kaebajate arstlikult läbivaatamine — 30, 59.
 K. kaitseväeteenistuse komisjoni peale — 30, 45.
 K. kutsealuste nimekirjades ettetulevate puuduste ja vigade üle — 16, 29, 42.
 K-te esitamine — 29, 30.
 K-ste läbivaatamine ja otsustamine — 29, 44, 45, 57.
 K-ste peale tehtud otsuste teadaandmine — 30, 45, 59.

Kaebused pensiooni asjus — 172, 182, 190.

Kaebused veo- ja liikumisvahendite asjus — 217, 221.

Kaitseministri käsukiri:

- Nr. 180 — 1922 a. (karistuste määramise ja täideviimise asjus) — 206.
 Nr. 236 — 1922 a. (kaitseväge orkestrite õpilaste kohta) — 86.
 Nr. 492 — 1924 a. (karistuste määramise ja täideviimise asjus) — 207.
 Nr. 502 — 1924 a. (kohtualla andmise asjus) — 207.
 Nr. 552 — 1926 a. (isikutunnistustesse märkuste tegemise asjus) — 196, 197.
 Nr. 43 — 1928 a. (Vabadussõjast osavõtnute reservväkke arvamise asjus) — 116.
 Nr. 217 — 1928 a. (lennukooli õpilaste kohta) — 87—90.

Nr. 58 — 1929 a. (kaitseväe orkestrite õpilaste kohta) — 86.

Nr. 181 — 1929 a. (Juhendid ohvitsejate ettevalmistamise seadluse elluviimiseks) — 98—100.

Nr. 229 — 1929 a. (Juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks) — 250—256.

Kaitseväe orkestrite komplekteerimine õpilastega — vaata Komplekteerimine.

Kaitseväe õppeasutused:

Enne õppeaja lõppu sõjakoolist väljaastunud kasvandikud — 21, 97.

Lennukooli õpilaste vastuvõtmine — 87—90.

Sõjakooli kasvandikkude vastuvõtmine — 21, vaata ka Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

Sõjakoolis vastuvõetud kasvandikkude kutsealuste nimekirja kandmine — 21, 46.

Kaitseväelaste alluvus kohtule — vaata Alluvus kohtule.

Kaitseväelaste isikutunnistused — vaata Isikutunnistus.

Kaitseväelaste ja nende perekondade pension ja invaliidide järelravitsemine — 10.

Haiguste ja kehaliste puuduste nimestikud — 186—189.

Ilmasõja invaliidide järelravitus — 193.

Invaliidide töövõime kaotuse %-ndi kindlaksmääramine — 192.

Juhatuskiri rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse tarvitamise kohta — 189—191.

Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseadus — 175—185.

Pension isikutele, kes Eesti Vabariigi ülesehitamise tööst osa võtnud — 192.

Pensionide kõrgendamise seadus — 186.

Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioniseadus — 169—175.

Seletus rahvaväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse elluviimise kohta — 191.

Täiendav määrus sõjainvaliidide järelravitsuse korra kohta — 193, 194.

Vabadussõja invaliidide järelravitus — 193.

Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseadus:

Üldmäärused — 175, 176.

Alused pensioni väljaarvamiseks — 176, 177.

Pensionidõigusliku teenistusaja arvestamine — 177, 178.

Pension ja ühekordne toetusraha kaitseväelastele — 178, 179.

Pension ja ühekordne toetusraha perekondadele — 179, 180.

Pension ja ühekordse toetusraha nõudmise ja määramise kord — 180—182.

Kaebuste avaldamine — 182.

Pension määramise tähtajad — 182.

Pension ja ühekordse toetusraha väljaandmine — 183, 184.

Pension tabelid — 184, 185.

Kaitseväele võtmise alla kuuluvad veo- ja liikumisvahendid — 213, 214.

Kaitseväele võtmise alla mittekuuluvad veo- ja liikumisvah. — 213.

Kaitseväeringkond ja -jaoskond — 14.

Kaitseväeringkonna ülema kohused veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitseväele võtmise alal — 214, 216, 220, 221, 227.

Kaitseväeteenistus- ja tööteenistuskohustuslikud kodanikud:

K. ja t. k. k-de arvestamine — 25—29, vaata ka Tagavaraväelaste arvestamine.

K. ja t. k. k-deks loetakse — 5, 25, 36, 117.

K. ja t. k. k-de õigused ja kohustused — 9, 10, 28, 29.

Kaitseväeteenistus:

K-se andmete muudatuste kandmine kodaniku isikutunnistusse — vaata Isikutunnistus.

K-se asjus sisseantavate palvete, avalduste j.n.e. tempelmaksust vabastamine — 198.

K-e kestus ja käik — 6—9, 30.

K-e kohuste täitmist juhtivad asutused — vaata Asutused.

K-e üldkestus ja selle jagunemine — 5—7, 118, 119.

Vabatahtlikkude teenistus — vaata Vabatahtlikud.

Kaitseväeteenistuse kohuste täitmisel antavate soodustuste määrus — 113, 114.

Kaitseväeteenistuse komisjon ja abikomisjon:

Arstiriistad kodanikkude läbivaatamiseks — 52.

Istungid ja asjade otsustamise kord — 15, 43, 51, 52.

Komisjoni arst — vaata Arst.

Komisjoni tegevus ja asjaajamise kord — 51—57.
 Koosseis ja kohused — 10, 14, 15, 51.
 Kutsealuste läbivaatamise kord — vaata Arstlik läbivaatus.
 Pensionisaajate läbivaatamine — 171, 190, 192.

Kaitseväeteenistuse komisjoni pearaamat:

Eksikombel sissekantute kustutamine — 47.
 Otsuste sissekandmine — 45, 46, 56.
 Otsuste täideviimine — 45.
 Parandused — 57.
 P-tu pidamise kord — 44.
 P-tu vorm — 71.
 Surnud kutsealuste kustutamine — 51.
 Ülekandmise kord ühes p-tust teise — 44.

Kaitseväeteenistuse Peakomisjon:

K. P-i arst — vaata Arst.
 K. P-i istungid ja asjade otsustamise kord — 15, 58.
 K. P-i koosseis ja õigused — 14, 15, 57, 58.
 K. P-i otsuste täideviimine — 45.
 K. P-i tegevus ja asjaajamise kord — 57—59.
 K. P-i tegevus veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitseväge võtmise alal — 214, 215, 217.

Kaitseväeteenistuse seadus — 3—35.

Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus vastutusele võtmise kord — vaata Vastutuse kord kaitseväeteenistuse kohustuse rikkumise eest.

Kaitseväeteenistuse (töteenistuse) tunnistuse (raamatukujuline) — 48, 120, 121, 124, 132, 133, vaata ka Juhtnõõrid kaitseväeteenistuse tunnistuse (raamatukujulise) väljaandmiseks.

Kaitseväeteenistuse vahekorra lahendamine — 7, 42, 46, 47, 119.

Kaitseväeteenistuse üldkestus ja selle jagunemine — vaata Kaitseväeteenistus.

Kaitseväge, alaline — 5.

Karistuse määrused:

Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus — 199—201.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväge võtmise seaduse rikkumise kohta käivate karistuse määruste seadus — 256.

Karistuste määramise ja täideviimise juhtnõõrid — 206, 207.

Kartserarestis viibitud aega ei loeta tegelikuks kaitseväeteenistuseks — vaata Aeg.

Kasvandikud:

Kaitseväge õppeasutuste k. — vaata Kaitseväge õppeasutused.

Kasvatus ja õpetus:

Sõjaline k. ja õ. õppeasutustes — 6, vaata ka Noorsoo osaline sõjaline ettevalmistamine.

Katse- ja kontrollmobilisatsioon:

Tagavaraväelaste k. ja k.-m. — 25.

Veo- ja liikumisvahendite katsemob. — 215—216.

Katsed:

K. soodustuste saamiseks — vaata Soodustuste määrus.

K. sõjakooli astumiseks — vaata Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

K. lennukooli astumiseks — 88.

Kava:

Käsitlusväelaste kokkukutsumise k. — 149.

Mobilisatsiooni tööde ja eeltööde k. — 22.

Keskasutus:

Kaitseväeteenistuse kohuste täitmist juhtiv k. — vaata Asutused.

Kesk- ja kutsekoolide õpilastele tegelikku kaitseväeteenistusse ilmuniseks ajapikenduse andmise tingimused — 12, 35.

Kesk- ja kõrgema haridusega kodanikkude kaitseväeteenistusest — 20, 21.

Kestus: Kaitseväeteenistuse k. — vaata Kaitseväeteenistus.

Tööteenistus k. — vaata Tööteenistus.

Kirjavahetus:

K. kodanikkude kaitseväeteenistusse võtmise alal — 37.

K. käsutusväelaste kokkukutsumise alal — 149.

K. mobilisatsiooni alal — 23.

Kodakondsus:

Eesti k-sse astunud välisriikide kodanikkude teenistusse võtmine — 7, 36.

K-sest vabastamine enne sundaja ärateenimist alalises kaitseväes ja käsutusväes — 6.

Kodanikkude alalisse kaitsevärke sundaega teenima kutsumine ja vastuvõtmine — 15—18, vaata ka Juhatuskiri kodanikkude alalisse kaitsevärke sundaega teenima võtmise alal.

Kodanikkude arstlik läbivaatus kaitseväeteenistuseks kõlbulikkuse äramääramiseks — vaata Arstlik läbivaatus.

Kodanikkude kaitseväeteenistusest vabastamine, maakaitseväge III järku määramine ja ajapikendamise tegelikku kaitseväeteenistusse ilmutamiseks — 10—14, vaata ka Vabastamine, Maakaitseväge, Ajapikendus.

Koduste asjade korraldamiseks antav aeg — vaata Aeg.

Kogukonna heaks võetavast isikumaksust vabastamine — 9.

Kogumiskoht:

Kutsealuste k. — 18.

Tagavaraväelaste k. mobilisatsiooni korral — 23, 24.

Veo- ja liikumisvahendite k. — 224.

Kohtu alla andmise juhendid — 207.

Kohtule alluvus — vaata Alluvus kohtule.

Kohtulik jälgimine — vaata Vastutuse kord kaitseväeteenistuse kohustuse rikkumise eest.

Kohustused ja õigused — vaata Kaitseväeteenistus- ja tööteenistuskohustuslikud kodanikud.

Kojulaskmine:

Pärast kutsealuste vastuvõtmist ajutiselt k. — 18, 48, 73.

Kokkuvõtte veo- ja liikumisvahendite levinemistingimuste ja hindade kohta — 221, 248.

Komisjon:

Haigemaja arstlik k. teenistuseks kõlbulikkuse äramääramiseks — 10.

Haigemaja arstlik k. pensioni asjus — 178, 180, 181.

Kaitseväeteenistuse k. — vaata Kaitseväeteenistuse komisjon.

Väeosa arstlik k. pensioni asjus — 171.

Veo- ja liikumisvahendite kaitsevägele võtmise k. — 214—216.

Komplekteerimine:

Kaitseväge k. ajateenijatega — vaata Kodanikkude alalisse kaitsevärke sundaega teenima kutsumine ja vastuvõtmine.

Kaitseväge k. inimestega — 1—207, vaata Sisukord.

Kaitseväge k. ohvitseridega — vaata Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

Kaitseväge k. rahuajal — 36—109, vaata Sisukord.

Kaitseväge k. veo- ja liikumisvahenditega — 209—256, vaata Sisukord.

Kaitseväge k. üleajateenijatega — vaata Üleajateenija.

Kaitseväge orkestrite k. õpilastega — 86.

Mereväe k. jungadega — vaata Jungad.

Kontrollimine:

Kutsealuste nimekirjade k. — 14, 43.

Kutsealuste teatelehtede k. — 43.

Mobilisatsiooni tööde ja eeltööde k. — 22, 25.

Veo- ja liikumisvahendite k. — 215, 216, 219, 227.

Veo- ja liikumisvahendite registreerimise ja kaitsevägele võtmise alal tegutsevate asutuste tegevuse k. — 216.

Kontrollkogumised:

Tagavaraväelaste k. — 27, 28.

Veo- ja liikumisvahendite k. — 215, 227.

Kontrollmobilisatsioon — 25.

Kontrollraamat — 121, 124, 128.

Koolide nimestik:

K. n., mille õpilased saavad ajapikendust hariduse jätkamiseks — 81—84.

Koolijuhataja — palvete esitamine ajapikenduse saamiseks õpilastele koolivalitsuse kaudu — 13, 37, 45, 46.

Korrahoidmine kogumiskohas kodanikkude sundaega teenima vastuvõtmisel — 41—43, 64.

Korraline puhkus alalise kaitseväes teenivatele kaitseväelastele — vaata Puhkus.

Korterite edasijäämise õigus tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse astumisel — 10.

Korter — vaata Ruumid.

Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õigustekaotamise muutmise seadus — 201, 202.

Kulud:

Haigemajas järelekatsumise k. — 11, 30, 65.

Kaitseväeteenistuse Peakomisjoni järelevaatusele saatmise k. — 30, 65.

K. tagavaraväelaste oma soovil ilmumisel teenistuseks kõlblikkuse kindlakstegemiseks — 11.

Päeva- ja sõidurahad kv. komisjoni liikmetele — 30, 65.

Tegelikku kaitseväe- ja tööteenistusse kutsumisega, vastuvõtmisega ja arvestamisega seotud k. — 30, 65.

Tegelikku teenistusse astunud kodanikkude väeosadesse saatmise k. — 30, 65.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja mobilisatsiooni teostamisega seotud k. — 217.

Kursused:

K. kesk- ja kõrgema haridusega kodanikkudele — 20.

K. mereväe jungadele — 85.

K. veo- ja liikumisvahendite üldlugemisest osavõtjatele — 221.

Kustutamine:

Pearaamatusse eksikombel kantud kodanikkude k. — 47.

Reserv- ja maakaitseväe ohvitseride nimekirjadest k. — 31.

Surnud kutsealuste pearaamatust k. — 51.

Tagavaraväelaste arvelt k. — 26, 27, 123, 124, 125.

Vastuvõtmisele mitteilmunud vabatahtlikkude nimekirjast k. — 19, 49.

Kutse:

K. mõiste — 38.

Kutsealune — vaata Kutseea vanadus.

Kutsealuste arstlik läbivaatus — vaata Arstlik läbivaatus.

Kutsealuste kohta andmete kogumine — vaata Andmed.

Kutsealuste nimekirjad:

Kaitseväe õppeasutustes teenistusse vastuvõetud kasvandikkude nimekirja kandmine — 21, 46.

K. n-de alalhoidmine — 44.

K. n-de kokkuseadmine — 15—17, 19, 21, 37—41, 44, 46, 47, 67—71.

Vabatahtlikkude nimekirja kandmine — 19, 40, 46.

Kutsealuste nimekirja kantud kodanikkude alluvus kohtule — vaata Alluvus kohtule.

Kutsealuste tegelikku kaitseväeteenistusse astunuks lugemine — 18.

Kutsealuste vastuvõtmine — vaata Vastuvõtmine.

Kutseea vanadus — 5, 7, 15, 16, 36, 42, 47, 48.

Kutsekool:

Ajapikenduse andmise tingimused — 35.

Kutsumine:

Ajapikenduselolijate tegelikku teenistusse k. enne ajapikenduse lõppu — 12—14.

Kontrollkogumistele k. — 27.

Käsutusväelaste k. tegelikku kaitseväeteenistusse — 8, 21, 148—159.

Sundaega teenima k. — vaata Sundaja teenistus.

Tagavaraväe ohvitseride tegelikku kaitseväeteenistusse k. — vaata Ohvitserid reserv- ja maakaitseväes.

Tagavaraväelaste arstlikule järelevaatusele k. teenistusest vabastamise otstarbel — vaata Järelevaatus.

Tagavaraväelaste k. mobilisatsiooni korral — 9, 21—25, 163, vaata ka Mobilisatsioon.

Tagavaraväelaste õppustele k. — vaata Tagavaraväelaste õppustele kutsumine.

Tegelikku teenistusse k-sega seotud kulud — vaata Kulud.

Tervislikkudel põhjustel ajapikenduselolijate või hoopis vabastatute uuele arstlikule järelevaatusele k. — 12, 18, 55, 56, 58.

Vabatahtlikkude k. vastuvõtmisele — 19, 46.

Kuulutused:

K. kodanikkude sundaega teenima võtmisel — 38, 43.

K. tagavaraväelaste õppustele kutsumisel — 152, 154.

K. mobilisatsiooni korral kaasatoodava varustuse kohta — vaata Varustamine.

Kuuluvus:

Kaitseväeteenistusse k. — 5.

Sundaega teenima võtmisele k. — 5, 15, 16, 36.

Tegelikku teenistusse astumisele k. — 5, 47, 48.

Käik:

Kaitseväeteenistuse k. — vaata Kaitseväeteenistus.

Tööteenistuse k. — vaata Tööteenistus.

Käsk tegelikku kaitseväeteenistusse ilmutamiseks:

Käsusutusväelaste kokkukutsumisel — 21, 148—151.

Käsukiri — vaata Kaitseministri käsukiri.

Käsusutusvägi:

Ajapikenduse andmine k-stele mob. korral — 11—14, 148, 163, 166.

Ajapikenduse andmine k-stele õppustele kutsumisel — 11—14, 152—155, 163.

K-väe arvestamine — vaata Tagavaraväelaste arvestamine.

K-väe kokkukutsumine — 8, 21, 148, 149.

K-väe moodustamine — 5.

K-ste arstlik läbivaatus — vaata Arstlik läbivaatus.

K-ste Eesti kodakondsusest vabastamine — 6.

K-ste tegelikku kaitseväeteenistusse astunuks lugemine — 149.

K-ste õigused, eesõigused ja kohustused tegelikku kaitseväeteenistusse astumisel ja sellest vabastamisel — 9, 10.

K-ste õppustele kutsumine — vaata Tagavaraväelaste õppustele kutsumine.

Teenistuse kestus k-väes — 6, 118, 119.

Veo- ja liikumisvahendite võtmine käsusutusväe kokkukutsumisel — 216.

Kõrgemates õppeasutustes õppivatele kutsealuste ajapikenduse andmise tingimused hariduse jätkamiseks — 35 — vaata ka Ajapikendus.

Kõrvalehoidjad kaitseväeteenistuse kohustuse täitmisest:

K-jate vastutusele võtmine — vaata Vastutuse kord kaitseväeteenistuse kohustuse rikkumise eest.

Teatamine k-jatest kaitsevähingukonna ülemale — 42, 64.

Küütidel mobiliseeritute vastuvõtmispunkti saatmine — 23.

L.

Laevad — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.

Laevade register registreerimisel ja üldlugemisel — 220—222, 226, 227, 246, 247.

Lahendamine:

Kaitseväeteenistuse vahekorra l. — 7, 42, 46, 47, 119.

Lahkarvamisega kõlbmatuks tunnustatud kutsealused — 18, 55.

Lendurid, lendurvaatlejad ja aviomotoristid:

Sõjaväe l., l. ja a. ettevalmistamine — 87—90.

Lendurite (ka autojuhtide ja motoristide) tegelikku kaitseväeteenistusse võtmine mobilisatsiooni korral — 23, 24.

Lennukid — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.

Lennukool:

L-li õpilaste vastuvõtmise tingimused — 87—90.

Vabatahtlikkude vastuvõtmine l-li — 89, 90.

Liikidesse jaotamine:

Tagavaraväe allohvitseri liigi äratähendamine — 144.

Tagavaraväelaste I. j. — vaata Tagavaraväelaste arvestamine.

Veo- ja liikumisvahendite liigitamine — 250—256.

Liikumisabinõud — vaata Veo- ja liikumisvahendid.**Lipnik** — vaata Auaste.**Läbivaatamine:**

Kaebuste I. — vaata Kaebused.

Läbivaatus, arstlik — vaata Arstlik läbivaatus.**Lühendamine:**

Sundusliku teenistusaja I. kesk- ja kõrgema haridusega kodanikkudele — 21.

Sundusliku teenistusaja I. sõjalise ettevalmistuse saanud kodanikkudele — 111, 113.

M.**Maakaitsevägi:**

Ajapikendus m-väelastele mob. korral — vaata Ajapikendus.

Ajapikendus m-väelastele õppustele kutsumisel — vaata Ajapikendus.

M-väe arvestamine — vaata Tagavaraväelaste arvestamine.

M-väe järgud ja teenistuse kestus — 6, 7, 118, 119.

M-väe katse- ja kontrollmobilisatsioon — 25.

M-väe moodustamine — 5, 36, 48.

M-väe ohvitserid — vaata Ohvitserid reserv- ja maakaitseväs.

M-väe tegelikku teenistusse kutsumine mobilisatsiooni korral — 9, 22—25, 163, vaata ka Mobilisatsioon.

M-väe tegelikku teenistusse kutsumine õppuste otstarbeks — 8, 9, 22, 152—162.

M-väe varustamine tegelikku teenistusse kutsumisel — vaata Reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamise seadlus.

M-väe õigused, eesõigused ja kohustused tegelikku kaitseväeteenistusse astumisel ja sellest vabastamisel — 9, 10.

Määramine III järgu m-väkke — 11, 48, 55.

III järgu m-tele väljaantav kv. tunnistus — 144—146.

Majanduslikkudel põhjustel ajapikenduse andmine:

Sundaega teenima kutsutavatele — 12, 13, 37.

Tööteenistuskohuslastele — 28, 55.

Õppustele kutsutavatele tagavaraväelastele — 152, 155.

Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid — 213, 219, 221, 223, 224, 226, 227, 254, 255.**Merekool, ajapikenduse andmise tingimused** — 35.**Mereväe osaline komplekteerimine jungadega** — 85, 86.**Mitteilmunud:**

Järelevalve kaitseväeteen. kohuste täitmisele mitteilmunute suhtes — 42, 64.

M-te arstlik läbivaatus ja vastuvõtmine — vaata Arstlik läbivaatus.

M-te nimestikku kandmine — 50, 51, 80.

M-te tagaotsimine — vaata Otsimine.

M. tagavaraväelaste vastuvõtmine mob. korral — 24, 17.

M. vabatahtlikkude nimekirjast kustutamine — vaata Vabatahtlikud.

Tähtajal tegelikku kaitseväeteenistusse mitteilnumise seaduslikud põhjused — vaata Seaduslikud põhjused.

Veo- või liikumisvahendi kohale toomatajätmine — 215, 216, 223, 225, 226, 249.

Mobilisatsioon:

Katse- ja kontrollmobilisatsioon — 25.

Käsituväelaste m. — 8, 21.

M-i väljakuulutamise kord — 22, 23.

M-i täideviimise kord — 23—25.

Ohvitseride m. — 32, 33.

Reserv- ja maakaitseväelaste m. — 9, 22.

Vastutuse kord m-i korral — vaata Vastutuse kord.

Veo- ja liikumisvahendite m. — 213, 216, 217.

Üldine ja osaline m. — 22, 213.

Mootorrattad — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.

Motorist:

M-i arstlik läbivaatus mob. korral — vaata Arstlik läbivaatus.

M-tide teenistusse võtmine mob. korral — 23, 24.

Muutmine:

Kaitseväeteenistuse ja haigemajade komisjonide otsuste m. — 15, 56, 57.

Kutsealuste elukoha m. — vaata Üleviimine.

Tagavaraväelaste elukoha muutmine — vaata Registreerimine.

Veo- või liikumisvahendi alalise asukoha muutmisest teatamine — 227.

Märkused:

M. hobusepassile — 225, 227.

M. III j. reservväelase isikutunnistusel arvele võtmisel — 119, 120.

M. kodaniku isikutunnistusse — vaata Isikutunnistus.

M. kutsealuste tähestikus — 50, 51.

M. mitteilmunute kutsealuste kohta pearaamatus — 50, 51, 54.

M. tagavaraväelaste kv. tunnistusel arvele võtmisel — 121.

Määramine väeosadesse — vaata Väeosadesse määramine.

Määrus:

Kaitseväeteenistuse kohuste täitmisel antavate soodustuste m. — 113, 114.

Karistuse m. Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus — 199—201.

M. isikutunnistuste kohta — 195.

M. kaitseväge kokkukutsumise puhul kogumiskohta ilmunud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelaste poolt kaasatoodud toidu ja varustuse eest tasumaksimise kohta — 168.

M. käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks Sõjaministri korraldusel — 148—151.

M. reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks — 152, 153.

M. sõjainvaliidide järelravitsuse korra kohta — 193, 194.

M. sõjakooli klasside ja õp. ekavade kohta — vaata Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

M. sõjalise kasvatus ja õppuse teostamise ja kontroleerimise kohta õppeasutustes — 110, 111.

M. veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kontroleerimise teostamiseks — 218—249.

Müümine; veo- või liikumisvahendi edasimüümine — 227.

N.

Nimekiri:

Haiguste ja kehaliste puuduste n. lit. „A“ — 100—106.

„ „ „ „ „ „ lit. „B“ — 106—109.

N. ametikohtadele, millele teenivatele ning töötavatele käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele, kui mobilisatsiooni tööde täideviimise juures tegevatele, antakse mobilisatsiooni korral ajapikendust tege- likku kaitseväeteenistusse ilmumiseks kuni mobilisatsiooni tööde täideviimise lõpuni — 166—168.

N. arvele võetud tagavaraväelastele — 26, 119, 135.

N. kutsealustele — vaata Kutsealuste nimekirjad.

N. riigi- ja omavalitsuse asutuste ametikohtadele, millele teenivatele käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele antakse mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks — 163—166.

Nimestik:

N. eriarvele võtmist õigustavatele ametikohtadele — vaata Eriarvele võtmine.

N. haiguste ja kehaliste puuduste kohta, mis rahvaväelastele õiguse annavad pensioni saada — 186—189.

N. kaitseväeteenistuse kohuste täitmisele mitteilmunud kodanikkudele — 50, 80.

N. koolide kohta, mille õpilased saavad ajapikendust hariduse jätkamiseks — 81—84.

N. tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõetud keskkooli ja kõrgema haridusega kodanikkudele — 49, 75.

N. väeosadesse saatetavatele noortele — 49, 77.

Nimestiku raamat — arvelolijate n. r. — 122, 123, 124, 126, 127, 130.

Nimestikud veo- ja liikumisvahenditele — 221—227, 236—241, 249.

Noorem-leitnandiks ülendamine — vaata Auaste.

Noorsoo osaline sõjaline ettevalmistamine:

Ajutised juhendid sõjalise ettevalmistuse teostamiseks õppeasutustes — 112, 113.

Kaitseväeteenistuse kohuste täitmisel antavate soodustuste määrus — 113, 114.

Määrus sõjalise kasvatus ja õppuse teostamise ja kontrolleerimise kohta õppeasutustes — 110, 111.

Noorte vastuvõtjad väeosadest — 49.

Noorte väeosadesse määramine — 18, 47, 49, 50.

Noorte väeosadesse saatmine — 49, 50.

O.

Ohvitseri auaste — vaata Auaste.

Ohvitserid reserv- ja maakaitseväes:

Ajapikendus tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumisel — vaata Ajapikendus.

Arvestamine — 30, 31.

Nimekirjadest kustutamine — 31.

Registreerimise kohustus — 31.

Reservväe ohvitserideks ettevalmistamine — 20, vaata ka Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

Teenistuse kestus ja käik — 30.

Tegelikku teenistusse kutsumine ja ilmumine — 32.

Vabastamine tervislikkudel põhjustel — 31.

Varustamine teenistusse kutsumisel — 32, 160.

Vastutusele võtmine — vaata Vastutuse kord.

Ohvitseride ettevalmistamise seadlus:

Üldised määrused — 94, 95.

Määrused sõjakooli klasside ja õppekavade kohta — 95.

Sõjakooli aspirantide klassi vastuvõtmine ja määramine — 95, 96.

Õppetöö ja teenistuse üldine käik sõjakooli aspirantide klassis ning praktika väeosades — 96.

Õppetöö ja teenistuse üldine käik sõjakooli kadettide klassides ning praktika väeosades — 97.

Kasvandikkude vabastamine sõjakoolist enne õppetöö lõppu — 97, 98.

Ohvitseride pension — vaata Pension.

Ohvitseride varustamine õppustele kutsumisel — 160.

Omavalitsuse asutuste (arvestamise allüksuste) kohused:

Kodanikkude sundaega teenima võtmise alal — 38—42, 67—70.

Tagavaraväelaste arvestamise alal — vaata Tagavaraväelaste arvestamine.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitsevägele võtmise alal — 215, 216, 219, 221—223, 226, 227.

Omavalitsuse asutustes teenivad käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased:

Ajapikendus mob. korral — 13, 32, 125, 126, 148, 163, 166.

Ajapikendus õppustele kutsumisel — 13, 152, 154, 163.

Õigus kohtade ja korterite peale — 10.

Omavalitsuse- ja riigiasutustesse ei või määrata teenistusse — 6.

Omavalitsuse ja riigiasutuste tööaeg mob. korral — 25.

Omnibuss — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.

Orkestrite (kaitseväge) komplekteerimine õpilastega — 86.

Osaline mobilisatsioon — 22.

Osaline noorsoo sõjaline ettevalmistamine — vaata Noorsoo osaline sõjaline ettevalmistamine.

Otsimine:

Mitteilmunute o. — 50, 51, 64.

Üleriikliku otsimise kord — 202—205.

Otsus; kaitseväeteenistuse komisjoni ja Peakomisjoni o.:

Kaitseväeteenistuse komisjoni o-ste muutmine — vaata Muutmine.

O. järelekatsumisele saadetute kohta — vaata Järelekatsumine.

O. kaebuste peale — vaata Kaebused.

Otsustamise kord — 52, 58.

O-ste pearaamatusse ja protokollis raamatusse kandmine — 45, 46, 56—59.

O-ste täideviimine — 45.

Otsus mobilisatsiooni väljakuulutamise kohta — 22.

P.

Pakett; mobilisatsiooni ala p. — 23.

Palk:

P. tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele — 10.

P. tööteenistuskohuslastele — 29.

Tegelikku teenistusse astunud kodanikkude palgale arvamine — 30, 65.

Palved:

Igasugused p. sundaega teenima võtmise alal — 37.

Kutsealuste p. ajapikenduse saamiseks — 12, 13, 37, 38, 45, 46.

P-te otsustamiseks esitamine — 44, 45.

P-ed pensioni nõudmise asjus — 171, 174, 180—182, 189, 190.

P. vabatahtlikult teenistusse astumiseks — 19, 37, 40.

P. üleviimiseks ühest kaitsevähingukonnast teise — 17, 37, 46.

P-te tempelmaksust vabastamine — 171, 198.

Parandused:

P. kutsealuste nimekirjas — 16, 41.

P. kutsealuste teatelehtedes — 41.

P. kv. kom. pearaamatus — 47, 57.

P. kv. kom. protokollis raamatus — 57.

P. kv. Peakomisjoni protokollis raamatus — 59.

P. kaitseväheteenistuse tunnistuses — 124, 147.

Peakomisjon — vaata Kaitseväheteenistuse Peakomisjon.

Pearaamat — vaata Kaitseväheteenistuse komisjoni pearaamat.

Pension — 10:

Invaliidide järelravitsus — vaata Invaliidide järelravitsus.

Nimestikud haiguste ja kehaliste puuduste kohta, mis rahvaväelastele õiguse annavad pensioni saada — 186—189.

P. isikutele, kes Eesti Vabariigi ülesehitamise tööst osa võtnud ja selle juures töövõime kaotanud, niisama ka surmasaanute perekondadele — 192.

P. ohvitseridele, kv. ametnikkudele, nende kohtadel teenivatele eraisikutele ja nende perekondadele — vaata Kaitsevähelaste ja nende perekondade pensioniseadus.

P. rahvaväelastele, auastme peale vaatamata, ja nende perekondadele — vaata Rahvavähelaste ja nende perekondade pensioniseadus.

Perekondlikkudel põhjustel ajapikenduse andmine — 12, 37.

Plaan:

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise plaan — 220, 222, 223, 229—231.

Politilistest rühmitustest osavõtmine — 9.

Politsei ülesanded:

Kutsealuste sundaega teenima võtmise alal — 15, 64.

Tagavaravähelaste arvestamise alal — 26, 118.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitsevähelaste võtmise alal — 215, 221.

Mobilisatsiooni väljakuulutamise alal — 22.

Praktika väeosades sõjakooli kasvandikkudele — vaata Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

Protokollis raamat:

Kvt. komisjoni p. r. — 57.

Kvt. Peakomisjoni p. r. — 58, 59.

Parandused p. r-tus — 57, 59.

Puhkus ajateenijatele:

- P. a. väeliikide ja kategooriate kaupa kuni kolme kuuni — 8.
- Erakorraline p. a. — 9.
- Korraline p. a. — 9.

Puuduste ja vigade parandamine kutsealuste nimekirjades — 16, 41.**Päeva- ja sõidurahad:**

- Kvt. komisjonis töötavatele p. ja s. — 30, 65.
- Veo- ja liikumisvahendite üldlugemist teostavatele ohvitseridele ja kaitseväele võtmise komisjonide liikmetele p. ja s. — 217.

Põhjused:

- Seaduslikud p. tegelikku teenistusse tähtajal mitteilmumiseks — 17, 32.
- Tähtajal teenistusse mitteilmumise p-oid selgitavad tunnistused ja dokumendid — 17, 42.
- Veo- või liikumisvahendi üldlugemisele mitteeesitamise seaduslikud p. — 215, 216, 225.

R.**Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioniseadus** (vaata ka Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseadus):

- Üldüldised määrused — 169—171.
- Rahvaväelaste pension — 171—174.
- Rahvaväelaste perekondade pension — 174, 175.
- Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse tarvitamise ja elluviimise kohta juhatuskirjad ja ringkirjad — 189—192.

Rakmete (hobuse) üldlugemine ja liigitamine — vaata Vankrid, reed ja rakmed.**Ratsahobune** — 250.**Raudtee veerev koosseis** — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.**Reameheks alandamine** — 34 ja 143, vaata ka Auaste.**Regede üldlugemine ja liigitamine** — vaata Vankrid, reed ja rakmed.**Registreerimise kaart tagavaraväelaste arvele võtmisel** — 121—124, 126, 127, 129.**Registreerimine:**

- Reserv- ja maakaitseväge ohvitseride r. — 31.
- Tagavaraväelaste r. — 26, 27, 119, 121.
- Tagavaraväelaste elukoha muutmise teatamine arvestamise asutusele — 27, 121.
- Veo- ja liikumisvahendite r. — 215, 216, 219, 226, 227.

Registreerimise leht mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite registreerimiseks, üldlugemiseks ja kaitseväele võtmiseks — 222, 224, 226, 227, 242—247.**Registreerimise lehtede ja registrite alalhoidmine** — 227.**Rekvisitsioon** — 215.**Reservväe ohvitserideks ettevalmistamine ja ülendamine** — vaata Ohvitserid reserv- ja maakaitseväes.**Reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamise seadlus** — 160—162.**Reservvägi:**

- Ajapikenduse andmine r-e tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumisel — vaata Ajapikendus.
- Katse- ja kontrollmobilisatsioon r-le — 25.
- R-e arvestamine — vaata Tagavaraväelaste arvestamine.
- R-e järgud ja teenistuse käik — 6, 118, 119.
- R-e moodustamine — 5, 36, 48, 118.
- R-e ohvitserid — vaata Ohvitserid reserv- ja maakaitseväes.
- R-e teenistusse kutsumine mobilisatsiooni korral — vaata Mobilisatsioon.
- R-e teenistusse kutsumine õppuste otstarbeks — vaata Tagavaraväelaste õppustele kutsumine.
- R-e õigused, eesõigused ja kohustused tegelikku kaitseväeteenistusse astumisel ja sellest vabanemisel — 9, 10.

Revideerimine:

- Käsituseväelaste kokkukuts. tööde r. — 149.
- Mobilisatsiooni eeltööde ja tööde täitmise r. — 22.
- Tagavaraväelaste arvestamist r. — 28, 118.

- Riigi raudteedevalitsuse kohused veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise alal** — 215, 219, 223, 226, 227.
- Riigi- ja omavalitsuse asutustesse ei või määrata teenistusse** — 6.
- Riigi- ja omavalitsuse asutuste tööaeg mobilisatsiooni korral** — 25.
- Riigiteenijate käsutus-, reserv- ja maakaitsevæest tegelikku kaitsevæeteenistusse kutsumisel jääb õigus:**
- Nende kohtade ja korterite peale — 9, 10.
 - Palga peale endise koha järgi — 10.
- Ruumid kogumiskohtades:**
- Kodanikkude sundaega teenima võtmisel — 43.
 - Käsutus-, reserv- ja maakaitsevæelaste tegelikku kaitsevæeteenistusse kutsumisel mobilisatsiooni korral — 24.
 - Käsutusvæe kokkukutsumisel — 149.
 - Veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel — 223.

S.

- Saanide üldlugemine ja liigitamine** — vaata Vankrid, reed ja rakmed.
- Saartel asuvate veo- ja liikumisvahendite üldlugemine** — 220—222, 224.
- Sadamakapteni kohused veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise alal** — 215, 219, 223, 226, 227.
- Seadlus:**
- Merevæe osalise komplekteerimise kohta jungidega — 85, 86.
 - Ohvitseride ettevalmistamise s. — 94—98.
 - Reserv- ja maakaitsevæelaste kraamiga varustamise s. — 160—162.
 - Üleajateenijate teenistussaadlus — 91—94.
- Seadus:**
- Kaitsevæelaste ja nende perekondade pensioniseadus — 175—185.
 - Kaitsevæeteenistuse seadus — 3—35.
 - Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õiguste kaotamise muutmise seadus — 201, 202.
 - Rahvavæelaste ja nende perekondade pensioniseadus — 169—175.
 - Seadus pensioni maksmise kohta isikutele, kes Eesti Vabariigi ülesehitamise tööst osa võtnud ja selle juures töövõime kaotanud — 192.
 - Vabadussõjast osavõtnud kaitsevæelaste tagavaraväkke arvamise seadus — 110, 111.
 - Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise seadus — 213.
 - Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise seaduse rikkumise kohta käivate karistusmääruste seadus — 256.
- Seaduslikud põhjused:**
- Tähtajal tegelikku kaitsevæeteenistusse mitteilmumise s. p. — 17, 32.
 - Tähtajal teenistusse mitteilmumise põhjuseid selgitavad dokumendid ja tunnistused — 17, 42.
 - Veo- või liikumisvahendi üldlugemisele mitteesitamise s. p. — 215, 216, 225.
- Seminar; ajapikenduse andmise tingimused seminari õpilastele** — 35.
- Soodustuste määrus:**
- Kaitsevæeteenistuse kohuste täitmisel antavate s. m. — 113, 114.
- Sundaja teenistus:**
- Juhatuskiri sundaega teenima võtmise alal — 36—80.
 - Kaitsevæe õppeasutustest väljaastunud kasvandikkude sundaja teenistus — 21.
 - Kuuluvus sundaega teenima võtmisele — vaata Kuuluvus.
 - Ohvitseride sundaja teenistus — 30.
 - Sundaja järeleteenimine — 8.
 - Sundaja teenistuse algus — 8.
 - Sundaja teenistuse kestus — 6.
 - Sundaja teenistuse lühendamine kesk- ja kõrgema haridusega kodanikkudele — 21.
 - Sundaja teenistusest vabastamise tähtaegade muutmise — 8.
 - Sundaja teenistusse ilmumise tähtaeg — 7.

Sundaja teenistusse kutsumine ja vastuvõtmine — 5, 7, 15—19, 36—80.

Vabatahtlikkude sundaja teenistus — vaata Vabatahtlik.

Välisiigi sõjaväes teenitud aja arvestamine — vaata Arvestamine.

Sunnitööle mõistetud isikud — vaata Tööteenistus.

Surnud:

S. kutsealuste pearaamatust kustutamine — 51.

S. teenistuskohuslaste arvelt kustutamine — 26, 31, 123.

S-te teenistuseleht — 120.

Suurtükihobune — 250.

Sõdurite varustamine õppustele kutsumisel — 161.

Sõiduhinna alandus kaitseväelastele — 9.

Sõidurahad — vaata Päeva- ja sõidurahad.

Sõjakool ja selle kasvandikud — vaata Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

Sõjaline ettevalmistus, kasvatus ja õpetus, riigi-, omavalitsuse- ja eraõppeasutustes — 6, vaata ka Noorsoo osaline sõjaline ettevalmistamine.

Sõjalise õppuse instruktor — 110—113.

Sõjaministri käsukiri — vaata Kaitseministri käsukiri.

Sõjaväe lendurite, lendurvaatlejate ja aviomotoristide ettevalmistamine — 87—90.

T.

Tabel tegeliku sundusliku teenistusaja kaitseväes ärateeninud teenistuskohustuslike kodanikkude liikidesse jaotamiseks — 136—144.

Tabelid pensiooni arvestamiseks — 184, 185.

Tagavaraväe ohvitser — vaata Ohvitserid reserv- ja maakaitseväes.

Tagavaraväelane — keda t-väelaseks nimetatakse — 5 (joonealune märkus).

Tagavaraväelaste alluvus seadustele — 9.

Tagavaraväelaste arstlik läbivaatus — vaata Arstlik läbivaatus.

Tagavaraväelaste arvestamine:

Juhatuskiri Kaitseväeteenistus- ja tööteenistuskohustuslike kodanikkude arvestamiseks — 117—135.

Kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude a. — 25—29.

Tabel tegeliku sundusliku teenistusaja kaitseväes ärateeninud teenistuskohustuslike kodanikkude liikidesse jaotamiseks — 136—144.

Tagavaraväelaste eesõigused teenistuskoha ja korteri suhtes tegelikku kaitseväeteenistusse astumisel ja sellest vabanemisel — 9, 10.

Tagavaraväelaste mobilisatsioon — vaata Mobilisatsioon.

Tagavaraväelaste teele asumine mobilisatsiooni korral — 23.

Tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse astunuks lugemine — 24 (Ohvitseride suhtes — 32).

Tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine — 8, 9, 21—25, vaata ka Käsutusvägi, Reservvägi, Maakaitsevägi, Mobilisatsioon, Õppustele kutsumine.

Tagavaraväelaste õppustele kutsumine — 8, 9, 22:

Määrus reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks — 152, 153.

Juhtnõõrid kaitsevääringkondade ülematele tagavaraväelaste õppustele kutsumiseks — 154—159.

Reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamise seadlus — 160—162.

Tagavaravägi — vaata Käsutusvägi, Maakaitsevägi, Reservvägi.

Tagavaraväkke arvamine:

Sundaja ärateenimine t. a. — 6, 36, 48.

Vabadussõjast osavõtnute t. a. — 115, 116.

Vanaduse tõttu t. a. — 5, 7, 48.

Tasu:

T. kaitseväle võetud veo- ja liikumisvahendite eest — 217.

T. tagavaraväelaste mobilisatsiooni korral kaasa toodud toidu ja varustuse eest — 25, 168.

Teadaandmine kaebuste peale tehtud kaitseväeteenistuse komisjoni ja peakomisjoni otsustest — vaata Kaebused kaitseväeteenistuse ja tööteenistuse asjus.

Teadaanne:

Mobilisatsiooni t. — 22, 23.

Teade arvele võtmise üle — 122, 130.

Teatamine:

T. tagavaraväelaste elukohta muutmisest — 27, 121.

T. kutsealuste nimekirja kandmiseks ja teatelehe kokkuseadmiseks — 15, 38, 39, 67.

T. mobilisatsiooni teadaande kättesaamisest — 23.

T. tagavaraväelaste arvele võtmiseks — 26, 27, 119, 121, 124.

T. õiguste tagasisaamisest tööteenistuskohuslaste kohta — 29, 119.

Teated:

T. kodanikkude eriarvele võtmiseks — vaata Eriarvele võtmine.

T. tegelikku teenistusse vastuvõetud kodanikkude üle — 49, 74, 75.

T. vabatahtlikult teenistusse astuda soovijate kohta — 46, 73.

Teateleht, kutsealuste:

T-he alalhoidmine — 44, 50.

T-he esitamine komisjonile — 47.

T-he kokkuseadmine ja ärasaatmine — 38—41.

T-he kontrollimine ja parandamine — 41, 43.

T-he vorm — 67.

T. ajapikenduselolijatele — 40, 47.

T. hiljaksjäänutele — 41, 47.

Teedeministeeriumi ja riigi raudteevalitsuse kohused veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväle võtmise alal — 215, 219, 223, 226, 227.

Teenistus — vaata Kaitseväeteenistus, Tööteenistus, Sundaja teenistus ja Ohvitserid reserv- ja maakaitseväs.

Teenistusedokumendid — vaata Dokumendid.

Teenistuse käik — vaata Kaitseväeteenistus.

Teenistuse käik sõjakoolis — vaata Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

Teenistuseleht:

T. vastuvõetud kodanikkudele, kes väeossa saatmata — 50.

Väeosadest saadetud t-de läbivaatamine ja korraldamine — 120.

Muudatuste sissekandmine t-te — 120.

Surnute t. — 120.

Tegelikku kaitseväeteenistusse astunud kaitseväelaste alluvus kohtule — vaata Alluvus kohtule.

Tegelikku kaitseväeteenistusse astunuks lugemine — vaata Astunuks tegelikku kaitseväeteenistusse lugemine.

Tegelikku teenistusse ilmumise tähtaeg — 7.

Tegeliku kaitseväeteenistuse kestus — vaata Kaitseväeteenistus.

Tegeliku teenistusaja algus:

Kutsealuste — 8, 18.

Mobilisatsiooni korral — 24, 32.

Tegelikuks kaitseväeteenistuseks ei loeta aega — vaata Aeg.

Telegramm, mobilisatsiooni alal — 23.

Tempelmaksust vabastamine:

Kaitseväeteenistuse asjus sisseantavate palvete, avalduste j.n.e. t. v. — 198.

Tervislikkudel põhjustel:

Ajapikenduse andmine — 11, 12, 45, 54, 55; vaata ka Ajapikendus.

Ajapikendust saanud kodanikkude uuesti järelevaatusele kutsumine enne ajapikenduse lõppu — 12, 18, 55.

Kaitseväeteenistusest täiesti vabastamine — vaata Vabastamine.

Teenistusest vabastatud kodanikkude uuesti järelevaatusele kutsumine — vaata Kutsumine.

Tingimused:

Ajapikenduse andmise t. kutsealustele — 12, 35.

Kaitseväe õppeasutuste kasvandikkudeks vastuvõtmise t. — vaata Kaitseväe õppeasutused.

Lennukooli vastuvõtmise t. — 87, 88.

T. mereväe jungade vastuvõtmiseks — vaata Vabatahtlikud.

T. pensioni ja ühekordse toetusraha saamiseks — vaata Pension.

T. vabatahtlikult teenistusse astumiseks — 19.

Veo- ja liikumisvahendite kaitsevæle kõlbulikuks tunnustamise t. — 214, vaata ka Liikidesse jaotamine.

Toetusraha kaitsevælastele ja nende perekondadele — 178—183.

Toiduatestaat noortele — 49.

Toidumoon:

Hobustega kaitsevæle üleantav — 216.

Mobiliseeritavatega kaasatoodav — 24, 25.

Toiduraha:

Tegelikku teenistusse astunud kodanikkude toidule arvamine — 30, 65.

T. noortele — 49.

Toidu ja varustuse eest tasumaksimine — vaata Tasu.

Toomine; veo- ja liikumisvahendite t. vastuvõtmispunkti mobilis. korral — 216.

Traktorid — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.

Tunnistus:

Ajapikenduse t. — 45, 72.

Kaitsevæeteenistuse (tööteenistuse) t. — vaata Kaitsevæeteenistuse tunnistus.

T. hoopis vabaks tunnustatutele — 48, 73.

T. kaitsevæeteenistuse tunnistuse äravõtmise üle — 124, 134.

T. reserv- või maakaitsevække arvatutele — vaata Kaitsevæeteenistuse tunnistus.

T. teenistusse tähtajal mitteilmumise põhjuste üle — 17, 42.

T. veo- ja liikumisvahendi toomatajätmise põhjuste üle — 216, 225.

T. üksikult väeossa saadetavale noorele — 50.

Tähestik:

T. kutsealustele, sündimise aastate järgi — 44, 72.

T. teenistuskohuslaste teenistuse dokumentidele — 120, 135.

Tähtaeg:

Kutsealuste ajapikenduse palvete esitamise t. — 12, 13.

Kutsealuste nimekirjade kokkuseadmise t. — 16, 40, 41.

Kutsealuste teatamise t. — 15.

Kutsealuste vastuvõtmise t. — 7, 14, 36, 39, 40, 42, 43.

Noorte teenistusse ilmumise t. — 7, 18, 49.

Uute tähtaegade määramine kutsealuste nimekirjade kokkuseadmiseks — 17.

Uute tähtaegade määramine kutsealuste vastuvõtmiseks — 8.

T-ajal esitamata jäänud veo- ja liikumisvahendite üldlugemine — 220, 223.

T-ajal mitteilmunute kutsealuste läbivaatamine — 17, 41, 42, 50, 51, 56.

T-ajal mitteilmumise seaduslikud põhjused — vaata Põhjused.

Täideviimine:

Kaitsevæeteenistuse komisjoni ja Peakomisjoni otsuste t. — 45.

Karistuste täideviimise juhtnõõrid — 206, 207.

Mobilisatsiooni t. — 23.

Täiendav määrus isikutunnistuste kohta — 195.

Täisealiste meeskodanikkude teenistusse määramise keeld riigi- ja omavalitsuseasutustesse enne sundusliku teenistuse kohustuste täitmist — 6.

Tööaeg asutustes mobilisatsiooni ajal — 25.

Töö- ja Hoolekandeministeeriumi määrus:

T. ja h. m. Ilmasõja invaliidide järelravitsuse korra kohta — 193.

T. ja h. m. Vabadussõja invaliidide järelravitsuse korra kohta — 193.

Töö- ja Hoolekandeministeeriumi ringkiri:

T. ja h. i. kõigile linna ja maakonna rahvavæe komisjonidele ja kõigile linna- ja maavalitsustele (invaliidide töövõime protsendi kindlaksmääramise asjus) — 192.

T. ja h. i. maa- ja linnavalitsustele (seletus rahvavæelaste ja nende perekondade pensioni seaduse elluviimise kohta) — 191.

Töö- ja Hoolekandeministeeriumi täiendav määrus sõjainvaliidide järelravitsuse korra kohta — 193, 194.

Tööde kava; mobilisatsiooni t. k. — 22.

Tööteenistus:

- Ajapikenduse andmine tegelikku tööteenistusse ilmumiseks — 28, 55.
- Arvestamine — 29, vaata ka Tagavaraväelaste arvestamine.
- Kestus ja käik — 28, 29, 118, 119.
- Kuuluvus — 5, 31, 36, 48, 117, 119.
- Palk ja varustus — 29.
- Tunnistus tööteenistuskohuslasele — vaata Kaitseväeteenistuse tunnistus.
- Töödele määramine — 29.
- Tööteenistusse võtmine ja vabastamine — 5, 28, 36, 48, 55.
- Õigused kaitseväes teenida tagasi saanud — 29, 147.

Tööteenistuskohustuslikud kodanikud — vaata Tööteenistus.

Töövõime kaotuse protsendi kindlaksmääramine pensioni saamiseks — 171—173, 180, 181, 186—192.

U.**Uued tähtajad:**

- U. t. kutsealuste nimekirjade kokkuseadmiseks — 17.
- U. t. kutsealuste vastuvõtmiseks — 8.
- U. t. veo- ja liikumisvahendi üldlugemisele esitamiseks — 226.

Uuele arstlikule järelevaatusele kutsumine:

- Tervislikkudel põhjustel ajapikenduselolijate järelevaatusele kutsumine enne ajapikenduse lõppu — vaata Ajapikendus.
- Tervislikkudel põhjustel kaitseväeteenistusest vabastatud isikute järelevaatusele kutsumine — vaata Vabastamine.

V.

Vabadussõjast osavõtnute tagavaraväkke arvamine — 115, 116.

Vabastamine:

- Asutustes ja ettevõtetes teenivate mobilisatsiooni alla kuuluvate kodanikkude v. — vaata Asutustes ja ettevõtetes teenivad tagavaraväelased.
- Ebakõlbulikkude kodanikkude kaitseväeteenistusest täiesti v. — 5, 10—12, 31, 36, 48, 49, 55.
- Eesti kodakondsusest v. enne sundaja äratemist alalises kaitseväes ja käsutusväes — 6.
- Isikumaksust v. — 9.
- Kaitseväeteenistuse komisjoni isiklikust ilmumisest v. — vaata Isiklikust ilmumisest vabastamine.
- Kaitseväeteenistusest vabastatute uuesti arstlikule järelevaatusele kutsumine — 12, 18, 55, 56, 58.
- Kontrollkogumistele isiklikust ilmumisest v. — 28.
- Ohvitseride v. tervislikkudel põhjustel — 31.
- Sundaja teenistusest v. enne tähtaega — 8.
- Sundaja teenistusest v-se tähtaja edasilükkamine — 8.
- Sõjakooli kasvandikkude v. — 97, 98.
- Tagavaraväes olivate arstlik läbivaatus kaitseväeteenistusest vabastamise otstarbel — vaata Arstlik läbivaatus.
- Tempelmaksust v. — vaata Tempelmaksust vabastamine.
- Tööteenistusest v. — 5, 28, 36.
- V-se tunnistuse vorm — 73.
- Vahiall olevate tagavaraväelaste v. teenistusse kutsumisel — 23, 148.
- Veo- ja liikumisvahendite üldlugemisele esitamisest v. — 225.
- Veo- ja liikumisvahendite kaitseväle võtmisest v. — 213.
- Üleajateenijate v. — 92.

Vabatahtlikud:

- Mereväe jungad — 85, 86.
- Mitteilmunud v. kustutamine nimekirjast — 19, 49.
- Teated teenistusse astuda soovijate v-de kohta — 46, 73.

- V-de nimekirja kandmine ja teenistusse kutsumine — 17, 19, 40, 46, 48.
 V-de palvete esitamine ja juurdelisatavad dokumendid — 19, 37, 40.
 V-de teenistuse käik — 19.
 V-de vastuvõtmine lennukooli aviomotooristide klassi — 89, 90.
 V-de vastuvõtmise tingimused — 19, 46, 48.
 V-de vastuvõtteleht — 49.
 V-de väeosadesse määramine — 19, 46.
 V-de õigused ja kohustused — 19.
 Vastuvõetavate v-de arv — 19, 46.

Vahekorra lahendamine:

Kaitseväeteenistuse v. l. — 7, 42, 46, 47, 119.

Vahiall olemine, kui seaduslik mitteilmumise põhjus — 17.

Vahiall olemist ei loeta tegelikuks teenistuseks — 8.

Vahiall olijate tagavaraväelaste vahialt vabastamine tegelikku teenistusse kutsumisel — 23, 148.

Vahiall viibivatele kutsealustele nimekirjade kokkuseadmine — 15, 16, 37, 40, 41.

Vahiall viibivate tagavaraväelaste arvestamine — 26, 28, 118, 119.

Vanadus:

Kutseca v. — 5, 7, 15, 16, 36, 42, 47, 48.

Vanaduse kindlaksmääramine välimuse järgi kutsealustel — 16, 39, 52.

Vankritega kaitseväele üleantavad asjad — 216.

Vankrite, regede ja rakmete üldlugemine — 225, 226, vaata ka Üldlugemine.

Vankrite, regede, saanide ja rakmete liigitamine — 251—254.

Varustamine:

Mobiliseeritavatega kaasatoodav varustus — 24.

Määrus kogumiskohta ilmunud tagavaraväelaste poolt kaasa toodud toidu ja varustuse eest tasumaksmise kohta — 168.

Reserv- ja maakaitseväelaste v. õppustele kutsumisel — 160—162.

Tegelikku teenistusse astunud kodanikkude varustusele arvamine — 30, 65.

Tööteenistuskohuslaste v. — 29.

Vastutuse kord kaitseväeteenistuse kohustuse rikkumise eest:

Sõjakohtutele ajutised juhtnõõrid karistuste määramisel ja täideviimisel (Sõmini pvk. nr. 180—1922 a.) — 206

Arvestamise määrused täitmata jätnud tagavaraväelaste kohtulik jälgimine — 34.

Auastme kaotamine — 34, vaata ka Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õiguste kaotamise muutmise seadus.

Juhendeid kohtualla andmise asjus (Sõmini ksk. nr. 502 — 1924) — 207.

Kvt. komisjonide kohustus isikute suhtes, keda tuleb vastutusele võtta ja nende isikute jälgimine — 34.

Karistuse määrused Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus — 199—201.

Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õiguste kaotamise muutmise seadus — 201, 202.

Kutsealuste nimekirjadesse kantud kodanikkude vastutus — 33, 51, 66.

Käsusutus-, reserv- ja maakaitseväelaste vastutus kaitseväe seaduste järgi — 33.

Mobilisatsiooni korral või õppuste puhul mõjuva põhjuseta hiljaksjääjad või kõrvalehoidjad — 34.

Mobilisatsiooni kutse täitmata jätjad — 34.

Süüdistus teise isiku vigastamises — 34.

Tegelikku teenistusse astunud kodanikkude alluvus kohtule — 33, 66.

Täiendavad juhtnõõrid kohtuliikude karistuste täideviimisel (Sõmini ksk. nr. 492 — 1924 a.) — 207.

Tööteenistuskohustusliikude kodanikkude alluvus kohtule — 34.

Vastutuse aegumine — 34.

Vastutuse alused — 33, 66.

Üleriikliku otsimise kord — 202—205.

Vastutusele võtmine veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise kohustuse rikkumise eest — 228, 256.

Vastuvõetud kutsealuste kogumiskohta ilmumine ja teenistusse astunuks lugemine — 18.

Vastuvõtmine:

- Juhatuskiri kodanikkude alalise kaitseväge sondaega teenima võtmise alal — 36—80.
- Kaitseväge orkestrite õpilaste v. — 86.
- Kaitseväge õppeasutustes teenistusse vastuvõetud kasvandik — 21, 46.
- Kodanikkude tegelikku kaitseväge- ja tööteenistusse vastuvõtmisega seotud kulud — 30, 65.
- Kutsealuste v. — 7, 17, 18, 36, 43, 47, 48, 52—55, 59—64.
- Lennukooli õpilaste v. — 87—90.
- Meriväge jungade v. — 85, 86.
- Nimekirjadesse kandmata jäänud kutsealuste v. — 18, 41, 42, 46—47.
- Tagavaraväelaste v. mobilisatsiooni korral — 24 (ohvitseride suhtes — 32).
- Tagavaraväelaste õppustele v. — 152—162.
- Tähtajal mitteilmunute kutsealuste v. — 17, 18, 41, 42, 47, 50—52, 56.
- Tööteenistusse v. — vaata Tööteenistus.
- Vabatahtlikkude v. — 19, 46, 48.

Vastuvõtmispunkt veo- ja liikumisvahenditele:

- Arvu ja asupaiga määramine — 214, 216.
- Veo- ja liikumisvahendite toomine v-ti mob. korral — 216.

Vastuvõtmispunkt — vaata Kogumiskoht.**Vastuvõtteleht:**

- V. kaitseväge teenistusse vastuvõetud kutsealustele — 49.
- V. kaitseväge õppeasutustes teenistusse astunutele — 46.
- V. vabatahtlikkudele — 49.
- V-löhe vorm — 76.

Vastuvõtja:

- Väeosadesse saadetavatele noortele — 49.
- Väeosadesse saadetavatele veo- ja liikumisvahenditele — 216.
- Õppustele saadetavatele tagavaraväelastele — 156.

Vead kutsealuste nimekirjades — vaata Kutsealuste nimekirjad.**Veo- ja liikumisvahendid — 213, vaata ka Liikidesse jaotamine.****Veo- ja liikumisvahendite arvu (kaitsevägele nõuetava) ärajaotamine elanikkude peale — 216.****Veo- ja liikumisvahendite eest tasumaksimine — vaata Tasu.****Veo- ja liikumisvahendite liigitamine — 250—256.****Veo- ja liikumisvahendite vastuvõtmispunktid — 214, 216.****Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitsevägele võtmise alal teotsevate asutuste ja isikute ülesanded — 214, 215, 216, 219—223, 226, 227.****Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevägele võtmise seadus — 211—217.****Veterinäär-arsti, üldlugeja ohvitseri ja teiste eriteadlaste ülesanded veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel — 214, 221, 222.****Voorihobune — 251.****Vormid; blankettide v. — vaata Blankettide vormid.****Väeosadesse määramine:**

- Kutsealuste (noorte) v. m. — 18, 47, 49, 50.
- Käsusväelaste v. m. — 149.
- Tagavaraväge ohvitseride v. m. mob. korral — 32.
- Tagavaraväelaste v. m. mobilisatsiooni korral — 24.
- Tagavaraväelaste v. m. õppuste korral — 153, 156.
- Tööteenistuskohuslaste v. m. töödele — 29, 48.
- Vabatahtlikkude v. m. — 19, 46.
- Väeosadesse saatmisega seotud kulud — 30, 65.

Välisriikide koolides õppivatele kodanikkudele ajapikenduse andmine hariduse jätkamiseks:

- Ajapikenduse andmise tingimused — 35.
- Ajapikenduse palvete esitamine — 12, 13, 37, 38, 45, 46.

Välisriigi sõjaväes teeninud Eesti kodanikud:

- Kaitseväge teenistusse võtmine — 7, 36.
- Teenistusaja arvestamine — 7, 36.

Välisriikides viibivate kutsealuste teenistusse võtmine:

Ajapikenduse andmine — 12, 13, 35, 37, 40.

Kutsealuste nimekirjade kokkuseadmine — 15, 16, 37, 39—42.

Kvt. komisjoni ilmumine — 17, 36, 39, 42.

Välisriikides viibivad tagavaraväelased:

Aivestamine — 26, 27, 31, 118, 119, 121.

Ilmumine mobilisatsiooni korral — 23, 32.

Õppustele ilmumisest vabastamine — 152, 154.

Väljaastumine kaitseväge õppeasutustest — 21, 97, 98.**Väljakuulutamine:**

Kutsealuste teenistusse vastuvõtmise aja ja koha v. — 14, 38, 43.

Mobilisatsiooni v. — 22.

Väljapanemine:

Kutsealuste nimekirjade v. — 16, 40.

Tagavaraväelastega kaasatoodava varustuse hinnakirja v. — 168.

Võtmine:

Veo- ja liikumisvahendite kaitseväge v. — 213, 216, 217.

Veo- ja liikumisvahendite v. käsutusväe kokkukutsumisel — 216.

Õ.**Õhulaevad ja õhupallid** — vaata Mehaanilised veo- ja liikumisvahendid.**Õigused ja kohustused** — vaata Kaitseväeteenistus- ja tööteenistuskohustuslikud kodanikud.

Vabatahtlikkude õ. ja k. — 19.

Õigused kaitseväes teenida tagasi saanud — 29, 119, 147.**Õiguste kaotamine:**

Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õiguste kaotamise muutmise seadus — 201, 202 — vaata ka Auaste.

Õpetus ja kasvatus; sõjaline õ. ja k. õppeasutustes — 6, vaata ka Noorsoo osaline sõjaline ettevalmistamine.**Õpilased:**

Apteekri õ. — vaata Apteekri õpilane.

Kaitseväge orkestrite õ. — 86.

Kaitseväge õppeasutuste õ. — 21, 46, vaata ka Ohvitseride ettevalmistamine.

Keskkoooli õpilased — vaata Kesk- ja kutsekool.

Kutsekooli õ. — vaata Kutsekool.

Lennukooli õ. — 87—90.

Seminaari õ. — vaata Seminaar.

Õppustele kutsumine — vaata Tagavaraväelaste õppustele kutsumine.**Õppustele kutsutavatele tagavaraväelastele ajapikenduse andmine** — vaata Ajapikendus.**Ü.****Ühekordne toetusraha** — vaata Toetusraha.**Üksikute noorte väeosadesse saatmine** — 50.**Üldine mobilisatsioon** — vaata Mobilisatsioon.**Üldkestus;** kaitseväeteenistuse ü. — vaata Kaitseväeteenistus.**Üldlugeja ohvitseri ja teiste eriteadlaste ülesanded** veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel — 214, 221, 222.**Üldlugemine:**

Veo- ja liikumisvahendite ü. — 215, 216, 218, 219.

Veo- ja liikumisvahendite ü-st teostajate asutuste ja isikute kohused — 214, 215, 220—223.

Veo- ja liikumisvahendite ü-se teostamine — 223—226.

Üleajateenijate teenistusseadlus — 19, 91—94.**Üleandmine;** veo- ja liikumisvahendite kaitseväge ü. mobil. korral — 216.**Üle 10 km kogumiskohast cernal clavate tagavaraväelaste kogumiskohta saatmine** — 23.

Ülekandmine:

Kutsealuste ü. ühest pearaamatust teise — 44, 45.

Mitteilmunute nimestikust ü. pearaamatusse — 51.

Üleminek:

Ajapikenduselolijate ü. ühest õppeasutusest teise — 45, 46.

Kutsealuste ü. ühest kaitseväeringkonnast teise — 46, 37, 17.

Ülemineku reeglid:

Tagavaraväelaste arvestamise ül. r. — 127, 128.

Ülendamine:

Noorem-leitnandiks ü. — vaata Auaste.

Reservväe ohvitserideks (lipnikuks) ü. — vaata Auaste.

Üleriikliku otsimise kord — 202—205.**Üleviimine:**

Kutsealuste ü. ühest kaitseväeringkonnast teise elukoha muutmise tõttu — 17, 37, 46.

Ülikool:

Ajapikenduse andmine hariduse jätkamiseks ü-s — 35.

I.

Kaitseväe komplekteerimine inimestega.

1. Kaitseväeteenistuse seadus.

Kohe Eesti riigi rajamise päevil andis ennast kibedasti tunda asjaolu, et kaitseväe korraldamiseks ei olnud meil oma seadusi. Tuli talitada meile eluvõõraste endise Veneriigi seaduste järele ja perioodiliselt maksmapandavate ajutiste sundnormide alusel.

Sellepärast Vabadussõja lõppedes Sõjaministeerium asus kohe kaitseväeteenistuse seaduse väljatöötamisele, mis oleks alusmüüriks meie kaitseväe korraldamisel.

Selle tulemusena juba 1922 a. esitati „Kodanikkude riigikaitse kohustuse seaduse“ eelnõu Vabariigi Valitsusele Riigikogule ettepanemiseks. See seaduse eelnõu aga Riigikoguni ei jõudnud, kuna Sõjaministeerium tema tagasi võttis ümbertöötamiseks.

1924 a. kindralstaap, arvestades meie oludega ja kasutades ära Lääne-Euroopa vastavaid seadusi, töötas välja uue seaduse eelnõu: „Kaitseväeteenistuse kohustuse seadus“.

Sõjanõukogu poolt 4. aprillil 1925 a. vastuvõetud kujul esitas Sõjaminister selle eelnõu 27. mail 1925 a. Vabariigi Valitsusele Riigikogule ettepanemiseks.

Vabariigi Valitsuse otsusega anti eelnõu läbivaatamiseks ministritevahelisse komisjoni. Selles komisjonis sai eelnõu uue nimetuse: „Kaitseväeteenistuse seadus“, mis pärast komisjonis läbivaatamist esitati Vabariigi Valitsuse poolt Riigikogule 1925 a. sügisel.

Riigikogus riigikaitse komisjon tegi eelnõus, peale väiksemate redaktsiooniliste paranduste, kolm olulisemat muudatust:

1) eelnõu § 8. oli esitatud Riigikogule järgmisel kujul: „Riigi- ja omavalitsuse asutustesse ja avalikkusesse ametitesse võivad määratud või valitud saada ainult need meeskodanikud, kes sündusliku tegeliku kaitseväeteenistuse kohustuse täitnud või seaduslikul alusel sellest vabastatud on“.

Riigikaitse komisjon muutis selle paragrahvi järgmiselt:

„Riigi- ja omavalitsuse asutustesse ei või määrata neid täisealisi kodanikke, kes ei ole sündusliku tegeliku kaitseväeteenistuse kohustused täitnud või nendest seaduslikul alusel vabastatud“;

2) eelnõu kolmandas peatükis „Kaitseväeteenistuse-kohuslike kodanikkude õigused ja kohused“ § 31. p. 2. oli esitatud Riigikogule järgmisel kujul: „nendele on keelatud igasuguste poliitiliste erakondade, seltside

ja ühingu tegevusest aktiivselt osa võtta“. Riigikaitse komisjon muutis selle punkti järgmiselt: „nendele on keelatud igasuguste poliitiliste erakondade, ühingu ja rühmituste juhtivate ja kontroleerivate organide liige olla ja aktiivselt osa võtta poliitilistest mitingutest, koosolekustest ja kihutustööst“;

- 3) § 48. muudeti nõnda, et hariduse jätkamiseks saavad ajapikendust ainult kesk- ja kutsekoolide õpilased, kuma kõrgemad õppeasutused ei anna enam ajapikendust.

Riigikogu riigikaitse komisjon lõpetas eelnõu läbivaatamise 1926 aasta alul.

Riigikogu üldkoosolekul algas seaduse lugemine 5. märtsil 1926 a. Erilisi vaiebusi tekitas § 6., kust 3. lugemisel kustutati õigus Sõjaministeeriumil kontrollida sõjalise kasvatuse ja õpetuse tegelikku läbiviimist koolides. Samuti 3. lugemisel täiendati § 48. nõnda, et hariduse jätkamiseks saavad ajapikendust ka kõrgemates õppeasutustes õppijad. Pärast paari väiksema paranduse tegemist võeti seaduse eelnõu 3. lugemisel vastu 17. märtsil 1926 a. — maksimahakkamise tähtajaga 1. jaanuarist 1927 a.

Ühenduses aastasele teenistusele üleminekuja kindralstaap 1927 aastal töötas välja „Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse“ eelnõu, mille Sõjaminister esitas 12. oktoobril 1927 a. Vabariigi Valitsusele.

Vabariigi Valitsuse poolt Riigikogule esitatud Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu täiendas Riigikogu riigikaitse komisjon enda poolt seega 1) et ülikoolis õppimine enam ei anna ajapikendust hariduse jätkamiseks, nagu see seni oli ja 2) et asunikuks olemine ei ole põhjuseks ajapikenduse saamisel, sest asunikul võivad saada ajapikendust majanduslikkudel põhjustel üldistel abustel teiste kodanikkudega.

Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu võeti vastu Riigikogu poolt lõplikult 16. detsembril 1927 a. — maksimahakkamise tähtajaga 1. oktoobrist 1928 a.

Riigikogu poolt 25. märtsil 1926. a. vastu võetud

Kaitseväeteenistuse seadus.

I peatükk.

Üldmäärused.

§ 1. Kõik Eesti vabariigi meeskodanikud on kohustatud osa võtma käesolevas seaduses ettenähtud alustel ja korras kaitseväeteenistusest ja seda kohustust isiklikult täitma.

§ 2. Kaitseväeteenistuse üldkestus on 38 aastat, 17. eluaastast kuni 55. eluaastani, ja ta jaguneb teenistuseks:

- 1) alalises kaitseväes, kelle moodustavad:
 - a) tegelikku kaitseväeteenistusse sundaega teenima astunud meeskodanikud,
 - b) vabatahtlikud,
 - c) üleajateenijad ja
 - d) tegelikus kaitseväeteenistuses olevad ohvitserid;
- 2) käsutusväes, kuhu kuuluvad kõik alalises kaitseväes sundaja ärateeninud meeskodanikud;
- 3) reservväes, kelle moodustavad:
 - a) käsutusväes aja ärateeninud meeskodanikud;
 - b) kõik kaitseväeteenistuseks kõlbulikud 30—45-aastased meeskodanikud, kes mõnesugustel põhjustel ei ole ära teeninud sundaega alalises kaitseväes, ja
 - c) kõik 17—30-aastased meeskodanikud kuni alalisse kaitseväkke sundaega teenima astumiseni, ning
- 4) maakaitseväes, kelle moodustavad:
 - a) reservväes aja ärateeninud meeskodanikud,
 - b) kõik kaitseväeteenistuseks kõlbulikud 45—55-aastased meeskodanikud, kes mõnesugustel põhjustel ei ole teeninud ei alalises kaitseväes, käsutus- ega reservväes,
 - c) kõik oma tervise tõttu maakaitseväkke määratud meeskodanikud.*).

§ 3. Iga aasta kutsutakse alalisse kaitseväkke sundaega teenima kõik selle aasta 1-seks jaanuariks 20-aastaseks saanud meeskodanikud.

§ 4. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 12. juunini 1927 a. (RT 43 — 1926):

Kaitsevärke ei arvata kohtu poolt kõigi õiguste kaotamisega karistatud kodanikke; kaitseväeteenistuse asemele määratakse nad kaitseväre huvikohastele töödele.

§ 4. Redaktsioon, mis on maksev alates 12. juunist 1927 a. (RT 54 — 1927):

Kaitsevärke ei arvata sunnitoole mõistetud isikuid; kaitseväeteenistuse asemel määratakse nad kaitseväre huvikohastele töödele.

§ 5. Kaitseväeteenistusest ja käesoleva seaduse § 4-s nimetatud töödest vabastatakse ainult haiguste või kehaliste puuduste tõttu teenistuseks või töödeks kõlbmatuks tunnistatud meeskodanikud.**)

*) Käsutus-, reserv- ja maakaitseväreliasi nimetatakse ka üldiselt tagavaraväelasteks.

**) Haiguste ja kehaliste puuduste nimekirjad on avaldatud: lit. A — RT 7 — 1927, vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 100, ja lit. B — RT 36 — 1927, vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 107.

§ 6. Kõigis riigi-, omavalitsuste- ja eraõppeasutustes õppivad kodanikud kuuluvad õppeasutuses viibimise aja vältel kunni alalisse kaitsevärke sundaega teenima astumiseni sõjalisele kasvatusel ja õpetusele. Määrused sõjalise kasvatusel ja õpetuse andmise ja kontroleerimise kohta töötab välja sõjaminister kokkuleppel haridusministriga ja kinnitab Vabariigi Valitsus*.)

§ 7. 18—30 aastaseid meeskodanikke võidakse vabastada Eesti kodakondsusest enne käesolevas seaduses ettenähtud sundaja ärateenimist alalises kaitseväes (§§ 9 ja 10) ja käsutusväes (§ 12) ainult sõjainistri nõusolekul.

§ 8. Riigi- ja omavalitsuse asutustesse teenistusse ei või määrata neid täisealisi meeskodanikke, kes ei ole täitnud sundusliku tegeliku kaitseväeteenistuse kohustusi või neist kohustustest seaduslikul alusel vabastamata.

II p e a t ü k k.

Kaitseväeteenistuse kestus ja käik.

§ 9. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43—1926):

Sundusliku tegeliku teenistusaja kestus alalises kaitseväes on:

1) rahuajal —

a) kõigis väeliikides peale meriväe ja merikindluste — 18 kuud;

b) meriväes ja merikindlustes — 24 kuud;

2) sõjaajal — kõigis väeliikides niikaua, kuni riigikaitse huvid seda nõuavad.

§ 9. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1—1928):

Sundusliku tegeliku teenistusaja kestus alalises kaitseväes on:

1. rahuajal —

a) jalaväes, suurtükiväes ja ratsaväes — 12 kuud;

b) mereväes ja merekindlustes — 18 kuud;

c) kõigis teistes väeliikides — 18 kuud, kusjuures sõjainistril on õigus enne teenistusse kutsumist oma määrusega lühendada kuni 12 kuuni teenistuseaega üksikutes nende väeliikide väeosades või allüksustes.

2. sõjaajal — kõigis väeliikides niikaua, kuni seda nõuavad riigikaitse huvid.

§ 10. Sõjainistril on õigus Vabariigi Valitsuse nõusolekul lennu- ja tehnilistes väeosades eriteadlaste kursustel õppivate kaitseväelaste sunduslikku tegeliku kaitseväeteenistuse aega pikendada kunni 24 kuuni.

§ 11. Pärast eelmistes paragrahvides (9 ja 10) tähendatud aja ärateenimist alalises kaitseväes arvatakse kaitseväelased käsutusväkke.

§ 12. Teenistuse kestus alalises kaitseväes ja käsutusväes kokku on 5 aastat.

§ 13. Käsutusväes aja ära teeninud kodanikud arvatakse reservväkke.

§ 14. Reservvägi jaguneb kolme järku. Reservväe I järku kuuluvad § 2. p. 3-a, reservväe II järku — § 2. p. 3-b ja reservväe III järku — § 2. p. 3-c nimetatud kodanikud.

§ 15. Teenistus reservväes kestab:

1) I ja II järgu reservväelastele — kunni selle aasta lõpuni, mille vältel nad saavad 45-aastaseks, ja

2) III järgu reservväelastele — alates selle aasta algult, mille vältel nad saavad 18-aastasteks, kunni alalisse kaitsevärke sundaega teenima astumiseni.

§ 16. Pärast reservväes aja ärateenimist arvatakse I ja II järgu reservväelased maa- ja kaitsevärke, kuna III järgu reservväelased võetakse alalisse kaitsevärke sundaega teenima.

*) Määrus sõjalise kasvatusel ja õppuste teostamise ja kontroleerimise kohta õppeasutustes on avaldatud RT 82 — 1926, vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 110.

§ 17. Maakaitseväge jaguneb kolme järku: I järku arvatakse kõik reservväe I järgus aja ärateeninud kodanikud; II järku arvatakse kõik reservväe II järgus aja ärateeninud kodanikud ja ka kõik § 2. p. 4-b nimetatud isikud; III järgu moodustavad § 2. p. 4-c nimetatud kodanikud.

§ 18. Teenistus kestab maakaitseväge igas järgus kunni selle aasta lõpuni, mille jooksul maakaitsevaelane saab 55-aastaseks.

§ 19. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43—1926):

Eesti kodakondsusse astunud välisriikide kodanikkudele arvestatakse teenistus, mis nad välisriigi sõjaväes on teeninud. Kui isik ei ole teeninud välisriigi sõjaväes või kui tegelik teenistus välisriigi sõjaväes kestis käesoleva seaduse § 9. tähendatud ajast vähem, peab ta, kui ta alla 30 aastat vana, ära teenima Eesti alalise kaitseväes vastavalt kas terve § 9. tähendatud aja, või selle osa, mis ta välisriigis § 9. tähendatud ajast vähem teenis. Neid võetakse alalise kaitsevärke pärast Eesti kodakondsusse astumist ühes lähema kutse kodanikkude alalise kaitsevärke sundaega teenima võtmisega. Kui isik 30-aastane või vanem, siis määratakse ta kunni 45. eluaastani reservärke ja pärast seda maakaitsevärke.

Sõjaministrile jääb õigus alalise kaitseväge sundteenistusest vabastada neid, kes teeninud Eesti vabariigi sõjaväes vähemalt 6 kuud.

§ 20. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43—1926):

Sundaega teenima kutsutud kodanikkude vastuvõtmine kaitseväeteenistuse komisjonides (§ 55) on kaks korda aastas: 1) märtsis võetakse vastu need, kes saanud vastuvõtmise eelaasta 1-ks juuliks 20-aastaseks ja 2) septembris—need, kes saanud vastuvõtmise aasta 1. jaanuariks 20-aastaseks.

§ 21. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43—1926):

Kaitseväeteenistuse komisjonide poolt tegelikku teenistusse vastuvõetud kodanikud ilmuvad teenistusse kaitseväeteenistuse komisjonide korraldusel sõjaministri poolt määratud tähtaegadel, kusjuures iga aasta esimese kutse meestele võib ilmumise tähtaega määrata mitte hiljem sama aasta 16. aprilli ja teise kutse meestele—mitte hiljem sama aasta 16. oktoobrit, täieliku keskkooli ja kõrgema haridusega noormeestel aga sõjaministri äranägemise järgi.

Pärast tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõtmist merivärke või merikindlustesse määratud kodanikkudele võib sõjaminister teenistusse ilmumise tähtaegu eelpool nimeetatud tähtaegadest edasi lükata kõige rohkem kunni viie kuuni.

§ 19. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1—1928):

Eesti kodakondsusse astunud välisriikide kodanikkudele arvestatakse teenistus, mis nad välisriigi sõjaväes on teeninud. Kui isik ei ole teeninud välisriigi sõjaväes või kui tegelik teenistus välisriigi sõjaväes kestis käesoleva seaduse § 9. tähendatud ajast vähem, peab ta, kui ta alla 30 aastat vana, ära teenima Eesti alalise kaitseväes vastavalt kas terve § 9. tähendatud aja, või selle osa, mis ta välisriigis § 9. tähendatud ajast vähem teenis. Neid võetakse alalise kaitsevärke pärast Eesti kodakondsusse astumist ühes lähema kutse kodanikkude alalise kaitsevärke sundaega teenima võtmisega. Kui isik 30-aastane või vanem, siis määratakse ta kuni 45. eluaastani reservärke ja pärast seda maakaitsevärke.

§ 20. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1—1928):

Sundaega teenima kutsutud kodanikkude vastuvõtmine kaitseväeteenistuse komisjonides (§ 55) on kaks korda aastas: 1) jaanuaris võetakse vastu need, kes saanud vastuvõtmise eelaasta 1-ks juuliks 20-aastaseks ja 2) septembris—need, kes saanud vastuvõtmise aasta 1. jaanuariks 20-aastaseks.

§ 21. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1—1928):

Kaitseväeteenistuse komisjonide poolt tegelikku teenistusse vastuvõetud kodanikud ilmuvad teenistusse kaitseväeteenistuse komisjonide korraldusel sõjaministri poolt määratud tähtaegadel.

§ 22. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43—1926):

Tegeliku kaitseväeteenistuse aja alguseks loetakse esimese kutse meestele vastuvõtmise aasta 10. aprill ja teise kutse meestele — sama aasta 10. oktoober.

Kui sõjaminister määrab erilised teenistusse ilmumise tähtpäevad suundaega teenima kutsutud keskkooli ja kõrgema haridusega noormeestele, loetakse neile tegeliku kaitseväeteenistuse aja algus teenistusse astumise päevast (§ 83).

Meriväkke ja merikindlustesse määratud kodanikkudele loetakse teenistusaaja algus teenistusse astumise päevast (§ 83.).

§ 23. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrin 1928 a. (RT 43—1926):

Tähtajal teenistusse mitteilmunute loetakse tegeliku teenistusaaja algus järgmise kuu esimesest kuupäevast pärast väcossa ilmumist.

§ 24. Kui mõnesugustel põhjustel on võimatu kinni pidada §§ 20.—23. ettenähtud tähtaegadest, määrab Vabariigi Valitsus sõjaministri ettepanekul uued tähtajad.

§ 25. Vabariigi Valitsus võib sõjaministri ettepanekul:

- 1) vabastada kaitsevälasi üksikute liikide või kategooriate kaupa teenistusest alalises kaitseväes ka enne käesoleva seaduse §§ 9-das ja 10-das tähendatud sundaja ära teenimist, kui riigikaitse seisukord seda võimaldab ja kaitsevälaste väljaõpetamine selle all ei kannata, ja
- 2) edasi lükata kunni 6 kuuni §§ 9-s ja 10-s tähendatud aja ära teeninud kaitsevälaste üksikute liikide või kategooriate teenistusest vabastamist, kui riigikaitse seisukord seda nõuab.

§ 26. Sõjaminister võib puhkusele lubada kunni kolme kuuni §§ 9-s ja 10-s tähendatud aega teenivaid kaitsevälasi üksikute väelike või kategooriate kaupa teenistusaaja vältel.

Eelpooltähendatud puhkusaja vältel ei saa kaitsevälased palka ega toitu.

§ 27. Tegelikuks kaitseväeteenistuseks ei loeta aega, mille vältel kaitsevälased alalises kaitseväes olles:

- 1) kohtu või administratiiv-korras vahiall olnud, välja arvatud kohtu poolt õigeksmõistetud, või need, kelle süüdistusaja vastav võim ära lõpetanud;
- 2) redusolnud;
- 3) erakorralisel puhkusel olnud (§ 33);
- 4) kokku üle kolme kuu haigemajades ja tervisparanduslikul puhkusel viibinud, välja arvatud need, kelle viibimine ravitsemisel või tervisparanduslikul puhkusel on tingitud teenistuskohuste täitmisel saadud vigastustest või haigustest;
- 5) distsiplinaar-karistusena üle kümne päeva kartserarestis viibinud.

Selle aja peavad §§ 9-s ja 10-s tähendatud aja alalises kaitseväes äraolnud kaitsevälased tagantjärele ära teenima.

§ 28. Sõjaminister võib oma äranägemise järgi igal ajal tegelikku kaitseväeteenistusse kutsuda käsutusväes olevaid kodanikke, kas kõik või osakaupa, ja ühes nendega ka vastava arvu reservväe ohvitseri ja allohvitseri.

§ 29. Sõjaministril on õigus Vabariigi Valitsuse nõusolekul õppuste otstarbeks tegelikku kaitseväeteenistusse kutsuda:

§ 22. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1—1928)

Tegeliku kaitseväeteenistuse aja algus loetakse teenistusse astumise päevast.

§ 23. Kaotus maksvuse alates 1. oktoobrist 1928 a. Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse maksimahakamisega (RT 1—1928).

- 1) I ja II järgu reservväelasi:
 - a) allohvitsere ja kaitseväe eriteadlasi, kas kõik või osakaupa, — mitte rohkem kui 6 korda kogu reservväes olemise aja vältel, kokku mitte rohkem kui üheksaks kuuks;
 - b) kõiki teisi, kas kõik või osakaupa, — mitte rohkem kui 4 korda, kokku mitte kauemaks kui kuueks kuuks kogu reservväes olemise aja vältel;
- 2) III järgu reservväelasi, kas kõik või osakaupa, — mitte rohkem, kui 2 korda, kokku mitte kauemaks, kui kaheks kuuks kogu III järgu reservväes olemise aja vältel;
- 3) I ja II järgu maakaitseväelasi, kas kõik või osakaupa, mitte rohkem, kui 6 nädalaks kogu maakaitseväes olemise aja vältel.

§ 30. Mobilisatsiooni korral kutsutakse reserv- ja maakaitseväelased tegelikku kaitseväeteenistusse tarviduse järgi seaduses ettenähtud korras niikauaks, kui riigikaitse huvid seda nõuavad.

III p e a t ü k k.

Kaitseväeteenistus-kohustuslike kodule kodanikkude õigused ja kohustused.

§ 31. Alalises kaitseväes teenival kaitseväelastel on samad kodaniku õigused ja kohustused kui kõigil teistel Eesti vabariigi kodanikkudel, välja arvatud järgmised erandid:

- 1) kaitseväelased on kohustatud alistuma kaitseväe seaduste, määruste ja teenistuse nõuetele;
- 2) neile on keelatud igasuguste poliitiliste erakondade, ühingute ja rühmituste juhtivate ja kontroleerivate organide liige olla ja aktiivselt osa võtta poliitilistest miitingutest, koosolekutest ja kihutustööst.

§ 32. Käesoleva seaduse paragrahv 9. tähendatud aega teenivad kaitseväelased võivad teenistusaja vältel väeosaülemal poolt kunni seitse päeva korralist puhkust saada, mida neile antakse kas korraga või osakaupa palga edasisaamise õigusega. Väeosaülemal on õigus puhkusest ilma jätta teenistuskohustusi halvasti täitvaid kaitseväelasi, kiiduväärt teenistuse eest aga seda puhkust seitsme päeva võrra pikendada. Puhkepäevadel ja puhadel antavad puhkused ei võeta käesolevas paragrahvis tähendatud normi arvesse.

§ 33. Peale celmises (32) paragrahvis tähendatud puhkuse võivad ajateenijad kaitseväelased teenistusaja vältel erakorralist puhkust saada sõjaministri korralduste järgi kõige rohkem ühe kuuni, missuguse puhkuseaja vältel kaitseväelased palga ei saa.*)

§ 34. Riigiraudteedel, laevadel ja kõigil teistel riigi liikumisvahenditel sõites saavad tegelikus kaitseväes teenivad kaitseväelased kõigis klassides 50% sõiduhinna alandust.

§ 35. Alalises kaitseväes teenivad kaitseväelased on teenistusaja kestusel vabastatud kogukonna heaks võetavast isikumaksust. Alalisse kaitsevärke käesoleva seaduse §§ 9-s ja 10-s nimetatud aega teenima astunud kodanikud ja sõjakorral tegelikku kaitseväeteenistusse astunud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased on sellest maksust vabad ka kogu selle aasta, mille kestel nad tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatakse.

§ 36. Käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased alluvad ajal, millal nad tegelikus kaitseväeteenistuses ei ole, üldistele kõikide kodanikkude kohta maksvatele seadustele ja määrustele, kusjuures nad peale selle veel on kohustatud kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvestamise määrusi täitma. Tegelikus kaitseväeteenistuses olemise ajal maksavad nende kohta käesoleva seaduse §§ 31, 33, 34 ja 35.

§ 37. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Käsutus-, reserv- ja maakaitseväest tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud riigiteenijatele jäävad kaitseväeteenistusse astumisel nende kohad ja riigi poolt antud korterid alles. Kaitseväeteenistuses olles saa-

§ 37. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Käsutus-, reserv- ja maakaitseväest tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud riigiteenijatele, välja arvatud § 9. p. 1. põhjal sundaega teenima kutsumisel, jäävad alles kaitseväeteenistusse astumisel nende kohad

*) Sõjaministri käsukirjaga nr. 17 — 1927 a. on erakorraliste puhkuste otsustamine pandud diviisi ja valitsuse ülemate peale.

vad nad palga omal soovil kas endise koha järgi sellelt riigiasutuselt, kus riigiteenija enne tegelikku kaitseväeteenistusse astumist teenis, või kaitseväest — seal temale määratud koha järgi, kusjuures esimesel juhtumisel toidu ja varustuse eest osa palgast maha arvatakse maksvate normide järgi. Pärast tegelikust kaitseväeteenistusest vabanemist kaotavad riigiteenijad õiguse oma endiste kohtade ja korterite peale siis, kui nad kahe nädala vältel, kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sündis õppuste otstarbeks, ja ühe kuu jooksul, kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sündis mobilisatsiooni korral — ametisse ei ilmu.

Tegelikus kaitseväeteenistuses mööda- saadetud aeg arvestatakse käsutus-, reserv- ja maakaitseväest tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud riigiteenijatele väljateenitud aja eest palgakõrgendamisel ja pensionimääramisel.

§ 38. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Käsutus-, reserv- ja maakaitseväest tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud omavalitsuse asutuste teenijatele jäävad kaitseväeteenistusse astumisel nende kohad ja omavalitsuse asutuste poolt antud korterid alles. Pärast tegelikust kaitseväeteenistusest vabanemist kaotavad omavalitsuse asutuste teenijad õiguse oma endiste kohtade ja korterite peale siis, kui nad kahe nädala jooksul, kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sündis õppuste otstarbeks, ja ühe kuu jooksul, kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sündis mobilisatsiooni korral — ametisse ei ilmu.

§ 39. Kaitsevälasi ja nende perekondi toetatakse ning antakse pensioni criseaduste põhjal.*)

IV p e a t ü k k.

Kodanikkude kaitseväeteenistusest vabastamine, maakaitseväe III järku määramine ja ajapikendamine tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks.

§ 40. Kaitseväeteenistusest vabastamine käesoleva seaduse § 5. põhjal kuulub:

- 1) tegelikus kaitseväeteenistuses olevate kodanikkude suhtes — kaitseväe haigemajade arstlikkude komisjonide ja käesoleva seaduse § 58. ettenähtud kaitseväeteenistuse peakomisjoni võimkonda, ning
- 2) tegelikus kaitseväeteenistuses mitteolevate suhtes — käesoleva seaduse viiendas peatükis ettenähtud kaitseväeteenistuse komisjonide ülesannete hulka.

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 169—194 Kaitsevälaste ja nende perekondade pension ja invaliidide järelravitsemine.

ja riigi poolt antud korterid. Kaitseväeteenistuses olles saavad nad palga omal soovil kas endise koha järgi sellelt riigiasutuselt, kus riigiteenija teenis enne tegelikku kaitseväeteenistusse astumist, või kaitseväest — seal temale määratud koha järgi. Pärast tegelikust kaitseväeteenistusest vabanemist kaotavad riigiteenijad õiguse oma endiste kohtade ja korterite peale siis, kui nad mõjuvate põhjusteta (§ 76) kahe nädala vältel, kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sündis õppuste otstarbeks, ja ühe kuu jooksul, kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sündis mobilisatsiooni korral — ei ilmu ametisse.

Tegelikus kaitseväeteenistuses mööda- saadetud aeg arvestatakse käsutus-, reserv- ja maakaitseväest tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud riigiteenijatele välja- teenitud aja eest palgakõrgendamisel ja pensionimääramisel.

§ 38. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrini 1928 a. (RT 1 — 1928):

Käsutus-, reserv- ja maakaitseväest tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud omavalitsuseasutuste teenijatele, välja arvatud § 9. p. 1. põhjal sundaega teenima kutsumisel, jäävad alles kaitseväeteenistusse astumisel nende kohad ja omavalitsuseasutuste poolt antud korterid. Pärast tegelikust kaitseväeteenistusest vabanemist kaotavad omavalitsuseasutuste teenijad õiguse oma endiste kohtade ja korterite peale siis, kui nad mõjuvate põhjusteta (§ 76) kahe nädala jooksul, kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sündis õppuste otstarbeks, ja ühe kuu jooksul, kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sündis mobilisatsiooni korral — ei ilmu ametisse.

§ 41. Eelmises (40) paragrahvis nimetatud komisjonid vabastavad kaitseväeteenistusest selleks ebakõlblikke kodanikke igakord, kui kaitseväeteenistuse kohustuslikud kodanikud kutsutakse ükskõik mis otstarbel seaduses ettenähtud korras ülalnimetatud komisjonidesse arstlikule järeelvaatusele pärast vabastatava tervise seisukorra kindlakstegemist komisjoni poolt.

§ 42. Kui kaitseväeteenistusest tahab vabaneda käsutus-, reserv- või maakaitsevälane ajal, millal ta ei ole tegelikus kaitseväeteenistuses, peab ta esitama kaitseväeteenistusest vabastamise palve kirjalikult kohalikule kaitseväeteenistuse komisjonile, kusjuures palvele peab juurde lisama kohaliku maakonna või linna arsti tunnistuse paluja tervise üle.

Kui kaitseväeteenistuse komisjon leiab palve põhjendatud, määrab ja teatab tema palujale aja, millal viimane peab ilmuma komisjoni järeelvaatusele.

Komisjoni ja koju tagasi sõitma peab paluja omal kulul. Kui paluja tervise seisukorra kindlakstegemiseks on tarvis teda teatavaks ajaks haigemajasse järeelkatsumisele paigutada, kannab riik sellest tekkinud kulud.

§ 43. Kõik maakaitseväge III järku mittekuuluvad kaitseväeteenistuse kohustuslikud kodanikud, kelle kohta nende kaitseväeteenistuseks kõlblikkuse kindlaksmääramisel selgub, et nad kannatavad niisuguste haiguste või kehaliste puuduste all, mis ei võimalda neile teenimist ei alalises kaitseväes, käsutus-, reserv- ega I ja II järgu maakaitseväes, kuid mis ei takista neid teenimast maakaitseväge III järgus, vabastatakse alalise kaitseväge, käsutus-, reserv- ja maakaitseväge I ning II järgu teenistusest ja arvatakse maakaitseväge III järku.

§ 44. Kaitseväeteenistuse kohustuslikud kodanikud, kes tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise korral kannatavad parandatavate haiguste ja kehaliste puuduste all, saavad tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks tervise parandamise otstarbel ajapikendust:*)

- 1) Käesoleva seaduse §§ 9-s ja 10-s nimetatud aega teenima kutsutud — kunni järgmise kutse kodanikkude alalisse kaitsevärke suundaega teenima võtmiseni;
- 2) mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud käsutus-, reserv- ja maakaitsevälased — kunni 6 kuuni, ja
- 3) õppustele kutsutud käsutus-, reserv- ja I ning II järgu maakaitsevälased — õppustele ilmumiseks — kunni järgmiste lähemate vastava järgu õppusteni.

Õppustele ilmumiseks ajapikenduselolevad käsutus-, reserv- ja maakaitsevälased peavad ilmuma mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse ühel alusel teiste käsutus-, reserv- ja maakaitsevälastega.

§ 45. Eelmise (44) paragrahvi pp. 1. ja 2. põhjal ajapikendusel olnud isikutele võib pärast ajapikenduse lõppu tervisparanduslikul otstarbel sama paragrahvi alusel uuesti ajapikendust anda. Uue ajapikenduse andmine võib sündida ka pärast seda niimitu korda, kui seda kaitseväeteenistusse kutsutava tervis nõuab. Sealjuures võib tervisparanduslikuks otstarbeks antud üksteisele järgnenud ajapikenduste üldkestus arvates käesoleva seaduse § 44. põhjal esimest korda antud ajapikenduse algusest, kogusummas ulatuda kõige rohkem:

- 1) alalisse kaitsevärke suundaega teenima kutsututele — kunni kahe aastani, ja
- 2) mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud käsutus-, reserv- ja maakaitsevälastele — kunni ühe aastani.

Hiljemalt p.p. 1. ja 2. nimetatud tähtaegade lõpul arvatakse ajapikendusel olnud isikud, vastavalt nende tervisele, kas tegelikku kaitseväeteenistusse või maakaitseväge III järku, või vabastatakse täiesti kaitseväeteenistusest.

Eelmise (44) paragrahvi punkt 3. põhjal ajapikendust saanud käsutus-, reserv- ja maakaitsevälastele ei anta uuesti ajapikendust õppustele ilmumiseks nende ajapikenduse lõpul vaid vastavalt nende tervisele määratakse nad kas õppustele või maakaitseväge III järku,

*) Haigused ja kehalised puudused, mille järgi antakse ajapikendust, on tähendatud Haiguste ja kehaliste puuduste nimekirjas lit. A p. 90, mis avaldatud RT 7 — 1927; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 106.

või vabastatakse õppustelt, edasi jättes neid käsutus-, reserv- või maakaitseväe I või II järku, selle järgi, kuhu õppustelt vabastatav isik kuulus, või vabastatakse täiesti kaitseväetee-
nistusest.

Tervisparanduslikul otstarbel ajapikendust saanud isikud peavad järelevaatusele ilmuma alati samasse komisjoni, kus neile kord ajapikendus anti.

§ 46. Kaitseväetee-
nistusest täiesti vabanemist, maakaitseväe III järku määramist ja tegelikku kaitseväetee-
nistusse ilmumiseks ajapikenduse saamist õigustavate haiguste ja kehaliste puuduste nimekirja seab kokku sõjaminister ja kinnitab Vabariigi Valitsus.*)

§ 47. Sõjaajal võib sõjaminister kõiki kaitseväetee-
nistuseks kõlbmatuks tunnistatud ja tervislikkudel põhjustel ajapikendusel olevaid kodanikke uuesti arstlikult läbi vaadata lasta ja nendest kõlbulikumid kaitseväetee-
nistusse määrata.

§ 48. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Peale tervislikkude põhjuste antakse alalise kaitsevähke käesoleva seaduse §§9-s ja 10-s tähendatud sundaega ära teenima kutsutavatele kodanikkudele tegelikku kaitsevähetee-
nistusse ilmumiseks ajapikendust perekondlikkudel ja majanduslikkudel põh-
justel ning hariduse jätkamiseks järgmistel astel:

- 1) ühele kaksikvennale — perekonna-
pea või selle puudumisel mõlema kaksik-
venna palvel — kunni teise kaksikvenna
sundaja alalises kaitsevähes ärateeni-
miseni;
- 2) kutsealusele, kelle vanem vend alalises
kaitsevähes sundaega teenib või kutsealuse
kaitsevähetee-
nistusse kutsumise korral
kaitsevähetee-
nistusse võetakse, — pere-
konna-
pea palvel — kunni vanema venna
sundaja ärateeni-
miseni;
- 3) kutsealusele, kelle perekonnas ei ole
peale tema teisi täiesti töövõimsaid
liikmeid või kelle majanduslik seisukord
iseäranis raske, — perekonna-
pea palvel — üheks aastaks kaitsevähetee-
nistuse pea-
komisjoni otsusel;
- 4) kesk- ja kutsekooli õpilastele hariduse
jätkamiseks, — õpilaste eneste selleko-
hasel palvel, — käesoleva seaduse lisa
ettenähtud tingimustel;
- 5) kõrgemates õppeasutustes õppimise jät-
kamiseks, õppijate eneste sellekohasel
palvel, kui paluja vähemalt ühe õppe-
aasta enne tema tegelikku kaitseväh-

§ 48. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Peale tervislikkude põhjuste antakse alalise kaitsevähke käesoleva seaduse §§9-s ja 10-s tähendatud sundaega ära teenima kutsutavatele kodanikkudele tegelikku kaitsevähetee-
nistusse ilmumiseks ajapikendust perekondlikkudel ja majanduslikkudel põh-
justel ning hariduse jätkamiseks järgmistel astel:

- 1) ühele kaksikvennale — perekonna-
pea või selle puudumisel mõlema kaksikvenna
palvel — kuni teise kaksikvenna sundaja
alalises kaitsevähes ärateeni-
miseni;
- 2) kutsealusele, kelle vanem vend alalises
kaitsevähes sundaega teenib või kutsealuse
kaitsevähetee-
nistusse kutsumise korral
kaitsevähetee-
nistusse võetakse, — pere-
konna-
pea palvel — kuni vanema venna
sundaja ärateeni-
miseni;
- 3) kutsealusele, kelle perekonnas ei ole
peale tema teisi täiesti töövõimsaid
liikmeid või kelle majanduslik seisukord
iseäranis raske, — perekonna-
pea palvel — üheks aastaks kaitsevähetee-
nistuse pea-
komisjoni otsusel;
- 4) kesk- ja kutsekooli õpilastele hariduse
jätkamiseks, — õpilaste eneste selleko-
hasel palvel, — käesoleva seaduse lisa
ettenähtud tingimustel.**)

Ajapikenduse saamise palvel***) peavad § 20. p. 1. ettenähtud tähtajal vastuvõtmisele kuuluvad kodanikud esitama hiljemalt 10. detsembriks ja § 20. p. 2. ettenähtud tähtajal vastuvõtmisele kuuluvad kodanikud

*) Sellekohased Haiguste ja kehaliste puuduste nimekirjad on kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt: lit. A — 7. jaanuaril 1927 a. ja avaldatud RT 7 — 1927, vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 100, lit. B — 30. märtsil 1927 a. ja avaldatud RT 36 — 1927, vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 107.

**) Kõrgemates õppeasutustes õppijatele ajapikenduse andmise asjus vaata lisa Kvt. seaduse § 48 juure § 5 (käesoleva käsiraamatu lhk. 35).

***) Otsekoheste Maksude Peavalitsuse seletuse 19. detsembrist 1928 a. Nr. 2143/g järgi on kõik ajapi-
kenduse saamiseks esitatud palved tempelmaksust vabad; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 198.

teenistusse vastuvõtmise algust kõrge-
mas õppeasutuses on õppinud.

Ajapikenduse saamise palved peavad neli nädalat enne kaitseväeteenistusse vastuvõtmise algust äraantama sellele kaitseväeteenistuse komisjonile, kuhu ajapikendust sooviv kodanik kaitseväeteenistusse vastuvõtmiseks ilmuma on kohustatud. P. 3. põhjal antud palvele peab juurde lisatama — paluja elukoha järgi: 1) kohaliku linna politsei, alevivalitsuse või vallavalitsuse tunnistus paluja varandusliku ja perekondliku seisu üle, ning kui paluja asunik, siis ka maa suuruse kohta ja aja üle, millal asunik maa sai, ja 2) kohaliku linna, maakonna või jaoskonna arsti tunnistus paluja perekonnaliikmete töövõime kaotuse üle. P. 4. põhjal antud ajapikenduse palved esitatakse vastavate koolivalitsuste kaudu.

Kui p. 4. põhjal ajapikendusel olev kodanik lahkub õppeasutusest enne temale antud ajapikenduse lõppu, on tema kohustatud seitsme päeva jooksul pärast õppeasutusest lahkumist sellest teatama vastavale kaitsevääringkonna ülemale.

§ 49. Mobilisatsiooni korral ja sõjaajal võib sõjaminister kutsuda igal ajal tegelikku kaitseväeteenistusse kõiki eelmise (48) paragrahvi põhjal ajapikendusel olevaid kodanikke.

§ 50. Mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavatele käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele antakse peale käesoleva seaduse § 44. ettenähtud juhtumiste tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks ajapikendust järgmistel alustel:

- 1) kui kaitseväeteenistusse kutsutav on Vabariigi Valitsuse, Riigikogu või Riigikohtu liige, — kunni valitsusest ja Riigikogust või Riigikohtust lahkumiseni;
- 2) kui kaitseväeteenistusse kutsutav riigi- või omavalitsuse asutuses teenib kohal, mis oma töö iseloomu tõttu ei võimalda kas üldse või ajutiselt kaitseväeteenistusse kutsutavat isikut töölt lahkuda, — kõige rohkem ajani, milleni isik teenib sarnasel kohal;
- 3) kui kaitseväeteenistusse kutsutav eriteadlasena teenib ettevõttes (näiteks tehases, töökojas), kus valmistatakse riigikaitseks tarvisminevaid abinõusid, — eraldi nimekirja järgi — kõige rohkem ajani, milleni isik teenib nimetatud eriteadlase kohal, ja
- 4) kui kaitseväeteenistusse kutsutav isik oma teenistuskoha tõttu mobilisatsiooni tööde täideviimise juures tegev on, — nimetatud tööde täideviimise lõpuni.

Nimekirjad p.p. 2. ja 3. tähendatud kohtade üle kinnitab Vabariigi Valitsus sõjaministri ettepanekul. Nimekirjades tähendatakse, mis ajani annab teatav koht ajapikendust.

Nimekirjad p. 4. tähendatud kohtade üle kinnitab sõjaminister.*)

§ 51. Käsutus-, reserv- ja maakaitseväelaste õppuste otstarbeks tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise korral antakse peale käesoleva seaduse § 44. ettenähtud juhtumiste eelmise (50) paragrahvi p.p. 1. ja 2. tähendatud isikutele, kui nad kuuluvad õppustele kutsutavate hulka, õppustele ilmumiseks ajapikendust kunni vastava käsutus-, reserv- või maakaitseväe järgu lähemate õppusteni, mis peetakse pärast nende § 50. p. 1. nime-

*) P. 2-es tähendatud nimekiri on kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt 24. aprillil 1929 a., vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 163. P. 4-as tähendatud nimekiri on kinnitatud Kaitseministri poolt 11. mail 1929 a.; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 166.

tatud Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Riigikohtu liikme kohustest ja § 50. p. 2. ettenähtud kohtadelt lahkumist.

§ 52. Käesoleva seaduse § 50. p.p. 2. ja 3. põhjal ajapikendusel olevaid kodanikke võib Vabariigi Valitsus sõjainistri ettepanekul kutsuda ka enne ajapikenduse lõppu tegelikku kaitseväeteenistusse kas kõiki või osakaupa, kusjuures nimetatud isikute tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumisega vabanenud kohtadele tuleb määrata ajutiselt sõjainvaliide, kaitseväeteenistusest vabastatud kodanikke ja tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutama maakaitseväelasi vanematest aastakäikudest.

V p e a t ü k k.

Kaitseväeteenistuse kohustuse täitmist juhtivad asutused.

§ 53. Kaitseväeteenistuse kohustuse täitmiseks jaotatakse Eesti vabariigi maa-ala sõjainistri poolt kaitseväge ringkondadeks ja viimased tarbekorral kaitseväge jaoskondadeks.*)

§ 54. Kaitseväeteenistuse kohustuse täitmist juhivad:

- 1) üleriiklikult — sõjainistriteeriumi vastav keskasutus;
- 2) igas kaitseväge ringkonnas — kaitseväge ringkonnaülem.

§ 55. Kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks ja vastuvõtmiseks asutatakse igas kaitseväge ringkonnas kaitseväeteenistuse komisjon, kes koosneb: esimese — kaitseväge ringkonnaülem või tema asemik, — liikmed: maakonna- või linnavalitsuse esitaja, linna või maakonna politseiülem või ta abi, kaitseväge arst ja maakonna või linna arst.

Kaitseväge arsti puudusel määrab ta asemele kaitseväeteenistuse komisjoni tervishoiu peavalitsus riigi või omavalitsuse teenistuses oleva arsti.

Maakonnalinnast kaugel-elavate isikute vastuvõtmist võib kaitseväeteenistuse komisjon toimetada väljaspool maakonnalinna määratud kogumiskohtades.

§ 56. Kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavate arv on niivõrd suur, et ringkonna kaitseväeteenistuse komisjon ei jõuaks valmis töödega määratud ajaks, asutatakse ringkondades sõjainistri korraldusel kaitseväeteenistuse abikomisjonid kaitseväeteenistuse komisjonide õiguste ja kohustega. Abikomisjonid koosnevad: esimees — sõjainistri korraldusel määratud ohvitser — ja liikmed — kooskõlas eelmise (55) paragrahviga.

§ 57. Kaitseväeteenistuse komisjonid on kohustatud:

- 1) kontroleerima tegelikku kaitseväeteenistusse sundaega teenima kutsutavate kodanikkude nimekirju;
- 2) otsustama, kellele sundaega teenima kutsutavatest anda kaitseväeteenistusse ilmumiseks ajapikendust käesoleva seaduse § 48. põhjal;
- 3) välja kuulutama koha ja aja, kuhu ja millal tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud kodanikud peavad ilmuma teenistusse vastuvõtmiseks, ja
- 4) tegelikku kaitseväeteenistusse ja arstlikule järelevaatusele kutsutud kodanikke arstlikult järel vaatama ja nende kaitseväeteenistuseks kõlbulikkuse ära määrama.

§ 58. Kaitseväeteenistuse peakomisjon valvab kaitseväeteenistuse komisjonide ja kaitseväge haigemajade arstlike komisjonide tegevuse järgi, vaatab läbi ning otsustab nimetatud komisjonide vastu tõsterud kaebused.

§ 59. Kaitseväeteenistuse peakomisjon asub sõjainistriteeriumi juures ja koosneb: esimees — sõjainistriteeriumi esitaja sõjainistri määramisel, liikmed — siseministriteeriumi

*) Vabariigi Valitsuse otsusega 29. detsembrist 1926 a., mis avaldatud Sõjainistri käsukirjas 8. jaanuarist 1927 a. nr. 7 § 1, on „Rahvaväe ülema asutused“ ümber nimetatud „Kaitsevägeringkonna ülema asutusteks“ ja „Maakonna rahvaväe ülem“ ümber nimetatud „Kaitsevägeringkonna ülemaks“ alates 1. jaanuarist 1927 a.

Sama käsukirja § 2 põhjal kaitseväeteenistuse kohuste täitmiseks alates 1. jaanuarist 1927 a. moodustab iga maakond (ühes temas asuvate linnadega) samanimelise kaitsevägeringkonna. Kaitsevägeringkondade piirid on ühised maakondade piiridega.

ja kohtuministeriumi esitaja, kaitseväe tervishoiu valitsuse esitaja, üks tervishoiu peavalitsuse ja üks sõjaministeriumi poolt määratud arst ning üks riviväeosa ülem.

Peakommissjoni koosseisu kinnitab Vabariigi Valitsus.

§ 60. Kaitseväeteenistuse peakommissjonil on õigus:

- 1) kontrolleri iga ajal oma äranägemise järgi kõiki kaitseväeteenistuse komisjonide ja abikommissjonide ning kaitseväehaigemajade arstlike komisjonide otsuseid;
- 2) iga ajal muuta eelmises (1) punktis nimetatud otsuseid liikmevigastajate ja pettuse teel kaitseväeteenistusest vabastatud kodanikkude suhtes, kõikide teiste kaitseväeteenistusest vabastatud kodanikkude suhtes aga kolme aasta vältel, arvates vabastamise päevast, ja
- 3) uuele arstlikule järelevaatusele kutsuda kaitseväeteenistuseks kõlbmatuks tunnistanud isikuid, neid saata ravitsusasutusse järelkatsumisele ja korraldada nende arstlikku läbivaatust kaitseväeteenistuse komisjonide ja kaitseväe haigemajade arstlike komisjonide kaudu.

§ 61. Nii kaitseväeteenistuse peakommissjon kui ka kaitseväeteenistuse komisjon kutsutakse kokku igaüks oma esimehe korraldusel tarviduse järgi ja nende istungid loetakse otsusvõimsaiks kui neist osa võtab esimees ja kaks liiget, nende hulgas arst.

§ 62. Lähemad juhtnöörid kaitseväeteenistuse peakommissjoni ja kaitseväeteenistuse komisjonide tegevuse ja asjaajamise üle avaldab sõjaminister kokkuleppel siseministriga. *)

VI peatük k.

Kodanikkude alalise kaitsevärke sundaega teenima kutsumine ja vastuvõtmine.

I osa.

Kutsealuste nimekirjade kokkuseadmine.

§ 63. Alalise kaitsevärke käesoleva seaduse §§ 9. ja 10. nimetatud sundaega teenima kutsutavate kodanikkude nimekirjad seatakse kokku kutsealuste elukoha järgi kogukonna (valla-, alevi- ja linna-) valitsuste poolt.

Välisriikides viibivate kutsealuste nimekirjad seavad kokku Eesti konsulaadid.

Vahiallolevate kutsealuste nimekirjad seavad kokku vangimajade ülemad.

Linnas olevate kutsealuste nimekirjade kokkuseadmine võib siseministri korraldusel linna politseiasutuste peale panna; sarnasel juhtumisel täidab linna politsei kutsealuste nimekirjade kokkuseadmisel linnavalitsuse kohuseid. **)

§ 64. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Iga aasta on kõik need meeskodanikud, kes saanud 20-aastaseks sama aasta 1. jaanuariks, kohustatud ennast 1. jaanuarist kunni 1. veebruarini teatama oma elukoha kogukonna (valla-, alevi-, linna-) valitsuses kutsealuste nimekirja kandmiseks, kusjuures nad peavad esitama oma vanust ja haridust tõendavad dokumendid.

Välisriikides viibivad kutsealused peavad ennast Eesti konsulaatides teatama.

§ 64. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Iga aasta 1-st novembrist kuni 20. novembrini kõik need meeskodanikud, kes saanud või saavad 20-aastaseks sama aasta jooksul, on kohustatud ennast teatama oma elukoha kogukonna (valla-, alevi-, linna-) valitsuses kutsealuste nimekirja kandmiseks, kusjuures nad peavad esitama oma vanust ja haridust tõendavad dokumendid.

Välisriikides viibivad kutsealused peavad ennast Eesti konsulaatides teatama.

*) Juhatuskiri kodanikkude alalise kaitsevärke sundaega teenima võtmise alal on Kaitseministri ja Kohtu- ja Siseministri poolt kinnitatud 6. aprillil 1929 a. ja avaldatud RT 40 — 1929; vaata käesoleva käsi- raamatu lhk. 36.

**) Siseministri korraldusel on kutsealuste nimekirjade kokkuseadmine alates 1. jaanuarist 1927 a. pandud politseikomissariide peale kõikides linnades, välja arvatud Türi ja Paldiski, kus nimekirju peavad politseiabikomissarid (Sisemin. Pol. osak. v/k. 21. XII. 1926 a. nr. 4099-a ja Kindralst. V osak. ringk. 31. dets. 1926 a. nr. 1311-V).

Kutsealustelt tegelikku kaitsevæteenistusse kutsumise juures nõutavaid tunnistusi on kõik vabariigi asutused kohustatud välja andma takistamata ja tasuta.

§ 65. Kui kutsealusel vanust tõendavad dokumendid puuduvad või kui nad näivad ebaõiged, kantakse ta nimekirja tema kohta saadud andmete järgi, mille kohta nimekirjas vastav märkus tehtakse. Niisuguste isikute vanus määratakse kaitsevæteenistuse komisjoni poolt välimuse järgi.

§ 66. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Kutsealuste nimekirjadesse kantakse:

- 1) kõik meeskodanikud, kes saanud 20-aastaseks nimekirjade kokkuseadmise aasta 1. jaanuariks;
- 2) isikud, kelle vanuse kohta puuduvad kindlad andmed, kuid kes välimuse järgi otsustades kutsealuste aastates on, ja
- 3) kõik 20. — 30.-aastased meeskodanikud, kes mõnesugustel põhjustel ei ole kantud eelmistesse nimekirjadesse.

§ 67. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Kutsealuste nimekirjad jagunevad kahte nimekirja: A ja B. Nimekirja A kantakse kõik need meeskodanikud, kes 20-aastaseks saanud nimekirjadesse kandmise eelaastal enne 1. juulit ning ka kõik eelmise (66) paragrahvi pp. 2. ja 3. tähendatud isikud. Nimekirja B — kantakse kõik need, kes saanud 20-aastaseks nimekirjadesse kandmise eelaastal pärast 30. juunit.

§ 68. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Kutsealuste nimekirjade kokkuseadmine peab lõpetatud olema iga aasta 10. veebruariks. Pärast seda pannakse nimekirjad kaheks nädalaks valla-, alevi- ja linnavalitsustes nähtavale kohale ülesse kõigile kodanikkudele tutvunemiseks.

§ 69. Igal kodanikul on õigus kaebusi tõsta eelmises (68) paragrahvis nimetatud kahe nädala vältel nimekirjades ettetulevate puuduste ja vigade üle. Kogukonna valitsused peavad kaebused läbi vaatama ja nende põhjendatuse korral nimekirjad vastavalt ära parandama.

§ 70. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Pärast § 68. tähendatud kahenädalise tähtaja möödumist peavad valla-, alevi- ja linnavalitsused kutsealuste nimekirjad ära saatma 1. märtsiks kohalikule kaitseværingkonnaülemale. Samaks ajaks peavad konsulaadid ja vangimajade ülemad ära saatma nende poolt kokkuseatud kutsealuste nimekirjad, — esimesed — Harju kaitseværingkonnaülemale ja teised — sellele kaitseværingkonnaülemale, kelle juures vang arvestatud.

Kutsealustelt tegelikku kaitsevæteenistusse kutsumise juures nõutavaid tunnistusi on kõik vabariigi asutused kohustatud välja andma takistamata ja tasuta.

§ 65. Kui kutsealusel vanust tõendavad dokumendid puuduvad või kui nad näivad ebaõiged, kantakse ta nimekirja tema kohta saadud andmete järgi, mille kohta nimekirjas vastav märkus tehtakse. Niisuguste isikute vanus määratakse kaitsevæteenistuse komisjoni poolt välimuse järgi.

§ 66. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Kutsealuste nimekirjadesse kantakse:

- 1) kõik meeskodanikud, kes saanud või saavad 20-aastaseks nimekirjade kokkuseadmise aasta jooksul;
- 2) isikud, kelle vanuse kohta puuduvad kindlad andmed, kuid kes välimuse järgi otsustades kutsealuste aastates on, ja
- 3) kõik 20.—30.-aastased meeskodanikud, kes mõnesugustel põhjustel ei ole kantud eelmistesse nimekirjadesse.

§ 67. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Kutsealuste nimekirjad jagunevad kahte nimekirja: A ja B. Nimekirja A kantakse kõik need meeskodanikud, kes 20-aastaseks saanud nimekirjade kokkuseadmise aastal enne 1. juulit ning ka kõik eelmise (66) paragrahvi pp. 2. ja 3. tähendatud isikud. Nimekirja B kantakse kõik need, kes saanud või saavad 20-aastaseks nimekirjade kokkuseadmise aastal pärast 30. juunit.

§ 68. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Kutsealuste nimekirjade kokkuseadmine peab lõpetatud olema iga aasta 1-ks detsembriks. Pärast seda pannakse nimekirjad kaheks nädalaks valla-, alevi- ja linnavalitsustes nähtavale kohale ülesse kõigile kodanikkudele tutvunemiseks.

§ 69. Igal kodanikul on õigus kaebusi tõsta eelmises (68) paragrahvis nimetatud kahe nädala vältel nimekirjades ettetulevate puuduste ja vigade üle. Kogukonna valitsused peavad kaebused läbi vaatama ja nende põhjendatuse korral nimekirjad vastavalt ära parandama.

§ 70. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Pärast § 68. tähendatud kahenädalise tähtaja möödumist peavad valla-, alevi- ja linnavalitsused ära saatma kutsealuste nimekirjad 20. detsembriks kohalikule kaitseværingkonna ülemale. Samaks ajaks peavad konsulaadid ja vangimajade ülemad ära saatma nende poolt kokkuseatud kutsealuste nimekirjad, — esimesed — Harju kaitseværingkonna ülemale ja teised — sellele kaitseværingkonna ülemale, kelle juures vang arvestatud.

§ 71. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Kui kutsealuste nimekirja kantud isik on läinud pärast nimekirjade kokkuseadmist teise kaitseväe ringkonda elama ja seal vahet pidamata mitte vähem kui 2 kuud elanud, on tal õigus paluda ennast tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks üle viia sellesse kaitseväe ringkonda, kus ta uus elukoht asub.

§ 72. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Eelmises (71) paragrahvis tähendatud üleviimise palved peavad ära antama hiljemalt kaks nädalat enne tegelikku kaitseväeteenistusse võtmist sellele kaitseväe ringkonnaülemale, kelle nimekirjadesse paluja kantud, kusjuures palvekirjale peab juurde lisatama politsei või omavalitsuse asutuse tunnistus selle üle, et paluja tõesti uues ringkonnas elanud mitte vähem, kui 2 kuud.

§ 73. Ühest kaitseväe ringkonnast teise üleviimise palved vaatab läbi kaitseväe ringkonnaülem ja teatab oma otsusest palujale. Üleviimise korral kustutatakse paluja nimekirjast maha ja väljavõte nimekirjast tema kohta saadetakse viibimata sellele ringkonnaülemale, kuhu paluja üle viiakse viimase ringkonna nimekirjadesse kandmiseks.

§ 74. Kui olude tõttu võimatu on kinni pidada käesoleva seaduse §§ 64., 68. ja 70. tähendatud tähtaegadest, määrab Vabariigi Valitsus sõjaministri ettepanekul uued tähtajad, teatades sellest vastavatele asutustele ja kuulutades seda avalikult.

II osa.

Kutsealuste vastuvõtmise kord.

§ 75. Kõik kutsealuste nimekirjadesse kantud isikud, välja arvatud need, kellele kaitseväeteenistuse komisjon ajapikendust annud käesoleva seaduse § 48. põhjal, on kohustatud arstlikule järelevaatusele ilmuma ringkonna kaitseväeteenistuse komisjoni poolt määratud ajal ja kohtadesse tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõtmiseks.

Välisriikides viibivad kutsealused peavad teenistusse vastuvõtmiseks ilmuma Harju ringkonna kaitseväeteenistuse komisjoni.

§ 76. Tähtajal mitteilmumise seaduslikkudeks põhjusteks loetakse, kui nad tõendatud on:

- 1) kutsealuse raske haigus;
- 2) kutsealuse vahiall olemine ja
- 3) kõrvaldamatud takistused, nagu õnnetujuhtumised äraoleku eel (nagu tulikahi) või looduslikud takistused (nagu: veeuputus, ühenduse puudus saarte vahel).

Kutsealused, kes haiguse pärast ei saa ilmuda määratud päevaks komisjoni, peavad saatma tähendatud päevaks kaitseväe ringkonnaülemale nende haigust tõendava arsti, või kus arsti ei ole, kogukonna valitsuse tunnistuse. Välisriikides viibivate kutsealuste haigus-tunnistused kinnitab Eesti diplomaatlik esiraja või konsul.

§ 77. Määratud ajaks arstlikule järelevaatusele ilmumata kodanikud vaadatakse läbi kaitseväeteenistuse komisjonide poolt ja kõlblikud võetakse tegelikku kaitseväeteenistusse:

- 1) § 76. põhjal mitteilmunud — otsekohe pärast illumise takistuste kõrvaldamist ja
- 2) ilma seaduslikkude põhjusteta mitteilmunud — viibimata pärast nende ülesleidmist või komisjoni illumist.

§ 71. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Kui kutsealuste nimekirja kantud isik pärast nimekirjade kokkuseadmist asunud elama teise kaitseväeringkonda, on tal õigus paluda end tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks üle viia sellesse kaitseväeringkonda, kus asub ta uus elukoht.

§ 72. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Eelmises (71) paragrahvis tähendatud üleviimise palved peavad ära antama hiljemalt kaks nädalat enne tegelikku kaitseväeteenistusse võtmist sellele kaitseväeringkonna ülemale, kelle nimekirjadesse paluja kantud.

Kutsealuste kodanikkude vahialt vabastamise üle on vangimajadeülemad kohustatud teatama igakord vastavale kaitseväe ringkonnaülemale.

§ 78. Kutsealused, kes mõnesugustel põhjustel on nimekirjadesse kandmata jäänud, kuid vastuvõtmise ajaks ilmuvad kaitseväeteenistuse komisjoni, kantakse viibimata kutsealuste nimekirja ja võetakse vastu üldises korras.

§ 79. Kui arstliku järelevaatuse juures kaitseväeteenistuse komisjonil võimatu on otsekohe kindlaks teha haiguse määra või tema olemasolu, või kui komisjonil kahtlus tekib, et tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutava haigus või vigastus on kunstlikult välja kutsutud, saadab komisjon isiku järelnägemiseks lähemasse nõuetekohaselt sisseseatud kaitseväe, linna või maakonna haigemajasse.

§ 80. Komisjoni poolt kaitseväeteenistuseks lahkarvamisega kõlbmatuks tunnustatud isikud saadetakse, kui keegi komisjoni liikmetest seda nõuab, kaitseväeteenistuse peakomisjoni uuesti järelevaatamiseks.

§ 81. Kõik kaitseväeteenistuse komisjoni poolt kaitseväeteenistuseks kõlblikuks tunnustatud kodanikud loetakse komisjoni otsuse väljakuulutamise ajast peale tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõetuteks.

§ 82. Kaitseväeteenistuse komisjon võib tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõetud kodanikke pärast nende vastuvõtmist ajutiselt koju lasta, kunni sõjaministri poolt määratud ajani, missuguse aja lõpul kojulastud kodanikud on kohustatud ilmuma neile määratud kogumiskohtadesse.

Koju ei lasta ja saadetakse otsekohe väeosadesse:

- 1) liikmevigastajad,
- 2) need, kes püüdsid vabaneda pettuse teel kaitseväeteenistusest,
- 3) need, keda kaitseväeteenistuse komisjon otsustab koju mitte lasta korravastase ülespidamise eest vastuvõtmise komisjonis.

§ 83. Tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõetud kodanikud loetakse tegelikku kaitseväeteenistusse astunuks:

- 1) pärast teenistuse vastuvõtmist eelmise (82) paragrahvi põhjal ajutiselt kojulastud kodanikud — sellest silmapilgust, millal nad ilmuvad kodu viibimiseks antud aja lõpul neile määratud kogumiskohtadesse ja
- 2) § 82. teise lõike põhjal pärast teenistusse vastuvõtmist otsekohe väeosadesse saadatud kodanikud — tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõtmise silmapilgust.

§ 84. Tegelikku kaitseväeteenistusse astunud kodanikkude väeosadesse määramine sünnib kindralstaabi korraldusel.

§ 85. Isikuid, kellele kaitseväeteenistuse komisjon tervisparanduslikul otstarbel annab ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmutamiseks ja kelle kohta kahtlus tekib või andmed saadakse, et nende haiglane olek või nõrk kehaehitus, mille põhjal nad said ajapikendust, oli välja kutsutud kunstlikult, võib kaitseväe ringkonnaülem ja kaitseväeteenistuse komisjon ajapikenduse kestusel igal ajal ilma ette teatamata kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule järelevaatusele kutsuda.

§ 86. Isikuid, keda kaitseväeteenistuse komisjon kaitseväeteenistusest vabastanud, kuid kelle kohta kaebtuse või muul teel kahtlus tekib, et haigus või vigastus, mille põhjal isik kaitseväeteenistusest vabastati, oli välja kutsutud kunstlikult, või et kaitseväeteenistusest vabastatud isik arstlikul järelevaatusel haigust simuleerides komisjoni eksiarvamisele on viinud, on kaitseväe ringkonnaülemal ja kaitseväeteenistuse komisjonil õigus kolme aasta vältel pärast nimetatud isikute kaitseväeteenistusest vabastamist neid uuesti kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule järelevaatusele kutsuda, kusjuures ringkonnaülem on kohustatud igakord peakomisjonile teatama sarnaste isikute järelevaatusele kutsumisest ja selle tagajärgedest.

VII p e a t ü k k .

Vabatahtlikkudest.

§ 87. Vabariigi meeskodanikkudele võimaldatakse sundaega ära teenida alalises kaitseväes vabatahtlikuna, ka enne käesoleva seaduse § 3. ettenähtud tähtaega.

§ 88. Vabatahtlikkude arvu igas väeosas määrab sõjaminister.

§ 89. Vabatahtlikuna alalisse kaitseväge astuda soovija peab vastama järgmistele tingimustele:

- 1) olema vähemalt 17-aastane;
- 2) olema vähemalt täieliku algkooli haridusega;
- 3) vastama tervise ja kehachituse poolest riviteenistuse nõuetele;
- 4) ei tohi olla vahi- ega valvealune;
- 5) temale ei tohi kohtu poolt niisugust karistust määratud olla, mis riigiteenistusse astumist ei võimalda.

§ 90. Vabatahtlikult alalisse kaitseväge astuda soovija peab esitama hiljemalt üks kuu enne järjekorralist alalisse kaitseväge võtmise aega kohalikule kaitseväge ringkonna-ülemale sellekohase palve,*) millele tulevad juurde lisada järgmised dokumendid:

- 1) tõestatud ära kiri isikutunnistusest;
- 2) haridustunnistus;
- 3) maakonna- või linnapolitsei tunnistus selles, et paluja isik eelmise (89) paragrahvi p.p. 4. ja 5. vastab;
- 4) vanemate või eestkostjate allkiri selle üle, et nad nõus on paluja vabatahtlikult kaitseväeteenistusse astumisega, ja
- 5) kui paluja teenistusse astuda soovib teatavasse väeosas, siis selle väeosa ülema nõusolek.

§ 91. Vabatahtlikult alalisse kaitseväge astuda soovija kannab kaitseväge ringkonna-ülem erilise kutsealuste nimekirja ja kutsub kaitseväeteenistusse ühes järjekorraliste kutsealustega.

§ 92. Määratud ajal vastuvõtmisele mitteilmunud kustutatakse eelmises (91) paragrahvis tähendatud nimekirjadest.

§ 93. Käesoleva seaduse § 89. ettenähtud tingimustele vastavad isikud võetakse vabatahtlikkudena tegelikku kaitseväeteenistusse, kus neil on ühesugused õigused ja kohustused ühes sundaega teenijatega. Nende tegelikust kaitseväeteenistusest vabastamine ja edaspidine kaitseväeteenistuse käik sünnib ühel alusel ühes nendega järjekorraliselt sundaega teenima võetutega.

VIII p e a t ü k k .

Üleajateenijatest.

§ 94. Alalises kaitseväes käesoleva seaduse § 9. tähendatud suudaja teeninud kodanikud võivad vabatahtlikult üleajateenijatena astuda tegelikku kaitseväeteenistusse, vastavas eriseadluses ettenähtud alustel ja korras, missuguses eriseadluses sisalduvad ka reeglid üleajateenijate teenistuse käigu kohta.**)

*) Otsekoheste Maksude Peavalitsuse seletuse 19. detsembrist 1928 a. Nr. 2143/g järgi on palved temelmaksust vabad; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 198.

***) Üleajateenijate teenistuseseadlus on avaldatud RT 19 — 1928; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 91.

Kesk- ja kõrgema haridusega kodanikkude kaitseväeteenistusest.

§ 95. Alalise kaitseväkke sundaega teenima astunud kesk- ja kõrgema haridusega riviteenistuseks kõlbulikud kodanikud on kohustatud lõpetama §§ 9. ja 10. tähendatud teenistusaja kestusel sõjaministri korraldusel ja tema poolt määratud kava järgi reservväe ohvitseride erikursuse, mis omi õpilasi reservväe ohvitserideks ette valmistab.*)

Kursustele ei määrata ja ei või reservohvitserideks ülendada:

- 1) põhiseaduse § 28. ja Riigikogu valimisseaduse § 4. põhjal hääleõigusest ilma jäetuid,**)
- 2) vähem kui 1 aasta Eesti vabariigi kodakondsuses olnuid,
- 3) isikuid, kellele kohtu poolt määratud riigiteenistusse astumist keelav karistus, ja
- 4) riigikeelt mittevaldajaid.

Kui kodanikkude arv, keda käesoleva paragrahvi järgi kursustele tuleb määrata, nii võrd suur on, et neid kõiki võimatu kursustel ette valmistada, on sõjaministril õigus kursustele määrata neid, kes tervise, hariduse ja isiklikkude omaduste poolest rohkem ohvitserikutsele vastavad, jättes teised väeosadesse.

§ 96. Eelmise (95) paragrahvi põhjal kursustele määratud, need eduga lõpetanud ja sellega seotud sõjaministri poolt määratud tegeliku teenistuse nõuded täitnud kodanikud ülendatakse käesoleva seaduse §§ 9. ja 10. tähendatud teenistusaja lõpul lipnikkudeks ja arvatakse tegelikust kaitseväeteenistusest vabastamise korral reservväkke ohvitseride nimekirja. Kursustel olnud, kuid neid lõpetamata kodanikkude kaitseväeteenistuse käik sünnib üldistel alustel.

§ 97. Käesoleva seaduse § 95. kolmanda lõike põhjal kursustele määramata, ja kursustel olnud, kuid neid lõpetamata kodanikkudel on õigus, kui nad tegelikus kaitseväeteenistuses olles oma ülemuse poolt hästi atesteeritud ja allohvitseri astmeni jõudnud, reservväe ohvitseri ettevalmistavate kursuste juures ühel ajal kursuste lõpetajatega eksternina eksam õiendada, kusjuures eksami õiendada üldse võib kõige rohkem 3 korda. Katsetel rahuloldavaid teadmisi avaldanud eksternid on kohustatud ühel alusel kursustel õppinutega, pärast eksami õiendamist sõjaministri poolt määratud tegeliku teenistuse nõuded täitma. Viimased edukalt täitnud isikud ülendatakse lipnikkudeks ja arvatakse tegelikust kaitseväeteenistusest vabastamise juures, vastavalt vanusele, kas reserv- või maakaitseväkke ohvitseride nimekirja.

Eksternid, kes eksami õiendavad ja sellega seotud tegeliku teenistuse nõuded täidavad aja vältel, millal nad ei ole tegelikus kaitseväeteenistuses, saavad eksamiga seotud tegeliku

*) Reservväe ohvitserideks ettevalmistamise kord on ette nähtud ohvitseride ettevalmistamise seadluses, mis avaldatud RT 52 — 1928; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 94.

**) Eesti Vabariigi põhiseadus § 28:

Hääleõiguslikud ei ole kodanikud: 1) kes seaduslik korras on tunnistanud nõdra- või hullumeelseks ja 2) pimedad, kurtummad ja pillajad kui nad on eestkostmise all.

Hääleõigusest jäetakse ilma mõned liigid kuritegijaid Riigikogu valimisseaduse põhjal.

Riigikogu valimise, rahvahääletamise ja rahva algatamise õiguse seadus § 4:

Hääleõigusest jäävad ilma:

- 1) kes seaduslikku jõusse astunud kohtuotsuse järele on mõistetud, kui nad varemni õigusi ei ole tagasi saanud:
 - a) sunnitööle, — kümne aasta jooksul peale karistusaja lõppu;
 - b) asumisele vangiroodu, parandusmajja, vangimajja või kindlusse õiguste kaotamise või kitsendamise — viie aasta jooksul peale karistusaja lõppu;
- 2) kes süüdlaseks mõistetud varguses, väljaarvatud juhtumised, mis end. Vene riigi rahukohtu trahviseaduse § 171 p. 2-s (V. s. k. XV ja 1914 a. väljaanne) ette nähtud, petmises, kättesuldatud varanduse omandamises või raiskamises, väljaarvatud raiskamised, mis sama trahviseaduse § 177 p. 2-s ja karistusseaduse (V. s. k. XV) § 1681 p. 2-s ette nähtud, varastatud asjade varjamises, teadupärast varastatud asjade ostmises või pandiks võtmises alalisena ametina, võltsimises, liiakasu võtmises, altkäemaksu võtmises, kupeldamises ja kõlvatule elule avatlemises (V. s. k. XV, kriminaalseadus 1909 a. väljaanne §§ 524—526, 526¹, 527 ja 529), niisama tegudes, mille sihiks Riigikogu ja omavalitsuse asutuste valimise, rahvahääletamise ja rahva algatamise vabaduse ja õige korra rikkumine, — kolme aasta jooksul peale karistusaja lõppu.

teenistuse nõuete täitmisel sõduri toidu ja palga, kuna varustust neile ei anta, mille eest nad aga saavad sõjaministri poolt määratud tasu.

§ 98. Enne alalise kaitseväge suundaega teenima astumist teatava kaitsevaelise ettevalmistuse omandanud keskkooli ja kõrgema haridusega kodanikkudele võib sõjaminister §§ 9. ja 10. nimetatud tegeliku teenistuse ja ühes sellega käesoleva seaduse § 95. ettenähtud kursuste aega lühendada, toimetades seda selle järgi, millisel määral nimetatud kodanikud olid sõjaliselt ettevalmistatud tegelikku kaitseväeteenistusse astudes.

X p e a t ü k k.

Kaitseväge õppeasutuste kasvandikkudest.

§ 99. Kaitseväge õppeasutustesse võetakse kodanikke vastu kaitseväge õppeasutuste seadluses ettenähtud tingimustel.*)

§ 100. Kaitseväge õppeasutuste kasvandikud loetakse alalises kaitseväes teenivateks.

§ 101. Iga kasvandiku kohta, kes ei ole astunud alalisest kaitseväest õppeasutusse, peab õppeasutus sellele kaitseväge ringkonnaülemale, kelle alla vastuvõetu alaline elukoht kuulub, saatma tarvilikud teated kasvandiku kaitseväeteenistusse võetute nimekirja sissekandmiseks.

§ 102. Õppeasutusest enne õppeaja lõppu väljaastunud või väljaheidetud kasvandikud saadetakse otsekohe pärast väljaastumist või väljaheitmist väeosadesse, kus nad peavad ärateenima käesoleva seaduse §§ 9. ja 10. nimetatud sundajast teenimata jäänud osa, misjuures õppeasutuses üle kuue kuu viibinud on kohustatud teenima peale selle veel õpetuse eest kaitseväge õppeasutuste seadluses ettenähtud aja.***)

XI p e a t ü k k.

Käsusutus-, reserv- ja maakaitsevaelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine.

I osa.

Käsusutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine.

§ 103. Käsusutusväelased kutsutakse tegelikku kaitseväeteenistusse:

- 1) sõjaministri korraldusel käesoleva seaduse § 28. põhjal, ja
- 2) mobilisatsiooni korral — ühesugustel alustel reservväelastega.

§ 104. Mobilisatsiooni korral kutsutakse käsusutusväelased tegelikku kaitseväeteenistusse täiesti ühel alusel käesoleva peatüki II osas käsitatud reserv- ja maakaitsevaelaste mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumisega.

Käesoleva seaduse § 133. p. 4. ei maksa käsusutusväelaste kohta.

§ 105. Käesoleva seaduse § 103. p. 1. tähendatud juhtumisel annab tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumise käsu sõjaminister. Kui tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutakse õppuste otstarbel, siis toimetatakse seda käesoleva seaduse § 107. ettenähtud reserv- ja maakaitsevaelaste õppustele kutsumise määruste järgi. Kõigil muil juhtumistel sünnib käsusutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise käsu teostamine erimääruste järgi, missugused välja annab sõjaminister kokkuleppel siseministriga.***)

*) Sõjakooli vastuvõtmise tingimused on avaldatud Ohvitseride ettevalmistamise seadluses (RT 52 — 1928); vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 94. Lennukooli vastuvõtmise tingimused on avaldatud Sõmini ksk. nr. 217 — 1928 a.; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 87.

**) Ohvitseride ettevalmistamise seadlus (RT 52 — 1928) ei nõua järeleteenimist õpetuse eest sõjakoolis.

***) Määrus käsusutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks Sõjaministri korraldusel on avaldatud RT 63 — 1927; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 148.

II osa.

Reserv- ja maakaitseväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine.

I jagu.

Üldmäärused.

§ 106. Reserv- ja maakaitseväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sünnib:

- 1) õppuste otstarbel — käesoleva seaduse § 29. põhjal, ja
- 2) mobilisatsiooni korral vastavalt põhiseaduse 82. paragrahvile.**)

§ 107. Reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumise kord määratakse erimäärustes, mis annab välja sõjaminister kokkuleppel siseministriga.**)

§ 108. Mobilisatsiooni korral kutsutakse reserv- ja maakaitseväelased tegelikku kaitseväeteenistusse järkude, aastakäikude ja eriala või väljaõppe liikide järgi niisuuarel arvul ja selle järgi, kuidas riigikaitse tarvidused seda nõuavad, kusjuures mobilisatsioon võib olla:

- 1) üldine, kui kaitseväeteenistusse kutsutakse reserv- ja maakaitseväelaste järkude teatavad aastakäigud korraga üle kogu maa, ja
- 2) osaline, kui mobilisatsiooni alla kuuluvad ainult vabariigi territooriumi teatava osa reserv- ja maakaitseväelased või ainult teatavad reserv- ja maakaitseväelaste liigid.

§ 109. Igal asutusel ja isikul, kes reserv- ja maakaitseväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumisest ja sellega seotud töödest osa võtma on kohustatud, peab rahuajal alati valmis olema oma mobilisatsiooni tööde täielik kava, millest tal tuleb täpselt kinni pidada mobilisatsiooni korral.

§ 110. Eelmises (109) paragrahvis nimetatud töid ja eeltöid juhitakse ja kontroleeritakse alluvuse järjekorras, kusjuures sõjaministeeriumil õigus on igal ajal kontrolcerida ka temale allumata asutuste ja isikute mobilisatsiooni tööde ja eeltööde täitmist.

Peale selle alluvad kõik kaitseväe ringkonnas asuvad linna-, maakonna-, valla- ja alevivalitsused ning politseiasutused mobilisatsiooni tööde ja eeltööde juhtimise ning täitmise alal kohalikule kaitseväe ringkonnaülemale, kusjuures viimasel ei ole distsiplinaarvõimu omavalitsuste ja politsei asutuste üle.

II jagu.

Mobilisatsiooni väljakuulutamise kord.

§ 111. Riigikogu või Vabariigi Valitsuse otsus mobilisatsiooni kohta antakse sõja- ja siseministri allkirjadega viibimata edasi täitmiseks nendele asutustele ja isikutele, kelle tegevus mobilisatsiooni läbiviimisega seotud.

§ 112. Kohalikud kaitseväe või kodanlised asutused, kes mobilisatsiooni teadaande varem saavad, on kohustatud edasi andma seda viibimata teistele asutustele, kes teda veel ei ole saanud. Viimased peavad sarnasel juhtumisel toimetama sama, nagu oleksid nad saanud teadaande oma otsekohele ülemalt.

§ 113. Politseiasutused ja alevi- ning vallavalitsused on kohustatud välja kuulutama oma piirides mobilisatsiooni teadaande ja kõik abinõud selleks tarvitusele võtma, et ta saaks teatavaks viibimata kõigile.

*) Vabariigi põhiseadus § 82: Vabariigi kaitsejõudude mobilisatsiooni väljakuulutamise otsustab Riigikogu.

Vabariigi Valitsusel on õigus ilma Riigikogu otsust ootamata mobilisatsiooni välja kuulutada, kui võõras riik on kuulutanud vabariigile sõja, alanud sõjalise tegevuse või välja kuulutanud vabariigi vastu mobilisatsiooni.

**) Määrus reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks on avaldatud RT 52 — 1927; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 152. Selle määruse § 4 põhjal on välja antud Juhtnõbrid kaitsevähingkondade ülematele tagavaraväelaste õppustele kutsumiseks (Kindralst. V osak. ringk. 29. IV. 1929 a. nr. 169); vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 154.

§ 114. Mobilisatsiooni alal saadetavad telegrammid ja paketid peab väljaspool iga-sugust järjekorda edasi toimetama ja nende eraldamiseks teistest peavad nad kandma pealkirja „Mobilisatsiooni alal“.*)

§ 115. Mobilisatsiooni teadaande kättesaamise aja üle on iga asutus ja isik kohustatud viibimata pärast teadaande kättesaamist teatama oma otsekohele ülemusele.

III jagu.

Mobilisatsiooni täideviimise kord.

§ 116. Mobilisatsiooni täideviimist peab algama otsekohe pärast mobilisatsiooni teadaande kättesaamist.

§ 117. Kõik asutused, ettevõtted ja isikud, kelle juures teenivad tegelikku kaitseväe-teenistusse kutsutavad reserv- ja maakaitseväelased, on kohustatud neid otsekohe pärast mobilisatsiooni teadaande koha peal väljakuulutamist teenistusest vabastama ja nendega igasugused arved ära õiendama.

Käesolevas paragrahvis tähendatud asutuste ja ettevõtete hulka ei kuulu sõjaminis-terium ja temale alluvad asutused ning kaitseväeosad. Kõik mobilisatsiooni alla kuuluvad reserv- ja maakaitseväelased, kes mobilisatsiooni väljakuulutamise silmapilgul teenivad sõjaministeeriumis ja temale alluvates asutustes ning kaitseväe osades, arvatakse mobili-satsiooni väljakuulutamise päevast peale tegelikku kaitseväeteenistusse astunuks.

§ 118. Administratiiv-korras või kohtulikult arestiga karistatud vahiall viibivad mobilisatsiooni alla kuuluvad kodanikud vabastatakse mobilisatsiooni väljakuulutamisel vahialt.

Kandmata jäänud karistusaja osa peavad nad ära kandma pärast tegelikku kaitseväe-teenistuse lõppu.

§ 119. Mobilisatsiooni teadaanne antakse mobilisatsiooni alla kuuluvale kätte 5 tunni jooksul, arvates teadaande saamise silmapilgust valla-, alevivalitsuses või politseijaoskonnas.

Mobiliseeritaval on oma koduste asjade korraldamiseks aega kunni 8 tunni möödu-miseni, arvates teadaande saamisest üldnimetatud asutustes.

Viimase tähtaja möödudes on mobiliseeritav kodanik kohustatud otsekohe neile mää-ratud kogumiskohtadesse**) teele asuma, tehes tunnis mitte alla 5 kilomeetri.

§ 120. Välisriikides viibivad mobilisatsiooni alla kuuluvad reserv- ja maakaitse-väelased on kohustatud pärast mobilisatsiooni väljakuulutamist viibimata Eestisse tagasi sõitma ja teenistusse võtmiseks selle kaitseväe ringkonnaülema juurde ilmuma, kelle juures nad arvestatud.

§ 121. Kogumiskohtadest üle 10 kilomeetri kaugel elavaid mobilisatsiooni alla kuuluvaid reserv- ja maakaitseväelasi on kohalikud omavalitsuse asutused kohustatud, kas küüdiga, raud- või veeteedel või mõnel muul viisil, mis kiiret edasisaatmist võimaldab, kogumiskohta saatma omal kulul.

§ 122. Kõik autojuhid, motoristid ja lendurid, kes sarnasel veo- või sõiduabinõul teenivad, mis mobilisatsiooni korral kaitseväge võtmisele kuulub, peavad ühes nime-tatud veo- või sõiduabinõuga veoabinõude kogumiskohta ilmuma.

Veo- või sõiduabinõu kaitseväge võtmisel peavad nad ühes veo- või sõiduabinõuga ilmuma väeossa, kuhu veo- või sõiduabinõu määratud.

§ 123. Käesoleva seaduse §§ 117, 118 ja 119 ei ole maksivad reserv- ja maakaitse-väelaste suhtes, kes käesoleva seaduse § 50. põhjal saavad ajapikendust tegelikku kaitse-väeteenistusse ilmumiseks, kunni ajapikenduse lõpuni.

*) Mobilisatsiooni alal kirjavahetuse ümbrikutele, mis saadetakse enne mobilisatsiooni väljakuulutamist s. o. rahuajal, ei kirjutata sõnu „Mobilisatsiooni alal“, vaid tähendatakse „T. salajane“. (Õiendus: Mobi-lisatsiooni korral tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise teostamise määrus § 28).

**) Mobilisatsiooni korral tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise teostamise määru-ses nimetatakse need kogumiskohad, kus toimetatakse tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse võtmist, „Vastuvõtmispunktideks“.

§ 124. Kogumiskohtadeks, kuhu tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavad reserv- või maakaitseväelased teenistusse vastuvõtmiseks ilmuma peavad, on, kui selleks teisi kogumiskohti ei ole ette nähtud, kaitseväe ringkondade ülemate asukohad.

§ 125. Mobiliseeritavate reserv- ja maakaitseväelaste kogumiskohtades peavad olema määratud juba rahuajal kohaliku omavalitsuse asutuse poolt mobiliseeritavate vastuvõtmiseks ja juba vastuvõetute ajutiseks kunni väeosadesse saatmiseni ärapaigutamiseks tarvilikud ruumid. Mobilisatsiooni väljakuulutamisel peavad omavalitsuse asutused nimetatud ruumid viibimata kaitseväe ringkonnaülemale üle andma. Ruumide sissescaade, kütte ja valgustuse eest hoolitsevad omavalitsuse asutused.

§ 126. Mobilisatsiooni alla kuuluvate reserv- ja maakaitseväelaste kehalik järelvaatus sünnib kogumiskohas kahe arsti poolt, kellest üks tervishoiu peavalitsuse ja teine kaitseväe tervishoiu valitsuse poolt määratakse.

Kaitseväe arsti puudusel võib mõlemad arstid tervishoiu peavalitsuse poolt määrata. Arstide määratud ajal kohale mitteilumise korral on kohalikul kaitseväeteenistuse komisjoni esimehel õigus oma äranägemise järgi vastuvõtmiseks määrata igat arsti, kes vaba mobilisatsiooni töödest.

§ 127. Käesoleva seaduse § 122. teises lõikes ettenähtud juhtumisel sünnib mobilisatsiooni alla kuuluva autojuhi, motoristi või lenduri kehalik järelvaatus väeosas, viimase arsti poolt.

§ 128. Neid reserv- ja maakaitseväelasi, keda järelvaatust toimetav arst tegelikult kaitseväeteenistuseks kõlblikuks ei tunnusta, on ta kohustatud saatma järelvaatusele kohaliku ringkonna kaitseväeteenistuse komisjoni või abikomisjoni. Viimaste otsus on nende kohta, keda kaitseväeteenistuseks kõlblikuks tunnustatakse, lõplik ja ei võimalda edasikaebamist.

§ 129. Kõik kaitseväeteenistuseks kõlblikuks tunnustatud reserv- ja maakaitseväelased loetakse teenistusse vastuvõetuks ja määratakse kaitseväeosadesse ja asutustesse varem määratud mobilisatsiooni plaani järgi.

Käesoleva seaduse § 127. ettenähtud korras väeosa arsti poolt kaitseväeteenistuseks kõlblikuks tunnustatud mobilisatsiooni alla kuuluvad autojuhid, motoristid ja lendurid jäävad väeosas, kuhu veo- või sõiduabinõu, millel nad teenivad, määratud.

§ 130. Ühes veo- või sõiduabinõudega käesoleva seaduse § 122 ettenähtud korras väeosas ilmunud mobilisatsiooni alla mittekuuluvaid autojuhte, motoriste ja lendureid, ning väeosa arsti poolt käesoleva seaduse § 127. ettenähtud korras kaitseväeteenistuseks kõlbmatuks tunnustatud mobilisatsiooni alla kuuluvaid autojuhte, motoriste ja lendureid on väeosaülemal õigus teenistuses pidada oma äranägemisel kunni ühe nädalani. Hiljemalt nimetatud tähtaja lõpul saadetakse mobilisatsiooni alla kuuluvad, väeosa arsti poolt kõlbmatuks tunnustatud autojuhid, motoristid ja lendurid käesoleva seaduse § 128. ettenähtud korras kaitseväeteenistuse komisjoni järelvaatusele, kuna mobilisatsiooni alla mittekuuluvad autojuhid, motoristid ja lendurid saadetakse tagasi oma elukohta või võetakse tegelikult kaitseväeteenistusse, kui on tarvidus nende järgi, ja nad ise soovivad astuda tegelikult kaitseväeteenistusse.

§ 131. Vastuvõetud reserv- ja maakaitseväelased loetakse vastuvõtmise silmapilgust tegelikult teenistusse astunuks.

§ 132. Määratud ajaks kogumiskohta mitteilmunute vastuvõtmine sünnib vastavalt käesoleva seaduse §§ 76 ja 77.

§ 133. Kogumiskohta ilmudes peab igal reserv- ja maakaitseväelasel omalt poolt kaasa võetud olema:

- 1) kaitseväeteenistuse tunnistus;
- 2) kolme päeva toidumoon;
- 3) lusikas;
- 4) vähemalt kolmeks kuuks kõlblikud aastaajale vastavad kaitseväe, kaitseliidu või erariided ja saapad.

Kaasatoodud toidu ja varustuse eest maksetakse reserv- ja maakaitseväelastele tasu sõjaministri poolt antud juhtnööride järgi.*)

§ 134. Mobilisatsiooni väljakuulutamisega on kõik mobilisatsiooni läbiviimise alal töötavad riigi ja omavalitsuse asutused kohustatud samasuguse tööaja peale üle minema kui kaitseväge asutused.

§ 135. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Lähemad juhtnöörid reserv- ja maakaitseväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise, vastuvõtmise ja väeosadesse saatmise ning kõige sellega seotud töödest ja eeltöödest osavõtivate asutuste ja isikute tegevuse üle avaldatakse juhatuskirjas, mille annab välja sõjaminister kokkuleppel sise-, raha-, teede- ning töö- ja hoolekandeministriga.

§ 135. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Lähemad juhtnöörid reserv- ja maakaitseväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise, vastuvõtmise ja väeosadesse saatmise ning kõige sellega seotud töödest ja eeltöödest osavõtivate asutuste ja isikute tegevuse üle avaldatakse Vabariigi Valitsuse määruses.**)

XII p e a t ü k k.

Katse- ja kontrollmobilisatsioon.

§ 136. Reserv- ja maakaitseväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumisest ja sellega seotud töödest ning eeltöödest osavõtivate asutuste ja isikute ning kaitsevägeosade mobilisatsiooni korraks valmisoleku kontrolleerimiseks on Vabariigi Valitsusel õigus sõjaministri ettepanekul toime panna reserv- ja maakaitseväelaste katsemobilisatsiooni.

§ 137. Katsemobilisatsioon viiakse läbi täiesti ühel alusel üheteistkümnenda peatüki II osas käsitatud reserv- ja maakaitseväelaste mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumisega. Riik kannab sellega seotud kulud.

§ 138. Katsemobilisatsiooni puhul tegelikku kaitseväeteenistusse võetud kodanikke ei tohi teenistuses pidada üle kolme päeva.

§ 139. Kaitsevägeasutuste ja -osade mobilisatsiooni korraks valmisoleku kontrolleerimiseks eriti võib sõjaminister väeosades ja asutustes oma äranägemisel toime panna kontrollmobilisatsiooni.

§ 140. Kontrollmobilisatsioon viiakse läbi sõjaministri poolt väljaantud juhatuskirja järgi.

XIII p e a t ü k k.

Kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvestamine.

§ 141. Kõik 17—55 aastased meeskodanikud, välja arvatud kaitseväeteenistusest vabastatud, peab võetama kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvele.

§ 142. Tegelikus kaitseväeteenistuses olevad kodanikud peetakse arvel kaitsevägeasutustes ja -osades vastavates eriseadlustes ettenähtud korras; tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ja tegelikku kaitseväeteenistusse veel astumata kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikke arvestatakse nende alalise elukoha järgi käesolevas peatükis ettenähtud korras.

§ 143. Tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ja sellesse veel mitte astunud kaitseväeteenistuse kohustuslike kodanikke arvestavad:

*) Määrus kaitseväge kokkukutsumise puhul kogumiskohta ilmunud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelaste poolt kaasatoodud toidu ja varustuse eest tasumaksimise kohta on avaldatud RT 65 — 1928; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 168.

**) Mobilisatsiooni korral tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise teostamise määrus, mis Vabariigi Valitsuse poolt antud 25. juulil 1928, on avaldatud Sõmini ksk. nr. 324 — 1928 juures lisana ja kui t. salajane käesolevasse käsiraamatusse paigutatud ei ole.

- 1) iga valla- või alevivalitsus oma piirkonnas elutsemaid;
- 2) linna politseiasutused vastava linna piirkonnas elutsemaid;
- 3) oma kaitseväge ringkonnas kaitseväge ringkonna ülem piirkonnas elutsemaid.

Nendes alevites, kus kodanikkude elukohta registreerimine kuulub politseile, täidab viimane ka käesolevas paragrahvis ettenähtud kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvestamist.

§ 144. Igas kaitseväge ringkonnas juhib eelmise (143) paragrahvi pp. 1. ja 2. nimetatud asutuste tegevust tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ja sellesse veel astumata kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvestamise alal vastav kaitseväge ringkonna-ülem. Üleriiklikult juhib nimetatud kaitseväeteenistus-kohustuslike arvestamist sõjaministri korralduste järgi kindralstaap.

§ 145. Aluseks eelmises (144) paragrahvis nimetatud kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvestamise juures on:

- 1) tegelikus kaitseväeteenistuses teeninute arvestamisel — kaitsevägeosadest ja -asutustest saadud dokumendid ja tunnistused, ning
- 2) tegelikus kaitseväeteenistuses mitteteeninute arvestamisel — nende vanust tõendavad dokumendid.

§ 146. Meeskodanikud, kes veel pole olnud tegelikus kaitseväeteenistuses, võetakse käesoleva seaduse § 143. nimetatud arvestamise asutuste poolt kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvele:

- 1) iga aasta 1-seks jaanuariks kõik need meeskodanikud, kes saanud nimetatud kuupäevaks 17-aastaseks, ja
- 2) 17—55 aastased meeskodanikud, kes mõnesugustel põhjustel veel võetud pole kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvele, kuid arvestamisele kuuluvad, pärast sarnaste kodanikkude § 143. p.p. 1. ja 2. nimetatud arvestamise asutuse piirkonda ilmumist.

§ 147. Eelmise (146) paragrahvi p. 1. tähendatud kodanikud on kohustatud ennast sellel aastal, mille vältel nad saavad 17-aastaseks, 1. juunist kuni 1. novembrini kohalikus arvestamise asutuses teatama. Kohalikud arvestamise asutused on kohustatud lõpulikult kokku seadma nende kohta nimekirjad sama aasta 20. novembriks, neid III järgu reservväelaste arvele võtma ja nimekirjad ära saatma sama aasta 1. detsembriks kohalikule kaitseväge ringkonna ülemale. Eelmise (146) paragrahvi p. 2. tähendatud isikud on kohustatud, ilmudes valla, alevi või linna piirkonda ennast teatama kohalikus arvestamise asutuses seitsme päeva jooksul kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvele võtmiseks.

Välisriikides viibivad vastava vanusega kodanikud on kohustatud ennast teatama kohalikkudes Eesti konsulaatides. Viimased on kohustatud saatma nimekirjad ja teated nende kohta Harju kaitseväge ringkonnaülemale.

Vangimajades vahiallviibijate kohta seavad kokku nimekirjad ja saadavad teated vangimajadeülemad vangimaja asukoha järgi vastavale kaitseväge ringkonnaülemale.

§ 148. Tegelikus kaitseväeteenistuses olnud ja sellest vabastatud kaitseväeteenistus-kohustuslikud kodanikud võetakse arvestamise asutuste poolt uuesti arvele, pärast nende tegelikust kaitseväeteenistusest vabastamist.

§ 149. Kõik tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud kodanikud on kohustatud seitsme päeva jooksul pärast tegelikust kaitseväeteenistusest vabastamist registreeruma kohalikus arvestamise asutuses.

Kunni arvestamise asutusesse ilmumiseni ja seal arvele võtmiseni loetakse tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud kodanikud tegelikus kaitseväeteenistuses olevaiks.

§ 150. Kaitseväeteenistus-kohustuslike arvelt kustutatakse maha järgmised kodanikud:

- 1) surnud;
- 2) kaitseväeteenistusest vabastatud;

- 3) kaitseväeteenistuse aja ärateeninud;
- 4) sondaega alalisse kaitsevärke ära teenima astunud;
- 5) sõjakorral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud;
- 6) ohvitseriks ülendatud ja
- 7) käesoleva seaduse § 4. põhjal töödele määratud.

Tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ja sellesse veel astumata kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude karistamisest kõigi õiguste kaotamisega on prokurörid kohustatud iga kord sellele kaitseväre ringkonnaülemale teatama, kelle juures nimetatud isik arvestatud.

§ 151. Tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ja sellesse veel astumata kaitseväeteenistus-kohustuslike arvel olevad kodanikud võivad vabariigi piirides oma elukohta muuta ja välisriiki sõita ühel alusel teiste kodanikkudega, kuid nad on kohustatud täitma sealjuures arvestamise määrust.

§ 152. Elukoha muutmise korral loetakse eelmises (151) paragrahvis nimetatud kodanikud endise elukoha arvepidamise asutuste poolt arvelt maha ja võetakse uue elukoha arvepidamise asutuse poolt uuesti arvele.

§ 153. Tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud või sellesse veel astumata kaitseväeteenistus-kohustuslikud kodanikud on kohustatud:

- 1) elukoha muutmise puhul ühest käesoleva seaduse § 143. pp. 1. ja 2. nimetatud arvestamise asutuse piirkonnast teise sellest teatama seitsme päeva jooksul pärast vana elukohast lahkumist endisele ja ka uuele kohalikule arvestamise asutusele;
- 2) astudes ametisse asutusse või ettevõttesse kohale, mis annab ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmuniseks ja lahkudes sellest, teatama sellest seitsme päeva jooksul pärast ametisseastumist ja ametistlahkumist kohalikule kaitseväre ringkonnaülemale ametisse astumise korral teatele juurde lisades ametisseastumist tõendavad dokumendid;
- 3) välisriiki sõidu puhul enne ärasõitu teatama sellest oma elukoha järele kohalikule arvestamise asutusele;
- 4) üle neljateistkümne päeva välisriigis ühel kohal viibides Eesti konsuli juures kohalejõudmisest ja ärasõidust registreerima ja välisriigist tagasi sõidu puhul sellest teatama seitsme päeva jooksul pärast tagasisõitu oma elukoha kohalikule arvestamise asutusele;
- 5) välisriikides tegelikkude laevateenijatena teenivad merimehed peavad iga kuu kuu tagant registreeruma kohaliku Eesti konsuli juures.

§ 154. Eelmise (153) paragrahvi pp. 1., 2., 3. ja 4. põhjal saadud teated on § 143. pp. 1. ja 2. tähendatud arvestamise asutused kohustatud edasi saatma seitsme päeva jooksul kohalikule kaitseväre ringkonnaülemale.

§ 155. Käesoleva seaduse § 153. p. 1. täitmine ei ole sunduslik, kui isik oma alalise elukoha muudab selle linna, alevi või valla piirides, kus ta arvel, ja kui isik väljaspool neid piire omast alalisest elukohast ajutiselt ära on, kui ajutine äraolek ei kesta üle kolme kuu.

Ajutiselt oma alalisest elukohast äraolevad mobilisatsiooni alla kuuluvad kodanikud on kohustatud nende äraoleku ajal mobilisatsiooni väljakuulutamise korral ilmuma tegelikku kaitseväeteenistusse astumiseks lähemasse tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavate kodanikkude kogumiskohta.

§ 156. Arvestamisel saadud andmete võrdlemiseks tegelikult alalolevate tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ja sellesse veel astumata kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkudega ja viimaste kaitseväeteenistuseks kõlbulikkuse kontroleerimiseks on sõjaministril õigus kokkuleppel siseministriga kutsuda nimetatud kodanikke tarviduse järgi kontrollkõkkukogumistele.

§ 157. Kontrollkõkkukogumise kutse alla kuuluvad kõik kutse piirkonnas asuvad kutsejärgu kaitseväeteenistus-kohustuslikud kodanikud selle peale vaatamata, kus nad arvestatud.

§ 158. Kontrollkokkukogumistele kutsutud kodanikud kogutakse:

- 1) linnades — kaitseväe ringkonnaülema poolt määratud kohtadesse ja
- 2) maal — valla- ja alevivalitsuste juurde.

§ 159. Isiklikust kontrollkokkukogumistele ilmumisest on vabastatud:

- 1) § 50. p. 1. nimetatud isikud;
- 2) kõik raudteeteenijad;
- 3) laeva- või sadamateenijad;
- 4) vahiallviibijad;
- 5) haiged, kes ilmuda ei saa haiguse raskuse või iseloomu tõttu.

Asutused ja ettevõtted, kelle teenijad isiklikust ilmumisest vabastatud, on kohustatud kontrollkokkukogumiseks määratud päevaks kohalikule kaitseväe ringkonnaülemale saatma mitteilmuvate isikute nimekirja ühes nende kaitseväeteenistuse tunnistustega.

Vahiallviibijate kohta saadavad kokkukogumiseks määratud päevaks teated kohalikule kaitseväe ringkonnaülemale need vangimajadeülemad, politseiasutused ja valla- ning alevivalitsused, kelle juures nimetatud isikud vahiall viibivad.

Haiged peavad kokkukogumiseks määratud päevaks saatma kohalikule arvestamise asutusele haiguse tunnistuse ühes kaitseväeteenistuse tunnistusega.

§ 160. § 143. pp. 1. ja 2. nimetatud arvestamise asutused on kohustatud valvama selle järgi, et nende juures arvestamise alla kuuluvad kaitseväeteenistus-kohustuslikud kodanikud täidaksid korralikult arvestamise määrusi.

§ 161. Arvestamise asutustes ülesannete korraliku täitmise järgi valvavad:

- 1) § 143. pp. 1. ja 2. tähendatud asutuste järgi — igas kaitseväe ringkonnas selle ülem ja
- 2) kõigi arvestamise asutuste järgi — kindralstaap.

§ 162. Eelmise (161) paragrahvi põhjal arvestamise järgi valvama õigustatud isikutel ja nende otsekohestel ülematel on õigus igal ajal revideerida arvestamist nende järelvalvele kuuluvates arvestamise asutustes.

§ 163. Üldine järelvalve tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ja sinna veel astumata kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvestamise üle on sõja- ja siseministril, kumbagil temale alluvates asutustes.

§ 164. Lähemad juhtnõõrid kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvestamise kohta, selleks tarvilikkude raamatute, blankettide ja dokumentide vormid ning asjaajamise kord määratakse juhatuskirjas, mille annab välja sõjaminister kokkuleppel siseministriga.*)

XIV p e a t ü k k.

Tööteenistus.

§ 165. Käesoleva seaduse § 4. põhjal kaitseväeteenistuse asemel kaitseväe huvide kohaseid töid toimima kohustatud meeskodanikkude tööteenistuse kestus ja selle käik on täiesti sarnane käesoleva seaduse teises peatükis käsitatud kaitseväeteenistuse kestusega ning selle käiguga, ja tööteenistuse kohustuslikkul meeskodanikkudel on tööteenistuse suhtes samasugused kohused, kui kaitseväeteenistus-kohustuslikkul kodanikkudel kaitseväeteenistuse suhtes.

§ 166. Tööteenistuse kohustuslike kodanikkude tööteenistusest vabastamine ja tegelikku tööteenistusse võtmine ning sellest vabastamine sünnib ühel ajal ja alusel kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude kaitseväeteenistusest vabastamisega ja tegelikku kaitseväeteenistusse võtmisega ning sellest vabastamisega, kusjuures tegelikku tööteenistusse ilmumiseks ajapikendust võib saada ainult tervislikkul ja majanduslikkul põhjustel.

*) Juhatuskiri kaitseväeteenistus- ja tööteenistuskohustuslike kodanikkude arvestamiseks on avaldatud RT 51 — 1927; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 117.

§ 167. Kaitseväeteenistuse asemel töid toimima kohustatud kodanikud peetakse tööteenistuse kohustuslike arvel samade asutuste poolt, kes kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikke arvestavad, kusjuures tööteenistuse kohustuslikud nende arvestamise suhtes samasuguseid määrusi peavad täitma kui kaitseväeteenistus-kohustuslikud kodanikud viimaste arvestamise suhtes.

§ 168. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Tööteenistuse kohustuslike koduledele, kes oma kodanikuõigused kaotasid olles kaitseväeteenistuses, loetakse nende poolt ära teenitud kaitseväeteenistuse aeg äratäidetud tööteenistuse arvele.

§ 169. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Tööteenistuse kohustuslikud kodanikud, kes oma kodanikuõigused tagasi saavad, võetakse vastava arvestamise asutuse poolt kaitseväeteenistus-kohustuslike arvele, vastavalt vanusele, kas alalise kaitseväge, käsutus-, reserv- või maakaitseväge, kusjuures nimetatud kodanikkude poolt äratäidetud tööteenistuse aeg ära teenitud kaitseväeteenistuse aja arvele loetakse.

Kodanikuõiguste tagasisaamisel peab iga tööteenistuse kohustuslik kodanik sellest teatama viibimata kohalikule arvestamise asutusele.

§ 170. Töödele määramist korraldab rahuajal sõjaminister kokkuleppel siseministriga, sõjaajal — kaitseväge ülemjuhataja.

§ 171. Tegelikult tööteenistuse ajal saavad tööteenistuse kohustuslikud palga ja varustuse eriseadluse järgi.

§ 172. Lähemad juhtnöörid tööteenistuse täitmise alal annab sõjaminister kokkuleppel siseministriga.

XV peatükk.

Kaebused kaitseväeteenistuse ja tööteenistuse asjus.

§ 173. Kaebused esitatakse kirjalikult.

§ 174. Kaebuse esitamine ei vabasta kaebajat käesolevas seaduses ettenähtud kohustustest.

§ 175. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Kaebused kutsealuste nimekirjades ette tulnud vigade ja puuduste üle peab esitama kuni 25. veebruarini kohaliku kaitseväeteenistuse komisjoni nimele sellele asutusele, kelle peale kaebus tõstetud. Viimane saadab kaebuse ühes tarvilikkude õienduste ja oma seletusega seitsme päeva vältel kaitseväeteenistuse komisjonile.

§ 176. Kaitseväeteenistuse komisjon on kohustatud kaebused läbi vaatama, tarvilikul korral asja kohta täiendavaid andmeid koguma ja teatab tehtud otsusest kaebajale ja kaebuse vastuvõtnud asutusele seitsme päeva vältel pärast otsuse tegemist.

§ 168. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Tööteenistuse-kohustuslike koduledele, kes mõisteti sunnitööle olles kaitseväeteenistuses, loetakse nende poolt ära teenitud kaitseväeteenistuse aeg äratäidetud tööteenistuse aja arvele.

§ 169. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Tööteenistuse-kohustuslikud kodanikud, kes tagasi saanud õiguse kaitseväge teenida, võetakse vastava arvestamise asutuse poolt kaitseväeteenistuse-kohustuslike arvele, vastavalt vanusele, kas alalise kaitseväge, käsutus-, reserv- või maakaitseväge, kusjuures nimetatud kodanikkude poolt äratäidetud tööteenistuse aeg loetakse ära teenitud kaitseväeteenistuse aja arvele.

Kaitseväge teenimise õiguse tagasisaamisel peab iga tööteenistusekohustuslik kodanik sellest teatama viibimata kohalikule arvestamise asutusele.

§ 175. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Kaebused kutsealuste nimekirjades ette tulnud vigade ja puuduste üle peab esitama kuni 20. detsembrini kohaliku kaitseväeteenistuse komisjoni nimele sellele asutusele, kelle peale kaebus tõstetud. Viimane saadab kaebuse ühes tarvilikkude õienduste ja oma selietusega seitsme päeva vältel kaitseväeteenistuse komisjonile.

§ 177. Kaebused kaitseväeteenistuse komisjoni tegevuse peale esitatakse kahe nädala vältel pärast otsuse väljakuulutamist kaitseväeteenistuse peakomisjoni nimele sellele komisjonile, kelle peale kaebus tõstetud. Viimased saadavad kaebuse ühes tarvilikkude dokumentidega, õiendustega ja seletustega 14 päeva vältel peakomisjonile.

§ 178. Peakomisjon vaatab uuesti arstlikult läbi ainult need kaebajad, kelle kohta kaitseväeteenistuse komisjonide otsused ei ole tehtud ühel häälel. Kaebajaid, kelle kohta otsus kaitseväeteenistuse komisjonis tehtud ühel häälel, vaatab peakomisjon uuesti arstlikult läbi ainult siis, kui selle tarvilikuks leiab.

§ 179. Peakomisjoni otsused antakse kaebajale ja kaebealusele teada seitsme päeva vältel pärast otsuse tegemist.

§ 180. Peakomisjoni otsused on lõpulikud ja nende peale võib edasi kaebada Riigikohtu administratiiv korras.

XVI p e a t ü k k.

Kaitseväe- ja tööteenistuse kohustuslike kodanikkude tegelikku kaitseväe- ja tööteenistusse kutsumisega ning vastuvõtmisega ja arvestamisega seotud kulud.

§ 181. Kaitseväe- ja tööteenistuse kohustuslike kodanikkude tegelikku kaitseväe- ja tööteenistusse kutsumisega ning vastuvõtmisega ja arvestamisega seotud kulud kannavad asutused, kes kulud teinud, oma summadest, kui see käesolevas seaduses ei ole teisiti ette nähtud.

§ 182. Kaitseväeteenistuse komisjonide liikmetele ja komisjonides töötavatele isikutele maksetakse väljasõitudel päeva- ja sõiduraha sõjaministeeriumi eelarve-summadest. Sõitudel raud- ja veeteedel võib neile sõiduraha asemel kaitseväe sõidupileti anda.

§ 183. Tegelikku kaitseväe- ja tööteenistusse kutsutud kodanikud ei saa kunni tegelikku teenistusse astumiseni riigi poolt mingisugust tasu ega varustust.

§ 184. Kaitseväe- ja tööteenistusse astunud kodanikud saadetakse kogumispunktidest väeosadesse riigi kulul. Palga, toidu ja muu varustuse peale arvatakse nad tegelikku kaitseväeteenistusse astumise päevast.

§ 185. Käesoleva seaduse § 80. põhjal kaitseväeteenistuse peakomisjoni järelvaatusele saadetakse ja käesoleva seaduse § 60. põhjal peakomisjoni poolt sinna kontrollimise otstarbel järelvaatusele kutsutud kodanikkudele antakse kohaliku kaitseväe ringkonnaülema poolt peakomisjoni ja sealt tagasi sõiduks raud- ja veeteedel kaitseväe sõidupiletid.

XVII p e a t ü k k.

Ohvitseridest.

§ 186. Ohvitseride sundusliku tegeliku kaitseväeteenistuse aja kestus on ette nähtud kaitseväe õppeasutuste seadluses.*)

§ 187. Sundusliku tegeliku kaitseväeteenistuse aja ärateeninud ohvitserid, kui nad mõnesugustel põhjustel tegelikust kaitseväeteenistusest lahkuvad, arvatakse tegelikust teenistusest vabastamise puhul reservväkke käskudega vabariigi kaitseväele.

§ 188. Ohvitseride teenistusaeg reservväes kestab kunni selle aasta lõpuni, mille vältel ohvitser 45 aastaseks saab.

§ 189. Reservväes aja ärateeninud ohvitserid arvatakse maakaitseväkke, kus nende teenistus kestab kunni selle aasta lõpuni, mille jooksul ohvitser 55 aastaseks saab.

§ 190. Tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ohvitseri arvestab sõjaministeerium.

*) Vaata ohvitseride ettevalmistamise seadlus; käesol. käsir. lhk. 94.

§ 191. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Eelmise (190) paragrahvi teostamise otstarbel on tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud ohvitseride suhtes maksvad käesoleva seaduse §§ 153 ja 155 selle vahega, et § 153. pp. 1., 2. ja 3. tähendatud juhtumistest tuleb ohvitseridel registreerida sõjaministeeriumis, aga mitte kohalikkudes § 143. pp. 1. ja 2. nimetatud arvestamise asutustes.

Ajutiselt oma alalisest elukohast äraolekul peab reserv- või maakaitseväe ohvitser abinõud tarvitusele võtma selleks, et ta valitsuse korraldusi teenistusse kutsumise asjus õigel ajal teada saaks ja tegelikult võiks ilmuda tähtjaks määratud kohta.

§ 192. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Reserv- ja maakaitseväe ohvitseride nimekirjadest kustutatakse maha ja nende nimekirjadesse ei loeta järgmisi ohvitseri:

- 1) surnuid;
- 2) kaitseväeteenistuseks kõlbmatuks tunnistatud;
- 3) tegelikku kaitseväeteenistusse astunud;
- 4) neid, kellelt ohvitseri auaste ära võetud, ja
- 5) kaitseväeteenistuse kohustuse täitmisest käesoleva seaduse § 189. põhjal vabannuid.

Ohvitseride nimekirjadest mahakustutamine sünnib käsukirjaga vabariigi kaitsevæele.

Punkt 4. nimetatud isikud arvatakse vastavalt vanusele ja sellele, kas karistus sündis kõigi kodanikuõiguste kaotamisega või mitte, kas käsutus-, reserv- või maakaitsevække, või vastavate töökohustuslikkude kodanikkude nimekirja, kus nende edaspidine teenistuskäik sünnib üldistel alustel.

§ 193. Prokuröörid on kohustatud reserv- ja maakaitsevæe ohvitseride eeluurimise alla võtmisest, kohtu alla andmisest ja asjade lõpetamisest süütegude eest, mis enesega kaasa toovad auastme äravõtmise, iga kord sõjaministeeriumile teatama, juurde lisades kohtuotsuse ära kirja.

§ 194. Sõja korral võivad ohvitserid, kellelt auaste ära võetud, kiiduväärt teenistuse ja ülesnäidatud vahvuse eest seaduses ettenähtud korras auastme tagasi saada.

§ 195. Käesoleva seaduse § 192. p. 2. nimetatud ohvitseri võib sõja korral kaitsevæe ülemjuhataja kutsuda tegelikku kaitsevæeteenistusse, ära kasutades neid riigi kaitseks äranägemise järgi.

§ 196. Ohvitseride kaitsevæeteenistusest vabastamine tervise tõttu sünnib ühel alusel teiste kaitsevæeteenistus-kohustuslikkude kodanikkudega käesoleva seaduse §§ 41. ja 42. ettenähtud korras.*)

§ 191. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Eelmise (190) paragrahvi teostamise otstarbel on tegelikust kaitsevæeteenistusest vabastatud ohvitseride suhtes maksvad käesoleva seaduse §§ 153. ja 155. selle vahega, et § 153. p.p. 1., 2. ja 3. tähendatud juhtumisest tuleb ohvitseridel registreerida kohaliku kaitsevæeringkonna ülema juures, aga mitte kohalikkudes § 143. p.p. 1. ja 2. nimetatud arvestamise asutustes.

Ajutiselt oma alalisest elukohast äraolekul peab reserv- või maakaitsevæe ohvitser abinõud tarvitusele võtma selleks, et ta valitsuse korraldusi teenistusse kutsumise asjus õigel ajal teada saaks ja tegelikult võiks ilmuda tähtjaks määratud kohta.

§ 192. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Reserv- ja maakaitsevæe ohvitseride nimekirjadest kustutatakse maha ja nende nimekirjadesse ei loeta järgmisi ohvitseri:

- 1) surnuid;
- 2) kaitsevæeteenistuseks kõlbmatuks tunnistatud;
- 3) tegelikku kaitsevæeteenistusse astunud;
- 4) neid, kellelt ohvitseri auaste ära võetud, ja
- 5) kaitsevæeteenistuse kohustuse täitmisest käesoleva seaduse § 189. põhjal vabannuid.

Ohvitseride nimekirjadest mahakustutamine sünnib käsukirjaga vabariigi kaitsevæele.

Punkt 4. nimetatud isikud arvatakse vastavalt vanusele ja sellele, kas karistus sündis sunnitöölemõistmisega, või mitte, kas käsutus-, reserv- või maakaitsevække, või vastavate töökohustuslikkude kodanikkude nimekirja, kus nende edaspidine teenistuskäik sünnib üldistel alustel.

*) Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. B on avaldatud RT 36 — 1927; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 107.

§ 197. Sõjaminister võib reserv- ja maakaitseväe ohvitseride tegelikku kaitseväeteenistusse kutsuda:

- 1) ühes käsutusväelastega — käesoleva seaduse § 28. ettenähtud korras;
- 2) õppuste otstarbeks — Vabariigi Valitsuse nõusolekul:
 - a) reservväe ohvitseride, kas kõik või osakaupa, — mitte rohkem kui 8 korda, kokku mitte rohkem, kui üheteistkümneks kuuks kõige reservväes olemise aja vältel, ja
 - b) maakaitseväe ohvitseride, kas kõik või osakaupa, — mitte rohkem, kui 2 korda, kokku mitte rohkem, kui kolmeks kuuks kõige maakaitseväes olemise aja vältel;
- 3) mobilisatsiooni korral — põhiseaduse § 82. alusel, kas kõik või osakaupa, niikauaks, kui riigikaitse huvid seda nõuavad.

§ 198. Tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise korral on reserv- ja maakaitseväe ohvitserid kohustatud ilmuma neile varem ettemääratud väeosadesse, ja kui viimaseid ette määratud ei ole, siis kohaliku kaitseväe ringkonnaülema juurde.

§ 199. Tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumise kutse teadaandmine ohvitseridele sünnib samuti, kui teistele kaitseväeteenistus-kohustuslikele kodanikkudele.

§ 200. Tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks antakse reserv- ja maakaitseväe ohvitseridele ajapikendust käesoleva seaduse §§ 50., 51. ja 52. järgi.

§ 201. Mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavad reserv- ja maakaitseväe ohvitserid, välja arvatud tegelikku teenistusse ilmumiseks ajapikendust saanud, arvatakse mobilisatsiooni teadaande kohapeal väljakuulutamise silmapilgust peale tegelikku kaitseväeteenistusse astunuks. Nende koduste asjade korraldamiseks antakse neile aega 6 rundi, missuguse aja möödumisel nad on kohustatud toimetama vastavalt § 198., tehes tunnis maanteedel vähemalt 5 kilomeetrit. Sealjuures on neile prii sõit raud- ja veeteedel ning omnibusidel sõjaministeeriumi poolt väljaantud sellekohase tunnistuse ettenäitamisel. Vastavad kulud kannab riik. Palga ja varustuse peale loetakse nad tegelikku kaitseväeteenistusse astumise päevast.

§ 202. Eelmine (201) paragrahv on maksev ka nende reserv- ja maakaitseväe ohvitseride kohta, keda ühes käsutusväelastega käesoleva seaduse §§ 28. ja 105. põhjal künnendatud korras tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutakse.

§ 203. Välisriikides viibivad mobilisatsiooni alla kuuluvad ohvitserid on kohustatud viibimata Eestisse tagasi sõitma pärast mobilisatsiooni väljakuulutamist ja ilmuma tegelikku kaitseväeteenistusse.

§ 204. Reserv- ja maakaitseväe ohvitseride varustuse küsimus lahendatakse eriseadlusega.*)

§ 205. Kui väeosa või kaitseväe ringkonnaülema juurde ilmunud tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud reserv- või maakaitseväe ohvitser haiguse tõttu teenistuskohuseid täita ei saa, määratakse tema väeosa- või kaitseväe ringkonnaülema korraldusel kohaliku kaitseväe, ja kus neid ei ole, — linna või maakonna haigemaija, kus ta tervis üldises korras kindlaks määratakse.

§ 206. Reserv- ja maakaitseväe ohvitseridele, kes tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise korral teenistusse ilmuvad hiljem kui seda lubab käesoleva seaduse § 201., loetakse seaduslikeks mitteilmumise põhjusteks käesoleva seaduse § 76. ettenähtud takistused. Pärast ilmumise takistuste möödumist on ohvitserid kohustatud ilmuma otsekohe tegelikku kaitseväeteenistusse.

Mobilisatsiooni alla kuuluvatest reserv- ja maakaitseväe ohvitseridest vahiall viibivate kohta on maksev käesoleva seaduse § 118.

§ 207. Kõik tegelikku kaitseväeteenistusse astunud reserv- ja maakaitseväe ohvitserid alluvad alalise kaitseväe ohvitseride kohta maksvatele määrustele ja seadlustele.

*) Reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamise seadlus on avaldatud RT 119 — 1925 ja RT 95 — 1926; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 160.

§ 208. Kõik riigi- ja omavalitsuse asutused on kohustatud oma võimupiiride kohaselt abi andma kaitseväge ringkondade ülematele reserv- ja maakaitseväge ohvitseride tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise juures.

§ 209. Lähemad juhtnõõrid reserv- ja maakaitseväge ohvitseride arvestamise ning tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise üle annab sõjaminister kokkuleppel sise- ja välisministriga.

XVIII peatükk.

Vastutuse kord kaitseväeteenistuse kohustuse rikkumise eest.*)

§ 210. Kaitseväeteenistuse kohustuse rikkumiste eest vastutavad süüdlased üldises korras kodanlikes kohtus ja nuhtlusseaduse põhjal järgmistes paragrahvides tähendatud eranditega.

§ 211. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43—1926):

Kutsealuste nimekirjadesse kantud kodanikud, kes ilma mõjuva põhjuseta ei ilmunud tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõtmiseks kaitseväge komisjoni poolt välja kuulutatud kohta ja ajal ja need, kes ei ilmunud komisjoni poolt määratud tähtajaks arstlikule järelkatsumisele või läbivaatamisele, kuid ilmusid kunni 16. aprillini või 16. oktoobrini, vastavalt, kas käesoleva seaduse § 20. järgi esimese või teise kutse meeste sekka kuulusid, karistatakse kui nad teenistusse vastu võetakse kaitseväge ringkonnaülema sellekohase teadaande põhjal sõjaväge ülemuse poolt distsiplinaar korras.

Kes tähendatud kutsealustest aga pärast 16. aprilli või 16. oktoobrit ilmusid või tabati ja tegelikku kaitseväeteenistusse vastu võeti, niisama need, kes pärast vastuvõtmist ilma mõjuva põhjuseta ei ilmunud tegelikku kaitseväeteenistusse astumiseks määratud ajaks kogumiskohta, langevad sõjakohtu alla ja neid karistatakse Sõja Nuhtlusseaduse art. 128.—134. põhjal.

§ 212. Tegelikku kaitseväeteenistusse astumise ajast peale (§ 83) allub kaitseväelane kõigi tema poolt toimepandud süütegude eest kohtule ja karistusele kaitseväge kriminaalseaduste järgi.

§ 213. Käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased vastutavad kaitseväge kohtu ja distsiplinaar korras ja kaitseväge kriminaal seaduste järgi aja vältel, millal nad tegelikus kaitseväeteenistuses ei ole, järgmiste süütegude eest:

- 1) tegelikku kaitseväeteenistusse ilmunise kutse täitmatajätmise eest;
- 2) distsipliini rikkumiste eest kaitseväge vormi riiete kandmise ajal ja tervise järelkatsumise ajal kaitseväge haigemajas.

Tegelikus kaitseväeteenistuses olles vastutavad käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased nende poolt kordasaadetud süütegude eest ühel alusel alalises kaitseväes teenijatega.

*) Vaata ka Karistuse määrused kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus, mis avaldatud RT 100 — 1926 ja RT 51 — 1928; käesoleva käsiraamatu lhk. 199.

§ 214. Alalise kaitseväe, reserv- ja maakaitseväe ohvitserid ja alalise kaitseväe käsutus-, reserv- ja maakaitseväe allohvitserid kaotavad oma auastme ja neid alandatakse reameesteks süüdi mõistmise puhul varguse, pettuse ja võõra varanduse omandamise eest, mis ettenähtud Rahukohtu Nuhtlusseaduse §§ 169—172, 173—176 ja 177.

§ 215. Sõjaajal või sõjapuhul väljakuulutatud mobilisatsiooni kutse täitmata jätjad langevad sõjakohtu alla.

§ 216. Käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased, kes tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumisel mobilisatsiooni või õppuste puhul ilma mõjuva põhjuseta hiljaks jäänud või täiesti kõrvale hoidnud ja sõjaajal või sõjapuhul väljakuulutatud mobilisatsiooni kutse täitmatajäetajaid karistatakse vastavalt kui omavoliliselt lahkujaid või väejuoksikuid Sõja Nuhtlusseaduse art. 128—134 põhjal.

§ 217. Ringkonna kaitseväeteenistuse komisjonid on kohustatud isikute kohta, keda tuleb vastutusele võtta kaitseväeteenistuse kohustusest kõrvalehoidmise eest, teatama vastavatele politseiasutustele, kes tähendatud isikute otsimist ja nende vastu kriminaaljälgimist alustavad. Oma korraldust kaitseväeteenistuse kohustusest kõrvalehoidjate otsimise suhtes ja nende kohta rahukohtute poolt tehtud kohtuotsustest teatavad politseiasutused kuuluvuse järgi ringkonna kaitseväeteenistuse komisjonidele.

§ 218. Kaitseväeteenistuse kohustusest kõrvalehoidjate vastutuse suhtes ei ole maksavad üldised aegumise kohta käivad seaduse normid.

§ 219. Süüdistus teise isiku vigastamises, eesmärgiga temale võimaldada kaitseväeteenistuse kohustusest kõrvale hoida, tõstetakse rippumatult vigastatu kaebusest.

§ 220. Arvestamise määrused täitmata-jättnud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelaste kohtulik jälgimine pannakse politseiasutuste peale, kes jälgimist algavad nii vahetult, kui ka sõjaministeeriumi, kaitseväe ringkonna ülemate või kodanliste arvestamise asutuste teadaannete põhjal. Kohtuotsustest, mis neis asjus järgnenud, teatab politsei neile asutustele ja ametisikutele, kellelt oli saanud ülemaltähendatud teadaanded.

§ 221. Tööteenistuse kohustuslikud kodanikud alluvad kohtule ja karistusele ühel alusel kaitseväelastega.

§ 222. Käesoleva seaduse jõusseastumisega kaotavad maksvuse:

- 1) Vene sõjaväeteenistuse kohustuse seadus (Устав о воинск. повинн. Св. Зак. т. IV кн. 1) kõigi täienduste ja muudatustega;
- 2) Määrus rahvaväest vabastamise kohta 20. detsembrist 1918. a. p. 1 („Riigi Teataja“ 1918. a. nr. 10);
- 3) Seadus rahvaväe komisjonide kohta 28. septembrist 1921. a. („Riigi Teataja“ 1921. a. nr. 87);
- 4) Seadlus tagavaraväe-ohvitseride ettevalmistamise kohta 26. jaanuarist 1923. a. („Riigi Teataja“ 1923. a. nr. 19);
- 5) Ajutised määrused vabatahtlikult üleajateenijate rahvaväelaste kohta 11. aprillist 1920. a. („Riigi Teataja“ 1920. a. nr. 59/60) niivõrd, kui nad ei ole muudetud käesoleva seadusega. Muutmata jäänud osa jääb maksma seni, kui käesolevas seaduses ettenähtud korras (§ 94) sellekohased uued määrused maksma pannakse;
- 6) Noortemeeste sõjakooli kasvandikkudeks vastuvõtmise seaduse muutmise seadus 19. juunist 1925. a. („Riigi Teataja“ 1925. a. nr. 109/110) niivõrd, kui tema ei ole muudetud käesoleva seadusega. Muutmata jäänud osa jääb maksma senni, kui käesolevas seaduses ettenähtud korras (§ 102) sellekohased uued määrused maksma pannakse.

§ 223. Käesolev seadus hakkab maksma 1. jaanuarist 1927. a.

Lisa § 48. juurde.

Kesk- ja kutsekoolide õpilastele tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks ajapikenduse andmise tingimused.

§ 1. Kesk- ja kutsekoolide õpilastele antakse hariduse jätkamise otstarbel tegelikku kaitseväeteenistusse sundaega teenima ilmumiseks ajapikendust järgmistel tingimustel:

- 1) merikoolide õpilastele — kuni 23. eluaasta lõpuni;
- 2) riigi-, omavalitsuste ja õigustega erakeskkoolide ning seminaari õpilastele — kuni 22. eluaasta lõpuni;
- 3) riigi-, omavalitsuste- ja õigustega erakutsekoolide, nagu põllutöökeskkoolide, kunsttööstuskoolide*) ja kunstikoolide õpilastele — kuni 22. eluaasta lõpuni;
- 4) apteekri õpilastele — kuni 22. eluaasta lõpuni;
- 5) riigi-, omavalitsuste ja õigustega erakutsekoolide, nagu puu- ja rauatöökoolide, kaubanduskoolide ja tööstuskoolide õpilastele — kuni 21. eluaasta lõpuni.

§ 2. Tingimused, millistel antakse ajapikendust käesolevas lisas tähendamata koolitüüpide õpilastele otsustab sõjaminister kokkuleppel selle ministriga, kelle ametkonda kool kuulub.

§ 3. Nimekirja koolide kohta, mille õpilased saavad ajapikendust hariduse jätkamiseks, avaldab sõjaminister kokkuleppel haridusministriga. Nimetatud nimekirjas tähendatakse, missuguste klasside õpilastel on õigus saada ajapikendust.**)

§ 4. Välisriikide koolides õppivatele kodanikkudele antakse hariduse jätkamiseks ajapikendust sõjainistri kokkuleppe põhjal haridusministriga, samadel alustel, kui vabariigi koolide õpilastele.

§ 5. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 43 — 1926):

Nendele kõrgemates õppeasutustes õppijatele, kes kõrgemasse õppeasutusse astunud enne 1. maid 1926 a., antakse hariduse jätkamiseks ajapikendust:

- 1) ülikooli arstiteaduskonnas õppijatele — kuni 27. eluaasta lõpuni, ja
- 2) kõigile teistele kõrgemates õppeasutustes õppijatele — kuni 26. eluaasta lõpuni.

§ 5. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 1 — 1928):

Nendele kõrgemates õppeasutustes õppijaile, kes kõrgemasse õppeasutusse astunud enne 1. maid 1928 a., antakse hariduse jätkamiseks ajapikendust:

- 1) ülikooli arstiteaduskonnas õppijaile kuni 26. eluaasta lõpuni, ja
- 2) kõigile teistele kõrgemates õppeasutustes õppijaile — kuni 25. eluaasta lõpuni.

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu esimees A. Re i.

Abisekretäär J. P i i s k a r.

*) Riigi Kunsttööstuskooli õpilastele antakse ajapikendust hariduse jätkamiseks kuni 23. eluaasta lõpuni (Riigi Kunsttööstuskoolide seadus § 45 — RT 12 — 1929).

***) Vaata Nimestik koolide kohta, mille õpilased saavad ajapikendust hariduse jätkamiseks; käesoleva käsiraamatu lhk. 81.

2. Kaitseväe komplekteerimine rahuajal.

Avaldatud RT 40 — 1929.

Juhatuskiri kodanikkude alalisse kaitsevärke sundaega teenima võtmise alal.

(Alus: Kaitseväeteenistuse seadus § 62 RT 43 — 1926).

1. peatükk.

Üldised alused.

§ 1.

Eesti Vabariigi meeskodanikkude alalisse kaitsevärke sundaega teenima kutsumine ja võtmine sünnib Kaitseväeteenistuse seaduse põhjal (RT 43 — 1926 ja RT 1 — 1928).

§ 2.

Iga aasta kuuluvad alalisse kaitsevärke sundaega teenima võtmisele selle aasta 1-ks jaanuariks 20-aastaseks saanud meeskodanikud (Kvt. sead. §§ 3, 20, 64).

Ühes eelmistega võetakse alalisse kaitsevärke sundaega teenima ka kõik need 20—30 aastased meeskodanikud, kes mõnesugustel põhjustel ei ole ära teeninud seaduses ettenähtud sundaega alalises kaitseväes või kes sellest kohustusest on seaduslikul alusel vabastamata (Kvt. sead. § 66).

Eesti kodakondsusse astunud välisriikide kodanikkude sundaega teenima võtmisel arvestatakse nende teenistus, mis nad on teeninud välisriigi sõjaväes, kui see on tõestatud dokumentidega (Kvt. sead. § 19).

30—55-aastaseid kodanikke ei võeta alalisse kaitsevärke sundaega teenima, vaid nad, pärast nende kaitseväeteenistuseks kõlbulikkuse äramääramist, arvatakse vastavalt nende vanusele ja tervisele kas reserv- või maakaitsevärke või vabastatakse hoopis kaitseväeteenistusest (Kvt. sead. § 2).

Välisriikides elutsevate 30—55-aastaste Eesti kodanikkude isiklik ilmumine kaitseväeteenistuse komisjoni ei ole sunduslik. Nad arvatakse reserv- või maakaitsevärke vastavalt nende vanusele ilma kaitseväeteenistuseks kõlbulikkuse äramääramiseta.

§ 3.

Kaitsevärke ei arvata sunnitööle mõistetud isikuid; kaitseväeteenistuse asemele määratakse nad kaitseväe huvikohastele töödele (Kvt. sead. § 4).

§ 4.

Kaitseväe- ja tööteenistusest vabastatakse ainult haiguste või kehaliste puuduste tõttu Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 1927 a. kinnitatud Haiguste ja kehaliste puuduste nimekirja lit. „A“ (RT 7 — 1927) järgi teenistuseks kõlbmatuks tunnistatud kodanikud (Kvt. sead. §§ 5 ja 46).*)

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 100.

§ 5.

Sundaega teenima kutsutavate kodanikkude nimekirjad seatakse kokku kutsealuste elukoha järgi kutsealustelt kogutud teadete ja muude andmete põhjal.

Orsekohesed kutsealuste nimekirjade kokkuseadmist teostavad asutused, keda käesolevas juhatuskirjas nimetatakse arvestamise allüksusteks, on:

- 1) valla piirkonnas elutsevate suhtes — vastav vallavalitsus;
- 2) alevi piirkonnas elutsevate suhtes — vastav alevivalitsus;
- 3) linna piirkonnas elutsevate suhtes — politseikomissar, kelle piirkonnas kutse alla kuuluv kodanik elab;
- 4) välisriikides ja välisvetes viibijate suhtes — vastavad Eesti konsulaadid, ja
- 5) vangimajades vahiall viibijate suhtes — vastavad vangimajade ülemad (Kvt. sead. § 63).

§ 6.

Igas kaitsevääringkonnas juhib ja teostab kodanikkude sundaega teenima kutsumist ja teenistusse võtmist vastav kaitsevääringkonna ülem (Kvt. sead. § 54).

§ 7.

Üleriiklikult juhib kaitsevääteenistuse kohustuse täitmist Kaitseministri korralduste järgi kindralstaap (Kvt. sead. § 54).

§ 8.

Kõik kaitsevääteenistusse võtmise puutuv kirj vahetus, kutsealuste isikute nimekirjade kokkuseadmise korraldus, igasuguste kaitsevääteenistusse puutuvate tunnistuste väljaandmine tegelikus teenistuses mitteolevate kodanikkude kohta on koondatud vastavates kaitsevääringkonna ülemate asutustes.

§ 9.

Igasugused palved, mis on ühenduses kodanikkude sundaega teenima võtmisega, esitatakse ühes tarviliste dokumentidega vastavale kaitsevääringkonna ülemale, kusjuures kutsealuste nimekirjadesse kantud kodanikkude palvetes tähendatakse ära veel arvestamise allüksus, kus paluja on kantud kutsealuste nimekirja.

Vabatahtlikult sundaega teenima astuda soovijad lisavad oma palvele juure, peale Kvt. sead. § 90. ettenähtud dokumentide, veel teated, mis nõutakse kutsealustelt nende kutsealuste nimekirjadesse kandmisel.

§ 10.

Kaitsevääteenistuse seaduse § 48. põhjal esitatavad ajapikenduse saamise palved saadetakse sellele kaitsevääringkonna ülemale, kelle ringkonna kutsealuste nimekirjadesse paluja on kantud, kusjuures perekondlikudel ja majanduslikudel põhjustel ajapikenduse saamise palved esitatakse kaitsevääringkonna ülemale vahetult, kuna hariduse jätkamiseks ajapikenduse saamise palved esitatakse vastava koolijuhataja kaudu.*)

§ 11.

Hariduse jätkamiseks siseriigi koolide poolt esitatavatel ajapikenduse saamise palvetel koolijuhataja märgib ära klassi, missuguses paluja õpib, või lisab palvetele juure sellekohased tunnistused, ja saadab palved edasi vastavale kaitsevääringkonna ülemale.

Kõrgemates õppeasutustes õppijate kohta tähendatakse ära aeg, millal paluja on astunud õppeasutusse ja teaduskond, missuguses ta õpib.

§ 12.

Välisriikide koolide õpilased esitavad ajapikenduse saamise palved Haridusministeeriumi kaudu, juure lisades õppeasutuse tunnistuse eelmises (11) paragrahvis siseriigi koolide

*) Kaitsevääteen. sead. § 48. p. 2. tähendatud ajapikendust antakse kutsealusele, kelle vanem v. end sundaega teenib või kutsealuse teenistusse kutsumise korral tegelikku teenistusse võetakse, vaatamata sellele, kas kutsealuse perekonnas peale eelpool tähendatud vanema v. venna veel teisi töövõimulisi vendi on või mitte.

See ajapikendus on maksev ainult noorema suhtes. Vanemale vennale tähendatud paragrahvi põhjal ajapikendust ei anta. (Õiendus: Kindralstaabi V osak. ringkiri 21. märtsist 1929 a. Nr. 136).

õpilaste kohta tähendatud andmetega. Haridusministeerium tähendab palvel ära õppeasutuse tüübi Eestis, missugusele palves tähendatud välisriigi õppeasutus vastab, ja saadab palve edasi kindralstaabi V osakonna ülemale. Viimane saadab palve vastavale kaitsevääringkonna ülemale.

§ 13.

Käesolevas juhatuskirjas „kutse“ all mõistetakse kodanikke, keda järjekorralisele sund-aega teenima võtmisele kutsutakse, kusjuures jaanuaris võtmisele kutsutavad kodanikud moodustavad jaanuari kutse ning septembris võtmisele kutsutavad kodanikud moodustavad septembri kutse.

2. peatükk.

Arvestamise allüksustele.

§ 14.

Arvestamise allüksused on kohustatud 1. novembriks kodanikkude registreerimise ja asutuses olevate muude andmete põhjal kokku seadma nimekirja nendele meeskodanikkudele, kes Kaitseväätenistuse seaduse põhjal kuuluvad sundaega teenima võtmisele celtuleval aastal (Kvt. sead. § 63).

§ 15.

Arvestamise allüksus võtab kõik abinõud tarvitusele, et kõigil arvestamise allüksuse piirkonnas elutsevatel kutse alla kuuluvatel kodanikkudel oleks teada kuuluvus kutse alla, teadete andmise tähtaeg ning kord ja kaitseväätenistuse komisjoni ilmutamise aeg, kohustades kõiki arvestamise allüksuse piirkonnas elutsevatel kutsealuseid andma oma isiku kohta nõuetavaid andmeid teatelehe täitmiseks ja kutsealuste nimekirja kandmiseks (Kvt. sead. § 64).

§ 16.

Paragrahv 14-as tähendatud nimekirjas mitteolemine ei vabasta kutse alla kuuluvat kodanikku määratud ajaks oma isiku kohta teadete andmisest.

§ 17.

Iga kutsealuse kohta täidetakse arvestamise allüksuse ametniku või kutsealuse enese poolt „Teateleht“, mis alla kirjutatakse nii kutsealuse enese kui ka teatelehe vastuvõtja asutuse ametniku poolt.

§ 18.

Teatelehed täidetakse vastavalt blanketil olevatele küsimustele. Et andmed oleksid õiged ja täpsed, võrreldakse teatelehtede täitmisel kutsealuse poolt antud andmeid asutuses olevate või kutsealuse poolt esitatud dokumentidega, kusjuures vanaduse ja kesk- või ülikooli lõpetamise kohta esitatakse dokumendid, kuna teised teated võib sisse kanda ka ilma tõendavate dokumentideta.

§ 19.

Teatelehe täitmisel:

- 1) kutsealuse perekonna-, ees- ja isanimi kirjutatakse isikutunnistuse järgi selgelt, kergelt loetavalt; perekonnanimi kriipsutatakse alla;
- 2) kutsealuse sündimise aeg kirjutatakse uue kalendri järgi.
Kui kutsealuse sündimise aja andmetes on lahkuminek, siis märgitakse teatelehele isikutunnistuses näidatud sündimise aeg, kusjuures arvestamise allüksus on kohustatud vastavate asutuste kaudu välja selgitama lahkumineku.
Kui õige sündimise aeg on välja selgitatud enne teatelehtede ärasaatmist kaitsevääringkonna ülemale, siis arvestamise allüksus märgib õige sündimise aja teatelehte ja kutsealuste nimekirja; kui aga teatelehed on juba ära saadetud kaitsevääringkonna ülemale, siis arvestamise allüksus teeb vastava paranduse kutsealuste nimekirjas ja teatab kaitsevääringkonna ülemale kutsealuse õige sündimise aja paranduste tegemiseks teatelehes;
- 3) kutsealuse elukutse (amet) näidatakse võimalikult täpselt, näiteks: raudteel teenijate kohta: vedurijuht, roopasäädja, kontoriametnik, masinist, motorist, tehnik, montöör, jne.;

põllumajanduses: põllutööline-taluperemehe poeg, põllutööline-taluomanik, põllutööline-palgaline võõra juures, talurentnik, talurentniku poeg jne.; käsitöös: kingsepa-, rätsepa-, sepa-, lukusepa- jne. õpilane nii-mitu aastat, või iseseisev;

- 4) kutsealuse kesk- või ülikooli hariduse märkus tõestatakse kutsealuse poolt arvestamise allüksusele esitatud dokumendiga, kusjuures teatelehte märgitakse tunnistuse nr., väljaandmise aeg ja väljaandja asutuse nimetus.

Kui aga kutsealune ei esita haridust tõendavat dokumenti, siis tehakse teatelehte sellekohane märkus, näiteks: „Lõpetanud N N kooli — tunnistust ei ole esitatud“.

Haridusetunnistuse originaali või tõestatud ära kirja sellest on kutsealune kohustatud esitama kaitseväeringkonna ülemale kaitseväeteenistusse vastuvõtmise juures.

Hariduse tasapind nende kutsealuste kohta, kes ei ole keskkooli lõpetanud või üldse koolis käinud, näidatakse järgmiselt: lõpetanud NN kesk- või algkooli nii-mitu klassi, koolis ei ole käinud, kirjaoskamatu jne.

„Kirjaoskaja“ märkida ainult nende kohta, kes ei ole kusagil koolis käinud, kuid oskavad lugeda ja kirjutada;

- 5) kohtu või eeluurimise all olevate kutsealuste kohta teatelehe vastavas lahtris anda nii selged andmed, et nende järgi kaitseväeringkonna ülem võiks teha järelepärimisi vastavalt võimudelt;
- 6) sunnitööga karistatute kohta teatelehe sellekohases lahtris tehakse märkus: missuguse kohtu poolt, missuguse süüteo eest või missuguse seaduse ja § põhjal ja millal on karistatud, ära tähendades ka Kohtuministeeriumi poolt väljaantava „Karistusteadete raamatu“ aasta ja nr., kuhu kodanik on sisse kantud;
- 7) samuti kui eelmises punktis (6) näidatud, täidetakse ka teatelehe vastav lahter nende kutsealuste kohta, kes on kohtu poolt muude karistustega karistatud;
- 8) teatelehe lahtris „Muud teated“ tähendatakse ära kutsealuse kohta käivad muud andmed, nagu: tema endine kaitseväeteenistuses olemine, äratähendamisega missuguses kaitseväeteenistuse komisjonis vastu võeti, soodustused, missugusesse väeossa soovib astuda teenima jne.

§ 20.

Teatelehe täitmisel kontrollitakse, kas isikutunnistuses on olemas vastavad leheküljed pealkirjaga: „Teated ja muudatused kaitseväeteenistuse kohta“.

Kui need lehed isikutunnistuses puuduvad, siis kohustatakse kutsealust kõrvaldama seda puudust enne kaitseväeteenistuse komisjoni ilmumist.

§ 21.

Kui kutsealusel vanust tõendavad dokumendid puuduvad või kui nad näivad ebaõigena ja väljaselgitamiseks puudub võimalus, kantakse vanus teatelehte ning nimekirja olevate andmete järgi, mille kohta tehakse teatelehes vastav märkus. Niisuguste isikute vanus määratakse kaitseväeteenistuse komisjoni poolt välimuse järgi (Kvt. sead. § 65).

§ 22.

Teatelehe vastuvõtmise üle annab arvestamise allüksus teatelehe sisseandjale „Allkirja“.

Allkirjas tähendatakse: 1) arvestamise allüksuse nimetus, kus kutsealune on teatelehe sisse annud; 2) mis aasta kutsealuste nimekirja kutsealune kantakse; 3) kutsealuse perekonna-, ees- ja isanimi; 4) aeg, millal teateleht on arvestamise allüksuses vastu võetud; 5) vastuvõtja allkiri ja 6) aeg ja koht, millal ja kuhu kutsealune on kohustatud ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele, kusjuures need kutsealused, kes kantakse kutsealuste nimekirja „A“ (vaata § 24), kohustatakse ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni kutsealuste nimekirjade kokkuseadmisele järgneval aastal jaanuaris, ja need, kes kantakse kutsealuste nimekirja „B“, kohustatakse ilmuma kutsealuste nimekirjade kokkuseadmisele järgneval aastal septembris.

Välisriikides Eesti konsulaatidele teatelehe sisseandnud kutsealused kohustatakse ilmuma teenistusse võtmiseks Harju ringkonna kaitseväeteenistuse komisjoni, kui nemad teatelehe sisseandmisel ei ole avaldanud erilist soovi mõne teise ringkonna kaitseväeteenistuse komisjoni ilmumiseks, mis teatelehel ära märgitakse (Kvt. sead. § 75).

Vangimajas vahiall viibivatele kutsealustele allkirja täitmisel jäetakse märkimata aeg, millal kutsealune on kohustatud ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni, ning allkiri ise hoitakse vangimaja kantsleis kuni kutsealuse vahiall vabastamiseni. Kutsealuse vahiall vabastamisel märgitakse allkirjale kaitseväeteenistuse komisjoni ilmumise aeg ja antakse allkiri kutsealusele. Kui kutsealune vabaneb vahiall enne vastava kutsega teenistusse võetud kodanikkude tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtaega, siis kohustatakse vahiall vabanev kutsealune ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni võimaluse korral ühes teiste sama kutse alla kuuluvate kodanikkudega, või selleks komisjoni istungi päevaks, mis eriti hiljaksjääjate läbivaatamiseks on määratud. Kui aga kutsealune vabaneb vahiall pärast tähendatud tähtaega, siis kohustatakse tema ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni ligemal komisjoni istungil.

Kutsealuste vahiall vabastamisest on vangimajade ülemad kohustatud teatama igakord vastavale kaitseväeringkonna ülemale (Kvt. sead. § 77).

§ 23.

Teatelehtede sisseandmiseks määratud tähtaja lõpul, s. o. 20. novembril, arvestamise allüksus võrdleb sisseantud teatelehti § 14-s tähendatud nimekirjaga ja nõuab teateid kutsealustelt, kelle teatelehed puuduvad.

§ 24.

Pärast teatelehtede vastuvõtmiseks määratud tähtaja lõppu, s. o. pärast 20-dat novembrit, jaotatakse teatelehed kahte ossa: A ja B.

Esimese osa „A“ moodustavad teatelehed:

- 1) kõigile nendele meeskodanikkudele, kes on saanud 20-aastaseks teatelehtede täitmise aastal enne 1-st juulit;
- 2) kõigile nendele meeskodanikkudele, kelle vanuse kohta puuduvad kindlad andmed, kuid kes välimuse järgi otsustades on kutsealuste aastates, ja
- 3) kõigile nendele 20—30-aastastele meeskodanikkudele, kes mõnesugustel põhjustel ei ole kantud eelmiste kutsete nimekirjadesse.

Teise osa „B“ moodustavad teatelehed kõigile nendele meeskodanikkudele, kes on saanud või saavad 20-aastaseks teatelehtede täitmise aastal pärast 30. juunit.

Igas osas korraldatakse teatelehed kutsealuste perekonnanimede järgi tähestiku järjekorda ning kantakse selles järjekorras (iga osa eraldi) vastavatesse kutsealuste nimekirjadesse, kusjuures esimene osa moodustab nimekirja „A“ ja teine osa — nimekirja „B“ (Kvt. sead. §§ 66 ja 67).

Välisriikides Eesti konsulaatidele samuti ka vangimajas vahialuste poolt sisseantud teatelehtedes tähendatud isikuid kutsealuste nimekirja ei kanta.

§ 25.

Vabatahtlikult kaitseväeteenistusse astuda soovijaid ning ükskõik mil põhjusel ajapikenduselolijaid arvestamise allüksus ei kannu kutsealuste nimekirja. Vabatahtlikud pööravad palvega seaduses ettenähtud korras vahetult vastava kaitseväeringkonna ülema poole, kuna ajapikenduselolijad (ka välisriikes viibijad), ajapikenduse tähtaja lõpul või koolist väljastumise korral, seavad kokku teatelehe selles kaitseväeteenistuse komisjonis, kust nad on ajapikendust saanud (Kvt. sead. §§ 90, 91 ja 66).

Kui käesolevas paragrahvis tähendatud kodanikkudelt saadetakse teatelehed arvestamise allüksusele, siis viimane saadab need edasi kaitseväeringkonna ülemale kutsealuste nimekirja kandmata.

§ 26.

Kutsealuste nimekirjad kirjutatakse alla arvestamise allüksuse juhtide poolt ja pannakse mitte hiljem kui 1. detsembril kaheks nädalaks arvestamise allüksuse kantsleis nähtavale kohale üles kõigile kodanikkudele tutvunemiseks (Kvt. sead. § 68).

§ 27.

Pärast kutsealuste nimekirjade kokkuseadmist ja üldiseks tutvunemiseks väljapanemist saadetakse teatelehed „A“ ja „B“ 5. detsembriks kohalikule kaitseväeringkonna ülemale, kumbki osa eraldi „Kaaskirja“ juures.

Välisriiges Eesti konsulaatidele sisseantud teatelehed saadetakse kindralstaabi V osakonna ülemale, kes teatelehed edasi saadab vastavale kaitseväeringkonna ülemale.

Eesti konsulaatides ja vangimajades vahialustele kokkuseatud teatelehtedes tähendatud isikuid ei kanta kaaskirja.

Kaaskiri ühes kaitseväeteenistuse komisjoni otsustega ja noorte väeosadesse määramise märkustega saadetakse kaitseväeringkonna ülemalt pärast noorte väeosadesse ärasaatmist tagasi arvestamise allüksustele (välja arvatud vangimajad ja konsulaadid).

§ 28.

Paragrahv 26-s tähendatud kahenädalise tähtaja möödumisel, kuid mitte varem kui 15. detsembril, võetakse väljapandud kutsealuste nimekirjad maha ja saadetakse 20-maks detsembriks kohalikule kaitseväeringkonna ülemale (Kvt. sead. § 70).

§ 29.

Kui pärast teatelehtede (kuid enne kutsealuste nimekirjade) ärasaatmist kaitseväeringkonna ülemale selgub, et arvestamise allüksuse piirkonnas elab veel kutse alla kuuluvaid isikuid, kellele ei ole veel seatud kokku teatelehti ja kes ei ole veel kantud ühtegi kutsealuste nimekirja, siis arvestamise allüksus kohustab neid isikuid viibimata ennast teatama teatelehe kokkuseadmiseks ja kannab nad täiendavalt kutsealuste nimekirja. Hiljaksjääjale antakse harilikus korras „Allkiri“ teatelehe vastuvõtmise üle.

Teateleht hiljaksjääja kohta saadetakse viibimata kaitseväeringkonna ülemale, kusjuures saatekirjas arvestamise allüksus teatab isiku hiljaksjäämise põhjustest ja kas hiljaksjääja on võetud vastutusele tähtajal mitteteatamise eest.

Välisriikides Eesti konsulaatidele sisseantud teatelehed saadetakse kindralstaabi V osakonna ülemale.

§ 30.

Pärast kutsealuste nimekirjade ärasaatmist, kuid enne vastava kutsega teenistusse võetud kodanikkude tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtaega, ilmsiks tulnud kutse alla kuuluvatele kodanikkudele, kellele ei ole veel seatud kokku teatelehti ja kes ei ole veel kantud ühtegi nimekirja, arvestamise allüksus, pärast teatelehe kokkuseadmist ja allkirja andmist, teatab, et nad on kohustatud ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni ühes teiste sama kutse alla kuuluvate kodanikkudega või selleks komisjoni istungi päevaks, mis eriti hiljaksjääjate läbivaatamiseks on määratud.

Teatelehed aga saadetakse kaitseväeringkonna ülemale § 29. tähendatud korras (Kvt. sead. §§ 75 ja 78).

§ 31.

Pärast vastava kutsega teenistusse võetud kodanikkude tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtaega ilmsiks tulnud kutsealuseid, kellele ei ole veel seatud kokku teatelehti ja kes ei ole veel kantud ühtegi nimekirja, arvestamise allüksus, pärast teatelehe kokkuseadmist ja allkirja andmist, kohustab ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni ligema järjekorralise kutse kodanikkude sundaega teenima võtmise ajaks.

Teatelehed saadetakse kaitseväeringkonna ülemale § 29. tähendatud korras.

§ 32.

Kui arvestamise allüksus mõne isiku põhjendatud nõudel peab tegema parandusi üldiseks tutvunemiseks väljapandud kutsealuste nimekirjas, siis parandab ta vastavalt nii kutsealuste nimekirja kui ka teatelehed. Kui aga teatelehed on kaitseväeringkonna ülemale ära saadetud, siis peale nimekirja parandamise saadab veel kaitseväeringkonna ülemale andmed paranduse tegemiseks teatelehtedes (Kvt. sead. § 69).

§ 33.

Arvestamise allüksuse (välja arvatud vangimajad ja konsulaadid) juhtivad ametnikud (valla- ja alevivanemad ja linnas — politseikomissarid) või nende asetäitjad on kohustatud ilmuma arvestamise allüksuse piirkonnas elutsevate kutsealuste arstlikuks läbivaatamiseks

määratud päeval kaitseväeteenistuse komisjoni, viibima seal tähendatud kutsealuste läbivaatamise aja kestel ja vajaduse korral tarvitusele võtma abinõud kutsealuste korralikuks ja määratud ajal ilmuniseks.

§ 34.

Arvestamise allüksused on kohustatud valvama selle järele, et kutsealuste nimekirjadesse kantud kodanikud, kes ei ilmunud määratud ajaks arstlikule läbivaatusele kaitseväeteenistuse komisjoni, või kes pärast teenistusse vastuvõtmist ei ilmunud nendele määratud kogumiskohtadesse väeossa saatmiseks, teeksid seda viibimata pärast ilmunisttakistava põhjuse kõrvaldamist (Kvt. sead. §§ 75, 77 ja 82).

§ 35.

Iga 20—55-aastase meeskodaniku asumisel arvestamise allüksuse piirkonda tuleb temalt nõuda dokumenti, mis selgitab tema kaitseväeteenistuse vahekorra lahendamise küsimust (allkiri teatelehe täitmise üle, ajapikenduse tunnistus, vabastamise tunnistus, j.n.e.).

Kui kodanikul ei ole esitada sellekohast dokumenti, siis arvestamise allüksus (Kvt. sead. §§ 19, 141, 143, 146 ja 147):

- 1) 20—30-aastase kodanikuga (s. o. kutsealusega) talitab nagu eelpool kutsealuste kohta tähendatud;
- 2) 30—55-aastast kodanikku (s. o., kes ei kuulu sundaega teenima astumisele), pärast teatelehe kokkuseadmist ja allkirja andmist, kohustab ilmuma arstlikule läbivaatusele tema kaitseväeteenistuseks kõlbulikkuse äramääramiseks ligemal kaitseväeteenistuse komisjoni istungil. Tema teateleht saadetakse kaitsevääringkonna ülemale ühes teatega, mis põhjusel oli seni lahendamata kaitseväeteenistuse vahekord.

Välisriikides elutsevate 30—55-aastaste Eesti kodanikkude teatelehed saadetakse kindralstaabi V osakonna ülemale, kes teatelehed edasi saadab vastavale kaitsevääringkonna ülemale. Nende kodanikkude isiklik ilmumine kaitseväeteenistuse komisjoni ei ole sunduslik.

§ 36.

Kõikidest ilmsiks tulnud kaitseväeteenistuse kohustuse täitmisest kõrvalehoidmise sihiga tehtud liikmevigastustest, terviseriketest või pettustest on arvestamise allüksus kohustatud viibimata teatama kaitsevääringkonna ülemale.

§ 37.

Arvestamise allüksused annavad sellekohased tunnistused kutsealustele, kes seaduslikkudel põhjustel ei või ilmuda määratud ajaks kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele või kogumiskohta väeossa saatmiseks.

Välisriikides viibivate kutsealuste haiguse tunnistused kinnitab Eesti diplomaatlik esitaja või konsul (Kvt. sead. § 76).

§ 38.

Kaebused kutsealuste nimekirjades ettetulnud vigade ja puuduste üle saadab see asutus, kellele kaebus sisse antud, ühes tarviliste õiendustega ja oma seletusega 7 päeva vältel kaitsevääringkonna ülemale (Kvt. sead. § 175).

§ 39.

Käesoleva juhatuskirja järgi tarviliste blankettide saamiseks tuleb arvestamise allüksusel aegsasti pöörata nõudmisega kohaliku kaitsevääringkonna ülema poole.

Eesti konsulaate varustab tarviliste blankettidega kindralstaabi V osakond.

3. peatükk.

Kaitsevääringkonna ülematele.

§ 40.

Kaitsevääringkonna ülem juhib kaitseväeteenistuse kohustuse täitmist temale alluvas kaitsevääringkonnas (Kvt. sead. § 54).

§ 41.

Kodanikkude sundaega teenima võtmise alal kaitsevääringkonna ülem annab juhtnööre ja seletusi arvestamise allüksustele, teostab kodanikkude teenistusse võtmist ja viib täide kaitsevääteenistuse komisjoni ning peakomisjoni otsused.

Asjade otsustamisel kaitsevääteenistuse komisjonis kaitsevääringkonna ülem, kui komisjoni esimees, valvab selle järele, et otsused tehtakse kooskõlas maksvate seadustega, määrustega ja juhtnööridega.

§ 42.

Iga aasta oktoobri kuus kaitsevääringkonna ülem esitab kaitsevääteenistuse komisjonile kinnitamiseks komisjoni järjekorraliste istungite päevade kava eeltuleva aasta peale.

Kaitsevääteenistuse komisjoni järjekorralised istungid on:

- 1) kutsealuste teenistusse võtmiseks määratud aja jooksul, ja
- 2) mitte vähem kui üks kord kuus vahepeal sissetulnud asjade otsustamiseks.

§ 43.

Eelmises (42) paragrahvis tähendatud komisjoni järjekorraliste istungite päevade kava, pärast kinnitamist komisjonilt, kaitsevääringkonna ülem saadab teadmiseks arvestamise allüksustele, kaitsevääteenistuse komisjoni liikmetele, kindralstaabi V osakonnale ja kaitsevääteenistuse Peakomisjonile.

§ 44.

Hiljemalt 1-ks novembriks kaitsevääringkonna ülem saadab arvestamise allüksustele väljapanemiseks avalikkudes kohtades kuulutused kõigile kutse alla kuuluvatele kodanikkudele teadmiseks nende kutse alla kuuluvusest ja teadete andmise tähtajast kutsعالuste nimekirjadesse kandmiseks ning ajast ja kohast, millal ja kuhu sundaega teenima kutsutud kodanikud on kohustatud ilmuma arstlikule läbivaatusele tegelikku teenistusse võtmiseks (Kvt. sead. § 57).

§ 45.

Arvestamise allüksuste nõudmisel kaitsevääringkonna ülem varustab neid käesoleva juhatuskirja järgi ettenähtud tarviliste blankettidega.

§ 46.

Kaitsevääringkonna ülem hoolitseb selle eest, et kutsealuste teenistusse vastuvõtmiseks määratud ajaks komisjonil oleksid vastavad ruumid, valgustus, küte, inventar, tarvilised abinõud ja et komisjoni liikmetel oleks teada istungite aeg j.n.e., — üldse võtab tarvitusele kõik abinõud, et kutsealuste läbivaatus võiks sündida määratud ajal takistamata.

§ 47.

Võimalikkude korrarikkumiste ärahoidmiseks kogumiskohtade raionis kutsealuste sundaega teenima võtmisel ja väeosadesse saatmisel kaitsevääringkonna ülem teatab kutsealuste kogumistest kohalikule prefektile või politseikomissarile.

§ 48.

Kutsealuste teatelehti arvestamise allüksustelt kätte saades kaitsevääringkonna ülem kontrollib, kas need nõuetekohaselt täidetud; tarbekorral kogub kutsealuste kohta täiendavaid andmeid vastavatelt asutustelt (kohtulikkude karistuste üle, endise kaitsevääteenistuse üle j.n.e.).

Kõik kutsealuste kohta saadud dokumendid, palved, kaebused, teated hiljaksjäämise üle j.n.e. lisatakse vastavate kutsealuste teatelehtede juure.

§ 49.

Pärast kutsealuste nimekirjade kättesaamist arvestamise allüksustelt võrreldakse sellega teatelehti ja kui nimekirjades on tehtud parandusi, parandatakse vastavalt ka teatelehed.

§ 50.

Kõik arvestamise allüksustes kutsealuste nimekirjadesse kantud kodanikud, pärast eelmistes (48. ja 49.) paragrahvides tähendatud andmete kontrollimist ja õienduste tegemist, kantakse kaitsevääringkonna ülema asutuses peetavasse üldisesse nimekirja, mida nimetatakse „Kaitsevääteenistuse komisjoni pearaamatuks“.

Pearaamatusse kandmisel märgitakse kodaniku teatelehel pearaamatu aasta ning kutse ja järjekorra number, kuhu kodanik on sisse kantud.

§ 51.

Kaitsevääteenistuse komisjoni pearaamat jaguneb kahte ossa: A ja B, vastavalt järjekorralistele kutsetele.

„A“ ossa kantakse kõik need meeskodanikud, kes kutsutakse sundaega teenima võtmisele jaanuari kutsega, ja kõik need, kes kohustatakse ilmuma kaitsevääteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele kaitsevääteenistuseks kõlbulikkuse äramääramiseks aja jooksul 1-st jaanuarist kuni sama aasta septembri kutse sundaega teenima võtmise alguseni.

„B“ ossa kantakse kõik need meeskodanikud, kes kutsutakse sundaega teenima võtmisele septembri kutsega, ja kõik need, kes kohustatakse ilmuma kaitsevääteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele kaitsevääteenistuseks kõlbulikkuse äramääramiseks aja jooksul septembri kutse sundaega teenima võtmise algusest kuni sama aasta lõpuni.

Mõlemad osad, pärast nende lõpetamist, kirjutatakse alla kaitsevääringkonna ülema ja tema asutuse kantseleitülema poolt.

§ 52.

Kõik pearaamatusse kantud kodanikud kantakse ühtlasi ka nende sündimise aastale vastavasse tähestikku.

Iga sündimise aasta jaoks peetakse eraldi tähestiku raamat.

Tähestikku kandmisel märgitakse tähestiku sellekohases lahtris selle pearaamatu aasta ning kutse ja järjekorra number, kuhu kodanik on sisse kantud.

§ 53.

Kutsealuste üle kandmisel ühest pearaamatust teise tehakse mõlemates pearaamatutes vastavates lahtrites sellekohased märkused: selles pearaamatus, kust üle kantud, — missuguse kutse pearaamatusse ja mis järjekorra numbri alla üle kantud; selles pearaamatus, kuhu üle kantud, — missuguse kutse pearaamatust ja mis järjekorra numbri alt üle kantud; sündimise aasta tähestiku vastavas lahtris tehakse märkus — missuguse kutse pearaamatusse ja mis järjekorra numbri alla üle kantud.

§ 54.

Arvestamise allüksustelt saadud kutsealuste nimekirjad hoitakse alal ühes teatelehtedega, korraldatud pearaamatusse kandmise järjekorras, iga kutse eraldi kaustas.

Teatelehtede kaaskirjad saadetakse arvestamise allüksustele (välja arvatud konsulaadid ja vangimajad) tagasi pärast noorte väeosadesse ärasaatmist, kusjuures kaaskirjades iga kutsealuse kohta märgitakse missugusesse väeosas ta teenistusse saadetud või tema kohta tehtud otsus.

Kutsealused, kes ei ole sattunud kaaskirja arvestamise allüksuses (välja arvatud konsulaadid ja vangimajad), kantakse kaaskirja kaitsevääringkonna ülema asutuses.

§ 55.

Kõik ühenduses kaitsevääteenistusse võtmisega sisseantud palved, kaebused ja küsimused, mis kuuluvad kaitsevääteenistuse komisjoni või Peakomisjoni otsustada, vaadatakse ja kaalutakse läbi kaitsevääringkonna ülema poolt enne otsustamiseks esitamist ning nendele lisatakse juure kõik asja selgitavad andmed ja tarvilised dokumendid, et otsustamine võiks sündida kiirelt ja takistamata.

§ 56.

Peakomisjoni nimele esitatud kaebused saadetakse 14 päeva vältel ühes kaebustesse puutuvate protokollidega, dokumentidega ja seletustega peakomisjonile (Kvt. sead. § 177).

§ 57.

Sissetulnud palved ajapikenduse saamiseks perekondlikkudel ja majanduslikkudel põhjustel ning hariduse jätkamiseks esitatakse otsustamiseks arvestusega, et oleks võimalik tehtud otsusest anda teada palujale enne üldist kutsealuste vastuvõtmise algust (Kvt. sead. § 75).

§ 58.

Kõik kaitseväeteenistuse komisjoni või Peakomisjoni poolt tehtud otsused viiakse täide kaitseväeringkonna ülema poolt otsekohe pärast otsuse tegemist või kättesaamist.

§ 59.

Kutsealuste kohta tehtud peakomisjoni otsused, mis kuuluvad pearaamatusse kandmisele (ajapikenduse andmised, peakomisjoni järelevaatamise tagajärjed j.n.e.) kantakse pearaamatusse kaitseväeringkonna ülema poolt Peakomisjoni otsuste põhjal.

§ 60.

Peakomisjoni otsustest ja nende täideviimisest kaitseväeringkonna ülem kannab ette kaitseväeteenistuse komisjonile protokoleerimiseks lähemal istungil.

§ 61.

Kaitseväeteenistuse komisjoni poolt kaebuse peale tehtud otsusest kaitseväeringkonna ülem annab teada kaebajale ja kaebuse vastuvõtnud asutusele seitsme päeva vältel pärast otsuse tegemist (Kvt. sead. § 176).

§ 62.

Kutsealustele, kellele on otsustatud anda ajapikendust, kaitseväeringkonna ülem annab ajapikenduse tunnistuse rohelisel paberil ja nad kantakse üle selle kutse pearaamatusse, millal nad on kohustatud ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni teenistusse võtmiseks (s. o. järjekorralise kutse aeg pärast ajapikenduse tähtaja lõppu).

Tunnistuse numbrina pannakse selle pearaamatu järjekorra number, aasta ning kutse, kuhu isik on üle kantud, ja tekstis märgitakse: 1) kutsealuse nimi ja sündimise aeg, 2) kuupäev, aasta ja pearaamatu järjekorra number, millal ja kus otsus tehtud, 3) mis põhjusel ajapikendust antud, ja 4) see aasta ning järjekorraline kutse (jaanuari või septembri), milleni ajapikendust antud.

§ 63.

Hariduse jätkamiseks ajapikendust saanud kutsealuse ajapikenduse tunnistusel märgitakse ajapikenduse lõputähtajana see järjekorraline kutse, mis järgneb ajapikenduse saaja vastava eluaasta lõpule, s. o. nende kodanikkude ajapikenduse tunnistusele, kes on sündinud aja jooksul 1. veebruarist kuni 30. septembrini, ajapikenduse lõpuna tähendatakse septembri kutse, ja nendele, kes on sündinud aja jooksul 1. oktoobrist kuni 31. jaanuarini, ajapikenduse lõpuna tähendatakse jaanuari kutse.

§ 64.

Hariduse jätkamiseks ajapikenduselolija ülemineku korral ühest õppeasutusest teise samaõiguslisse (ajapikenduse saamise mõttes) kaitseväeringkonna ülem, saades ajapikenduselolijalt koolijuhataja kaudu sellekohase teadaande ühes õppeasutuse ja endise ajapikenduse tunnistusega, teeb viimasel märkuse teise õppeasutusse ülemineku kohta ja saadab ajapikenduse tunnistuse omanikule tagasi. Selles pearaamatus, kus isikule oli otsustatud anda ajapikendust, teeb kaitseväeringkonna ülem märkuse teise õppeasutusse ülemineku kohta.

§ 65.

Hariduse jätkamiseks ajapikenduselolija ülemineku korral ühest õppeasutusest teise mittesamaõiguslisse, mis on ühenduses ajapikenduse lõputähtaja muutmisega, ajapikenduse uue tähtaja määramine sünnib kaitseväeteenistuse komisjoni otsusel. Selleks kantakse isik üle selle järjekorralise kutse pearaamatusse, millal tähendatud küsimus tuleb komisjonis otsustamisele. Pärast otsuse tegemist kantakse ta üle vastavalt uuele ajapikendusele.

§ 66.

Hariduse jätkamiseks ajapikenduselolija lahkumisel õppeasutusest enne temale antud ajapikenduse lõppu pannakse tema ja koolijuhataja poolt sisseantud teadaanded ootele kuni ligema järjekorralise kutsega sundaega teenima kutsutud kodanikkudele ajapikenduse saamise palvete esitamiseks ettenähtud tähtaja lõpuni. Kui selleks tähtajaks koolist väljaastunu esitab uue palve ajapikenduse saamiseks, siis võib temale uuesti ajapikendust anda. Uue ajapikenduse andmine sünnib eelmistes (64. ja 65.) paragrahvides tähendatud korras. Kui aga koolist väljaastunu ei esita uut palvet ajapikenduse saamiseks, siis kantakse ta üle ligema järjekorralise kutse pearaamatusse ja selles pearaamatus, kus isik seisis olles ajapikendusel, teeb kaitsevääringkonna ülem märkuse koolist väljaastumise kohta komisjoni otsuste jaoks määratud lahtris.

§ 67.

Kõik vabatahtlikult teenistusse astuda soovijad, kes nõutele vastavad, kantakse pearaamatusse ja vastavalt sündimise aastale tähestikesse ühel alusel teiste kutsealustega ja nende teatelehe esikülje ülemisel äärel tehakse märkus „vabatahtlik“.

Vabatahtlikkude arstlik läbivaatus kaitseväeteenistuse komisjonis sünnib ühes järjekorraliste kutsealustega (Kvt. sead. § 91).

§ 68.

Jaanuari kutsega ei või vabatahtlikuna kaitseväeteenistusse võtta kodanikke, kes kuuluvad sundaega teenima võtmisele sama aasta septembri kutsega (Kvt. sead. §§ 87 ja 3).

§ 69.

Arvulised andmed vabatahtlikult teenistusse astuda soovijate kohta kaitsevääringkonna ülem esitab kindralstaabi V osakonna ülemale: jaanuari kutsega teenistusse astuda soovijate kohta hiljemalt 15. detsembriks, ja septembri kutsega teenistusse astuda soovijate kohta hiljemalt 15. augustiks.

Nende andmete põhjal kindralstaabi V osakond teatab kaitsevääringkonna ülematele vabatahtlikkude arvu, mis võib vastu võtta ja väeosad, kuhu nad määrata (Kvt. sead §§ 84 ja 88).

§ 70.

Kodanikud, kes on astunud kaitsevääringkonnadesse, kantakse õppeasutustest saadud sellekohaste teadete põhjal sündimise aasta tähestikku ja selle järjekorralise kutse pearaamatusse, millal nad on õppeasutuses vastu võetud. Pearaamatus komisjoni otsuse jaoks määratud lahtris teeb kaitsevääringkonna ülem märkuse kaitsevääringkonnas vastuvõtmise kohta, ja nende vastuvõttelehed saadetakse vastavale õppeasutusele (Kvt. sead. § 101).

§ 71.

Kutsealuste ühest kaitsevääringkonnast teise üleviimise palved vaatab läbi kaitsevääringkonna ülem ja teatab oma otsusest palujale. Üleviimise korral saadetakse paluja teateleht viibimata sellele kaitsevääringkonna ülemale, kuhu paluja üle viiakse. Saades teate, et paluja teateleht on kohale jõudnud ja seal pearaamatusse ja tähestikku kantud, kustutatakse paluja pearaamatust ja tähestikust sellekohase märkuse tegemisega.

Teatelehe asemele jäetakse selle ärakiri märkusega üleviimise kohta (Kvt. sead. §§ 71, 72 ja 73).

§ 72.

Arvestamise allüksustes kutsealuste nimekirjadesse kandmata kutsealised (20 a. — 30 a.) ja vanemad (30 a. — 55 a.) meeskodanikud, kelle kaitsevääringkonna vahetamine mõne-

sugustel põhjustel veel lahendamata (optandid, kodakondsusse vastuvõetud j.n.e.), kantakse teatelehtede järgi otsekohe vastavasse pearaamatusse ja sündimise aasta tähestikesse.

Nende arstlik läbivaatus kaitseväeteenistuse komisjonis sünnib (Kvt. sead. §§ 19 ja 78):

- 1) kes alla 30 a. vana — ligema järjekorralise kutse kodanikkude sundaega teenima võtmise ajal;
- 2) kes 30 — 55 a. vana — ligemal järjekorralisel kaitseväeteenistuse komisjoni istungil.

§ 73.

Pearaamatusse eksikombel kantud isikud kustutatakse pearaamatust punase tindiga ja kustutamise põhjuste üle teeb kaitsevääringkonna ülem märkuse komisjoni otsuste jaoks määratud lahtrites.

§ 74.

Kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele ilmunud kutsealustelt kaitsevääringkonna ülem võtab ära:

- 1) allkirja teatelehe täitmise üle;
- 2) isikutunnistuse;
- 3) keskkooli ja kõrgema haridusega kutsealustelt — haridust tõendavad dokumendid;
- 4) soodustuse vääriliseks tunnustatud kodanikkudelt — sellekohase tunnistuse katse sooritamise kohta, ja
- 5) ajapikenduselolijatelt ajapikenduse tunnistuse.

Kõik kutsealustelt äravõetud dokumendid lisatakse teatelehe juure.

Punktides 2., 3. ja 4. tähendatud dokumendid kaitsevääringkonna ülem saadab ühes noortega väeosadesse.

§ 75.

Kui kodanikkude sundaega teenima vastuvõtmise ajaks komisjoni ilmub kutseeline kodanik, kes pearaamatusse kandmata, seatakse temale teateleht kokku kaitsevääringkonna ülema asutuses, kantakse kohe pearaamatusse ja sündimise aasta tähestikku ja tema vastuvõtmine sünnib harilikus korras (Kvt. sead. § 78).

§ 76.

Ajapikenduselolijate ilmumisel kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele seatakse nendele kokku teatelehed.

§ 77.

Kutsealuste teatelehed esitatakse kaitseväeteenistuse komisjonile ühes kõigi vastavate kutsealuste kohta kogutud andmetega, dokumentidega, kirjavahetusega j.n.e. Kui kutsealuse kohta oli peetud pikem kirjavahetus, siis tehakse sellest veel lühike kokkuvõte, mis ühes kirjavahetusega lisatakse teatelehe juure.

§ 78.

Kodanikkude läbivaatus kaitseväeteenistuse komisjonis sünnib komisjonidele ja arstidele käesolevas juhatuskirjas 4. ja 6. peatükkides antud juhtnõotide järgi.

§ 79.

Tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõetud kodanikkudelt kaitsevääringkonna ülem pärib järgi nende soovide üle väeosas määramiseks ja märgib selle teatelehele. Samuti märgitakse teatelehele muud andmed, mis võivad mõõduandvad olla isiku väeosas määramisel.

§ 80.

Pärast komisjoni otsuse äramärkimist teatelehel valmistatakse selle järgi komisjoni otsusele vastav tunnistus, mis kodanikule kätte antakse.

§ 81.

Rivi- või rivituteenistuseks kõlbulikuks tunnustatud kodanikkudest need, kes tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtajaks on alla 30 aastat vanad ja ei ole ära tee-

ninud seaduses ettenähtud sundaega, kuuluvad tegelikku teenistusse astumisele, kusjuures need, kes on kohtu poolt karistatud sunnitöölemõistmisega, määratakse tegelikku tööteenistusse (Kvt. sead. §§ 2, 4 ja 165).

§ 82.

Tegelikku kaitseväe- või tööteenistusse vastuvõetud, kuid Kaitseväeteenistuse seaduse § 82. põhjal ajutiselt koju lastud kodanikkudele antakse tunnistus, kuhu peale kodaniku nime märgitakse veel aeg ja koht, millal ja kuhu kodanik on kohustatud ilmuma tegelikku teenistusse astumiseks. Tunnistuse numbriks pannakse selle pearaamatu järjekorra number ja aasta, kus komisjoni otsus on tehtud.

Kui tegelikku teenistusse astumisele kuuluv kodanik lastakse koju määramata aja peale või kuni korralduseni, siis temale antavas tunnistuses märgitakse: „ajutiselt koju lastud kuni korralduseni“.

§ 83.

Rivi- või rivituteenistuseks kõlbulikuks tunnustatud kodanikkudest need, kes on ära teeninud seaduses ettenähtud sundaja (mis dokumentidega tõestatud) või kes oma vanaduse tõttu ei kuulu tegelikku teenistusse astumisele (kes tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtjaks on 30 aastat vanad ja vanemad), arvatakse kaitsevääringkonna ülema poolt (Kvt. sead. § 2 pp. 3 ja 4 ja §§ 14—19):

- 1) 20—30-aastased, kes on ära teeninud sundaja — reservväe I järku;
- 2) 30—45-aastased:
 - kes on ära teeninud sundaja — reservväe I järku,
 - kes ei ole ära teeninud sundaega — reservväe II järku;
- 3) 45—55-aastased:
 - kes on ära teeninud sundaja — maakaitseväe I järku,
 - kes ei ole ära teeninud sundaega — maakaitseväe II järku.

§ 84.

Eelmises (83) paragrahvis tähendatud kodanikkudest, samuti ka III järgu maakaitseväge kõlbulikuks tunnustatutest need, kes on kohtu poolt karistatud sunnitöölemõistmisega, arvatakse kaitsevääringkonna ülema poolt tagavaraväge tööteenistuskohuslastena (Kvt. sead. §§ 2, 4 ja 165).

§ 85.

I ja II järgu reserv-, või I, II ja III järgu maakaitseväge, või tööteenistuskohuslastena tagavaraväge arvatud kodanikkudele antakse vastavalt kas kaitseväeteenistuse tunnistus või tööteenistuskohuslaste tunnistus. Nende tunnistuste väljaandmine sünnib kindralstaabi poolt antud „Juhtnõõrid kaitseväeteenistuse tunnistuse (raamatukujulise) väljaandmiseks“ järgi.*) Tunnistuse numbriks pannakse selle pearaamatu järjekorra number, kus tähendatud kodaniku teenistuseks kõlbulikkus on komisjoni poolt ära määratud.

§ 86.

Teenistusest hoopis vabaks tunnustatud kodanikkudele antakse tunnistus valgel paberil. Tunnistusel, peale kodaniku nime ja tema sündimise aja, tähendatakse ära aeg, millal komisjoni otsus on tehtud ning haiguste ja kehaliste puuduste nimekirja litera ja punkt, mille põhjal kodanik on teenistusest vabastatud. Tunnistuse numbriks pannakse selle pearaamatu järjekorra number ja aasta, kus otsus on tehtud.

§ 87.

Vabatahtlikult sundaega teenima astuda soovijatest võetakse vastu ainult neid, kes on kõlbulikud riviteenistuseks.

Kui ei ole võimalik määrata vabatahtlikku sinna väeossa, kuhu ta soovib, on temal õigus loobuda teenistusse astumisest.

§ 88.

Teenistusse mittevastuvõetud vabatahtlikule selle üle mingisugust tunnistust ei anta. Kutsealiseks saamisel peab ta ennast teatama oma elukoha järgi kutsealuste nimekirja kand-

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 144.

miseks, seadma kokku teatelehe ja uuesti ilmuma arstlikule läbivaatusele ühel alusel teiste kutsealustega.

§ 89.

Määratud ajal vastuvõtmisele mitteilunud vabatahtlik kustutatakse kaitsevääringkonna ülema poolt pearaamatust sellekohase märkusega (Kvt. sead. § 92).

§ 90.

Tegelikku kaitsevääteenistusse vastuvõetud, kaitsevääteenistusest vabaks tunnustatud, reserv- või maakaitseväge või tööteenistusse arvatud kodanikkude isikutunnistustele teeb kaitsevääringkonna ülem sellekohase märkuse („Täiendav määrus isikutunnistuste kohta“, RT 58 — 1926, ja Sõjaministri ksk. nr. 552 — 1926 a.).*)

Nende kodanikkude isikutunnistustele, kellele mõnesugustel põhjustel on antud ajapikendust, samuti ka teenistusse mittevastuvõetud vabatahtlikkude isikutunnistustele ei tehta mingisugust märkust.

§ 91.

Tegelikku kaitseväge- või tööteenistusse saadetavate kodanikkude isikutunnistused, pärast märkuste tegemist, saadetakse väeosadesse ühes nende omanikkude teenistusse saatmisega, kuna kõikide teiste isikutunnistused, pärast tarviliste märkuste tegemist, antakse omanikkudele tagasi.

§ 92.

Kohe pärast kutsealuste vastuvõtmise lõppu, kuid hiljemalt kaks nädalat enne tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtaega, kaitsevääringkonna ülem esitab kindralstaabi V osakonna ülemale: a) teated tegelikku teenistusse vastuvõetud kodanikkude üle, ja b) nimestiku tegelikku teenistusse vastuvõetud keskkooli ja kõrgema haridusega kodanikkudele.

§ 93.

Eelmises (92) paragrahvis tähendatud andmete põhjal kindralstaabi V osakond saadab kaitsevääringkonna ülematele andmed teenistusse vastuvõetud kodanikkude väeosadesse jaotamiseks, mille järgi kaitsevääringkonna ülem toimetab noorte nimelist väeosadesse määramist Kaitsevääteenistuse seaduse §§ 84., 170. ja 172. põhjal antud erijuhtnõuude järgi.

§ 94.

Tegelikku teenistusse astumiseks määratud päevaks kaitsevääringkonna ülem:

- 1) nõuab välja teenistusse saadetavatele kodanikkudele väljamaksmiseks seaduses ettenähtud toidurahad;
- 2) valmistab igale vastuvõetud kodanikule vastuvõttelehe. Vabatahtlikult teenistusse vastuvõetud kodaniku vastuvõttelehe esikülje ülemisel äärel tehakse märkus: „vabatahtlik“. Vastuvõttelehe numbriks pannakse pearaamatu järjekorra number, kus otsus tehtud;
- 3) nõuab vastavatelt väeosadelt noorte vastuvõtjad;
- 4) valmistab nimestikud kahes eksemplaris väeosadesse saadetavatele noortele (teine eksemplar saadetakse väeosast tagasi märkusega noorte kohalejõudmisest).

§ 95.

Viis päeva enne noorte väeosadesse ärasaatmist kaitsevääringkonna ülem teatab kindralstaabi III osakonna ülemale — kui palju noori missuguse raudteejaamani saadetakse ja mis kella ajaks nad on ärasaatmiseks valmis.

§ 96.

Vastuvõetud kodanikkude ilmumisel kogumiskohta väeosadesse saatmiseks kaitsevääringkonna ülem varustab neid ettenähtud toidurahadega ja annab nad üle väeosadelt saadetud vastuvõtjatele ühes vastuvõttelehtedega, toidu atestaatidega, nimestikkudega ja noortelt äravõetud dokumentidega. Tarbekorral varustab neid ka sõidupiletitega.

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 195 ja lhk. 196.

§ 97.

Määratud tähtpäevaks kogumiskohta väeossa saatmiseks mitteilmunud kodanikkude dokumendid jäetakse kaitseväeringkonna ülema asutusse ja väeossa saadetavas nimestikus tehakse märkus mitteilumise üle.

§ 98.

Üksikute noorte väeosadesse saatmine sünnib ilma vastuvõtjata, üksikult, varustatud kaitseväeringkonna ülemalt tunnistusega, kus ära tähendatakse kes, kuhu ja millal peab ilmuma; tema dokumendid aga saadetakse väeossa postiga.

§ 99.

Pärast tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtaega võib tegelikku teenistusse saatmisele kuuluvaid, kuid hiljaksjäänud kodanikke saata väeosadesse kuni 10-päevalise hiljaksjäämisega. Pärast seda tähtaega ilmunud tegelikku teenistusse saatmisele kuuluvatele kodanikkudele, kelle tähtajal mitteilumise põhjused on seaduslikuks loetud, kaitseväeringkonna ülem annab välja § 82. tähendatud tunnistuse ning lükkab väeosadesse saatmise edasi kuni ligema järjekorralise kutsega tegelikku teenistusse võetavate kodanikkude väeosadesse saatmiseni. Kui aga tähendatud kodanikkude hiljaksjäämise põhjused ei ole seaduslikud, siis saadetakse nad pärast ilmumist viibimata väeossa.

§ 100.

Pärast noorte väeosadesse ärasaatmist kaitseväeringkonna ülem esitab kindralstaabi V osakonna ülemale:

- 1) hiljemalt kahe nädala jooksul — aruande tegelikku teenistusse vastuvõetud ja väeosadesse saadetud noorte üle, ja
- 2) hiljemalt ühe kuu jooksul — aruande vastava kutsega teenistusse kutsutud kodanikkude üle

§ 101.

Kõigile teenistuseks kõlblikuks tunnustatud, kuid mõnesugustel põhjustel (§ 99. tähendatud tähtajaks hiljaks jäänud, või pärast vastuvõtmist I või II j. reserve- või I, II või III j. maakaitseväge või tööteenistus-kohustuslasena tagavaraväge arvatud või määramata aja peale koju lastud) väeosadesse saatmata jäänud kodanikkudele seatakse kokku, peale vastuvõttelehe, veel teenistuseleht, kus ära märgitakse:

- 1) millal ja missuguses komisjonis läbi vaadatud ja missuguseks teenistuseks (kas rivi või rivitu või III j. maakaitseväge) kõlblikuks tunnustatud;
- 2) mis põhjusel kaitseväeringkonna ülema poolt väeossa saatmine edasi lükatud või reserve- või maakaitseväge või tööteenistusse arvatud või määramata aja peale koju lastud, ja
- 3) millal ning mis numbri all vastav tunnistus on välja antud.

Kui hiljaksjäämise eest järgnes kohtu alla andmine, siis ka see märgitakse teenistuse lehes.

Teenistuseleht ühes vastuvõttelehega hoitakse alal kaitseväeringkonna ülema asutuses. Kodaniku sundaega teenima saatmisel märgitakse tema ilmumise ning teenistusse saatmise aeg teenistuselehte ja saadetakse viimane ühes vastuvõttelehega väeossa.

§ 102.

Pärast noorte väeosadesse ärasaatmist kõik mitteilmunud kodanikud, välja arvatud need, kellele on otsustatud anda ajapikendust, kantakse mitteilmunute nimestikku, ja pearaamatu ning sündimise aasta tähestiku märkuste lahtris tehakse märkused mitteilmunute nimestikku kandmise üle.

Mitteilmunute nimestiku raamat seatakse sisse määramata aja peale, kusjuures raamatu täissaamisel kantakse üle uude raamatusse ainult need, kes pole üles leitud.

Arstlikule läbivaatusele mitteilmunute teatelehed hoitakse mitteilmunute nimestiku juures eraldi kaustas.

§ 103.

Iga teadmata põhjustel või seaduslike põhjusteta kaitseväeteenistuse komisjoni läbivaatusele või pärast vastuvõtmist tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtajaks

kogumiskohta mitteilunud kodaniku kohta saadab kaitsevääringkonna ülem eraldi teada-
ande kohalikule politseikomissarile nende ülesotsimiseks ja tähtajal mitteilumise põhjuste
väljaselgitamiseks. Kui kohalik otsimine tagajärgi ei anna, alustatakse isikute üleriiklikku
otsimist selleks ettenähtud üleriikliku otsimise korra järgi (Kvt. sead. § 217*).

§ 104.

Arstlikule läbivaatusele tähtjaks mitteilunud pearaamatusse kantud kodanikkude
arstlik läbivaatus sünnib pärast tähendatud kodanikkude ilmumist või ülesleidmist ligemal
kaitsevääteenistuse komisjoni istungil (Kvt. sead. § 77).

§ 105.

Kui tähtajal läbivaatusele mitteilunud kodanik ei ilmu kuni selle kutse pearaamatu
lõpetamiseni, kus ta on sisse kantud, siis teeb kaitsevääringkonna ülem mitteilunud koda-
niku kohta pearaamatus komisjoni ja arstide otsuste jaoks määratud üle kõigi tühjaks jäänud
lahtrite märkuse mitteilumise üle.

Pärast seda tähtaega ilmunud või tabatud mitteilunud nimestikku kantud kodanik
kantakse üle mitteilunud nimestikust selle kutse pearaamatusse, millal sünnib tema vastu-
võtmine, ja tähestikus tehakse tähendatud kodaniku kohta märkus tema ilmumisest ja teise
pearaamatusse ülekandmisest.

§ 106.

Kutsealused, kes surnud, kustutatakse pearaamatus või mitteilunud nimestikust
ja tähestikust kaitsevääringkonna ülema märkusega arvestamise allüksustelt saadud selle-
kohaste teadaannete või vastavate dokumentide põhjal.

§ 107.

Pearaamatusse kantud kodanikud, kes seaduslike põhjusteta ei ilmunud määratud
ajaks kaitsevääteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele, või kes pärast teenistusse vastu-
võtmist seaduslike põhjusteta ei ilmunud tegelikku teenistusse astumiseks määratud
tähtjaks kogumiskohta, võetakse kaitsevääringkonna ülema poolt seaduslikule vastutusele.

4. peatükk.

Kaitsevääteenistuse komisjonidele.

§ 108.

Kaitsevääteenistuse komisjonid on kohustatud (Kvt. sead. §§ 57 ja 40):

- 1) kontrollima tegelikku kaitsevääteenistusse sundaega teenima kutsutavate kodanikkude
nimekirju;
- 2) otsustama, kellele sundaega teenima kutsutavatest anda kaitsevääteenistusse võtmiseks
ajapikendust Kaitsevääteenistuse seaduse § 48. põhjal;
- 3) välja kuulutama koha ja aja, kuhu ja millal tegelikku kaitsevääteenistusse kutsutud ko-
danikud peavad ilmuma teenistusse vastuvõtmiseks, ja
- 4) tegelikku kaitsevääteenistusse ja arstlikule läbivaatusele kutsutud kodanikke arstlikult
läbi vaatama ja nende kaitsevääteenistusse kõlbulikkuse ära määrama.

§ 109.

Kaitsevääteenistuse komisjoni istungid on:

- 1) järjekorralised:
 - a) kutsealuste teenistusse võtmiseks määratud ajal ja
 - b) mitte vähem kui üks kord kuus vahepeal sissetulnud asjade otsustamiseks;
- 2) erakorralised — kaitsevääringkonna ülema korraldusel edasilükkamata asjade otsus-
tamiseks.

§ 110.

Järjekorraliste istungite koha ja päevad määrab komisjon kaitsevääringkonna ülema
ettepanekul iga aasta oktoobrikuus eeltuleva aasta peale, kusjuures kutsealuste teenistusse

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 202.

vastuvõtmiseks iga arvestamise allüksuse kohta tähendatakse aeg, millal kutsealused peavad ilmuma komisjoni läbivaatusele.

§ 111.

Kaitseväeteenistuse komisjon kutsutakse kokku oma esimehe korraldusel ning komisjoni istungid on otsusevõimulised, kui on ilmunud esimees ja mitte vähem kui kaks liiget, nende hulgas arst (Kvt. seadus § 61).

§ 112.

Iga istung avatakse ja lõpetatakse esimehe poolt, kes määrab asjade arutamise järjekorra ja valvab sisemise korra järele.

§ 113.

Liige, kes tahab istungi ajal avaldada mingisugust teadaannet või üles võtta küsimust, peab oma ettepanekuga pöörama esimehe poole, kelle korraldusel asi kas kohe arutusele võetakse või järgmise istungini edasi lükatakse.

§ 114.

Asjad otsustatakse komisjonis lihthäälteenamusega. Häälte pooleks jagunemisel on otsustav esimehe hääl.

§ 115.

Kutsealuste läbivaatus sünnib vastava valla- või alevivanema või tema abi (linnas — politsei jaoskonna komissari või tema abi) juuresolekul.

§ 116.

Kui kutsealuste nimekirjade kokkuseadmisel isiku vanadus jäi äratähendamata tõendavate dokumentide puudusel, siis määrab komisjon vanaduse kindlaks välimuse järgi lihthäälteenamusega (Kvt. sead. § 65).

§ 117.

Kui isik, kelle vanadus on häälteenamusega ära määratud, kutsealuseks tunnustatakse, vaadatakse tema arstlikult läbi üldises korras; kui aga nooremaks loetakse, tehakse komisjoni poolt vastav otsus ja kohustatakse teda kutseä vanaduses ennast uuesti laskma sisse kanda kutsealuste nimekirja.

§ 118.

Kui komisjoni ilmuvad vastuvõtmise ajaks kutsealused, kes veel ei ole kantud pearaamatusse, seatakse nendele kaitsevääringkonna ülema asutuses viivitamata teateleht kokku, kantakse pearaamatusse ja võetakse vastu üldises korras (Kvt. sead. § 78).

§ 119.

Läbivaatamiseks peavad komisjonis olema järgmised abinõud: 1) mõõdupuu — pikkuse mõõtmiseks, 2) tsentimeetermõõt 1,5 meetri pikkune — kehaosade mõõtmiseks, 3) kaalud — raskuse mõõtmiseks kilogrammides, 4) spaatelid, 5) stetoskoop, 6) kurgu, kõrva ja nina peeglid, 7) oftalmoskoop, 8) otsaesise reflektor, 9) pintsett, 10) hügrokoobilist vatti umbes 200 grammi, 11) Snelleni tabel — nägemise teravuse kindlaks määramiseks, 12) üks lamp mitte alla 10-küünlalise valguse jõuga, 13) piirituse lamp — terariistade desinfitseerimiseks ja lambi jaoks 500 grammi piiritust, 14) mingisugune antiseptiline aine — kätepuhastamiseks, 15) kolm käterätikut ja 16) kaks taldreket.

§ 120.

Läbivaadatavaid kutsutakse ette kindlas järjekorras nimepidi ja vaadatakse läbi üksikult.

§ 121.

Läbivaatamine algab pikkuse mõõtmisega, kusjuures läbivaadatav peab seisma mõõdupuul riieteta ja saabasteta. Pikkuse, rinnamõõdu ja kaalu märgib komisjoni esimees või üks komisjoni liigetest pearaamatu selleks määratud lahtrisse. Pikkuse mõõtmisel tuleb tähele panna, et isik peaga, seljaga ja kandadega mõõdupuusse puutuks, kusjuures pea ei tohi olla

selga tõmmatud. Enne pikkuse äramärkimist peab järele vaatama, et horisontaal põikpuu puutuks hästi pealae vastu.

§ 122.

Kui läbivaadatav kasvu poolest teenistuseks kõlbulik, nõutakse temalt teateid ta ter- visliku seisukorra üle, mille järele asutakse keha üldisele vaatlemisele ja üksikute liikmete ja organite järelekatsumisele.

§ 123.

Üldisel läbivaatamisel pannakse läbivaadatav sirgelt seisma vastu valgust vabalt rippu- vate kätega kindla pildi saamiseks kehaosade, lihaste ja kondikava proportsionaalsest arenemisest, ebanormaalsustest kehachituses ja keha üldisest kujunemisest, võttes aluseks järgmisi hästi kujunenud kehaehituse tundemärke: sitke elastiline nahk, kõva kukal, laiad õlad, õieti kujunenud rind ja selg, kindlad selja järele seisvad labaluud, tugevad kondid, tarviliselt arenenud lihased, painduvad käed ja terved jalad.

§ 124.

Pea ja näo järelevaatamisel pannakse tähele eksanteemi, mädahaavu, arme, kasvajaid, j.n.e., näolihaste kramplike tõmbeid või nende halvatust, pisar- ehk sülguriseid, silma- laude kokkuliitumist, ninasõõrmete ehk kõrvatoru kinnikasvamist, silmaripsmete loomu- vastast kasvamist silmamuna poole, köitkile ja silma teiste osade ebaloomulist seisukorda, kõõrdimist ning määratakse ära nägemise teravus, vaadatakse kas ei ole mädajooksu kõrvast, kuulmenaha defekte, luupõlendikke, polüüpe ja missuguses seisukorras on järelvaadatava kuulmine, kas nina vahesein ja üldse nina krõmpsluud on normaalsed ja kas ei ole luupõlen- dikke ehk polüüpe ninas.

§ 125.

Suu järelevaatamisel pannakse tähele huuli, hambaid, igemeid, keelt, kurgupurju, nibu ja lage, nendes olevate muutuste järku ja iseloomu, tehes kindlaks närimise, neelamise ja kõne korralikkust.

§ 126.

Kaela ja selgroo järelevaatamisel pannakse tähele nende kuju, liikumise ja üksikute lülide seisukorda, kõrisõlme ja hingekõri (trachea) seisu ning kilpnäärmete suurust.

§ 127.

Rinna järelvaatamisel võetakse arvesse liigutuste korralikkust ja hingamise tugevust; selle järele võrreldakse rinna ümbermõõtu pikkuse mõõduga: rinna ümbermõõt täiskasvanud inimesel ei ole alla poole pikkuse. Mitterahuldav rinnamõõt täielise tervise ja kehaehituse juures ei ole mõõduandev läbivaadatava teenistuseks kõlbmataks tunnustamiseks.

Kopsude ja südame seisukorra täpseks kindlakstegemiseks tuleb neid perkuteerida ja auskulteerida, kusjuures tarvilise rahu eest hoolitseb komisjoni esimees.

§ 128.

Kõhu järelevaatamisel pannakse tähele tema suurust, naha, kubeme ja reie kanali seisu vaevajate kindlaks tegemiseks, ning katsutakse järele maksa ja põrna suurust.

§ 129.

Niude järelevaatamisel pannakse tähele niude luude ja puusaliigendite ehitust ning kusitoru välist avaust, kas ei ole gonorrhoea tundemärke ja haavu ehk kõvendisi suguosadel, kas munad ja seemneköidikud on normaalsed, kas ei leidu kusikanali ehk uruaugu (anus) uuriseid, kas on näha päraka väljalangemist ehk tema teisi haigusi.

§ 130.

Kehaliigete järelevaatamisel pannakse tähele nende tundelikkust ja lihaste jõudu, lihaste sümmeetriliselt arenemist, suurte liigendite ehk sõrmede ja varvaste lülide jämenemist, kõ- venemist ehk liikumatust, kõverdusi, kokkukiskumisi, lühendusi või muid puudusi, mis enam ehk vähem liikumist takistavad. Tarbekorral toimetatakse kehaliikmete mõõtmist.

§ 131.

Läbivaatamisel ja arvamise avaldamisel tuleb arstidel silmas pidada, et haigused ja kehalised puudused ning vigastused võivad olla:

- 1) tõelised, mis läbivaadatav tõesti põeb; sellejuures tuleb silmas pidada, et mõned kutsealused mitmesugustel põhjustel varjavad oma haigusi, mispärast ei või usaldada läbivaadatavate seletust, et nad on täiesti terved, vaid neid peab igakord põhjalikult järele vaatama;
- 2) simuleeritud ehk järeletehtud, kui haiguste hoogude ehk tundemärkide avaldamisel kahtlus tekib, et nad on kunstlikult välja kutsutud ja alal hoitakse teenistusest kõrvalehoidmise sihiga;
- 3) valed, kui läbivaadatav teatab sümptoomidest, missuguseid tema juures ei ole märgata.

§ 132.

Haiguste, iseäranis sisemiste, määramisel, mis võivad teha inimese kaitsevæeteenistuseks kõlbmatuks, tuleb arvesse võtta mitte üksikuid tundemärke, vaid kõiki ehk vähemalt suurem jagu haiguse olulisi tundemärke.

§ 133.

Kui läbivaadataval leidub viga või haigus, mis täiesti ei allu haiguste ja kehaliste puuduste nimekirjas tähendatud punktidele, tuleb arstidel oma arvamise väljendamisel käia nende punktide järgi, mis kõige enam vastavad käesolevale juhtumile.

§ 134.

Simuleeritud ja meelega tehtud haigused niisama ka valed haigused tuntakse ära sellest, et mõned vastavatele haigustele omased tundemärgid puuduvad, või haige poolt näidatud tundemärgid on omased muudele haigustele, või lõpuks leiduvad võõraskehad, võõrasollused, sööjad ja muud ained, iseäranis väliste vigastuste juures.

§ 135.

Pärast läbivaatamist teatavad arstid, kas läbivaadatav on teenistuseks kõlbulik või mitte ja üks arstidest kirjutab pearaamatu selleks määratud lahtrisse isiku tervisliku seisukorrast vastava märkuse, näiteks: „Terve“, „Adissoni haigus“, „bronchiaal-asthma“ j.n.e., kusjuures tähendatakse kõik leitud haigused ja puudused vaatamata sellele, kas isik teenistuseks kõlbulik või mitte. Märkus kirjutatakse alla mõlemate arstide poolt, kui komisjoni istungist kaks arsti osa võtavad; vastasel korral aga ainult komisjonist osavõtja arsti poolt.

§ 136.

Kodanikkude kaitsevæeteenistuseks kõlblikkuse äramääramisel kaitsevæeteenistuse komisjon käib Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud Haiguste ja kehaliste puuduste nimekirja lit. „A“ (RT 7 — 1927) järgi (Kvt. sead. §§ 5, 46).*)

§ 137.

Nõrga kehaehitusega ja haiglastele kodanikkudele, keda kaitsevæeteenistusest ei või hoopis vabastada, nii ka neile, kes kannatavad pikaajalist ravimist vajavate kuid parandatavate haiguste ja kehaliste puuduste all, või kes raske haiguse järele veel täielikult ei ole paranenud, annab kaitsevæeteenistuse komisjon ajapikendust tegelikku teenistusse võtmiseks tervise parandamise otstarbel kuni järgmise järjekorralise kutse kodanikkude sundaega teenima võtmiseni, kusjuures ajapikendust võib anda ainult nende haiguste ja kehaliste puuduste järele, mis on ette nähtud Haiguste ja kehaliste puuduste nimekirja lit. „A“ p. 90. — RT 7 — 1927 (Kvt. sead. §§ 44, 45 ja 46).

§ 138.

Tervise parandamise otstarbel ajapikendusel olnud kodanikkudele võib pärast ajapikenduse lõppu anda samal otstarbel uuesti ajapikendust. Uue ajapikenduse andmine võib sündida ka pärast seda niimitu korda, kui seda nõuab kaitsevæeteenistusse kutsutava tervis. Seal-

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 100.

juures võib tervisparanduslikuks otstarbeks antud üksteisele järgnenud ajapikenduste üldkestus, arvates esimest korda antud ajapikenduse algusest, kogusummas ulatuda kõige rohkem kuni kahe aastani. Hiljemalt nimetatud tähtaja lõpul ajapikenduselolija, vastavalt tema tervisele, kas võetakse tegelikku kaitseväeteenistusse, või arvatakse maakaitseväe III järku, või vabastatakse täiesti kaitseväeteenistusest (Kvt. sead. § 45).

§ 139.

Tervisparanduslikul otstarbel ajapikendust saanud kodanikud vaadatakse arstlikult läbi sama ringkonna kaitseväeteenistuse komisjonis, kus neile ajapikendust antud (Kvt. sead. § 45).

§ 140.

Isikud, kes põevad lühikeseajalist ravimist vajavaid haigusi, võetakse kaitseväeteenistusse ja saadetakse väeosadesse harilikus korras, kui komisjon ei otsusta neile anda ajapikendust tervislikkudel põhjustel.

§ 141.

Kui arstlikul läbivaatusel kaitseväeteenistuse komisjonil on võimata otsekohe kindlaks teha haiguse määra või tema olemasolu, või kui komisjonil tekib kahtlus, et tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutava haigus või vigastus on kunstlikult välja kutsutud, otsustab komisjon saata isiku järelekatsumiseks lähemasse nõuetekohaselt sisseseatud kaitseväe, linna või maakonna haigemajasse, kusjuures nende haigustega ja kehaliste puudustega, mille väljaselgitamiseks on haiguste ja kehaliste puuduste nimekirjades ette nähtud järelekatsumine ravimisasutuses, ei või kodanikke kaitseväeteenistusest täiesti vabastada, rivitu teenistusse või maakaitseväe III järku määrata järelekatsumata haigemajas (Kvt. sead. §§ 79 ja 46).

§ 142.

Haigemajasse järelekatsumiseks saatmine sünnib kaitsevääringkonna ülema korraldusel saatekirja juures, kus peale saadetava nime veel tähendatakse haiguse nimetus ehk haiguste ja kehaliste puuduste nimekirja lit. ja punkt.

§ 143.

Haigemajadesse järelekatsumisele saadetud isikute kohta teeb kaitseväeteenistuse komisjon lõpuliku otsuse pärast teadete saamist haigemajast, kusjuures haigemajade ja nende komisjonide teated ei ole otsustavad, vaid ainult täidavad haiguste selgitamise otstarvet.

§ 144.

Kohtu poolt sunnitöölemõistmisega karistatud kodanikud vaadatakse läbi ning nende kaitseväeteenistuseks kõlblikus määratakse kindlaks ühel alusel teiste kaitseväeteenistuskohustuslike kodanikkudega, kusjuures ajapikendust nad võivad saada ainult tervislikkudel ja majanduslikkudel põhjustel (Kvt. sead. §§ 4, 5 ja 166).

§ 145.

Komisjoni poolt kaitseväeteenistuseks lahkarvamisega kõlbmatuks tunnustatud isikud saadetakse, kui seda nõuab keegi komisjoni liikmetest, kaitseväeteenistuse Peakomisjoni uuesti järelevaatamiseks (Kvt. sead. § 80).

§ 146.

Isikuid, kellele kaitseväeteenistuse komisjon on annud ajapikendust tervisparanduslikul otstarbel ja kelle kohta kahtlus tekib või andmed saadakse, et nende haiglane olek või nõrk kehaehitus, mille põhjal nad said ajapikendust, oli välja kutsutud kunstlikult, võib kaitsevääringkonna ülem ja kaitseväeteenistuse komisjon ajapikenduse kestusel igal ajal etteatamata kutsuda kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule järelevaatusele (Kvt. sead. § 85).

§ 147.

Isikuid, keda kaitseväeteenistuse komisjon teenistusest vabastanud, kuid kelle kohta kaebuse või muul teel kahtlus tekib, et haigus või vigastus, mille põhjal isik teenistusest

vabastati, oli välja kutsutud kunstlikult, või et teenistusest vabastatud isik arstlikul järelevaatusel haigust simuleerides on viinud komisjoni eksiarmisele, on kaitsevääringkonna ülemal ja kaitsevääteenistuse komisjonil õigus kolme aasta vältel pärast nimetatud isikute kaitsevääteenistusest vabastamist neid uuesti kutsuda kaitsevääteenistuse komisjoni arstlikule järelevaatusle, kusjuures kaitsevääringkonna ülem on kohustatud igakord peakomisjonile teatama sarnaste isikute järelevaatusle kutsumisest ja selle tagajärgedest (Kvt. sead. § 86).

§ 148.

Määratud tähtajal läbivaatusle mitteilmunud kodanikkude kohta teeb komisjon oma otsuse pärast nende komisjoni ilmutumist (Kvt. sead. § 77).

§ 149.

Kui parandamatu raske haiguse või vigastuse iseloomu tõttu on kodanikul võimata ilmuda isiklikult komisjoni (näiteks: halvatu, pime, jalutu, nõdrameelne j.n.e.), võib kaitsevääteenistuse komisjon loobuda kodaniku isikliku ilmutumise nõudmisest ja otsustada arsti ja omavalitsuse asutuse või politsei poolt antud tõenduste põhjal. Tarbekorral võib komisjoni korraldusel kohapeal järelevaatus toimetada üks riigi- või omavalitsuse teenistuses olevatest arstidest.

§ 150.

Kui tegelikult kaitsevääteenistuseks kõlblikuks tunnustatud kodanik enne väeossa ärasaatmist saab haiguse või vigastuse, mida temal vastuvõtmise ajal ei olnud, on kaitsevääteenistuse komisjon kohustatud tähendatud kodaniku enne väeossa saatmist uuesti arstlikult läbi vaatama ja tema kaitsevääteenistuseks kõlblikkuse uuesti ära määrama. Komisjoni poolt tehtud uus otsus märgitakse sealsamas, kus eelminegi otsus.

§ 151.

Pearaamatusse kantud kodanikkude kohta komisjoni poolt tehtud otsused tähendatakse pearaamatu selleks määratud lahtris.

Pearaamatus märgitakse:

- 1) teenistuseks kõlblikkuse otsustamine;
- 2) teenistusest vabastamised kõlbmatuse pärast;
- 3) maakaitsevärke määramised tervislikkudel põhjustel;
- 4) vanaduse kindlaks määramised välimuse järgi;
- 5) ajapikenduse andmised hariduse jätkamiseks;
- 6) ajapikenduse andmised tervislikkudel põhjustel;
- 7) ajapikenduse andmised perekondlikkudel põhjustel;
- 8) haigemajasse järelekatsumisele saatmised;
- 9) peakomisjoni järelevaatusle saatmised;
- 10) liikmevigastajate kaitsevääteenistusse võtmised.

§ 152.

Eelmises (151) paragrahvis tähendatud otsused kantakse pearaamatusse esimehe või komisjoni liikme poolt tundiga lühidalt, näiteks: „ajapikendust tervislikkudel põhjustel kuni 19.... a. kutseni lit. A p..... põhjal“, „rivisse“, „rivitu p. põhjal“, „vaba p. põhjal“ j.n.e. Samad otsused märgitakse ka teatelehtedele. Otsused kirjutatakse alla otsuse sissekandja poolt.

Ajutised komisjoni otsused, nii kui haigemajasse järelekatsumisele ja peakomisjoni järelevaatusle saatmised, kantakse pearaamatusse võimalikult tihedalt, et ruumi jääks komisjoni lõppotsuste sissekandmiseks. Kui mõne isiku kohta lahtris komisjoni otsuste tegemiseks tuleb ruumist puudus, siis kantakse teated selle isiku kohta uuele joonevahele, seda vastavas lahtris ära tähendades.

Kui kutsealune mitmete punktide põhjal kaitsevääteenistuseks kõlbmatu või kõlbulik rivituteenistusse või III j. maakaitsevärke, siis tähendatakse komisjoni otsuses kõik punktid.

§ 153.

Komisjoni tegevusele peetakse protokollil raamat, milleks võib võtta lihtne kontori raamat.

Protokollil raamatusse kantakse kõik komisjoni tööd hiljemalt kolme päeva jooksul pärast otsuse tegemist.

§ 154.

Protokollil märgitakse: aasta, kuupäev, protokollil nr. ja komisjoni liikmed, kes võtsid osa istungist, komisjoni tegevus punktide järgi (näiteks: kaebuse sisu, asja kohta käivad õiendused ja dokumendid, seaduse paragrahvid) ja lõpuks komisjoni arvamine ja otsus.

Kutsealuste läbivaatuse ja vastuvõtmise kohta pearaamatusse tehtud otsused kantakse protokolliraamatusse lühidalt, näiteks: läbi vaadatud 120 meest, kellest riviteenistuseks kõlbulikuks tunnustatud 45 meest, rivituteenistuseks kõlbulikuks tunnustatud 10 meest, ajapikendusele lastud tervislikkudel põhjustel 10 meest j.n.e.

Protokoll kirjutatakse alla esimehe ja kõikide istungist osavõtnud liikmete poolt.

§ 155.

Kui otsused ei ole tehtud ühel häälel, vaid häälte enamusega, siis võivad liikmed, kes enamusega nõus ei ole, sisse anda erilise arvamise, tehes protokollil allakirjutamisel oma nime juurde märkuse: „Jään erilise arvamise juure selles ja selles asjas“. Kui mitte-nõusolevad liikmed ei soovi erilist arvamist sisse anda, siis kantakse peale enamuse otsuse ka vähemuse arvamine protokollil.

§ 156.

Eriline arvamine peab ära antama kolme päeva jooksul esimehele ja kantakse kohe protokolliraamatusse.

Liige, kes tähtjaks erilist arvamist ära ei anna, loetakse komisjoni otsusega nõusolevaks ja tema poolt tehtud märkused erilise arvamise juurde jäämise kohta tühistuvad.

§ 157.

Pearaamatusse ja protokolliraamatusse kantud komisjoni otsustes ei tohi olla mingisuguseid puhastusi või väljakraapimisi. Kõik eksikombel kirjutatud sõnad ja tehtud vead tõmmatakse peenikese kriipsuga läbi ja peale kirjutatakse parandus punase tindiga.

Kõik protokolliraamatus tehtud parandused tähendatakse ära protokollil lõppus enne allkirju.

Pearaamatus tehtud parandused kirjutatakse alla: üldosas — kaitseväeringkonna ülema poolt, arstide ja komisjoni lahtrites — vastavalt parandusetegija arsti või komisjoni liikme poolt.

5. peatükk.

Kaitseväeteenistuse Peakomisjonile.

§ 158.

Kaitseväeteenistuse Peakomisjon valvab kaitseväeteenistuse komisjonide ja kaitseväe haigemajade arstlike komisjonide tegevuse järgi, vaatab läbi ning otsustab nimetatud komisjonide vastu tõstetud kaebused (Kvt. sead. § 58).

§ 159.

Kaitseväeteenistuse Peakomisjonil on õigus:

- 1) kontrollida igal ajal oma äranägemise järgi kõiki kaitseväeteenistuse komisjonide ja abikomisjonide ning kaitseväe haigemajade arstlike komisjonide otsuseid;
- 2) igal ajal muuta eelmises (1) punktis nimetatud otsuseid liikmevigastajate ja pettuse teel kaitseväeteenistusest vabastatud kodanikkude suhtes, kõikide teiste kaitseväeteenistusest vabastatud kodanikkude suhtes aga kolme aasta vältel arvates vabastamise päevast, ja

- 3) uuele arstlikule järele vaatusele kutsuda kaitseväeteenistuseks kõlbmatuks tunnustatud isikud, neid saata ravimisasutustesse järelekatsumisele ja korraldada nende arstlikku järele vaatust kaitseväeteenistuse komisjonide ja kaitseväe haigemajade arstlike komisjonide kaudu (Kvt. sead. § 60).

§ 160.

Kaitseväeteenistuse Peakomisjoni tegevust ning asjaajamist juhib kaitseväeteenistuse Peakomisjoni esimees, kes saades palve ehk kaebuse, mis kuulub Peakomisjoni otsustamisele, kogub asja kohta käivaid tarvilikke täiendavaid andmeid, missugused koos asjatoimetusega ning kõikide asja selgitavate tarvilikkude dokumentidega esitab Peakomisjonile otsustamiseks.

§ 161.

Palved ajapikenduse saamiseks Kaitseväeteenistuse seaduse § 48. p. 3. alusel otsustatakse arvestusega, et oleks võimalik tehtud otsust teatada palujale, kui ka vastavale kaitsevääringkonna ülemale enne üldist kutsealuste vastuvõtu algust.

§ 162.

Kaitseväeteenistuse Peakomisjon kutsutakse kokku oma esimehe korraldusel tarviduse järgi ja tema istungid loetakse otsusvõimsaiks, kui neist osa võtab esimees ja kaks liiget, nende hulgas arst (Kvt. sead. § 61).

§ 163.

Iga istungi avab ja lõpetab Peakomisjoni esimees, kes ühtlasi määrab ka asjade arutamise järjekorra. Peakomisjoni esimees valvab ka selle järgi, et asjade otsustamisel otsused tehtaks kooskõlas maksvate seadustega, määrustega ning juhtnõuudega.

§ 164.

Liige, kes tahab istungi ajal avaldada mingisugust teadaannet või üles võtta küsimust, peab oma ettepanekuga pöörama esimehe poole, kelle korraldusel asi kas kohe arutusele võetakse või järgmise istungini edasi lükatakse.

§ 165.

Asjad otsustatakse liht häälteenamusega. Häälte pooleks jagunemisel on otsustav esimehe hääl.

§ 166.

Isikute arstlik läbivaatus Peakomisjonis ning nende haigemajadesse järelekatsumisele saatmine sünnib samadel alustel, nagu kaitseväeteenistuse komisjonides.

§ 167.

Kõik Peakomisjoni otsused kantakse hiljemalt kolme päeva jooksul vastavasse protokolliraamatusse, kuhu märgitakse: protokoll nr., aasta, kuupäev, komisjoni koosseis, läbiarutatud asjade sisu ja komisjoni otsused. Protokoll kirjutatakse alla esimehe ja kõikide istungist osavõtnud liigete poolt.

§ 168.

Kui otsused ei ole tehtud ühel häälel, vaid häälte enamusega, siis võivad liikmed, kes enamusega nõus ei ole, esitada eriarvamise, tehes protokoll allakirjutamisel oma nime juure märkuse: „Jään eriarvamise juurde selles ja selles asjas“.

§ 169.

Eriarvamine antakse esimehele kirjalikult kolme päeva jooksul istungi päevast arvates ja kantakse kohe protokolliraamatusse. Liige, kes tähtjaks eriarvamist ära ei anna, loetakse komisjoni otsusega nõusolevaks ja tema poolt tehtud märkused eriarvamise juure jäämise kohta tühistuvad.

§ 170.

Protokolliraamatusse kantud komisjoni otsustes ei tohi olla mingisuguseid puhastusi või väljakraapimisi. Kõik eksikombel kirjutatud sõnade ja tehtud vigade parandused tähendatakse protokollil lõppu enne allkirju.

§ 171.

Kaebajatest vaatab Peakomisjon uuesti arstlikult läbi ainult need, kelle kohta kaitseväeteenistuse komisjoni otsused ei ole tehtud ühel häälrel. Kaebajaid, kelle kohta otsus kaitseväeteenistuse komisjonis on tehtud ühel häälrel, vaatab Peakomisjon uuesti arstlikult läbi ainult siis, kui selle tarviliseks leiab (Kvt. sead. § 178).

§ 172.

Kaebuste peale tehtud Peakomisjoni otsused antakse teada kaebajale ja kaebealusele seitsme päeva vältel pärast otsuse tegemist (Kvt. sead. §§ 176 ja 179).

6. peatükk.

Arstidele.

§ 173.

Kaitseväeteenistusse kutsutavate läbivaatamisel tuleb püüda ära kasutada iga läbi vaatava kohta kõik subjektiivsed ja objektiivsed andmed, millel võiks olla tähtsus tema tervisliku seisukorra äramääramiseks.

§ 174.

Läbivaatamisel tuleb silmas pidada, et enese terveks tunnistamine läbivaadatava poolt ei vabasta veel tema üksikasjalisest läbivaatamisest, sest ta võib oma viga kas mitte teada, teda mitte tähtsaks lugeda kartuse, ärrituse või häbitunde pärast või mitmesugustel põhjustel temast vaikida ehk teda katsuda varjata (dissimilatio).

§ 175.

Arvesse võttes katsete võimalust läbivaadatava poolt viia arsti eksiteele, tuleb arstidel silmas pidada, et näidatavad haiguse tunnused võivad olla: valed, simuleeritud, suurendatud või haigus, viga ehk üksikud tunnused kunstlikult sünnitatud.

§ 176.

Vale teadete all tuleb mõista läbivaadatava seletust, et ta põdevat haigust, mida temal aga tõesti ei ole. Kõige segedamini näidatakse haigusi ehk nende tunnuseid, mis korduvad määramata vaheaegade järele, näit., Epilepsia, Hysteria, Neurasthenia, Psychosis, Neuritis, Neuralgia, Asthma bronchiale, Haemaptoe ja iseäranis Enuresis.

§ 177.

Simulatsiooni all tuleb mõista juhtumisi, kui läbivaadatav mitte ainult ei ütle omal teatava haiguse olevat, vaid püüab ka järele teha mõnda haiguse tunnust, kuid ei tarvita selle juures mehaanilisi ehk keemilisi vahendeid, mis oleks juba tõeline enesevigastamine. Simuleeritakse näit. nägemise, kuulmise vähenemist ehk isegi keerulisi sümptomokomplekse, näiteks langetõbe ehk hysteriataolisi hooge ja psühoose.

§ 178.

Liialdamise või suurendamise all mõistetakse juhtumisi, kui läbivaadatav suurendab teenistusest vabastamise määrani oma haigust või kehalist viga, mida ta tõelikult põeb, kuid mis kaitseväeteenistust ei takista.

§ 179.

Kunstlikult esile kutsutud haiguste ja sümptomide all mõistetakse tõelikke haigusi, mis läbivaadatava poolt meelega esile kutsutud kaitseväeteenistusest kõrvalehoidmise ees-

märgiga. Need haigused võivad olla esile kutsutud: füüsiliselt, näit. hammaste puudumine, kuulmenaha defektid, kõrvalestade puudulikkus, vaevajad, päraka väljalangemine, kehalised paistetused, kasvajad, jalgade pinnaliste tõmbsoonte laiumine j.n.e.; keemiliselt, näit. armid, mädahaavad, nahahaigused, mädajooks kõrvust, välise kõrvtoru kitsenemine ja kinnikasvamine, verehüübumatus (raskete metallise soolaga), kollatõbi, mao ja soolte katarr, hingamistorude katarrid, südame neuroosid, täpid sarvnahal, verikusemine j.n.e.

§ 180.

Kui on andmeid haiguse kunstliku tekkimise ehk liialdamise kohta, tuleb läbivaadatav saata järelekatsumisele ravimisasutusse.

§ 181.

Läbivaatamine ja järelekatsumine sünnib järgmises korras: läbivaatamine algab pikkuse mõõtmisega, milleks alasti läbivaadatav seatakse mõõdupuule, nii et kannad, ristluu ja selgroo kõige suurem kumerus puudutaksid vertikaal puud, kusjuures pead ei tohi hoida taha, ette ega kõrvale. Enne pikkusemõõdu lugemist tuleb vaadata, kas põikpuu puudutab pealage.

Enne läbivaatamise algust tuleb mõõdupuu tingimata järele vaadata.

§ 192.

Pärast pikkuse mõõtmist ja raskuse kindlaks tegemist võetakse rinna ümbermõõt, mille juures tsentimeeter seatakse ilma suurema pingutuseta nii, et ta läheks seljataga labaluu nurkade alt ja eest 4. küljeluu vahelt. Rinna mõõtmisel peab läbivaadatav seisma püsti, jalad koos, käed pea peal kokku pandud; mõõtmise ajal läbivaadatav loeb pikkamööda kuni 20-ni.

§ 183.

Pärast mõõtmist asutakse järelepärimisele tervise üle, siis objektiivsele läbivaatamisele. Järelepärimiste ajal pannakse tähele hingelist seisukorda, kas läbivaadatav orienteerub ajas ja ruumis, kas ta on teadev enese isikust, kas tal on meelespidamist olevikust ja minevikust, kas ettekujutuses on korratusi. Jämeda simuleerimise eraldamiseks tõelikust nõrgameelsusest tarvitatakse arvude, rahalugemise ja lillede nimetamise meetodit. Simulant kalduv harilikult isiku kujutamisele, kes ei oska järjekindlalt lugeda, ei saa ülelugada nädalapäevi j.n.e., tõelisel nõrgameelsel on sel alal teadmisi, kuigi õige piiratud määral.

§ 184.

Üldisel läbivaatamisel kästakse läbivaadatav, pärast mõne sammu käimist, tulla arsti ette, jääda temast mõne sammu kaugusel seisma nägu valguse poole pööratud ja vabalt rippuvate kätega, keha hoida sirgelt ja jalad kokku suruda nii, et suurte varvaste liigendid, pahklud ja põlved puutuksid võimalikult kokku. Pärast igakülget vaatlemist otsustavad arstid, kas keha osad on proportsionaalselt arenenud, kas lihastik ja luustik on hästi kujunenud, kas on olemas ebanormaalsusi ehk toitumise korratusi, rõhku pannes naha ja väljapaistvate ilanahkade värvile ja nahahaigustele.

§ 185.

Üldisel järelevaatamisel silmas pidada järgmisi ilmseid kehalise degeneratsiooni tunnuseid: pealuu formatsiooni (brachiocephalia, dolichocephalia) äärmused, otsaesise ebakujud, näo assimetriad, Cranium viscerale arenemine Cranium cerebrale kulul, alumise lõualuu ja sõrmede liigarenemine (akromegalia), puudulik hammaste arv, ebaloomuline paigutus ja kujuetteseisev alumine lõualuu (ülemine lõualuu alumise taga), liig kõrge ja kitsas kurgu kaar (palatum durum), lame ja sadulataoline kurgulagi, kõrvalestade ilmne ebasarnasus ehk arenematus, liig eemal või liig ligiseisvad kõrvad, kõrvanuka ja vastasnuka ebaloomuline arenemine (Tragus ja antitragus), kõrvaloti puudumine ehk külgekasvamine, silmaterade sünnipärane eralduv suurus ja värvkile mitmekesine värv, otsaesiste luude, värvkile, kõva ja pehme kurgulae ja huulte lõhed, liig suured vahed keskmiste lõikhammaste vahel ülemises ja alumises lõualuus.

§ 186.

Pärast üldist järelevaatust asuvad arstid üksikute kehaosade järelevaatamisele, et jõuda selgusele läbivaadatava isiklikkudes iseäraldustes.

§ 187.

Pea järelevaatamisel pööratakse tähelepanu sellele, kas suurus ja kuju on loomulikud, kas pea luud on õieti kujunenud, kas ei leidu muhke ja lõhke, millises seisukorras on juustega kaetud osad, kas ei ole eksanteeme, mädahaavu, arme, kasvajaid j.n.e.

§ 188.

Näo järelevaatamisel pööratakse tähelepanu sellele, kas ei ole assimetriat ja muid degeneratsiooni tunnuseid, missugune on naha ja silmavalge värv, kas ei leidu paistetusi, eksanteeme, kasvajaid, mädahaavu, uuriseid, arme, halvatusi ja halvatusi, krampe, atrophiat, punnissilmi j.n.e.

§ 189.

Kuulmiseorgani läbivaatamisel vaadatakse kõige enne kõrvlesta ja näsaluud, ühes sellega ära määrates viimase tundelikkust. Siis tõmmatakse kõrvlesta eemale ja vaadatakse, millises seisukorras on kuulmetoru. Sel ajal võib lasta kutsealust oma põsed täis puhuda, pigistades kinni ninasõõrmed. Kuuluv kahin tunnistab, et kuulmenahk on rikutud. Mäda-jooksu, nüri kuulmise või mõne muu haiguslise nähtuse avalikuks tulemisel võetakse ette põhjalikum järelevaatatus.

§ 190.

Keskkõrva põletiku ületuleku tagajärjel näsaluu piirkond võib olla infiltreeritud ehk valus, mis näitab keskkõrva põletiku rasket iseloomu. Näsaluu põletikku mitte vahetada mõne muu põletikuga, mis tekkinud näsaluu piirkonnas iseseisvalt ehk kuulmetoru paise kaasnähtusena.

§ 191.

Kõrvalesta järelevaatamisel tuleb tähelepanu, kas ei ole kasvajaid, mädahaavu ja muid patoloogilisi ehk sünnipärase loomuga protsesse, millest eraldada mädahaavu (exulceratio), infiltraate, põletishaavu, nahaaluseid, verevalanguid ja pigmentatsioone, mis tekkinud kõrva sihiliku mehaanilise ehk keemilise ärrituse tagajärjena.

§ 192.

Kõrvatoru järele vaadates tuleb rõhku panna selle kinnikasvamise või kitsenemise võimalusele, temas peituvatele võõraskehakestele, kõrvavaigule, sammaspoolele (eczema), poliitüpele, eksostoosidele, granulatsioonidele ja uuristele, kusjuures keskkõrvas kasvavaid poliitüpe eraldada kõrvaseina ägedaist granulatsioonidest, mis tekkinud ärrituse tagajärjel. Armid kõrvas, mis on ühenduses naha karvade hävinemisega, niisama ka kõrvatoru kitsenemine ehk kinnikasvamine on sagedasti põletavate ainetega põletamise tagajärjed, mis tehakse teenistusest kõrvalehoidmise eesmärgiga.

§ 193.

Kuulmenaha järele vaatamisel tuleb silmas pidada valguse koonust, kuulmenaha kumerust, tumestust, paksenemist, lupjumist, armilisi muudatusi, defekti suurust ja iseloomu, vasarvarre lühenemist, kuulmeluude põlendikku, keskkõrva ilanaha rikkeid, mäda lõhna ja värvi.

§ 194.

Kuulmise teravust katsutakse tasase sosistamishäälega, mida sünnitatakse reservõhuga pärast sügavat väljahingamist ja hariliku kõnehäälega, tarvitades üksikuid, sidumata sõnu. Normaalne kõrv kuulab kinnises ruumis sosistamishäält 20—25 meetri ja kõnehäält 50 meetri kauguses. Kumbki kõrv võib järele katsutud saada ka üksikult. Üksiku kõrva kuulmise teravuse äramääramise puhul tuleb teine kõrv sõrmega sulgeda. Üldise kuulmise kindlakstegemisel kõneleb järelevaataja järelevaadatava seljatagant.

Vastavate ruumide puudusel määratakse kuulmise teravus taskukella abil, mille juures arst peab teadma, kui kaugelt normaalne kõrv kuuleb tema kella käiku.

§ 195.

Silma järele vaatamisel alatakse silma välise järele vaatamisega, kus varustamata silmaga on kerge kindlaks teha silmalaude, silmamuna, sarvkile ja pisarvoolu seisukordi, missugused vabastavad teenistusest.

§ 196.

Igal läbivaadataval tuleb järele vaadata kõitkile, tõmmates eemale alumise silmalau.

§ 197.

Nägemise teravus määratakse Snelleni tabeli järele. Tabel näidatakse läbivaadatavale alles läbivaatuse algusel. Läbivaatuse toas peab olema nii palju ruumi, et oleks võimalik seada kutsealust mitte ligemale kui 7 meetrit hästi valgustatud tabelist. Nägemise teravuse järele vaatus sünnib tabeli kunstlikul valgustamisel niiviisi ülesseatud lamp-reflektoriga, et läbivaadatav seda ei näe. Läbivaadatav isik, nagu tabeli poole pööratud, läheneb sellele kunni 5 meetri kauguseni, mis on pörandal ära märgitud. Arst katab läbivaadatava vasaku (pärast parema) silma kartongitükiga, silma sealjuures mitte puudutades ja käsib nimetada tähti, arvusid ehk märke. Pahema ja parema silma teravus märgitakse eraldi. Kui nägemise teravuse alanemise põhjus on kergesti nähtav (näit., sarvkile tumestus), ehk kergesti kindlakstehtav külvalgustuse, skiaskoobi (refraktsiooni anomaalia) ja oftalmoskoobi abil, siis võib järelevaatamist lõpetada, sest kõlbmataks tunnustamiseks on leitud küllalt põhjusi. Nägemise teravuse alanemisel selgusetu põhjustel ehk vastukäivate seletuste korral tuleb saata läbivaadatav põhjalikuks järelekatsumiseks ravimisasutusse.

§ 198.

Suu ja kurgu järelevaatamisel tuleb silmas pidada huulte defekte ja chitust, hammaste arvu, vormi ning korrasolekut, igemete seisukorda, keele muutusi, kurgulae defekte, kurgu purju, kahepoolsete (tonsilla) ja kurgu tagaseina muutusi, niisama keele, kurgupurju, alumise lõualuu j.n.e. liikumist.

§ 199.

Nina järelevaatamisel peab arst tähele panema, kas luud, krõmpsluud ja nina pehmed osad on terved ja kas ninasõõrmed läbi käivad.

§ 200.

Kaela tuleb järele vaadata luude ja lihaste vormi, liikuvuse ja seisukorra poolest. Peale selle tuleb tähele panna veel mahlanäärmete ja kilpnäärme seisukorda.

§ 201.

Rinna järelevaatamisel tuleb silmas pidada naha seisukorda, rinnakasti kuju (rahiitiline, madal, vaaditaoline j.n.e.), luude korralikkust, hingamise tihedust, sügavust ja korralikkust, kas rinnapoole laienemine on ühesugune läbi nina sissehingamisel. Peale selle määratakse ära sisemiste organite seisukord perkussiooni ja auskultatsiooni abil.

§ 202.

Kõhu järelevaatamisel tuleb silmaspidada tema vormi (kuju) ja suurust, katete, naha veresoonte, linia alba, naba ja kubeme kanali seisukorda; kõhulihaste ja vaevajate äratundmiseks lastakse katsealust seistes kõht täis puhuda. Palpatsiooni abil tehakse kindlaks kõhuorganite seis, suurus ja konsistens. Suguorganite järelevaatamisel tähele panna, kas ei ole arenemise anomalisiid (Epispadia, Hypospasia ja muud), muna ja seemnekõisiku vesitõbe ja kuidas on munade ja kõrvalmuna seisukord. Tammi ja päraka järelevaatamisel juhtida tähelepanu sellele, kas on olemas uruaugu näsasiid, uuriseid, kõvenemist, ilanaha ehk päraka väljalangemist ehk teisi haiguslisi nähtusi (fistulae etc.), samal ajal püüda selgusele jõuda, kas ei ole sugu- ja nahahaigusi.

Laiendud kubeme rõngast, kubeme ja reikanali laiustum ilma sisekonna väljapaisumiseta ei arvata vaevajaks.

§ 203.

Selja järelevaatamisel tuleb silmas pidada selgroo seis (kyphosis, lordosis, scoliosis), lüli rõngaste kokkukasvamist (spina bifida), liikumist (iseäranis kaela ja nimmepiirkonnas), selja lihaste ja labaluu seis, labaluude liikumist (scapulae alatae) j.n.e.

§ 204.

Ülemiste kehaliigete järelevaatamisel seatakse läbivaadatav vabalt rippuvate kätega vastu valgust, peopesa ettepoole ja põial väljaspoole pööratud, ning vaadatakse: kas on kehaliigete kuju ja suurus normaalne (akromegalia, atrophia, luxatio), kas ei ole ebaarenemist ehk omandatud vigu ja kas lihastik on võrreldiselt arenenud, kas ei ole pundumisi (oedema), mahlanäärmete paisumist, arme, uuriseid, kasvajaid, mädahaavu, eksanteemi j.n.e. Palpatsiooni abil määratakse ära luude, kondikestade, veresoonte seisukord (aneurysma), kas mahlanäärmed on suurenenud ehk on olemas kasvajaid. Peale selle kästakse läbivaadatavat käed välja sirutada, üles tõusta, küünarliigendis painutada, proneerida ja supineerida, randmes sirutada ja pingutada, rusikasse tõmmata, põialt pöörata, niiviisi ära määrates kõikide liigendite liikuvust.

§ 205.

Alumisi kehaliikmeid peab kõigiti järele vaadatama, kusjuures tähele panna, kas nende kuju, iseäranis labajala ja varvaste, on normaalne, kas suurus on vastav (akromegalia, atrophia, luxatio), kas ei ole arenemise riket ehk omandatud vigu, puudumisi, mahlanäärmete suurenemist, tõmbsoonte laiustumist, arme, uuriseid, kasvajaid, mädahaavu, eksanteeme. Selle järele palpatsiooni abil määratakse ära luu kestade, veresoonte ja mahlanäärmete seisukord; vaadatakse kas ei ole kasvajaid ja missuguses seisukorras on reie kanal. Peale selle liigendite liikuvuse äramääramiseks kästakse läbivaadatavat tõusta varvastele ja kükitada, tõsta jalga ette ja kõrvale. Tarbekorral kästakse läbivaadatavat jooksta ehk mõõdetakse alumisi kehaliikmeid.

§ 206.

Ülemiste kehaliikmete lühinemise äramääramiseks tuleb neid mõõta, andes nendele võimalikult ühesugune seis. Kui mõõdetavale kehaliikmele on võimata anda mõõtmiseks tarvisminev seis (§ 207), tuleb terve kehaliige mõõta selles seisandis, missugune on omane haigele kehaliikmele.

§ 207.

Ülemiste kehaliikmete mõõtmisel peab käsi vabalt rippuma, õlgvars kehaga kokku puutuma, käsivars olema küünarnukist õigenurgas ja peopesa ülespoole pööratud. Mõõdetav võib istuda ehk seista; mõõdetakse väljaspoolt küljest alates õlanukist kuni õlavarreluu eeskonarani, meeles pidades pikkust, sealt edasi kuni kodarлуу astlani (proc. styloideus radii), kus teine arv ära märgitakse. Kui mõlemate ülemiste kehaliikmete viimased arvud on ühesugused, kuid esimesed mitte ühesuursed, siis on õlgvars lühendatud; kui esimesed arvud on ühesuursed ja viimased arvud mitte ühesuursed, siis on käsivars lühendatud.

§ 208.

Käsivarre kodarluud ja küünarluud võib mõõta tarbekorral üksikult. Kodarluud mõõdetakse küünarliigendi vahelt kuni kodarлуу astlani; küünarluud — küünarnukist kuni küünarлуу astlani.

§ 209.

Alumiste kehaliikmete mõõtmisel pannakse mõõdetav väljasirutatud jalgadega ja kokkupandud kandadega horisontaalsele kindlale pinnale, rõhku pannes, et keha ülemise osa ja kuni kandadeni pikendatud niuete keskjooned annaksid ühise sirge joone. Nende joonte ühtejooksmist on kõige parem kontrollida mõõdetava jalgade poolt. Sarnase üleüldise läbivaatusejärele asutakse alumiste kehaliikmete ja vaagna vahekorral äramääramisele, missuguseks otstarbeks tuleb

tõmmata Roser-Nelaton'i jooned puusaluu eelsest ülemisest nukist (*Spina iliaca ant. sup.*) kuni istmeluu konaruse (*tuber. ossis. ischii*) kõige ettenihkuvama kohani. Selle joone äramääramisel lamab haige küljeli, hoides pealmist jalga põlvest õigenurgas. Allpool või ülevalpool seda joont seisev reie luu pöörkühm (*trochanter major*) tunnistab vaagna ja reieluu kõrvalekaldumist loomulikust vahekorrast; kui aga mõlemad pöörkühhad seisavad kas allpool või ülevalpool seda joont ja luude ja käimises ei ole tähelepanna mingisuguseid muutusi, tuleb niisugust vahekorda pidada loomulikuks.

§ 210.

Alumise kehaliikme täie pikkuse mõõtmisel tuleb võtta mõõt puusaluu ülemisest eelpoolsest nukist (*spina iliaca ant. sup.*) kuni sisepoolse pahkluuini (*malleolus medial*) ja kummagi liikme mõõtmisel saadud arvusid võrrelda üksteisega. Alumiste kehaliikmete mõõtmiseks tarbekorral tõmmatakse joon keha keskmise joone ja puusaluu ülemisi eelmisi nukkisid ühendava joone ristlemise punktist kannatallani. Kui niisugusel mõõtmisel üksikute alumiste kehaliikmete pikkuse vahe on $1\frac{1}{2}$ sm, siis mõõdetakse väljasirutatud alumise kehaliikme osad üksikult; reie mõõtmiseks tõmmatakse mõõt pöörkühma tipust kuni kederluu alumise ääreni; sääremõõtmiseks — joon kederluu alumisest äärest (liigendi vahe joonest) kuni välispoolse pahkluu alumise ääreni. Kummagi alumise kehaliikme mõõtmisel saadud arvud võrreldakse üksteisega ja selle järgi määratakse nende üleüldise pikkuse vahe.

7. peatükk.

Politseile.

§ 211.

Kõik politsei võimud on kohustatud:

- 1) andma võimalikku abi arvestamise allüksustele kutsealuste nimekirjade kokkuseadmisel;
- 2) järelevalvama, et kaitseväeteenistuse komisjoni ilmuvad isikud ei rikuks rahu ja korda ning ei lärmitseks teel ja kaitseväeteenistuse komisjoni ruumide ning kodanikkude kogumiskohtade ümbruses; tarbekorral olema abiks komisjoni esimehele korra jalule seadmisel;
- 3) energiliselt tegevad olema kaitseväeteenistusest kõrvalhoidjate isikute otsimisel ja tabamisel;
- 4) võtma tarvitusele kõik abinõud kaitseväeteenistusest kõrvalehoidmise eesmärgiga tehtud pettuste ja süütegude paljastamiseks ja vastavate isikute vastutusele võtmiseks (Kvt. sead. §§ 217 ja 218).

§ 212.

Tähtajal arstlikule läbivaatusele mitteilmunud kutsealuste suhtes, kes ilmsiks tulevad enne tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtaega, kantakse hoolt, et nad ilmuksid kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele mitte hiljem tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtpäeva (Kvt. sead. §§ 77 ja 217).

§ 213.

Tähtajal arstlikule läbivaatusele mitteilmunud kutsealuste suhtes, kes ilmsiks tulevad pärast tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtaega, kantakse hoolt, et nad ilmuksid arstlikule läbivaatusele kaitseväeteenistuse komisjoni ligemal komisjoni istungil ja ühtlasi teatatakse sellest kaitsevähingukonna ülemale ühes asja kohta toime pandud juurdlusega (Kvt. sead. §§ 77 ja 217).

§ 214.

Pärast tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtaega ilmsiks tulnud kodanikkude kohta, kes kaitseväeteenistuse komisjoni poolt on juba teenistusse vastu võetud, kuid määratud tähtajaks teenistusse astunud ei ole, seatakse kokku juurdlus tähtajal mitteilnumise põhjuste ja eesmärgi väljaselgitamiseks ning kantakse hoolt, et seaduslikkude põhjusteta hiljaksjäänud kodanikud viibimata ilmuksid kaitsevähingukonna ülemale korraldusse (Kvt. sead. § 82).

8. peatükk.

Kaitseväeteenistusse kutsumisega ja vastuvõtmisega seotud kulud.

§ 215.

Kõik teenistusse kutsumisega ja vastuvõtmisega seotud kulud, nagu kantselei, posti, telefoni ja muud, kannavad asutused, kes on kulud teinud, kui see Kaitseväeteenistuse seaduses ei ole teisiti ette nähtud (Kvt. sead. § 181).

§ 216.

Komisjoni väljasõidu puhul kõik komisjonis töötavad isikud saavad seaduses ettenähtud päeva- ja sõiduraha Kaitseministeeriumi eelarve summadest.

Kui väljasõidu koht on ühendatud vee- või raudteega, siis annab kõigile väljasõitvatele isikutele edasi- ja tagasisõiduks kaitseväe sõidupiletid kaitseväeringkonna ülem (Kv. sead. § 182).

§ 217.

Kodanlistele või crahaigemajadele kutsealuste järelekatsumise eest kuuluv tasu makstakse välja Kaitseväe tervishoiuvalitsuse korraldusel (Kvt. sead. §§ 42, 60, 79 ja 181).

§ 218.

Kaitseväeteenistuse komisjoni poolt haigemajadesse järelekatsumisele saadetavatele isikutele, kui haigemaja teises linnas asub, antakse edasi- ja tagasisõiduks kaitseväe sõidupiletid (Kvt. sead. § 185).

§ 219.

Kodanikkudele, kes kaitseväeteenistuse Peakomisjoni uuele järelevaatusele saadetakse, antakse edasi- ja tagasisõiduks vee- ja raudteedel kaitseväe sõidupiletid (Kvt. sead. §§ 80 ja 185).

§ 220.

Kodanikkudele, kes kontrollimise mõttes kutsutakse kaitseväeteenistuse Peakomisjoni, antakse edasi- ja tagasisõiduks vee- ja raudteedel kaitseväe sõidupiletid (Kvt. sead. §§ 60 ja 185).

§ 221.

Kodanikkudel, kes oma kaebuste põhjal kutsutakse kaitseväeteenistuse Peakomisjoni uuele järelevaatusele, ei ole õigus kaitseväe sõidupiletite peale (Kvt. sead. § 183).

§ 222.

Kaitseväeteenistuse komisjoni ilmumise ja läbi vaatamise aja eest kutsealused isikud ei saa riigi poolt mingisugust tasu ega varustust (Kvt. sead. § 183).

§ 223.

Tegelikku teenistusse vastuvõetud kodanikud saadetakse väeosadesse riigi kulul; palgale, toidule ja muule varustusele arvatakse nad tegelikku teenistusse astumiseks määratud kogumiskohta, või kui ilmumine sündis otsekohe väeosas, siis väeosas ilmumise päevast (Kvt. sead. § 184).

§ 224.

Paragrahvides 216., 218., 219., 220. ja 223. tähendatud kaitseväe sõidupiletid ja tarvilised päeva-, sõidu- ja toidurahad annab välja kaitseväeringkonna ülem.

9. peatükk.

Vastutusele võtmisest.

§ 225.

Kaitseväeteenistuse kohustuste rikkumise eest vastutusele võtmine sünnib korras, mis on ette nähtud Kaitseväeteenistuse seaduse XVIII peatükis ja süüdlasi karistatakse Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus antud karistuse määruste (RT 100) — 1926 ja 51 — 1928)* ja Sõja nuhtluseseaduse art. 128.—134. põhjal.

§ 226.

Eelmises (225) paragrahvis tähendatud Karistuse määruste põhjal vastutusele võtmine sünnib vastavate politseikomissariide kaudu, kes algavad kohtulikku jälgimist nii vahetult, kui ka Kaitseministeeriumi, kaitsevääringkonna ülemate või arvestamise allüksuste teadaannete põhjal.

Sõja nuhtluseseaduse järgi vastutusele võtmine sünnib Sõjakohtu seaduses (S. S. K. XXIV r.) ettenähtud korras.

§ 227.

Vastutusele võtmine Karistuse määruste §§ 2., 3., 5., 6., 7. ja 9. põhjal sünnib rippumata sellest, kas kutsealune kaitseväeteenistusse vastu võetakse või mitte.

§ 228.

Kutsealuste nimekirja kantud kodanikkude vastutusele võtmine seaduslike pühjuseteta tähtajal kaitseväeteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele mitteilumise eest võib sündida ainult pärast tähendatud kodanikkude kaitseväeteenistuseks kõlbulikkuse äramääramist, sest sellest oleneb nende alluvus kohtule: tegelikku teenistusse vastuvõetu allub kohtule ja karistusele kaitseväge seaduste järgi, tegelikku teenistusse mitte vastuvõetu allub aga kodanikule kohtule (Kvt. sead. §§ 211 ja 212 ja Karistuse määrused § 4).

10. peatükk.

Blankettide vormid.

§ 229.

Käesoleva juhatuskirja järgi tarvilised blankettide vormid annab välja kindralstaap.**)

11. peatükk.

§ 230.

Käesoleva juhatuskirja maksmahakkamisega kaotavad oma maksvuse:

- 1) Kaitse- ja Siseministri poolt 1. detsembril 1921 a. kinnitatud Juhatuskiri kutsealuste nimekirjade kokkuseadmiseks ja kaitseväeteenistusse võtmiseks, ja
- 2) Kaitse- ja Siseministri poolt 8. jaanuaril 1927 a. kinnitatud Ajutine juhatuskiri valla-, alevi- ja linna omavalitsustele ning neile politseikomissariidele, kelle peale on pandud kohused kutsealuste nimekirjade kokkuseadmises kodanikkude sunduslikku tegelikku teenistusse kutsumise alal.

Tallinnas 6. aprillil 1929 a.

M. Juhkam,
Kaitseminister.

T. Kalbus,
Kohtu- ja siseminister.

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 199.

***) Tarvilised blankettide vormid on kinnitatud kindralstaabi ülema poolt 9. aprillil 1929 a.; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 67—80.

..... kaitsevääringkond.

19..... a. Nr.....
(pearaamatu jrk. nr.)..... KOMISJONI OTSUS:
(arvestamise allüksuse nimetus)

T E A T E L E H T

1. Perekonna-, ees- ja isanimi	
2. Perekonna seis ja laste arv	
3. Sünnimise aeg (uue kalendri järgi)	
4. Rahvus	
5. Päritolu (vald, maakond, linn)	
6. Elukoht: (täielik aadress)	
7. Elukutse (amet)	
8. Haridus: (kesk- või ülikooli lõpetajatel ära näidata: kooli nimetus ja haridust tõendava dokumendi nr. ja väljaandmise aeg)	
9. Kas on celuurimise või kohtu all (milles süüdistatakse ja missuguse kohtu või kohtu-uurija käes asi seisab)	
10. Kas on sunnitööle mõistmisega karistatud: (millal, kelle poolt, missuguse süüteo eest või missuguste §§ põhjal ja „Karistusteadete raamatu“ aasta ja järjek. nr.nr.)	
11. Kõik muud kohtulikud karistused: (millal, kelle poolt, missuguse süüteo eest või missuguste §§ põhjal, „Karistusteadete raamatu“ aasta ja järjek. nr.nr.)	
12. Riigikeele oskus	
13. Muid teateid: (varem kaitseväes teenim. üle; „soodustuse tunnistuse“ väljaandmise aeg ja nr., missuguses väeosas soovib teenida jne.)	

Tähelepanemiseks: Valeteadete andmise eest võetakse seaduslikule vastutusele.

„.....“.....19.... a.

.....
(kutsealuse allkiri).....
(teatelehe vastuvõtja allkiri)

A L L K I R I

..... vallas 19 aasta kaitseväeteenistuse kutse-
 politsei jaoskonnas
 aluse teatelehe
 (perekonna-, ees- ja isanimi)
 vastu võtnud „ „ 19 ... a.

Vastuvõtja allkiri

Tähelepanemiseks.

1. Ülaltähendatud kutsealune on kohustatud ilmuma „ „ 19 ... a.
 kell 9 kaitseväeteenistuse komisjoni
 (komisjoni täpne asukoht)

Komisjoni ilmumisel võtta kaasa isikutunnistus, käesolev allkiri ja keskkooli ning kõrgema haridusega kutsealustel — haridust tõendavad dokumendid.

2. Kutsealused, kellele kaitseväeteenistuse komisjon on annud ajapikendust Kvt. sead. § 48. põhjal, on vabastatud isiklikust ilmumisest kaitseväeteenistuse komisjoni (Kvt. sead. § 75).

3. Kutsealuse teise kaitseväeringkonda elama asumise puhul on temal õigus lasta end üle viia sellesse kaitseväeringkonda, kus ta uus elukoht asub. Selleks peab ta esinema palvega hiljemalt kaks nädalat enne kaitseväeteenistusse vastuvõtmise algust sellele kaitseväeringkonna ülemale, kelle ringkonnas ta teatelehe sisse annud. Oma otsusest kaitseväeringkonna ülem annab teada palujale (Kvt. sead. §§ 71—73).

4. Kutsealused, kes seaduslikkude põhjusteta ei ilmu kaitseväeteenistuse komisjoni määratud tähtajaks, võetakse vastutusele Kaitseväeteenistuse sead. § 211 järgi.

5. Tähtajal mitteilmumise seaduslikkudeks põhjusteks loetakse, kui nad tõendatud on: kutsealuse raske haigus, kutsealuse vahi all olemine ja kõrvaldamatud takistused, nagu õnnetujuhtumused äraoleku eel (nagu tulikahi) või looduslikud takistused (nagu: veeuputus, ühenduse puudus saarte vahel).

Kutsealused, kes haiguse pärast ei saa ilmuda määratud päevaks komisjoni, peavad saatma tähendatud päevaks kaitseväeringkonna ülemale nende haigust tõendava arsti, või kus arsti ei ole, kogukonna valitsuse tunnistuse. Välisriikides viibivate kutsealuste haiguse tunnistused kinnitab Eesti diplomaatlik esitaja või konsul (Kvt. sead. § 76).

6. Määratud tähtajaks kaitseväeteenistuse komisjoni mitteilmunud kutsealused on kohustatud seda tegema viibimata pärast mitteilmumise põhjuste kõrvaldamist (Kvt. sead. § 77).

KUTSEALUSTE NIMEKIRI

».....«
A või B

.....
(allüksuse nimetus)

.....
kell ».....« on kohustatud ilmuma kaitsevääringkonna kaitsevääteenistuse komisjoni arstlikule läbivaatusele.

Jrk nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Perekonna-, ees- ja isanimi	Perekonna seis	Sündimise aeg	Rahvus	Päritolu (maakond, vald, linn)	Elukoht (aadress)	Elukutse (amet)	Hari- dus	Karistused kohru poolt, eeturimise või kohru all olemine	Riigi- keele oskus	Muid teateid	Märkmeid	
1													

..... kaitsevääringkonna ülemale.

(Arvestamise allüksuse
nurgastambi koht)

K A A S K I R I

Siin juures saadan teatelehed 19... aasta kutse-
aluste nimekirja „.....“ kantud kodanikkude kohta.
(A või B)

L i s a : „.....“ teatelehte.

N I M E K I R I

Järjekorra nr. nr.	Perekonna-, ces- ja isanimi	Sündimise aeg	Elukoht — aadress	Kaitseväeringkonna ülema märkmed k v. teenistuse komisjoni otsuste või vacossa maaramise üle
1	2	3	4	5

..... kaitsevääringkonna

Kaitsevääriteenistuse komisjoni

P E A R A M A T

19..... a.kutse.

Jrk. nr. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Sündimise aasta ja kuupäev	1. Kasv sm 2. Kaal kg 3. Rinna mõõt sm	Arstide märkmed tervisliku seisukorra üle	Komisjoni otsus	Pearaamatu aastad ja nr. nr., kust ja kuhu üle kantud	Märkmeid
1	2	3	4	5	6	7	8
			1. 2. 3.				
			1. 2. 3.				
			1. 2. 3.				
			1. 2. 3.				
			1. 2. 3.				

..... kaitsevääringkonna
KUTSEALUSTE TÄHESTIK
 19... aastal sündinutele.

Jrk. nr.nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Pearaamatute aastad ja järjekorra nr. nr., kus sisse kantud	Märkmeid
1	2	3	4

Vorm nr 7.

Jhtk. kod. sund. teen. võtm. alal § 62. juurde

Rohelisel paberil.**AJAPIKENDUSE TUNNISTUS** Nr..... 19 a.

Kutsealusele
 sündinud „ „ 19... a., on
 kaitsevääteenistuse komisjoni otsusega „ „ 19... a. Nr. ... all ajapikendust
 antud
 (mis otstarbeks)
 kuni 19... a. kutseni, millal tema on
 kohustatud ilmuma kaitsevääteenistuse komisjoni.

„ „ 19... a.

Kaitsevääringkonna ülem.

Kantselei ülem.

Tähelepanemiseks.

1) Hariduse jätkamiseks ajapikendusel olija, õppeasutusest väljaastumisel või selle lõpetamisel enne näidatud tähtaega, on kohustatud teatama sellest 7 päeva jooksul kaitsevääringkonna ülemale ja ilmuma kaitsevääteenistuse komisjoni ligemal järjekorralisel kodanikkude sundaega teenima võtmise ajal.

2) Ülemineku puhul ühest õppeasutusest teise õppeasutusse on ajapikendusel olija kohustatud sellest teatama vastavale kaitsevääringkonna ülemale koolijuhataja kaudu, kusjuures teadaandele juure lisatakse käesolev tunnistus, õppeasutuse tunnistus ja teateleht täidetult.

3) Tervisparanduslikul ajapikendusel olija on kohustatud ilmuma sama ringkonna kaitsevääteenistuse komisjoni, kust ta ajapikendust saanud.

4) Ajapikendusel olija on kohustatud täitma üldises korras kaitsevääteenistus-kohustuslike kodanikkude kohta maksvaid arvestamise määrusi.

5) Isikud, kes pärast ajapikenduse lõppu või õppeasutusest väljaastumist ei ilmu kaitsevääteenistuse komisjoni seaduslike põhjusteta, võetakse vastutusele Kaitsevääteenistuse seaduse ja selle seaduse rikkumise kohta käivate Karistuse määruste põhjal.

(RT RT 43 ja 100 — 1926, ja RT RT 1 ja 51 — 1928).

Vorm nr. 8.

Jhth. kod. sund. teen. võtm. alal § 69. juurde.

T E A T E D

..... kaitsevääringkonnas 19.... aastal kutsega vabatahtlikult
teenistusse astuda soovijate üle.

Väeosa, kuhu vabatahtlik soovib teenistusse astuda	Vabatahtlikkude arv				K o o k k u	Märkmeid
	Keskkooli ja kõrgema haridusega		Keskkooli mitte lõpetanud			
	Väeosa nõusolekuga	Ilma nõusolekuta	Väeosa nõusolekuga	Ilma nõusolekuta		
1	2	3	4	5	6	7
.....						
.....						
.....						
Väeosa tähendamata						
K o k k u						

Vorm nr. 9.

Jhth. kod. sund. teen. võtm. alal §§ 82. ja 99. juurde.

T U N N I S T U S Nr..... / 19.... a.

Kodanik
on kaitsevääteenistuse komisjoni otsusega „ “ 19... a.
tegelikku teenistusse vastu võetud ja ajutiselt koju lastud kuni „ “ 19... a.
kell 9, millal tema on kohustatud ilmuma kogumiskohta
..... väeossa saatmiseks.

„ “ 19... a.

Kaitsevääringkonna ülem.
Kantselei ülem.

Tähelepanemiseks:

- 1) Kogumiskohta ilmumisel see tunnistus kaasa võtta;
- 2) noor, kes seaduslike põhjusteta määratud ajaks kogumiskohta ei ilmu, võetakse vastutusele Sõjanuhtluseaduse §§ 128.—134. põhjal.

Vorm nr. 10.

Jhth. kod. sund. teen. võtm. alal § 86. juurde.

T U N N I S T U S Nr..... / 19.... a.

Kodanik
pärit
sündinud „ “ 19 ... a., on
kaitsevääteenistuse komisjoni otsusega „ “ 19 ... a kaitsevääteenistusest
hoopis vabastatud Haiguste ja kehaliste puuduste nimekirja Lit. A p. põhjal.
„ “ 19 ... a.

Kaitsevääringkonna ülem.
Kantselei ülem.

Jrnk. kod. sund. teen. võtm. alal § 92. p. a. juurde.

T E A T E D

..... kaitsevääringkonnas 19.... aastal kutsega tegelikku teenistusse vastuvõetud kodanikkude üle.

		Kõrgema ja keskkooli haridusega														Märkmeid				
		Keskkooli mitte lõpetanud																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
		Keskkooli mitte lõpetanud	Meditsiink	Veterinääre	Farmatsiite	Keemikuid	Arhitekte	Elektritehnikuid	Mehaanikuid	Tehnilise haridusega, kuid eriala teadmata	Matemaatika, loodus- ja põllumajandusteadlasi	Õigus-, kaubandus-, usu- ja keeleteadlasi	Konservatooriumis õppinud	Kunstmikud (kuulurid, maallind jne.)	Tehnika-gümnaasiumi lõpetanud	Hum-güm. komertsk. ja õpetaj. seminar lõpet.	Eriala või kooli teadmata (peale 10. lahtris näidatute)	Kokku kõrgema ja keskkooli haridusega	Ühtekokku	
1. Kaitsevääringkonnas:																				
a) kutsealuseid																				
nendest soodustuste õiguslikke .																				
b) vabatahtlikke																				
nendest soodustuste õiguslikke .																				
Kokku kutsealuseid ja vabatahtlikke, nendest soodustuste õiguslikke																				
2. Tööteenistusse																				
		Vastuvõetutest on kahtlasi																		

Selgituseks: 1) Joonevahedes 3—14 tulevad näidata ka kõik need, kes on õppinud kõrgemas õppeasutuses vaatamata sellele, kas nad on kõrgema õppeasutuse lõpetanud või mitte.

2) Pöördel näidata vabatahtlikkude kohta — missugustesse väeosadesse nad on määratud või soovivad saada määratud ja kutsealuste kohta — missuguste väeosade poolt kui palju nõusolekuid on antud.

(2. külg)

Väeosa nimetus, kuhu vastuvõetu soovib saada või on määratud	V a b a t a h t l i k u d			Kutsealuste poolt on esitatud väeosadest väljaantud nõusolekuid	
	Keskkooli ja kõrgema haridusega soovivad saada määratud		Keskkooli mitte lõpetanud on määratud	Keskkooli ja kõrgema haridusega kuts. poolt	Keskkooli mittelõpetanute poolt
	Väeosa nõusolekuga	Ilma nõusolekuta			

Vorm nr. 12.

Jhtk. kod. sund. teen. võtm. alal §92. p. b. juurde

N I M E S T I K

..... kaitseväeringkonnas 19.... a. kutsega tegeliku kaitseväeteenistusse vastuvõetud keskkooli ja kõrgema haridusega kodanikkudele.

Järjek. nr. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Sündimise aeg	Haridus (missuguse keskkooli või kõrgema õppeasutuse ja teaduskonna lõpetanud või missuguses kõrgemas õppeasutuses ja teaduskonnas õpib)	Millisel määral valdab eesti keelt	Missuguseks teenistuseks (rivi või rivitu) kõlbulik	1) Kas on soodustuste õiguslik. 2) Missugusesse väeossa soovib. 3) Kas on väeosa ülema nõusolek.
1	2	3	3	5	6	7
			I. Kutsealused.			
			II. Vabatahtlikud.			

..... kaitsevääringkond 19... a. nr.....

V A S T U V Ö T T E L E H T

Väljavõtte kutsealuste nimekirjast	1. Ees-, isa- ja perekonnanimi	
	2. Perekonnaseis ja laste arv	
	3. Sünnimise aeg uue kal. järgi	
	4. Rahvus	
	5. Päritolu (maakond, vald, linn, kus hingekirjas)	
	6. Elukoht (täielik aadress)	
	7. Elukutse-amet	
	8. Haridus	
	9. Kohtulikud karistused enne tegelikku kaitseväeteenistusse astumist	
	10. Riigikeele oskus	
	11. Muud teated	
Väljavõtte pearaam.	12. Tervislik seisukord vastuvõtmisel (haigemajas järelekatsumisel)	
	13. Vastuvõtmise aeg „.....“.....19... a.	14. Kõlbulik riviteenistusse rivituteenistusse p..... põhjal maakaitsev. III j. p.... põhjal
	15. Mõõdud: pikkus „.....“ sm., raskus „.....“ kg., rinnamõõt „.....“ sm.	
	16. Tegelikku teenistusse astumise (kogumispunkti ilmunise) aeg	
	17. Määratud tegelikku teenistusse	

Kaitsevääringkonna ülem.

Kantsleil ülem.

A R U A N N E

..... kaitsevähingkonnas 19.... a.

..... kutsega teenistusse kutsutud kodanikkude üle.

1	Kutsu- tute üld- arv	I l m u n u t e a r v											Kokku kõlblikke, vabasta- nuid ja ajapikend. lastuid	Kõlblikuks tunnustatutest on arvatud										M ä r k m e i d				
		Kõlblikuks tunnustatud					Ajapikendusele lastud							Ei ilmunud komisjoni		Tegelikku kaitsevähingust.		Tegelikku tööteenistusse		Tagavaraväkke								
		Riviteenistuseks	Riviteenistuseks	Maakaitseväge III järku	K o k k u	Kaitsevähingust taieasti vabastatud	Tervislikkudel põhjustel	Hariduse jätkamiseks	Perekondlikkudel põhjustel	Majanduslikkudel põhjustel	K o k k u	Seaduslikkudel põhjustel		Muudel põhjustel	K o k k u	Väeosadesse saadetud	Ei ilmunud kogumisk.	Väeosadesse või töödele saadetud	Ei ilmunud kogumisk.	I j. reservi	II j. reservi	I j. maakaitseväge	II j. maakaitseväge		III j. maakaitseväge	Tööteenistuskohusl.		
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
1. Kutsealuseid: 19... a. poolal sünd.: 1) kõrgema haridusega . . 2) keskkooli haridusega . . 3) keskkooli mittelõp. . . . 19... a. ... poolal sünd.- 1) kõrgema haridusega . . 2) keskkooli haridusega. . . 3) keskkooli mittelõp. . . . j.n.e. poole aasta kaupa . .																												
Kutsealuseid kokku																												
2. Vabatahtlikke: 19... a. ... poolal sünd.: 1) keskkooli haridusega . . 2) keskkooli mittelõp. . . . 19... a. ... poolal sünd.: 1) keskkooli haridusega . . 2) keskkooli mittelõp. . . . j.n.e. poole aasta kaupa . .																												
Vabatahtlikke kokku																												
Ühtekokku kutsealuseid ja vabatahtlikke																												
3. Mittekutsealusi: (30—55. aastaseid) 19... a. ... poolal sünd. 19... a. poolal sünd. j.n.e. poole aasta kaupa . .																												
Mittekutsealusi kokku																												

M ä r k m e i d

Selgituseks:

1) Aruandesse kantakse kõik need kodanikud, kes ilmuvad või kes kutsutakse lahendama oma kaitsevähingust vahekorra aja jooksul ühe kutse teenistusse ärasaatmisest kuni teiseni, kusjuures need, kes kutsutakse või ilmuvad aja jooksul jaanuari kutse teenistusse ärasaatmisest kuni septembri kutse teenistusse saatmiseni kanda septembri kutse aruandesse, ja need, kes ilmuvad või kutsutakse ajajooksul septembri kutse teenistusse ärasaatmisest kuni jaanuari kutse teenistusse saatmiseni kanda jaanuari kutse aruandesse.

Jaanuari kutse aruanne esitada 1. maiks ja septembri kutse aruanne — 1. novembriks.

2) Tarbekorral võib juure õmmelda sisemisi lehti.

3) Vabatahtlikud, keda tervislikkudel põhjustel vastu ei võeta, näidata lahtris 8; vabatahtlikud, kes ei ilmu komisjoni läbivaatusele näidata lahtris 14; vabatahtlikud, kes pärast vastuvõtmist loobuvad teenistusse astumisest, näidata lahtris 18.

..... kaitsevääringkonna kaiteväeteeainuste kohustuse täitmisele mitteilunud kodanikkude

N I M E S T I K.

1 Järjekorra nr. nr.
 2 Paarajate aasta ja järjekorra nr., kus kodanik sisse kandud

- 1) Perekonna-, ees- ja isanimi;
- 2) Perekonna seis: poisimees või naisimees, laste arv

3) Sündimise aeg
 4) 2) Rahvus

5) Viimane elukoht (täielik aadress)
 6) Tähtaeg, millal kodanik oli kohustatud ilmuma ja mis ostarbeks (kas arstlikule läbivaatusele või väeosa saamiseks)

7) (õistmisesks tehtud korraldused
 8) Ilumise või tabamise aeg

9) Tähtajaks mitteilumise põhjused ja tõendavad dokumendid

10) Tähtajaks mitteilumise põhjused seaduslikuks või mitte seaduslikuks lugemine ja vastutusele võtmiseks tehtud korraldused

11) Tähtajaks mitteilumise eest määratud karistus ja selle määra

12) Teadmisesks kolbuulikkuse kohta tehtud Kvt. komisjoni otsus (nende kohta, kes omal ajal läbivaatamata mitteilumise tõttu)

13) Millal ja kuhu teadmisesse saadetud

Märkmeid

14

Nimestik koolide kohta, mille õpilased saavad ajapikendust hariduse jätkamiseks.

Avaldatud sõjainistri kokkuleppel hariduseministriga Kaitseväeteenistuse seaduse (RT 43 — 1926) lisa §§ 2 ja 3 põhjal.

Jrk. nr.nr.	KOOLI NIMETUS	Missuguste klasside õpilastel on õigus saada ajapikendust	Missuguse eluaasta lõpuni ajapikendust antakse	Kooli asukoht ja aadress
1	Tartu Ülikool		Arstiteaduskonnas kuni 26 eluaasta lõni, teistes teaduskondades kuni 25 eluaasta lõpuni	Tartu, Jaani tän.
2	Tallinna Tehnikum		Kuni 25 eluaasta lõpuni	Tallinn, Pikk t. 20
3	Tallinna Konservatoorium . .		Ka	Tallinn, Müürivahe t. 12
4	Muusikalise hariduse ja kultuuri edendamise seltsi Tartu Kõrgem Muusikakool .		Ka	Tartu, Tolstoi t. 20 k. 4
5	Tartu Konservatoorium . .		Ka	Tartu, Lossi t. 15
6	Kunstikool „Pallas“		Ka	Tartu, Karlova t. 2
7	Tallinna Kolledži kõrgem osa		Ka	Tallinn, S. Kloostri t. 16
8	Tallinna pedagoogium . . .	Õpilastel ja lõpetajail praktika-aasta teostamiseks	Kuni 23 eluaasta lõpuni	Tallinn, Vene t. 22
9	Tallinna õpetajate seminar .	V ja VI kl. ning praktika-aastal olemiseks	Kuni 22 eluaasta lõpuni	Tallinn, Vene t. 22
10	Tartu õpetajate seminar . .	Ka	Ka	Tartu, Lai t. 28
11	Rakvere õpetajate seminar . .	Ka	Ka	Rakvere
12	Läänemaa õpetajate seminar	Ka	Ka	Haapsalu, Uuemõis
13	Võru õpetajate seminar . . .	Ka	Ka	Võru, Turu t. 1
14	Aastased pedagoogilised kursused algkooliõpetajate ettevalmistamiseks	Kursustel õppimiseks	Kuni 22 eluaasta lõpuni	Kursuste asukoha määrab iga õppeaasta alul Hariduseministeerium
15	Eesti Baptisti koguduste jutlustajate seminar	Viimases klassis	Kuni 21 eluaasta lõpuni	Keilas
16	Riigi Kunsttööstuskool . . .	V ja VI kl.	Kuni 22 eluaasta lõpuni Riigikogu poolt 29. I. 29 a. vastu võetud ja 1. VIII. 29 a. maksma hakava Riigi kunsttööstuskooli seaduse § 45 põhjal antakse õpilastele ajapikendust kuni 23 eluaasta lõpuni (RT 12 — 1929)	Tallinn, S. Tartu mnt. 11
17	Riigi ühistehnikagümnaasium Tallinnas	IV ja V kl.	Kuni 22 eluaasta lõpuni	Tallinn, Harju t. 48
18	Riigi Petseri ühishumanitaargümnaasium	Ka	Ka	Petseri, Vaksali t.
19	Tallinna linna poeeglase humanitaargümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, S. Kloostri 16
20	Tallinna linna poeeglase reaalgümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, Vabaduse pst. 2

Jrk. nr.nr.	KOOLI NIMETUS	Missuguste klasside õpilastel on õigus saada ajapikendust	Missuguse eluast lõpuni ajapikendust antakse	Kooli asukoht ja aadress
21	Tallinna linna poeglaste kom- mertsgümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, V. Pärnu mnt. 19a
22	Tallinna linna ühisgümnaa- sium	Ka	Ka	Tallinn, Narva mnt. 1.
23	Harjumaa Paldiski ühisgümna- naasium	Ka	Ka	Paldiski, Sadama t.
24	Läänemaa ühisgümnaasium .	Ka	Ka	Haapsalu, Kalda t. 6
25	Türi linna aianduslik ühisgümnaasium	Ka	Ka	Türi
26	Järvamaa Paide ühisgümnaa- sium	Ka	Ka	Paide, Posti t. 12
27	Järvamaa Ambla põllumajan- duslik ühisgümnaasium . .	Ka	Ka	Ambla
28	Tapa linna ühisgümnaasium .	Ka	Ka	Tapa
29	Rakvere linna ühisgümnaasium	Ka	Ka	Rakvere, Pikk t. 29
30	Virumaa Rakvere poeglaste gümnaasium	Ka	Ka	Rakvere, Posti t. 15
31	Virumaa Väike-Maarja ühis- reaalgümnaasium	Ka	Ka	Väike-Maarja
32	Virumaa Jõhvi ühisgümnaa- sium	Ka	Ka	Jõhvi, Narva t. 31
33	Narva linna Eesti ühisgümnaa- sium	Ka	Ka	Narva, Lai t. 2
34	Narva linna ühiskommerts- gümnaasium	Ka	Ka	Narva, Vahe t. 11
35	Tartu poeglaste reaalgümnaa- sium	Ka	Ka	Tartu, Riia t. 121-a
36	Tartu ühistehnikagümnaasium	Ka	Ka	Tartu, Tolstoi t. 4
37	Tartu ühiskommertsgümnaa- sium	Ka	Ka	Tartu, Fortuuna t. 6—12
38	Tartu linna õhtune ühisgümna- naasium	Ka	Ka	Tartu, Fortuuna t. 6—8
39	Võrumaa Räpina põllumajan- duslik ühisgümnaasium .	Ka	Ka	Räpina
40	Valga linna poeglaste gümnaa- sium	Ka	Ka	Valk, Kuperjanovi t. 8
41	Tõrva linna ühisgümnaasium	Ka	Ka	Tõrva, Valga t. 3
42	Viljandi linna ühiskommerts- gümnaasium	Ka	Ka	Viljandi, Jakobsoni t. 17
43	Viljandimaa poeglaste gümnaa- sium	Ka	Ka	Viljandi, Jakobsoni t. 20
44	Põltsamaa ühisgümnaasium .	Ka	Ka	Põltsamaa
45	Pärnumaa Abja kultuur-teh- nika-ühisgümnaasium	Ka	Ka	Abja
46	Pärnumaa Vändra põllumajan- duslik ühisgümnaasium .	Ka	Ka	Vändra
47	Pärnu linna ühisgümnaasium	Ka	Ka	Pärnu, Kuninga ja Aia tän. nurgal
48	Saaremaa ühisgümnaasium .	IV ja V kl. ja pe- dagoogika haru lõ- petajail praktika- aastal olemiseks	Ka	Kuresaare, Pikk t. 31
49	Tallinna linna vene ühisgümna- naasium	IV ja V kl.	Ka	Tallinn, Narva mnt. 6-a

Jrk. nr.nr.	KOOLI NIMETUS	Missuguste klasside õpilastel on õigus saada ajapikendust	Missuguse eluaasta lõpuni ajapikendust antakse	Kooli asukoht ja adress
50	Narva linna vene ühiskümnaasium	Ka	Ka	Narva, Sepa t. 26
51	Tallinna linna saksa poeglaste gümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, Vabaduse p. 2
52	Tartu linna saksa ühishumanitaargümnaasium	Ka	Ka	Tartu, Jakobi t. 13
53	Valga linna Läti ühishumanitaargümnaasium	Ka	Ka	Valk, Vee t. 1
54	J. Vestholmi poeglaste humanitaargümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, Kordese t. 4
55	H. Treffneri poeglaste gümnaasium	Ka	Ka	Tartu, Rütüti t.
56	Otepää Hariduse Seltsi ühishumanitaargümnaasium	Ka	Ka	Otepää
57	Võrumaa Rahvahariduse Seltsi poeglaste gümnaasium	Ka	Ka	Võru, Jüri t. 2
58	Tallinna Kaarli koguduse ühiskümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, Süda t. 12
59	H. Kubu ühiskümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, Maakri t. 21
60	Tartu vene õpetajate ühingu vene ühiskümnaasium	Ka	Ka	Tartu, Munga t. 13
61	Saksa poeglaste gümnaasium „Toomkool“ Tallinnas	Ka	Ka	Tallinn, Kooli t. 11
62	Tallinna Rahvatülikoolide Seltsi Kolledž	Ka	Ka	Tallinn, S. Kloostri t. 16
63	„Prantsuse Lütseum“ Tallinnas	Ka	Ka	Tallinn, Tehnika t. 16
64	Seltsi „Vene kool Eestis“ vene ühiskümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, Narva mnt. 6a
65	Valga vene õpetajate kolleegiumi vene ühiskümnaasium	Ka	Ka	Valk Uus t. 27
66	Laura seltsi „Haridus ja Kultuur“ ühiskümnaasium	Ka	Ka	Laura
67	Paide saksa ühiskümnaasium	Ka	Ka	Paide, Pärnu t. 39
68	Rakvere saksa ühishumanitaargümnaasium	Ka	Ka	Rakvere, Pikk t. 56
69	A. Valter'i saksa ühiskümnaasium	Ka	Ka	Tartu, Magasini t. 31—5
70	Valga saksa ühishumanitaargümnaasium	Ka	Ka	Valk, Riia t. 5
71	Viljandi saksa ühiskümnaasium	Ka	Ka	Viljandi, Väike t. 11
72	Pärnu saksa ühishumanitaargümnaasium	Ka	Ka	Pärnu, Tallinna t. 11
73	Kuresaare saksa ühishumanitaargümnaasium	Ka	Ka	Kuresaare, Pikk t. 26
74	Tall. juudi ühiskümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, Karu t. 16
75	O. Amoretti vene ühisrealgümnaasium	Ka	Ka	Tallinn, Maakri t. 21
76	Tallinna merikool	Ettevalmistuse, I, II ning III kl. õppimiseks	Kuni 23 eluaasta lõpuni	Tallinn, Narva mnt. 63
77	Käsmu merikool	Ka	Ka	Võsu, Käsmu küla
78	Kuresaare Julius Teär'i eramerikool	Ettevalmistuse ja I ning II kl. õpilased	Ka	Kuresaare, Suur Põllu t. 4

Jrk. nr.nr.	KOOLI NIMETUS	Missuguste klasside õpilastel on õigus saada ajapikendust	Misuguse eluaasta lõpuni ajapikendust antakse	Kooli asukoht ja aadress
79	Kaubalaeva mehaanikute kool	I—III kl.	Kuni 22 eluaasta lõpuni	Tallinn, Pikk t. 20
80	Tallinna linna poeglaste kaubanduskool	Viimases klassis	Kuni 21 eluaasta lõpuni	Tallinn, V. Pärnu mnt. 19-a
81	Pärnu ühiskaubanduskool . .	Ka	Ka	Pärnu, Esplanaadi pl.
82	Tartu ühiskaubanduskool . .	Ka	Ka	Tartu, Fortuuna t. 6—12
83	Saksa õppekeelga ühiskaubanduskool „Hansakool“ .	Ka	Ka	Tallinn, Toompuiestee 3
84	Draama-stuudio Tallinnas .	Ka	Ka	Tallinnas
85	Riigi tööstuskool	Ka	Ka	Tallinn, Endla t. 19 ja Tehnika t. 16
86	Tartu linna puu- ja rauatöökool	Ka	Ka	Tartu, Meltsiveski t. 17
87	Paide linna puu- ja rauatöökool	Ka	Ka	Paide
88	Narva linna puu- ja rauatöökool	Ka	Ka	Narva, Laia ja Vaeselapse t. nurgal
89	Põltsamaa tööstuskool	Ka	Ka	Põltsamaa
90	Valga tööstuskool	Ka	Ka	Valk, S. Sepa t. 18
91	Võru tööstuskool	Ka	Ka	Võru, Kreuzvaldi t. 1
92	Kuresaare tööstuskool	Ka	Ka	Kuresaare, Kohtu t. 1
93	Haapsalu tööstuskool	Ka	Ka	Haapsalu
94	Meleski klaasitööstuse kool .	Ka	Ka	Meleski klaasivabrikus, Viljandimaal
95	Eidapere klaasitööstuse kool	Ka	Ka	Eidapere, Lelle kaudu
96	Voltveti metsakool	Ka	Ka	Voltvetis, Pärnumaal
97	Eesti Aleksandri põllutöö keskkool	Kahes viimases klassis	Kuni 22 eluaasta lõpuni	Olustvere mõisas, Olustvere kaudu
98	Põhja-Eesti põllutöökeskkool	Ka	Ka	Jändra mõisas, Aegviidu kaudu
99	Vahi põllutöökkool	Viimases klassis	Kuni 21 eluaasta lõpuni	Vahi talu, Tartu kaudu
100	Vodja põllutöökkool	Ka	Ka	Vodja mõisas, Paide kaudu
101	Vigala põllutöökkool	Ka	Ka	Vigalas, Vigala kaudu
102	Saaremaa põllutöökkool . . .	Ka	Ka	Kõlljala asund., Kuresaare kaudu
103	Polli põllutöökkool	Ka	Ka	Polli asund., Nuia kaudu
104	Võru põllutöökkool	Ka	Ka	Väimela asund., Võru kaudu
105	Arkna põllutöökkool	Ka	Ka	Arkna asund., Rakvere kaudu
106	Helme põllutöökkool	Ka	Ka	Helme asund., Tõrva kaudu
107	Kuremaa karjakasvatuskool .	Ka	Ka	Kuremaa asund., Jõgeva kaudu
108	Kuusiku karjakasvatusekool .	Ka	Ka	Kuusiku asund., Rapla kaudu
109	Õisu piimatalitusekool	Ka	Ka	Õisu asund., Õisu kaudu

M ä r k u s: Kõrgemates õppeasutustes õppijatele antakse ajapikendust hariduse jätkamiseks ainult siis, kui nad on sinna astunud enne 1. maid 1928 a.

Õ i e n d u s: lisa Kaitseväeteenistuse seaduse § 48 juure § 5.

Vabariigi Valitsuse poolt 30. aprillil 1924 a. vastuvõetud

Seadlus meriväe osalise komplekteerimise kohta jungidega.

§ 1. Meriväe spetsialistide allohvitseridega komplekteerimiseks võetakse sõjaväe teenistusse vabatahtlikke alaealisi kodanikke, keda nimetatakse jungideks.

§ 2. Jungide vastuvõtmine sünnib koosseisus ettenähtud arvil.

§ 3. Jungideks võetakse vastu Vabariigi kodanikke 17—19 aasta vanaduses, kes terviselt meriväe teenistusele kõlbulikud ja kellel vähemalt ühtluskooli 6 õpeaasta eelharidus ning kelle vanemad ehk hooldajad nende teenistusse astumiseks oma nõusolekut on avaldanud.

§ 4. Jungide vastuvõtmine sünnib merijõudude juhataja poolt korraldatud võistluskatsete järele.

§ 5. Jungid kannavad madruste vormi ühes jungi tunnustega.

§ 6. Jungid käivad kõigi sõjaväe seadluste alla samadel alustel kui ajateenijad-madrused.

§ 7. Jungide ettevalmistamiseks allohvitserideks asutatakse meriväes erikursused.

§ 8. Pärast kursustele vastuvõtmist jaotatakse jungid nende teadmiste ja kalduvuste järele meriväe erialadele, silmas pidades spetsialistide-allohvitseride vajadust igal erialal.

§ 9. Jungide kursused kestavad 1½ aastat ning jagunevad kahte ossa: esimeses osas — ühe aasta jooksul võetakse läbi üld- ja eriala õpeained madrustele ette nähtud õpekava järele, millele järgnevad praktilised tööd navigatsiooni ajal laevadel, sellekohase õpekava järele. Teises osas — 6 kuu jooksul võetakse läbi teoreetiliselt ja praktiliselt meriväe eriala õpeained spetsialistide allohvitseride õpekava järele.

§ 10. Jungide komandeerimine laevadele sünnib merijõudude juhataja korraldusel, vastavalt sõidukavadele ja laeva sisseseadetele.

§ 11. Jungide õppust laevadel toimetatakse terve navigatsiooni aja kestusel, kusjuures peaarõhku pannakse jungi praktilise töö peale tema erialal.

§ 12. Jungide väljaõpetamise eest laeval on vastutav laeva komander, kes navigatsiooni aja lõpul esitab merijõudude juhatajale täieliku aruande jungide õpetamise käigu üle.

§ 13. Navigatsiooni lõpul saadetakse jungid tagasi kursuste ülema käsutusse. Need, kes rahuloldavalt praktilised tööd läbi teinud, ülendatakse vanemateks jungideks ja määratakse allohvitseride eriala klassidesse.

§ 14. Jungid, kes kursuste esimese osa lõpul katset rahuloldavalt läbi ei teinud, kas kõrvaldatakse kursustelt või jäetakse merijõudude juhataja loal teiseks aastaks kursustele.

§ 15. Jungid on meriväes täielisel riiklisel ülespidamisel. Raha-, palga-, toidu-, riide- ja muu varustuse saavad nemad II järgu, vanemad jungid I järgu madrustega ühel määral.

§ 16. Peale allohvitseri katse sooritamist määratakse vanemad jungid sõjalaevadele allohvitseri kohuste täitjateks. Vanemate jungide ülendamine nooremaks allohvitseriks ja kõrgematesse auastmetesse sünnib üldises korras.

§ 17. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. septembrini 1927 a. (RT 89 — 1924):

Jungide teenistus võetakse sundusliku sõjaväe teenistusaja arvele pärast 18-aastaseks saamist, arvates järgneva kuu esimesest päevast.

§ 17. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. septembrist 1927 a. (RT 88 — 1927):

Jungide teenistus võetakse sundusliku tegeliku kaitseväge teenistusaja arvele pärast 17-aastaseks saamist, arvates järgneva kuu esimesest päevast.

§ 18. Halbade elukommete ja kõlbmata ülalpidamise eest ehk vähese edukuse tõttu õppimises kõrvaldatakse jungid kursustelt merijõudude juhataja võimuga, kusjuures kaitseväge teenistuse kohustuse ealised ümber nimetatakse II järgu madrusteks ja saadetakse meriväe osadesse sundusliku sõjaväe teenistusaja väljateenimiseks, teised aga vanemate ehk hooldajate juure tagasi. Kursustel viibimise aeg nende sundusliku teenistusaja arvele ei võeta.

§ 19. Kõik vanemad jungid on kohustatud teenima riigiltsaadud tasuta ülespidamise ja õpetamise eest 3 aastat üleajateenijana peale sundusliku sõjaväe teenistuseaja väljateenimist.

§ 20. Käesoleva seadluse jõusseastumisega kaotavad oma maksvuse M. S. K. 3 raamatu 1913 a. täiend. § 381¹⁻³⁰.

§ 21. Käesolev seadlus hakkab maksma 1. jaanuarist 1924 a.

Riigivanem F r. A k e l.

Sõjaminister O. A m b e r g.

Riigisekretär K. T e r r a s.

Kaitseväe orkestrite komplekteerimine õpilastega.

Sõjainistri päevakäsk

Nr. 236.

Tallinnas, 29. mail 1922 a.

Minu päevakäsuga nr. 749, 28. detsembrist 1921 a. on lubatud Sõjainistiteeriumi ja diviiside orkestrites alaealisi muusikakoori õpilasi pidada, sõduri palga ja varustusega.

Nimetud õpilasi võetakse vastu Sõjainistiteeriumi orkestrisse — Korraldusvalitsuse ülema ja diviiside orkestritesse — diviisi staabi ülema lubaga; vastuvõtmisel tuleb neid arstiliselt läbi lasta vaadata ja nende vanemate luba nõutada.

Need õpilased on kohustatud orkestrites teenima kuni kutsealiseks saamiseni. Enne seda võivad nemad vabastud saada: 1) arstlise komisjoni otsuse põhjal; 2) distsiplinaar korras ning 3) omal soovil ainult siis, kui nemad kõik kulud tagasi maksavad, mis riik nende teenistuse kestvusel ülespidamise peale on ära kulutanud.

Peale kutsealiseks saamist tuleb neid vastava Rahvaväe komisjoni saata, kus nemad, üldiste määruste järele saavad kas sõjaväe teenistusse vastuvõetud, ehk jälle vabastud.

Neid õpilasi, kes Rahvaväe komisjoni poolt saavad sõjaväe teenistusse vastuvõetud, tuleb selle sama orkestrisse teenistusse tagasi saata, kust nad Rahvaväe komisjoni olid saadetud, seal neid rahvaväelaste nimekirja ülesse võtta, kus ka nemad oma sundusliku aja välja teenivad. Neid, kes komisjoni poolt sõjaväe teenistusse kõlbmataks saavad tunnistatud, tuleb teenistusest hoopis vabastada, ehk nende soovil ja orkestri juhiga kokkuleppel, vabapalgalisena teenistusse edasi jätta.

Sõjainister, Kindralstaabi kindral-majoor S o o t s.

Sõjainistri käsk kiri

Nr. 58.

Tallinnas, 16. veebruaril 1929 a.

(Kindralstaap.)

Minu käskkirja 1922. nr. 236 viimase lõike osaliseks muutmiseks käsin kaitseväe orkestrite õpilased, kes kutsealiseks saamisel kaitseväeteenistuse komisjoni poolt tegelikku teenistusse vastu võetakse, saata noorte õppuste läbivõtmiseks väeosadesse ühistel alustel teiste noortega, kusjuures Sõjainistiteeriumi, I diviisi ja Võru-Petseri garnisoni orkestrite õpilased saata kohalikudesse üksikutesse jalaväe pataljonidesse, kuna II diviisi orkestri õpilased saata Ratsa-rügementi. Orkestrisse luban neid tagasi viia ainult pärast tähendatud õppuste läbivõtmist.

P. Lill

Kindralstaabi kindral-majoor,

Sõjainistri eest.

Sõjaväe lendurite, lendurvaatlejate ja aviomotoristide ettevalmistamine.

Väljavõte Sõjainistri käsukirjast

Nr. 217.

Tallinnas, 26. mail 1928 a.

(Kindralstaap.)

Sõjaväe lendurite, lendurvaatlejate ja aviomotoristide ettevalmistamist Lennuväe rügemendi Lennukoolis käsin korraldada järgmistel alustel:

Lennukooli klassid ja nende avamine.

§ 1.

Lennuväe rügemendi Lennukool koosneb järgmistest klassidest:

- 1) sv. lendurite A klass;
- 2) sv. lendurite B klass;
- 3) sv. lendurvaatlejate klass;
- 4) sv. aviomotoristide klass.

§ 2.

Õppetöö avamine Lennukooli klassides ja vastuvõetavate õpilaste arvu kindlaksmääramine sünnib minu igakordse korraldusega.

Klassidesse vastuvõtmise tingimused.

A. Sõjaväe lendurite A klassi.

§ 3.

Sõjaväe lendurite A klassi võetakse vastu tegelikus teenistuses viibivaid ohvitseri, kui nad vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) kaadriohvitseri haridusega;
- 2) viimase aasta atestatsiooni kokkuvõte vähemalt hea;
- 3) mitte kõrgemas kui leitnandi auastmes;
- 4) mitte vanemad kui 25 aastat;
- 5) tervislikult vastavad Sõjainistri ksk. nr. 71 — 1927 a. ettenähtud nõuetele.

B. Sõjaväe lendurite B klassi.

§ 4.

Sõjaväe lendurite B klassi võetakse vastu:

1) aspirantide kursuse lõpetanud täiendusohvitseri, kui nad vastavad järgmistele tingimustele:

- a) atestatsiooni kokkuvõte vähemalt hea;
- b) mitte vanemad kui 25 aastat;
- d) tervislikult vastavad sõjainistri ksk. nr. 71 — 1927 a. ettenähtud nõuetele;

2) tegevas teenistuses viibivaid üleajateenijaid-allohvitsere ja sõdureid, kui nad vastavad järgmistele tingimustele:

- a) viimase aasta atestatsiooni kokkuvõte vähemalt hea;
- b) mitte vanemad kui 25 aastat;
- d) tervislikult vastavad Sõjainistri ksk. nr. 71 — 1927 a. ettenähtud nõuetele;
- e) lõpetanud sõjaväe aviomotoristide klassi või lõpetanud allohvitsereide kooli, kuid allohvitsereide kooli lõpetamise puhul varemalt on õppinud tehnikumis või lõpetanud tehnika-gümnaasiumi, töö- või tööstusekooli, millesse sisseastumiseks vajalik 6 kl. algkooli celharidus ja mille õppekestvus vähemalt 3 aastat.

D. Sõjaväe lendurvaatlejate klassi.

§ 5.

Sõjaväe lendurvaatlejate klassi võetakse vastu tegelikus teenistuses viibivaid ohvitseri, kui nad vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) kaadriohvitseri haridusega;
- 2) viimase aasta atestatsiooni kokkuvõte vähemalt hea;
- 3) mitte kõrgemas kui kapteni auastmes;
- 4) mitte vanemad kui 30 aastat;
- 5) tervislikult vastavad Sõjainistri ksk. nr. 71 — 1927 a. ettenähtud nõuetele;
- 6) ohvitserina vähemalt 2 aastat rivis teeninud.

E. Sõjaväe aviomotoristide klassi.

§ 6.

Sõjaväe aviomotoristide klassi võetakse vastu kas vabatahtlikult astunud või sunduslikult kaitseväge teenistusse võetud kaitseväelasi, kui nad vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) mitte nooremad kui 18 aastat;
- 2) vähemalt algkooli 6 kl. lõpetanud;
- 3) tervislikult vastavad Sõjainistri ksk. nr. 71 — 1927 a. ettenähtud nõuetele;
- 4) vähemalt noorte õppuse jalaväes läbi teinud.

Erinõuded.

§ 7.

Mõnesuguste õiguste kitsendusega karistatuid, kohtuliku celuurimise all viibivaid ja viimase aasta jooksul karskuse alal rahuldavalt atesteeritud isikuid Lennukooli vastu ei võeta.

Õpilaste vastuvõtmise kord.

A. Sõjaväe lendurite A klassi.

§ 8.

Ohvitserid, kes soovivad sisse astuda või kes on määratud vastuvõtmiseks sõjaväe lendurite A klassi ning vastavad sisseastumise tingimustele, saadavad kirjalikult oma sisseastumise teadaanded alluvuse korras Lennuväe rügemendi ülemale 1. augustiks. Teadaandele lisatakse juurde tõestatud ära kiri teenistuselehest ja viimase aasta atestatsioonist.

§ 9.

Lennuväe rügemendis sissetulnud teadaanded kontrollitakse läbi ning seatakse kokku õpilaste kandidaatide nimekiri, mis saadetakse Korraldusvalitsuse ülemale ohvitseride komandeerimiseks Lennuväe rügemendi juure, kuhu nad peavad ilmuma 1. septembriks.

§ 10.

Lennuväe rügemendi juure komandeeritud õpilaste kandidaadid vaadatakse läbi Sõjaväe Keskaigemaja juures asuvas arstlikus erikomisjonis Sõjainistri ksk. nr. 71 — 1927 a. nõuete kohaselt. Kõik tervislikult mittekõlblikuks osutunud kandidaadid saadetakse oma väeosadesse tagasi. Tervislikult kõlblikuks tunnistatud kandidaatidega Lennuväes tehakse läbi praktilised lennukatsed. Praktilistel lennukatsetel kõlbmatuks osutunud ohvitserid saadetakse tagasi oma väeosadesse. Lõplikult kõlblikkudeks osutunud ohvitserid määratakse õpilastena klassi.

M ä r k u s: Klassi määratud õpilased kas jäetakse komandeerituna Lennuväe rügemendi juure või viiakse üle Lennuväe rügementi.

B. Sõjaväe lendurite B klassi.

§ 11.

Sõjaväe lendurite B klassi vastuvõtmise kord on samane kui vastuvõtmise kord sõjaväe lendurite A klassi, kuid järgmiste eranditega:

1) sünduslikku määramist klassi ei ole;
2) üleajateenijad-kaitseväelased ühes kirjaliku sooviavaldusega teenistuselehe asemele esitavad:

- a) tõestatud ära kirja isikutunnistusest;
- b) tõestatud ära kirja haridusetunnistusest;
- d) dokumendi selle üle, et sooviavaldaja vastab käesoleva käsukirja § 7 nõuetele;
- e) tõestatud ära kirja Allohvitseride kooli või sv. aviomotoristide klassi lõpetamise üle.

D. Sõjaväe lendurvaatlejate klassi.

§ 12.

Sõjaväe lendurvaatlejate klassi vastuvõtmise kord on samane kui vastuvõtmise kord sõjaväe lendurite A klassi.

E. Sõjaväe aviomotoristide klassi.

§ 13.

Ajateenijad, kes teenistusse võetud sügisese kutsega ning kes vastavad ülesseatud tingimustele, saavad oma sooviavaldused sv. aviomotoristide klassisisseastumiseks kirjalikult alluvuse korras Lennuväe rügemendi ülemale 15. veebruariks, lisades juure järgmised dokumendid:

- 1) tõestatud ära kirja isikutunnistusest;
- 2) tõestatud ära kirja haridusetunnistusest;
- 3) dokumendi selle üle, et sooviavaldaja vastab käesoleva ksk. § 7 nõuetele;
- 4) tõenduse, et on noorte õppuse lõpetanud;
- 5) väljavõtte kiidu- ja karistuseraamatust.

§ 14.

Lennuväe rügemendis sisseantud sooviavaldused kontrollitakse läbi ning seatakse kokku õpilaste kandidaatide nimekirjad. Lennuväe rügemendi ülem saadab need nimekirjad vastavatele väeosadele sooviavaldanute komandeerimiseks Lennuväe rügemendi juure, kuhu nad peavad ilmuma 15. märtsiks. Õpilaste kandidaadid vaadatakse läbi Sõjaväe Keskaigemaja juures asuvas arstlikus erikomisjonis, vastavalt Sõjainistri ksk. nr. 71 — 1927 a. ülesseatud nõuetele. Kõlbmatuks osutunud isikud saadetakse tagasi oma väeosadesse, kõlblikud — määratakse klassi.

§ 15.

Kodanikud, kes soovivad vabatahtlikult astuda kaitseväe teenistusse, eesmärgiga sisse astuda sv. aviomotoristide klassi, saavad sellekohased kirjalikud sooviavaldused Lennuväe rügemendi ülemale 1. juuliks, lisades juure järgmised dokumendid:

- 1) tõestatud ära kirja isikutunnistusest;
- 2) tõestatud ära kirja haridusetunnistusest;
- 3) dokumendi selle üle, et sooviavaldaja vastab käesoleva ksk. § 7 nõuetele;
- 4) vanemate või seaduslike eestkostjate tõestatud allkirja selle üle, et nad on nõus sooviavaldaja vabatahtlikult kaitseväe teenistusse astumisega.

§ 16.

Lennuväe rügemendi sissetulnud vabatahtlike sooviavaldused kontrollitakse läbi ning tingimustele vastavad isikud kutsutakse ajutiselt lennukäkke ning vaadatakse läbi Sõjaväe Keskaigemaja juures asuvas arstlikus erikomisjonis, vastavalt Sõjainistri ksk. nr. 71 — 1927 a. avaldatud nõuetele. Kõlblikkudeks osutunud isikutele Lennuväe rügemendi ülem annab kirjaliku nõusoleku Lennukooli aviomotoristide klassi vastuvõtmiseks ning tarvilise kirjavahetuse saadab vastavale Kaitseväeringkonna ülemale.

§ 17.

Vabatahtlikud, kes on saanud nõusoleku aviomotoristide klassi sisseastumiseks, vastavate Kaitseväeringkonna ülemate kaudu harilikus korras, ühes sügise kutsealuste võtmisega, võetakse kaitseväge teenistusse ning määratakse ühte Tallinnas asuvasse väeossa noorte õppuse läbitegemiseks jalaväes. Kõik noorte õppuse läbiteinud ja reameesteks ülendatud vabatahtlikud saadetakse Lennuväge rügementi 15. märtsiks, kus nad klassi määratakse.

§ 18.

Sõidu- ning ülevalpidamise kulused, mis tekivad asjaosaliste isikute § 16-as ettenähtud ajutise kutsumisega Lennuväge rügemendi juure, neile riigi poolt välja ei makseta. Läbivaatamine arstlikus erikomisjonis on tasuta.

Õpilaste kutses kinnitamine.

§ 49.

Kõik sv. lendur-õpilased, kes Lennukooli klassi vähemalt rahuldavalt lõpetanud, kinnitatakse minu käsukirjaga sõjaväge lenduri kutses. Õppetöö läbivõtmiseks Lennukooli komandeeritud isikud viiakse üle teenistusse Lennuväge rügementi.

§ 50.

Kõik sv. lendurvaatleja-õpilased, kes Lennukooli klassi vähemalt rahuldavalt lõpetanud, kinnitatakse minu käsukirjaga sv. lendurvaatleja kutses. Õppetöö läbivõtmiseks Lennukooli komandeeritud isikud viiakse üle Lennuväge rügementi, välja arvatud need ohvitserid, kes Lennukooli olid saadetud tingimusega, et nad pärast kursuse lõpetamist tagasi saadetakse oma väeosadesse.

§ 51.

Sv. aviomotoristi-õpilased, kes Lennukooli klassi vähemalt rahuldavalt lõpetanud, kinnitatakse Lennuväge rügemendi ülema käsukirjaga sõjaväge aviomotoristi kutses, kusjuures teistest väeosadest Lennukooli juurekomandeeritud isikud viiakse üle Lennuväge rügementi.

Algväeliiki tagasikomandeerimine.

§ 54.

Lennuväge teenistuses viibinud sõjaväelendid ja sõjaväge lendurvaatlejad, kes pärast Lennukooli lõpetamist on lennurväes vähemalt 5 a. teeninud ja kui nad tunnevad end väsinutena lennuteenistuse jätkamiseks, võivad minu nõusolekul tagasi minna teenistusse oma algväeliigi väeosadesse, kusjuures nende ametikohtadele määramisel võetakse arvesse teenistus lennurväe rügemendis. Neil ohvitseridel jääb eesõigus komandeerimisel tarvilikkudele kursustele oma algväeliigi alal.

N. Reek

Kindralstaabi kindral-majoor,

Sõj a m i n i s t e r.

Märkus: §§ 19—48 ja 52—53 käsitatakse õppekorda lennukooli klassides, mis kui muutlik siia käsiraamatusse paigutatud ei ole.

Vabariigi Valitsuse poolt 22. veebruaril 1928 a. antud

Ülejateenijate teenistusseadlus.

I p e a t ü k k.

Üldreeglid.

§ 1. Ülejateenijateks loetakse rahuajal allohvitserid ja sõdurid, kes on sundusliku tegeliku teenistusaja alalises kaitseväes teeninud ja selle teenistusaja lõpul või pärast seda alalisse kaitseväge oma soovil tegeliku kaitseväeteenistuse jätkamiseks vastu võetud, alates päevast, millest nad käsukirjaga ülejateenijana tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõetuks loetud, kuni selle päevani, millest nad käsukirjaga alalisest kaitseväest vabastatuks arvatakse.

§ 2. Ülejateenijaks võib olla ainult aus ja laitmata elukommetega Vabariigi kodanik, kes tunnustab põhiseadusega maksuma pandud riigikorda.

§ 3. Ülejateenija iseloomustavateks omadusteks peavad olema: isamaa-armastus, vaprus, kohusetruudus, ausus, kokkuhoidlikkus, kainus ja viisakus.

§ 4. Ülejateenijate kohta on maksvad kõik kaitsevägedesse puutuvad seadused, seadlused, määrused ja teenistuseeskirjad.

§ 5. Ülejateenijate teenistuskäik, kuivõrt see käesolevas seadluses kindlaks määramata, normeeritakse vastavate eriseadlustega. Kuni vastavate eriseadluste andmiseni normeeritakse ülejateenijate teenistuskäik, kuivõrt see maksvates seadlustes kindlaks määramata, sõjaministri käsukirjadega.

II p e a t ü k k.

Teenistusse võtmine.

§ 6. Teenistusse võtab ja teenistussevõtmise oma käsukirjas avaldab väeosa (asutuse) ülem.

Teenistussevõtmiseks peab olema diviisi või sellele vastava asutuse ülem nõusolek. Meditsiin- ja veterinaäralal velskerite ametikohtadele teenistusse võtmiseks peab olema vastava valitsuse ülem nõusolek.

§ 7. Tingimused, millele teenistussevõetav peab vastama oma sõjalise ja ametialalise ettevalmistuse poolest, määrab kindlaks sõjaminister.

§ 8. Tervislikult teenistussevõetav peab olema:

- 1) rivikõlblik, kui ta võetakse teenistusse rivi-ametikohale;
- 2) rivi- või rivotteenistusse kõlblik, kui ta võetakse teenistusse administratiivametikohale.

Vabadussõja invaliide võib administratiiv-ametikohtadele teenistusse võtta tervisliku seisukorra peale vaatamata, kui tervislik seisukord vastaval ametikohal ei takista teenistuskohuste täitmist.

Tervislik järelevaatust teenistusse astuda soovijale toimetatakse väeosa (asutuse) ülemal korraldusel.

§ 9. Teenistusse võtta võib ainult neid, kes:

- 1) valdavad riigikeelt;
- 2) on olnud vähemalt kolm aastat Eesti Vabariigi kodakondsuses;
- 3) ei ole ennem § 12 p. 4 või p. 5 lit. a ja g korras teenistusest vabastatud;
- 4) teenistusse astumise ajal omavad Riigikogu valimise seaduse järgi hääleõiguse ning ei ole kohtu poolt määratud karistusega riigiteenistusse astumise õigusest ilma jäetud;
- 5) ei seisa kohtu ega celuurimise all.

§ 10. Teenistusse võetakse teenistusse astuda soovija enese kirjaliku sooviavalduse põhjal. Sellekohane sooviavaldus esitatakse selle väeosa (asutuse) ülemale, kuhu soovitakse teenistusse astuda.

Juhtumisel, kui soovitakse teenistusse astuda käsutus-, reserv- või tagavaraväest või teise väeosa, lisatakse sooviavaldusele juurde:

- 1) lühike elulookirjeldus;
- 2) tõestatud ärakiri teenistuslehest, teenistusest vabastamise tunnistus ja juhtumisel, kui sooviavaldaja ennem üleajateenijana on teeninud, viimase atestatsiooni kokkuvõtte;
- 3) ametlik tõendus, et sooviavaldaja on olnud vähemalt kolm aastat Eesti Vabariigi kodakondsuses;
- 4) sooviavaldaja haridust tõendav tunnistus;
- 5) allkiri, et sooviavaldaja omab sooviavalduse esitamise ajal Riigikogu valimise seaduse järgi hääleõiguse ning ei ole kohtu poolt määratud karistusega riigiteenistusse astumise õigusest ilma jäetud ega ei seisa kohtu või eeluurimise all;
- 6) kui sooviavaldaja on sooviavalduse esitamise ajal sunduslikus tegelikus teenistuses alalises kaitseväes, siis peale muu veel oma väeosa (asutuse) ülema arvamine sooviavaldaja kõlblikkuse kohta.

§ 11. Mobilisatsiooni väljakuulutamisega katkestatakse üleajateenijate teenistusse võtmine kuni demobilisatsiooni väljakuulutamiseni.

Mobilisatsiooni väljakuulutamise ajal väeosas (asutuses) teenistuses olevad üleajateenijad jäävad tegelikku kaitseväeteenistusse kuni selle väeosa (asutuse) rahuacgsele koosseisule üleviimiseni.

III p e a t ü k k .

Teenistusest vabastamine.

§ 12. Üleajateenija vabastatakse teenistusest:

- 1) üleajateenija enese soovil § 13 korras;
- 2) kui üleajateenija on valitud ja astub Riigikogu liikmeks;
- 3) seadusejõusse astunud kohtuotsuse põhjal, millega õigused kitsendatud või mille tagajärjeks on auastme kaotus;
- 4) distsiplinaar-karistusena, distsiplinaar-karistuse seadluses ette nähtud korras;
- 5) administratiiv-korras:
 - a) pärast mitterahuloldavat atestatsiooni, atestatsiooni seadluses ette nähtud korras;
 - b) pärast 26-nädalist vahetpidamata või pärast 30-nädalist ühe kalendriaasta jooksul korduvat kõrvalolemist teenistusekohuste täitmiselt, välja arvatud teenistusekohuste täitmisest tingitud haiguste, vigastuste ja haavamiste ning taudide ajal saadud haiguste tõttu kõrvalolemise aeg;
 - c) parandamata haiguse või vigastuse puhul, kui see ametikohuste täitmist takistab;
 - d) täie pensioni väljateenimisel, kui väeosa (asutuse) ülem vallandamise tarvilikuks peab;
 - e) vanaduse tõttu (§ 14);
 - f) koosseisu vähendamisel;
 - g) teenistuse huvides.

§ 13. Enese soovil (§ 12 p. 1) teenistusest vabaneda võib üleajateenija, kui tema on teeninud üleajateenijana vähemalt ühe aasta.

Selle juures väeosa (asutuse) ülemal on õigus:

- 1) teenistusest vabastamist sellekohase soovi esitamise päevast arvates kuni kaks kuud edasi lükata, kui see kaitseväe huvides tarvilik;
- 2) vabastada üleajateenijat tema sellekohase sooviavalduse puhul ka enne aastase tähtaja väljateenimist, kui kaitseväe huvid selle all ei kannata.

§ 14. Vanaduse tõttu (§ 12 p. 5 lit. e) teenistusest vabastada võib:

- 1) rivi-ametikohtadelt:
 - a) jao ülema või sellele vastavatelt ja vähematelt ametikohtadelt — pärast 35 a. vanadust;
 - b) rühma vanemate ja vastavatelt ametikohtadelt — pärast 40 a. vanadust, ja
 - c) kõrgematelt ametikohtadelt — pärast 45 a. vanadust;
- 2) administratiiv-ametikohtadelt — pärast 55 a. vanadust.

§ 15. Teenistusest vabastab avaldamisega oma käsukirjas:

1) teenistuse huvides (§ 12 p. 5 lit. g) — diviisi või sellele vastava asutuse ülem, väeosa (asutuse) ülema ettepanekul;

2) teistel juhtumistel — väeosa (asutuse) ülem.

§ 16. Teenistusest vabastatu arvatakse käsutus-, reserv- või maakaitseväge, või vabastatakse täiesti kaitseväeteenistuse kohustusest alustel ja korras, mis on ette nähtud kaitseväeteenistuse seaduses.

IV p e a t ü k k.

Üleajateenijate õigused.

§ 17. Üleajateenijad on vabastatud kogukonna heaks võetavast isikumaksust (RT 43 — 1926, seadus nr. 79 § 35).

§ 18. Riigi raudteedel, laevadel ja kõigil teistel riigi liikumisvahenditel sõites üleajateenijad saavad sõiduhinna alandust 50 % kõigis klassides (RT 43 — 1926, seadus nr. 79 § 34).

§ 19. Üleajateenijatele maksetakse ühekordset lisatasu:

1) iga kolmeaastase vahetpidamata teenistuse eest — kolme kuu palga suuruses;

2) iga kümneaastase vahetpidamata teenistuse eest — kuue kuu palga suuruses.

§ 20. Puhkust üleajateenijatele antakse samadel alustel ja korras nagu ohvitseridele.

§ 21. Perekonna-abiraha üleajateenijad saavad ühistel alustel riigiteenijatega.

§ 22. Haiguse korral üleajateenijad saavad teenistustasu edasi ühistel alustel riigiteenijatega.

§ 23. Koosseisu vähendamise tagajärjel madalamale ametikohale määratud üleajateenija saab oma endise ametikoha järgi teenistustasu edasi kolme kuu jooksul.

§ 24. Ametisõitride tasu üleajateenijad saavad ühistel alustel riigiteenijatega.

§ 25. Mobilisatsiooni väljakuulutamise ajal teenistuses olevad üleajateenijad, kes on teeninud üleajateenijana vahetpidamata vähemalt ühe aasta, arvates mobilisatsiooni väljakuulutamise päevast tagasi, saavad teenistustasu edasi samadel alustel nagu rahuajal.

§ 26. Üleajateenija, kelle ametikoht kaotatakse, vaba ametikoha puudumisel viiakse üle ametnikkude reservi (RT 149 — 1924, seadus nr. 97 § 13), ametnikkude reservi korralduses kindlaks määratud alustel ja korras.

§ 27. Koosseisude vähendamise tõttu teenistusest vabastatud üleajateenija, või viimase surma korral tema perekond, saab üleajateenija endise ametikoha järgi palka ja korterivarustuse raha edasi ühistel alustel ohvitseridega.

§ 28. Üleajateenija, kes vanaduse tõttu kõlblik ei ole rivi-ametikohal teenimiseks, viiakse üle vastavale vabale administratiiv-ametikohale või selle puudumisel vabastatakse teenistusest.

§ 29. Vanaduse tõttu teenistusest vabastatud üleajateenijad saavad palga ja korterivarustuse raha edasi ühistel alustel koosseisu vähendamise tõttu vabastatavatega (§ 27).

§ 30. Parandamata haiguse või vigastuse tõttu teenistusest vabastatud üleajateenija saab edasi kolme kuu jooksul teenistustasu, välja arvatud kraamivarustus, samas suuruses nagu endisel ametikohal teenistusest vabastamise päeval.

§ 31. Üleajateenija surma korral saavad tema perekonnaliikmed ja ülenevad sugulased toetusena tema teenistustasu edasi ühistel alustel ja korras riigiteenijate perekonnaliikmetega ja ülenevate sugulastega. Üleajateenija matmise kulud tasutakse ühistel alustel riigiteenijate matmise kuludega.

V p e a t ü k k.

Seadluse maksmahakkamine.

§ 32. See seadlus hakkab maksma 1. märtsist 1928 a.

Selle seadluse maksmahakkamisega kaotavad maksvuse:

- 1) Vabariigi Valitsuse poolt 11. aprillil 1920 a. vastu võetud ajutised määrused vabatahtlikult üleajateenijate rahvaväelaste kohta (RT 59/60 — 1920, seadus nr. 170);
- 2) 1869 a. S. S. K. VI r. II väljaande §§ 32—38;
- 3) surnud üleajateenijate matmise kulude katmise ja nende perekondade toetamise seadlus (RT 112 — 1927);
- 4) Vabariigi Valitsuse poolt 30. märtsil 1927 a. vastu võetud „Kaitsevägede palganormide“ lisareeglite § 6.

Riigivanem J. T õ n n i s s o n.

Sõjaminister N. R e e k.

Riigisekretär K. T e r r a s.

Avaldatud RT 52 — 1928.

Vabariigi Valitsuse poolt 6. juunil 1928 a. antud

Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.

I o s a.

Üldised määrused.

§ 1. Ohvitseride ettevalmistamine sünnib sõjakoolis, mis kuulub organisatsioonilise osana sõjaväe ühendatud õppeasutuste koosseisu.

§ 2. Õppetöö sõjakoolis vaheldub praktikaga väeosades. Kogu õppetöö vältus — s. o. teenistus noorsõdurina väeosas, viibimine sõjakoolis ja praktika väeosades — on:

- 1) neile, keda valmistatakse ette kaadriohvitserideks — mitte üle 3 aastat;
- 2) neile, keda valmistatakse ette täiendusohvitserideks — mitte üle 1 a. 2 kuu, kusjuures viimased 2 kuud loetakse õppuste arvele reservväelasi olemise ajal.

§ 3. Sõjakooli kasvandikkudeks võib vastu võtta vabatahtlikult või sunduslikult kaitseväge teenistusse astunud ajateenijaid ning üleajateenijaid, käsutus- ja reservväelasi, kes vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) vanus mitte üle 27 aasta;
- 2) täieliku keskkooli haridusega;
- 3) läbi teinud vähemalt noorsõduri õppekursuse;
- 4) oma tervisliku seisukorra ning kehaehituse poolest kõlblik riviteenistuseks ja sõjakooli astumiseks;
- 5) kellele ei ole kohtulikult määratud karistust, mis Riigikogu valimise, rahvahääletamise ja rahvaalgatamise seaduse põhjal hääleõigusest ilma jätab ega ei ole kohtu poolt määratud karistusega riigiteenistusse astumise õigusest ilma jäetud;
- 6) ei seisa kohtu ega eluurimise all ega ole ärialal maksujõuetuks tunnistatud.

§ 4. Sõjakooli komplekteerimine sünnib vabatahtlikul alusel, välja arvatud juhtumised, mis ette nähtud § 13.

§ 5. Kõik ajateenijad ja üleajateenijad, samuti käsutus- ja reservväelased, kes soovivad saada kaadri- või täiendusohvitseriks, esitavad vastava sooviavalduse sõjainistri nimele, juurde lisades järgmised dokumendid:

- 1) haridust tõendav tunnistus;
- 2) ametlikult tõestatud päevapilt;
- 3) lühikene elulookirjeldus;
- 4) sooviavaldaja allkiri, et talle ei ole kohtulikult määratud § 3 p. 5 tähendatud karistusi; et ta ei ole kohtu või eeluurimise all, ega ei ole ärialal maksujõuetuks tunnistatud;
- 5) kui kaitseliidust osa võtnud, siis vastav tunnistus maleva pääliku poolt.

Peale nimetatud dokumentide peavad alaealised, kes soovivad saada kaadriohvitserideks, esitama vanemate või eestkostjate ametlikult tõestatud nõusoleku.

Käsus- ja reservväelased lisavad eelpooltähendatud dokumentidele veel tõestatud ärakirjad kaitseväeteenistuse dokumentidest.

Sooviavaldused esitatakse: komando järjekorras — nende poolt, kes tegevas teenistuses; vahetult sõjaministri nimele kindralstaabi kaudu — kõikide teiste poolt.

§ 6. Sooviavaldused sõjakooli sisseastumiseks ühes § 5 tähendatud dokumentidega esitatakse:

- 1) üldise reeglina — 1. novembriks;
- 2) erandina — 10. detsembriks nende noorsõdurite poolt, kes on saanud soodustust teenistusaja lühendamise näol ning selletõttu astunud teenistusse hiljem.

§ 7. Sõjakoolis teenitud aeg võetakse sundusliku tegeliku teenistusaja arvele kaitseväeteenistuse seaduses ette nähtud alustel.

§ 8. Sõjakooli aspirantide klassi õpilased nimetatakse aspirantideks, kadettide klasside õpilased — kadettideks.

§ 9. Käesolev seadlus määrab kindlaks ohvitseride ettevalmistamise korra jalaväes. Teiste väelike ohvitseride ettevalmistamine sünnib selle seadluse alusel sõjaministri eriliste korralduste järgi.

II o s a.

Määrused sõjakooli klasside ja õppekavade kohta.

§ 10. Sõjakool jaguneb klassideks järgmiselt:

- 1) aspirantide klass;
- 2) kadettide nooremklass;
- 3) kadettide vanemklass.

Aspirantide klassis saavad täieliku ettevalmistuse täiendusohvitserid ning esialgse ettevalmistuse kaadriohvitserid.

Mõlemale kategooriale on selles klassis ühtlane õppus kuni eriliste katseteni, mille järele valitakse välja need, keda tuleb ette valmistada kaadriohvitserideks. Katsete üldise korra ja katsete tagajärgede hindamise alused kinnitab sõjaminister kindralstaabi ülema ettepanekul. Katsete üksikasjalik kord töötatakse välja sõjaväe ühendatud õppeasutustes ja kinnitatakse õppeasutuste ülema poolt.

Kadettide klassides antakse lõpulik ettevalmistus neile sõjakooli kasvandikkudele, kes soovivad saada kaadriohvitserideks.

§ 11. Üldised kavad õppetöö alal sõjakoolis ning aja jaotus ainete läbivõtmiseks kinnitab kindralstaabi ülem. Nende kavade alusel üksikasjalikud õppekavad töötatakse välja sõjaväe ühendatud õppeasutustes ja kinnitatakse õppeasutuste ülema poolt.

III o s a.

Sõjakooli aspirantide klassi vastuvõtmine ja määramine.

§ 12. Sõjakooli aspirantide klassi vastuvõtmine sünnib järgmiselt:

Jaauarikuu algul, pärast noorsõduri õppuse lõppu, pannakse toime katsed ning arstlik järelevaatus ajateenijatele, üleajateenijatele ja käsus- ning reservväelastele, kes on aval-

danud soovi saada kaadri- või täiendusohvitseriks. Katsete eesmärk on valida välja tarvilik arv kandidaate sõjakooli komandeerimiseks.

Katsete kord, täpne aeg ja koht, katsete kavad ja hindamise alused määratakse kindlaks sõjaministri poolt kindralstaabi ülema ettepanekul ning avaldatakse üldiseks teadmiseks iga aasta maikuus.*).

§ 13. Kui vabatahtlikult sõjakooli astuda soovijate hulgast ei leidu tarvilisel arvul kohaseid kandidaate sõjakooli aspirantide klassi komplekteerimiseks, siis sõjaminister kindralstaabi ülema ettepanekul otsustab, keda ajateenijatest määrata sõjakooli aspirantide klassi ettevalmistamiseks täiendusohvitseriks.

§ 14. Kui neil, kes soovivad vabatahtlikult astuda sõjakooli ettevalmistamiseks kas kaadri- või täiendusohvitseriks, osutuvad katsetel ühesugused tulemused, siis antakse eesõigus allpool toodud järjekorras:

- 1) Vabadusristi kavaleridele;
- 2) Vabadussõjas lahingutest osavõtnutele;
- 3) Vabadusristi kavaleride poegadele;
- 4) Vabadussõjas langenute poegadele;
- 5) Vabadussõjas haavata saanute poegadele.

IV o s a.

Õppetöö ja teenistuse üldine käik sõjakooli aspirantide klassis ning praktika väeosades.

§ 15. Jaanuarist kuni 25. juulini antakse kõikidele aspirantidele allohvitseri ja täiendusohvitseri õppust.

Selle aja kestel pannakse toime ka katsed, mille eesmärgiks on:

- 1) kontrollida kõikide aspirantide teadmisi ja oskusi;
- 2) lõpulikult välja valida neid, kes on kõlblikud ettevalmistamiseks kaadriohvitserideks;
- 3) välja valida neid, kes on kõlblikud täiendusohvitserideks.

Aspirantide teadmiste ja oskuste hindamise alused katsetel määrab kindlaks sõjaminister kindralstaabi ülema ettepanekul. Sealjuures nende kohta, kes soovivad saada kaadriohvitserideks, jäävad maksmaks § 14 tähendatud eesõigused. Üksikasjalik katsete läbiviimine sünnib sv. ühendatud õppeasutuste ülema korraldusel.

§ 16. Kõik, kes katsed edukalt sooritanud, ülendatakse noorem-allohvitserideks ning komandeeritakse augustikuu alguseks:

1) Kõlblikud ettevalmistamiseks kaadriohvitserideks — jao juhtimise praktikale väeosadesse. Ühtlasi nad omandavad kadeti nimetuse.

Väeosadest kadetid komandeeritakse tagasi sõjakooli 15. septembriks, mille järele nad lubatakse puhkusele kuni 1. oktoobrini.

2) Kõlblikud täiendusohvitserideks, pärast tutvunemist augustikuu kestva teiste väeliikidega, komandeeritakse väeosadesse jao ja rühma juhtimise praktikale alustel, mis määrab kindlaks sõjaminister kindralstaabi ülema ettepanekul.

Aspirandid, kes osutuvad katsetel nõrkadeks, s. o., kes ei ole kõlblikud täiendusohvitseriks, saadetakse kohe pärast § 15 nimetatud katseid väeosadesse praktikale jaoülema kohal kuni sundusliku teenistusaja lõpuni, mille järele nad, vastava atestatsiooni korral arvatakse reservi noorem-allohvitserina.

§ 17. Eelmise praagrahvi p. 2 tähendatud aspirandid ülendatakse lipnikkudeks pärast juhtimise praktika lõppu väeosades alustel, mis on ette nähtud ohvitseride teenistuskäigu seadluses.

*) Juhendid sõjakooli aspirantide klassi vastuvõtmise katsete korraldamiseks on avaldatud Kaitseministri käsukirja Nr. 181 — 1929 a. juures; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 99.

V o s a.

Õppetöö ja teenistuse üldine käik sõjakooli kadettide klassides ning praktika väeosades.

§ 18. Õppetöö eesmärgiks kadettide nooremas klassis on: kadetist ette valmistada juhti, kes edukalt võib täita rühmaülema kohuseid nii rahu kui sõja ajal.

§ 19. Õppetöö kadettide nooremas klassis on järgmine: 1. oktoobriki kadetid, sv. ühendatud õppeasutuste ülema korraldusel kindralstaabist saadud juhtnõõride alusel, komandeeritakse väeosadesse noorte õpetamise praktikale, kus nad viibivad kuni oktoobri kutse noorte väljaõppe lõpuni.

Veebruari algul kadetid komandeeritakse tagasi sv. ühendatud õppeasutusse, kus nad 5 kuu jooksul võtavad läbi kadettide noorema klassi õppekava, mille järele kadettidele korraldatakse katsed.

Juuliku algusest kuni oktoobrikuu alguni kadetid täidavad mitmesuguseid praktilisi õppetöid ning ühtlasi neid tutvustatakse praktiliselt teiste väeliikidega.

Kadetid, kes on edukalt läbi teinud kõik õppetööd ning juhtimise ja noorte õpetamise praktika kadettide noorema klassi kavade ulatuses, ülendatakse vanem-allohvitserideks.

§ 20. Kadetid, kes lahkuvad oma soovil kadettide nooremast klassist, võivad saada ülendatud lipnikkudeks alustel, mis on ette nähtud ohvitseride teenistuskäigu seadluses.

Kadetid, kes on edukalt läbi teinud kõik õppetööd ning juhtimise ja noorte õpetamise praktika kadettide noorema klassi kavade ulatuses ning kui nad ei soovi jätkata õppimist kadettide vanemas klassis, võivad saada ülendatud noorem-leitnantideks täiendusohvitseri õigustega, alustel, mis on ette nähtud ohvitseride teenistuskäigu seadluses.

§ 21. Õppetöö eesmärgiks kadettide vanemas klassis on: anda kadettidele niisugune ettevalmistus, et nad võiksid taktikaliselt juhtida kompaniid, koos teiste väeliikide tegevusega.

Õppetöö kadettide vanemas klassis on järgmine:

Novembrikuu algusest kuni maikuu lõpuni võetakse läbi kadettide vanema klassi kursus ja sellega seotud praktilised tööd ning korraldatakse katsed.

Juuniku algusest kuni septembrikuu keskpaigani kadetid komandeeritakse väeosadesse rühmavanema ja rühmaülema kohuste täitmise praktikale. Samal ajal neile antakse taktikalise juhtimise praktikat kompanii juhtimise alal.

Septembrikuu keskel kadetid komandeeritakse tagasi sv. ühendatud õppeasutustesse.

§ 22. Kadetid, kes on läbi teinud kõik õppetöö ja juhtimise praktika kadettide vanema klassi kavade ulatuses, loetakse lõpetanuks sõjakooli kas hästi või rahuloldavalt.

§ 23. Kadettide teadmiste ning oskuste hindamise alused katsetel (§§ 19 ja 21) ja sõjakooli lõpetamisel määrab kindlaks sõjaminister kindralstaabi ülema ettepanekul.

§ 24. Sõjakooli lõpetanud kadetid ülendatakse noorem-leitnantideks kaadriohvitseri õigustega, alustel, mis on ette nähtud ohvitseride teenistuskäigu seadluses.

§ 25. Kui kadettide vanema klassi kadett lahku sõjakoolist enne kursuse lõppu, siis võib ta ülendatud saada noorem-leitnantideks täiendusohvitseri õigustega, alustel, mis on ette nähtud ohvitseride teenistuskäigu seadluses.

VI o s a.

Kasvandikkude vabastamine sõjakoolist enne õppetöö lõppu.

§ 26. Sõjaväe ühendatud õppeasutuste ülema korraldusel vabastatakse kasvandikke sõjakoolist enne õppeaja lõppu järgmistel juhtumistel:

- 1) kui kasvandik ise esineb sellekohase sooviga;
- 2) kui haiguste või kehaliste vigastuste tõttu kasvandik arstliku komisjoni otsusega on tunnistanud riviteenistuseks kõlbmatuks;

3) kui kasvandik on nõrga edasijõudmisega õppustes, distsipliini nõuetele mittevastava ülalpidamisega või halbade elukommetega.

§ 27. Kaitseväe teenistuseks hoopis kõlbmatuks tunnistatud kasvandikud vabastatakse kaitseväe teenistusest üldistel alustel.

VII o s a.

Lõpumäärused.

§ 28. Käesolev seadlus hakkab maksma 1. oktoobrist 1928 a. kaitseväeteenistusse võetavate kodanikkude kohta.

Kõik aspirandid ja kadetid, kes on astunud sõjakooli seni maksvate määruste põhjal, lõpetavad õppetöö erireeglite alustel, mis määrab kindlaks sõjaminister.

§ 29. Tarvilikke juhtnõore käesoleva seadluse teostamiseks annab sõjaminister.

§ 30. Käesoleva seadluse maksmahakkamisega kaotab maksvuse Vabariigi Valitsuse poolt 1. aprillil 1927 a. kinnitatud „Sõjakooli kasvandikkude vastuvõtmise ja vabastamise seadlus“ (Riigi Teataja nr. 41—1927) ja S.S.K. XV.r.§§ 1020—1023, 1028—1034, 1036—1080.

Riigivanem J. T õ n i s s o n.

Sõjaminister N. R e e k.

Riigisekretär K. T e r r a s.

Juhendid Ohvitseride ettevalmistamise seadluse elluviimiseks.*)

Kaitseministri käsukiri

Nr. 181.

Tallinnas, 7. mail 1929 a.

(Kindralstaap.)

Avaldan siinjuures käsitamiseks „Juhendid Ohvitseride ettevalmistamise seadluse (RT 52 — 1928 a.) elluviimiseks“.

Minu käsukiri nr. 504 — 1928 a. lugeda maksvusetaks.

L i s a : Ülalnimetatud „Juhendid“.

M. Juhkam
Kaitseminister.

Juhendid Ohvitseride ettevalmistamise seadluse (RT 1928. a. nr. 52) elluviimiseks.

A. Sõjakooli aspirantide klassi vastuvõtmise üldine kord.

(Alus: seadluse §§ 12 ja 13.)

§ 1. Tegevas teenistuses olevatelt kaitseväelastelt Ohvitseride ettevalmistamise seadluse §§ 5 ja 6 põhjal esitatud sooviavaldused sõjakooli aspirantide klassi sisseastumiseks hoitakse väeosades kuni seadluse § 12 tähendatud katsete korraldamiseni.

Käsutus- ja reservväelaste sooviavaldused saadetakse detsembris Kindralstaabist nende väeosade ülematele, kuhu käsutus- või reservväelased peavad ilmuma katsekomisjoni. Ühtlasi Kindralstaap teatab igale sooviavalduse esitanud käsutus- ja reservväelasele, missugusesse väeosas temal tuleb ilmuda katsetele.

§ 2. Väeosaulemad saavad Kindralstaabi V osakonna ülemale sõjakooli astuda soovijate nimekirjad (ilma dokumentideta) hiljemalt 7 päeva pärast seadluse § 6 tähendatud soovivalduste esitamise tähtaega.

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 94.

§ 3. Sõjakooli aspirantide klassidesse astuda soovijatel korraldatakse väeosades katsed igal aastal 2. ja 3. jaanuaril. 5. jaanuariks väeosad annavad katsed sooritanute arvu Kindralstaapi teada, kes diviisidele teadustab, kui palju kaitseväelasi tuleb igast väeosast sõjakooli aspirantide klassi komandeerida.

§ 4. Väeosas, kus sõjakooli aspirantide klassi katsed sooritanute arv on vähem, kui väeosa peab komandeerima sõjakooli, tuleb puuduv arv täiendada väeosaülemal määramisel parematest keskkooli haridusega noortest.

§ 5. Pärast katseid nende dokumendid ühes kompüli arvamisega, kes on katsekomisjoni poolt välja valitud sõjakooli komandeerimiseks, saadetakse väeosaülemate poolt Kv. Üh. õppeasutuste ülemale.

Nende dokumendid, keda sõjakooli ei komandeerita, antakse omanikkudele tagasi.

B. Sõjakooli aspirantide klassi vastuvõtmise katsete korraldamine.

(Alus: seadluse § 12.)

§ 6. Ohvitseride ettevalmistamise seadluse (Riigi Teataja 1920. a. nr. 52) § 12 tähendatud katsetest võivad võtta osa kaitseväelased, kes:

- a) vastavad Ohvitseride ettevalmistamise seadluse § 3 nõuetele;
- b) on esitanud sooviavalduse sama seadluse §§ 5 ja 6 kohaselt;
- d) on teinud läbi noorsõduri õppekursuse.

§ 7. Katsed pannakse toime väeosaülemate korraldusel ühel ajal kõigis rügementides, üksikutes pataljonides, suurtükiväegruppides ja neile vastavates üksustes, milledes teenib sõjakooli astuda soovijaid.

Käsutus- ja reservväelased võtavad osa katsetest ühes tegevas teenistuses olijatega.

§ 8. Enne katseid väeosades pannakse toime arstlik järelevaatus; katsetele lastakse ja sõjakooli võetakse vastu ainult neid, kes oma tervisliku seisukorra ja kehaehituse poolest on kõlblikud riviteenistusse.

§ 9. Katsed on järgmised:

- a) kirjalik töö eesti keeles kodumaa ajaloo või geograafia alal või üldteem;
- b) rivi alal;
- d) kehalistes võimetes.

§ 10. Katsete teemid ja kavad saadetakse katsetamise päevaks väeosaülematele Kindralstaabist.

Kirjaliku töö täitmiseks antakse aega kolm tundi, kusjuures ei ole lubatud tarvitada mingisuguseid allikaid.

§ 11. Tegevas teenistuses olijate kehaliste võimete hindamiseks võetakse aluseks noorte kursuse lõpul korraldatud katsetel saadud tagajärjed.

Käsutus- ja reservväelastele, kelle kehaliste võimete kohta puuduvad andmed, tuleb korraldada katsed noorte kehaliste võimete hindamise tabeli (Ü. Ö. 4, lhk. 60) järjekorra nr.nr. 5, 8 ja 10 all tähendatud aladel.

§ 12. Kehaliste võimete hindamise tabelis tähendatud väga hea tuleb lugeda 12, hea — 9, rahuldav — 6 ja nõrk — 3.

Kehaliste võimete keskmise balli saamiseks tuleb üksikute alade hindamisel saadud numbrite summa jagada alade arvule.

§ 13. Katsete korraldamiseks ja kirjalikkude tööde hindamiseks tuleb väeosades moodustada vähemalt kolmeliikmeline komisjon, mille esimeheks on väeosa ülem või tema abi. Komisjoni tööst võtavad osa võimaluse korral Kindralstaabi ja diviisiülemate poolt määratud esindajad.

Katsekomisjoni võib koopteerida kohaliku keskkooli eriala õpetajaid koolivalitsuse soovitusel. Tasumaksmine neile sünnib „Kv. üh. õppeasutuste õppejõudude tasu seadluse“ (R.T. nr. 79 — 1926. a.) § 11 põhjal.

§ 14. Kompaniiülemad, kelle kompaniis teenivad sõjakooli astuda soovijaid, on kohustatud esitama katsekomisjonile oma arvamise nende kui kv. tulevase juhi kõlblikkuse kohta sõjakooli komandeerimiseks. Selle kompüli arvamise väeosaülemad saavad ka K. ü. ö. ülemale nende kaitseväelaste kohta keda sõjakooli komandeeritakse.

§ 15. Tarviliku arvu kandidaate sõjakooli komandeerimiseks väeosaulem valib välja nende hulgast:

- kelle kirjalikud tööd on komisjoni poolt hinnatud vähemalt rahuldavateks;
- kelle kehaliste võimete keskmine ball on vähemalt 8;
- keda väeosaulem loeb kõlbulikuks sõjakooli komandeerimiseks.

D. Alused aspirantide teadmiste ja oskuste hindamiseks aspirantide klassi lõpetamisel ja vastuvõtmine kadettide nooremasse klassi.

(Alus: seadluse §§ 10 ja 15.)

§ 16. Kadettide nooremasse klassi astujate teadmiste hindamisel võetakse aluseks aspirantide klassi lõpetamise katsete tulemused, nende atestatsioon ja peale selle korraldatakse tarbekorral võistluskatsed 1—2 aines Kv. üh. õppeasutuste ülema määramisel.

§ 17. Aspirantide klassi lõpetamisel kõik aspirandid, kes soovivad jätkata õppimist sõjakooli kadettide klassides, et saada kaadri-ohvitseriks, esitavad sellekohase kirjaliku soovivalduse Kv. üh. õppeasutuste ülemale, ära tähendades, missuguse väeliigi kaadri-ohvitseriks nad soovivad saada.

§ 18. Kindralstaabi V os. teatab 1. maiks Kv. üh. õppeasutuste ülemale arvu, kui palju kadette tuleb vastu võtta kadettide nooremasse klassi, ja kuipalju vastuvõetutest tuleb ette valmistada iga väeliigi alal.

Kui mõnest väeliigist kadettide noor. klassi sisseastumise katsed sooritab väiksem arv kaitseväelasi, kui selles väeliigis on ette nähtud kaadri-ohvitseride ettevalmistamiseks, siis puuduva arvu võib täiendada kadettidega teistest väeliikidest.

§ 10. Ühistel alustel aspirantide klassi lõpetajatega võetakse vastu neid kaitseväelasi, kes on varem lõpetanud aspirantide kursused, kusjuures:

- kaitseväelased, kes on lõpetanud aspirantide kursused (klassi) rohkem kui kolme aasta eest, võtavad osa aspirantide klassi lõpukatsetest ühes aspirantide klassi õpilastega;
- kaitseväelased, kes on lõpetanud aspirantide kursused (klassi) vähem kui kolme aasta eest, aspirantide klassi lõpukatsetest osa ei võta, vaid nende teadmiste hindamise aluseks võetakse aspirantide kursuse (klassi) lõpetamisel saadud tulemused.

§ 20. Kõik kaitseväelased, väljaspool sõjakooli, kes soovivad astuda sõjakooli kadettide nooremasse klassi, esitavad vastavad sooviavaldused Ohv. ettevalm. seadluse § 5 ettenähtud korras hiljemalt 1. aprilliks.

J. Tõrvand

Kindralstaabi kindral-major, Kindralstaabi ülem

A. Kasekamp

Kolonel-leitnant, Kindralst. VI osak. ülema kt.

Avaldatud RT 7 — 1927.

Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 1927 a. kaitseväeteenistuse seaduse § 46 põhjal kinnitatud

Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. „A“.

I.

Haigused ja kehalised puudused annavad kaitseväeteenistuse seaduses § 2 p. 1 lit. a, b ja c nimetatud isikutele õiguse kas kaitseväeteenistusest täiesti vabaneda, rivitu teenistusse või maakaitseväe III järku määratud saada või õigustavad neile isikutele tegelikku kaitseväeteenistusse astumiseks ajapikenduse andmist järgmiselt:

1. Nõrk kehaehitus ehk ilmne üldine füüsiline kidurus, mis avaldub kondikava ja lihastiku halvast arengus, kitsas rinnas, üksikute kehaosade ebaproportsionaalses chituses, üldiste kaitsepindade loiuses ja kahvatuses, nahaaluses rasvakihhi puudumises, vanusele mittevastavas kasvus. Sügavad ja ravima-
1. Rivitu teenistusse.

- tud üldise toitumuse korratused, mis tekkinud läbipõetud raskete ja pikaldaste haiguste või krooniliste mürgituste tagajärjel — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
2. Üldine rasvumine, mis takistab riviteenistuse kohuste täitmist.
 3. Addisoni tõbi.
 4. Suhkru- ja suhkruta liigkusesus (Diabetis mellitus ja insipidus) — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
 - 4-a. P. 4 tähendatud haigus kergel kujul.
 5. Elevanditõbi (Elephantiasis).
 6. Pidalitõbi.
 7. Limaturse (Myxoedema).
 8. Selge mahnäärmete tuberkuloos, ühendatud näärmete mädanemise või kõdunemisega või nende paistetisega üldisel toitumuse langemisel.
 9. Tervistumatu kloroos, ebakloroos, progresseeruv pahaloomuline kehveresus ja veritsustõbi (haemophilia) — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
 10. Healoomulised kasvajad, kui nad tähtsaid orgaane märksa rõhuvad või liigete liikumist takistavad.
 - 10-a. Healoomulised kasvajad, kui nad eksitavad pea-, keha- ja jalakatteid ning relvu kandmast.
 11. Pahaloomulised kasvajad igal kujul ja arenemise astmel.
 12. Idiotism, sünnipärane nõdrameelsus ja ilmne vaimline arenematus.
 13. Pikaldased ja parandamatud vaimuhaigused igal kujul ja arenemise astmel.
 14. Langetõbi — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
 15. Pikaldane tantsutõbi (chorea) ja muud kestvad kramplised häired — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
 16. Raskel kujul hüsteeria ja muud rasked neuroosid — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
 - 16-a. P. 16 tähendatud haigused ilma halvatuste ja sagedate hoo-gudeta.
 17. Basedovi tõbi.
 - 17-a. Basedovi tõbi kergemal kujul.
 18. Halvatus igal kujunemise astmel (paralysis, paresis) ja muud liikumise häired, mis olenevad kesk- või pindmise ergukava püsivatest orgaanilistest muutustest — pärast järelkatsumist ravimisasutuses või kui selgelt nähtavad halvatusobjektiivsed andmed on olemas.
 - 18-a. Mitte progresseeruvad pareesid või muud liikumishäired kergemal kujul.
 19. Progressiivne lihaste atroofia, progressivne näo atroofia (atrophia et hemiatrophia facialis progressiva), kui ka muud degeneratiivsed lihaste toitumusehäired raskel kujul.
 20. Närvipõletikud ja neuralgiad, mis takistavad riviteenistuse kohuseid täitmast — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
 21. Akromegaalia.
 22. Söötraig (lupus vulgaris), mycosis fungoides, arvurikas mol-luscum, pemphigus chronicus, sclerodermia, prurigo, ichty-osis ja psoriasis vulgaris universalis — raskel kujul.
2. Rivitu teenistusse.
 3. Vaba.
 4. Vaba.
 - 4-a. III järgu maa-kaitsevärke.
 5. Vaba.
 6. Vaba.
 7. Vaba.
 8. Vaba.
 9. Vaba.
 10. Vaba.
 - 10-a. Rivitu teenistusse
 11. Vaba.
 12. Vaba.
 13. Vaba.
 14. Vaba.
 15. Vaba.
 16. Vaba.
 - 16-a. III järgu maa-kaitsevärke.
 17. Vaba.
 - 17-a. III järgu maa-kaitsevärke.
 18. Vaba.
 - 18-a. III järgu maa-kaitsevärke.
 19. Vaba.
 20. Rivitu teenistusse.
 21. Vaba.
 22. Vaba.

23. Punktis 22 loetletud haigused kergemal kujul, kui ka muud pikaldased tervestumatud või raskelt ravitavad nahahaigused. 23. Rivitu teenistusse.
24. Pikaldased luesi, skorbuudi või tuberkuloosi paised (ulcera), vanad tõmbsoonte sõlmelised paised (varices ulcerosae), mille arstimatus ravimisasutuses kindlaks tehtud. 24. Vaba.
25. Kudede külge kasvanud haavaarmid, kui nad liigete vaba liikumist, riiete või jalatsite kandmist eksitavad. 25. Rivitu teenistusse.
26. Pikaldane reumatism, liigendite moonutatav põletik ja podagra, kui mainitud haigused liigendeid, lihaseid ja künnapuid püsivalt rikuvad ja muid orgaanilisi järeldusi tekitavad. 26. Vaba.
27. Luude, kõhrete, lihaste ja küünapute pikaldased tõbed, mis raskendavad hingamist, takistavad liigete vaba liikumist, riiete, jalatsite ja peakatte kandmist. 27. Vaba.
28. Pealuu sünnipärased defektid või kontaine kaotus, kui kont-
armi asemele köitkoeline arm kasvanud. 28. Vaba.
- 28-a. P. 28 tähendatud defektid — haigusliste nähtuste puudu-
misel. 28-a. III järgu maa-
kaitsevække.
29. Silmmunade katmiseks laude puudulikkus. 29. Vaba.
30. Ravimatu silmlaude äärte põletik ühes lauäärte paksenemi-
sega, laude sisse- või väljapoole pöördumine, silmaripsmete
loomuvastane kasv silmamuna poole, mis silma pikaldast põ-
letikku alal hoiab, kui nägemise teravus selle juures on alla 0,5. 30. III järgu maa-
kaitsevække.
- 30-a. Kui nägemise teravus p.30 loetletud haiguste juures on üle 0,5. 30-a. Rivitu teenistusse.
31. Silmlaude armid, mis silma sarvnaha ja limanaha pikaldast
põletikku alal hoiavad. 31. Vaba.
- 31-a. P. 31 tähendatud puudused kergemal kujul. 31-a. III järgu maa-
kaitsevække.
32. Silmlaude köitkile ilmne marjahaigus (trachoma) sügava
infiltratsiooniga iseäranis ülemineku voltides. 32. III järgu maa-
kaitsevække.
33. Ilmne silma köitkile pikaldane katarr nibude ehk follikulite
märksa ebaloomulise kasvu ja paistetusega — pärast järel-
katsumist ravimisasutuses. 33. Rivitu teenistusse.
34. Silmlaude kokkukasve üksteisega või silmamunaga ühes
silmas või mõlemis, kui see nägemist vähendab või silmade
liikumist märksa piirab. 34. Vaba.
35. Pisaruuris või pisarate püsiv vool, mis pisartorude ravima-
tustest haigustest oleneb. Viimasel juhusel — pärast järel-
katsumist ravimisasutuses. 35. Rivitu teenistusse.
36. Eelmine stafüloom silma valges või sarvnahas, kuigi ühes
silmas. 36. Vaba.
- 36-a. P. 36 tähendatud puudused, kui nägemise teravus teises
silmas mitte alla 0,5 on korrigeeritud. 36-a. III järgu maa-
kaitsevække.
37. Kui üks silm pime, teisel aga nägemise teravus korrigeeri-
matult alla 0,5.
M ä r k u s. Pimedaks loetakse, kui nägemise teravus alla
1/200. 37. Vaba.
- 37-a. Kui nägemise teravus korrigeeritud parema nägemisega
silmas alla 0,3.
M ä r k u s. Korrektsioonil ei või olla — nägemise teravu-
sest olenematult — lühikenägemine üle 7,0
D ja astigmatism üle 3,0 D, kaugenägemine
aga peale 30 eluaasta üle 4,0 D. 37-a. Vaba.

- 37-b. Isikud, kellel lühike- või kaugenägemine või astigmatism suuremal määral, kui p. 37-a märkuses lubatud, kui nägemise teravus neil korrigeeritult ei oleks rivitute omast vähem ja silma põhi oleks rasketest komplikatsioonidest vaba.
- 37-c. Kui nägemise teravus mõlemas silmas alla 0,3, kuid sellel erandlisel tingimisel, et tähendatud nägemise teravuse nõrgenemine oleneb täielikult kiirimurdvate olluste tumenemisest, mitte aga refraktsiooni anomaaliast.
- 37-d. Kui üks silm pime, teise silma nägemise teravus aga korrigeerimatult mitte alla 0,5.
- 37-e. Kui nägemise teravus korrigeeritult parema nägemisega silmas alla 0,5, kuid mitte alla 0,3.
- 37-f. Kui nägemise teravus mõlemas silmas alla 0,5, kuid mitte alla 0,3 ja kui see nägemise teravuse puudulikkus kiirimurdvate olluste püsivatest tumestustest oleneb.
38. Kõik pikaldased ravimatud uveaal trakti, tsiliaar-aparaadi, võrkkeele ja nägemisnärvi haigused — nägemise teravusest hoolimatult — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
39. Silmlaude ja silmmuna liigutusnärvide püsiv halvatus (ptosis või lagophthalmus) pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
40. Alaline tugev kõõrdumine, kui otsevaatamisel kõõrduva silma sarvnahk silmapilu välist või sisemist nurka puudutab.
41. Tugev silma tõmblemine (nystagmus), kui nägemise teravus mõlemas silmas alla 0,5.
- 41-a. Tugev silma tõmblemine, kui nägemise teravus — kuiigi ühes silmas — üle 0,5.
42. Mõlema kõrva lesta puudumine.
- 42-a. Mõlema kõrva sünnipärane avausetus või kõrvatorude täielik kinnikasv.
- 42-b. P. 42-a tähendatud puudused, kui kuulmine küllalt rahuldav.
43. Keskkõrva pikaldane põletik nibuja jätke (processus mastoideus) sööbijaga, kolesteatoomi või polüüpidega.
- 43-a. P. 43 tähendatud haigus, kui kuulmine küllalt rahuldav.
- 43-b. Keskkõrva pikaldane põletik atticus'e sööbijaga.
- 43-c. Keskkõrva pikaldane põletik ilma p.p. 43 ja 43-a mainitud haigusliste muutusteta.
44. Kuulmenaha kuivad defektid sel tingimisel, kui kuulmine tunduvalt vähenenud.
45. Kurdid või väga nüri kuulmisega, kui ühe meetri kauguseni harilist juttu ei kuule.
- 45-a. Nüri kuulmine, kui harilist juttu ühe meetri kauguselt kuuleb, aga viie meetri kauguseni ei kuule.
- 45-b. Ühest kõrvast kurdid.
46. Nina luude, kõhrete ja pehmete osade hävinemine või puudus, kui nad nina raskelt moonutavad. Nina sõõrmete kokkukasv. Otsa, ülemise lõualuu, sõel- ja talbluu urke pikaldased haigused, mis tekitavad mädajooksu või halba haisu ja haisnohu (ozaena).
47. Scleroma respiratorium, kui ka muud püsivad kurgu, kõri ja nina haigused, kui nad hingamist või neelamist tõsiselt raskendavad.
- 37-b. III järgu maa-
kaitsevähke
- 37-c. Vaba.
- 37-d. Rivitu teenistusse.
- 37-e. Rivitu teenistusse.
- 37-f. Rivitu teenistusse.
38. Vaba.
39. Vaba.
40. Rivitu teenistusse.
41. Vaba.
- 41-a. Rivitu teenistusse.
42. Rivitu teenistusse.
- 42-a. Vaba.
- 42-b. III järgu maa-
kaitsevähke.
43. Vaba.
- 43-a. III järgu maa-
kaitsevähke.
- 43-b. Vaba.
- 43-c. Rivitu teenistusse.
44. Rivitu teenistusse.
45. Vaba.
- 45-a. Rivitu teenistusse.
- 45-b. Rivitu teenistusse.
46. Rivitu teenistusse.
47. Vaba.

48. Parandamatud huulte ja põskede igemete külge kasvamine, keele kinnikasve või osaline kaotus, kurgu purje ja ka lõualuude vead ja häired, kui ükski neist närimist, neelamist või hääldamist takistab. 48. Vaba.
49. Keele funktsioone takistavad kasvavad, paisnemine (ulceratio) ja muud orgaanilised keele rikked. 49. Vaba.
50. Kogelemine raskel kujul ühenduses keha krambiliste tõmmetega ja kõnelemise võimatusega — pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 50. Vaba.
- 50-a. Kogelemine keha krambiliste tõmmetega ja selguseta kõnelemisega — pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 50-a. Rivitu teenistusse.
51. Tummad ja kurtummad — pärast tõendavate teadete saamist haige kodukohast või järelkatsumist ravimisasutuses. 51. Vaba.
52. Püsivad välised sülguurised. 52. Vaba.
- 52-a. P. 52 tähendatud puudused kergel kujul. 52-a. III järgu maa-
kaitsevähke.
53. Liht ehk kahekordne jänsemokk, kui lõhe ulatab üle kogu huule laiuse, hundikurk ja lõpuspilude kokkukasvamatus. 53. Rivitu teenistusse.
54. Vähemalt kümne hamba puudumine ühes lõualuus või neljateistkümne hamba puudumine kahes lõualuus ja toitumus langenud. 54. Rivitu teenistusse.
- M ä r k u s. Puuduvaks hambaks loetakse ka niisugune hammas, mille suurem jagu sööbijast purustatud. Tarkus- ja kunsthambaid arvesse ei võeta.
55. Kõverkael või kaela piiratud liikuvus, kui need puudused kaelalülide või pehmete osade loomuvastasest arenemisest või orgaanilistest riketest olenevad. 55. Rivitu teenistusse.
56. Parandamatu hõõstik (struma), mis takistab vormiriideid kandmast või põhjustab funktsionaalseid häireid — viimase puhul pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 56. Vaba.
57. Kõri ja hingetoru orgaanilised rikked, kui nad kõnelemist, hingamist või neelamist raskendavad. 57. Vaba.
58. Söögitoru märksa kitsenemine ja sopilised laienemised. 58. Vaba.
59. Lühenenud või kõverdunud rangluud või küljeluud, mis takistavad hingamist, liikumist, riiete ja relvade kandmist. 59. Rivitu teenistusse.
60. Tiisikus, pikaldane kopsupõletik ja pikaldane rinnakelme põletik. 60. Vaba.
- 60-a. P. 60 tähendatud haigused mitte progresseeruvad, hästi kompenseeritud ja ilma komplikatsioonita. 60-a. III järgu maa-
kaitsevähke.
61. Hingamistorude pikaldane katarr toitumuse langemisega ja kopsu emfüseem, mis riviteenistust takistab. 61. Rivitu teenistusse.
62. Bronhiaalne astma — pärast järelkatsumist ravimisasutuses ja kopsuemfüseem raskel kujul. 62. Vaba.
63. Südame, südamepauna, aorta ja kopsutuiksoone orgaanilised rikked. 63. Vaba.
- 63-a. P. 63 tähendatud rikked hästi kompenseeritud. 63-a. III järgu maa-
kaitsevähke.
64. Suurte soonte aneurüsmid, kui aneurüsmi ravimatus kindlaks tehtud haigemajas. 64. Vaba.
65. Maksa, põrna, mao, soolte, neerude ja muude kõhu ja niute elundite orgaanilised haigused, mis nende korralikku talitust takistavad või üldise toitumuse häireid põhjustavad. 65. Vaba.

66. Kohaldamatud ja opereerimatud naba ja kubeme songad. 66. Vaba.
 M ä r k u s 1. Songad kergemal kujul riviteenistusest ei vabasta, vaid neid opereeritakse haige soovil haigemajas riigi kulul.
- M ä r k u s 2. Soovijatel jääb õigus tarvilist songa operatsiooni erahaigemajas oma kulul teha lasta.
67. Päraka kõigi kihtide väljalange ilma iseäralise pingutuseta: 67. Vaba.
 uruaugu parandamatu uuris — pärast järelkatsumist ravimisasutuses; päraka või uruaugu kitsenemine.
68. Hemorroidid ravimatul raskel kujul — pärast järelkatsumist 68. Vaba.
 ravimisasutuses.
69. Loodusvastane uruauk. Väljaheite uuris. 69. Vaba.
70. Suguti kaotus, kusiti (urethra) võrsumise rikked (epispadia ja 70. Vaba.
 hypospadia), mis puhtusetust tekitavad; kusepõie võrsumise rikked (ectopia), naba ja kusepõie uurised, kusiti uuris, mis asub suguti juures ja keskkoha vahel.
71. Kuseteede kivitõbi, kusiti parandamatu ja märksa suur 71. Vaba.
 kitsus — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
72. Kusepidamatus — pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 72. III järgu maa-
 kaitsevähke.
73. Munandi — kuigi ühe — püsimine kubeme kanalis. 73. Rivitu teenistusse.
74. Munandi või seemnekõisiku vesitõbi ravimatul kujul, kui 74. Vaba.
 oma suurusega liikumist või riiete kandmist takistab.
 M ä r k u s. Toimida p. 66 märkustele vastavalt.
75. Seemnekõisiku tõmbsoonte sõlmeline laienemine, mis käi- 75. Rivitu teenistusse.
 mist või riiete kandmist eksitab.
76. Munandi, munandi manuse, seemnekõisiku ja munandikoti 76. Vaba.
 kasvavad või nende püsivad haigustused, mis käimist ja riiete kandmist takistavad.
77. Selgroo võrsumise rikked, selgroo pikaldased haigused ja 77. Vaba.
 märksa suured vormimuutused; niuete kõverused või muud vormimuutused.
- 77-a. Kergemal kujul võrsumise rikked ja vormimuutused. 77-a. III järgu maa-
 kaitsevähke.
78. Peo või jalapõia puudumine. 78. Vaba.
79. Lõpundite kõverdused või lühendused, mis takistavad vaba 79. Rivitu teenistusse.
 liikumist, riiete ja jalatsite kandmist, nagu: 1) üks jalg teisest 3 kuni 4,5 sm lühem, 2) „O“ jalad (genu varum), kui sirgelt seistes põlvede vahe 13 kuni 18 sm lai, 3) „X“ jalad (genu valgum), kui sirgelt seistes kandade vahe 9 kuni 13 sm.
- 79-a. Suuremad sellased puudused ja vead, kui p. 79 tähendatud. 79-a. Vaba.
80. Suurte liigendite liikumatus või vähene paenduvus nende 80. Vaba.
 pikaldaste haiguste tagajärjel; vanenenud ja sagedasti korduvad nikastused (luxatio), ebaliigendid, tolknev liigend; võõriti kokkukasvanud luumurded, kui nad lõpendite funktsioone takistavad.
81. Püsiv — kuigi ühe — lõpendi atroofia, mis selle funktsioone 81. Vaba.
 nähtavalt takistab — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
82. Pöidla või kahe sõrme puudumine ühel käel või ühe sõrme 82. Rivitu teenistusse.
 puudumine kummalgi käel.
 M ä r k u s. Sõrm loetakse puudevaks, kui pöidlal puudub küüslülilija muudel sõrmedel kaks lüli.

- 82-a. Rohkem sõrmede puudumine kui p. 82 tähendatud. 82-a. III järgu maa-
kaitsevähke.
82. Ühe sõrme püsiv kõnksus või täieline liikumatus. 83. Rivitu teenistusse.
- 83-a. Kahe ja rohkem sõrmede püsiv kõnksus või täieline liikumatus. 83-a. III järgu maa-
kaitsevähke.
84. Parema või vasaku käe pöidla kokkukasve nimetissõrmega või parema käe nimetissõrme kokkukasve keskmise sõrmega. 84. Rivitu teenistusse.
85. Tõmbsoone sõlmeline laienemine vastava naha õhenemisega ühel või mõlemal alumisel lõpendil. 85. Rivitu teenistusse.
86. Kompööid (pes varum), lamppööid (p. plano-valgus), püstpööid (p. equinus) ja kandpööid (p. calcaneus). 86. Rivitu teenistusse.
87. Suure varba puudumine ühes esimese labajalaluu pähikuga või väikse varba puudumine ühes viienda labajalaluu pähikuga või kolme muu varba puudumine. 87. Rivitu teenistusse.
- 87-a. Rohkem varvaste kui p. 87 tähendatud puudumine. 87-a. Vaba.
88. Liigsõrmed ja liigvarbad; sõrmede või varvaste kõverdused ja kõnksused, kui nad käte või jalgade vaba liikumist eksitavad. 88. Rivitu teenistusse.
89. Kui läbivaadataval haigus või puudus on, mis nimekirja pp. 1—88 ette nähtud ei ole, mis teda aga komisjoni ühemeelse arvamise järele kas riviteenistuseks või üldse kaitsevæeteenistuseks kõlbmatuks teeb, on komisjonil õigus läbivaadatavat oma ühemeelse otsuse järele kas riviteenistusest või üldse kaitsevæeteenistusest vabastada. Komisjon on aga kohustatud ülevaate aktis või tunnistuses haigust või viga kirjeldama ja oma otsust lühidalt põhjendama.
90. Komisjonil on õigus tarbekorral anda terviselistel põhjustel kaitsevæeteenistuse seaduse („R. T.“ nr. 43 — 1926 a.) §§ 44 ja 45 ette nähtud ajapikendust tegevasse teenistusse ilmumiseks käesoleva nimekirja punktide 1, 8, 16, 17, 18, 19, 20, 27, 31, 32, 60, 61, 62, 65, 80 ja 89 järele.

II.

Käesolev nimekiri hakkab maksma 1. jaanuarist 1927 a. Tema maksmahakkamisega kaotab oma maksvuse väeteenistuse kohustuse seaduse § 46 põhjal sise- ja sõjaministeeriumi poolt välja antud nimekiri lit. „A“ („R. T.“ nr. 97/98 — 1919 a.) ühes hilisemate muudatuste ja lisaga („R. T.“ nr. 82 — 1921 a. ja „R. T.“ nr. 1 — 1922 a.).

Riigivanem J. Teemant.

Sõjaminister J. Soots.

Riigisekretär K. Terras.

Avaldatud RT 36 — 1927.

Vabariigi Valitsuse poolt 30. märtsil 1927 a. kaitsevæeteenistuse seaduse § 46 põhjal kinnitatud

Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. „B“.

I.

Haiguste ja kehaliste puuduste tõttu vabastatakse ohvitser, arste ja sõjavæe-ametnikke kaitsevæeteenistusest või määratakse neid rivitu teenistusse järgmiselt:

1. Parandamatud ja pikaldased vaimuhaigused, kesk- ja pindnärvikava püsivatest muutustest tingitud haigused raskel 1. Vaba.

- kujul, rasked neuroosid ja lihaste progressiivsed atroofiad — kui mainitud haiguste kohta on olemas selged ja kindlad objektiivsed andmed või pärast järelkatsumist ravimisasutuses.
- 1-a. Vähem raskemal kujul kui p. 1 tähendatud neuroosid, neuralgiad ja pareesid — pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 1-a. Rivitu.
2. Kui üks silm pime ja teise silma nägemise teravus korrigeerimatult alla 0,5. 2. Vaba.
- M ä r k u s. Pimedaks loetakse, kui nägemise teravus on alla 1/200.
3. Kui nägemise teravus korrigeeritult parema nägemisega silmas alla 0,3. 3. Vaba.
4. Kui üks silm pime, teise silma nägemise teravus aga korrigeerimatult mitte alla 0,5. 4. Rivitu.
5. Kui nägemise teravus korrigeeritult parema nägemisega silmas alla 0,5, kuid mitte alla 0,3. 5. Rivitu.
6. Silmamunade katmiseks laude puuded. 6. Vaba.
7. Silmalaude sisse või väljapoole pöördumine ja ripsmete silmamuna poole loomuvastane kasv, mis silmade pikaldast põletikku alal hoiab ja nägemise teravus seejuures on alla 0,5 ning loetletud haigused ravimatud. 7. Vaba.
- 7-a. Kui nägemise teravus p. 7 loetletud haiguste puhul on üle 0,5. 7-a. Rivitu.
8. Silmalaude ravimatud armid, mis silma sarv- ja limanaha pikaldast põletikku alal hoiavad. 8. Vaba.
9. Ilmne silma köitkile pikaldane ravimatu katarr nibude ehk follikulite tunduvalt ebaloomulise kasvu ja paistetusega — pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 9. Rivitu.
10. Silmalaude kokkukasve üksteisega või silmamunaga ühes või mõlemas silmas, kui ta nägemist tunduvalt vähendab või silmade liikumist märksa piirab. 10. Vaba.
11. Ühest kõrvast kurt ühes teise kõrva kuulmise tunduva nürinemisega; kurt või sel määral nõrga kuulmisega, et harilist juttu ühe meetri kauguseni ei kuule. 11. Vaba.
12. Nüri kuulmine, nii et harilist juttu ühe meetri kauguselt kuuleb, aga viie meetri kauguseni ei kuule; ühe kõrva kuulmise täielik puudumine. 12. Rivitu.
13. Keskkõrva pikaldane põletik nibuja jätke või atticus'e sööbijaga, kolesteatoomi või polüüpidega. 13. Vaba.
- 13-a. Keskkõrva pikaldane põletik ilma p. 13 tähendatud haiguslike muutusteta. 13-a. Rivitu.
14. Näo, nina, kaela, suulae, kõri, hingetoru, kurgu ja söögitoru ravimatud haigused, suuremad vigastused ja defektid, mis elule tähtsate talituste häiretega ühendatud või märksa nägu moonutavad. 14. Vaba.
- 14-a. Punkt 14 tähendatud haigused ja vigastused kergemal kujul, ent siiski eluliste talituste häireid põhjustavad. 14-a. Rivitu.
15. Avalik tiisikus ja raskeid tervise korratusi tekitavad pikaldane kopsu ja kopsukelme põletik ning muud hingamisteede orgaanilised haigused. 15. Vaba.
- 15-a. Hästi kompenseeritud, mitte aktiivne kopsu tuberkuloos, pikaldane hingamistorude katarr, kopsu krooniline põletik, emfüseem ja kopsukelme pikaldane põletik, kui nad rivis teenimist takistavad. 15-a. Rivitu.

16. Südame, südamepauna, aorta ja kopsutiiksoone orgaanilised rikked suurte veresoonte anöürismid ning hüpertonia, kui eel loetletud haigused küllalt haiguslisi nähtusi tekitavad. 16. Vaba.
- 16-a. Hästi kompenseeritud südame orgaanilised haigused, ebaloolumuline üldine rasvumine ja enneaegne arterioskleroos. 16-a. Rivitu.
17. Ravimatu kloroos, ebakloroos, progresseeruv pahaloolumuline kehvvveresus ja veritsustõbi — pärast järelkasumist ravimisasutuses. 17. Vaba.
18. Addisoni tõbi. 18. Vaba.
19. Elevantitõbi. 19. Vaba.
20. Pidalitõbi. 20. Vaba.
21. Scleroma respiratorium. 21. Vaba.
22. Limaturse. 22. Vaba.
23. Basedovi tõbi raskel kujul. 23. Vaba.
24. Söötraig, mycosis fungoides, arvurikas molluscum fibrosum, pemphigus chronicus, sclerodermia, prurigo, ichtyosis, psoriasis vulgaris universalis ja muud pikaldased ravimatud nahahaigused, kui nad rasketele üldise iseloomuga häiretele põhjuseks — pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 24. Vaba.
- 24-a. Punktis 24 tähendatud haigused kergemal kujul, kuid siiski rivis teenimist takistavad — pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 24-a. Rivitu.
25. Maksa, põrna, mao, soolte, neerude ja muude kõhu ning niuete elundite orgaanilised haigused ühenduses nende talituste raskete häiretega või üldise toitmise ilmse korratusega. 25. Vaba.
- 25-a. Punktis 25 loetletud pikaldased haigused kergemal kujul, kuid siiski rivis teenimist takistavad. 25-a. Rivitu.
26. Päraka kõigi kihtide väljalange ilma iseäralise pingutuseta, uruaugu ravimatud uurised ja päraka või uruaugu kitsenemine; ravimatul kujul rasked põletikku ja verejooksu tekitavad hemorroidid. 26. Vaba.
27. Kohaldamatud ja opereerimatud songad. 27. Vaba.
28. Pikaldased kusetee haigused, kusejuhede haigused, põie kivindid ja kasvajad, põie põletik, kusiti kitsenemine ja eesnäärme haigused — mis kusemise häireid põhjustavad — pärast järelkatsumist ravimisasutuses. 28. Vaba.
29. Munandi või seemnekõisiku ravimatud haigused, mis käimist ja riiete kandmist takistavad. 29. Vaba.
30. Pahaloomulised kasvajad igasugusel kujul ja arenemise astmel, samuti ka healoomulised kasvajad, kui nad oma suurusega tähtsaid orgaane rõhuvad ja liigete tegevust, peakatte, riiete või jalatsite kandmist takistavad. 30. Vaba.
31. Sõlmelised paised ja põletikud, suured vananenud paised (ulcera) ja uurised luu sööbija või nekroosi tagajärjena — ravimatul kujul. 31. Vaba.
32. Kudede külge kasvanud armid, mis liigete vaba liikumist või tarvitamist, riiete või jalatsite kandmist eksitavad. 32. Vaba.
33. Märksa suured selgroo kõverdused, rangluu ja küljeluude lühendused või kõverdused, mis hingamist takistavad või muude raviatute raskete tagajärgedega ühenduses. 33. Vaba.

34.	Liigendite moonutav põletik ja podagra ühenduses liigendite ja lihaste kangestuse või kõnksusega ja muude orgaaniliste tagajärgedega, samuti suurte liigendite puudulik liikuvus või liikumatus armide, tursete ja pähikute kokkukasve ja liigendite vesitõve tagajärjel.	34. Vaba.
34-a.	Suurte liigendite piiratud või loomuvastane liikuvus, mis ravis teenimist takistab — pärast järelkatsumist raviasutuses.	34-a. Rivitu.
35.	Vananenud suurte liigendite luksatsioonid ja mitte täielikult paranenud luumurded eballiigendite tekkimisega.	35. Vaba.
36.	Liigendite korduvad luksatsioonid.	36. Rivitu.
37.	Ühe käe kaotus või täieline töövõimetus käe pikaldaste luu, lihaste, kõõluste või närvide haiguse tagajärjel.	37. Vaba.
38.	Ühe jala kaotus või äärmiselt raskendatud tarvitamine pikaldaste luu, liigendite, lihaste, kõõluste või närvide haiguste tagajärjel.	38. Vaba.
39.	Alumise lõpundi lühendus 5 sm—10 sm luude võõriti kokkukasve või osalise kaotuse tagajärjel pärast tüsitunud luumurdeid või reseksioone.	39. Rivitu.
40.	Jalgade tõmbsoonte sõlmeline laienemine vastava naha õhenemisega, kui tõmbsooned seistes kõvasti pingule lähevad, ja muud veresoonte haigused, mis käimist raskendavad.	40. Rivitu.
41.	Parema käe vähemalt kolme sõrme puudumine, kõnksus või liikumatus.	41. Vaba.
42.	Käimist ja jalatsite kandmist tunduvalt takistav varvaste kõnksus, liikumatus, kõverus või puudumine.	42. Vaba.
43.	Pealuu defektid, kui kontarmi asemele köitkoeline arm kasvanud ja kindlad haiguslised nähtused selle tagajärjena esinevad.	43. Vaba.
44.	Söögitoru kitsus, mis toitmist takistab — pärast järelkatsumist ravimisasutuses.	44. Vaba.
45.	Kui järelevaadataval on haigus või viga, mis selles nimestikus ei ole ette nähtud, ent komisjoni ühemeelsel arvamisel teda rivi- või üldse kaitseväeteenistuseks kõlbmatuks teeb, on komisjonil õigus järelevaadatavat oma ühemeelsel otsusel kas riviteenistusest või hoopis kaitseväeteenistusest vabastada, kuid komisjon on kohustatud ülevaate aktis või tunnistuses haigust või viga täpselt kirjeldama ning oma otsust põhjendama.	

II.

7. jaanuaril s. a. kinnitatud haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. „A“ („R. T.“ nr. 7)*) jääb endiselt maksma kõikide isikute suhtes, välja arvatud ohvitserid, arstid ja sõjaväe-ametnikud, vaatamata, kas need isikud alalises väes, käsutus-, reserv- või maakaitseväes on, või teenima kutsutakse.

Riigivanem J. Teemant.
Sõjaminister N. Reek.
Riigisekretär K. Terras.

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 100.

3. Noorsoo osaline sõjaline ettevalmistamine.

Avaldatud RT 82 — 1926.

10. novembril 1926 a. Vabariigi Valitsuse poolt Kaitseväeteenistuse seaduse („Riigi Teataja“ nr. 43 — 1926 a.) § 6 põhjal kinnitatud

Määrus sõjalise kasvatus ja õppuse teostamise ja kontroleerimise kohta õppeasutustes.

I. Üldised alused.

§ 1. Koolides õppiva noorsoo sõjalise kasvatus ja õppuse eesmärk on — kergendada kodanikkude ettevalmistamist riigikaitse teenistuseks.

§ 2. Sõjaline kasvatus ja õppus on sunduslik kõigile õpilastele-poeglastele. Vabastada võib õpilasi tervislistel põhjustel kooli pedagoogikanõukogu kooliarsti ettepanekul ainult kehalistest harjutustest ja sõjalisest õppusest.

II. Sõjalise kasvatus ja õppuse teostamine.

§ 3. Sõjaline kasvatus teostatakse ühes õpilaste üldise kasvatus ja õpetamisega õppeasutuse õpetajate poolt.

§ 4. Sõjalist õppust teostatakse erilistel sõjalise õppuse tundidel ja päevadel. Nimetatud tunnid ja päevad kuuluvad õppeasutuse sunduslikku õppekavasse ja neid võib olla — tunde kuni 2 tundi nädalas ja peale selle erilisi sõjalise õppuse päevi koolitöö vaheaegadel (eriti suvevaheajal) — kuni 10 päeva igal kooliaastal.

§ 5. Sõjalist õpetamist teostavad erilised sõjalise õppuse instruktorid. Viimaste puudusel võib sõjalise õpetamise teostamine pandud olla sõjaministeeriumi nõusolekul õppeasutuste õpetajate peale.

§ 6. Sõjalise õppuse instruktoriteks võivad olla:

- 1) kõik ohvitserid;
- 2) sõjaministri poolt sõjalise õppuse instruktori kutsesse kinnitatud koolide õpetajad ja allohvitserid; viimased vähemalt keskkooli haridusega.

§ 7. Koolide õpetajaist (mitte ohvitseridest) ja allohvitseridest võib sõjalise õppuse instruktori kutsesse kinnitada ainult neid, kes noorsoo sõjalise õppuse instruktorite kursused läbi teinud või nimetatud kursuste õppekava ulatusel eksternina vastava katse sooritanud.

§ 8. Sõjalise õppuse instruktorite kursusi korraldab sõjaministeerium kokkuleppel haridusministeeriumiga.

§ 9. Sõjaministril on õigus võtta ära sõjalise ettevalmistuse instruktori kutse neilt, kes on osutunud nõrgana selles kutses.

§ 10. Sõjalise õppuse instruktorid kinnitab kohtadele haridusministeerium sõjaminesteeriumi nõusolekul. Instruktorite ametist tagandamine sünnib ühistel alustel õpetajate ametist tagandamisega.

§ 11. Sõjalise õppuse õppevahenditest annab relvad, laskemoona, määrustikud ja eeskirjad sõjaminesteerium. Samuti annab sõjaminesteerium sõjalise õppuse teostamiseks kasutada tasuta oma harjutusvälje ja lasketiire.

Sõjalise õppuse teostamisel tarvilikkude ruumide eest, nii palju kui neid õppeasutustes olemas, mureseb riigi õppeasutustes — ministeerium, kellele õppeasutus allub, teistes õppeasutustes — õppeasutuse ülalpidaja.

§ 12. Tasu sõjalise õppuse tundide eest maksavad asutused, kelle kanda on vastava kooli õpetajate palgad, kuna sõjalise õppuse päevade korraldamisega ühendatud kulud kannab sõjaminesteerium.

§ 13. Sõjalise kasvatus ja õppuse juhtnõõrid ja kavad töötab välja kindralstaap ja kinnitab sõjaminester kokkuleppel haridusministriga.*)

§ 14. Kõik juhtnõõrid ja kavad noorsoo sõjalise kasvatus ja õpetamise alal õppeasutustes paneb maksta haridusministeeriumile alluvais õppeasutustes — haridusminister, teistele ministeeriumidele alluvais õppeasutustes — minister, kellele õppeasutus allub.

§ 15. Sõjalise kasvatus ja õppuse teostamine Tartu ülikoolis ja Tallinna tehnikumis sünnib erimääruste põhjal.

III. Sõjalise kasvatus ja õppuse teostamise kontroleerimine.

§ 16. Sõjalise kasvatus ja õppuse teostamise kontroleerimine sünnib üldises, õppeasutuste õpilaste kasvatus ja õpetamise kontroleerimise korras ja peale selle sõjaminesteeriumi esitajate kaudu § 4 nimetatud sõjalise õppuse tundide ja päevade ajal.

IV. Soodustuste andmine õpilastele, kes saanud sõjalise õppuse.

§ 17. Õpilastele, kes saanud sõjalise õppuse, antakse kaitsevæeteenistuse kohuste täitmisel soodustusi erimääruste järele.**)

§ 18. Käesolev määrus hakkab maksta 1. jaanuarist 1927 a.

Riigivanem J. T e e m a n t.

Sõjaminester J. S o o t s.

Haridusminister J. L a t t i k.

Riigisekretär K. T e r r a s.

*) Ajutised juhendid sõjalise ettevalmistuse teostamiseks õppeasutustes on kinnitatud Sõjainistri poolt 18. augustil 1927 a.; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 112.

***) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 113.

Ajutised juhendid sõjalise ettevalmistuse teostamiseks õppeasutustes.

Kinnitatud 10. novembril 1926 a. Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud Määruse sõjalise kasvatuse ja õppuse teostamise ja kontrollimise kohta õppeasutustes § 13. alusel (1926 a. Riigi Teataja nr. 82).

A. Õppetöö ulatus.

§ 1. Vabariigi Valitsuse poolt 10.XI.1926 a. kinnitatud „Määrustes“ ette nähtud sõjalist ettevalmistust õppeasutustes teostatakse järkjärgult, sedamööda kuidas suudetakse selleks valmistada ette õppejõude ja tarvilikke õppeabinõusid.

§ 2. 1927/28 õppeaastast alates sõjalist kasvatust ja õpetust hakatakse teostama kõigis Vabariigi kesk- ja kutsekoolides.

Kesk- ja kutsekoolides sõjalisele ettevalmistusele alluvad kõik meesõpilased I, II, III, IV, V ja VI klassis. Sellest vabastamine sünnib 10.XI.1926 a. Määruste § 2. näidatud korras.*)

B. Õppeaeg ja sõjalise õppuse teostamine.

§ 3. Sõjalise õppuse teostamiseks kesk- ja kutsekoolides määratakse 1 nädalatund igas klassis, kusjuures praktiliste alade õpetamiseks klasse tarbekorral tuleb jaotada sarnaselt, et igal instruktoril korraga ei tuleks õpetada rohkem kui 20—25 õpilast. Vähesed õpilaste arvu juures (alla 10) klasse tuleb ühendada.

Pidades silmas kohalikke tingimusi, nädalatunde klassides tuleb koondada õppepäevadeks.

§ 4. Õppeaasta jaguneb kolme õppeperioodi:

sügisene õppeperiood: 3 kuud — september, oktoober, november — 12 õppenädalat, kus on võimalikud suuremad välisõppused;

talvine õppeperiood: 4 kuud — detsember, jaanuar, veebruar, märts — 16 õppenädalat, kus välisõppusi tuleb korraldada võimalust mööda, pidades silmas ilmastiku tingimusi; kevadine õppeperiood: 2 kuud — aprill, mai — 7 õppenädalat, kus samuti nagu sügisel, on jällegi võimalikud suuremad välisõppused.

§ 5. Sõjalist õppust õppeasutustes teostatakse käesolevatele „juhenditele“ juurelisatud õppekava alusel.**)

§ 6. Õppekava alusel sõjalise õppuse instruktorid seavad kokku oma töökavad õppeperioodide järgi, neid kooskõlastades vastavate koolide teiste ainete töökavadega.

D. Sõjalise õppuse instruktorite (õpetajate) ettevalmistamine.

§ 7. Sõjalise õppuse instruktorite ettevalmistamiseks 1927 a. suvel kahe kuu jooksul korraldatakse sõjalise õppuse instruktorite kursused, Sõjamineistri korraldusel ja Haridusministeeriumi kaastegevusel.

§ 8. Sõjalise õppuse instruktorite kursustele võetakse:

- tegevas teenistuses olevaid ohvitseri kaitseväest ja kaitseliidust diviisi ja neile vastavate ülemate ettepanekul, kes on avaldanud soovi saada sõjalise õppuse instruktoriks;
- alg-, kesk- ja kutsekoolide õpetajaid — reserv-ohvitseri, Riigikoolivalitsuse direktori ettepanekul, kes on avaldanud soovi saada sõjalise õppuse instruktoriks.

*) Vaata käesoleva käsiraamatu Ihk. 110.

**) Õppekava, kui muutlik, käesolevas käsiraamatus avaldatud ei ole.

§ 9. Sõjalise õppuse instruktorite kursustele võetavad ohvitserid peavad vastama järgmistele tingimustele:

a) tegevas teenistuses olevad ohvitserid:

— teenistus ohvitserina vähemalt 3 aastat, neist vähemalt 2 aastat rivis; kahe viimase aasta jooksul vähemalt hästi atesteeritud.

b) alg-, kesk- ja kutsekoolide õpetajad reservohvitserid:

— Eesti kaitseväes vähemalt 1 aasta rivis-teeninud; kaitseväes teenides vähemalt hästi atesteeritud.

Kursustele võetavate ohvitseride nimekirja määrab kindlaks Kindralstaabi ülem kokkuleppel Riigikoolivalitsuse direktoriga.

§ 10. Sõjalise õppuse instruktorite kursustel õpetatakse järgmisi alasid ja aineid:

A. Teoreetiline osa.

1. Pädagoogika ja didaktika.

2. Sõjalise õppuse metoodika.

3. Tervishoid.

4. Üksikud teemid, mis käsitlevad meie keskkoolet, koolinoorsugu, riigikaitsele ja kaitseõppustesse puutuvaid küsimusi.

5. Määrustikkude ja eeskirjade tundmaõppimine (peaasjalikult reserv-ohvitseridele).

6. Eesti keel — praktiline õigekeelsus.

B. Praktiline osa.

1. Kehaline kasvatus.

2. Õppeteemide läbitöötamine nende küsimuste alal, mida tuleb õpetada noortele koolis, võttes aluseks õppekava.

3. Praktilised õppetunnid ühes läbiarutamisega:

a) näitlikud õppetunnid;

b) õpilaste poolt iseseisvalt antavad õppetunnid ühes lihtsamate õppevahendite valmistamisega.

4. Õpilaste isiklik rivi-taktikaline ettevalmistamine (peaasjalikult reserv-ohvitseridele).

D. Ekskursioonid, eeskätt meie kesk- ja kutsekoolidega tutvunemiseks.

J. Tõrvand

Kindralstaabi kindral-majoor,
Kindralstaabi ülem.

A. Traksmann

Kolonel-leitnant,
Kindralstaabi VI osakonna ülema k. t.

Avaldatud RT 6 — 1928.

Vabariigi Valitsuse poolt 11. jaanuaril 1928 a. antud

Kaitseväeteenistuse kohuste täitmisel antavate soodustuste määrus.

(Alus: Kaitseväeteenistuse seaduse § 25.)

§ 1. Kodanikkudele, kes saanud sõjalise ettevalmistuse koolides ja kaitseliidus, antakse kaitseväeteenistuse kohuste täitmisel järgmised soodustused:

1) nad vabastatakse III järgu reservi õppustest ja

2) nendele lühendatakse sundusliku tegeliku teenistusaja kestvust alalises kaitseväes rahuajal kahe kuu võrra.

§ 2. Eelmises paragrahvis (§ 1) tähendatud soodustuste osaliseks võivad saada need kodanikud, kes enese sõjalise ettevalmistuse kohta sooritavad vastava katse käesolevas määruses ettenähtud katsekomisjonides, kusjuures neil on õigus soodustust saada ühe aasta jooksul pärast katse sooritamist.

§ 3. Katseid teostavad katsekomisjonid, mille koosseisu määrab kindlaks sõjaminister. Katsed teostatakse noorte õppekava ulatusel.

Katse kavad seab kokku ja teeb teatavaks kaitseliidu malevate päälikutele ja koolide sõjalise õppuse instruktoritele kindralstaap.

§ 4. Katsed teostatakse kaks korda aastas: augusti- ja detsembrikuus. Lähema aja ja koha katsete teostamiseks määrab kindlaks sõjaministeerium.

§ 5. Nimekirjad, kindralstaabi poolt kindlaks määratud vormi järele, katsed sooritada soovijate peale, kes läbi võtnud õppused § 3-as tähendatud kava ulatusel, seavad kokku:

- kaitseliitlaste peale — vastav maleva päälirik,
- kooliõpilaste peale — vastav kooli sõjalise õppuse instruktor.

Nimekirjad esitatakse kindralstaapi:

- augustikuus katsetest osa võtta soovijate kohta — hiljemalt sama aasta 1. augustiks,
- detsembrikuus katsetest osa võtta soovijate kohta — hiljemalt sama aasta 1. detsembriks.

§ 6. Katsetele ilmumise aja ja koha teeb katsed sooritada soovijaile teatavaks vastav maleva päälirik, või kooli sõjalise õppuse instruktor.

§ 7. Katsete kestvusel katsete sooritajad ei saa riigi poolt mingisugust tasu, varustust ega toitu. Omal soovil nemad võivad saada toitu kohemaksetava raha cest kohalikkudest väeosadest maksvate kaitseväelaste toidunormide ja hindade järele.

Katsed võivad kesta mitte üle kolme päeva.

§ 8. Igale katse sooritanud kodanikule antakse välja katse sooritamise kohta vastav tunnistus kindralstaabi poolt.

§ 9. Et vabaneda III järgu reservi õppustest, peab soodustuste õigusline kodanik esitama § 8 tähendatud tunnistuse või selle tõestatud ärakirja vastavale kaitsevääringkonna ülemale enne õppustele ilmumiseks määratud tähtaega.

§ 10. Et saada sundusliku tegeliku teenistusaja lühendust, peab soodustuste õigusline kodanik esitama § 8 tähendatud tunnistuse vastavale kaitsevääringkonna ülemale enne tegelikku teenistusse ilmumiseks määratud tähtaega.

§ 11. Soodustuste õigusliste kodanikkude tegelikku teenistusse sondaega teenima astumisel lükatakse nendele teenistusse ilmumise tähtpäev kahe kuu võrra edasi. Nende sondaega teenistusest vabastamine aga sünnib ühel ajal teiste sama kutse ealiste sondaega teenijatega.

§ 12. Sõjaministril on õigus anda lähemaid juhtnööre käesoleva määruse elluviimiseks.

§ 13. Käesoleva määruse maksamahakkamisega kaotab maksvuse „Määrus soodustuste kohta, mida antakse kaitsevääringkonna kohuste täitmisel noormeestele, kes enne sondaega teenima astumist väljaspool kaitseväge saanud sõjalise ettevalmistuse“ 3. novembrist 1926 a. (Riigi Teataja nr. 81 — 1926).

§ 14. Käesolev määrus hakkab maksma 11. jaanuarist 1928 a.

Riigivanem J. Tõnisson.

Sõjaminister N. Reek.

Riigisekretär K. Terras.

7. Vabadussõjast osavõtnute tagavaraväkke arvamine.

Avaldatud RT 48 — 1924.

Riigikogu poolt 25. märtsil 1924 a. vastu võetud

Vabadussõjast osavõtnud kaitseväelaste tagavaraväkke arvamise seadus.

§ 1. Arvatakse tagavaraväkke:

- a) kaitseväelased, kes Vabadussõjas haavata või põrutada saanud;
- b) kaitseväelased, kes 6 kuud ja rohkem eesliinil (riviväeosades rivikohtadel) teeninud ja vähemalt ühest lahingust osa võtnud.

§ 2. Eesliinil viibimise aeg neile, kes lahingutest osa ei ole võtnud, nii ka neile, kes alla 6 kuud eesliinil riviväeosades rivikohtadel teeninud, loetakse üks päev kahe eest ja seda aega arvesse võttes vabastatakse teenistusest, kui vastavates seadustes kindlaks määratud aeg ära teenitud.

Algkirjale alla kirjutatud

Riigikogu abiesimees L. R a u d k e p p.
Abisekretär J. V a i n.

Avaldatud RT 37 — 1927.

Vabariigi Valitsuse otsus 5. aprillist 1927 a.

Otsustada Riigikogu poolt 25. märtsil 1926 a. vastu võetud ja „Riigi Teatajas“ nr. 43 — 1926 a. avaldatud kaitseväeteenistuse seaduse § 21 ja § 25 p. 1 põhjal:

- 1) Määrata 1927 a. esimese kutsega kaitseväeteenistuse komisjonide poolt tegelikku teenistusse vastu võetud täieliku keskkooli ja kõrgema haridusega noormeestele, kes Vabadussõja ajal Eesti kaitseväes teeninud, teenistusse ilmumise tähtajaks 1. september 1927 a.
- 2) Lubada sõjaministril arvata reservväkke neid Vabadussõja ajal Eesti kaitseväes teeninuid, kes sõjaministri poolt määratud katsekomisjonis sooritanud katse noorte õppekursuse ulatusel.

Riigivanem J. T e e m a n t.
Sõjaminister, kindralstaabi kindral-major N. R e e k.
Riigisekretär K. T e r r a s.

Sõjainistri käsukiri**Nr. 43.**

Tallinnas, 28. jaanuaril 1928 a.

(Kindralstaap.)

§ 1.

27. jaanuaril s. a. Vabariigi Valitsus otsustas:

- 1) arvata reservväkke Vabadussõjast osa võtnud meeskodanikud, kellel osa sundajast teenimata ja lubada Sõjainistril neid kutsuda 1928 ja 1929 a. jooksul tegelikku teenistusse 2-he kuulistele õppustele;
- 2) vabastada tegelikust kaitseväeteenistusest Vabadussõjast osa võtnud ajateenijad pärast noorte õppekursuste läbivõtmist.

§ 2.

Vabariigi Valitsuse otsuse täitmiseks käsin:

- 1) kaitseväeringkonna ülematel arvata reservväkke kõik Vabadussõjast osa võtnud meeskodanikud, kellel osa sundajast teenimata;
- 2) kaitseväe osadel ja asutustel vabastada tegelikust teenistusest Vabadussõjast osa võtnud ajateenijad pärast noorte õppekursuse läbiviimist ja reameesteks ülendamist.

N. Reek

Kindralstaabi kindral-majoor,

Sõjainister.

5. Tagavaraväelaste arvestamine.

Avaldatud RT 51 — 1927.

Juhatuskiri kaitseväeteenistus- ja tööteenistus-kohustuslike kodule kodanike arvestamiseks.

(Kokku seatud „Riigi Teatajas“ nr. 43 — 1926 a. avaldatud „Kaitseväeteenistuse seaduse“ § 164 põhjal).

I.

§ 1. Kaitseväeteenistus-kohustuslikud on kõik meeskodanikud alates selle aasta 1. jaanuarist, mille vältel nad saavad 18-aastaseks, kuni selle aasta lõpuni, mil nad saavad 55-aastaseks, välja arvatud need, kes: 1) kaitseväeteenistusest tervislike kodule põhjustel vabastatud, ja 2) kohtu poolt kõigi õiguste kaotamisega karistatud (4, 5 ja 141).*) (**)

§ 2. Tööteenistus-kohustuslikud on kohtu poolt kõigi õiguste kaotamisega karistatud kodanikud,**) kui nad tervislike kodule põhjustel vabastatud, ja neid arvestatakse, niivõrd kui käesolevas juhatuskirjas pole nende kohta erandit tehtud, üldistel alustel kaitseväeteenistus-kohustuslike kodule kodanikkudega. (4 ja 167).

§ 3. Tegelikult kaitseväe- ja tööteenistuses olevad kodanikud peetakse arvel kaitseväeasutustes ja -osades vastavates eriseadlustes ette nähtud korras. (142)

§ 4. Käesolev juhatuskiri määrab kindlaks tegelikult kaitseväe- ja tööteenistusest vabastatud ja tegelikult kaitseväe- või tööteenistusse veel astumata teenistuskohustuslike kodule kodanikkude arvestamise korra. (142)

§ 5. Aluseks teenistuskohustuslike kodule kodanikkude arvestamisel on:

- 1) III järgu reservväelaste suhtes — isikutunnistus;
- 2) tööteenistuskohustuslike kodule suhtes — vastava väeosa poolt välja antud „tööteenistuse tunnistus“ või politsei-asutuse poolt välja antud tõendus või kohtuministeeriumi poolt avaldatud karistusteated kodaniku karistamise üle kohtu poolt kõigi õiguste kaotamisega;
- 3) kõikide teiste suhtes — kaitseväeosade või -asutuste poolt välja antud „Kaitseväeteenistuse tunnistus“ (vorm nr. 8). (145).

§ 6. Üleriiklikult juhib teenistuskohustuslike kodule arvestamist sõjaministri korralduste järgi kindralstaap. (144)

*) Käesoleva juhatuskirja paragrahvide lõpul sulgudes on tähendatud kaitseväeteenistuse seaduse paragrahvide numbrid.

***) Tööteenistus-kohustuslikud on kohtu poolt sunnitööga karistatud kodanikud (vaata Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õigustekaotamise muutmise seadus — RT 54 — 1927, käesoleva käsir. lhk. 201).

§ 7. Igas kaitsevääringkonnas juhib ja teostab tegelikust teenistusest vabastatud ja sellesse veel astumata teenistuskohuslaste arvestamist vastav kaitsevääringkonna ülem (144).

§ 8. Otsekohesed arvestamist teostavad asutused, keda käesolevas juhatuskirjas nimetatakse arvestamise allüksusteks, on:

- 1) vaila piirkonnas elutsevate suhtes — vastav vallavalitsus;
- 2) linna piirkonnas elutsevate suhtes — politseikomissar, kelle piirkonnas arvestamisele kuuluva kodaniku alaline elukoht;
- 3) alevi piirkonnas elutsevate suhtes — vastav alevivalitsus või, alevites kus kodanikkude elukoha registreerimine kuulub politseile, politseikomissar;
- 4) välisriikides ning välisvetes viibivate suhtes — vastavad Eesti konsulaadid, ja
- 5) vangimajades vahiall viibijate suhtes — vastavad vangimajade kantsseleid. (143 ja 147).

§ 9. Arvestamise alal on õigus nõuda teateid arvelolijate üle ja anda täiendavalt juhtnööre käesoleva juhatuskirja alusel:

- 1) kindralstaabil — kaitsevääringkonna ülematele;
- 2) kaitsevääringkonna ülemal — temale alluva ringkonna kaitsevääjaoskonna ülematele või, viimaste puudumisel, vahetumalt arvestamise allüksustele, ja
- 3) kaitsevääringkondades, kus olemas kaitsevääjaoskonna ülemad, kaitsevääjaoskonna ülem — temale alluva jaoskonna allüksustele.

§ 10. Arvestamise alal on õigus toimetada revideerimist:

- 1) kindralstaabil — kaitsevääringkonna ning -jaoskonna ülemaid ja arvestamise allüksusi;
- 2) kaitsevääringkonna ülemal — temale alluva ringkonna kaitsevääjaoskonna ülemaid ja arvestamise allüksusi, ja
- 3) kaitsevääjaoskonna ülemal — temale alluva jaoskonna arvestamise allüksusi. (161 ja 162).

§ 11. Revideerimisel ilmsiks tulnud puudustest ja vigadest arvestamise alal teatab revideerija sellele asutusele, kellele revideeritav asutus allub arvestamise alal, kes on kohustatud abinõud tarvitusele võtma puuduste ning vigade kõrvaldamiseks ja ärahoidmiseks.

§ 12. Üldine järelevalve arvestamise üle on sõja- ja siseministril, kummagil temale alluvates asutustes. (163).

§ 13. Kaitsevää- või tööteenistuse üldkestvus on 38 aastat, alates selle aasta 1. jaanuarist, mille vältel kodanikud saavad 18-aastaseks, kuni selle aasta lõpuni (31. detsembrini — kaasa arvatud), mille vältel nad saavad 55-aastaseks, kusjuures eelpooltähendatud kodanikud teenistuskohustusest võivad vabaneda ainult tervislikkudel põhjustel kaitsevää haigemaja arstlise komisjoni või kaitsevääteenistuse komisjoni või kaitsevääteenistuse peakomisjoni sellekohase otsuse põhjal. (2, 5, 18 ja 40).

§ 14. Arvestamisele kuuluvad kodanikud jagunevad teenistuse kohustuslikkuse suhtes: a) III järgu reservväelasteks, b) III järgu maakaitsevääelasteks, c) käsutusväelasteks, d) I järgu reservväelasteks, e) I järgu maakaitsevääelasteks, f) II järgu reservväelasteks, g) II järgu maakaitsevääelasteks ja h) tööteenistuskohuslasteks. (12—19).

§ 15. III järgu reservväelased on 17.—30-aastased kodanikud, kuni alalisse kaitsevärke sundaega teenima astumiseni. (2 p. 3 lit. c ja 14).

§ 16. Teenistus III järgu reservvääs kestab alates selle aasta 1. jaanuarist, mille vältel kodanik saab 18-aastaseks, kuni alalisse kaitsevärke sundaega teenima astumiseni või selle aasta lõpuni, mille vältel kodanik saab 30-aastaseks. (2 p. 3 lit. c ja 15 p. 2).

§ 17. III järgu maakaitsevääelased on kodanikud, kes tervislikkudel põhjustel maakaitsevärke on määratud, kuni 55. eluaasta lõpuni, vaatamata selle peale, kas nad tegelikult teenistuses on olnud või mitte. (2 p. 4 lit. c ja 18).

§ 18. Käsutusvääs on kodanikud, kes sundaja alalises kaitsevääs teeninud, kuni selle aasta 1. maini või 1. novembrini, mil nende kodanikkude sundaja teenistusse astumisest on möödunud 5 aastat.

1. maini on käsutusväes need, kes sundaja teenistusse astusid I-se (kevadise) kutsega ja 1. novembrini need, kes sundaja teenistusse astusid II-se (sügise) kutsega. (2 p. 2 ja 12).

§ 19. I järgu reservväelased on kodanikud, kes käsutusväes aja teeninud, kuni selle aasta lõpuni, mille vältel nad saavad 45-aastaseks. (2 p. 3 lit. a ja 15 p. 1).

§ 20. I järgu maakaitseväes on kodanikud, kes I järgu reservväes aja teeninud, alates selle aasta 1. jaanuarist, mille vältel nad saavad 46-aastaseks, kuni selle aasta lõpuni, mille vältel nad saavad 55-aastaseks. (2 p. 4 lit. a, 17 ja 18).

§ 21. II järgu reservväelased on kõik kaitseväeteenistusse kõlbulikud kodanikud, kes mõnesugustel, mitte tervislikkudel, põhjustel ei ole ära teeninud sundaja alalises kaitseväes, alates sellest ajast, mil nad saavad II järgu reservi arvatud, kuni selle aasta lõpuni, mille vältel nad saavad 45-aastaseks. (2 p. 3 lit. b ja 15 p. 1).

§ 22. II järgu maakaitsevaelased on kõik kaitseväeteenistusse kõlbulikud kodanikud, kes mõnesugustel, mitte tervislikkudel, põhjustel ei ole ära teeninud sundaja alalises kaitseväes, alates selle aasta 1. jaanuarist, mille vältel nad saavad 46-aastaseks, kuni selle aasta lõpuni, mille vältel nad saavad 55-aastaseks. (2 p. 4 lit. b, 17 ja 18).

§ 23. Tööteenistus-kohuslased on kõik need tervislikult kaitseväeteenistusse kõlbulikud kodanikud, kes kohtu poolt kõigi õiguste kaotamisega karistatud,*) alates sellest ajast, mil nad tööteenistus-kohuslasteks tunnustatud, kuni selle aasta lõpuni, mille vältel nad saavad 55-aastaseks.

Kodanikuõiguste tagasisaamisel peab iga tööteenistuskohuslane sellest viibimata teatama kohaliku arvestamise allüksuse kaudu sellele kaitseäringkonna ülemale, kelle juures hoitakse tema teenistuse dokumendid. (5, 165, 166, 167 ja 169)

§ 24. Kodanikud, kes veel pole olnud tegelikus kaitseväe- või tööteenistuses ja kelle teenistusse kõlbulikkus või -mittekõlbulikkus kaitseväeteenistuse komisjoni või kaitseväeteenistuse peakomisjoni või kaitseväe haigemaja arstliku komisjoni poolt ära määrata, võetakse teenistuskohuslaste arvele:

- 1) iga aasta 1-seks jaanuariks — kõik need, kes saanud nimetatud kuupäevaks 17-aastaseks, ja
- 2) 17.—55-aastased kodanikud, kes mõnesugustel põhjustel veel pole võetud teenistuskohuslaste arvele, kuid arvestamisele kuuluvad — hiljemalt 7 päeva jooksul pärast sarnaste kodanikkude arvestamise allüksuste piirkonda ilmumist. (146 ja 147).

§ 25. Eelmise paragrahvi (§ 24) p. 1 tähendatud kodanikud on kohustatud ennast sellel aastal, mille vältel nad saavad 17-aastaseks, 1. juunist kuni 1. novembrini kohalikus arvestamise allüksuses teatama. Arvestamise allüksused on kohustatud lõpulikult kokku seadma nende kohta nimekirjad (vorm nr. 13 järele) sama aasta 20. novembriks, neid III järgu reservväelaste arvele võtma käesoleva juhatuskirja § 48 kohaselt ja nimekirjad ära saatma sama aasta 1. detsembriks kohalikule kaitseäringkonna ülemale. Nimekirja lit. „A“ kantakse need, kes sündinud 1. juulist kuni 31. detsembrini (kaasa arvatud).

Eelmise paragrahvi (§ 24) p. 2 tähendatud isikud on kohustatud, ilmudes valla, alevi või linna piirkonda endast teatama kohalikus arvestamise allüksuses seitsme päeva jooksul kaitseväeteenistus-kohustuslike kodanikkude arvele võtmiseks. (147).

§ 26. Välisriikides viibivad § 24 tähendatud kodanikud peavad endast teatama arvele võtmiseks kohalikus (või lähemas) Eesti konsulaadis. Viimane on kohustatud saatma nimekirjad nende kohta Harju kaitseäringkonna ülemale.

Vangimajades vahiall viibijate kohta saadavad nimekirjad vangimajade ülemad vangimaja asukoha järgi vastavale kaitseäringkonna ülemale (147).

§ 27. Kui kodanik esimest korda III järgu reservväelasena arvele võetakse, teevad arvestamise allüksused tema isikutunnistusel (leheküljel pealkirjaga „Teated ja muudatused

*) Tööteenistus-kohuslased on kõik need tervislikult kaitseväeteenistusse kõlbulikud kodanikud, kes kohtu poolt sunnitooga karistatud. (Vaata Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õigustekaotamise muutmise seadus — RT 54 — 1927; käesoleva käsir. lhk. 201.)

kaitseväekohustuse kohta“) märkuse: „III järgu reservväelane“ ära tähendades ühtlasi aja, mil kodanik III järgu reservväelasena arvele võetud. Märkuse tegemisel tuleb tarvitada võimalikult vähem ruumi isikutunnistuses.

§ 28. Tegelikust kaitseväe- või tööteenistusest vabastatud teenistus-kohustuslikud kodanikud võetakse arvestamise allüksuste kaudu uuesti arvele, pärast nende tegelikust teenistusest vabanemist. (148).

§ 29. Tegelikust teenistusest vabastatud kodanikkude teenistuse dokumendid saadetakse väeosadest ja asutustest sellele kaitsevääringkonna ülemale, kus kodanik sai sundaja teenistusse vastu võetud.

§ 30. Väeosadest ja asutustest saadud teenistuskohuslaste teenistuse dokumendid vaadatakse kaitsevääringkonna ülema poolt läbi, tehakse kindlaks, kas nad õieti kokku on seatud ja kas teenistuskohuslane õigel ajal ja seaduslikul teel sundaja teenistusest vabastatud. Kui dokumendid korras, kannab nad sündimisaasta tähestikku (vorm nr. 11), märgib teenistuse dokumentidele tähe, selle järjekorra ja aastakäigu nr. (murruna, näiteks: b-5/1905 a.) ja paneb nad vastava aastakäigu kaante vahele selles järjekorras, milles nad tähestikku kantud.

Teenistusse kõlbmatuks tunnustatud või III järgu maakaitsevärke või rivitu teenistusse kõlbulikkude kohta tehakse tähestikus viimasesse lahtrisse märkus: „Teenistusse kõlbmatu § põhjal“ või „III järgu maakaitseväärelane § põhjal“ või „rivitu § põhjal.“

§ 31. Juhtumisel, kui teenistuse dokumendid puudulikult on kokku seatud, nõuab kaitsevääringkonna ülem väeosa või asutuse ülemalt nende kordaseadmist, kui aga teenistuskohuslane seadusliku aluseta sundaja teenistusest vabastatud, — kannab sellest ette vastavas alluvuse korras ühes teenistuse dokumentide juurdelisamisega.

§ 32. Kõik kaitseväe- või tööteenistusse puutuvad muudatused, mis peale sundaja teenistusest vabastamist juhtuvad, nagu õppustest osavõtmine, III järgu maakaitsevärke määramine, rivitu teenistusse üleviimine, tööteenistuskohuslaseks tunnustamine, teenistusse hoopis kõlbmatuks tunnustamine, kodakondsusest lahkumine j.n.e. kantakse tähestikku ja teenistuselehte; teenistuseleht kirjutatakse kaitsevääringkonna ülema poolt alla.

Surnute, teenistusse kõlbmatuks tunnustatute ja kodakondsusest lahkunute teenistuse dokumendid hoitakse eraldatult teiste kodanikkude teenistuse dokumentidest.

§ 33. Teenistuskohuslase uuesti tegelikku teenistusse astumise puhul, samuti ka igal juhtumisel, kui teenistuse dokumendid kaitsevääringkonna ülema asutusest ajutiselt kuhugile ära saadetakse, tehakse tähestikku eelviimasesse lahtrisse märkus pliiatsiga, kuhu, millal ja missuguse nr. all dokumendid on ära saadetud, mis dokumentide tagasisaamisel maha kustutatakse.

Dokumentide jäädavalt ärasaatmise korral kustutatakse nimi punase tindiga ja samuti punase tindiga tehakse eelviimasesse lahtrisse vastav märkus dokumentide ärasaatmise kohta.

§ 34. Kõikidele teenistuskohuslastele (peale III järgu reservväelaste) antakse välja „kaitsevääteenistuse tunnistus“ (vorm nr. 8), kusjuures: 1) tegelikust teenistusest vabastatutele nimetatud tunnistuse annab välja väeosa või asutus, kust kodanik käsutusväelasena või I järgu reservväelasena, või I või III järgu maakaitseväärelasena või tööteenistuskohuslasena vabastatakse; 2) kodanikule, kes tegelikus teenistuses pole olnud, samasuguse tunnistuse annab välja vastav kaitsevääringkonna ülem.

§ 35. Tegelikust sunduslikust teenistusest vabastamisel väeosa või asutus märgib kaitsevääteenistuse tunnistusel: 1) tähtaja, mil lõpeb käsutusväes, I järgu reservväes ja I järgu maakaitsevääres või III järgu maakaitsevääres või tööteenistuskohuslasena olemise aeg, ja 2) liigi numברי ühes aastme literaga.

§ 36. Teenistuskohuslaste liikide äramääramine sünnib kindralstaabi ülema poolt kinnitatud sellekohase tabeli põhjal.

§ 37. Tööteenistuskohuslasele kaitsevääteenistuse tunnistuse väljaandmisel esimesel leheküljel tehakse vastavalt kaitsevääringkonna ülema või väeosa või asutuse poolt punase tindiga sõnade „Kaitsevääteenistuse tunnistus“ asemele pealekirjutus „Tööteenistuskohuslase

tunnistus“, ära tähendades tunnistuse lehekülj 6-nda peal kelle poolt, millal ja mis põhjal kodanik tööteenistuskohuslaseks arvatud.

Samasugune märkus tehakse kaitseväeteenistuse tunnistusel kaitseväeringkonna ülema poolt ka siis, kui kodanik pärast kaitseväeteenistuse tunnistuse saamist arvatakse tööteenistuskohuslaseks.

§ 38. Kui kodanik käsutusväest või I järgu reservväest või I järgu maakaitseväest III järgu maakaitsevärke arvatakse, tõmbab kaitseväeringkonna ülem märkusele käsutusväes või I järgu reservväes või I järgu maakaitseväes olemise aja kohta punase tindiga kriipsu peale, ära tähendades, kelle poolt ja millal parandus tehtud ning kinnitades paranduse tegemist allkirjaga ja ametipitsatiga.

§ 39. Kui kodanik II järgu reservvärke või II järgu maakaitsevärke arvatakse, antakse talle välja kaitseväeringkonna ülema poolt kaitseväeteenistuse tunnistus, kusjuures märgitakse ära kuupäev ja aasta, mil lõpeb II järgu reservväes ja II järgu maakaitseväes olemise aeg.

§ 40. Kõik tegelikust teenistusest vabastatud kodanikud on kohustatud seitsme päeva jooksul pärast tegelikust teenistusest vabanemist registreeruma oma elukoha järele kohalikus arvestamise allüksuses, esitades arvele võtmiseks kaitseväe- või tööteenistuse tunnistuse.

§ 41. Oma alalise elukoha muutmise puhul ühest arvestamise allüksusest teise on arvestamisele kuuluvad kodanikud kohustatud sellest teatama seitsme päeva jooksul pärast vanast elukohast lahkumist endisele ja ka uuele arvestamise allüksusele, esitades uues arvestamise allüksuses arvele võtmiseks tarvilikud (§ 5) dokumendid.

Kui kodanik ajutiselt oma elukoha muutnud ja sealjuures äraolek alalisest elukohast kestab kolm kuud, peab ta endast teatama kohalikus arvestamise allüksuses uue, olgugi ajutise, elukoha järgi arvele võtmiseks nii endisele kui ka uuele arvestamise allüksusele, esitades uues arvestamise allüksuses tarvilikud (§ 5) dokumendid. (153 ja 155.)

§ 42. Arvestamisele kuuluvad kodanikud, võivad Vabariigi piirides oma elukohta muuta ja välisriiki sõita ühel alusel teiste kodanikkudega, kuid nad on kohustatud sealjuures täitma arvestamise määrusi. (151.)

§ 43. Välisriiki sõidu puhul on arvestamisele kuuluvad kodanikud kohustatud enne ärasõitu sellest teatama arvestamise allüksusele, kus nad arvele võetud. (153 p. 3.)

§ 44. Kui arvestamisele kuuluv kodanik välisriigis ühel kohal viibib üle neljateistkümne päeva, on ta kohustatud kohalikus (või lähemas) Eesti konsulaadis kohalejõudmisest ja ärasõidust registreeruma. (153 p. 4.)

§ 45. Välisriikides tegelikkude laevateenijatena teenivad merimehed, kes arvestamisele kuuluvad, peavad iga kuue kuu tagant registreeruma kohalikus Eesti konsulaadis. (153 p. 5.)

§ 46. Konsulaadid saadavad teated teenistuskohuslaste üle (peale nende, kes tähendatud § 26-nda esimeses lõikes) sellele kaitseväeringkonna ülemale, kus kodanik oli arvestatud.

§ 47. Välisriigist tagasisõidu puhul on arvestamisele kuuluv kodanik kohustatud ennast kohaliku arvestamise allüksuse poolt laskma arvele võtta hiljemalt seitsme päeva jooksul arvates elukohta jõudmisest, üldises arvestamise korras. (153 p. 4.)

§ 48. Kui teenistuskohuslane esitab enese arvele võtmiseks arvestamise allüksusele § 5-s tähendatud dokumendi, arvestamise allüksustes:

- 1) esitatud dokumendi põhjal täidetakse tema kohta §§ 49—53 kohaselt registreerimise kaardi lõiked A ja B (vorm nr. 2);
- 2) esitatud kaitseväeteenistuse või tööteenistuse tunnistusel tehakse sellekohane märkus, näiteks: „Arvele võetud vallas (või politseijaoskonnas) 10. novembr. 1927 a.“; märkus kirjutatakse arvestaja asutuse juhi poolt alla;
- 3) märgitakse registreerimise kaart ära kontrollraamatus (vorm nr. 1);
- 4) registreerimise kaardi lõige A saadetakse kohalikule kaitseväeringkonna ülemale;
- 5) registreerimise kaardi lõige B pannakse teiste arvestamise allüksuses arvelolijate registreerimise kaartide hulka korraldatult perekonnanimedele tähestiku järele;

- 6) kui varemalt kodanik oli arvel mõnes teises arvestamise allüksuses, teatatakse arvelevõtmisest sellele arvestamise allüksusele, kus kodanik arvel oli, ära tähendades kodaniku perekonna-, ees- ja isanime, sündimise aasta ja missugusesse teenistuskohuslaste järku (käsutusväkke või I või II või III j. reservväkke, j.n.e.) kuulub (vorm nr. 3).

Arvestamise allüksuses arvele võetud kodanikkude registreerimise kaartide lõigete saatmist kaitsevääringkonna ülemale toimetatakse üks kord kuus — iga kuu 20. kuupäeval.

§ 49. Käsutusväelaste, I järgu reservväelaste ja I järgu maakaitseväelaste kohta märgitakse registreerimise kaardi lõigetel pp. 1—12 nõuetavad andmed.

§ 50. II järgu reservväelaste ja II järgu maakaitseväelaste kohta märgitakse registreerimise kaardi lõigetel andmed, mis nõuetavad pp. 1 b^s ja c^s, 2, 3, 7, 9, 10, 11 ja 12.

§ 51. III järgu reservväelaste kohta märgitakse registreerimise kaardi lõigetel andmed, mis nõuetavad pp. 1-se b^s, 2, 3, 9, 10, 11 ja 12.

§ 52. III järgu maakaitseväelaste kohta märgitakse registreerimise kaardi lõigetel andmed, mis nõuetavad pp. 1-se c^s, 2, 3, 8, 9, 10, 11 ja 12.

§ 53. Tööteenistuskohuslaste registreerimise kaardi lõigetel pealpool sõnu „Registreerimise kaart“ tehakse pealekirjutus „Tööteenistuskohuslane“; teised andmed märgitakse registreerimise kaardi lõigetel vastavalt registreerimisel tema poolt § 5 põhjal esitataval dokumendil olevatele andmetele, täites sellekohaselt pp. 1—12.

Tööteenistuskohuslase registreerimise kaardi lõigetel arvestamise allüksus tõmbab punase tindiga diagonaalse joone, löike nurgast nurgani.

§ 54. Registreerimise kaartide löiked A arvel olevate teenistuskohuslaste kohta hoitakse kaitsevääringkonna ülema asutuses kartoteekides, kaante vahel või muus sarnases eraldi iga teenistuskohuslaste järgu (s. o. eraldi käsutusväelaste, I järgu reservväelaste, II järgu reservväelaste, III järgu reservväelaste, I järgu maakaitseväelaste, II järgu maakaitseväelaste, III järgu maakaitseväelaste, tööteenistuskohuslaste, eriarvele võetute) kohta, kusjuures:

- 1) käsutusväelaste registreerimise kaardid grupeeritakse järjekorras pooleaasta käikude kaupa, iga pooleaasta käik korraldatud arvestamise allüksuste, iga arvestamise allüksus — liikide ja iga liik — auastmete literate (a, b, c) ja viimased perekonnanimede tähestiku järele;
- 2) I järgu reservväelaste ja I järgu maakaitseväelaste registreerimise kaardid grupeeritakse järjekorras sündimisaastate kaupa, iga aasta järjekorras arvestamise allüksuste, iga arvestamise allüksus — liikide järele, iga liik auastmete literate (a, b, c) ja viimased perekonnanimede tähestiku järele;
- 3) II ja III järgu reservväelaste, II ja III järgu maakaitseväelaste, tööteenistuskohuslaste ja eriarvele võetute registreerimise kaardid grupeeritakse sündimisaastate kaupa, iga aasta korraldatud perekonnanimede tähestiku järele.

Käesoleva paragrahvi pp. 1-ses ja 2-ses tähendatud arvestamisele kuuluvate veltveebrite ja allohvitseride (lit. a ja b) registreerimise kaartide löikeid A võib kaitsevääringkonna ülem oma äranägemise järele eraldada kapralite ja reameeste registreerimise kaartide lõigetest. Sel juhtumisel nii veltveebrite ja allohvitseride kui ka kapralite ja reameeste registreerimise kaartide löiked A grupeeritakse ja hoitakse kaitsevääringkonna ülema asutuses:

- a) käsutusväelaste kohta — järjekorras pooleaasta käikude kaupa, iga pooleaasta käik korraldatud arvestamise allüksuste, iga arvestamise allüksus liikide ja iga liik perekonnanimede tähestiku järele, ja
- b) I järgu reservväelaste ja I järgu maakaitseväelaste kohta — järjekorras sündimisaastate kaupa, iga aasta arvestamise allüksuste, iga arvestamise allüksus liikide järele ja iga liik perekonnanimede tähestiku järele.

§ 55. Kaitsevääringkonna ülema asutuses peetakse: 1) arvelolijate nimestiku raamatut, arvestamise allüksuste järele (vorm nr. 4), ja 2) aruandelehti: a) käsutusväelaste kohta pooleaasta käikude kaupa arvestamise allüksuste järele (vorm nr. 5), b) I järgu reservväelaste ja

I järgu maakaitseväelaste (vorm nr. 6) kohta, eraldi iga sündimisaasta peale, ja c) II ja III järgu reservväelaste, II ja III järgu maakaitseväelaste, tööteenistuskohuslaste ja eriarvele võetute kohta (vorm nr. 7).

§ 56. Saades arvestamise allüksustest arvele võetavate kohta registreerimise kaartide lõiked A, kaitseväeringkonna ülema asutustes:

- 1) kontroleeritakse, kas lõiked A arvestamise allüksuste poolt korralikult täidetud, saates tarviduse korral lõiked parandamiseks ja täiendamiseks tagasi arvestamise allüksustele;
- 2) korralikult täidetud lõigete järele kantakse arvelolijate nimestiku raamatusse (vorm nr. 4), I—IV lahtrisse, tarvilikud teated;
- 3) vastavates aruandelehtedes (vorm nr. nr. 5—7) kantakse sisse muudatused, mis tekkinud arvelolijate arvus, ja
- 4) lõige A pannakse § 48 kohaselt teiste arvelolijate lõigete hulka.

§ 57. III järgu reservväelasi aruandelehtedes näidatakse arvuliselt sündimisaastate järele poolaastate kaupa, kusjuures iga aasta I-sse poolaastasse arvatakse need, kes sündinud 1. jaanuarist — 30. juunini (kaasa arvatud) ja II poolaastasse — kes sündinud 1. juulist kuni 31. detsembrini (kaasa arvatud).

§ 58. Käsutusväelased aruandelehtedes näidatakse pooleaasta käikude kaupa liikide järele ja liigid auastme literate järele (lit. a, b, c).

Ühe pooleaasta käigu moodustavad käsutusväelased, kes teatud kutsega astusid sundslikku tegelikku teenistusse, näiteks: 1926 a. I-se kutsega teenistusse astunud on üks pooleaasta käik, 1926 aasta II-se kutsega teenistusse astunud on teine pooleaasta käik, jne.

§ 59. I järgu reservväelased ja I järgu maakaitseväelased näidatakse aruandelehtedes sündimisaastate kaupa liikide järele ja liigid auastme literate järele (lit. lit. a, b, c).

§ 60. II järgu reservväelased, II ja III järgu maakaitseväelased, tööteenistuskohuslased ja eriarvele võetud näidatakse aruandelehtedes sündimisaastate kaupa.

§ 61. Kaitseväeringkonna ülema asutuses kantakse aruandelehtedele andmed pliiatsiga, kusjuures andmete muutumisel kustutatakse kummiga endised arvud, märkides asemele uued arvud.

§ 62. Teenistuskohuslaste arvelt kustutatakse järgmised kodanikud:

- 1) surnud;
- 2) kaitseväe- ja tööteenistusest üldse vabastatud (tervislikkudel põhjustel, kodakondsusest lahkumise puhul);
- 3) teenistuse aja ära teeninud, s. o. selle aasta 31. detsembrist, mille vältel kodanik saanud 55-aastaseks;
- 4) alalisse kaitsevähke tegelikku teenistusse astunud;
- 5) sõjakorral tegelikku kaitseväteenisustesse kutsutud;
- 6) ohvitseriks ülendatud, ja
- 7) arstidena, farmatsöitidena j.n.e. sõjaministeeriumi poolt eraldi arvele võetud.

§ 63. Arvestamise allüksuses kustutatakse arvelt peale selle ka need teenistuskohuslased, kelle kohta arvestamise allüksus saanud teate, et ta mujal arvestamise allüksuses arvele võetud või välisriiki sõitnud või vangimajas vahiall viibib. *)

§ 64. Teenistuskohuslase arvelt kustutamiseks toimetab arvestamise allüksus järgmist:

- 1) arvelt kustutatava registreerimise kaardi lõikel B punkt 13-das teeb märkuse arvelt kustutamise kohta, ära tähendades õiendusena ka dokumendi, mis alusel kodanik arvelt kustutatakse;

*) Kui arvestamise allüksusel on teada, et arvelolev kodanik allüksuse piirkonnast ära olnud üle kolme kuu, selgitab ta kodaniku asukohta ja arvelt kustutamiseks nõuab välja allüksusest, kuhu kodanik asus teate arvele võtmise üle.

Ei ole aga kodaniku uut asukohta võimalik kindlaks teha või ei saada mõnesugustel põhjustel allüksus, kuhu kodanik asunud, teadet arvele võtmise üle — kustutab allüksus üle 3 kuu äraolnud kodaniku arvelt, äratähendades vastaval registreerimise kaardi lõikel B asjaoludest, millest tingitud kodaniku arvelt kustutamine. (Õiendus: Kindralstaabi V os. ringkiri Nr. 135-V — 21. märtsist 1929 a.)

- 2) saadab kodaniku registreerimise kaardi lõike B kohalikule kaitsevääringkonna ülemale ja
- 3) teeb märkuse kontrollraamatus teenistuskohuslase arvelt kustutamise kohta.

Lõiked B, nagu lõiked A-gi (§ 48), saadetakse kaitsevääringkonna ülemale iga kuu üks kord — 20. kuupäeval.

§ 65. Saades arvestamise allüksustest registreerimise kaartide lõiked B, kaitsevääringkonna ülema asutuses toimetatakse nende kodanikkude arvelt kustutamist järgmiselt:

- 1) vastavad lõiked A eraldatakse teiste arvelolijate lõigete A hulgast,
- 2) arvelolijate nimestiku raamatus (V-s lahtris) tehakse märkus teenistuskohuslase arvelt kustutamise kohta ja
- 3) vastavas aruandelehes tehakse parandus arvelolijate arvus.

Pärast teenistuskohuslase arvelt kustutamist registreerimise kaardi lõiked A ja B kuuluvad hävitamisele.

§ 66. Teenistuskohuslaste arvele võtmisel on arvestamise allüksused kohustatud selle järele valvama, et isikutunnistustel ja kaitsevää- või tööteenistuse tunnistustel ei oleks tehtud lubamatuid parandusi, toimetatud kaapimisi ja võltsimisi. Kui arvestamise allüksuses tekib kahtlus kaitsevää- või tööteenistuse tunnistuse võltsimises, või on kaitsevää- või tööteenistuse tunnistus muidu muutunud kõlbmatuks, võtab ta selle tunnistuse ära ja esitab asja selgitamiseks sellele kaitsevääringkonna ülemale, kus kodanik sundaja teenistusse vastu võetud ja kelle kantsleis hoitakse kodaniku teenistuse dokumendid, välja andes kodanikule allkirja (vorm nr. 9) tunnistuse äravõtmise üle.

§ 67. Kaitsevää- või tööteenistuse tunnistuse hävinemise või kadumise korral on tunnistuse omanik kohustatud sellest viibimata teatama politseile, kes sellekohase protokollu kokku seab ja tunnistuse kaotamisest kuulutab tunnistuse omaniku kulul „Riigi Teatajas“. Protokoll märkusega, missuguses „Riigi Teatajas“ kuulutus avaldatud, saadetakse sellele kaitsevääringkonna ülemale, kus kodanik sundaja teenistusse sai vastu võetud ja kelle kantsleis hoitakse kodaniku teenistuse dokumendid.

Hävinenud või ära kaotatud või kõlbmatuks muutunud tunnistuse asemele välja antud uuel tunnistusel tehakse pealekirjutus „duplikaat“ ja enne duplikaadi allkirjutamist tehakse tal märkus: „See duplikaat on välja antud (kadunud, j.n.e.) tunnistuse asemel“.

§ 68. Duplikaat kirjutatakse alla kaitsevääringkonna ülema ja tema kantsleile ülema poolt, kantakse lauajuhendisse sel kuupäeval, millal ta välja antakse, ja nummerdatakse ära. Kui on teada kadumaläinud tunnistuse väljaandmise aeg ja number, siis tähendatakse need ära ka duplikaadil. Duplikaadi väljaandmise üle tehakse sellekohane märkus kodaniku teenistuselehte.

§ 69. Teistkordse duplikaadi väljaandmisel tehakse nii duplikaadile kui ka dokumendile, mille põhjal viimane välja antud, märkus, et duplikaat on teistkordne.

§ 70. Duplikaadi väljaandmisega kaotab algtnnistus (teistkordse duplikaadi väljaandmisel ka esimest korda välja antud duplikaat) oma maksvuse ja kõlbmatuks muutunud või ülesleitud tunnistus kuulub hävitamisele kaitsevääringkonna ülema asutuses.

§ 71. Kui teenistuskohuslane kaitsevääteenistuse komisjoni või kaitsevääteenistuse peakomisjoni või kaitsevää haigemaja arstliku komisjoni poolt III järgu maakaitsevärke määratakse või riviituks või tervislikkudel põhjustel kaitsevääteenistusse kõlbmatuks tunnustatakse, on ta kohustatud sellest teatama arvestamise allüksusele, kus arvel seisab, esitades oma kaitsevääteenistuse tunnistuse. Teenistusse kõlbmatuks tunnustatud kustutatakse arvelt, kuna III järgu maakaitsevärke määratud või riviituks tunnustatud kustutatakse arvelt ja võetakse otsekohe III järgu maakaitsevääclasena või riviituna arvele, üldises arvele võtmise ja arvelt kustutamise korras.

Kui III järgu reservväälane käesolevas paragrahvis tähendatud komisjoni poolt riviituks tunnustatakse, ei ole ta kohustatud sellest arvestamise allüksusele teatama.

§ 72. Samuti on kohustatud teatama teenistuskohuslane sel korral, kui ta kõigi õiguste kaotamisega kohtu poolt karistatud; viimasel juhtumisel arvestamise allüksus: a) võtab

kodanikult kaitseväeteenistuse tunnistuse ja saadab sellele kaitseväeringkonna ülemale, kus kodanik sundaja teenistusse sai võetud ja kelle kantsleis hoitakse kodaniku teenistuse dokumendid, kaitseväeteenistuse tunnistuse tööteenistuse tunnistuseks ümbermuutmiseks (§ 37 kohaselt), b) kustutab kodaniku kaitseväeteenistus-kohuslaste arvelt ja võtab tööteenistus-kohuslaste arvele.

§ 73. Eriarvele võetakse kaitseväeringkonna ülema asutuses need kaitseväeteenistus-kohuslased, kes mobilisatsiooni korral saavad tegelikku teenistusse kutsumisel ajapikendust või kes mobilisatsiooni korral tegelikku teenistusse astumisel ei ole kohustatud või kellel ei ole võimalik välisriigis, välisvetes või vangimajas viibimise tõttu otsekohe ilmuda teenistusse vastuvõtmiseks kaitseväeteenistuse komisjoni.

§ 74. Mobilisatsiooni korral saavad tegelikku teenistusse ilmumiseks ajapikendust:

- 1) kui kaitseväeteenistusse kutsutav on Vabariigi Valitsuse, Riigikogu või Riigikohtu liige,
- 2) kui kaitseväeteenistusse kutsutav riigi- või omavalitsuseasutuses teenib kohal, mis oma töö iseloomu poolest ei võimalda kas üldse või ajutiselt kaitseväeteenistusse kutsutavat isikut töölt lahkuda — Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud sellekohase ametikohtade nimekirja järele,
- 3) kui kaitseväeteenistusse kutsutav eriteadlasena teenib ettevõttes (näiteks tehases, töökojas), kus valmistatakse riigi kaitseks tarvisminevaid abinõusid — Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud sellekohase ametikohtade nimekirja järele ja
- 4) kui kaitseväeteenistusse kutsutav isik oma teenistuskoha tõttu mobilisatsiooni tööde täideviimise juures tegev on — sõjaministri poolt kinnitatud sellekohase nimekirja järele. (50)*

§ 75. Mobilisatsiooni korral tegelikku kaitseväeteenistusse astumisel ei ole kohustatud ilmuma teenistusse vastuvõtmiseks kaitseväeteenistuse komisjoni:

- 1) eraisikutena alalises kaitseväes teenivad, ja
- 2) need, kelle kohta saab sõjaministri korraldusel maksuma pandud tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks erikorraldused.

§ 76. Kaitseväeteenistuskohuslaste eriarvele võtmine teostatakse selle tööstuslise ettevõtte või riigi- või omavalitsuse selle asutuse kaudu, kus eriarvestamisele kuuluv kodanik teenib.

Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu liikmete eriarvele võtmist teostatakse vastavalt riigikantsleile või Riigikogu kantsleile kaudu.

§ 77. Eriarvestamisele kuuluvate kodanikkude arvele võtmine ja arvelt kustutamine arvestamise allüksustes sünnib ühel alusel kõigi teiste arvestatavate kodanikkudega.

§ 78. Kaitseväeteenistuskohuslaste eriarvele võtmiseks paragrahv 76 tähendatud asutus või ettevõtte saadab sellele kaitseväeringkonna ülemale, kelle piirkonnas eriarvestamisele kuuluv kodanik elutseb, teated kahes eksemplaris vorm nr. 10 järele.

§ 79. Kaitseväeringkonna ülem, saades eelmises paragrahvis nimetatud teated:

- 1) vaatab järele, kas teated korralikult ja õieti täidetud, tehes eelviimasesse lahtrisse vastava märkuse: „eriarvele“ või „ei ole arvel“ või „(need ja need) teated puudulikud“ või „ei kuulu eriarvele võtmisele“, jne.;
- 2) ühe eksemplari teadetest saadab ühes oma märkustega vastavale asutusele või ettevõttele tagasi, ja
- 3) teadete teise eksemplari järele võtab eriarvestamisele kuuluvad kodanikud eriarvele.

§ 80. Üldarvel oleva kaitseväeteenistuskohuslase eriarvele võtmiseks kaitseväeringkonna ülema asutuses:

* P. 2-es tähendatud nimekiri on kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt 24. aprillil 1929 a.; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 163. P. 4-as tähendatud nimekiri on kinnitatud Kaitseministri poolt 11. mail 1929 a.; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 166.

- 1) eraldatakse kodaniku registreerimise kaardi lõige A üldarvel olijate registreerimise kaardi lõigete A hulgast;
- 2) tehakse arvelolijate nimestiku raamatus VI lahtris märkus eriarvele võtmise üle;
- 3) kantakse aruandelehtedesse vastav parandus üldarvel ja eriarvel olevate kodanikkude arvus;
- 4) eriarvestamisele võtmist õigustavate ametikohtade nimestikus märgitakse arvuliselt ära eriarvele võtmine vastavas ametikohas (vorm nr. 12);
- 5) registreerimise kaardi lõige A pannakse eriarvel olevate kodanikkude registreerimise kaartide lõigete A hulka, märkides kaardi lõike pöördel aluse, mil põhjal eriarvele sai võetud (näiteks, eriarvel haridusministeeriumi v/k. 10. XI. 27. nr. 16 põhjal).

§ 81. Asutustest või ettevõtetest saadud eriarvele võtmise teadete teised eksemplarid jäävad kaitsevääringkonna ülema asutusse.

§ 82. Eriarvele võetuteks tuleb lugeda neid kodanikke, kelle kohta kaitsevääringkonna ülema poolt tagasi saadud teadete eksemplaril tehtud sellekohane märkus, kusjuures nimetatud teadete eksemplar jääb vastavasse asutusse või ettevõttesse tõendavaks dokumendiks kodanikkude eriarvele võtmise kohta.

§ 83. Eriarvele võetud kodanikule vastav asutus või ettevõtte peab teatama, et kodanik mobilisatsiooni väljakuulutamisel ei ole kohustatud kaitsevääringkonna vastuvõtmiseks kaitsevääringkonna komisjoni ilmuma, vaid et ta: kas saab ajapikendust või peab otsekohe teatud väeossa ilmuma või n. e. — vastavalt sellekohastele korraldustele.

§ 84. Kui eriarvele võetud kodanik kaotab õiguse eriarvel olemiseks, samuti ka kodaniku surma puhul, on asutus või ettevõtte kohustatud sellest teatama kaitsevääringkonna ülemale, kelle juures kodanik eriarvel, ära tähendades õiendusena § 79 p. 2 nimetatud teadete eksemplaril märgitud kaitsevääringkonna ülema asutuse lauajuhendi nr. ja teadete tagasisaatmise kuupäeva.

• § 85. Kui kaitsevääringkonna ülem saab vastavalt asutuselt või ettevõttelt teate eriarvele võetud kodaniku eriarvelt kustutamisele kuuluvuse kohta, tema asutuses:

- 1) registreerimise kaardi lõige A eraldatakse teiste eriarvel olevate kodanikkude registreerimise kaartide lõigete hulgast;
- 2) arvelolijate nimestiku raamatus tehakse märkus eriarvelt kustutamise kohta;
- 3) aruandelehtedesse tehakse vastav parandus eriarvel- ja üldarvelolijate arvus;
- 4) eriarvestamisele võtmist õigustavate ametikohtade nimestikus märgitakse arvuliselt ära eriarvelt kustutamine vastavas ametikohas;
- 5) registreerimise kaardi lõige A pannakse kaitsevääringkonna kohuslaste selle järgu hulka, kuhu kodanik üldarvel olles kuulub, kustutades (tõmmates kriipsuga läbi) lõikel märkuse eriarvele võtmise aluse üle;
- 6) paragrahv 79 p. 3-das tähendatud teadete viimases lahtris tehakse märkus eriarvelt kustutamise üle.

§ 86. Eriarvele võetud kodanik kuulub eriarvelt kustutamisele ja võib uuesti eriarvele võetud saada üldises (§§ 80 ja 85 tähendatud) korras:

- 1) kui muutub alus, mille põhjal kodanik eriarvele oli võetud (näiteks, ühelt ametikohalt teisele ümberpaigutamise korral j.n.e.) ja
- 2) kui kodanik lahkub elukohta muutes sellest kaitsevääringkonna piirkonnast, kus ta eriarvele oli võetud.

§ 87. Eriarvestamisele kuuluva kodaniku elukoha muutuse korral sama kaitsevääringkonna ühest allüksusest teise, sünnib eriarvelt kustutamine ja eriarvele võtmine kaitsevääringkonna ülema asutuses üldises (§§ 80 ja 85 ette nähtud) korras ainult selle erandiga, et eriarvele võtmise juures:

- 1) uue registreerimise kaardi lõike A pöördel tehakse märkus eriarvele võtmise aluse kohta (§ e p. 5 kohaselt), ja

- 2) arvelolijate nimestiku raamatus (uue arvestamise allüksuse järele) VI lahtris näidatakse eriarvele võtmise ajana kuupäev ja aasta, millal asutuse või ettevõtte teate põhjal kodanik kuulus eriarvele võtmisele kaitsevääringkonna ülema asutuses.

§ 88. Kindralstaap võib eriarvele võtmise alal revideerida ettevõtteid ja nõuda ettevõtelt ja asutustelt teateid kodanikkude eriarvele võtmise kohta.

§ 89. Kaitsevääringkonna ülemad saavad aruande ringkonnas arvel (nii üldarvel kui ka eriarvel) olijate kohta:

- 1) tähtajaliselt (kõikide arvelolijate kohta) 2 korda aastas — seis 1. maiks ja 1. novembriks, ja
- 2) kindralstaabi sellekohase nõudmise järele.

II.

§ 90. Käesolev juhatuskiri hakkab maksma 1. maist 1927 a., mil lõpulikult kaotab oma maksvuse „Sõja- ja siseministri määrus tagavaraväelaste registreerimise kohta“ (avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 6/7 — 1924 a.).

§ 91. Üleminekul seni maksnud registreerimiselt käesolevas juhatuskirjas ette nähtud uuele arvestamise korrale tuleb silmas pidada järgmist:

- 1) Kõiki neid kodanikke, kes kuulusid seni registreerimisele, tuleb arvestamise allüksustes ka käesoleva juhatuskirja põhjal arvestada, kusjuures kaitsevääteenistuse-kohustuslikkuse kohta varemalt kodanikkudele välja antud tunnistused („vabastamise tunnistused“), asetades juhatuskirjas ette nähtud „kaitsevääteenistuse tunnistused“ (vorm nr. 8), jäävad maksma seni, kuni kindralstaabi erikorralduste põhjal teenistuskohustuslikkudele kodanikkudele välja antakse uued „kaitsevääteenistuse tunnistused.“
- 2) Arvele võttes kodanikke varemalt välja antud „vabastamise tunnistuste“ põhjal, tuleb arvestamise allüksustel ära kasutada registreerimise lehti endise vormi järele, kuna täites „vabastamise tunnistuste“ põhjal registreerimise kaarte uue vormi järele, tuleb arvestamise allüksustel jätta täitmata registreerimise kaartide lõigetel p. 1 (kodaniku käsutusväes, reservväes ja maakaitsevääes olemise aja kohta).
- 3) Teenistuskohustuslikud kodanikud, kes sündinud enne 1880 aastat ja kes seni veel arvele võetud ei ole, ei kuulu, kuni kindralstaabi vastava korralduseni, arvestamisele.
- 4) Tööteenistuskohuslastena tuleb arvele võtta arvestamise allüksustel ainult neid kodanikke, kes saavad alates 1. maist 1927 a. kõigi õiguste kaotamisega kohta poolt karistamise tõttu kaitsevääteenistusest vabastatud tööteenistusse määramisega.*) Enne 1. maid 1927 a. kohtu poolt karistamise tõttu kaitsevääteenistusest vabastatud kodanikke arvestamise allüksustel arvele võtta ainult pärast kindralstaabi poolt antud vastavat erikorraldust.
- 5) III järgu reservväelaste arvele võtmine tuleb läbi viia arvestamise allüksustel (§§ 25 — 27 järele) järgmiselt:
 - a) 1927 aasta vältel tuleb arvestada 1910 aastal sündinuid ja kõiki ajapikendusel olijaid kodanikke kuni 30 aasta vanaduseni; b) 1928 aasta vältel tuleb arvestada peale nende, kes tähendatud eelmises (p. a) punktis, ka 1911 aastal sündinud kodanikke, ja c) 1929 aasta vältel tuleb arvestada peale nende, kes tähendatud eelmistes (p.p. a ja b) punktides, ka 1912 aastal sündinud kodanikke.

*) Tööteenistuskohuslastena tuleb arvestada ainult sunnitõuga karistatuid (vaata Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õigustekaotamise muutmise seadus RT 54 — 1927; käesoleva käsir. lhk. 201).

Seega tuleb 1929 aasta lõpuks arvele võtta kõik need kodanikud, kes selleks ajaks kuuluvad arvestamisele III järgu reservväelastena, s. o. kõik 17—30-aastased teenistuskohustuslikud kodanikud, kuni alalisse kaitseväge sundaega teenima astumiseni.

Alates 1930 aastast tuleb arvestada kõiki III järgu reservväelasi käesoleva juhatuskirja kohaselt.*)

Tallinnas, 18. veebruaril 1927 a.

Sõjaminister J. S o o t s.

Siseministri eest ministri abi E. K ü b a r s e p p.

Vorm nr. 1.

Jhtk. kv.- ja tööt. fod. arv.
§ 48 p. 3 juurde.

Reegistreerimise kaardi nr. (iga aasta algab nr. 1-sest)	PEREKONNA-, EES- JA ISANIMI	Sündimise aasta	Reg. kaardi lõike A ärasaate aeg	Reg. kaardi lõike B ärasaate aeg	MÄRKUSED

*) 1909 a. sündinud kodanikud võetakse arvele alates 1. jaanuarist 1930 a., kusjuures nende kohta ei seata kokku käesoleva juhatuskirja 25-s ettenähtud nimekirju; viimaste aset täidavad kutselaste kohta esitatavad nimekirjad (õendus: Kindralstaabi V osakonna ringkiri nr. 133-V, 21. märtsist 1929 a.).

.....
(arvestamise allüksuse nimetus)

REGISTREERIMISE KAARDI LÕIGE B.

- 1) a) Käsitlusväs kuni 1.....19.....a.
- b) Reservvää järgus kuni 1. jaanuarini 19..... a.
- c) Maakaitsevää järgus kuni 1. jaanuarini 19..... a.
- 2) Sündinud „ 1..... a.
- 3) Perekonnanimi
- Ees- ja isanimi
- 4) Kust väeosast sundaja teenistusest vabastatud
-
- 5) Auaste6) Kaitsevaeline eriala.....
- 7) Kas rivi- või riviuteenistusse kõlblik
- 8) Sundaja teenistuse võtmisele kuuluskaitsevääringkonnas
- 9) Kordamisõppustel olnud „19...a. kuni „ “19..a.
- 10) Missuguse dokumendi põhjal kaart täidetud.....
- 11) Kust arvele tulnud
- 12) Praegune aadress
- 13) Millal jamil põhjusel arvestamise allüksuses arvelt kustutatud

”19.....a.

Õ i e n d u s :

” 19.... a.

Nr.....
.....
politseikomissar
vallavanem

.....
sekretär
asjaajaja

.....
(arvestamise allüksuse nimetus)

REGISTREERIMISE KAARDI LÕIGE A.

- 1) a) Käsitlusväs kuni 1.....19.....a.
- b) Reservvää järgus kuni 1. jaanuarini 19..... a.
- c) Maakaitsevää järgus kuni 1. jaanuarini 19.... a.
- 2) Sündinud „1.....a.
- 3) Perekonnanimi
- Ees- ja isanimi
- 4) Kust väeosast sundaja teenistusest vabastatud
-
- 5) Auaste6) Kaitsevaeline eriala.....
- 7) Kas rivi- või riviuteenistusse kõlblik
- 8) Sundaja teenistuse võtmisele kuuluskaitsevääringkonnas
- 9) Kordamisõppustel olnud „19...a. kuni „ “19...a.
- 10) Missuguse dokumendi põhjal kaart täidetud
- 11) Kust arvele tulnud
- 12) Praegune aadress

”19.....a.

Nr.....

.....
politseikomissar
vallavanem

.....
sekretär
asjaajaja

Vorm nr. 3.

Jhtk. kv.- ja tööt. kod.
arv. § 48 p. 6 juurde.

.....
(kellele saadetakse)

TEADE ARVELE VÕTMISE ÜLE.

..... on arvele võetud järgulasena
(arvestamise allüksuse nimetus)

kodanik
(perekonna-, ees- ja isanimi)

kes sündinud „ „ 1..... a.

„ „ 19..... a.

Nr.

.....
politseikomissar
vallavanem

.....
sekretär
asjaajaja

Vorm nr. 4.

Jhtk. kv.- ja tööt. kod.
arv. § 55 p. 1 juurde.

.....
(arvestamise allüksuse nimetus)

Registr. kaardi järjek. nr.nr. (iga aasta algab nr. 1-sest)	ARVESTATAVA PEREKONNA-, EES- JA ISANIMI	Sündimise aasta	Arvele võetud (kuupäev ja aasta)	Arvelt kus- tutatud (kuupäev ja aasta)	Eriarvele võetud (kuupäev ja aasta)	Eriarvelt kustutatud (kuupäev ja aasta)

Vorm nr. 7.

Jhtk. kv.- ja tööt. kod. arvest. § 55 p. 2 l. c juurde.

ARUANDELEHT

.....kaitseväeringkonnas
arvel olevate II ja III j.j. reservväelaste, II ja III j.j. maakaitseväelaste, tööteenistus-
kohuslaste ja eriarvelolijate kohta.

Sündimise aastad	RESERVVÄELASED			MAAKAITSEVÄELASED		Tööteenistus- kohuslased	Eriarvelolijad
	II järk	III järk		II järk	III järk		
		I pool- aasta	II pool- aasta				

1. lhk.

Vorm nr. 8.

Jhtk. kv.- ja tööt. kod. arvest. § 5 p. 3 juurde.

KAITSEVÄEETEENISTUSE TUNNISTUS.

Liik nr.....

.....
(väeosa nimetus)
.....
(kompanii, k-do, patari, eskadroni jne. nimetus)
.....
Auaate,
Perekonnanimi,
Ees- ja isanimi,
Sündinud „.....“ 19...a.,
Kaitseväeline eriala,
Kas rivi- või riviuteenistusse kõlblik,
Elukutse eraelus (enne käesoleva tunnistuse väljaandmist).....

2. lhk.

Sundaja teenistusse võetud, kaitse-
väeteenistuse komisjoni poolt „.....“ 19...a.
Käsituväes kuni 1..... 19...a.
Reservväe I järgus kuni 1. jaanuarini 19.....a.
Maakaitseväge I järgus kuni 1. jaanuarini 19.....a.

Nr.....

„.....“ 19.....a.

.....
(väeosa või asutuse ülema allkiri)

(pitsat)

.....
(adjutandi või sekretäri allkiri)

3. lhk.

.....
(perekonna- ja eesnimi)

.....kaitseväärteteenistuse komisjoni poolt arvatud reservväe II järku kuni 1. jaanuarini 19..... a. maakaitsevää II järku kuni 1. jaanuarini 19.... a.

Nr.....

„ “.....19....a. kaitsevääringkonna ülem.

(pitsat) (kantselei ülem)

.....kaitseväärteteenistuse komisjoni poolt arvatud maakaitsevää III järku kuni 1. jaanuarini 19..... a.

Nr.....

„ “.....19....a. kaitsevääringkonna ülem.

(pitsat) (kantselei ülem)

4. lhk.

(Märkused õppusel olemise kohta.)

5. lhk.

.....
(perekonna- ja eesnimi)

(Märkused eesliinil viibimise, haavamiste, põrutuste, autasude kohta).

6. lhk.

(Märkused kohtulikult karistamiste kohta.)

7., 8. jne. lhk.

.....
(perekonna- ja eesnimi)

(Märkused arvele võtmise kohta)

Vorm nr. 11.

Jhtk. kv.- ja tööt. kod.
arv. § 30 juurde.

T Ä H E S T I K

..... aastal

sündinud kaitseväelaste üle, kelle teenistuse dokumendid kaitseväeringkonna
ülema kantseleis alal hoitakse.

Järjek. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi Auaste Väeosa, kust tagavaraväkke lastud või teenistusest va- bastatud	Märkus õppusel olemise üle	Märkus mobilisatsiooni puhul kaitseväeteenis- tusse kutsumise ja de- mobilisatsiooni puhul tagavaraväkke laskmise üle	Millal ja mis põhjusel tähestikust maha kus- tutatud	Mitmesugu- sed märkused

Vorm nr. 12.

Jhtk. kv.- ja tööt. kod.
arv. § 80 p. 4 juurde.

ERARVELE VÕTMIST ÕIGUSTAVATE AMETIKOHTADE NIMESTIK.

Järje- korra nr.nr.	Ametikoha nimetus	Mitu isikut kuulub eriarvele võtmisele	Mitu isikut on kaitseväeringkonna ülema asutuses eriarvele võetud

Vorm nr. 13.

Jhtk. kv.- ja tööt. kod.
arv. § 25 juurde.

..... kaitseväeringkonna ülemale.

N I M E K I R I Lit.

(A või B)

..... arvele võetud III järgu reservväelaste peale.
(arvestamise allüksuse nimetus)

Järje- korra nr.nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Sündimise aeg (kuupäev ja aasta)	Märkused

Kinnitan.
Tallinnas, 19. märtsil 1927 a.

G. Jonson.
Kindralstaabi kolonel,
Kindralstaabi ülema eest.

**Tabel tegeliku sundusliku teenistusaja kaitseväes ärateeninud teenis-
tuskohustuslik. kodanikkude liikidesse jaotamiseks.**

Liikide nimetus	Liikide nr.nr.	Missugused kodanikud, kes tegeliku sundusliku teenistusaja kaitseväes ära on teeninud, loetakse liikl
J A L A V Ä G I	1.	Jalaväe osades (jalaväe rügemendis, merekindluste jalaväe rügemendis, vahipataljonis, kooliõpilaste pataljonis, piiriküti pataljonis, diviisi õppekompaniis, allohvitseride koolis) laskurkompaniis rivikohtadel teeninud, nagu: laskur-kompanii veltveebel, rühmavanem, jaoülem, jaoülema abi, allohvitser, kuulipilduja ja laskurjaoakpral ja reamees, kerge-kuulipilduja sihtur, sidevaatleja, signalist jns.
	2.	Jalaväe osade kuulipildujate kompaniis või komandos rivikohtadel teeninud, nagu: veltveebel, rühmavanem, kuulipilduja ülem, raske-kuulipilduja sihtur, sidevaatleja, kapral, reamees j.n.s.
	3.	Jalaväe osade ratsa komandos rivikohtadel teeninud, nagu: komando vanem, noorem allohvitser, kapral, reamees.*)
	4.	Jalaväe rügemendis või pataljonis teistes erikomandodes rivikohtadel teeninud, nagu: sapööride või pioneeride komando vanem, gaasikaitse instruktor, jaoülem, kapral, reamees; rügemendi (pataljoni) komandandi komando vanem, jaoülem, kapral, reamees; töökompanii veltveebel ja rühmavanem.
	5.	Lennuväes jalaväe alal rivikohtadel teeninud, nagu: eskadrilli, lennukooli ja lennubaasi veltveebel, rühmavanem, jaoülem, kapral, reamees. Auto-tankide divisjoni tagavarapargi reamehed. Mitmesugustes jalaväe eri rivi kompaniides ja komandodes, nagu: linna või diviisi staabi komandandi komandos, distsiplinaar kompaniis, kaitsevääringkonna ülema kompaniis (komandos) j.n.e. rivikohtadel teeninud.

*) Liigis nr. 3 tuleb arvestada ka soomusrongide diviisi ratsa komandos (eskadronis) teeninud tagavaraväelased (õendus Kindralstaabi V osakonna ringkiri Nr. 134-V, 21. märtsist 1929 a.).

J A L A V Ä G I	6.	Jalaväe osade ja kaitseväe asutuste staapides ning kantseleides kirjutajana, joonestajana, litograafistina, kopeerijana, raamatukoguhoidjana j.n.s. teeninud.
	7.	Jalaväe osades ja kaitseväe asutustes ametimeestena teeninud, nagu: sepp, lukusepp, tisler, sadulsepp, rätsep, kingsepp, kokk, leivaküpsetaja, puusepp, tehnik, elektromontöör, montöör, motorist, masinist, masinameister, raamatukõitja j.n.s.
	8.	Jalaväe osades, kaitseväe asutustes, töökomandodes, töökodades, haigemajades, hobuste laatsarettides j.n.e. teeninud ja kelle kohta mitte eraldi liiki ette pole nähtud, nagu: käskjalg, aidamees, varahoidja, hobusemoona hoidja, töömees, muusikant, hobusemees j.n.s.

Märkus I: Eraldi arvestatakse jalaväes: 1) telegrafistid — liigis nr. 21, 2) raadio-telegrafistid — liigis nr. 22, 3) telefonistid — liigis nr. 47, 4) auto- ja motorrattajuhid — liigis nr. 33, 5) relvurid — liigis nr. 45, 6) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 7) sanitarid — liigis nr. 49, 8) veterinäär-velskerid — liigis nr. 50, 9) hobuseratajad — liigis nr. 52, 10) jalgratturid — liigis nr. 58.

Märkus II: Need tervislikelt rivitu teenistusse kõlbulikud, kes kuuluksid kaitsevälise eriala poolest liiki nr.nr. 1, 2, 3, 4 ja 5, arvestatakse rivitute liigis nr. 53.

S U U R T Ü K I V Ä G I	9.	Välja kerges patareis ja tagavara divisjonis, suurtükiväe rügemendis või grupis kergetes patareis teeninud, nagu: patarei veltveebel, suurtüki allohvitser, suurtükimeister, sihtur, suurtüki number, ajur, maakuulaja, vaateleja-luuraja, signalist j.n.s.
	10.	Välja raskes patareis või suurtükiväe rügemendis või grupis rasketes patareis teeninud: nagu: patarei veltveebel, suurtüki allohvitser, sihtur, suurtüki number, ajur, maakuulaja, vaateleja-luuraja, signalist j.n.s.
	11.	Kindluse raske suurtükiväe divisjonis või patareis teeninud.
	12.	Suurtükiväe staapides , patareides, parkides, ladudes ja nende juures asuvates komandodes erialadel teeninud, nagu: topograaf, laboratorist, kõlamõõdu rühma vanem, allohvitser ja reamees, meteoroloogia jaama allohvitser, gaasikaitse instruktor, kirjutaja, joonestaja, kingsepp, rätsep, puusepp, tisler, sadulsepp, lukusepp, ratsastaja j.n.s.

Suurtükivägi	13.	Kõik teised suurtükiväe staapides , patareides, parkides ja ladudes ning nende juures asuvates komandodes teeninud, nagu: varahoidja, aidamees, hobusemoona muretseja, muusikant, kokk, hobusemees, käskjalg j.n.s.
--------------	-----	--

Märkus I: Eraldi arvestatakse suurtükiväes: 1) telegrafistid — liigis nr. 21, 2) raadio-telegrafistid — liigis nr. 22, 3) telefonistid — liigis nr. 46, 4) auto- ja mootorrattajuhid — liigis nr. 33, 5) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 6) sanitarid — liigis nr. 49, 7) veterinäär-velskerid — liigis nr. 50, 8) hobuserautajad — liigis nr. 52.

Märkus II: Need terviseliselt rivitu teenistusse kõlbulikud, kes kuulusid kaitsevälise eriala poolest liiki nr.nr. 9, 10 ja 11, arvestatakse rivitute liigis nr. 53.

R A T S A V Ä G I	14.	Ratsaväes rivikohtadel üksik-, õppe-, ratsa- ja kuulipilduja-eskadronis, tehnika komandos, pioneer ja purustamise rühmas teeninud, nagu: veltveebel, rühmavanem, jaoulem, jaoulema abi, kapral, reamees, ratsakäskjalg, sidevaatleja, kuulipilduja ülem, sihtur j.n.s.
	15.	Ratsaväes kirjutajatena või litograffistidena teeninud.
	16.	Ratsaväes ametimeestena teeninud, nagu: sepp, lukusepp, tisler, sadulsepp, rätsep, kingsepp, tehnik, kokk j.n.s.
	17.	Ratsaväes rivitukohtadel teeninud, nagu: varahoidja, joonestaja, hobusemees, hobusemoona hoidja, haigete hobuste ülevaataja, muusikant j.n.s.

Märkus I: Eraldi arvestatakse ratsaväes: 1) raadio-telegrafistid — liigis nr. 22, 2) telefonistid — liigis nr. 46, 3) auto- ja mootorrattajuhid — liigis nr. 33, 4) relvurid — liigis nr. 45, 5) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 6) sanitarid — liigis nr. 49, 7) veterinäär-velskerid — liigis nr. 50, 8) hobuserautajad — liigis nr. 51, 9) jalgratturid — liigis nr. 58.

Märkus II: Need terviseliselt rivitu teenistusse kõlbulikud, kes kuulusid kaitsevälise eriala poolest liiki nr. 14, arvestatakse rivitute liigis nr. 53.

Insenerivägi	Pioneerid	18.	Inseneriväe osades pioneer kompaniis teeninud, nagu: veltveebel, rühmavanem, jaoulem, kapral, reamees, laboratorist, varahoidja, signalist, masinist, teemeister, pontonöör, purustaja, sepp, puusepp j.n.s. Samuti ka kõik teised inseneriväe osades teeninud sapöörid, minöörid, pioneerid, pontonöörid j.n.s.
--------------	-----------	-----	--

Raudteelased	19.	Inseneriväe osades raudtee kompaniis teeninud, nagu: veltveebel, allohvitser, kapral, reamees, jaamaülem, tema abi, tehnik, teemeister, rongijuht, vedurijuht, tema abi, ahjukütja, rongikokkuseadja, rongimäärija, roopaseadja j.n.s.
Keemikud	20.	Inseneriväe osades „g“ kompaniis teeninud, nagu: veltveebel, allohvitser, jaoulem, kapral, reamees, varahoidja, laborant, laborant, meteoroloog, laboratooriumi tööline j.n.s.
Telegrafistid	21.	Inseneriväes telegraafi ja telefoni osades teeninud, nagu: telegrafist, telefonist, jaama tehnik, liini tehnik, veltveebel, rühmavanem, jaoulem, reamees, varahoidja, elektrotehnik j.n.s. Peale selle ka kõikides teistes väeosades teeninud telegrafistid.
Raadio-telegrafistid	22.	Inseneriväes raadio-telegraafi osades teeninud. Peale selle ka kõikides teistes väeosades sellel alal teeninud eriteadlased, nagu: raadio-telegrafist, raadio-motorist, raadio-mehaanikud j.n.s.
Helgiheitjad	23.	Inseneriväes helgiheitjate osades teeninud, nagu: veltveebel, helgiheitja ülem, motorist, kapral, reamees.
Positiivide eriteadlased	24.	Inseneriväes positiivide baasis teeninud, nagu: veltveebel, varahoidja, korvipunuja, jaoulem, kapral, reamees.
Staap, töökomando ja töökoda	25.	Inseneriväe staabis (kantseleis) ja töökomandos või töökojas erialadel teeninud, nagu: masinist, kirjutaja, joonestaja, litograafist, sepp, puusepp, tisler, lukusepp, betoontööde juhataja, müüri-sepp, teemeister, kingsepp, rätsep, tehnik, treial, laborant j.n.s.
	26.	Kõik teised inseneriväe staabis (kantselei), töökomandos või töökojas teeninud, nagu: varahoidja, hobusemoona muretseja, aidamees, käskjal, hobusemees, kokk j.n.s.

M ä r k u s: Eraldi arvestatakse inseneriväes: 1) auto- ja mootorrattajuhid — liigis nr. 33, 2) relvurid — liigis nr. 45, 3) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 4) sanitarid — liigis nr. 49, 5) veterinaar-velskerid — liigis nr. 50, 6) hobuserautajad — liigis nr. 52.

S O O M U S R O N G I D	Suurtüki meeskond	27.	Soomusrongide patareis teeninud, nagu: suurtükivaguni vanem, veltveebel, suurtükiüleml, allohvitser, suurtüki number, kapral, reamees j.n.s.
	Kuulipildujate meeskond	28.	Soomusrongide kuulipildujate kompaniis , komandos või rühmas teeninud, nagu: kuulipildujatevaguni vanem, veltveebel, rühmavanem, allohvitser, kuulipilduja ülem, sihtur, kuulipilduja number, sidevaatleja, kapral, reamees j.n.s.
	Tehnika ja sidekomando meeskond	29.	Soomusrongide tehnika ja side komandos teeninud, nagu: pioneer-rühma vanem, elektrotehnik, tehnik, helgiheitja juht, vedrujuhi abi, kütja, rongimäärija, rongikokkuseadja, pioneer, side-rühma vanem, telefonist, jaama tehnik, mootordesiina juht j.n.s.
	Dessant kompanii meeskond	30.	Soomusrongide dessant-kompaniis teeninud, nagu: veltveebel, rühmavanem, jaoülem, sidevaatleja, kapral, reamees j.n.s.
	Staap, töökomando ja töökoda	31.	Soomusrongide staabis, töökojas ja töökomando erialadel teeninud, nagu: kirjutaja, joonestaja, varahoidja, elektrotehnik, lukusepp, elektromontöör, keskkütte masinist, kütja, rauatreial sepp, tislter, puusepp, maaler, kingsepp, rätsep, sadulasepp, kokk j.n.s.
		32.	Kõik teised soomusrongide staapides, töökodades ja töökomandodes teeninud.

M ä r k u s I: Eraldi arvestatakse soomusrongides: 1) relvurid — liigis nr. 45, 2) auto- ja mootorrattajuhtid — liigis nr. 33 (kui mootorratta juht on ühtlasi mootordresiina juht, siis arvestatakse ta liigis nr. 29, 3) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 4) sanitarid — liigis nr. 49.

M ä r k u s II: Need tervisiliselt rivitu teenistusse kõlbulikud, kes kuuluksid kaitsevälise eriala poolest liiki nr.nr. 27, 28 ja 30, arvestatakse rivitute liigis nr. 53.

SOOMUSAUTOD JA TANKID	Autode meeskond	33.	Auto kompaniis teeninud; tagavarapargi auto-, mootorratta- ja traktorijuhid . Samuti ka kõikide väeosade ja asutuste auto-, mootorratta- ja traktorijuhid .
	Tankide meeskond	34.	Tankide kompaniis teeninud, nagu: veltveebel, tankijuht, tankiülem, motorist, kapral ja reamees; tagavarapargi tankide meeskond .

SOOMUSAUTOD JA TANKID	Soomus- autode meeskond	35.	Soomusautode kompaniis teeninud; tagavarapargi soomusautode meeskond.
	Staap ja töökojad	36.	Auto-tankide divisjoni staabis (kantseleis), töökojas ja laos erialadel teeninud, nagu: instruktor, kirjutaja, litograafist, joonestaja, treial, sepp, lukusepp, kingsepp, sadulsepp, rätsep, tislser, kokk j.n.s.
		37.	Kõik teised auto-tankide divisjoni staabis (kantseleis), töökojas ja laos teeninud.

Märkus I: Eraldi arvestatakse: 1) telefonistid — liigis nr. 47, 2) relvurid — liigis nr. 45, 3) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 4) sanitarid — liigis nr. 49, 5) tagavarapargi reamehed (peale auto-, mootorratta- ja traktorijuhtide, tankide ja soomusautode meeskonna) — liigis nr. 5.

Märkus II: Need tervisiliselt rivitu teenistusse kõlbulikud, kes kuuluksid kaitsevälise eriala poolest liiki nr.nr. 33, 34 ja 35, arvestatakse rivitute liigis nr. 53.

LENNUVÄGI		38.	Lennuväes eriteadlastena teeninud (peale lendurite, avio-mehaanikute ja aviomotoristide), nagu: fotolaborant, mootortöötoa meister, lukusepatöötoa meister, tislseritöötoa meister, autogeenkeetja, meteoroloog, elektrotehnik, elektromehaanik, aerofotograafist, motorist, helgiheitja juht j.n.s.
		39.	Lennuväe staabis ja töökomandos teeninud, nagu: kirjutaja, joonestaja, varahoidja, transpordi vanem, keskkütte masinist, katlakütja, plekisepp, sepp, maaler, tislser, vasesep, treial, kingsepp, purjeõmbleja, hobusemees, kokk, ruumikoristaja, tööriistade hoidja, töökompainii ja tööühma meeskond j.n.s.

Märkus: Eraldi arvestatakse lennuväes: 1) raadiomehaanikud ja raadio-telegrafistid — liigis nr. 22, 2) telefonistid — liigis nr. 47, 3) auto- ja mootorrattajuhid — liigis nr. 33, 4) relvurid — liigis nr. 45, 5) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 6) sanitarid — liigis nr. 49, 7) lennuväes jalaväe alal teeninud — liigis nr. 5, 8) lendurid, aviomotoristid ja avio-mehaanikud — liigis nr. 57.

Merevägi		40.	Mereväes eriteadlastena teeninud, nagu: roolimees, signalist, kaugusemõõtja, ruumi-, miini-, elektri-, deki-, suurtüki-, masina-, katlaala instruktor, bootsmann, minöö, minõör, miinimasinist, komendoor, galvanöö, masinist, masinajaoskonna vanem, ruumimasinist, kütja, motorist, elektrik, tuuker j.n.s.
----------	--	-----	--

M E R E V Ä G I	41.	Kõik teised mereväes rivi alal teeninud, nagu: rivi vanem-all-ohvitser, rivi noorem-allohvitser, kapral, I järgu madrus, II järgu madrus, valvur j.n.s. Peale selle merkindlustes teeninud madrused.
	42.	Kõik teised mereväes rivitukohtadel teeninud, nagu: kirjutaja, joonestaja, litograafist, varahoidja, sepp, puusepp, kingsepp, rätsep, tisler, maaler, lukusepp, muusikant, hobusemees, kokk j.n.s.

M ä r k u s: Eraldi arvestatakse mereväes: 1) raadiotelegrafistid — liigis nr. 22, 2) telefonistid — liigis nr. 47, 3) auto- ja mootorrattajuhid — liigis nr. 33, 4) relvurid — liigis nr. 45, 5) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 6) sanitarid — liigis nr. 49, 7) tervisliiselt rivitu teenistusse kõlbulikud — liigis nr. 54.

M E R E K I N D L U S E D	43.	Kõik merkindlustes ja Vene sõjaväe ranna-kahurväes rivi alal teeninud, nagu: veltveebel, komendoor, kaugusemõõtja, signalist, kuulipildur, galvanöör, elektrik, motorist, laboratorist, masinist, kütja, kapral, reamees j.n.s.
	44.	Kõik merkindlustes ja Vene sõjaväe ranna- kahurväes rivitukohtadel teeninud, nagu: varahoidja, kirjutaja, lukusepp, treial, sepp, puusepp, kingsepp, rätsep, leivaküpsetaja, kokk, ruumikoristaja, käskjal, hobusemees j.n.s.

M ä r k u s: Eraldi arvestatakse merkindlustes: 1) raadiotelegrafistid, — liigis nr. 22, 2) telefonistid — liigis nr. 47, 3) sanitar-velskerid — liigis nr. 48, 4) auto- ja mootorrattajuhid — liigis nr. 33, 5) sanitarid — liigis nr. 49, 6) madrused — liigis nr. 41, 7) tervisliiselt rivitu teenistusse kõlbulikud — liigis nr. 54.

Rel- vurid	45.	Kõikides kaitseväe osades ja asutustes teeninud relvurid .
Telefonistid	46.	Kõik ratsaväes ja suurtükiväes teeninud telefonistid .
	47.	Kõikides teistes väeosades ja asutustes (välja arvatud ratsa- ja suurtükivägi ja side pataljon) teeninud telefonistid .

Sanitar- velskerid	48.	Kõikides kaitseväe osades ja asutustes teeninud sanitar-velskerid .	
Sani- tarid	49.	Kõikides kaitseväe osades ja asutustes teeninud sanitarid .	
Veterinäär- velskerid	50.	Kõikides kaitseväe osades ja asutustes teeninud veterinäär-velskerid .	
Hobuserautajad	51.	Kõik ratsaväes teeninud hobuserautajad.	
	52.	Kõikides teistes väeosades ja asutustes teeninud hobuserautajad .	
R I V I T U D	Maaväes	53.	Kõik need maaväes ja lennurväes teeninud, kes tervisliselt rivitu teenistusse kõlbulikud ja oma kaitsevälise eriala poolest kuulusid liikidesse nr.nr. 1,2 3, 4, 5, 9, 10, 11, 14, 27, 28, 30, 33, 34, 35, 55 ja 58.
		Mereväes	54.
Degradee- ritud	55.		Kõik riigikeele mitteoskamise või muul põhjusel reamees-teks alandatud ohvitserid, arstid ja sõjaväe ametnikud.
	56.		
Lendurid	57.	Lennuväes teeninud lendurid, aviomotoristid ja aviomehaanikud .	
Jalgrat- turid	58.	Suusk-jalgratturite eskadronis või komandos teeninud.	

Üldised märkused käesoleva tabeli juure.

- I. Igas liigis eraldatakse veltveebliid ja allohvitserid kapralitest ning reameestest. Selleks märgitakse veltveeblitele liigi numbri taha litera „a“ ja allohvitseridele — litera „b“. Näiteks, jalaväe rügemendi laskur-kompanii veltveebli liigi number on 1-a, jalaväe rügemendi kuulipild. kompanii allohvitseri liigi number — 2-b, j.n.c. Kapralite ja reameeste liigi n-ri juures auastme äratähendamiseks literat („c“) mitte märkida.
- II. Liigi äramääramisel võetakse aluseks viimane ametikoht, millel teenis kaitseväelane tegelikus teenistuses olles, kusjuures andmed, mille põhjal liik ära määratakse, peavad sisse kantud olema ka kaitseväelase teenistuse dokumentidesse. Kordamisõppuste ajal mõnesugusel ametikohal olemist, samuti ka piirivalves teenimist, liigi äramääramisel arvesse ei võeta.*)

J. Järver

Kindralstaabi kolonel-leitnant,
Kindralstaabi V osakonna ülem.

R. Taalder

Kapten,
„B“ ja osakonna ülem a e e s t.

Kinnitan

14. septembril 1927 a.

J. Tõrvand,

Kindralstaabi kindral-majoor,
Kindralstaabi ülem.

Juhtnõõrid kaitseväeteenistuse tunnistuse (raamatukujulise) väljaandmiseks.

(Antud Sõjaministri käsukirja 30. augustist 1927 a. nr. 377 põhjal.)

§ 1.

Kaitseväeteenistuse tunnistuse annab välja kodanikule see väeosa või asutus, kelle juures on kodaniku teenistuse dokumendid.

§ 2.

Käsusutsväkke, I järgu reservväkke ja I järgu maakaitseväkke, samuti peale sundaja ärateenimist III järgu maakaitseväkke arvatud kodanikkudele tuleb välja anda:

- a) siniste kaantega kv. tunnistus ühes „sinise“ andmete-lehega neile, kes kuuluvad liiki nr.nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 53 ja 58;
- b) punaste (tume-punaste) kaantega kv. tunnistus, ühes „punase“ andmete-lehega — kes kuuluvad liiki nr.nr. 9, 10, 11, 12 ja 13;
- c) roosade (hele-punaste) kaantega kv. tunnistus, ühes „roosa“ andmete-lehega — kes kuuluvad liiki nr.nr. 14, 15, 16 ja 17;
- d) roheliste kaantega kv. tunnistus, ühes „rohelise“ andmete-lehega — kes kuuluvad liiki nr.nr. 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 ja 26;
- e) tume-oranžide (pruunide) kaantega kv. tunnistus, ühes „tume-oranž“ andmete-lehega — kes kuuluvad liiki nr.nr. 27, 28, 29, 30, 31 ja 32;
- f) lillade kaantega kv. tunnistus, ühes „lilla“ andmete-lehega — kes kuuluvad liiki nr.nr. 33, 34, 35, 36 ja 37;

*) Samuti ei võeta liigi äramääramisel arvesse garnisoni vahitüksustes üleajateenijana teenimise aeg (õendus Kindralstaabi V osakonna ringkiri Nr. 96-V, 6. veebruarist 1929 a.).

- g) hallide (sinikas-hallide) kaantega kv. tunnistus, ühes „halli“ andmete-lehega — kes kuuluvad liiki nr.nr. 38, 39 ja 57;
- h) rohekas-hallide kaantega kv. tunnistus, ühes „rohekas-halli“ andmete-lehega — kes kuuluvad liiki nr.nr. 40, 41, 42, 43, 44 ja 54;
- i) hele-kollaste kaantega kv. tunnistus, ühes „hele-kollase“ andmete-lehega — kes kuuluvad liiki nr.nr. 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 ja 55.

§ 3.

II järgu reservväkke ja II järgu maakaitseväkke arvatud kodanikkudele tuleb välja anda valgete kaantega kv. tunnistus, ühes „valge“ andmete-lehega. Samasugune kv. tunnistus tuleb välja anda ka III järgu maakaitseväelastele, kui nad sundaja ei ole ära teeninud.

§ 4.

Töoteenistuskohuslasteks arvatud kodanikkudele tuleb välja anda mustade kaantega tunnistus ühes „valge“ andmete-lehega.

§ 5.

Käsusväelastele, I järgu reservväelastele ja I järgu maakaitseväelastele, samuti pärast sundaja ärateenimist III järgu maakaitseväkke arvatud kodanikkudele, kv. tunnistuse väljaandmisel:

- a) **kaanel** tähendatakse kohase suuruse numbriga liik, millesse kodanik kuulub; (veltveebile ja allohvitseride kv. tunnistusel märgitakse numbri taha ka vastav litera — „a“ või „b“);
- b) **esimesele leheküljele** kantakse kõik blanketi teksti järele nõutavad andmed, kusjuures: liigi numbrile lisatakse tarviduse korral litera „a“ või „b“; sündimise aeg näidatakse uue kalendri järele; „elukutse eraelus“ äratähendamisel tuleb hoiduda üldistest nimetustest, nagu: käsitööline, raudteelane, vabrikutööline, üliõpilane, kooliõpilane, vaid elukutse (amet) tuleb näidata täpsemalt, näiteks: kingsepp, rätsep, sepp-pealelööja, kangur, hobusemees; raudteelane-remonditööline, raudteelane-veduriuhiabi, raudteelane-arveametnik; üliõpilane-elektrotehnik, üliõpilane-keemik, üliõpilane-usuteadlane; puutöökooli õpilane, merekooli õpilane, realgümnaasiumi õpilane, j.n.e.; kui kodanik arvatakse III järgu maakaitseväkke, tõmmatakse tindiga läbi sõnad „kõlbulik rivi.... teenistusse“;
- c) **teisele leheküljele** kantakse kõik blanketi teksti järele nõutavad andmed, kusjuures: käsusväes, reservväe I järgus ja maakaitseväe I või III järgus olemise tähtaeg tuleb näidata „Juhatuskiri kv. ja tööt.-kohustuslikkude kodanikkude arvestamiseks“ (R. Teataja nr. 51 s. a.) järele*); kv. tunnistuse väljaandmise kuupäevana tuleb näidata kuupäev, millal kodanik tegelikult teenistusest vabastati; kodaniku III järgu maakaitseväkke arvamisel tõmmatakse tindiga läbi sõnad „käsusväes kuni 19..... a.“ ja „Reservväe I järgus kuni 1. jaanuarini 19.... a.“; kui mõnesugusel põhjusel kv. tunnistuse annab välja kaitseväeringkonna ülem, siis väeosa ülema ja adjutandi asemele kirjutavad alla kaitseväeringkonna ülem ja tema asutuse kantselei ülem;
- d) **kolmandale leheküljele** kirjutatakse kodaniku perekonna- ning eesnimi ja — kui kodanik arvatakse III järgu maakaitseväkke — siis ka vastav komisjoni otsus, kinnitades seda tarviliikkude allkirjadega ja pitsseriga;
- e) **neljandale leheküljele** tehakse vastav märkus siis, kui kodanik oli kordamisõppustel, näiteks: „tagavaraväe allohvitseride ühekuulisel õppusel olnud 15.VI.27 a. kuni 15.VII.1927 a.“; samuti tuleb siin ära tähendada üleajateenijaks olemine, näiteks: „üleajateenijaks olnud — 1.III.27 a. kuni 1.III.28 a.“; märkus kirjutatakse alla väeosa või asutuse ülema ja adjutandi, sekretäri või kantseleiülema poolt ja kinnitatakse pitsseriga;
- f) **viidendale leheküljele** kirjutatakse kodaniku perekonna- ja eesnimi; muud märkused tehakse juhul, kui tegeliku teenistuse vältel kodanik on eesliinil viibinud või saanud haavata, põrutada või autasu; märkuse tegemisel kirjutatakse ta alla väeosa või asutuse ülema ja adjutandi, sekretäri või kantseleiülema poolt ja kinnitatakse pitsseriga;

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 117.

- g) **kuuendale leheküljele** tehakse märkused ainult nende kohtulikkude karistamiste kohta, mis kuuluvad sissekandmisele kodaniku teenistuselehte; märkuse tegemisel kirjutatakse ta alla väeosa või asutuse ülema ja adjutandi, sekretäri või kantsleiülema poolt ja kinnitatakse pitseriga;
- h) **seitsmendale, üheksandale, üheteistkümnendamale ja kolmeteistkümnendamale leheküljele** kirjutatakse kodaniku perekonna- ja eesnimi;
- i) kv. tunnistuses olevasse ümbrikku kuuluvalehe (ka juure) esimesele küljele tähendatakse blanketi teksti järele nõutavad andmed vastavalt kv. tunnistusse sissekantud andmetele; peale selle: „kaitseväeline haridus“ tähendatakse ära, kui kodanik on kaitseväes lõpetanud allohvitseride kooli, õppekompanii, kehalisekasvatuse kursused, raadio-telegrafistide kursused, j.n.e. näiteks: „lõpetanud 5-kuulise õppekompanii kursuse 1.III.28 a.“; „muud teadetes“ kirjutatakse mõnesugused andmed, mis kodaniku tegelikku teenistusse ilmumisel, eriti sõja korral, võivad omada tähtsuse, näiteks: aumärgid, kohtulikud karistused, tähendatakse ära kui on I-se või iseäraliku liigi laskur, j.n.e. Kui „muud teadetes“ vajalikke andmeid sisse kanda ei ole, tuleb nende andmete asemele punktiirjoonte kohal tõmmata tindiga kriips; lehe alumine, joonega eraldatud, serv jäetakse kodaniku sundaja teenistusest vabastamisel täitmata; samuti täitmata tuleb jätta ka andmete-lehe teine külg.

§ 6.

- II järgu reservväkke ja II järgu maakaitsevärke arvatud kodanikkudele, samuti ka III järgu maakaitsevälastele, kui nad sundaja pole ära teeninud, kv. tunnistuse väljaandmisel:
- a) **esimesel leheküljel** jäävad tähendamata: liigi nr., väeosa nimetus, kompanii j.n.e. nimetus, kaitseväeline auaste ja eriala; nende andmete asemel tõmmatakse vastavate punktiirjoonte kohal tindiga kriips; teised esimesel leheküljel nõutavad andmed kirjutatakse § 5 p. b kohaselt (kui III järgu reservväkke arvatav kodanik osa sundajast on ära teeninud, tuleb sel leheküljel märkida kõik nõutavad andmed peale „kas rivi- või rivituteenistusse kõlbulik“, mis tuleb tindiga läbi tõmmata);
- b) **teisil leheküljel** blanketi teksti järele nõutavad andmed jäävad kõik tähendamata ja nende andmete asemel tõmmatakse punktiirjoonte kohal tindiga kriips; (ainult sel juhul kui III järgu maakaitsevärke arvatav kodanik osa sundajast on ära teeninud, täidetakse ka 2-ne lehekülg vastavalt § 5 p. c-le);
- c) **kolmandale leheküljele** kirjutatakse kodaniku perekonna- ning eesnimi ja täidetakse kõigi nõutavate andmetega kas lehekülje ülemine (kuni kriipsuni) osa (II järgu reservväelaste ja II järgu maakaitsevälaste kohta), või ainult alumine osa (III järgu maakaitsevälaste kohta);
- d) kõik teised leheküljed täidetakse tarvilikkude andmetega samuti, kui näidatud § 5 punkt e kuni punkt h;
- e) kv. tunnistuses olevasse ümbrikku kuuluva andmete-lehe (ka juure) esimene külg täidetakse blanketi teksti järele nõutavate andmetega, kusjuures „muud teadetes“ tuleb näidata kodaniku kohta sarnased andmed, mis tegelikku teenistusse kutsumisel võivad omada tähtsuse, näiteks kohtulikud karistused, kaitseviidust osavõtt, III järgu maakaitsevälase kohta—kui ta osa sundajast on ära teeninud—j.n.e. Kui „muud teadetes“ vajalikke andmeid sisse kanda ei ole, tuleb nende andmete asemele punktiirjoonte kohal tõmmata tindiga kriips; lehe esimese külje alumine, joonega eraldatud osa, samuti lehe teine külg tuleb jätta täitmata.

§ 7.

Tööteenistuskohuslastele tunnistuste väljaandmisel:

- a) kv. tunnistuse 1-sel leheküljel tehakse vastava kaitsevärengkonna ülema või väeosa või asutuse poolt punase tindiga sõnade „Kaitsevæeteenistuse tunnistus“ asemele pealekirjutus „Tööteenistuskohuslaste tunnistus“ ja kustutatakse (tõmmatakse punase tindiga läbi) kaitsevæeline auaste;
- b) tunnistuse 2-sel ja 3-ndal leheküljel tõmmatakse punase tindiga läbi andmed käsutus-, reserv- ja maakaitsevæes olemise üle ja selle asemele märgitakse tööteenistuskohuslasena olemise tähtaeg;

- c) tunnistuse 6-ndal leheküljel tähendatakse ära kelle poolt, millal ja mis põhjal kodanik on arvatud tööteenistuskohuslaseks; viimane märkus kirjutatakse väeosa või asutuse ülema ja adjutandi, sekretäri või kantseleiülema poolt alla ja kinnitatakse pitsoriga;
- d) tunnistuse ümbrikus oleval andmete-lehe esimesel küljel tõmmatakse punase tindiga diagonaalne joon lehe nurgast nurgani; reserv- ja maakaitseväes olemise tähtaja asemele märgitakse tööteenistuskohuslaseks olemise tähtaeg; „muudes teadetes“ tähendatakse ära: kohtulik karistus, millega seotud kodanikuõiguste kaotamine, ja mis ajast mis ajani, kellena ja kus nimelt kodanik on kaitseväes teeninud või tööteenistuses olnud.

Kõik teised andmed tööteenistuskohuslase tunnistusse ja andmete-lehesse kantakse samuti kui kaitseväeteenistuse tunnistuse täitmise kohta elmistes (§ 5 ja § 6) paragrahvides tähendatud.

Kui tööteenistuskohuslane kodaniku õigused tagasi saab, antakse talle välja vastav kv. tunnistus, kuna tööteenistuskohuslase tunnistusse tehakse märkus õiguste tagasisaamise üle ja lisatakse kodaniku teenistuse dokumentide juure.

§ 8.

Kõik tunnistusse kantavad andmed peavad olema õiged ja täpsed ning arusaadavalt kirjutatud.

Tunnistuses olevasse ümbriku kuuluv vastav leht andmetega peab olema korralikult kokku murtud ja pandud sellekohasesse ümbriku. Tunnistuse väljaandmisel kodanikule kleebitakse kinni ümbrikul ainult keskmine kleebitav äär.

§ 9.

Peale arvestamise märkuste (leheküljedel 7—14) võib tunnistusse teha märkusi, täiendusi, parandusi j.n.e. ainult selle kaitseäringkonna või väeosa ülema poolt ja korraldusel, kelle juures on kodaniku teenistuse dokumendid.

§ 10.

Hävinenud või ärakaotatud või kõlbmatuks muutunud tunnistuste asemele tuleb välja anda duplikaate „Juhatuskirja kv. ja tööt.-kohustuslike kodanikkude arvestamiseks“ (RT 51 — 1927) §§ 67—70 järele, kusjuures nimetatud juhatuskirja §§ 67-s ja 69-s nõutav pealekirjutus „Duplikaat“ või „Teistkordne duplikaat“ tehakse tunnistuste 1-se lehekülje ülemisel äärel.

§ 11.

Kuni vastava korralduseni tuleb välja anda kaitseväeteenistuse tunnistusi neile kodanikkudele:

- a) **kes sundaja teenistusest vabastatakse pärast 25. septembrit s. a. *)** ühes käsutus-, reserv-, maakaitseväkke või tööteenistuskohuslaseks arvamise, ja
- b) **kes 1905 a. ning hiljem sündinud, kui nad sundaja ära teeninud ja on juba arvatud käsutus- ja reserv- või maakaitseväkke.**

§ 12.

Kaitseväeteenistuse tunnistuse blanketid ühes tunnistuses olevasse ümbriku kuuluva andmete-lehega kodaniku teenistusekäigu üle antakse väeosadele ja asutustele Kindralstaabi V osakonna poolt.

J. Järver

Kindralstaabi kolonel-leitnant,
Kindralstaabi V osakonna ülem.

R. Taalder

Kapten,
„B“ jaoskonna ülema eest.

*) s. o. 1927 a.

6. Käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine.*)

Avaldatud RT 63 — 1927.

Määrus käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks sõjaministri korraldusel.

(Antud Kaitseväeteenistuse seaduse § 105 põhjal, „Riigi Teataja“ nr. 43 — 1926 a.)

§ 1. Käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine sünnib sõjaministri käsuga (vorm nr. 1), milles määratakse kindlaks, missugustest kaitseväeringkondadest missugused väeliigid ja aastakäigud teenistusse kutsutakse.

§ 2. Käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumisel antakse ajapikendust:

1) Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Riigikohtu liikmetele ning Riigikontrolöridele — kuni Valitsusest, Riigikogust, Riigikohtust või Riigikontrolöri kohalt lahkumiseni;

2) neile, kes teenivad ametikohtadel, missugustel kohtadel teenivatele käsutusväelastele antakse mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks;**)

3) vahiall viibijatele;

4) haigetele, kes ei saa ilmuda haiguse raskuse või iseloomu tõttu — kuni tervekssaa-miseni; käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise korral on nad kohustatud saatma kaitseväeringkonna ülemale arsti, politsei või vallavalitsuse tunnistuse enese haiguse kohta.

§ 3. Sõjaministri käsk käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise üle antakse edasi kindralstaabi poolt kaitseväeringkondade ülematele telegrahvi, telefoni või mõnel muul kiiret edasiandmist võimaldaval teel.

§ 4. Sõjaministri käsu põhjal kaitseväeringkondade ülemad annavad käsud (vorm nr. 2) kohalikkude politseikomissaride kaudu kõigile kaitseväeringkonnas asuvatele arvestamise allüksustele.

§ 5. Politseikomissarid on kohustatud kaitseväeringkonna ülemalt saadud käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise käsud kiires korras edasi andma kõigile politsei jaoskonnas asuvatele arvestamise allüksustele. Käsu edasiandmiseks peavad politseikomissaridel vastavad kavad alati valmis olema.

§ 6. Arvestamise allüksused on kohustatud tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavatele käsutusväelastele teenistusse kutsumise käsu (vorm nr. 3) allkirja vastu teada andma 5 tunni

*) Kui käsutusväelasi kutsutakse tegelikku kaitseväeteenistusse õppuste otstarbel Vabariigi Valitsuse otsusega, siis teostatakse see Määrus reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks järgi (v. käesoleva käsiraamatu lhk. 152).

Mobilisatsiooni korral käsutusväelasi kutsutakse tegelikku kaitseväeteenistusse ühistel alustel reserv- ja maakaitseväelastega Mobilisatsiooni korral tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise teostamise määrase järgi, mis on avaldatud sõmini t. salajase käsukirja Nr. 324 — 28 a. juures lisana.

**) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 163 ja 166.

jooksul, arvates käsu kättesaamise silmapilgust arvestamise allüksuses. Kavad käsu edasiandmiseks peavad arvestamise allüksustel alati valmis olema.

§ 7. Käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise käsu edasiandmine peab sündima võimalikult kiires korras; selleks võib kasutada igasuguseid ühendusvahendeid, nii kui telegrahi, telefoni, käskjalge autodel, mootorratastel, jalgratastel, ratsa j.n.e. Raadio saatejaama kaudu võib käsku edasi anda ainult kindralstaabi ülema loal.

§ 8. Kõik telegrahi-telefoni asutused on kohustatud käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise käsu kiires korras edasi andma, olgu öösel või päeval, selle peale vaatamata, kas asutus sel ajal üldiseks tarviduseks avatud on või mitte.

§ 9. Kõik asutused, ettevõtted ja isikud, kelle juures teenivad tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavad käsutusväelased, on kohustatud neid otsekohe pärast käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise käsu kättesaamist teenistusest vabastama ja nendega igasugused arved ära õiendama.

§ 10. Arvates käsu teadasaamise silmapilgust on käsutusväelasel aega oma koduste asjade korraldamiseks 4 tundi ja teel olemiseks kogumispunkti üks tund iga 5 km peale. Kogumispunkti on käsutusväelased kohustatud ilmuma oma kulul.

§ 11. Kogumispunkti ilmudes peab igal käsutusväelasel olema kaasas kaitseväeteenistuse tunnistus (vabastamise tunnistus).

§ 12. Tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutavate käsutusväelaste kogumiskohtades peavad olema määratud kohaliku omavalitsuse asutuse poolt tarvilikud ruumid käsutusväelaste paigutamiseks kuni väeosadesse saatmiseni. Käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise korral peavad omavalitsuse asutused nimetatud ruumid viibimata üle andma kaitseväeringkonna ülemale või tema poolt määratud isikule. Ruumide sisseseade, kütte ja valgustuse eest hoolitsevad omavalitsuse asutused.

§ 13. Kogumispunktis vaadatakse terviseliselt järele kogumispunkti arsti poolt ainult need käsutusväelased, kes ennast terveks ei tunnista. Kõik teised saadetakse otsekohe väeosadesse. Neid käsutusväelasi, kelle suhtes kogumispunkti arst seda tarvilikuks loeb, saadab tema järelevaatusele kaitseväeteenistuse komisjoni.

§ 14. Käsutusväelaste väeosadesse määramine sünnib kindralstaabi korraldusel.

§ 15. Teenistusse vastu võetud käsutusväelasi loetakse tegelikku kaitseväeteenistusse astunuks vastuvõtmise silmapilgust.

§ 16. Käsutusväelaste tegelikku teenistusse kutsumisse puutuv kirjavahetus, kavad, j.n.e. on täitsa salajased ning hoitakse alal täitsa salajase kirjavahetuse alalhoidmiseks ettenähtud korras.

§ 17. Käsutusväelaste tegelikku teenistusse kutsumise tööde alal on õigus revideerida:
1) kindralstaabil — kaitseväeringkonna ülemaid, politseikomissare ning arvestamise allüksusi, ja

2) kaitseväeringkonna ülemal — temale alluva ringkonna politseikomissare ning arvestamise allüksusi.

Tallinnas, 13. juunil 1927 a.

Sõjaminister, kindralstaabi kindral-major N. R e e k.

Siseminister J. H ü n e r s o n.

SÕJAMINISTRI KÄSK

käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks

Nr.....

„.....“ 19..... a.

Kaitseväeteenistuse seaduse § 28 põhjal kutsun tegelikku kaitseväeteenistusse järgmised käsutusväelased:

.....
(kaitsevääringkond, sündimise aastad, väeliigid milles teeninud)
.....
.....
.....

Sõjaminister.

..... KAITSEVÄERINGKONNA ÜLEMA

K Ä S K

käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks.

Sõjainistri käsu „.....“ 19..... a. nr. põhjal

käsen elavatel
(vald, alev või politseijaoskond) (sündimise aastad)käsutusväelastel, kes teeninud
(väeliigid)ilmuda „.....“ 19..... kell..... kogumispunkti, mis asub
.....

Käsutusväelased on kohustatud ilmuma kogumispunkti oma kulul, kaasa võttes kaitseväeteenistuse (vabastamise) tunnistuse.

..... kaitsevääringkonna ülem.

Vorm nr. 3.

Määr. käsut. teg. kv.
kuts. § 6 juurde.

Käsu kättetoimetaja

..... politseikomissari'
vallavalitsuse

K Ä S K

käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks.

Sõjaministri käsu „.....“ 19..... nr..... põhjal on

..... elavad
(vald, alev või politseijaoskond) (sündimise aastad)käsutusväelased, kes teeninud
(väeliigid)kohustatud ilmuma „.....“ 19..... kell..... kogumispunkti, mis
asubKäsutusväelased on kohustatud ilmuma kogumispunkti oma kulul, kaasa võttes kaitse-
väeteenistuse (vabastamise) tunnistuse.

(arvestamise allüksuse allkiri)

Tegelikku teenistusse kut- sutavate käsutusväelaste nimekiri	Elukoht	Käsu teadasaa- mise		Käsutusväelaste allkirjad käsu teada- saamise üle	Märkused
		Kuupäev	Kellaeg		

(Käsu kättetoimetaja allkiri)

7. Tagavaraväelaste õppustele kutsumine.

Avaldatud RT 52 — 1927.

Määrus reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks.*)

(Kaitseväeteenistuse seaduse § 107 põhjal.)

§ 1. Reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumine sünnib Vabariigi Valitsuse nõusolekul.

§ 2. Õppustele kutsutavate aastakäigud, liigid ja õppustele ilmumise tähtpäevad määrab kindlaks sõjaminister oma käskkirjaga.

§ 3. Õppustele kutsumisest antakse kodanikkudele teada kohalikkudes ajalehtedes, avalikkudes kohtades välja pandud kuulutustega ja võimaluse korral nimeliste kutsetega.

§ 4. Õppustele kutsumist ja väeosadesse saatmist korraldavad kaitseväeringkondade ülemad kindralstaabi poolt antud juhtnööride järele.**)

§ 5. Õppustele ilmumisest vabastatakse:

- 1) Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Riigikohtu liikmed ning riigikontrolör;
- 2) kes vabanenud tegelikust teenistusest alalises kaitseväes vähem kui 3 aasta eest, arvates kogumispunkti ilmumiseks määratud tähtpäevast;
- 3) kes teenivad sarnastel ametikohtadel, missugustel teenivaid sõjaminister, kokkuleppel vastava ministriga, otsustab õppustest vabastada;***)
- 4) vahiall viibivad — kohtu otsuse järele või eeluurimisel;
- 5) kes haiguse tõttu ei saa ilmuda kogumispunkti; ilmumiseks määratud päevaks peavad nemad saatma kaitseväeringkonna ülemale arsti või vallavalitsuse tunnistuse enese haiguse kohta.

§ 6. Reserv- ja maakaitseväelasi, kes viibivad välisriigis õppustele kutsumise välja kuulutamisest kuni kogumispunkti ilmumiseks määratud tähtpäevani, õppustele ei kutsuta, vaid nende õppustele kutsumine lükatakse edasi kuni järgmiste õppusteni pärast nende tagasitulekut kodumaale.

§ 7. Õppustele kutsutavatele, kelle majanduslik seisukord iseäranis raske, võib kaitseväeteenistuse komisjon anda ajapikendust kuni järgmiste õppusteni. Selle § põhjal võib anda ühele ja samale isikule ajapikendust ainult üks kord.

*) Käesoleva määruse järgi teostatakse ka käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine, kui see sünnib Vabariigi Valitsuse otsusega õppuste otstarbel (õendus: Kvt. sead. § 105).

**) Juhtnöörid kaitseväeringkondade ülematele tagavaraväelaste õppustele kutsumiseks on antud kindralstaabi ülema poolt 29. aprillil 1929 a. (kindralstaabi V osakonna ringk. 29. IV. 1929 a. nr. 169); vaata käesoleva käsir. lhk. 154.

***) Vaata ka Nimekiri riigi- ja omavalitsuse asutuste ametikohtadele, millel teenivatele käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele antakse mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks, käesoleva käsiraamatu lhk. 163; (õendus: Kvt. seadus § 51).

§ 8. Eelmises § tähendatud ajapikenduse saamiseks peab ajapikendust soovija esinema sellekohase palvega kohalikule kaitsevæeringkonna ülemale hiljemalt seitse päeva enne kogumispunkti ilmumiseks määratud tähtaega. Palvele peab olema juurde lisatud kohaliku linna politseikomissari, alevi- või vallavalitsuse tunnistus paluja majandusliku seisuga üle.

§ 9. Arvestamise allüksused (politseikomissarid, linna-, alevi- ja vallavalitsused), saades kaitsevæeringkonna ülemalt kuulutused reserv- ja maakaitsevæelaste õppustele kutsu- mine üle ja õppustele ilmumise nimelised kutsed, peavad kuulutused avalikkudes kohtades välja panema ja kutsed 7 päeva jooksul allkirja vastu igale õppustele kutsutavale kätte toimetama.

§ 10. Õppustele kutsutavatelt võetud allkirjad kutse kättesaamise kohta ja kättetoimetamata kutsed ühes märkusega igal kutsel mitte kättetoimetamise põhjuse üle peavad arvestamise allüksuste poolt ära saadetud olema kaitsevæeringkonna ülemale hiljemalt 7 päeva enne õppustele ilmumiseks määratud tähtpäeva.

§ 11. Õppustele ilmumise nimelise kutse mittesaamine ei ole vabandavaks põhjuseks õppustele kuuluva kodaniku mitteilmumiseks kogumispunkti.

§ 12. Kõik kogumispunkti ilmunud reserv- ja maakaitsevæelased vaadatakse arsti poolt läbi, kusjuures haigetena leitud, samuti ka need, kes arsti arvates tervislikkudel põhjustel õppustest osavõtmiseks kõlbmatud, saadetakse läbivaatusele kaitsevæeteenistuse komisjoni.

§ 13. Arstlikul järelevaatusel õppusteks kõlblikuks tunnustatud reserv- ja maakaitsevæelasi, kes kogumispunkti ilmunud määratud tähtpäeval või 6 päeva jooksul pärast määratud tähtpäeva, samuti ka neid, kes haigemajas järelekatsumiselt tagasi jõudnud 6 päeva jooksul pärast kogumispunkti ilmumiseks määratud tähtpäeva, saadetakse otsekohe väeosadesse kindralstaabilt saadud juhtnõu-ride järele. Keda aga kogumispunkti ilmumiseks hiljaks jäämise või haigemajasse järelekatsumisele saatmise tõttu ei ole võimalik väeosas saata 6 päeva jooksul, arvates kogumispunkti ilmumiseks määratud tähtpäevast — nende õppustele kutsu- mine lükatakse edasi kuni järgmisteni reserv- või maakaitsevæelaste õppusteni.

§ 14. Kaitsevæeteenistuse komisjoni tervislikuks järelevaatuseks määratud reserv- ja maakaitsevæelaste järelevaatust toimetab kaitsevæeteenistuse komisjon samadel alustel kui kutsealuste vastuvõtmisel.

§ 15. Need reserv- ja maakaitsevæelased, keda kaitsevæeteenistuse komisjon tunnustab kõlbmatuks kaitsevæeteenistuseks, vabastatakse hoopis kaitsevæeteenistusest ja kustutatakse maha teenistuskohuslaste arvelt. Nendele aga, kes kannatavad niisuguste haiguste või keha- liste puuduste all, mis ei vabasta hoopis kaitsevæeteenistusest, kuid ei võimalda ka õppustest osavõtmist, antakse ajapikendust kuni järgmisteni õppusteni.*)

§ 16. Õppustele kutsutud reserv- ja maakaitsevæelaste saatmine kaitsevæeteenistuse peakomisjoni järelevaatusele ja haigemajadesse järelekatsumisele sünnib samas korras, mis- sugune on ette nähtud kutsealuste kohta.

§ 17. Õppustele kuuluvad reserv- ja maakaitsevæelased, kes ilma mõjuva põhjuseta hiljaks jäänud või täiesti kõrvale hoidunud, võetakse vastutusele kaitsevæeteenistuse seaduse §§ 216 ja 217 ette nähtud korras.

§ 18. Reserv- ja maakaitsevæelaste arvelt kustutamine õppustele mineku korral ja uuesti arvele võtmine pärast õppuste lõppu sünnib korras, mis on ette nähtud juhatuskirjas kaitsevæeteenistus-kohustuslikkude kodanikkude arvestamiseks.**)

Tallinnas, 12. mail 1927 a.

Sõjaminister kindralstaabi kindral-major N. Reek.
Siseministri eest ministri abi E. Kübarsep.

*) Tervislikkudel põhjustel ajapikendust saanud reserv- või maakaitsevæelastele ei anta uuesti ajapiken- dust õppustele ilmumiseks nende ajapikenduse lõpul, vaid vastavalt nende tervisele määratakse nad kas õppus- tele, või maakaitsevæe III järku, või vabastatakse õppustest, neid jättes edasi reserv- või maakaitsevæe I või II järku vastavalt sellele, kuhu õppustest vabastatav isik kuulus, või vabastatakse täiesti kaitsevæeteenistusest.

Tervislikkudel põhjustel ajapikendust saanud isikud peavad ilmuma järelevaatusele alati samasse komis- joni, kus neile kord anti ajapikendust (õiendus: Kvt. sead. § 45).

**) Juhatuskiri kaitsevæeteenistus- ja tööteenistuskohustuslikkude kodanikkude arvestamiseks on aval- datud RT 51 — 1927; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 117.

Juhtnõõrid kaitsevääringkondade ülematele tagavaraväelaste õppustele kutsumiseks.

(Alus: Määrus reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks § 4. RT 52 — 1927).

§ 1.

Kaitsevääringkondade ülemad on tagavaraväelaste õppustele kutsumise tegelikud teostajad.

Õppustele kutsumisel kaitsevääringkonna ülem täidab järgmist:

- a) saadab kindralstaabi V osakonnalt saadud õppustele kutsumise kuulutused arvestamise allüksustele avalikkudes kohtades väljapanemiseks;
- b) Kaitseministri käsukirja põhjal tagavaraväelaste õppustele kutsumise kohta teeb kindlaks, asutuses olevate andmete põhjal, kes tagavaraväelastest kuuluvad õppustele ja seab kokku üldise õppustele kuuluvate tagavaraväelaste nimestiku (vorm nr 1);
- c) valmistab iga õppustele kutsutava tagavaraväelase jaoks nimelise kutse õppustele ilmumiseks (vorm nr. 2);
- d) saadab arvestamise allüksustele p. c-s tähendatud kutsed õppustele kutsutavatele kättetoimetamiseks;
- e) kuulutab õppustele kutsumisest kohalikkudes ajalehtedes.

§ 2.

Õppustele kutsumisele ei kuulu:

- a) Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Riigikohtu liikmed ja Riigikontrolör;
- b) need, kes teenivad riigi- ja omavalitsuse asutustes sarnastel ametikohtadel, millel teenivatele käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele on ette nähtud Vabariigi Valitsuse poolt 24. aprillil 1929 a. kinnitatud nimekirja järgi anda mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks;
- c) need, kes teenivad sarnastel ametikohtadel, missugustel teenivaid Kaitseminister kokkuleppel vastava ministriga otsustab õppustest vabastada;
- d) need, kes vabanenud tegelikust teenistusest alalises kaitseväes vähem kui 3 aasta eest, arvates kogumispunkti ilmumiseks määratud tähtpäevast.

P. p. a, b ja c tähendatud isikutele, kui nad kuuluvad õppustele kutsutavate hulka, kaitsevääringkonna ülem lükkab õppustele kutsumise edasi kuni järgmiste käsutus-, reserv- või maakaitseväe vastava järgu lähemate õppusteni, mis peetakse pärast nende p. a nimetatud Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Riigikohtu liikme ja Riigikontrolöri kohustest, või p. p. b ja c tähendatud ametikohtadelt lahkumist.

P. d-s tähendatud isikutele, kui nad kuuluvad õppustele kutsutavate hulka, kaitsevääringkonna ülem lükkab õppustele kutsumise edasi kuni järgmiste käsutus-, reserv- või maakaitseväe vastava järgu lähemate õppusteni, mis peetakse pärast seda, kui tähendatud isikutel on möödunud tegelikust teenistusest vabanemisest vähemalt kolm aastat.

Käesolevas paragrahvis tähendatud isikute kohta kaitsevääringkonna ülem teeb § 1 p. b-s tähendatud nimestikus arstide ja kaitseväeteenistuse komisjoni otsuste jaoks määratud lahtirites märkuse nende õppustele mittekutsumise põhjuste üle.

§ 3.

Peale eelmises (2) paragrahvis tähendatud juhtumiste antakse õppustele ilmumiseks ajapikendust kuni järgmiste käsutus-, reserv- või maakaitseväe vastava järgu lähemate õppusteni:

- a) vahiall viibijatele — kohtu otsuse järele, või eeluurimisel — vastava vangimaja ülema tõenduste põhjal;
- b) nendele, kes haiguse tõttu ei saa ilmuda kogumispunkti — haigust tõendava arsti või kohaliku arvestamise allüksuse tõenduste põhjal;
- c) nendele, kes viibivad välisriigis õppustele kutsumise väljakuulutamisest kuni kogumispunkti ilmumiseks määratud tähtpäevani — vastava arvestamise allüksuse tõenduste põhjal.

Käesolevas paragrahvis tähendatud isikute kohta kaitsevääringkonna ülem teeb § 1 p. b-s tähendatud nimestikus arstide ja komisjoni otsuste jaoks määratud lahtrites märkuse nende kogumispunkti mitteilmumise põhjuste üle.

§ 4.

Õppustele kutsutud tagavaraväelastelt sissetulnud palved ajapikenduse saamiseks majanduslikkudel põhjustel Määruse reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks § 7 põhjal*) otsustatakse ära kaitseväeteenistuse komisjonis ja antakse teada palujale võimalikult enne õppustele ilmumiseks määratud tähtpäeva.

§ 5.

Hiljemalt viis päeva enne õppustele ilmumiseks määratud tähtpäeva kaitsevääringkondade ülemad saadavad kindralstaabi V osakonna ülemale teated tagavaraväelaste arvu kohta, mis nende arvates saab õppustele vastu võetud, sündimise aastate ja liikide järgi.

§ 6.

Kogumispunkti õppustele vastuvõtmiseks ilmunud tagavaraväelastelt kaitsevääringkonna ülem võtab ära kaitseväeteenistuse (vabastamise) tunnistuse ja õppustele ilmumise kutse, kui õppustele kutsutav kutse saanud.

Õppustele kuuluvad tagavaraväelased, kes mõnesugustel põhjustel nimelist kutset saanud ei ole, kuid ise ilmuvad kogumispunkti, kantakse viibimata õppustele kutsutavate nimestikku (vorm nr. 1) ja võetakse vastu üldises korras.

§ 7.

Kogumispunktis vaadatakse tagavaraväelased arstlikult läbi. Tervislikult õppusteks kõlblikuks tunnustatud tagavaraväelane loetakse õppustele vastuvõetuks ja nimestiku (vorm nr. 1) vastavas lahtris teeb arst märkuse „kõlbulik“. Arsti arvates haiged ja kõlbmatud tagavaraväelased samuti ka need, kes seda nõuavad, saadetakse kaitseväeteenistuse komisjoni; nende kohta nimestiku vastavas lahtris teeb arst märkuse „komisjoni“.

§ 8.

Kogumispunkti jaoks eraldi arste ei saa määratud, vaid selleks tuleb ära kasutada kaitseväeteenistuse komisjoni arste.

Võimaluse korral võib kogumispunkti arstide töid ühendada kaitseväeteenistuse komisjoni tööga, s. o. kõik tagavaraväelased vaadata läbi kaitseväeteenistuse komisjonis.

§ 9.

Tagavaraväelaste arstlik läbivaatus ja nende kaitseväeteenistuseks kõlblikkuse äramääramine kaitseväeteenistuse komisjonis sünnib samadel alustel, nagu kutsealuste sundaega teenima vastuvõtmisel.

Tervislikkudel põhjustel ajapikenduse andmine õppustele kutsutud tagavaraväelastele sünnib Kvt. sead. §§ 44. ja 45. ettenähtud korras.

§ 10.

Kaitseväeteenistuse komisjoni poolt tehtud otsused kantakse nimestiku (vorm nr. 1) vastavasse lahtrisse ja protokoleeritakse harilikus korras; protokollis tähendatakse ära ka järjekorra numbrid, mille all tagavaraväelased, kelle kohta vastav otsus tehtud, on kantud nimestikku (vorm nr. 1).

§ 11.

Nimestiku (vorm nr. 1) lõpus kirjutavad alla kaitsevääringkonna ülem ja tema kantsleil ülem.

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 152.

§ 12.

Õppustele ilmunise päeval kohe pärast tagavaraväelaste vastuvõtmist kaitsevääringkondade ülemad teatavad telgrahvi teel kindralstaabi V osakonna ülemale õppustele vastuvõetute arvu väeliikide järgi.

§ 13.

Õppustele vastuvõetud tagavaraväelased saadetakse kindralstaabi V osakonna ülema korraldusel väeosadesse kohe pärast vastuvõtmist.¹

§ 14.

Tagavaraväelaste saatmiseks väeosadesse, mis asuvad kohapeal, kaitsevääringkonna ülem nõuab vastuvõtjad vastavatest väeosadest. Nendele komandodele aga, mis saadetakse kaitsevääringkonna ülema asutuse asukohast väljaspool asuvasse väeosadesse, kaitsevääringkonna ülem määrab vanemad samade komandode tublimatest tagavaraväelastest.

§ 15.

Õppustele vastuvõetud tagavaraväelaste kaitsevääteenistuse (vabastamise) tunnistused kaitsevääringkonna ülem saadab väeosa vastuvõtjaga või postiga väeosadesse, kuhu tagavaraväelased on määratud.

§ 16.

Õppustele vastuvõetud tagavaraväelaste teenistuselehti väeosadesse ei saadeta, vaid jäetakse kaitsevääringkonna ülema asutusse.

§ 17.

Hiljemalt kümme päeva pärast tagavaraväelaste õppustele ärasaatmist kaitsevääringkondade ülemad saavad kindralstaabi V osakonna ülemale aruande õppustele kuulunud tagavaraväelaste kohta vorm nr. 3 järgi.

§ 18.

Seaduslikkude põhjusteta õppustele hiljaks jäänud või mitteilmunud tagavaraväelaste tagaotsimine ja vastutusele võtmine sünnib Kaitsevääteenistuse seaduse §§ 216. ja 217. ettenähtud korras.

§ 19.

Õppustele saadetud tagavaraväelaste arvelt kustutamisest kaitsevääringkonna ülem teatab vastavatele arvestamise allüksustele.

§ 20.

Pärast õppuste lõppu kaitsevääringkonna ülem, saades väeosadelt õppustest osavõtnute teenistuselehed õppustel olemise aja eest, paneb need samade tagavaraväelaste teiste teenistuselehtede juure ja kannab teenistuselehtede tähestiku vastavasse lahtrisse märkused õppustest osavõtmise üle.

§ 21.

Käesolevate juhtnööridega kaotavad maksvuse kindralstaabi ülema poolt 17. mail 1927 a. antud Juhtnöörid kaitsevääringkondade ülematele tagavaraväelaste õppustele kutsumiseks.

Tallinna, 29. aprillil 1929.

J. Tõrvand
Kindralstaabi kindral-majoor,
Kindralstaabi ülem.

J. Järver
Kindralstaabi kolonel-leitnant,
V osakonna ülem.

N I M E S T I K

„ 19.... a. õppustele kuuluvatele
 tagavaraväelastele.

Alus: Vabariigi Valitsuse otsus.....
 ja Kaitseministri käsukiri „
 19..... a. Nr.....

Järjekorra nr.	Sündimise aasta	Liik	Auaste	Perekonna-, ees- ja isanimi	Missuguse kaitsevääringkonna ülema asutuses hoitakse alal teenistuse dokumendid	Kus seisab arvel	Kogumispunkti hinnitise ar3	Järelevaataja arsti märkus	Kaitsevääriteenistuse komisjoni otsus	Missugusesse väeossa ja millal õppustele saadetud	Märkmeid
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ÕPPUSTELE ILMUMISE KUTSE.

Tagavaraväelane.....
(auaste, ees-, isa- ja perekonnanimi)

Elukoht. Vabariigi Valitsuse otsuse „.....“ 19..... a. ja Kaitseministri käsukirja „.....“ 19..... a. Nr..... põhjal kohustan Teid kui aastal sündinud tagavaraväelast ilmuma „.....“ 19..... a. kell 8..... kaitseväeringkonna kogumispunkti tagavaraväelaste õppustele saatmiseks.
(kogumispunkti täpne asukoht)

..... kaitseväeringkonna ülem.

„ „ 19..... a. Kantsleiülem.

Nr.....

Tähelepanemiseks.

1. Antakse ajapikendust õppustele ilmumiseks:
 - a) Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Riigikohtu liikmetele ning Riigikontrolörile;
 - b) nendele kes teenivad riigi- või omavalitsuse asutustes sarnastel ametikohtadel, millele teenivatele on ette nähtud Vab. Val. poolt 24. IV. 29 a. kinnitatud nimekirja järgi anda mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku teenistusse ilmumiseks;
 - c) vahiall viibijatele;
 - d) nendele, kes haiguse tõttu ei saa ilmuda õppustele; ilmumiseks määratud tähtpäevaks peavad nad saatma kaitseväeringkonna ülemale arsti või vallavalitsuse tunnistuse enese haiguse kohta.
2. Õppustele kutsutavale, kelle majanduslik seisukord iseäranis raske, võib kaitseväeteenistuse komisjon anda ajapikendust kuni järgmiste õppusteni. Sellekohase palvega tuleb pöörata kaitseväeringkonna ülema poole hiljemalt seitse päeva enne õppustele ilmumiseks määratud tähtaega, juurdelisades politseikomissari, valla- või alevivalitsuse tunnistuse paluja majandusliku seisu üle.
3. Õppustele kutsutud tagavaraväelased saavad perekonna abiraha sellekohases seaduses ettenähtud korras. Abiraha maksetakse väeosa poolt; selleks tuleb nendel, kes on õigus- tatud saama abiraha, kaasa võtta tarvilised tõendavad dokumendid.
4. Igal õppustele kutsutud tagavaraväelasel peab kaasas olema: a) isikutunnistus, b) kaitseväeteenistuse (vabastamise) tunnistus ja c) käesolev kutse, kui ta on saanud selle.
5. Õppustele kutsutud tagavaraväelased on kohustatud ilmuma kutses nimetatud kogumispunkti omal kulul.
6. Õppustele vastuvõetud tagavaraväelasi koju ei lasta, vaid pärast vastuvõtmist saadetakse kohe väeosadesse.
7. Tagavaraväelased kannavad õppuste ajal oma pesu ja jalatseid (saapaid või poolsaapaid sääresidemetega). Korralikkude jalatsite eest makstakse väeosade poolt jalatsite kulu- raha Kr..... kuus.

Pealisriietega, magadisriietega ja rakmetega varustatakse tagavaraväelased väeosade poolt.

8. Õppustele mitteilumjad ja hiljaksjääjad võetakse vastutusele kaitseväeteenistuse seaduse §§ 216 ja 217 ettenähtud korras.

Õppustele kutsutute nimekirja järjekorra nr.....

Allkiri.

Olen tagavaraväelaste õppustele ilmumise kutse nr..... kätte saanud „ “
19..... a.

(kuupäev)

(kutsesaaaja allkiri)

Allkirja võttis:

Vorm nr. 3.

Jhnt. karingül. tgv. õppust.
kuts. § 17. juure.

A R U A N N E

„ “ 19..... a. kaitseväeringkonnas Kaitseministri ksk. nr.....
19..... a. põhjal õppustele kuulunud tagavaraväelaste kohta.

Õppustele kuuluvaid tagavaraväelasi oli tuld- ja eriarvel				Õppustele vastuvõetuid		Jäid vastu võtmata									Märkmeid
Liikide nr. nr.	Sünd..... a. a., kes kuulusid õppustele eelmistel aastatel, kuid ei võtnud neist osa.	Sünd..... a. a., kes kuulusid õppustele aruande-aastal.	K o k k u.	Väeosadesse saadetud	Väeosadesse saatmata	Kaitseväeteenistusest hoopis vabastatud	Vabastatud sarnastest õppustest, mille kohta käib käesolev aruanne	Ajapikendust saanud vastaval ametikohal teenimise tõttu.	Majand. põhjustel	Tervislikkudel põhjustel ja haiguse tõttu mitte ilmunud	Vahi all viibijad	Vabanenud tegelikust teenistusest vähem kui 3 aasta eest	K o k k u	Mitteilmunud teadmata põhjustel	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Selgituseks: 1) lahter 7-sse kantakse need tagavaraväelased, kes õppustele kutsumisel on täiesti vabastatud kaitseväeteenistusest tervislikkudel põhjustel.

2) lahter 8-sse kantakse kõik need tagavaraväelased, kes õppustele kutsumisel on mõnesugustel põhjustel täiesti vabastatud sarnastest õppustest, mille kohta aruanne antakse: näiteks, kui õppustele kutsutakse tagavaraväelased-rivimehed, siis selles lahtris näidata kõik need, kes õppustele kutsumisel on tunnustatud rivituks, vabastatud õppustest Kvt. sead. § 45. kolmanda lõike põhjal edasisajamisega vastavasse järku, määratud maakaitseväge III järku, või arvatud tööteenistusse.

Vabariigi Valitsuse poolt 3. juulil 1925 a. antud

Reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamise seadlus.

I. Üldlauseid.

§ 1. Käesoleva seadlusega määratakse kindlaks reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamise alused ja kord kaitseväge õppuste puhul.

Alalisvääs teenivate kaitseväelaste varustamine on ette nähtud kaitseväge kraamiga varustamise seadluses („R. T.“ nr. 45/46 — 1925 a.)

Reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamine katsemobilisatsiooni ajajärgul sünnib kaitseväge teenistuskohustuse seaduses ette nähtud korras.

II. Ohvitseride varustamine.

§ 2. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. jaanuarini 1927 a. (RT 119 — 1925):

Reserv- ja maakaitseväge ohvitseri varustatakse kaitseväge õppusjärkude puhul käesoleva seadluse juure lisatud tabelis Nr. 1 näidatud teenistus vormi (välisvormi) asjadega ühel viisil ja alustega alalisväge ohvitseridega, kuid väljaantud varustuse asjade tähtajaks loetakse kõigi kaitseväge õppusjärkude kestvus 10 aasta jooksul, arvates väljaandmise õppusjärgu algusest.

Pärast 1. jaanuari 1925 a. alalisvääst reservi- või maakaitsevärke arvatud ohvitserid nende kaitseväge õppustele kutsumisel esimese õppusjärgu puhul käesoleva seadluse järele varustust saama õigustatud ei ole, väljaarvatud järgmised juhused:

- a) kui esimese õppusjärgu kestvus on pikem kui 3 kuud,
- b) kui alalisvääst lahkumine sündis aasta viimasel veerandi kestel, ja
- c) kui alalisvääst lahkumise aasta alguse ja õppusjärgu alguse vahe on pikem kui 10 aastat.

§ 3. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. jaanuarini 1927 a. (RT 119 — 1925):

Reserv- ja maakaitseväge ohvitseri alalisvärke üleviimisel võetakse kaitseväge õppusjärgu puhul väljaantud kraamivarustus arvesse kaitseväge kraamiga varustamise seadluse § 25 teise lõike kohaselt, kusjuures selle varustuse tähtaja alguseks loetakse väljaandmise aasta algust.

§ 4. Kõik reserv- ja maakaitseväge ohvitserid, kes on varustatud käesoleva seadluse või kaitseväge kraamiga varustamise seadluse alusel on igasugusel tegelikku teenistusse astumisel rahuajal, samuti ka mobilisatsiooni korral, kohustatud ilmuma neile välja antud kraamivarustuses, välja arvatud juhustel, kui viimasena välja antud varustuse tähtaja alguse ja teenistusse ilmumise päeva vaheaeg ulatab üle 10 aasta.

§ 2. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. jaanuarist 1927 a. (RT 95 — 1926):

Reserv- ja maakaitseväge ohvitseri varustatakse kaitseväge õppusjärkude puhul käesoleva seadluse juure lisatud tabelis Nr. 1 näidatud teenistus vormi (välisvormi) asjadega ühel viisil ja alustega alalisväge ohvitseridega, kuid väljaantud varustuse asjade tähtajaks loetakse kõigi kaitseväge õppusjärkude kestvus 10 aasta jooksul, arvates väljaandmise õppusjärgu algusest.

Pärast 1. jaanuaril 1925 a. alalisvääst reserv- või maakaitsevärke arvatud ohvitserid nende kaitseväge õppustele kutsumisel esimese õppusjärgu puhul käesoleva seadluse järele varustust saama õigustatud ei ole, väljaarvatud järgmised juhused:

- a) kui esimese õppusjärgu kestvus on pikem kui 3 kuud;
- b) kui alalisvääst lahkumine sünnib aja jooksul 1. jaanuarist kuni 31. märtsini, ja
- c) kui alalisvääst lahkumise aasta 1. aprilli ja õppusjärgu alguse vahe on pikem kui 10 aastat.

§ 3. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. jaanuarist 1927 a. (RT 95 — 1926):

Reserv- ja maakaitseväge ohvitseri alalisvärke üleviimisel võetakse kaitseväge õppusjärgu puhul välja antud kraamivarustus arvesse kaitseväge kraamiga varustamise seadluse § 25 teise lõike kohaselt, kusjuures selle varustuse tähtaja alguseks loetakse väljaandmise aasta alguse 1. aprill.

III. Sõdurite varustamine.

§ 5. Kaitseväe õppusele kutsutud reserv- ja maakaitseväelasi-sõdureid varustatakse väeosade poolt pealisriiete, magadisriiete ja rakmetega käesoleva seadluse juure lisatud tabelis nr. 2 näidatud määral.

Õppusjärgu lõpul võetakse väljaantud varustusasjad reserv- ja maakaitseväelastelt tagasi.

§ 6. Reserv- ja maakaitseväelased-sõdurid kannavad kaitseväe õppusjärgul oma pesu ja jalatseid (saapaid või poolsaapaid sääresidemetega).

Oma jalatsite kulutamise eest maksetakse neile iga terve õppuskuu eest jalatsite kuluraha, mille suurus võrdub $\frac{1}{4}$ ühe paari saabaste sv. varustusvalitsuse muretsemishinnast. Jalatsite kuluraha normid avaldatakse sõjaministri käsukirjas.

Märkus. Vähem kui 30 päeva kestnud üksik õppusjärg loetakse üheks terveks kuuks.

§ 7. Peale eelmises paragrahvis (§ 6) nimetatud jalatsite kuluraha saavad õppusele-kutsutud reserv- ja maakaitseväelased-sõdurid veel pesupesemise ja pesuparandamise raha, ajateenijate-sõduritega ühel alusel.

§ 8. Ebakohastes või ebakorralikkudes jalatsites ilmumisel varustatakse reserv- ja maakaitseväelasi-sõdureid kõlbulikkude jalatsitega väeosa poolt, kusjuures jaltsite kuluraha läheb väeosa kasuks.

Õppusjärgu lõpul võetakse väeosa poolt välja antud jaltsid tagasi.

§ 9. Pärast 1. jaanuaril 1925 a. alalisväest ülejateenijana vabastatud sõdurite kohta, neile kaitseväe kraamiga varustamise seadluse põhjal välja antud varustuse suhtes, on maksivad käesoleva seadluse § 2 teine lõige ja § 4.

IV. Väeosade varustustagavarade täiendamine.

§ 10. Käesoleva seadluse § 5 põhjal väljaantavate asjade kandmisest tekkiva kraami-varustuse tagavarade kulu katteks on väeosadel õigus iga terve õppuskuu eest nõuda sv. varustusvalitsuselt uusi asju, õppusel olnud tagavaraväelaste -sõdurite arvu järele ja tabelis nr. 2 näidatud protsendilise määra kohaselt.

Märkus. Märkus § 6 juure on maksev ka käesoleva paragrahvi kohta.

§ 11. Reserv- ja maakaitseväelaste-sõdurite jalatsitega varustamiseks on väeosadel õigus sv. varustusvalitsuselt muretsemishindadega osta tarvilisel arvul jalatseid, samuti on väeosad õigustatud selleks otstarbeks väljateeninud (väeosa omanduseks läinud) jalatseid tarvitama, väeosa ülema äranägemise järele.

Sv. varustusvalitsuselt ostetud jalatsite hind maksetakse sõjaministeeriumi krediidi-uuendamise arvele.

§ 12. Juhustel, kui väljateeninud (väeosa omanduseks läinud) jalatsite vähene arv ja kaitseväe õppusjärgu lühike kestvus ei võimalda väeosale sv. varustusvalitsuselt ostetavate jalatsite täieliku hinna väljamaksmist, on sv. varustusvalitsuse ülemal õigus võimaldada selle tasumist osade kaupa, kusjuures lõpulikku tasumise tähtaega võib pikendada kuni kolme aastani.

Riigivanem J. Jaakson.

Sõjaministri k. t. Pusta.

Riigisekretär K. Terras.

**Lisa nr. 1. Reserv- ja maakaitseväelaste
kraamiga varustamise seadluse § 2 juurde.**
Vabariigi Valitsuse poolt 3. juulil 1925 a.
kinnitatud
Tabel nr. 1.

Reserv- ja maakaitseväe ohvitseride varustus.

Järjek. nr.nr.	ASJADE NIMETUS	ARV
1	Palitu	1
2	Kuub (või dolman)	1
3	Püksid	1
4	Vest (ainult mereväes)	1
5	Suvmüts	1
6	Saapad	1
7	Vöörihm	1

Riigivanem J. Jaakson.
Sõjainistri k. t. Pusta.
Riigisekretär K. Terras.

**Lisa nr. 2. Reserv- ja maakaitseväelaste
kraamiga varustamise seadluse §§ 5 ja
10 juurde.**

Vabariigi Valitsuse poolt 3. juulil 1925 a.
kinnitatud
Tabel nr. 2.

Reserv- ja maakaitseväelaste-sõdurite varustus.

Järjek. nr.nr.	ASJADE NIMETUS	ARV	Tagavarade kulu katteks väeosale iga terve õppuskuu eest väljaantav %
1	Palitu ehk	1	5
2	Poolpalitu, meriväe	1	5
3	Kuub (või dolman) ehk	1	5
4	Madruspluus	1	9
5	Suvipluus	1	15
6	Püksid	1	20
7	Suvmüts	1	9
8	Aluskott	1	3
9	Padjakott	1	3
10	Tekk	1	2
11	Voodilina (palakas)	1	17
12	Padjapöör	1	17
13	Vöörihm	1	2
14	Muud rakmed	tarviduse järgi	—

Märkus. Kuub (või dolman) antakse välja ainult talvekuudel, s. o. 1. septembrist kuni 1. maini, madrus pluus—alati, sest meriväes suvipluusi ei anta.

Riigivanem J. Jaakson.
Sõjainistri k. t. Pusta.
Riigisekretär K. Terras.

8. Tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumine mobilisatsiooni korral.*)

Vabariigi Valitsuse otsus 24. aprillil 1929 a.

Kinnitada.

(pitser)

Riigivanem A. Rei.

Riigisekretär K. Terras.

N I M E K I R I

riigi- ja omavalitsuse asutuste ametikohtadele, millel teenivatele käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele antakse mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmutamiseks.

(Kaitseväeteenistuse seaduse § 50 p. 2 põhjal).

Asutuse nimetus	Ametikoht, millel teenivatele antakse ajapikendust	Kellele antakse ajapikendust	Kui kauaks antakse ajapikendust
1	2	3	4
	I		
Kõigis riigiasutustes	Kõik määraliste riigiteenijate-ametnikkude ametikohad I—V (incl.) palgaastmes (kohtunikud 1.—5. palgaastmes)	Ohvitseridele, sv. ametnikkudele, allohvitseridele ja sõduritele	Kuni vastava korralduseni
Kõigis riigiasutustes	Kõik määraliste riigiteenijate-ametnikkude ametikohad VI—X (incl.) palgaastmes (kohtunikud 6.—10. palgaastmes)	Allohvitseridele ja sõduritele	„
Kõigis riigiasutustes	Kõik määraliste riigiteenijate-ametnikkude ametikohad madalamail palgaastmeil alates XI astmest (kohtunikud 11. astmest)	Sõduritele (kapralitele ja reameestele)	„
	II		
Omavalitsuse asutustes	Apteegijuhataja-farmatsöit	Allohvitseridele ja sõduritele	Kuni vastava korralduseni
	Ravila juhataja-arst	„	„
	Maavalitsuse esimees	„	„
	Maavalitsuse sekretär	„	„
	Linnapea	„	„
	Linnavalitsuse sekretär	„	„
	Alevivalitsuse sekretär	„	„
	Vallavalitsuse sekretär	„	„

*) Tagavaraväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumise teostamine mobilisatsiooni korral on ette nähtud Vabariigi Valitsuse poolt antud määruses, missugune on avaldatud Sõjaministri käsukirja nr. 324 — 1928 a. juures lisana. Tähtendatud määrus ja selle alusel antud vastavad juhatuskirjad, kui t. salajased, ei ole avaldatud käesolevas käsiraamatus.

1	2	3	4
	III		
	Täiendavalt eelpooltähendatud ametikohtadele:		
	a) Saavad ajapikendust.		
Riigikantselei			
Riigi statistika keskbüroo	Statistik-redaktor	Ohvitseridele, sv. ametnikkudele, allohvitseridele ja sõduritele	Kuni vastava korralduseni
Kohtuministeerium			
	Kohtupalati liige	„	„
	Rahukogu abiesimees	„	„
	Rahukogu alaline liige	„	„
	Rahukohtunik	„	„
	Kohtu-uurija	„	„
	Tähtsamate asjade kohtu-uurija	„	„
	Ministeeriumi nõunik	„	„
	Riigikohtu abiprokurör	„	„
	Kohtupalati abiprokurör	„	„
	Rahukogu prokurör	„	„
	Vangimajade inspektor	„	„
	Vangimaja ülem	„	„
Siseministeerium			
	Politseiinspektor	„	„
	Prefekt II j.	„	„
	Iseseisev abiprefekt	„	„
	Kriminaal komissar	„	„
	Iseseisev kriminaal abikomissar	„	„
	Iseseisev kriminaal vanem assistent	„	„
Välisministeerium			
	Büroo juhataja	„	„
	Saadik	„	„
	Chargé d'affaires	„	„
	Nõunik	„	„
	Peakonsul	„	„
	I sekretär-konsul	„	„
	II sekretär-asekonsul	„	„
	II sekretär	„	„
	Sekretär-asekonsul	„	„
	Attaché	„	„
	Attaché-ametnik	„	„
	Ametnik (Berliinis, Londonis, New-Yorgis, Lenigradis)	„	„
	Ametnik-tõlk Moskvast	„	„
Teedeministeerium			
	Navigatsiooni inspektor (ühtlasi Tallinna sadamate kapten)	„	„
Eesti Maapank			
	Esimees	„	„
	Juhatuse liige	„	„
	Sekretär	„	„
	Pearaamatupidaja	„	„
Rahaministeerium			
	Tõlliameti vanem valvur	Allohvitseridele ja sõduritele	„
Kohtuministeerium			
	Vangimaja vanem valvur	„	„
	Vangi saatesalga veltveebel	„	„
	Vanem vangisaatja	„	„
	Vangisaatja	„	„
	Vangimaja valvur	Sõduritele	„
	Harku alaealiste kurjategijate kolonii valvur	„	„

1	2	3	4
Haridusem- nisteerium	Maa- või linnakoolinõunik	Kui saab palka I—V palgaastme järgi — siis ohvitseridele, sv. ametnikkudele, allohvitseridele ja sõduritele; vastasel korral — ainult allohvitseridele ja sõduritele	Kuni vastava korralduseni
	Avaliku või avalikkude koolide õigustega poeglaste- või ühis-keskkooli juhataja	„	„
	Avaliku või avalikkude koolide õigustega poeglaste- või ühis-kutseskooli juhataja	„	„
	Kõrgema õppeasutuse õppejõud	„	„
Teedeminis- teerium			
Riigi raud- teedevalitsus	Telefonist	Allohvitseridele ja sõduritele	Kuni vastava korralduseni
	Arvameetnik	„	„
	Aidamees	„	„
	Reserv-ladude ülevaataja	„	„
	Tehnika osakonna joonestaja	„	„
	Eestõõtegija	„	„
	Vanem rongide seadja	„	„
	Rongiseadja	„	„
	Vanem tehnilise liikumise ametnik	„	„
	Tehnilise liikumise ametnik	„	„
	Vanem roopaseadja	„	„
	Roopaseadja	„	„
	Signalist	„	„
	Haakija	„	„
	Piletimütüja	„	„
	Kauba vastuvõtja-väljaandja	„	„
	Pagasi ja kauba jaotaja	„	„
	Vanem konduktor	„	„
	Telegrahvist	„	„
	Noorem telegrahvist	„	„
	Tagavara telegrahvist	„	„
	Kaalumeister	„	„
	Elektro-montöör	„	„
	Vedurijuhi õigustega ja I kl. abi	„	„
	Vedurijuhi õigusteta ja II kl. abi	„	„
	Vanem vaguni järelevaataja	„	„
	Vaguni järelevaataja	„	„
	Tööjuht	„	„
	Tabelipidaja	„	„
	Materjali ja tööriistade väljaandja	„	„
	Elektro-mehaanik	„	„
	Tehaste masinist	„	„
	Vanem joonestaja	„	„
	Hoovitööde juhataja	„	„
	Tööriistade kambri juht	„	„
	Tööriistade väljaandja	„	„
Posti-tele- grahvi-tele- foni peava- litsus	Meister	„	„
	Raadiomotorist	„	„
	Montöör	„	„
	Vanem postiljon	„	„
Mereasjan- duse Peava- litsus	Tuuker	„	„
	Tuletornide ülevaataja	„	„
	Motorist	„	„
	Tuletorni vanem teenija	„	„
	Pootsman	„	„
	Assistent	„	„

1	2	3	4
	Raadiotelegrahvist	Allohvitsridele	Kuni vastava
	Tuletõrje salga autojuht	ja sõdurtele	korralduseni
	Masinist	„	„
	Elektrik	„	„
Välisminis- teerium	Ametnik (Helsingis, Kaunases)	„	„
	Tõlk (Riias, Warssavis, Londonis)	„	„
	Korrespondent (Berliinis, New-Yorgis, Moskvas)	„	„
Eesti Maa- pank	Pearaamatupidaja abi	„	„
	Hindamise jaoskonna juhataja	„	„
	Riiklikkude põllumajandusl. laenu- ja ostuvõlgade osakonna juhataja	„	„
	Laenu- ja osakonna juhataja	„	„
	b) Ei saa ajapikendust.		
Riigikogu kantselei	Pearaamatupidaja		
	Komisjoni asjaajaja		
	Protokollide korraldaja	„	„
	Kantselei asjaajaja		
	Laekahoidja arveametnik		
	Asjaajaja		
	Käsusametnik	„	„
	Registraator-arhivaar	„	„
	Registraator		
Haridusemi- nisteerium	Riigikoolide õppejõud (välja arvatud avalikkude koolide õigustega poeglaste või ühiskesk- või kutsekoolide juhatajad ja kõrgemate õppeasutuste õppejõud)		
Siseminis- teerium	Administratiiv-osakonna kodakondsuse asjade juhataja		
	Administratiiv-osakonna asjaajaja		
	Administratiiv-osakonna arhivaar		
	Administratiiv-osakonna vanem arveametnik		
	Administratiiv-osakonna raamatupidaja		
	Administratiiv-osakonna registraator		
	Passitoimkonna registraator		
	Administratiiv-toimkonna registraator		
	Välismaalaste -toimkonna registraator		
	Välispolitsei osakonna registraator		
	Kriminaalpolitsei osakonna sekretär		
	Kriminaalpolitsei osakonna registraator		
	Majandustoimkonna vanem arveametnik		
	Majandustoimkonna registraator		
	Majandustoimkonna raamatupidaja		
	Politseikooli direktor		
	Politseikooli komissar		
	Politseikooli abikomissar		
	Politseikooli asjaajaja		
	Prefektuuri varahoidja		
Põllutöömi- nisteerium	Jaoskonna loomaarst		

Kinnitan
11. mail 1929 a.

Kaitseminister M. Juhkam.

N I M E K I R I

ametikohtadele, millele teenivaile ning töötavaile käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele, kui mobilisatsiooni tööde täideviimise juures tegevatele, antakse mobilisatsiooni korral ajapikendust tegelikku kaitseväeteenistusse ilmumiseks kuni mobilisatsiooni tööde täideviimise lõpuni.

(Kaitseväeteenistuse seaduse § 50 p. 4 põhjal).

Ametikohtade nimetus	Kellele antakse ajapikendust
Politsei peavalitsuses: Maa-politseikomissar Iseseisev abikomissar	Ohvitseridele, sv. ametnikkudele ja allohvitsseridele k a

A m e t i k o h t a d e n i m e t u s	Kellele antakse ajapikendust
Maakonstaabel Raudtee-politseikomissar Raudteepolitsei abikomissar Konstaablitele Allkonstaablitele Vanem kordnikkudele Kordnikkudele	k a Ohvitseridele ja sv. ametnikkudele Ohvitseridele, sv. ametnikkudele ja allohvitseridele k a k a k a k a
Riigi raudteede valitsuses: Kõik määraliste riigiteenijate-ametnikkude ametikohad X palgaastmest madalamal (alates XI astmest)	Allohvitseridele
Posti-telegraafi-telefonipeavalitsuses: Kõik määraliste riigiteenijate-ametnikkude ametikohad X palgaastmest madalamal (alates XI astmest) Telegraafi-telefoni jaoskonna juhataja	Allohvitseridele Ohvitseridele, sv. ametnikkudele ja allohvitseridele
Eesti Punases Ristis: Peavalitsuse esimees	Ohvitseridele, sv. ametnikkudele, allohvitseridele ja sõduritele
Osakonna juhataja Peavolinik Peavalitsuse kantselei juhataja Peavalitsuse vanem raamatupidaja Peavalitsuse laduvalitseja Kohaliku P. R. komitee juhataja P. R. haigemaja, ambulantsi või sanatooriumi juhataja	k a k a Allohvitseridele ja sõduritele k a k a k a k a
Eesti Pangas: President	Ohvitseridele, sv. ametnikkudele, allohvitseridele ja sõduritele
Direktor Sekretär Osakondade ülem Inspektor Pearaamatupidaja Arvekoja juhataja Jaoskonna juhataja Kohaliku osakonna juhataja Kohaliku osakonna raamatupidaja Kohaliku osakonna laekahoidja	k a k a k a k a k a k a k a Allohvitseridele ja sõduritele k a
Riigi trükikojas: Juhataja	Ohvitseridele, sv. ametnikkudele, allohvitseridele ja sõduritele
Osakonna juhataja Pearaamatupidaja Väärtladu valitseja Kontrolör Graveerija Litograaf Fotograaf Tsinkograaf Mehaanik Galvanoplast Raudteepileti-trükkija Rahalõikaja Gummeerija Vanem masinameister Trükkija Offsett-trükkija	k a k a Allohvitseridele ja sõduritele k a k a k a k a k a k a k a k a k a k a k a k a k a k a
Tallinna sadamatehastes: Laeva ja masinate konstruktor Meistri abi Elektromontöör Laduvalitseja Vanem valvekordnik Vanem velsker-rohuteadlane	Allohvitseridele ja sõduritele k a k a k a k a k a

Ametikohtade nimetus	Kellele antakse ajapikendust
Masinist	ka
Pargase juht	ka
Kraana juht	ka
Pootsman	ka
Motorist	ka
Doki mehaanik	ka
Omaavalitsuse asutustes:	
Maavalitsuse esimees	Ohvitseridele ja sv. ametnikkudele
Maavalitsuse sekretär	ka
Linnapea	ka
Linnavalitsuse sekretär	ka
Alevivalitsuse sekretär	ka
Vallavalitsuse sekretär	ka
Maavalitsuse liige	Allohvitseridele ja sõduritele
Maavalitsuse pearaamatupidaja	ka
Maavalitsuse administratiiv-osakonna asjaajaja	ka
Linnanõunik	ka
Linnavalitsuse sekretäri abi	ka
Alevivanem	ka
Alevivanema abi	ka
Alevivalitsuse sekretäri abi	ka
Vallavanem	ka
Vallavanema abi	ka
Vallavalitsuse sekretäri abi	ka

Mobilisatsiooni täideviimise lõpu määrab kindlaks kaitseväge staabi ülem.

J. Tõrvand
Kindralstaabi kindral-majoor,
Kindralstaabi ülem.

J. Järver
Kindralstaabi kolonel-leitnant,
Kindralstaabi V osakonna ülem.

Avaldatud RT 65 — 1928.

Sõjaministri määrus kaitseväge kokkukutsumise puhul kogumiskohta ilmunud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelaste poolt kaasa toodud toidu ja varustuse eest tasumaksmise kohta.

Antud kaitseväeteenistuse seaduse § 133 põhjal (RT 43 — 1926).

1. Kaitseväge kokkukutsumise puhul kogumiskohta ilmunud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelastele kaasatoodud toidu eest väeosa maksab tasu hariliku toiduraha normi järgi, mis on maksev kaitseväes nende kokkukutsumise ajal.

2. Kaasatoodud väeosale tarviliku varustuse eest maksab väeosa käesoleva määruse juurde lisatud hinnakirjas*) ette nähtud hindade järgi, milles varustus on jagatud kahte liiki:

1) uus varustus, mis kaitseväes tarvitamiseks kõlblik;

2) pruugitud varustus, mis kaitseväes tarvitamiseks kõlblik ja mis vähemalt kolm kuud vastu peab.

3. Kui asjad väeosale mittetarvilikud või asjade vastupidavus on hinnatud alla kolme kuud, siis jäävad nad kaasatooja omanduseks ja väeosa ei maksa tasu nende eest.

4. P. 2 põhjal väeosa poolt kõlblikuks tunnistatud ja vastuvõetud varustus loetakse riigi omanduseks.

5. Käesolev määrus ühes hinnakirjaga peab linna- ning valla- (alevi-) valitsuse, ringkonna kaitseväeteenistuse komisjonide ruumes ja kaitseväreingkonna ülema asutustes nähtavale kohale üles pandama.

6. Käesoleva määruse maksmapanemisega kaotab maksvuse Sõjaministeeriumi määrus mobilisatsiooni korral kaitseväeteenistusse kokku kutsutud kodanikkudelt kaasa toodud ihukatte varustuasjade eest tasumaksmise kohta (RT 29/30 — 1925).

Tallinnas, 26. juunil 1928 a. Nr. 009.

Sõjaminister kindralstaabi kindral-majoor N. Reek.
Varustusevalitsuse ülem kindral-majoor T. Rotberg.

*) Hinnakiri, kui muutlik, käesolevas käsiraamatus avaldatud ei ole.

9. Kaitseväelaste ja nende perekondade pension ja invaliidide järelravitsemine.

Avaldatud RT 26/27 — 1920, RT 47 — 1921, RT 1/2 — 1923, RT 106 — 1923, RT 87 — 1926 ja RT 98 — 1928

Asutava Kogu poolt 6. veebr. 1920. a. vastuvõetud

Rahvaväelaste ja nende perekondade pensiooniseadus.*)

I. Üleüldised määrused.

§ 1. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 27. augustini 1923 a. (RT 26/27 — 1920):

Selle seaduse põhjal on riigilt pensioni saamise õigus: a) rahvaväelasel, kes rahu- ehk sõjaajal oma töövõime on kaotanud kas haavade, väliste või sisemiste vigastuste ehk haiguste tõttu, kui need haavad, vigastused ehk haigused Eesti rahvaväeteenistuse täitmisest järgnevad; b) tema naisel ja lastel; c) isikutel, keda rahvaväelane tegelikult üleval pidas enne väeteenistusse võtmist või astumist, ehk keda tema seaduse järele kohustatud on üleval pidama, kui neil ei ole teist toitjat.

Märkus: Rahvaväelasteks loetakse kõik sõjaväelased ameti ja auastme peale vaatamata, sõjaväe ametnikud, sanitaar-personaali liikmed.

§ 1. Redaktsioon, mis on maksev alates 27. augustis 1923 a. (RT 106 — 1923):

Selle seaduse põhjal on riigilt pensioni saamise õigus: a) rahvaväelasel, kes rahu- ehk sõjaajal oma töövõime on kaotanud kas haavade, väliste või sisemiste vigastuste ehk haiguste tõttu, kui need haavad, vigastused ehk haigused Eesti rahvaväeteenistuse täitmisest järgnevad; b) tema naisel ja lastel; c) isikutel, keda rahvaväelane tegelikult üleval pidas enne väeteenistusse võtmist või astumist, ehk keda tema seaduse järele kohustatud on üleval pidama, kui neil ei ole teist toitjat.

Märkus: Rahvaväelasteks loetakse kõik sõjaväelased ameti ja auastme peale vaatamata, sõjaväe ametnikud, sanitaar-personaali liikmed.

Märkus 2: Töö-hoolekandemini-
nistrile antakse õigus § 1 punkt c ette-
nähtud isikutele, kellel peale langenud
ehk surmasaanud rahvaväelase veel teisi
toitjaid on, määrata pensioni juhtumiste-
tel, kui teised toitjad ainelise või tervis-
lise seisukorra tõttu ülespidamise kohus-
tust täita ei suuda või selle täitmine ise-
äraliste raskustega seotud on, kuni need
takistused olemas.

*) Vaata ka Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioni seadus; käesoleva käsiraamatu lhk. 175.

§ 2. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 14. juunini 1921 a. (RT 26/27 — 1920):

Pensioni täismääraks on palk, mis rahvaväelane väeteenistuses samas ametis edasi teenides saaks, juure arvatud ka rahvaväelase toitmine.

§ 2. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 14. detsembrini 1928 a. (RT 47 — 1921):

Pensioni täismääraks on palk, mis rahvaväelane väeteenistuses samas ametis edasi teenides saaks, juure arvatud ka rahvaväelase toitmine.

Märkus: Juhtumistel, kui rahvaväelaste-ohvitseride ja sõjaväe ametnikkude palkade ülcüldisel tõusmisel elukalliduse tõttu rahvaväelaste-alamväelaste palgad muutmatuks jäävad, tulevad pensioni määramisel rahvaväelaste-alamväelaste palgad vastavas proportsioonis kõrgendatuks lugeda. Pensioni kõrgenduse suuruse määrab kindlaks nimetatud seaduse § 3 tähendatud komisjon samas paragrahvis ettenähtud korras, mille kokkukutsumiseks Töö-hoolekandeminister korralduse teeb.

§ 2. Redaktsioon, mis on maksev alates 14. detsembrist 1928 a. (RT 98 — 1928):

Pensioni täismäärad on järgmised:

- 1) ajateenijad reamehed, kapralid ja neile palgatabeli järgi vastavad ametikohad — 50 krooni kuus;
- 2) ajateenijad nooremad allohvitserid ja neile palgatabeli järgi vastavad ametikohad — 53 kr. kuus;
- 3) ajateenijad vanemad allohvitserid ja neile palgatabeli järgi vastavad ametikohad — 56 krooni kuus;
- 4) ajateenijad veltveebliid ja neile palgatabeli järgi vastavad ametikohad ja kadetid — 60 krooni kuus;
- 5) ohvitseride, sõjaväe ametnikkude ja üleajateenijate sõdurite pensioni täismääradeks loetakse neile pensioniõigust andva ametikoha palk rahas ja natuuras.

Natuuras antava palga rahaline väärtus määratakse Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse (RT 149 — 1924) § 5 ettenähtud korras.

Need ohvitserid, sõjaväe ametnikud ja nende perekonnad, kes kuni Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse maksimahakkamiseni ei saanud pensiooni Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse järgi, ei või viimase seaduse järgi enam avaldada pensioni nõudmist.

Käesolevas § ettenähtud pensioni täismäärad hakkavad maksma 1. aprillist 1929 a. Kuni 1. aprillini 1929 a. makstakse pensioni 1928 aastaks määratud pensioni täismäärade järgi.

Kuni 1. aprillini 1929 a. on ka maksvad 1928 aastaks määratud ülalpidamist võimaldavad sissetuleku alammäärad (RT 98 — 1928).

§ 3. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 14. detsembrini 1928 a. (RT 26/27 — 1920):

Eelmises (2.) paragrahvis nimetatud pensioni täismäär igaks järgneva aastaks kinnitab komisjon, mis koos seisab sõja-, töö- ja hoolekande- ja rahaministeeriumi ning riigikontrolli esitajatest.

§ 4. Pensioni väljaandmine kuulub töö- ja hoolekandeministeeriumi võimkonda ning sünnib tema arvel.

§ 5. Kõik pensioniküsimusesse puutuv kirjavahetus ja tunnistused on tempelmaksust vabad.

§ 6. Pensionirahast ei tehta mahaarvamisi võla kustutamiseks ehk nõudmiste rahuldamiseks.

II. Rahvaväelaste pension.

§ 7. 1) Rahvaväelased, kes 100% töövõimest kaotanud, saavad täie pensioni (§ 2.).

Märkus: Rahvaväelased, kes sõjas oma töövõime täiesti on kaotanud ja kõrvalt-abi tarvitavad, saavad 25% lisapensioni.

2) Rahvaväelased, kes on vähem kui 100% oma töövõimest kaotanud, saavad pensioni oma töövõime kaotusele vastavalt nende tabelite järele, mis § 13. põhjal välja antud.

Märkus: Töövõime kaotus alla 10% ei anna õigust pensioni saamiseks.

§ 8. Pension määratakse kas eluaegne või tähtaegne, pensionääri töövõime kasvamise võimaluse järele.

§ 9. Teenistuse täitmisest järgnenute vigastuste võimalikult täpiseks registreerimiseks tähendavad kõik asutused, millega rahvaväelane väeteenistuses viibides kokku puutub, nagu sõjaväeosad, arstlikud asutused, sidumiskohad, sanitaar- ja soomusrongid jne. „rahvaväelase märkraamatusse“ vastavad teated, mis selgitavad rahvaväelase pensioni saamise õigust. Sarnase märkraamatu puudumise korral annavad mainitud asutused rahvaväelasele määratud vormi järele tunnistuse haavade, vigastuste ja haiguste ning nende tekkimise põhjuste ja aja üle. Samad teated hoitakse alal tähestiku järjekorras neis asutustes.

§ 10. Kõik rahvaväelased, kes sõjaväest lahkuvad teenistuses saadud haavade, vigastuste ehk haiguste tagajärjel, vaadatakse väeosa arstliku komisjoni poolt läbi, kes nende töövõime kaotuse protsendi ära määrab.

§ 11. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 12. jaanuarini 1923 a. (RT 26/27 — 1920):

Rahvaväelased, kes oma töövõime kaotanud peale sõjaväest vabastamise, kui aga selle kaotuse põhjuseks olid väeteenistuses saadud haavad, vigastused ehk haigused, ehk kes mõnesugustel põhjustel eelmises paragrahvis tähendatud viisil üle vaadatud ei ole, võivad 2 aasta jooksul pärast väeosast lahkumist endid pensioni saamiseks maakonna rahvaväekomisjonis läbi vaadata lasta, kusjuures töövõime kaotuste põhjused selgeks tulevad teha.

Märkus: Kui rahvaväelane ei või arsti poolt konstateeritud tervisliku seisukorra pärast isiklikult läbivaatusele ilmuda, toimetab läbivaatust rahvaväelase viibimise kohas maakonna rahvaväe komisjoni poolt seks komandeeritud arst.

§ 3. Kaotas maksvuse alates 14. detsembrist 1928 a. (RT 98 — 1928).

§ 11. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 9. detsembrini 1926 a. (RT, 1/2 — 1923):

Rahvaväelased, kes oma töövõime kaotanud peale sõjaväest vabastamise, kui aga selle kaotuse põhjuseks olid väeteenistuses saadud haavad, vigastused ehk haigused, ehk kes mõnesugustel põhjustel eelmises paragrahvis tähendatud viisil üle vaadatud ei ole, võivad viie aasta jooksul pärast väeosast lahkumist endid pensioni saamiseks maakonna rahvaväekomisjonis läbi vaadata lasta, kusjuures töövõime kaotuste põhjused selgeks tulevad teha.

Märkus: Kui rahvaväelane ei või arsti poolt konstateeritud tervisliku seisukorra pärast isiklikult läbivaatusele ilmuda, toimetab läbivaatust rahvaväelase viibimise kohas maakonna rahvaväe komisjoni poolt seks komandeeritud arst.

§ 11. Redaktsioon, mis on maksev alates 9. detsembrist 1926 a. (RT 87 — 1926):

Rahvaväelased, kes kaotanud töövõime pärast sõjaväest vabastamist, kui selle kaotuse põhjuseks olid väeteenistuses saadud haavad, vigastused või haigused, või kes mõnesugustel põhjustel ei ole üle vaadatud eelmises paragrahvis tähendatud viisil, võivad pensioni saamiseks endid läbi vaadata lasta maakonna rahvaväekomisjonis viie aasta jooksul pärast väeosast lahkumist. Läbivaatamisel tulevad teha selgeks töövõime kaotuse põhjused.

Pärast seda tähtaega on töö- hoolekandeministril õigus läbi vaadata lasta maakonna rahvaväekomisjonis rahvaväelasi, kes eeltähendatud korras läbivaadatud ei ole, selleks, et määrata kindlaks nende töövõime kaotuse põhjused ning töövõime kaotuse protsent.

M ä r k u s: Kui rahvaväelane ei või isiklikult ilmuda läbivaatusele arsti poolt konstateeritud tervisliku seisukorra pärast, toimetab läbivaatamist rahvaväelase asukohas maakonna rahvaväekomisjoni poolt seks komandeeritud arst.

§ 12. Arstliku läbivaatuse tagajärjest seatakse läbivaatava asutuse poolt (§§ 10. ja 11.) põhjalik akt kokku, kuhu üles märgitakse pensioninõudja töövõime kaotuse protsent, haiguse liik ja haiguste ning kehaliste puuduste tabeli paragrahv, mille alla läbivaadatav oma tervisliku seisukorra järele kuulub. Samuti tähendatakse aktis ära, kas töövõime kaotus on jäädav või ajutine.

Kui töövõime kaotus on ajutine, tehakse akti märkus, millal rahvaväelane uuele läbivaatamisele peab ilmuma. See tähtaeg ei tohi olla mitte hiljem kahte aastat, läbivaatamise päevast arvates (§ 25.)

§ 13. Tabelid haiguste ja kehaliste puuduste kohta, millest oleneb töövõime kaotus, ja juhatuskirjad arstidele nende tabelite tarvitamise kohta seab kokku töö- ja hoolekandeministeerium ühes sõjaministeeriumiga andmete põhjal, mis annab sõjaväe tervishoiuvalitsuse nõukogu. Need tabelid ja juhatuskirjad avaldatakse „Riigi Teatajas“.

§ 14. § 12. mainitud akt saadetakse läbivaatava asutuse poolt töö- ja hoolekandeministeeriumi. Ära kirjad aktist antakse pensioninõudjale ja saadetakse sellele valla- ehk linnavalitsusele, kus pensioninõudja elab.

§ 15. Valla- ehk linnavalitsus asub viibimata peale eelmises §-is ettenähtud ära kirja kättesaamist §§ 29. ja 30. ettenähtud andmete kogumisele, mis tuleb lõpetada hiljemalt kahe nädala jooksul.

§ 16. Vallavalitsus saadab viibimata maakonnavalitsusele kogutud andmed ühes § 12. mainitud ära kirjaga aktist, mida maakonnavalitsused viibimata läbi vaatavad ja pensioni andmise otsustavad eitavalt või jaatavalt. Jaatava otsuse korral määrab ta selle seaduse §§ 2., 7., 8. ja 25. põhjal pensioni kindlaks. Linnas teeb neid otsusi linnavalitsus tema poolt kogutud andmete põhjal. Otsus antakse pensionäärile kirjalikult teada.

§ 17. Rahvaväelastele, kelle pensioni määramine maakonna- ehk linnavalitsuses arutusele tuleb, antakse asja arutamise päevast teada ja ta võib isiklikult asja arutusel seletusi anda.

§ 18. Maakonna- ehk linnavalitsuse otsuse peale võib pensioninõudja kaebust tõsta töö- ja hoolekandeministeeriumis kuu aja jooksul, otsuse teadaandmise päevast arvates. Töö- ja hoolekandeministeeriumi otsus on lõplik.

§ 19. Kui läbivaatamise akt maakonna- ehk linnavalitsuses kahtlust äratav, võib tema pensioninõudjat rahvaväekomisjoni poolt uuesti läbi vaadata lasta.

§ 20. Jaatavad otsused (§ 16) saadab maakonna- ehk linnavalitsus kinnitamiseks töö- ja hoolekandeministeeriumi, kes tarvilised summad kohalistesse renteidesse saadab maakonna- ehk linnavalitsuste nimele, pensioni väljaandmiseks.

§ 21. Maakonna- ja linnavalitsused saadavad pensionisaajate nimekirjad vallavalitsustele. Vallaja linnavalitsused annavad pensioni saajateks kinnitatud isikutele pensioni raamatud, millega nad pensioni oma soovi järele kas kohalistest renteidest või vallavalitsustest saavad. Pensioni makstakse kuu viisi ette.

§ 22. Pensioni antakse välja pensionäärile isiklikult ehk tema usaldusmehele. Vallaja linnavalitsused on kohustatud maksuta tunnistusi välja andma, et pensionärid elus ja pensionisaamise õigust ei ole kaotanud.

§ 23. Nende rahvaväelaste pension, kelle kohta selgeks tehtud, et nad vaimuhaiged ja mitte mõnes asutuses riiklist ehk kogukondlist ülevalpidamist ei saa, makstakse nende naistele, lastele ehk teistele isikutele, kelle hoole all nad viibivad.

§ 24. Linna- ja vallavalitsused valvavad tingimuste muutuste järele, mis pensioni saamise õiguse peale mõju avaldavad, sealjuures vähemalt iga kolme aasta kestes üldiseid pensioni saajate nimekirju läbi vaadates.

§ 25. Kui rahvaväelase töövõime kaotus ajutine, ehk kui võimata kohe kindlaks teha töövõime kaotuse jäävat protsenti, määratakse esialgiste andmete põhjal ajutine pension ühest kunni kolme aastani (§ 12). Selle pensioni kestus ei või kauem olla, kui üks kuu peale uue läbivaatamise tähtaja.

§ 26. Kui haavadele, vigastustele ehk haigusele järgneb suurem tööjõu kaotus, kui seda võis kindlaks teha läbivaatusel, on pensionäril õigus uut arstlikku läbivaatamist ja pensioni suurendamist nõuda. Sellekohast nõudmist ei või avaldada enne 2 aastat peale eelmist arstlikku läbivaatust.

§ 27. Pensioni maksetakse pensioni nõudmise avaldamise päevast alates, kuid mitte varem, kui rahvaväelase riiklik ülevalpidamine lõpeb.

§ 28. Isikud, kelle pensioni nõudmine tagasi lükatud, võivad nõudmist korrata mitte varem kui aasta pärast, eelmise otsuse päevast arvates.

§ 29. Pensioni ei maksta aja eest, mil pensionäär hoolekande asutuses täielikku riiklikku ülevalpidamist saab, ehk mil ta vangistatud on.

§ 30. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 14. dets. 1928 a. (RT 26/27—1920):

Pensionid andmine lõpetatakse ära:

1) kui pensionääri sissetulek tema ülevalpidamist võimaldab, missuguse sissetuleku alammäär määrab aasta peale kindlaks § 3. nimetatud komisjon, võttes aluseks sissetulekumaksu ja teisi andmeid; 2) kui pensionäär kohtu poolt mõistetakse sunnitööle, vangiroodu ehk vangimajasse õiguste kaotamisega ehk kui ta on karistatud varguse, kelmuse, tema hoole usaldatud varanduse omandamise, varguse varjamise, varastatud ehk pettuse teel omandatud asjade teadliku ostmise ehk panti võtmise, liiaku võtmise või salaviinapõletamise või müümise eest; 3) kui pensionäär üle lubatud tähtaja väljamail viibib; 4) kui pensionäär võõra riigi kodakondsusesse astub;

§ 30. Redaktsioon, mis on maksev alates 14. dets. 1928 a. (RT 98—1928):

Pensionimaksmine lõpetatakse: 1) kui pensionäri sissetulek võimaldab ta ülalpidamist, missuguse sissetuleku alammääraks on § 2 ettenähtud vastava pensioni täismäär; 2) kui pensionär kohtu poolt mõistetakse karistusele, mis võtab pensioni õiguse; 3) kui pensionär viibib välismaal üle lubatud tähtaja; 4) kui pensionär lahku Eesti kodakondsusest; 5) kui pensionär ei ilmu ajutise pensioni määramisel nimetatud tähtajaks komisjoni poolt mittemõjuvateks tunnustatud põhjustel uuele läbivaatamisele; 6) pensionäri surma korral.

5) kui pensionäär ei ilmu ajutise pensioni määramisel nimetatud tähtjaks komisjoni poolt mittemõjuvateks tunnistatud põhjustel uuele läbivaatamisele; 6) pensionääri surma korral.

§ 31. Eelmise paragrahvi punkt 5. põhjal lõpetatud pensioni andmist jätkatakse uue läbivaatamise päevast peale, kui pensionääri tervisliku seisukorra järgmine läbivaatus on olnud mitte hiljem kui 3 aastat pärast selleks määratud tähtaega; samuti jätkatakse eelmise paragrahvi p. 1. põhjal lõpetatud pensioni andmist, kui pensionäär oma sissetuleku kaotab.

§ 32. Pensionääri surma korral jääb etteantud pensioniraha riigi kanda.

III. Rahvaväelaste perekondade pension.

§ 33. Riigilt pensioni saamise õigus on kõigil neil isikuil, kes § 1. p. b ja c ette nähtud, kui nende toitja rahvaväelane on:

1) sõjas langenud või jäljeta kadunud; 2) surnud väeteenistuses saadud haavade, sisetiste ja väliste vigastuste või haiguste kätte; 3) surnud rahuajal sõjaväeteenistuses ehk 6 kuu jooksul pärast lahkumist sellest, kui on selgeks tehtud, et surm oli tingitud teenistusest sõjaväes; 4) surnud pensioni saamise ajal; 5) riikliku hoolekande asutusse paigutatud.

§ 34. Eelmises (33.) paragrahvis nimetatud isikud saavad pensioni järgmiselt;

1) nende toitja surma puhul § 33. p. 1.—3. äranähtud juhtumistel:

a) üheliikmeline perekond — pool;

b) kaheliikmeline perekond — kaks kolmandikku;

c) kolme- ja rohkeliikmeline perekond — kolmveerand pensioni täismäärast (§ 2.).

2) § 33. p. 4. ja 5. äranähtud juhtumistel — p. 1 all nimetatud osa rahvaväelasele maksetud pensionist (§ 7. p. 2.).

§ 35. Kui § 1. p. b ja c tähendatud isikud, kellel selle seaduse järele õigus on pensioni saada, mõne teise seaduse põhjal pensioni saamise õiguse omandab, määratakse temale see pension, kumb neist kahest suurem.

§ 36. § 1. p. b ja c tähendatud isikud võivad pensioni saada, kui nad on töövõimetud.

Märkus: 1) Rahvaväelase lesk, kui temal sellest abielust laps alla 10 aasta on,

2) lapsed alla 16 aasta ja 3) vanad üle 60 aasta loetakse töövõimetuteks.

§ 37. Pensioni määramise nõudmised antakse teada valla- ehk linnavalitsustele suusõnal ehk kirjalikult. Kui nõudmine suusõnalik, seavad tähendatud asutused sellest protokollile kokku.

§ 38. Pensioni nõudmistele lisatakse juure dokumendid: 1) § 33. äratähendatud asjaolude üle, 2) sündimise aja üle ja 3) tõendused selle üle, et pensioni nõudja § 1. p. b ehk c alla käib. Valla- ehk linnavalitsused muretsevad peale selle teateid § 36 äratähendatud andmete üle ja selle üle, et asjaolusid ei ole, mis annaks põhjust pensioni maksmise ajutiseks katkestamiseks ehk lõpetamiseks.

Märkus: Nimetatud dokumentide puudumise korral ei takista eelmises (37.) paragrahvis ülesloetud asutused asja käiku, kuid nõuavad viibimata vastavatest asutustest puuduvad dokumendid.

§ 39. Vallavalitsused saavad kõik käesolevad andmed, nagu pensioninõudja palvekirja, protokollile (37.), § 38. mainitud tunnistused ja teised andmed maakonnavalitsustele. Maakonna- ja linnavalitsused vaatavad järgmisel koosolekul sissetulnud sooviavaldused läbi, otsustavad jaatavalt ehk eitavalt pensioni määramise ja annavad oma otsuse kirjalikult teada. Edaspidise asjaajamise kohta on maksvad §§ 17, 18, 20, 21, 24 ja 32.

§ 40. Pension määratakse nõudmise päevast peale; sel juhtumisel kui perekonnatoitja pensioni sai, sellest päevast peale, milleni viimasele pension välja antud.

§ 41. § 1. p. b ja c tähendatud isikutele ei makseta pensioni neil kordadel, mis § 29. ette nähtud.

§ 42. Pensioni maksmine lõpeb täiesti § 30. p.p. 1., 2., 3., 4. ja 6. tähendatud juhtumistel ja peale selle naisisikute abiellu astumisega.

§ 43. Maakonna- ja linnavalitsuse ülesandeid, mis selles seaduses ette nähtud, võib maakonna- või linnavalitsuse otsuse põhjal nende hoolekande osakondade peale panna.

§ 44. Töö- ja hoolekandeministeeriumile jääb õigus selle seaduse tarvitamise kohta juhatuskirju (instruktsioone) välja anda, neid „Riigi Teatajas“ avaldades.

§ 45. See seadus loetakse maksvaks 11. novembrist 1918. a.

§ 46. Sellel seadusel on edasilükkamatuse iseloom.

Asutava Kogu abiesimees: J. Vestholm.

Sekretäär: H. Martna.

Avaldatud
RT 149 — 1924, RT 109/
110 — 1925 ja RT 27 —
1927.

Riigikogu poolt 19. detsembril 1924 a. vastu võetud

Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseadus.*)

I peatükk.

Üldmäärused.

§ 1. Käesolevas seaduses määratud alustel on pensioni- ja ühekordse toetusraha-saamise õigus pärast kaitseväeteenistusest lahkumist ohvitseridel ja sõjaväeametnikkudel ning nimetatud kaitseväelaste surma puhul — nende perekondadel.

Märkus. Kaitseväeteenistuses olevateks käesoleva seaduse järgi loetakse ka sõjaministri kohal olevad kaitseväelased, olgu nad tegevas teenistuses, tagavaraväes või erus, samuti ka piirivalves teenivad ohvitserid ja sõjaväeametnikud.

Sõdurite teenistus sõjaajal ohvitseride ja sõjaväeametnikkude ametkohtadel annab pensionisaamise õiguse käesoleva seaduse järgi.

Kaitseväes teenivad eraisikud saavad pensioni riigi- ja omavalitsuse-teenijate pensioniseaduse järgi, välja arvatud teenistus sõjaajal ohvitseride ja sõjaväeametnikkude kohtadel, misugune teenistus annab pensionisaamise õiguse käesoleva seaduse alustel.

§ 2. Pensionid ja ühekordsed toetusrahad makstakse riigikassa poolt töö- ja hoolekandeministeeriumi eelarvesse võetud pensionikapitali arvelt.

§ 3. Pensioniks selle seaduse järele nimetatakse riigikassast pensionisaajale igal kuul väljamakstav summa, mis välja arvatakse protsentidena teenistusest lahkunu palgamäärast.

§ 4. Pensionimääramisel võetakse aluseks kaitseväelase teenistuse eest saadud aastane palk rahas ja natuuras (riidevarustus, korter, küte, söögikeetmine, valgustus jne.) ühes selle juure arvatud kõigi alaliste lisatasudega (elukalliduslisa jne.), kuid ilma summade juure arvamisetä, mis erakorraliste väljaminekute katmiseks või iseäralikkude tööde tasuks määratakse (päeva-, söidu-, reisi- ja perekonnaabirahad, esituskulud, tasu salakauba kinnipüüdmise ning ületunnitööde eest ja samuti tasu tundide andmise eest, kui see ei loeta alaliseks palgaks jne.).

§ 5. Natuurasantava palga rahalise väärtuse määrab kindlaks sõjanõukogu töö- ja hoolekandeministeeriumi poolt määratud alustel.

*) Vaata ka Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse põhjal määratud pensionide kõrgendamise seadus, käesoleva käsiraamatu lhk. 186.

§ 6. Väljamaal teenistuses olevate isikute pensioni aluseks võetavaks palgamääraks loetakse vastava ametastme palgamäär siseriigis ühes lisadega; vastava ametastme määrab kindlaks Vabariigi Valitsus.

§ 7. Sõjaaegsetes koosseisudes ette nähtud ja pärast likvideeritud kohtadel teeninud isikute pensioni aluseks võetava palgamäära või vastava palgaastme määrab kindlaks Vabariigi Valitsus.

§ 8. Pensionisaamise õiguse omandamise normaal-elttingimuseks on 25-aastane teenistus kaitseväes. Täieliku pensioni annab 30-aastane teenistus.

§ 9. Pensioni väljateenimise aega lühendavad: teenistuses saadud haavamised, vigastused, haigused ja surm, ning teenistus rasketes oludes.

§ 10. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. aprillini 1927 a. (RT 149 — 1924):

Kaitseväelaste palganormide üldise muutmise korral muutub vastavalt ka pensionimäär.

§ 11. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 9. juulini 1925 a. (RT 149 — 1924):

Kellelgi ei ole õigus saada ühel ja samal ajal kahte pensioni ega pensioni riigikassast ja ühtlasi palka teenistuse eest, mis annab õiguse pensioni saamiseks samast allikast.

§ 1() kaotas maksvuse alates 1. aprillist 1927 a. Riigi asutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse maksuhakkamisega (RT 27 — 1927 § 8).

§ 11. Redaktsioon, mis on maksev alates 9. juulist 1925 a. (RT 109/110 — 1925):

Kellelgi ei ole õigust saada ühel ja samal ajal kahte pensioni ega pensioni riigikassast ja ühtlasi palka teenistuse eest, mis annab õiguse pensioni saamiseks samast allikast. Selle määruse alla ei käi:

- a) lesknaised, kes saavad pensioni mehe teenistuse eest, ja
- b) § 35. nimetatud isikud, kes töövõime osaliselt kaotanud.

§ 12. Pensionisaaja teenistusse astumise läbi katkenud pensioni asemel uuesti määratav pension ei või olla eelmisest vähem.

§ 13. Isikutele, kes enne kaitseväeteenistust on teeninud omavalitsuse- või riigiasutustes, mis pensionisaamise õiguse annavad, arvatakse pension käesoleva seaduse järgi, kusjuures pensionimääramisel riigi- või omavalitsuseasutustes teenitud aeg loetakse pensioni väljateenimise ajaks teenistuseks administratiivkohtadel.

II peatükk.

Alused pensioni väljaarvamiseks.

§ 14. Pension arvatakse: a) kaitseväelastele, kes teeninud rahuajal viimasel ametkohal vähemalt 2 aastat ehk sõjaajal vähemalt 8 kuud, selle ametkoha palga järgi; b) neile, kes viimasel ametkohal eelmises punktis tähendatud aega teeninud ei ole, — elviimase ametkoha palga järgi. Samasuguselt sünnib pensioni arvestamine neile, kes saavad palka auastme järgi, kusjuures kaheaastane ajamäär rahuajal ja kaheksakuuline sõjaajal välja arvatakse auastme vanuse päevast.

§ 15. Pension määratakse viimase auastme või ametkoha palga järgi, vaatamata teenistuskestuse peale juhtumistel, kui kaitseväelane: a) teenistuskohuste täitmisel surma saanud; b) teenistuskohuste täitmisel saadud haavade, vigastuste või haiguste tagajärjel oma töövõime sedavõrd kaotanud, et teenistuse jätkamine võimatu.

§ 16. Kaitseväelastele, kes määratud vähema palgamääraga ametkohtadele koosseisude vähendamisel ümbermoodustamisel või teenistuse huvides, arvatakse pension teenistusest lahkumisel viimase kõrgema ametkoha järgi, vaatamata selle peale, kui kaua nad sel ametkohal teeninud, kusjuures üldine teenimisaeg arvesse võetakse teenistusest lahkumise päevani. Isikud, kes madalamatele kohtadele määratud distsiplinaarkorras, saavad pensioni uue ametkoha palga järgi.

Märkus. Degradeeritud ja uuesti ülenдатud ohvitseridel võetakse arvesse teenis-
tusaeg enne degradeerimist; pensioni saavad nad viimase koha järgi.

§ 17. Isikutele, kellel mitu ametkohta, arvatakse pension nende teenistusest lahkumisel
kõrgema palgamääraga ametkoha järgi, aluseks võttes § 14. ette nähtud teenistuskestust.

§ 18. Neile isikutele, kes uuesti teenistusse astumisel pensioni kaotasid, arvatakse pen-
sion teenistusest lahkumisel kogu pensioniõigusliku teenistusaja eest.

III peatükk.

Pensionioigusliku teenistusaja arvestamine.

§ 19. Pensionioigusliku teenistusaja algus arvatakse kaitseväeteenistusse astumise päe-
vast, kusjuures arvesse võetakse teenistus sõdurina kaitseväeosades ja asutustes ajateenijana
või vabatahtlikuna; õpilasena kaitseväe õppeasutustes või kaitseliitlasena. Teenistust alla
17-aastase vanuse arvesse ei võeta, välja arvatud teenistus sõjaajal.

§ 20. Teenistus kaitseväes rivi-ametkohtadel loetakse pensioniarvestamisel iga neli
päeva viieks päevaks administratiivteenistuses.

Märkus. Riviametkohad on ette nähtud vastavates seadlustes.

§ 21. Lenduri, lendur-vaatleja, aviomehaaniku või avio-motoristi kutse omandanud
kaitseväelaste teenistus lennuväes loetakse aastatel, mil nad määratud aastalennu lennanud,
kaks päeva kolmeks päevaks, teistel aastatel — üldistel alustel.

§ 22. Sõjast osavõtnutele loetakse pensioniarvestamisel teenistusaeg: a) eesliinil ja
laevadel navigatsiooniajal ning külgehakkavate haiguste vastu võitlemisel, samuti sõjategevust
juhtivatel ametkohtadel, — üks päev kolmeks päevaks, b) väerinna seljataga — üks päev
kaheks päevaks.

Märkus 1. Ametkohad külgehakkavate haiguste vastu võitlemisel, mis aja
arvestamisel eesõiguse annavad, määrab igakord kindlaks sõjanõukogu tervishoiuvalit-
suse ülema ettepanekul.

Märkus 2. Sõjategevust juhtivad ametkohad määrab kindlaks Vabariigi Valitsus

§ 23. Eesliini teenistuseks loetakse: a) teenistus vaenlase vastu otsekohe tegutsevas
väeosades ja üksustes (rügementides, pataljonides, kompaniides jne.) ja b) teenistus laevadel
navigatsiooniperioodil. Eesliini teenistusena arvestatakse väerinnalt haiguse tagajärjel evakuee-
rimisel, samuti komandeerimisel viibimise aeg kuni 2 nädalani ning haavamiste või epi-
deemiliste haiguste tagajärjel evakueerimisel viibimise aeg — kuni ravitsemise lõpuni haige-
majas.

Märkus. Väeosade ja -üksuste eesliinil viibimisaja määrab kindlaks kaitseväge-
de ülemjuhataja.

§ 24. Teenistus Eesti rahvuslikkudes väeosades 6. detsembrist 1917 a. kuni 5. aprillini
1918 a. arvatakse sõjaaegseks teenistuseks väerinna seljataga.

§ 25. Neile kaitseväelastele, kes Saksa okkupatsiooni survele Eesti väeosadest olid lah-
kuma sunnitud ja vabadussõjast vähemalt 10 kuud osa võtsid, arvatakse aeg 5. aprillist 1918
a. kuni 21. novembrini 1918 a. pensionioiguslikuks teenistusajaks teenistusena rahuajal admi-
nistratiivkohtadel.

§ 26. Pensioniarvestamisel loetakse vabadussõja alguseks 21. november 1918 a. Teenis-
tus eesliinil ja sõjategevust juhtivatel kohtadel võetakse sarnasena arvesse kuni 2. veebruarini
1920 a.; seljatagune teenistus — kuni 1. maini 1920 a. Teenistus eesliinil ja sõjategevust juh-
tivatel kohtadel 2. veebruarist 1920 a. kuni 1. maini 1920 a. arvestatakse seljataguse teenistu-
sena.

§ 27. Teenistus endises Vene sõjaväes võetakse pensionioigusliku teenistusajana täiel
määral arvesse käesoleva seaduse järgi kõigile neile: a) kes ohvitserina või sõjaväe-ametnikuna

vabariigi kaitseväeteenistusse astusid enne 6. detsembrist 1919 a.; b) pärast 6. detsembrist 1919 a. teenistusse astunutele, kui nad vabariigi kaitseväes vähemalt 5 aastat tegelikult teeninud; c) kes vabariigi kaitseväeteenistuse kohuste täitmisel saanud haavade, vigastuste või haiguste tagajärjel töövõime kaotanud sedavõrd, et kaitseväeteenistuse jätkamine võimatu.

§ 28. Teenistus Vene sõjaväes võetakse arvesse pensioni arvestamisel kuni 6. detsembrini 1917 a. käesoleva seaduse alustel, lugedes teenistust: a) sõjaajal väerinnal vaenlase vastu tegutseva diviisi piirkonnas, välja arvatud diviisi voor ja laatsaretid; kõigil sõjategevust juhtivatel riigi- ja operatiivametkohtadel ning vaenlase vastu tegutsevatel laevadel navigatsioonijal — üks päev kaheks päevaks, b) rahuajal ning sõjaajal väljaspool p. a tähendatud piirkonda — päev päevaks.

Märkus. Ilmasõja kestus loetakse 8. juulist 1914 a. kuni 6. detsembrini 1917 a.

§ 29. Vaidluse korral, kas teenistust lugeda eesliini või seljataguseks teenistuseks, lahendab küsimuse sõjanõukogu, kelle otsus lõpulik.

§ 30. Pensioni arvestamisel võetakse arvesse teenitud aja koguarvust ainult täied aastad.

§ 31. Pensioniõigusliku teenistusaja arvesse ei võeta: a) sõjavangis viibimise aega, b) puhkusel ja ravitsemisel viibimise aega üle seaduses ette nähtud normi ja c) arestis ja vangistuses viibimise aega üle 3 kuu.

§ 32. Kohtu alla andmise või eeluurimise puhul teenistuskohuste täitmisest eemalolemise aega arvestatakse ainult siis, kui teenistuskohuste täitmisest kõrvaldatu kohtu poolt õigeks mõistetakse või temale määratakse karistus, mis ära ei võta pensionisaamise õigust maksvate seaduste järgi.

IV peatükk.

Pension ja ühekordne toetusraha kaitseväelastele.

§ 33. Käesoleva seaduse järgi arvestatud 25-aastane teenistus kaitseväes annab pensioni 55% palgamäärast. Iga järgneva teenistusaastaga, kuni 30 aasta väljateenimiseni, suureneb pensionimäär 3% võrra aastasest palgamäärast (tabel nr. 1).

§ 34. Töövõime kaotamisel sõjaajal, teenistuskohuste täitmisel või selle tagajärjel saadud haavamiste, mürgituste, vigastuste või haiguste tõttu antakse pensioni teenistusest lahkumisel teenistuskohuste peale vaatamata: a) neile, kes 100% töövõimest kaotanud, kui nende tervislik seisukord nõuab kõrvalabi — 125%, kui kõrvalabi tarvilik ei ole — 100% palgamäärast, b) neile, kes 10—99% töövõimest kaotanud, — niipalju protsente palgamäärast, kui palju protsente nad töövõimest kaotanud, kusjuures pensionimäär ei või olla vähem kui pensionisaajale § 33. järgi arvestatud.

§ 35. Isikutele, keda teenistusest vabastatakse rahuajal teenistuskohuste täitmisel või selle tagajärjel saadud haavade, vigastuste või haiguste pärast, mis teenistuse jätkamise võimatuks teevad, määratakse pension teenistusaja peale vaatamata, täieliku töövõime kaotuse juures: a) kui tervislik seisukord nõuab kõrvalabi — 100%, b) kui kõrvalabi tarvilik ei ole — 85% aastasest palgamäärast. Osalise töövõime kaotusel makstava pensioni määr võrdub töövõime kaotuse protsendile, kuid ta ei või olla vähem pensionimäärast, mis pensionisaajale § 33. järgi arvestatud.

§ 36. Isikutele, kes töövõime kaotuse tõttu kaitseväeteenistuse ajal (väljaspool teenistuskohuste täitmist) saadud vigastuste või haiguste tagajärjel kaitseväeteenistust ei või jätkata, määratakse pension: neile, kelle tervislik seisukord nõuab kõrvalabi — pärast viieaastast teenistust, neile aga, kelle tervislik seisukord ei nõua kõrvalabi — pärast kümneaastast teenistust 35% aastasest palgamäärast. Iga järgneva teenitud aastaga kuni 30 aasta väljateenimiseni suureneb pensionimäär 2% võrra (tabel nr. 2.).

§ 37. Kaitseväelaste töövõime kaotusmäär, mis tekkinud teenistuses saadud vigastuste või haiguste tagajärjel, ja teenistuse jätkamise kõlblikkuse teeb kindlaks kaitseväe haigemaja arstlik komisjon.

§ 38. Kaitseväeteenistuses töövõime kaotusel pensionisaajatele kaitseväelastele, kes arstliku komisjoni poolt kaks või rohkem korda läbi vaadatud, määratakse pension viimase kinnitatud otsuse järgi; on aga ajutise pensioni saaja töövõimeliseks tunnustatud, lõpetatakse pensioniandmine.

§ 39. Isikud, kes vähemalt kaheaastase teenistuse järgi teenistusest lahkuvad haiguste pärast, mis teenistuse jätkamise võimatuks teevad, kui neil ei ole õigust pensionisaamiseks, saavad ühekordse toetusraha: a) kui tervislik seisukord nõuab alalist kõrvalabi, — kolmveerand aastapalga suuruses, b) kui tervislik seisukord ei nõua alalist kõrvalabi — poole aastapalga suuruses.

Neile, kes lahkunud sõja- või rahuajal teenistuskohuste täitmisel või selle tagajärjel saadud haavamistele, mürgitustele, vigastustele või haigustele järgnenud täieliku töövõime kaotuse tagajärjel, määratakse peale pensioni ühekordne toetusraha: a) neile, kelle tervislik seisukord nõuab alalist kõrvalabi — poole aastapalga suuruses, b) neile, kes ei vaja alalist kõrvalabi — veerand aastapalga suuruses.

§ 40. Need, kes vabariigi kaitseväes teenistuskohuste täitmisel saadud haavade, vigastuste või haiguste (§ 35) tagajärjel töövõime kaotanud ning selletõttu ei või teenistust jätkata, saavad pensioni, vaatamata kui kaua nad vabariigi kaitseväes teeninud.

§ 41. §§ 35. ja 36. järgi määratakse ajutine pension töövõime tagasisaamiseks.

§ 42. Ühekordset toetusraha ühe ja sama haiguse või vigastuse puhul võib määrata üks kord.

V peatükk.

Pensionid ja ühekordsed toetusrahad perekondadele.

§ 43. Kaitseväelase perekonnal on pensionisaamise õigus, kui perekonnatoitja-kaitseväelane suri kaitseväeteenistuse ajal või pärast teenistusest lahkumist.

Perekonnaks loetakse käesoleva seaduse järgi: a) lesknaine ning b) lapsed, niihästi abielus kui väljaspool abielu sündinud, samuti seaduslikud kasulapsed.

§ 44. Lastel on õigus pensioni ja ühekordset toetusraha saada: a) kuni nad 18 aastat vanaks saavad, kui nad aga koolis käivad või ametit õpivad, siis õppimise lõpetamiseni, kuid mitte kauem, kui 20-aastaseks saamiseni, b) vanuse peale vaatamata, kui nad töövõimetud on ja neil eluülevõltpidamiseks varandust, sissetulekut ega ülevõltpidajat ei ole ning nad isa eluajal tema poolt ülevõltpidati.

§ 45. Lahutatud naisel ei ole mehe teenistuse eest õigust pensioni ega ühekordset toetusraha saada.

§ 46. Uuel abiellumisel kaotab lesknaine eelmises abielus omandatud pensioniõiguse, kuna teistele perekonnaliigetele jääb pensionisaamise õigus.

§ 47. Lesknaisele, kellel oma ja mehe teenistuse eest pensioniõigus, maksetakse pärast mehe surma see pension, mis suurem.

§ 48. Lapsed, kellel isa ja ema teenistuse eest pensioniõigus, saavad selle pensioni, mis suurem, kuid toetusraha võivad nad saada mõlema vanema teenistuse eest.

§ 49. Pärast teenistusest lahkumist surnud isikute perekondadele arvatakse pension § 51. näidatud osadele vastavalt sellest pensionimäärast, mis need isikud said või olid õigustatud saama.

§ 50. Teenistuses surnud isikute perekondadele arvatakse pension § 51. näidatud osadele vastavalt sellest pensionimäärast, milleks nad oleksid õiguse omandanud surmapäeval teenistusest lahkudes, järgmistel alustel: a) vähemalt viis aastat teeninud isikute perekondadele — sellest pensionimäärast, mis määratud teenistusest lahkunutele haiguste pärast, mis teenistuse jätkamise võimatuks teevad, kuid ei nõua alalist kõrvalabi (tabel nr. 2); b) teenistuskohuste täitmisel või selle tagajärjel surmasaanud või saadud haavadesse või vigastustesse,

kui ka teenistuses saadud ägedatesse hakkavatesse haigustesse surnud isikute perekondadele, — täiest aastapalgast teenistuskustuse peale vaatamata.

§ 51. §§ 49. ja 50. nimetatud isikute perekondadele määratakse pärast isa või mehe surma, kes surnud teenistuses olles või pärast teenistusest lahkumist, järgmised pensionid:

- a) lesele — pool mehe pensionist;
- b) lastele, kui neid üle kolme ei ole, lese eluajal igaihele kuuendik isa pensionist;
- c) perekonnas, kus on üle kolme lapse, igale lapsele lese eluajal ühesuurune osa pooldest isa pensionist;
- d) lastele, kui neid ei ole üle nelja, peale isa surma, kellel leske järgi ei jäänud, igaihele neljandik isa pensionist;
- e) perekonnas, kus rohkem kui neli last, peale isa surma, kellel leske ei jäänud, igale lapsele ühesuurune osa tervest isa pensionist;
- f) lastele, kui neid ei ole üle nelja, lese ema surma korral, lisapensioni igaihele neljandik sellest pensionist, mis lesk sai; kui neid viis, siis viiendik jne.;
- g) tervele perekonnale mehe või isa teenistuse eest määratud pensionisumma väheneb ainult siis, kui selle perekonna pensionisaajate arv kolmeni väheneb.

§ 52. Teenistuses surnud isikute perekondadele antakse ühekordne toetusraha teenistustaja peale vaatamata neil juhtumistel, kui neil perekondadel § 50. järgi pensioniõigust ei ole. Teenistuskohuste täitmisel või selle tagajärjel surma saanud või saadud haavadesse või vigastustesse või teenistuses saadud ägedatesse hakkavatesse haigustesse surnud isikute perekondadele antakse ühekordne toetusraha pensionisaamisest olenemata.

§ 53. Ühekordne toetusraha antakse lesele, kellel õigus toetusraha saamiseks ja üks või mitu last, samuti kahele või enamale täielikule vaeslapsel — kolmveerand aastapalga suurusel palgast, mis mees või isa surmapäeval sai; lasteta lesele, kellel õigus toetusraha saamiseks või ühele täielikule vaeslapsel — poole aastapalga suurusel.

Alla kahe aasta teeninud isikute perekondadele antakse ühekordne toetusraha pooles suurusel.

VI peatükk.

Pensioni ja ühekordse toetusraha nõudmise ja määramise kord.

§ 54. Kaitseväelased, kes soovivad teenistusest lahkudes pensioni saada, esitavad vastava nõudmise teenistusest vabastamise palvaga sõjaministri nimele otsekohe ülemuse kaudu.

Märkus 1. Pensioninõudmises tähendatakse, missugusest Eesti Panga osakonnast soovitakse saada pensioni, ja pensioni nõudja tulevane elukoht.

Märkus 2. Tempelmaksust on vabad kõik paberid, mis käivad pensioni ja ühekordse toetusraha määramise kohta, nagu nõudekirjad, tõendused, ärakirjad, teated jne.

§ 55. Väeosaülem, saades pensioninõudmise, teeb teenistuslehe ja tabel nr. 1 järgi kindlaks pensionimäära, ning esitab ühe kuu jooksul nõudmise ühes teenistus- ja tervislehe ning teiste asja otsustamiseks tarvilikkude dokumentidega alluvuse korras sõjaministrile.

§ 56. Kaitseväelased, kes soovivad saada pensioni või ühekordset toetusraha tervisliku seisukorra tõttu lühendatud teenimise aja eest, esinevad vastava kirjaliku nõudmisega enne kaitseväeteenistusest lahkumist, vastasel korral määratakse pension tabel nr. 1 järgi.

§ 57. Kaitseväelased, kes sunnitud teenistusest lahkuma haiguste, vigastuste või haavade tagajärjel või teenistusajal töövõime kaotanud määral, mis annab pensionisaamise õiguse lühendatud aja eest, määratakse järelevaatusle kaitseväe haigemaja arstliku komisjoni tervisliku seisukorra kindlakstegemiseks. Arstliku komisjoni, kus järelevaatus toimetatakse, määrab kindlaks kaitseväe tervishoiuvalitsuse ülem korraldusvalitsuse ettepanekul ja tervislehe põhjal.

§ 58. Teenistuskohuste täitmisel saadud rasked haavad ja vigastused tõestatakse pensionisaaja teenistuslehe põhjal väeosa või asutuse poolt välja antud tunnistusega. Kannataja on kohustatud tõestama, et haigused, rasked haavad või vigastused teenistuskohuste täitmise tagajärjel saadud, kui see ei ole juba kindlaks tehtud teenistuskoha kirjalikkude tõendustega.

§ 59. Arstlikul järeelvaatamisel teeb komisjon kindlaks: a) vigastuse seisukorra ja haiguse tundemärgid (täpse kirjeldusega) ühes haiguse äramääramisega, b) haiguse või vigastuse tekkimise aja ja põhjused, c) kas haigus või vigastus parandatavad, d) millal teha järgmine arstlik järeelvaatus, kui vigastus või haigus parandatavad, e) töövõime kaotuse, f) põhjused, miks haigus või vigastus loetakse sarnasteks, et kaitsevæeteenistuse jätkamine võimatu ja g) miks kõrvalabi tarvilik.

Märkus 1. Korraldusvalitsuse ülem on kohustatud komisjoni kokku kutsuma p. d järgi tehtud otsuse täitmiseks.

Märkus 2. Komisjoni liigete arvamisest märgitakse arstliku läbivaatamise akti.

§ 60. Arstliku komisjoni otsus avaldatakse läbivaadatuile ja saadetakse 2 nädala jooksul ühes kõigi andmete ja dokumentidega kaitsevæe tervishoiu-valitsuse ülemale arvamisavaldamiseks; viimane saadab kõik saadud andmed ja dokumendid korraldusvalitsusse.

§ 61. Kõigi saadud andmete ja dokumentide põhjal teeb korraldusvalitsus teenistuslehe ja tabelite järgi kindlaks pensioni või ühekordse toetusraha määra ja esitab selle sõjaministrile kinnitamiseks. Sõjaministri otsus sellekohasel arvelehel saadetakse töö- ja hoolekandeministeeriumile pensioni või ühekordse toetusraha väljamaksmiseks, teine arvelehe eksemplar saadetakse väeosaülema või rahvaülema kaudu pensionisaajale.

§ 62. Pensioni arvelehele märgitakse: a) pensioni või ühekordse toetusraha määramise alused ja b) pensionimäär iga pensionisaaja kohta eraldi.

§ 63. Teenistuses surnud kaitsevæelase perekond esitab nõudekirja pensioni või ühekordse toetusraha saamiseks sõjaministrile selle üksiku väeosa, kaitsevæe koonduse või vastava asutuse ülema kaudu, kellel kaitsevæelane enne surma vahenditult allus, silmas pidades järgmisi nõudeid; a) pärast mehe või isa surma esitab nõudekirja lesknaine enese ja laste eest, b) pärast isa surma, kui leske järgi ei jäänud, esitavad nõudmise laste eest allealiste laste hooldajad, kui aga hooldajaid ei ole määratud, siis — lähemad sugulased või teised asjast huvitatud isikud või lapsed ise, kui nad üle 16 a. vanad.

Märkus. Punkt a nimetatud pensionisaajad võivad ka ise, samuti nende hooldajad, lesknaise eluajal nõudekirja esitada, kui lesknaine mingisugusel põhjusel ei või ega soovi laste huviseid esitada.

§ 64. Pärast teenistusest vabanemist surnud kaitsevæelaste perekonnad, kellel pensionisaamise õigus, nõuavad pensioni eelmises paragrahvis tähendatud korras, vaatamata, millal teenistusest lahkumine sündis ja kas kaitsevæelane ise pensioni on nõudnud või mitte.

§ 65. Nõudmised pensioni või ühekordse toetusraha määramiseks perekondadele pärast mehe või isa surma, kes enne surma ise pensioni sai või õigustatud oli pensioni saama, kuid milgi põhjusel pensioni veel ei saanud, esitatakse sõjaministrile kohaliku rahvavæeülema kaudu. Nõudmisele lisatakse juure: a) surnud kaitsevæelase teenistusleht, b) pensioniraamat, kui kaitsevæelane pensioni sai, c) surmatunnistus, d) abiellumise tunnistus, kui abiellumine sündis peale kaitsevæeteenistusest lahkumise, e) peale kaitsevæeteenistusest lahkumise sündinud laste meetrika ja tunnistus kasulapseks võtmise kohta, f) töövõimetute täisealiste laste kohta kohaliku hoolekande-osakonna tunnistus töövõimetuse kohta, g) tunnistus selle üle, et üle kahekümneaastastel töövõimetutel lastel sissetulekuid ega varandusi ülevalpidamiseks ei ole ja h) isa teadaande põhjal välja antud notariaalne tõendus väljaspool abielu sündinud laste omakstunnistamise kohta või kohtuotsus samas asjaolus.

Märkus 1. Sama kord on maksev ka lesknaise surma puhul, kes mehe lastega pensioni sai, misjuures pensioninõudmisele lisatakse juure pp. b ja c ette nähtud dokumendid.

Märkus 2. Punkt g nimetatud tunnistused annab välja 2 nädala jooksul kohaliku linna või maakonna hoolekandeosakond isikutele, kes nõuavad pensioni või ühekordset toetusraha, vähemalt kolme isiku tõenduse põhjal.

Märkus 3. Pensioninõudja perekond on ise kohustatud tõestama, et kaitsevæelane surnud teenistuskohuste täitmise tagajärjel.

§ 66. Väeosa või kohalik rahvaväeülem, saades pensioninõudmise, teeb kindlaks pensionisaamise õigustega perekonnaliigete arvu, arvab välja pensioni suuruse ning saadab asjakahe kuu jooksul kõigi dokumentidega korraldusvalitsuse kaudu sõjaministrile otsustamiseks.

§ 67. Pensionimäära muutmine § 10. järgi sünnib töö- ja hoolekandeministeeriumi korraldusel.

VII peatükk.

Kaebuste avaldamine.

§ 68. Kaitseväelased, kes nõudnud pensioni lühendatud tähtaegade järgi haiguse tõttu või teenistuskohuste täitmisel või selle tagajärjel saadud haavade või vigastuste puhul, kui nad ei ole rahul arstliku komisjoni otsusega, esitavad kahe kuu jooksul, arvates otsuse avaldamise päevast, kaebuse sõjaministrile oma otsekohe ülemuse kaudu, kes saadab kaebuse sõjaministeeriumi korraldusvalitsusse.

§ 69. Sõjaminister, kui ta kaebuse põhjendatud leiab olevat, määrab uue arstliku komisjoni oma esitaja osavõttel. Lõpuliku otsuse teeb sõjaminister.

Märkus. Tarbekorral võib komisjon kaebajaid tervisliku seisukorra esialgseks järeleuurimiseks haigemajasse saata, kus sellekohane akt kokku seatakse.

§ 70. Perekonnaliikmed, kes ei ole rahul kohalikkude maakonna või linna hoolekandeseaduste otsusega (§ 65 pp. f ja g), esitavad kahe kuu jooksul kaebuse töö- ja hoolekandeministrile, kes lõpuliku otsuse teeb.

§ 71. Sõjaministri ning töö- ja hoolekandeministri otsuste peale võib kaebust tõsta administratiivkohtu korras riigikohtus kuue kuu jooksul otsuse avaldamise päevast.

VIII peatükk.

Pensionimääramise tähtajad.

§ 72. Pension määratakse arvates teenistusest vabanemise päevast. Kui teenistusest lahkumisel ei ole nõutud pensioni, siis määratakse pension nõudmise esitamise päevast. Distsiplinaarkorras teenistusest vabastatud isikutele määratakse pension: a) kui kuuekuuline tähtaeg teenistusest vabastamise käsust arvates mööda ei ole lastud — teenistusest vabastamise päevast arvates; b) kui kuuekuuline tähtaeg mööda on lastud — nõudmise esitamise päevast arvates.

§ 73. Nõudmised perekondade poolt pensionisaamiseks esitatakse: a) vabariigi piirides elavate isikute poolt — ühe aasta jooksul, b) väljaspool vabariigi piire elavate poolt — kahe aasta jooksul, arvates isiku surmapäevast, kelle teenistuse eest nõutakse pensioni.

Märkus. Käesolevas paragrahvis ette nähtud nõudmise ajamäärad ei ole maksivad allealiste laste kohta, kui nad ainult ise 16 aastat vanaks saades seda tähtaega mööda ei lase minna, missugusel juhtumisel arvatakse tähtajad allealiste laste 17-aastaseks saamise päevast.

§ 74. Neile, kes mööda ei ole lasknud eelmises paragrahvis ette nähtud tähtaega, määratakse pension isiku surmapäevast, kelle teenistuse eest pension loetakse, neile aga, kes tähendatud tähtaja mööda lasknud — nõudmise sisseandmise päevast.

§ 75. Ühekordse toetusraha saamise õigus käesoleva seaduse järgi kaob, kui ei ole avaldatud sellekohast nõudmist § 73. tähendatud tähtaegadel, arvates selle õiguse tekkimise päevast. Pensioniõigus ei igane.

§ 76. Kui pensioniõiguslik kaitseväelane sureb enne pensioni määramist või kättesaamist, on järelejäänud perekonnal õigus saada saamatajäänud pensioni ja ühekordset toetusraha.

IX peatükk.

Pension ja ühekordse toetusraha väljaandmine.

§ 77. Töö- ja hoolekandeministeerium, saades sõjaministeeriumist arvelehe, teeb tarvlikud korraldused kohalikkudele linna või maakonna hoolekandeseaduste osakondadele pensioni väljamaksmiseks pensionisaajatele.

§ 78. Kohalik hoolekande-osakond valmistab pensioni määramiseks kätte saades vastavat korraldust sellekohase pensioniraamatu.

§ 79. Pensioniraamatud antakse: a) lastega lesknaisele — ühine pensioniraamat, kui aga täisealised lapsed soovivad, siis antakse neile eraldi pensioniraamatud; samuti kui lese elu ajal hooldajad tarvilikuks peavad, et isa teenistuse eest perekonnale antavast pensionist osa saavad lapsed oma osad eraldi saaksid, antakse neile laste jaoks eraldi pensioniraamatud, b) lastele pärast isa surma antakse ühine pensioniraamat allealiste hooldaja nimele, kuid täisealised lapsed võivad saada soovikorral eraldi pensioniraamatud, kui igal lapsel ise hooldaja on, siis antakse lastele ka pensioniraamatud lahus, c) nõdrameelsetele antakse pensioniraamatud hooldaja nimele.

Märkus. Kui hooldajaid ei ole määratud, teeb kohalik linna või maakonna hoolekande-osakond tarvilikud korraldused nende rutuliseks määramiseks.

§ 80. Perekonnaliigetele, kes pensioni lahus saavad, antakse pensioniraamatud ühest hoolekande-osakonnast, kuid pensioni võib igäüks saada sellest Eesti Panga osakonnast, kust keegi soovib.

§ 81. Pension makstakse Eesti Panga osakondadest esimesest kuupäevast alates kolmeks kuuks ette pensioniraamatu ja isikutunnistuse ettenäitamisel.

§ 82. Isikud, kes pensionäri volitusel pensioni vastu võtma ilmuvad, esitavad peale pensioniraamatu ka volituskirja, mis välja antud pensioniraamatu omaniku poolt ja tõeks tunnistatud seaduslikus korras. Pensionäri isikutunnistuse asemel esitab volinik oma isikutunnistuse.

§ 83. Pensioniraha, mida surnud pensionär ei ole kätte saanud, võidakse välja anda, kohaliku linna või maakonna hoolekande-osakonna loal, surnud isiku perekonnale.

§ 84. Etteantud pensioni pensionäri surma korral tagasi ei nõuta.

§ 85. Pensioniraamatu omanik on kohustatud teatama kohalikule linna või maakonna hoolekande-osakonnale muudatustest, kui: a) pensionisaaja teenistusse astub või kohtu poolt karistusekandmisele mõistetud, mis pensionisaamise õiguse võtab, b) lapsed, kes koolis ei käi ega ametit ei õpi — 18-aastaseks, kes aga koolis käivad või ametit õpivad — 20-aastaseks saavad, c) lesknaine abiellub ja d) keegi pensionisaajatest perekonnaliigetest sureb.

Pensionisaamise juures peab pensionisaaja esitama sellekohase tõenduse, mis kohalikust linna- või vallavalitsusest või politsei poolt tasuta välja antakse, et pensionär ei ole kaotanud pensionisaamise õigust.

§ 86. Kui kohalik hoolekande-osakond muudatustest pensionisaaja perekonnas teada saab, teeb tema vastavad märkused pensionimääramise arvelehele ja pensioniraamatusse, ning teatab sellest töö- ja hoolekandeministeeriumi hoolekande-osakonnale.

§ 87. Kui pensionär kahe aasta jooksul pensioni järele ei ilmu ega selleks volinikke ei saada, siis kustutatakse pension kulude arvelt maha, selle peale vaatamata, kas isikud riigi piirides või väljaspool riigi piire elavad.

§ 88. Kui pensionär pärast kaheaastast tähtaega esitab palve temale määratud pensioni välja anda, siis uuendatakse töö- ja hoolekandeministeeriumi hoolekande-osakonna otsusel pensionimaksmine, kuid läinud aja eest pensionäriile pensioni ei makseta.

§ 89. Ühekordsed toetusrahad kustutatakse, kui nad välja ei ole võetud ühe aasta jooksul nende määramisest arvates.

X peatükk.

Pensionimaksamise lõpetamine.

§ 90. Pensionimaksmine teenistusest lahkunutele lõpeb, kui pensionisaaja: a) uuesti astub teenistusse, mis pensionisaamise õiguse annab, b) kohtu poolt mõistetakse karistusele, mis pensioniõiguse võtab, ja c) kui pensionär lahkub Eesti kodakondsusest.

§ 91. Pensionimaksmine leskedele lõpeb, kui nad: a) kohtu poolt mõistetakse karistusele, mis pensioniõiguse võtab, b) lahkuvad Eesti kodakondsusest ja c) nende surma korral.

§ 92. Pensionimaksmine lastele lõpeb: a) kui need, kes koolis ei käi või ametit ei õpi — 18-aastaseks, ja need, kes koolis käivad või ametit õpivad — 20-aastaseks saavad, b) kui nad mõistetakse kohtu poolt karistusele, mis pensioniõiguse võtab, c) lahkuvad Eesti kodakondsusest ja d) nende surma korral.

§ 93. Kui lapsed enne 18-aastaseks saamist kohaliku linna hoolekande-osakonna pensionikomisjonis arstlikult järele vaadatakse ja komisjon nad töövõimetuks tunnistab, siis saavad nad kohaliku linna või maakonna hoolekande-osakonna korraldusel pensioni edasi, kui on kindlaks tehtud, et neil ei ole sissetulekuid ega varandust eluülevõlpidamiseks, ja nad isa või ema elu ajal elasid viimaste ülevõlpidamisel.

Märkus. Kaebused pensionikomisjoni otsuse peale esitatakse ja lahendatakse

§ 70. korras.

§ 94. Kohtuotsuse täidesaatmisel, mille tagajärjeks on pensioniõiguse kaotamine, saavad kohtu täidesaatajad asutused kohtuotsuse ärakirjad töö- ja hoolekandeministeeriumi hoolekande-osakonnale pensioni lõpetamiseks tarvilikkude korralduste tegemiseks.

§ 95. Kui pensionisaaja uuesti teenistusse astub, peab teenistusmäärav ülemus sellest töö- ja hoolekandeministeeriumi hoolekande-osakonnale teatama pensioni lõpetamiseks tarvilikkude korralduste tegemiseks.

§ 96. Selle seadusega kaotab maksvuse Ajutise Valitsemise korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 12. aprillil 1920 a. maksuma pandud 23. juuni 1912 a. pensioniseadus („Riigi Teataja“ nr. 65/66 — 1920 a.) ja 6. veebr. 1920 a. pensioniseadus („Riigi Teataja“ nr. 26/27 — 1920 a.)* nende kohta, kes käesoleva seaduse järgi peale selle maksmahakkamist pensioni hakkavad saama, kusjuures need, kes nimetatud seaduste järgi juba pensioni saavad ja ühtlasi käesoleva seaduse alla käivad, hakkavad saama edaspidi käesoleva seaduse järgi pensioni, kui nad seks soovi avaldavad.

§ 97. Käesolev seadus on maksev ka nende kaitseväelaste kohta, kes enne seaduse maksmahakkamist on kaitseväest lahkunud ja milgi põhjusel ei saanud pensioni § 96. tähendatud seaduste järgi.

§ 98. Käesolev seadus hakkab maksuma 1. jaanuarist 1925 a.

(Lisa kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse § 33. juure.)

Tabel nr. 1.

Pensionari arvestamiseks teenitud aja eest.

Teenistusaeg	Pensionimäär protsentides (palgamäärast)
25 aastat	55
26 „	58
27 „	61
28 „	64
29 „	67
30 „	70

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 169.

(Lisa kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse § 36. juure.)

Tabel nr. 2.

Pensiooni arvestamiseks rahuajal väljaspool teenistuskohuste täitmist saadud vigastuste või haiguste tõttu teenistusest lahkumisel.

Teenistusaeg	Pensionimäär protsentides (palgamäärast)	
	Kui tervislik seisukord nõuab kõrvalabi	Kui tervislik seisukord ei nõua kõrvalabi
5 aastat	35	
6 „	37	
7 „	39	
8 „	41	
9 „	43	
10 „	45	35
11 „	47	37
12 „	49	39
13 „	51	41
14 „	53	43
15 „	55	45
16 „	57	47
17 „	59	49
18 „	61	51
19 „	63	53
20 „	65	55
21 „	67	57
22 „	69	59
23 „	71	61
24 „	73	63
25 „	75	65
26 „	77	67
27 „	79	69
28 „	81	71
29 „	83	73
30 „ ja rohkem	85	75

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu esimees J. Tõnisson.

Abisekretär J. Holberg.

Riigikogu poolt 26. märtsil 1929 a. vastuvõetud

Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse põhjal määratud pensionide kõrgendamise seadus.

§ 1. Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse (RT 149 — 1924) põhjal määratud pensionid kõrgendatakse kahekümneviie protsendi võrra neile pensionisaajatele, kelle pensionid on arvestatud palkade järgi, mis olid maksvad enne 1. aprilli 1927. Kõrgendatud pensioni maksetakse alates 1. aprillist 1929.

§ 2. Õigus kahekümneviie protsendi võrra kõrgendatud pensioni saada on ka neil isikutel, kes pärast selle seaduse jõusseastumist hakkavad saama pensioni, kuid palgamäärade järgi, mis maksvad olid enne 1. aprilli 1927.

§ 3. Korraldused kõrgendatud pensionide väljamaksmiseks teeb Töö-Hoolekandeministeerium, kellele Kaitseministeerium teatab vastavad isikute nimekirjad ja pensionide kõrgendamise suuruse iga üksiku pensionisaaja kohta.

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu Esimees K. Einbund.

Sekretär A. Tammann.

Avaldatud RT 43/44 — 1920.

Nimestikud haiguste ja kehaliste puuduste kohta, mis rahvaväelastele õiguse annavad pensioni saada.

(Välja antud Asutava Kogu poolt 6. veebr. 1920 a. vastuvõetud rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse §§ 7. ja 13. põhjal).

§ 1.

Haigused ja kehalised puudused, millest töövõime kaotus oleneb, jaotatakse järgmisesse viide järku:

I. Haigused ja kehalised vead, millest täielik töövõimetus (100%) oleneb ja mis alalist kõrvalist abi tarvitavad.

1. Järeלקatsutud ravitsematud vaimuhaigused; mõlemate ülemiste ehk alumiste keha-liigete halvatused ehk poole keha halvatus; niisama ka raskel kujul värisev halvatus (paralysis agitans) ja teised pikaldased krampplikud korratused ja orgaanilised selgüdi ja peaju haigused ja rasked korratused keha tasakaalus orgaanilisel alusel. Langetõbi sagedate krampide hoogudega (mitte vähem kui paar korda nädalas) ehk raske vaimuannete nõrgenemisega.

2. Mõlema silma nägemise kaotus.

Märkus. Täielise nägemise kaotusega ühesarnaseks loetakse nägemise kaotus ka siis, kui nägemine kunni $\frac{1}{200}$ langeb (s. t. võimalus lugeda sõrmi mitte üle $\frac{1}{3}$ meetri ehk 1 jala kauguselt).

3. Ravitsematud sisemiste orgaanide haigused, rasked ravitsematud ainevahetus- ja verehaigused, mille kaasas käivad elule tähtsate funktsioonide ilmsed korratused.

4. Mõlema käe ehk jala kaotus ehk nende tarvitamise täieline võimetus, kas ravitsematu kangestuse (contractura) ehk suurte liigendite liikumatuse (ankylosis) ehk ebaliigete tekki-mise põhjal.

5. Ühe ülemise ja ühe alumise kehaliikme kaotus ühes koos ehk nende tarvitamise täieline võimetus.

6. Mõlema peo kaotus ehk nende tarvitamise täieline võimetus.

7. Basedovi haigus raskel kujul.

8. Sappteede, mao ja sooltekaanali uurised, väljaarvatud pärasoole uurised.

II. Haigused ja kehalised vead, millest täielik (100%) töövõimetus oleneb, kuid kõrvalist abi tarvis ei ole.

1. Järeلكatsutud ravitsematud alalised ehk vahelduvad (perioodilised) tsentraal- ehk perifeerilised haigused, mis olenevad orgaanilisest närvide ehk närvtüvede rikkest, mittetäielised mõlemate ülemiste ehk alumiste kehaliigete ehk poole keha halvamisest (paresis), langedõbi vähemal kujunemise astmel ja harvemate hoogudega, kui esimeses järgus ette nähtud.
2. Nägemise teravuse vähenemine mõlemal silmal alla $\frac{1}{20}$ (0,05).
3. Ravitsematud sisemiste orgaanide haigused, ravitsematud ainevahetus- ja verehaigused, mille kaasas käivad elule tähtsate funktsioonide ilmsed korratused.
4. Basedovi haigus raskel kujul.
5. Ravitsematud haigused ja püsivad muudatused luudes ja não, nina, suu, kurgu, kõrisõlme (larynx), hingekõri (trachea) ja üleüldse kaela pehmetes osades, kui nad närimist, neelamist ja hingamist märksa takistavad.
6. Suured, bandagega tagasihoidmatud kõhuseinte, kubeme ja reiekaanali vaevajad.
7. Ühe ülemise kehaliikme kaotus (amputatio ülevalt poolt küünarliiget ehk exarticulatio) ehk tema täieline tarvitamisvõimetus paranemata orgaaniliste rikete põhjal.
8. Ühe alumise kehaliikme kaotus reie eksartikulatsiooni ehk amputatsiooni või põlveliikme eksartikulatsiooni tagajärjel, ehk terve alumise kehaliikme tegevuse kaotus teistel põhjustel (elephantiahaigus, aneurysmad jne.).
9. Mitte vähem kui kuue sõrme puudumine, kangestus ehk täieline liikumisvõimetus, kui nende hulka ka mõlemad põidlad kuuluvad.
10. Pikaldased selgroo- ehk niuete haigused, mis takistavad vaba liikumist ja tööd.
11. Seleroma respiratorium. Pidalitõbi (Lepra).

III. Haigused ja kehalised vead, millest oleneb 70—100%-line tööjõu kaotus.

1. Järeلكatsutud ravitsematud alalised ehk vaheldavad närvide tsentrite ehk närvtüvede haigused kergemal kujul kui II järgus näidatud; ühe alumise kehaliikme lihaste kui-vamine (atrophia) ühes tuntava lihastejõu nõrgenemisega.
2. Nägemise teravuse vähenemine mõlemal silmal kuni $\frac{1}{5}$ (0,2).
Märkus. Silma teravus määratakse kindlaks refraktsiooni täielise korrigeerimise järele klaasidega.
3. Ühe ehk mõlema silmalau Ectropium ehk Entropium, mille tagajärjeks mittetäielik silmasulgumine; kõitkile armid, mis pikaldast sarvkile (cornea) ehk silma ilanaha põletikku alal hoiavad ja millega ühenduses tuntav korratus silmanägemises; püsiv silma, silmalaude ja silmamuna liigutusnärvide halvamine, ühenduses nägemise tuntava korratusega, pikaldased pisarteede haigused alalise pisarvooluga.
4. Ravitsematud sisemiste orgaanide ainevahetus- ja verehaigused.
5. Mõlema kõrva kuulmise täieline kaotus.
6. Ravitsematud haigused ja püsivad muudatused luudes ja não, nina, suu, kurgu, kõrisõlme (larynx), hingekõri (trachea) ja üleüldse kaela pehmetes osades, mis märksa takistavad närimist, neelamist ehk hingamist.
7. Tagasiasetatamatud vaevajad (herniae), niisamuti suured bandage abil tagasihoidmatud kõhuseinte, kubeme ja reiekaanali vaevajad.
8. Ühe ülemise ja ühe alumise kehaliikme puudulised liikumised üheskoos, paranemata kangestuse, jätkust piiratud liigutuse ehk suurte liigendite luksatsiooni põhjal.
9. Mõlema põidla ehk mitte vähem kui parema käe kolme sõrme ehk pahema käe nelja sõrme (kurakäelastel ümberpöörduvalt) kaotus ehk nende täieline tarvitamisvõimetus, kui nendel juhtumustel liigutusvõimetus ka põidlad; ehk kuue sõrme kaotus mõlemal käel põidlate korrasolemisel.
10. Sääre amputatsioon ehk tuntavalt raskendatud jala tarvitamine paranemata orgaaniliste korratuste põhjal.
11. Ühe peo ehk käevarre kaotus.
12. Kandluu (calcaneus) ehk labajalaluude (ossametatarsalia) kaotus ehk pikaldane haigus, mis jala peale toetamist takistab.

13. Sagedasti mädanevad armid, mis liikumist takistavad, niisamuti uurised (fistulae) mitmesugustes kehajagudes, mis olenevad allolevate luude ehk sügavate kudede pikaldastest põletisprotsessidest.

14. Laialine, raskel kujul avaldub mahnäärmete tuberkuloos, näärmete kõdunemisega ühenduses üleüldise toitmise langemisega.

15. Suhkrutõbi ja kusetõbi (diabetes insipidus et mellitus) mõõdukal kujul; liikumist takistav elevandihaiigus (Elephantiasis).

16. Ravitsematud kuseteede uurised kusevooluga, väljaarvatud kusetoru uurised.

17. Ravitsematud nahahaigused ja pikaldased mädahaavad, millega ühenduses rasked üleüldised korratused ehk mis takistavad riiete ehk jalatsite kandmist.

IV. Haigused ja kehalised vead, millest oleneb 40—70%—line tööjõu kaotus.

1. Järelkatsutud ravitsematud alalised ehk vahelduvad (perioodilised) närvitsentrite ehk närvitüvede haigused, mitteräielised halvatused (paresis) ühe alumise kehaliikme lihaste kuivamine (atrophia) ühenduses lihaste jõu tuntava kahanemisega, kuid kergemal kujul kui 3. järgus ette nähtud.

2. Nägemise teravuse vähenemine ühel silmal mitte üle 0,3, kui scaljuures teise silma teravus mitte üle 0,1.

3. Päraka kõigi kihtide väljalangemine ilma iseäralise pingutuseta, kui tema paigaleseadmine raskendatud.

4. Suured valusad armid, mis nende all olevate luudega kokku kasvanud ja liikumist takistavad.

5. Kasvajad (neoplasma) ja teised püsivad rasked munade, seemnekõisikute (funic. spermat.) ehk munakoti vigastused.

6. Käte lühedus ehk kõverus, mis tema tarvitamist raskendab.

7. Kui üks jalg teisest 5 ehk enam sm lühem, haigusliste muudatuste põhjal luudes ehk liigendites.

8. Labajala takistatud liikumine vigastuste ehk kannaliigendi, labajalaluude, põialluude ehk labajala-varbaluude liigendite pikaldaste haiguste põhjal.

9. Basedovi haigus — kergel kujul.

10. Pöidla kaotus paremal käel (kurakäelastel pahemal käel).

11. Munade ehk suguliikme kaotus.

V. Haigused ja kehalised vead, millest oleneb 10—40% tööjõu kaotus.

1. a) Kui üks silm pime, teise silma nägemise teravus üle 0,3;

b) kui nägemise teravus mõlemal silmal alla 0,5.

Märkus. Nägemiseteravus määratakse kindlaks pealetäielise korrektsiooni klaasidega.

2. Mõlema kõrva kuulmise vähenemine, kui järelvaatuse alune ei kuule selgesti tasast häält — seljatagant kolme meetri pealt ja valju kõnet 10 meetri pealt, mis tekkinud mitmesuguste pikaldaste kesk- ehk sisekõrva põletikkude läbi, kõrva närvi aparadi haiguste tagajärjel jne.; mõlema kõrvalesta kaotus.

3. Kusetoru uuris tammis (perineum), suguliikme tüves ehk tema keskkohal.

4. Paranemata sülguurised.

5. Healoomulised kasvajad, mis jalatsite kandmist takistavad ja liikumist raskendavad.

6. Näo näotud rikked armide ehk teiste haiguste tagajärjel.

7. Vaba kõnelemist märksa takistavad parandamatud haigused ja püsivad muudatused nina, näo, suu, kurgu luudes ja pehmetes osades.

8. Kaelakangestus, mis pea vaba pööramist takistab.

9. Parema käe nimetissõrme (Dig. II) ehk kahe teise sõrme kaotus, täieline kangestus ehk liikumisvõimetus (kurakäelastel — pahema käe), pöidla korrasolekul.

10. a) Pahema käe nimetissõrme ehk kolme teise sõrme kaotus, täieline kangestus ehk liikumisvõimetus, pöidla korrasolekul;

b) pöidla kaotus pahemal käel.

Märkus. Sõrmed loetakse puuduvaks, kui pöidlal puudub küüslüli ja teistel sõrmedel kaks lüli.

§ 2.

Töövõime kaotuse protsendi igal üksikul juhtumisel käesolevas nimekirjas ettenähtud piirides määravad kindlaks asutused, kes arstlist läbivaatamist toimetavad, igakord läbivaadatava elukutset eraelus silmas pidades.

§ 3.

Rahvaväelased, kes vähem kui 100% oma töövõimest kaotanud, saavad niipalju % täiest pensionist (rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seadus § 2 „Riigi Teataja“ nr. 26/27 1920 a.) kui palju % nemad omast töövõimest kaotanud.

Töö- ja hoolekandeminister A. Palvadre.

Sõjaministri eest K.-m. Larka.

Avaldatud RT 61/62 — 1920.

Juhatuskiri rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse tarvitamise kohta.

(Välja antud Asutava Kogu poolt 6. veebruaril 1920 a. vastuvõetud rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse § 44 põhjal).

1. Iga rahvaväelase ehk rahvaväelase perekonna kohta, kes valla- ehk linnavalitsuse poole pöörab pensioni saamise nõudmisega, seavad valla- ehk linnavalitsused kaustiku kokku, kuhu mahutatakse palvekiri ehk protokoll, kõik ligipandavad tunnistused, valla- ehk linnavalitsuse poolt kogutud andmed ja muu asja kohta puutuv kirjavahetus.

2. Suusõnalise pensioni nõudmise üle kokkuseatud protokollis peab äratähendatud olema:

1) kui pensioni nõudja on rahvaväelane — a) tema nimi, isanimi, perekonnanimi, b) andmed, mille peale nõudja oma pensioni õigust põhjendab, c) elukoht ja d) protokoll kokkuseadmise aeg;

2) kui pensioni rahvaväelase perekonnale nõutakse — a) pensioninõudja ja perekonnaliigete nimed, isanimed, perekonnanimed, b) nende sugulus ehk muu side rahvaväelasega, kelle järele pensioni nõutakse, c) asjaolud, mille peale pensioni õigust põhjendatakse, d) millal rahvaväelane surnud või hoolekande asutusse paigutatud (seaduse § 33), e) pensioninõudja elukoht ja f) protokoll kokkuseadmise aeg.

3. Otsekohe peale kirjaliku palve kättesaamist või protokoll kokkuseadmist, kui pensioni nõudmine suusõnalik olnud, asuvad nimetatud asutused rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduses ettenähtud andmete kogumisele, mida nemad selle paragrahvi juure lisatud kavade järele iseäralisele lehele üles tähendavad (kava nr. 1, kui pensioni nõudja rahvaväelane, ja nr. 2, kui pensioni rahvaväelase perekonnale nõutakse) ja nõuavad kõik tarvilised tunnistused vastavatelt asutustelt, kui need kirjalisele ehk suusõnalisele pensioni nõudmisele ligi ei ole pandud või puudulised on.

4. Kui rahvaväelasel ehk tema perekonnal kindlad tõendused puuduvad ameti üle, mida rahvaväelane täitis sõjaväeteenistuses olles ja mille järele tema palka sai, siis nõuavad valla- ehk linnavalitsused need tõendused viibimata vastavatelt väeosadelt ehk asutustelt, ära tähendades oma nõudmistes, et nendes tunnistustes tingimata üles märgitud peab olema, kas pensioni nõudja või isik, kelle järele pensioni nõutakse, oli rahvaväelane või vabapalgaline teenija.

5. Pensioni nõudmistele pannakse ligi järgmised tunnistused: 1) Kui pensioninõudja rahvaväelane on: a) seaduse § 12 tähendatud arstliku läbivaatamise akt, b) selle juhatuskirja § 4. tähendatud tunnistus,

2) kui pensioni rahvaväelase perekond nõuab: a) seaduse § 38. tähendatud tunnistused (seaduse § 1. p. c. tähendatud isikute kohta tuleb tingimata kindlad tõendused juure lisada, et rahvaväelane neid on toitnud), b) seaduse § 33. p. p. 4. ja 5. tähendatud juhtumistel tõendused rahvaväelase pensioni suuruse üle, c) muil juhtumistel selle juhatuskirja § 4. tähendatud tunnistus.

6. Seaduse § 11. ja 26. tähendatud juhtumistel antakse soov arstlikult läbivaadatud saada valla- ehk linnavalitsusele teada, kes rahvaväekomisjonile sellest teada annab ja viimase poolt määratud läbivaatamise ajast pensioninõudjale teatab.

7. Arstliku komisjoni poolt kokkuseatud aktis peab äratähendatud olema peale rahvaväelase nime ja läbivaatamise aja a) vigastuse ehk haiguse lühike kirjeldus, b) kas vigastus või haigus on rahvaväeteenistuse kohuste täitmisega ühenduses saadud, c) mitme protsendi võrra piirab tema rahvaväelase töövõimet, d) kas kõrvaline abi tarvilik on, e) missugusesse liiki ja mitmendama punkti alla kuulub haigus ehk vigastus „Riigi Teatajas“ nr. 43/44 24. märtsil 1920 a. avaldatud haiguste ja kehaliste puuduste nimestiku järele, f) kas äratähendatud töövõime kaotuse protsent on jäädav või ajutine, g) viimasel juhtumisel — millal uus läbivaatamine peab olema. Nende teadete puudumisel tuleb sellekohaselt kokkuseatud tunnistus nõuda asutuselt, kes rahvaväelase arstlikult läbi vaadanud, tarviduse korral rahvaväelast uuesti lasta läbi vaadata.

8. Linnavalitsused peale andmete kogumise ja tunnistuste kättesaamise, maakonnavalitsused peale selle, kui nemad vallavalitsustelt kogutud andmed ja tunnistused saavad, annavad pensioninõudjale kirjalikult aegsasti teada, millal nende pensioninõudmine arutusele tuleb. Määratud päeval vaadatakse kõik asjasse puutuv materjaal läbi, tehakse kindlaks pensioni nõudja (ehk perekonna toitja, kui pensioni perekond nõuab) sõjaväelisele ametile vastav pensioni täismäär, võrreldakse seda täismäära pensioninõudja sissetulekuga ja otsustatakse kõiki neid ja teisi seaduses nõutud andmeid silmaspidades pensioni andmine jaatavalt või eitavalt. Jaatava otsuse puhul määravad maakonna- ehk linnavalitsused pensioni suuruse kindlaks, aluseks võttes: 1) pensioninõudja (ehk perekonnatoitja) ametile vastavat pensioni täismäära; 2) kui pensioni rahvaväelane nõuab — a) pensioninõudja töövõime kaotuse protsenti, b) seaduse § 7. ja „Riigi Teataja“ nr. 43/44 24. märtsil 1920 a. avaldatud haiguste ja kehaliste puuduste nimestiku § 3; 3) kui pensioni rahvaväelase perekond nõuab — seaduse § 34. Sellejärele määratakse kindlaks aeg, millest alates pensioni tuleb maksta ja rehkendatakse välja nendelsamadel alustel, kui palju üleüldse pensioni saada on kunni järgneva kuu esimese päevani. Kui pensioni seaduse § 25. vastavalt ajutine määratakse, siis peab ka tema kestvuse aeg äramääratud olema.

9. Maakonna või linnavalitsuse otsused ühes kuupensionini ja eelmises paragrahvis tähendatud summa suurusega tähendatakse kirjalikult üles ja saadetakse ühes kõige materjaliga töö- ja hoolekandeministeeriumile kinnitamiseks. Selsamal ajal antakse otsusest pensioninõudjale kirjalikult teada, citava otsuse puhul selle põhjust ära tähendades.

Tähendus: Kui pensioni nõudja pensioni oodates ajutist toetust on saanud, siis tähendatakse ka see kogusummas üles ja arvatakse maksetavast pensionist maha.

10. Töö- ja hoolekandeministeerium seab kokku pensionisaajateks kinnitatud isikute nimekirja ja saadab selle vastavale maakonna- ehk linnavalitsusele ühes pensioniraamatutega. Samal ajal saadab tema ära tarvilised rahasummad pensioni väljamaksmiseks. Edaspidi saadetakse tarvilised summad iga kuu alguseks maakonna- ja linnavalitsustele kätte. Pensioni määramise kinnitamata jätmise korral annab töö- ja hoolekandeministeerium sellest kirjalikult teada, kinnitamata jätmise põhjusi ära tähendades.

11. Ajutine pension määratakse nii pika aja peale, et tema üks kuu peale seaduse § 12. tähendatud aktis äranäidatud uue läbivaatamise tähtaega kestab.

12. Seaduse § 18. ettenähtud kaebtused, samati ka kaebtused vallavalitsuste peale antakse ära sellele asutusele, kelle peale kaebtust tõstetakse. Kaebtusele lisatakse kõik kaebtust põhjendavad tõendused kaasa. See asutus lisab kõik asjasse puutuva materjali kaasa, tarbekorral ka oma seletuse ja saadab kõik materjali ühe nädala jooksul edasi.

13. Seaduse § 23. ettenähtud juhtumisel tähendavad valla- ehk linnavalitsused ära, keda on rahvaväelase hoolekandjaks seaduslikult määratud ehk kui niisugust ei ole, kelle hoole all on rahvaväelane ja kellele pension välja maksta tuleb, ja tähendavad selle teadetelehesse üles.

14. Igasugustest muudatustest, mis pensionisaamise õiguse peale mõju avaldavad, annavad linnavalitsused otseteel, vallavalitsused maakonnavalitsuste kaudu töö- ja hoolekandeministeeriumile teada, kes pensioni andmist sellekohaselt parandab. Tarviduse korral peavad vastavad asutused ise pensionimaksmise seisma panema, sellest töö- ja hoolekandeministeeriumile selles paragrahvis näidatud korras teatades.

15. Sissetuleku kindlaksmääramisel, mis § 30. p. 1. põhjal pensioniandmise lõpetamiseks ehk mittemääramiseks põhjust annab, võetakse aluseks sissetulekumaksu määramiseks saadud andmed, kuid arvesse tulevad võtta ka kõik muud andmed sissetuleku üle, mis valla-, linna- ehk maakonna valitsustele teada on või teatavaks saavad, niisama ka amet, äri-, ettevõtte- ja varanduse suurus ja väärtus.

16. Rahvaväelase perekonnaliikmed loetakse töövõimetuks, kui nende vigastused, haigused ehk nõtrus nii suur on, et nemad oma harilikku tööd ei suuda teha, mille üle silmanähtavatel juhtumistel otsustavad valla- ja linnavalitsused, ära tähendades, millest nimelt töövõimetus oleneb. Muil juhtumistel teeb seda kindlaks Asutava Kogu poolt 9. detsembril 1919 a. vastuvõetud „rahvaväelaste perekondade toetamise seaduse“ § 3 ettenähtud komisjon.

17. Seaduse § 1. p. c tähendatud isikute üle peavad valla- ja linnavalitsused tingimata selgusele jõudma ja ära tähendama, kas nendel ei ole kedagi isikut, kes neid maksvate seaduste järele kohustatud on toitma ja kui niisuguseid on, ära tähendama, kes nemad nimelt on.

Töö- ja hoolekandeminister A. Palvadre.

Hoolekande-osakonna juhataja A. Ennemuist.

Avaldatud RT 67/68 — 1920.

Töö-hoolekandeministeeriumi ringkiri maakonna- ja linnavalitsustele.

Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse („Riigi Teataja“ nr. 26/27 — 1920 a.) elluviimiseks seletab töö-hoolekandeministeerium nimetatud seaduse § 44. põhjal järgmist aja kohta, millest alates pensioni tuleb arvata:

1) Rahvaväelastele, kes sõjaväest lahkuvad teenistuses saadud haavade, vigastuste ehk haiguste tagajärjel (§ 10) tuleb pensioni arvata sõjaväeteenistusest vabastamise päevast alates, kuid mitte varem kui rahvaväelase riiklik ülevälpidamine lõppenud;

2) rahvaväelastele, kes oma töövõime kaotanud peale sõjaväest vabastamist, kui aga kindlaks on tehtud, et selle kaotuse põhjuseks olid väeteenistuses saadud haavad, vigastused või haigused (§ 11), tuleb pensioni arvata pensioni nõudmise päevast alates;

3) rahvaväelaste perekondadele, kelle toitja sõjas langenud või jäljeta kadunud, surnud väeteenistuses saadud haavade, sisemiste või väliste vigastuste või haiguste kätte (§ 33 p. 1. ja 2) a) enne pensioni seaduse „Riigi Teatajas“ avaldamist (21. veebr. 1920) — tuleb pensioni arvata asjaolu tekkimise päevast alates, mis pensioni saamist õigustab, b) pärast pensioni seaduse „Riigi Teatajas“ avaldamist ja § 33 p. 3 ettenähtud juhtumistel pensioni nõudmise päevast alates;

4) rahvaväelaste perekondadele, kelle toitja pensioni sai (§ 33 p. 4 ja 5) tuleb pensioni arvata sellest päevast alates, milleni perekonnatoitjale pension välja makstud (§ 40).

Selle ringkirja p. 3-as tähendatud juhtumistel arvatakse pensionist maha:

1) kui perekond toetusraha on saanud Ajutise Valitsuse määruse järele 5. novembrist 1918 — summa, mis perekond selle määruse järele on saanud;

2) kui perekond toetusraha on saanud rahvaväelaste perekondade toetamise seaduse järele („Riigi Teataja“ nr. 108 — 1919 a.) — toetusraha summa, mis perekond on saanud aja eest, mille eest temal õigus pensioni saada.

3. mail 1920 a. Nr. 11536.

Töö-hoolekandeminister A. Palvadre.

Hoolekande-osakonna juhataja A. Ennemuist.

Töö-hoolekandeministeeriumi ringkiri kõigile linna ja maakonna rahvaväe-komisjonidele ja kõigile linna- ja maakonnavalitsustele.

Lääne maakonna rahvaväe-komisjon on pööranud töö-hoolekandeministeeriumi poole järgmise järelepärimisega:

„On juhtumisi olnud, et maakonna rahvaväe-komisjoni poole pööravad palvega sõjaväest haiguste ja vigastuste pärast arstide komisjonide otsuste põhjal vabastatud rahvaväelased, et neid saaks rahvaväe-komisjonis läbi vaadatud ja töövõime kaotuse % ära määratud pensioni saamiseks, tunnistusi ette näidates, milles on ära tähendatud töövõime kaotuse % ja ka ära määratud uue läbivaatuse aeg, mis aga on välja antud enne „pensioni seadusi ja nimestikkude haiguste ja kehaliste puuduste kohta, mis rahvaväelastele õiguse annavad pensioni saada“ avaldamist „Riigi Teatajas“.

Pensioni seaduse § 11 põhjal võivad maakonna rahvaväe-komisjonid üle vaadata ja töövõime kaotuse % ära määrata nendel sõjaväest vabastatud rahvaväelastel, kellel see veel ära määratud ei ole. § 26 põhjal ei või uut arstlikku läbivaatuse nõudmist avaldada enne 2 aastat peale eelmist arstlikku läbivaatust.

Seda ette kandes palub Lääne maakonna rahvaväe-komisjon juhatust selle kohta, kas tulevad need sõjaväest vabastatud rahvaväelased, kelle töövõime kaotuse % on ära määratud arstide komisjonides enne „nimestikkude haiguste ja kehaliste puuduste kohta, mis rahvaväelastele õiguse annavad pensioni saada“ avaldamist „Riigi Teatajas“ (24. märts. 1920 a.), maakonna rahvaväe-komisjonis läbi vaadata ja töövõime kaotuse % ära määrata enne 2 aastat ehk enne määratud uue läbivaatuse tähtaega“.

Et mainitud järelepärimisel üldine tähendus on, teatab töö-hoolekandeministeerium kõigile rahvaväe-komisjonidele ja linna- ja maakonnavalitsustele, et need vabadussõja invaliidid, kes arstlikes komisjonides läbi olid vaadatud enne haiguste ja kehaliste puuduste nimestiku avaldamist „Riigi Teatajas“ (24. märtsil 1920 a. nr. 43/44), missugune nimestik on välja antud rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse („Riigi Teataja“ nr. 26/27) §§ 7 ja 13 põhjal, ja kelle invaliidsuse tunnistused ülemaloodud haiguste tabelile, pensioni seadusele ja pensioni seaduse tarvitamise kohta antud juhatuskirja punkt 7-dale („Riigi Teataja“ nr. 61/62 — 1920 a.) ei vasta, kui invaliidid seda nõuavad, tulevad rahvaväe-komisjonides uuesti läbi vaadata ülemaloodud haiguste ja kehaliste puuduste nimestiku järele.

Pensioni seaduse §§ 11 ja 26 ettenähtud asjaolud tulevad maksvaks lugeda ainult nende invaliidide kohta, kelle töövõime kaotuse % on Eesti pensioni seaduse põhjal kindlaks tehtud.

Töö-hoolekandeminister A. Bachmann.

13430.

Hoolekande-osakonna juhataja A. Ennemuist.

Avaldatud RT 86 — 1921.

Vabariigi Valitsuse poolt Ajutise Valitsemise korra § 12-a põhjal 28. sept. 1921 a. vastuvõetud

Seadus pensioni maksmise kohta isikutele, kes Eesti Vabariigi ülesehitamise tööst osa võtnud ja selle juures töövõime kaotanud, niisama ka surmasaanute perekondadele.

§ 1. Isikutele, kes Eesti Vabariigi ülesehitamise tööst osa võtnud ja selle juures töövõime osalt ehk täielikult kaotanud, niisama ka Vabariigi ülesehitamise töö juures surmasaanute perekondadele maksetakse pensioni rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduses ettenähtud alustel („Riigi Teataja“ nr. 26/27 — 1920) ja selle seaduse põhjal nõutud krediidist reamehe pensioni täismäära järele.

§ 2. Palvekirjad pensioni saamiseks antakse töö-hoolekandeministeeriumi, kes peale tarviliste andmete kogumise pensioni määramise Vabariigi Valitsusele otsustamiseks ette paneb.

Riigivanem K. Päts.

Hoolekandeministri k. t. Einbund.

Riigisekretäär K. Terras.

Avaldatud RT 55 — 1922.

Töö-hoolekandeministeeriumi määrus vabadussõja invaliidide järelravitsuse korra kohta.

Kokkuleppel sõjaväe tervishoiu valitsusega paneb töö-hoolekandeministeerium vabadussõja invaliidide järelravitsuse kohta järgmise korra maksma:

1. Vabadussõja invaliididel, kes töö-hoolekandeministeeriumi arvel mingisugust (ambulatoorset või haigemajalist) järelravitsust soovivad, tuleb rahvaväe komisjonide ehk sõjaväe haigemajade komisjonide (Tallinnas, Tartus, Narvas) poole pöörata, kes sellekohast arstlist järelvaatust toimetades ravitsust soovija invaliidi kohta järgmiste asjaolude üle selgusele jõuavad:

- a) kas on invaliidi haigus (vigastus) sõjateenistusest tingitud ehk sõjateenistusest saadud haiguse (vigastuse) tagajärg;
- b) kas tarvitab invaliid tingimata ravitsust;
- c) kas ravitsus peab sündima haigemajas või ambulatoorsel teel;
- d) missugune ravitsus on tarvilik ja kus kohas.

2. Suvel sanatoorilist ravitsust vajavate invaliidide arstlist järelvaatust toimetavad erikomisjonid, missugused on olemas Tallinnas, Tartus, Narvas, Valgas ja Pärnus.

3. Arstline komisjon annab välja tunnistuse ülevaatuse tagajärgede kohta, kusjuures tunnistus vastuseid sisaldama peab ülaltähendatud asjaolude kohta. Selle tunnistuse ja ühtlasi ka tõendavad dokumendid sõjateenistusest osavõtmise kohta paneb ravitsustsoovija invaliid töö-hoolekandeministeeriumi hoolekande osakonnale ette, mille järele hoolekande osakond vastavale asutusele (haigemajale) korralduse teeb ravitsust soovija invaliidi ravitsusele võtmiseks.

25. aprillil 1922 a.

Töö-hoolekandeminister Chr. Kaarna.
Hoolekande-osakonna juhataja A. Ennemuist.

Avaldatud RT 144 — 1924.

Töö-hoolekandeministeeriumi määrus ilmasõja invaliidide järelravitsuse korra kohta.

Töö-hoolekandeministeerium teatab, et ministeeriumi määrus 25. aprillist 1922 a. Vabadussõja invaliidide järelravitsuse korra kohta, mis avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 55 — 1922 a., on maksev ka ilmasõja invaliidide kohta.

3. novembril 1924 a.

Töö-hoolekandeministri eest abi E. Juurik.
Hoolekande-osakonna juhataja A. Ennemuist.

Avaldatud RT 58 — 1926.

Töö-hoolekandeministeeriumi täiendav määrus sõjainvaliidide järelravitsuse korra kohta.

Kokkuleppel sõjaväe tervishoiu valitsusega täiendab töö-hoolekandeministeerium vabadussõja ja ilmasõja invaliidide järelravitsuse korra kohta antud määrusi 25. aprillist 1922 a. ja 3. novembrist 1924 a. („R. T.“ nr. 55 — 1922 a. ja nr. 144 — 1924 a.) järgmiselt:

§ 4. Erakordsetel juhustel, kui sõjaväeteenistuse kohuste täitmisel või selle tagajärjel saadud vigastus ehk haigus tingimata rutulist ravitsust tarvitab, võivad vabadussõja, samuti ka ilmasõja invaliidid ravitsuse saamiseks pöörata lähema karnisoni-, sõjaväe-, linna-, maa-

konna- ehk jaoskonna-arsti poole, kellel õigus jääb niisugusel juhtumisel, kui 1) ravitsust tarvitav haigus või vigastus on sama, mis invaliidil olevate sõjaväeliste dokumentide (arstlise komisjoni akt jne.) järele sõjaväeteenistuse kohuste täitmisel või selle tagajärjel saadud ja 2) haigus tingimata rutulist ravitsust vajab, invaliidi otsekohe saata ministeeriumi kulul haigemajasse või võimaldada ravitsust ambulatoorsel teel, kusjuures arst kohustatud on sellest viibimata töö-hoolekandeministeeriumi hoolekandeosakonnale teatama, ära tähendades invaliidi poolt esitatud dokumente, seal märgitud haigust või vigastust, niisama ka haigust, või vigastust, mida ravitseda soovitakse ja põhjusi, mispärast oli tarvilik invaliidi otsekohe haigemajasse saatmine või ambulatoorne ravitsemine ilma arstlise komisjoni otsuse ära ootamata.

29. juunil 1926 a.

Töö-hoolekandeminister Chr. Kaarna.

Hoolekande-osakonna juhataja A. Ennemuist.

10. Kaitseväelaste isikutunnistused.

Avaldatud RT 58 — 1926.

Vabariigi Valitsuse poolt 30. juunil 1926 a. vastu võetud

Täiendav määrus isikutunnistuste kohta.

§ 1. Võtta tarvitusele 1. jaanuarist 1927 a. kaitseväes seni tarvitusel oleva isikutunnistuse asemel sama raamatukujuline isikutunnistus, nagu see Vabariigi Valitsuse poolt 9. veebruaril 1923 a. vastu võetud isikutunnistuste kohta käiva ajutise määruse § 3 põhjal siseministri poolt välja töötatud ja kõikidele Vabariigi kodanikkudele välja antakse.

§ 2. Isikutunnistuste väljaandmine kaitseväelastele sünnib 9. veebruaril 1923 a. Vabariigi Valitsuse poolt vastu võetud isikutunnistuste kohta käiva ajutise määruse § 2 ette nähtud asutuste poolt, kaitseväe osa ehk asutuse asukoha järele.

§ 3. Isikutunnistusi välja andvad asutused kannavad iga meeskodaniku isikutunnistusse selle väljaandmisel meeskodaniku kaitseväeteenistusse kuuluvuse, vastavalt „Kaitseväeteenistuse seaduse“ § 2 („R. T.“ nr. 43 — 1926 a.) ette nähtud jaotusele, väeliiki kuuluvuse, vastavalt kaitseväes saadud ettevalmistusele, ja tema kaitseväes omandatud auastme.

§ 4. Sõjaministri poolt selleks määratud väeosade ja asutuste ülemad kannavad käesoleva määruse § 3 ette nähtud andmetes tarvilised muudatused meeskodaniku isikutunnistusse alalisesse kaitseväkke vastuvõtmisel, alalises kaitseväes teenimisel ja sellest vabastamise korral, kinnitades tehtud muudatused oma allkirja ja pitseriga*); kõigil teistel juhtumistel kannavad need muudatused isikutunnistustesse kaitseväeteenistuse-kohustuslike kodanikkude arvestamise asutused, sise- ja sõjaministri poolt kokku lepitud korra järele.

Riigivanem J. Teemant.

Sõjaminister, kindralstaabi kindral-major J. Soots.

Riigisekretär K. Terras.

Avaldatud RT 4 — 1927.

Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 1927 a. vastu võetud

Täiendav määrus isikutunnistuste kohta.

Vabariigi Valitsuse määrusega 30. juunist 1. a. kaitseväes tarvitusele võetavad raamatukujulised isikutunnistused antakse välja praegu alalises kaitseväes sundaega teenivatele kaitseväelastele tasuta. Edaspidi kaitseväeteenistuse komisjoni ilmuvad meeskodanikud on kohustatud esitama komisjonile vastavate märkuste tegemiseks oma kulul muretsetud raamatukujulise isikutunnistuse.

Riigivanem J. Teemant.

Sõjaminister, kindralstaabi kindral-major J. Soots.

Riigisekretär K. Terras.

*) Vaata Sõjaministri käsukiri nr. 552 — 1926 a; käesoleva käsir. lhk. 196.

Sõjaministri käsukiri nr. 552.

Tallinnas, 30. novembril 1926 a.

(Korraldusvalitsus).

§ 1.

Vabariigi Valitsuse poolt 30. juunil 1926. a. vastuvõetud (Riigi Teataja nr. 58 — s. a.) „Täiendav määrus isikutunnistuste kohta“*) kohustab tarvitusele võtma kaitseväes 1. jaanuarist 1927. a. üldiselt tarvituseloleva raamatukujulise Eesti Vabariigi kodaniku isikutunnistuse. Selles isikutunnistuses on kaitseväeteenistuse andmete jaoks kindlaks määratud siseministri poolt leheküljed pealkirjaga „Teated ja muudatused kaitseväekohustuse kohta“.

§ 2.

Käsin väeosade ja asutuste ülemaid hoolitseda, et väeosas teenivad kaitseväelased, kellel § 1. tähendatud isikutunnistused puuduvad, 1. jaanuariks 1927. a. selle muretseks. Kui väeosades (asutustes) hoitakse alal sarnased kaitseväelaste Eesti Vabariigi kodaniku isikutunnistused, milles puuduvad leheküljed eelpooltähendatud pealkirjaga, siis lasta need ümber vahetada nõuetavate vastu ülevalnimetatud määruse § 2. ettenähtud asutustes. On väeosades (asutustes) sarnaseid dokumente, mis isikutunnistusse kantavate andmete tõenduseks tarvilikud, siis teatavaks teha nende dokumentide sisu, väljaandmise aeg, nr. ja dokumendi välja andnud asutuse nimetus vahekirjaga määruse § 2. ettenähtud asutusele isikutunnistuse nõutamisel.

§ 3.

Raamatukujulise isikutunnistuse tarvitusele võtmisel tuleb kõikide sõdurite isikutunnistuses lahtris „Teated ja muudatused kaitseväekohustuse kohta“ ära näidata: 1) missuguse rahvaväe komisjoni poolt, millisesse teenistusse (rivi või rivitu) kõlblikuna ja millal alalise kaitseväkke võetud (Näiteks: „Viru maakonna rahvaväe komisjoni poolt võetud alalise kaitseväkke sundaega teenima riviteenistusse kõlblikuna, 24. märtsil 1926. a.“); 2) sõjaväeline haridus („Lõpetanud allohvitseride kuulipildujate kursuse 5. mail 1926. a.“); 3) auaste ja sellesse ülendamise aeg („Veltveebli auastmes 24. veebruarist 1926. a.“); 4) kas teenib alalises kaitseväes aja- või üleajateenijana ja missuguses väeosas või asutuses („Teenib alalises kaitseväes N rügemendis üleajateenijana (ajateenijana sundaega“).

§ 4.

Ohvitseride ja sõjaväe ametnikkude isikutunnistuse lahtris „Teated ja muudatused kaitseväekohustuse kohta“ kanda järgmised andmed: 1) missuguses väeosas alalises kaitseväes teenib (Näiteks: „Teenib alalises kaitseväes s/1. „Lennuk'il“); 2) mis kutseliiki kuulub kaitseväe ohvitseride teenistuskäigu seadluse § 16. järele (Riigi Teataja nr. 37/38 — 1924. a.) (Näiteks: „Kuulub tehniliseväe kutseliiki lennuväe alal, sanitääride kutseliiki veterinaär alal jne.“); 3) auaste ja selle vanus („Leitnandi auastmes, vanusega 24. veebruarist 1923. a.“).

§ 5.

Isikutunnistusse kantava auastme nimetus ei tohi olla ühendatud eriala või kutseliigi nimetusega, vaid peab täpselt vastama ohvitseridel kaitseväe ohvitseride teenistuskäigu seadluse § 20-das kindlaks määratud nimetusele (Riigi Teataja nr. 37/38 — 1924. a.) ja sõduritel ning allohvitseridel — auastmete tabelis ette nähtud nimetusele („Seadlus sõdurite auastmete tabeli muutmise kohta“, Riigi Teataja nr. 139 — 1922. a.). Juurekomandeeritud ohvitseride isikutunnistuses (käesoleva käsukirja § 4. p. 1) ja sõdurite isikutunnistuses (§ 3 p. 4) ruleb näidata selle väeosa või asutuse nimetus, kus nimekirjas keegi seisab, aga mitte selle väeosa (asutuse) nimetus, kuhu kaitseväelane juure komandeeritud.

§ 6.

Eelnimetatud andmed, samuti ka tulevikus tehtavad muutused, mis alalises kaitseväes teenimise ajal isikutunnistusse kantakse, peavad olema kinnitatud selle väeosa (asu-

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 195.

tuse) ülema allkirja ja pitsoriga, kellel on vähemalt üksiku väeosa (asutuse) ülema õigused ja pitser, nagu see ette nähtud isikutunnistuste kohta antud ajutise määruse § 4. (Riigi Teataja nr. 58 — 1926. a.)* Isikutunnistusse kantud andmed kui ka andmete kinnitaja ülema allkiri, auaste, ametkoha nimetus, allakirjutamise aeg ja väeosa (asutuse) vastava sissekannete registreerimise raamatu nr. peavad olema kirjutatud ruumi mõttes kokkühoidlikult, kuid sealjuures selgesti loetavalt.

§ 7.

Kaitsevaelase teenistuse ajal alalises kaitseväes ette tulnud muutused aastmetes, tervislikus seisukorras (riviteenistusest tunnustamine rivituks), sõduritel — sõjaväelises hariduses (kursuste lõpetamine), ohvitseridel — kutseliigis, ühest väeosast teise üleviimine — tulevad alati isikutunnistusse kanda, kusjuures eelmisi sissekandeid ei tule maha kriipsutada, vaid sissekantavate andmete juures ära näitada aeg, millal nad jõusse läinud. Ühest väeosast (asutusest) teise üleviimise muutuse peab isikutunnistusse kandma uue väeosa (asutuse) ülem kohe peale kaitsevaelase kohalejõudmist.

§ 8.

Alalise kaitseväe teenistusest vabastamisel kannab selle väeosa (asutuse) ülem, kust kaitsevaelane vabastatakse, tema isikutunnistusse andmed, millest näha, missugusest alalise kaitseväe osast (asutusest), mis põhjusel vabastatakse, kas arvatakse käsutus-, reserv- maakaitseväkke või erusse ja mis väeliigi ja nr. all neis arvestatakse.**)

§ 9.

Noorte alalisse kaitseväkke vastuvõtmise korral kannavad käesoleva käsukirja § 3. p. 1. nõutud andmed noore isikutunnistusse rahvaväe ülemad, ära näidates täiendavalt, missugusesse alalise kaitseväe osasse (asutusse) noor määratud sundaega teenima.

§ 10.

Minu päevakäsk nr. 494 — 1922. a. lugeda maksvuseta 1. jaanuarist 1927. a. ja selles päevakäsus ette nähtud korras välja antud isikutunnistused väeosade (asutuste) ülematel kaitsevaelastelt ära võtta ja kõlbmatuks teha.

J. Soots

Kindralstaabi Kindral-major,
Sõjaminister.

*) Vaata käesoleva käsir. lhk. 195.

***) Isikutunnistusel tähendatakse ära veel käsutus-, reserv- ja maakaitseväes olemise lõputähtajad, nagu see kaitseväeteenistuse tunnistusele) v. käesol. käsir. lhk. 145) märgitakse. (Õiendus: Sõjamin. ksk. nr. 31 § 4 p. c — 1929 a.).

11. Kaitseväeteenistuse asjus sisseantavate palvete, avalduste j. n. e. tempelmaksust vabastamine.

Väljavõte tempelmaksu seadusest (RT 45 — 1928) § 4.

§ 4.

Mõnesuguste dokumentide tempelmaksust vabastamine.

Tempelmaksustamisele ei kuulu:

.....
8. Dokumendid väeteenistuse kohuse asjus kaitsevärke, reserv- või maakaitsevärke teenistusse kutsumise või astumise ja teenistusest vabastamise, veo- ja liikumisvahendite kaitsevärele võtmise ja sellest vabastamise, samuti igasuguse rekvireerimise asjus.

E. V.

Rahaministeerium.

OTSEKOHESTE MAKSUDE
PEAVALITSUS.

„19“ detsembril 1928 a.

Nr. 2143 g.

Tallinn.

Nr. 392 — V peale.

KINDRALSTAABI V OSAKONNALE.

Peavalitsus teatab, et tempelmaksu seaduse § 4 p. 8 alusel tempelmaksustamisele ei kuulu:

- 1) avaldused kaitseväeteenistusest vabastamise üle perekondlistel ja majanduslistel põhjustel enne sundaja ärateenimist,
- 2) avaldused ajapikenduse saamiseks perekondlistel ning majanduslistel põhjustel ja hariduse jätkamiseks,
- 3) sundaega teenima astujate kutsealuste avaldused teenistusse määramise üle soovitavasse väeossa või linna,
- 4) vabatahtlikult teenistusse võtmise avaldused,
- 5) avaldused kaitseväeteenistusse ilmumise tähtpäeva edasilükkamise üle perekondlistel põhjustel,
- 6) ajapikendust hariduse jätkamiseks saanud kutsealuste teadaanded kaitsevärengkonna ülematele õppeasutusest lahkumise üle enne ajapikenduse lõppu,
- 7) avaldused kutsealuste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks teise kaitsevärengkonda üleviimise asjus,
- 8) avaldused duplikaatide väljaandmise üle hävinenud või ärakaotatud või kõlbmatuks muutunud tunnistuste asemele.

Peadirektori eest (alkiri)

Jaoskonna juhataja (alkiri).

12. Vastutuselevõtmine kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus.

Avaldatud RT 100 — 1926 ja 51 — 1928.

Riigikogu poolt 16. detsembril 1926. a. vastu võetud

Karistuse määrused kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus.

I.

§ 1. 20—55 aastast kodanikku, kes mõnesugustel põhjustel veel võetud pole kaitseväeteenistuskohuslike kodanikkude arvele, kuid arvestamisele kuulus, ja kes süüdlane on selles, et ta, ilmudes valla, alevi või linna piirkonda, ennast ei teatanud 7 päeva jooksul kohalikus arvestamise asutuses kaitseväeteenistuskohuslike kodanikkude arvele võtmiseks, karistatakse

rahatrahviga mitte üle kolmetuhande marga.

§ 2. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 100 — 1926):

Kes oli kohustatud ennast kaitseväeteenistuse kutsealuste nimekirja kandmiseks teatama ja süüdlane on selles, et ta seda kohustust ei täitnud kuni selle aasta 1. veebruarini, mille aasta 1. jaanuariks tema 20-aastaseks oli saanud, karistatakse

rahatrahviga mitte üle kümnetuhande marga.

§ 3. Kes kaitseväeteenistuse komisjoni ilmuma pidi vanaduse kindlaksmääramiseks välimuse järele ja süüdlane on selles, et ta ilma mõjuva põhjuseta selleks määratud ajaks ei ilmunud, karistatakse

rahatrahviga mitte üle kümnetuhande marga.

§ 4. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 100 — 1926):

Kaitseväeteenistuse kutsealuste nimekirja kantud kodanik, kes oli kohustatud ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni poolt väljakuulutatud kohta ja väljakuulutatud ajal, tegelikku kaitseväeteenistuse vastuvõtmiseks või arstlikule järelkatsumisele või läbivaatamisele, ja süüdlane on selles, et tema ilma mõjuva põhjuseta ei ilmunud, kuid keda pärast ilmumist võitabamist kaitseväeteenistusse vastu ei võetud, karistatakse: kui ta ilmus kuni 16. aprillini või

§ 2. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 51 — 1928):

Kes oli kohustatud end teatama kaitseväeteenistuse kutsealuste nimekirja kandmiseks ja süüdlane selles, et ta seda kohustust ei täitnud kuni 20. novembrini sel aastal, mille jooksul ta saanud või saab 20-aastaseks, karistatakse

rahatrahviga mitte üle ühe saja krooni.

§ 4. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 51 — 1928):

Kaitseväeteenistuse kutsealuste nimekirja kantud kodanik, kes oli kohustatud ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni poolt väljakuulutatud kohta ja väljakuulutatud ajal tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõtmiseks või arstlikule järelkatsumisele või läbivaatamisele, ja süüdlane selles, et ta mõjuva põhjuseta ei ilmunud, kuid keda pärast ilmumist või tabamist vastu ei võetud kaitseväeteenistusse, karistatakse:

kui ta ilmus kuni tegelikku kaitseväe-

16. oktoobrini, vastavalt sellele, kas ta kuulus aasta esimese või teise kutse meeste sekka, — arestiga mitte üle kolme nädala; kui ta ilmus või tabati enne 30. aastaseks saamist—vangimajaga mitte üle ühe aasta; kui ta ilmus või tabati pärast 30-aastaseks saamist—kinnipidamisega parandusmajas mitte üle kolme aasta.

§ 5. Süüdlast selles, et ta

1) kaitseväeteenistuse kohustuse täitmisest kõrvalehoidmise sihiga ise või teise isiku läbi tekitas enese juures kehavigastuse või tervisrikke,

2) pettust tarvitas kaitseväeteenistuse kohustuse täitmisest vabanemiseks või temale seadusega mitte antud kergenduste saamiseks, karistatakse pärast kaitseväeteenistusse määramist kinnipidamisega sõjaväe üksikvangistuses mitte üle nelja kuu.

§ 6. Süüdlast selles, et ta tekitas teisele isikule selle soovil või nõusolekul kehavigastuse või tervisrikke, sihiga takistada tema kaitseväeteenistusse võtmist või et ta pettust tarvitas selle isiku vastamiseks riigikaitse kohuste täitmisest, karistatakse:

kinnipidamisega parandusmajas mitte üle kolme aasta.

§ 7. Süüdlast selles, et ta teist isikut kihutas riigikaitse kohuse täitmisest kõrvale hoiduma, karistatakse vangimajaga mitte üle ühe aasta.

§ 8. Süüdlast selles, et ta tegelikult kaitseväeteenistuses seisvat isikut kihutas väejooksule või muule teenistuskohuste täitmata jätmisele, karistatakse vangimajaga mitte üle ühe aasta.

§ 9. Süüdlast selles, et ta teadvalt varjas väejooksikut või isikut, kes kuulub käsutus-, reserv- või maakaitseväkke ja kaitseväeteenistusest kõrvale hoidub, karistatakse vangimajaga mitte üle ühe aasta.

§ 10. Redaktsioon, mis oli maksev kuni 1. oktoobrini 1928 a. (RT 100 — 1926):

Käsutus-, reserv- ja maakaitsevälalast, kes süüdlane on selles, et ta vastavale asutusele, käsutus-, reserv- ja maakaitseväe arvestamiseks ettenähtud teateid hoopis või õigel ajal ei annud, karistatakse rahatrahviga mitte üle kümnetuhande marga.

§ 11. Reservi- või maakaitseväe ohvitseri, kes süüdlane on selles, et ta oma alalisest elukohast ajutiselt lahkudes vastavaid abinõusid tarvitusele ei võtnud selleks, et valitsuse korraldused kaitseväeteenistusse kutsumise asjus ajutisel viibimisekohal õigel ajal tema kätte jõuaksid, karistatakse

rahatrahviga mitte üle kümnetuhande marga.

§ 12. Kontrollkokkukogumise kutse alla kuuluvat kaitseväeteenistuskohuslikku kodanikku, kes kutse piirkonnas asub ja süüdlane on selles, et ta ilma mõjuva põhjuseta määratud ajaks kontrollkokkukogumisele ei ilmunud, karistatakse

arestiga mitte üle seitsme päeva.

teenistusse astumiseks määratud tähtajani — arestiga mitte üle kolme nädala;

kui ta ilmus või tabati enne 30-aastaseks saamist — vangimajaga mitte üle ühe aasta;

kui ta ilmus või tabati pärast 30-aastaseks saamist — kinnipidamisega parandusmajas mitte üle 3 aasta.

§ 10. Redaktsioon, mis on maksev alates 1. oktoobrist 1928 a. (RT 51 — 1928):

Kodanikku, kes süüdi selles, et ta tegelikult kaitseväeteenistusest vabanedes 7 päeva jooksul ei registreerunud, või käsutus-, reserv- või maakaitseväes olles vastavale registreerimisasutusele hoopis või õigel ajal ei andnud käsutus-, reserv- ja maakaitseväe arvestamiseks ettenähtud teateid, karistatakse

rahatrahviga mitte üle ühe saja krooni.

II.

§ 13. Käesoleva seaduse § 4. viimases lõikes ja § 6. ettenähtud süüteoed alluvad rahukogule esimeses astmes, teised — rahukohtunikudele.

§ 14. Käesolevas seaduses ettenähtud süütegude arutamisel tuleb käia Uue Nuhtlusseaduse üldosa määruste järele.

§ 15. Nuhtlusseaduse (Uloshenie o nakasaniah) §§ 506.—531. kaotavad maksvuse.

§ 16. Käesolev seadus hakkab maksma 1. jaanuarist 1927. a.

Algkirjale alla kirjutatud

Riigikogu esimees K. Einbund.

Abisekretär O. Liigand.

Avaldatud RT 54 — 1927.

Riigikogu poolt 20. mail 1927. a. vastu võetud

Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õigustekaotamise muutmise seadus.

I.

Uue Nuhtlusseaduse (Угол. улож.) §§ 28 — 30 kaotavad maksvuse ja §§ 25, 26, 27 ja 31 muudetakse ja pannakse maksma järgmiselt:

§ 25. Surmanuhtlusele, sunnitööle või parandusmajja mõistmisega käib kaasas riigi ja omavalitsuse teenistuskohalt tagandamine ja riikliku pensioni, kaitseväeliste auastmete, autähtede ning aumärkide kaotus.

§ 26. Sunnitööle või parandusmajja mõistetud kaotab õiguse:

1) olla valijaks või valitavaks riigi või omavalitsuse asutuste valimisel, võtta osa rahvahääletamisest ja rahvaalgatamisest;

2) olla riigi või omavalitsuse teenistuses;

3) olla mittekohuslikus kaitseväeteenistuses;

4) olla eestkostjaks või hooldajaks;

5) olla avalikkudes või era-õppe- või kasvatusasutustes juhatajaks, kasvatajaks või õpetajaks;

6) olla vahekohtunikuks, konkursivalitsuse või administratsiooni liikmeks, vannutatud hooldajaks, vandekohtunikuks või advokaadiks;

7) olla tunnistajaks lepingute või aktide tegemisel, kus seaduse poolt nõutakse tunnistajate osavõttu

§ 27. Eelmistes (25. ja 26.) paragrahvides ettenähtud õiguste kaotused käivad kaasas ka türmi mõistmisega käesoleva seaduse §§ 158. (j. 2 p. 1), 168. (j. 2 p. 2), 274. (j. 2), 279., 344. (j. 4), 351., 352., 427., 428., 431., 432., 434., 435. (j. 2), 440., 441., 442. (j. 3), 443. (j. 3), 516., 524. — 527., 574. (j. 1 ja 2), 575. — 578., 579. (j. 2), 580., 581. (j. 1—3), 582., 583., 586., 588., 590., 591. (j. 1 ja 2), 592. — 596., 598., 599., 607. — 609., 611. — 616., 619. (j. 2), 626., 656. (j. 3), 657. — 659., 661., 664., 665. ja 673. — 675. ettenähtud juhtumistel.

§ 31. § 26. põhjal kaotatud õigused antakse tagasi sunnitööle mõistetule — kümne aasta pärast, parandusmajja või türmi mõistetule — viie aasta pärast, arvates kinnipidamise lõpust.

Süüdimõistetud laitmata ülespidamise korral ja tema palvel võib kohalik rahukogu, kui pool aega möödas, neid tähtaegu lühendada tema elukoha järgi.

II.

Nuhtlusseadus (Улож. о нак.) muudetakse järgmiselt:

1) §§ 22—29 ja 43 kaotavad maksvuse ja asendatakse järgmiste §§ 43¹ ja 43²:

§ 43¹. Surmanuhtlusele, sunnitööle või vangiroodu mõistmisega käib kaasas riigi ja omavalitsuse teenistuskohalt tagandamine ja riikliku pensioni, kaitseväeliste auastmete, autähtede ning aumärkide kaotus.

§ 43². Sunnitööle või vangiroodu mõistetud kaotab õiguse:

1) olla valijaks või valitavaks riigi või omavalitsuse asutuste valimisel, võtta osa rahvahääletamisest ja rahvaalgatamisest;

2) olla riigi või omavalitsuse teenistuses;

3) olla mittekohuslikus kaitseväeteenistuses;

4) olla eestkostjaks või hooldajaks;

5) olla avalikkudes või era-õppe- või kasvatusasutustes juhatajaks, kasvatajaks või õpetajaks;

6) olla vahekohtunikuks, konkursivalitsuse või administratsiooni liikmeks, vannutatud hooldajaks, vandekohtunikuks või advokaadiks;

7) olla tunnistajaks lepingute või aktide tegemisel, kus seaduse poolt nõutakse tunnistajate osavõttu.

2) §§ 46 ja 46¹ kaotavad maksvuse.

3) §§ 50 ja 51 pannakse maksuma järgmiselt:

§ 50. Mõnede iseäralikkude õiguste ja eesõiguste kaotusega seotud kindluse või tüümi mõistmisega käib kaasas §§ 43¹ ja 43² ettenähtud õigustekaotus.

§ 51. § 43² põhjal kaotatud õigused antakse tagasi sunnitööle mõistetule — kümne aasta pärast, vangiroodu või kindluse või tüümi mõistetule — viie aasta pärast, aivates kinnipidamise lõpust.

Süüdimõistetud laitmata ülespidamise korral ja tema palvel võib kohalik rahukogu, kui pool aega möödas, neid tähtaegu lühendada tema elukoha järgi.

III.

U. N. S. §§ 25.—30. põhjal kuni käesoleva seaduse maksmahakkamiseni kaotatud õigused antakse tagasi § 31. järgi, peale õiguste, mis maksvate seaduste põhjal üleläänud kolmandatele isikutele.

IV.

N. S. §§ 22.—29., 46., 46¹ ja 50. põhjal kuni käesoleva seaduse maksmahakkamiseni kaotatud õigused antakse tagasi § 51. järgi, peale õiguste, mis maksvate seaduste põhjal üle läänud kolmandatele isikutele.

V.

Kõigil juhtumistel, kus N. S., Sõjaväe Nuhtlusseaduse ja erikriminaalseaduste paragrahvides nimetatakse kõigi õiguste kaotust ja kõigi iseäralikkude õiguste ja eesõiguste kaotust, tuleb lugeda §§ 43¹ ja 43² ettenähtud õigustekaotust.

VI.

Kaitseväeteenistuse seaduse („RT.“ nr. 43 — 1926.) § 4 muudetakse ja pannakse maksuma järgmiselt:

§ 4. Kaitsevärke ei arvata sunnitööle mõistetud isikuid; kaitseväeteenistuse asemel määratakse nad kaitseväre huvikohastele töödele.

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu abiesimees M. Martna.

Abisekretär O. Liigand.

Üleriikliku otsimise kord.

Politseiasutuste kujundamise määruse (RT 177/178 — 1925) § 61 põhjal panen maksuma alljärgneva korra politsei poolt üleriiklikult toimetatavate otsimiste suhtes:

I.

Üldised määrused otsimisest.

1. Üleriiklikkude otsimiste korraldamise panen Politsei Peavalitsuse kriminaalosakonna peale.

2. Üleriiklik otsimine võetakse ette ainult juhtumustel, kui maksvate seaduste järele otsimine kuulub politsei ülesannetesse.

3. Üleriiklik otsimine jaguneb: a) isikute-, b) dokumentide- ja d) kuritegude läbi kaduma läinud varanduste otsimiseks.

4. Üleriiklik otsimine võetakse ette ainult juhtumustel, kui esialgne otsimine kohaliku politsei läbi ei andnud tagajärgi.

II.

Otsimise alustamine.

5. Asutus või ametnik, kellel asjaajamise huvides tekib tarvidus teatava isiku üleriiklikuks otsimiseks politsei abil, saadab sellest Politsei Peavalitsuse kriminaalosakonnale otsimise alustamise nõudelehe, mis sisaldab otsitava isiku täieliku nime, vanuse (sündimisaja), päritoleku koha, viimase elukoha, otsimise põhjuse ning kindlamääralise juhatuse sellest, mis tuleb teha otsitava suhtes tema leidmisel. Otsimise alustamise nõudeleht tuleb seada kokku siia juurde lisatud vormi järele. Isikute üleriikliku otsimise alustamine kuulub nendele asutustele, kelle huvides seisab otsitava leidmine, s. o. kelle kompetentsi kuulub asi oma sisult, näit. tulumaksu võlglaste otsimise alustamise puhul — maksuinspektor, kohtualuse otsimise puhul — vastav kohus j. n. e.

6. Sissetulnud seaduspäraste otsimise alustamise nõudelehtede järele Pol. Peavalitsuse kriminaalosakond viibimata valmistab igast otsitavast isikust isikliku otsimiskaardi, mis saadetakse kätte kõikidele kriminaalpolitsei ametkohtadele. Peale selle, vähemalt kord kahe kuu sees, kriminaalosakond seab kokku otsimisele kuuluvate isikute nimekirja tähestikulises järjekorras, mis saadetakse kätte kõikidele politsei ametkohtadele ja maa konstaablitele. Aegajalt tarvidust mööda valmistatakse politseidirektori korraldusel leidmata jäänud isikute üldnimekirja.

7. Kriminaalpolitseile saadavad isiklikud otsimiskaardid paigutatakse kartoteeki kindlas tähestikulises järjekorras, nimekirjad aga, mis trükitakse väikeses kaustas, tuleb ömhelda vastavate kaante vahele kronoloogilises järjekorras ja kanda võimalikult ametkäikudel kaasas.

8. Varastatud või kaotatud dokumentidest peetakse kriminaalosakonnas kartoteek tähestikulises järjekorras. Andmed selle kartoteegi jaoks võetakse Riigi Teataja listast.

9. Kuritegude läbi kaduma läinud asjade üleriikliku otsimise alustamine kuulub nendele politseiametnikkudele, kes juurdlusti kohtuvõimudele edasi annavad. Otsimist võib alustada ainult seesuguste asjade suhtes, mille tundemärgid selgitatud seevõrra, et võimaldub tunda neid ära teiste samalaadiliste asjade hulgast. Otsimise teostamiseks saadab vastav ametnik kriminaalosakonnale otsimislehe, mis sisaldab järgmised andmed: omaniku (kahjusaaaja) täielik nimi ja elukoht, kus, millal ja kuidas asi kaduma läinud ning asja (-de) kirjeldus ja lauajuhendi number.

10. Kriminaalosakonnas märgitakse sissetulnud varandus-otsimislehed järjekorras numbritega ja hoitakse vastavate kaante vahel numbrite järjekorras alal. Ühtlasi peetakse nende juures asjade klassifikatsiooni alusel tähestikuliselt korraldatud kartoteek, mis juhatab kätte kuritegude läbi üle riigi kaduma läinud ühenimelised asjad.

III.

Tegelik otsimine.

a) Isikute otsimine.

11. Tallinnas, Tartus ja Narvas saadab kriminaalkomissar ühe eksemplari otsitava isiku isiklikust kaardist kohalisse aadressbüroosse. Bürooametnik on kohustatud viibimata järele vaatama, kas otsitav isik on registreeritud aadressbüroos, jaataval korral teatades tema elukoha kaardisaatjale. Eitaval korral paigutab ta otsimiskaardi tähestiku kohaselt elanikkude registreerimiskaartide hulka. Juuretulnud elanikkude registreerimiskaarte kartoteeki paigutades on bürooametnik kohustatud järele vaatama, kas juurdetulnute kohta ei ole olemas otsimiskaarte.

Mujal, kus ka olemas aadressbürood, otsimiskaarte elanikkude kaartide hulka ei paigutata. Seal annab bürooametnik igapäev kohalisele kriminaalpolitseile juuretunud elanikkude nimekirja, kus see registratuuri ametniku poolt otsitavate isikute kartoteegiga võrreldakse. Järjekordse otsitavate nimekirja saabumisel võrdleb aadressbüroo ametnik omakord nimekirja büroos olevate elanikkude kaartidega, otsitavate avalikukstegemiseks, kui need juhtuksid elama büroo piirkonnas.

Maal asuvad konstaablid on kohustatud neile saadetavaid otsitavate isikute nimekirju võrdlema vallavalitsustes peetavate elanikkude nimekirjadega kahe nädala jooksul arvates järjekordse nimekirja kättesaamisest. Ühtlasi nad on kohustatud selgitama juurdetunud isikute suhtes, kas nende hulgas ei leidu isikuid, kes otsitavad celmiste otsimiskirjade järgi.

Tuleb panna rõhku elanikkude registreerimise kohustuse täitmisele, võttes vastutusele kõrvalekaldujaid. Isikute suhtes, kes leitud registreerimata, samuti tabatud hulkurite, kuritegude eest vastutusele võetavate ja üldse vanglatesse paigutatavate suhtes tuleb jõuda selgusele, kas nad ei ole üleriiklikult otsitavad.

On soovitatav võrrelda otsitavate nimekirjadega politseiasutustes peetavaid väljamaalaste nimekirju.

b, d) Dokumentide ja asjade otsimine.

12. Kahtlaste dokumentidega isikute tabamisel kui ka võõraste dokumentide leidmisel läbiotsimiste puhul tuleb pöörduda kriminaalosakonna poole järelepärimisega, kas küsimusse tulevad dokumendid ei ole kuskil varastatud või kaotatud.

13. Juhtumustel, kui kuritegude jälgimisel kurjategijatelt võetakse ära asju, mille kohta tekib põhjendatud kahtlus, et need on seadusvastaselt omandatud kuski kaugemal, tuleb saata kahtlaste asjade nimekiri ühes tundemärkide kirjeldusega kriminaalosakonnale selgitamiseks, kellelt on läinud kaduma sarnaste tundemärkidega asjad.

IV.

Otsimise lõpetamine.

14. Otsitava isiku leidmise puhul teatab leidja (maa konstaablid arvatud ühes) sellest vahetumalt ja viibimata otsimist alustanud asutusele või ametnikule, juurde lisades, et ühes sellega lõpetatakse isiku üleriiklik otsimine; samuti teatab leidja otsitava leidmisest kriminaalosakonnale otsimise lõpetamiseks. Nõuab otsimiskiri otsitava areteerimist, siis talitatakse viimasega seaduses ettenähtud korras.

Märkus. Maa konstaablid esitavad iga kuu 5. kuupäevaks oma jaoskonna politseikomissarile aruande kuu jooksul nende poolt leitud otsitavatest isikutest.

15. Sissetulnud leidmisteade järgi kriminaalosakond seab kokku otsimise lõpetamise ringkirja, mis saadetakse kätte kõikidele otsimiskirjade saajatele vastavate otsimiste mahakustutamiseks nimekirjadest ja isiklikkude kaartide kõrvaldamiseks kartoteegist.

16. Kui p. 12 ette nähtud juhtumusel selgub, et järelepäritud dokument on varastatud või kaotatud, siis teatab kriminaalosakond sellest viibimata järelepärijale ja kõrvaldab ühtlasi kartoteegist vastava kaardi.

Punkt 13 ette nähtud juhtumusel teatab kriminaalosakond leidmise korral järelepärijale arvatava kahjusaaaja nime ja elukoha ning esialgse juurdluse toimetanud ametikoha nime-tuse. Tunnistab kriminaalosakonna poolt juhutatud kahjusaaaja asja omaks, siis teatab asja ettenäitamist toimetanud ametikoht sellest kriminaalosakonnale otsimise kustutamiseks kartoteegist.

17. Sellega kaotab maksvuse senine otsimiskorraldus, mis pandud maksma kokkuleppel sise- ja kohtuministri poolt 31. XII. 1921 a., 3. I. 1922 a. ning Politsei osakonna ringkiri 27. IV. 26 a. nr. 4840.

Tallinnas, 7. juulil 1927 a.

Siseminister J. Hünerson.

Politseidirektori k. t. N. Reiman.

Nr.....

OTSITAV ISIK.

Liig-, ees-, isa- ja hüüdnimi

Vanadus

Kus hingekirjas

Sündimise koht

Amet (mis töösid teeb, oskab)

Viimane elu- ehk töökoht

Missugust liiki kurjategijatega on läbikäimises nähtud ja kellega nimelt

Isikukirjeldus

Otsimise põhjus

Leidmise korral

Kes otsib

„ “192..... nr.....

(Allkiri)

Märkus: Politsei ametnikkudele kõigi küsimuste peale vastamine kohustav, teistele — väga soovitatav. Tuleb sisse saata tingimata ristpaela saadetusena (võib suuremal arvul kokku pakitud olla).

POLITSEI PEAAVALITSUSE
KRIMINAALPOLITSEI OSAKONNALE.

Nr.....TALLINN

Sõjaministri päevakäsk nr. 180.

Tallinnas, 27. aprillil 1922 a.

Et Eesti Vabariigis mitmesugused vangistus asutused puuduvad, mis Vene seadustes ette nähtud ja vastav Uus Kriminaal kodeks kodanliste võimude poolt veel väljatöötamata, käsen sõjakohtutele (Sõja Ringkonna Kohus, polgu, brigaadi ja bataljoni kohtud, väljakohtud) karistuse määramisel Eestis maksvate kaelakohtu seaduste põhjal ja karistuste täideviimisel järgmised ajutised juhtnõõrid silmas pidada:

1) Sunnitöö ja vangirood täidetakse vastavate kodanliste prokuröride läbi, kuna süüalused õiguste kaotuse puhul saavad sõjaväesteenivate nimekirjast mahakustutatud. (V. S. K. S. art. 1119 ja 1122).

2) Sõja kohtud peavad arvesse võtma karistuse määramisel, et S. N. S. art. 20—46 kirjeldatud karistused on ette nähtud ohvitseride ja sõjaväe ametnikele kohta ja S. N. S. art. 47—54 kirjeldatud karistused on ettenähtud sõdurite kohta. Sõja Nuhtlus Seaduses üksikute kuritegude eest ettenähtud kaheliigiliste karistuste määramisel peab S. N. S. art. 5 ja 6 nõudmised täitma (V. ka S. N. S. art. 8 lisa märkus II).

3) Sõja Nuhtlus Seaduses ettenähtud kindluse vangistus käsen täita peavahis. Reschiim on ettenähtud S. S. K. raam. XVII art. 1 märkus 2. lisa.

4) Sõja Nuhtlus Seaduses ettenähtud sõjaväe üksik vangistus tuleb ümberarvata arestiks vee ja leiva peale juhtnõõriks võttes S. N. S. art. 5⁹ lisa (ajut. juhtnõõrid üksiku kinnipid. sõjav. vangim. asendamiseks).

5) Kodanlise türmi mõistmise puhul tuleb kohtutel karistus ümberarvata nagu S. N. S. art. 8 lisa ja märkus I ettenähtud on, kusjuures distsiplinaar rood saab täidetud harilikus korras ja sõjaväe üksik vangistus tuleb ümberarvata, nagu käesoleva päevakäsus p. 4 on ettenähtud.

6) Uue Nuhtlus Seaduses, Nuhtlus Seaduses ja Rahukogu Nuhtlus Seaduses ettenähtud arest tuleb asendada nagu S. N. S. art. 8 lisa märkus IV. ettenähtud on. Sõjaväe üksik vangistus tuleb asendada p. 4 põhjal.

7) Sõja Kohtud, reservi lastud isikutele karistusi Sõja Nuhtlus Seaduse põhjal määrates, peavad karistuse ümberarvama kodanlise karistuse peale S. N. S. art. 8 lisa märkus VII põhjal.

8) Kui Sõja Kohus mingisugustel põhjustel (tervislised ja muud) ei leia võimalikuks karistust ümberarvata lühikeseajaliseks arestiks vee ja leiva peal, tuleb karistus ümberarvata kodanlise türmi aja peale ja seda täita Distsiplinaar roodu juures asutatud vangi rühmas (V. S. N. S. art. 8 lisa märkus VII).

9) Sõja Kohtud peavad neid juhtnõõre käsitades oma otsustes lõpu karistuse äratähendamata, mille täitmiseks vastav ülem korralduse teeb.

10) Distsiplinaar roodu mõistetud isikud tulevad ühes kohtu otsuse ärakirjaga, märkusega mis ajast karistuse algust lugeda (kohtu otsuse päev või vahi alla võtmise moment, kui kohtualune kohtu istumisel veel vahi all ei viibinud) ja tarvilikude dokumentidega Distsiplinaar roodu ülemale korraldusse üleviia. (V. Sõmin. pvs. nr. 1176, 1201—1920 aast.).

11) Kohtu poolt mõistetud arest tuleb täita kohalikes garnisoni peavahtides ja kus see võimata on Tallinna Komendandi kaudu. Vahialused, kes vee ja leiva peal karistust kannavad, peavad võimalikult üksikutesse kambritesse paigutatud saama, igatahes mitte kokku teistsuguste vahialustega. Arest vee ja leiva peale täidetakse Distsiplinaar määrustiku art. 74 p. 2 ettenähtud korras (Valge kartser, leib, sool, vesi, kohvi ja tee iga päev. Soe toit kahe päeva järele kolmandal päeval. Magab paljade naride peal. Suitsetamine keelatud).

12) Tegevas teenistuses seisvaid sõjaväelasi ei tule mitte paigutada kodanlistesse vangimajadesse, väljaarvatud juhtumised, mill süüdistatakse kuritegudes kus karistus õiguste kitsendustega ähvardab, või sarnane otsus kohtu poolt tehtud on ja kohtualuse teiste vangidega koos pidamine peavahis eeluurimise tarviduste või vangi ülespidamise tõttu soovitat pole.

Sõjaministri eest, Kindralstaabi Kindral-Major Larka.

Sõjainistri käsukiri nr. 492.

Tallinnas, 21. oktoobril 1924 a.

(Sõjaväe Prokuratuur).

Päevakäsu Nr. 180 p. 11 — 1922 a. täienduseks käsin S.N.S. art. 59 lisa 2 korras aresti vee ja leiva peale mõistetuid, kes karistuse kandmise ajal haiguse tõttu haigemajasse paigutatud saavad, vahi alt vabastada ja haigemajas valve all pidada. Karistuse edaspidisele täitmisele tuleb asuda peale terveks saamist. Haigemajas viibimise aeg ei tule võtta karistuse aja arvele.

Juhtumistel, kus senini haiguse puhul karistusekandja on haigemajas vahi all peetud, talitada sõjaväe prokuröri juhatare järele, mille saamiseks karistustäitja asutus igal üksikul juhtumisel sõjaväe prokuröri poole pöördub.

Kui ilmsiks tuleb, et tervistel põhjustel karistus täide ei või viidud saada, tuleb väeosa ülemal asi esitada vastavale rügemendi kohtule, kes otsuse tegi, karistuse ümberarvamiseks minu pvk. Nr. 180 p. 8 — 1922 a. kohaselt. Sõja Ringkonnakohtu asjus tuleb talitada S. Kp. S. art. 1107 põhjal.

Rõuk.

Sõjainistri k. t.

Sõjainistri käsukiri nr. 502.

Tallinnas, 29. oktoobril 1924 a.

(Sõjaväe Prokuratuur).

§ 1.

Kohtualla andmise käsukirjades, mis väeosades avaldatakse, peab äratähendama mitte ainult seaduse §§, mille järele kaebealune süüdistatakse, vaid ka lühidalt süüteo tundemärgid. Sõjaväe prokuröri kokkuvõttes äratähendatud süüdistuse punkt käsin tulevikus võtta kohtualla andmise käsukirja aluseks.

§ 2.

Kohtualla andmisel S. Kp. S. art. 334 p. 4 korras juurdluse põhjal kohustan väeosa ülemat ühtlasi takistusabinõu valima ja seda kohtualla andmise käsukirjas kindlaks määrama. Selle käsu täitmatajätmise puhul peab sv. prokurör asja väeosa ülemale tagasi saatma parandamiseks.

Selle käsukirja ärakiri tuleb saata ka vastavalt vangiasutuse ülemale või komandandile (vangistuse puhul).

§ 3.

Väeosade ülemad peavad juurdluste läbivaatamisel ja edasisaatmisel selle peale rõhku panema, et kui nende korraldusel süüdlane on vahi või valve alla võetud, siis juurdluse ülesaatmisel kohtu asutusse ka oleks ära tähendatud, et süüalune on vahi või valve all.

§ 4.

S. Kp. S. art. 476 põhjal süüalust vahi alla võttes tuleb tingimata sõjaväe uurijale sellest teatada. Komandantuurile tuleb sel puhul teatada, et isik on vahi alla võetud nimelt S. Kp. S. art. 476 korras.

§ 5.

Komandandid peavad selle järele valvama, et neile alluvates peavahtides vahiall peetavate kohta oleks olemas seaduslikud dokumendid.

Kahtluse puhul peavad vastava väeosa ülema käest järele pärima, või sõjaväe prokuröri poole juhatare järele pöörama.

§ 6.

Selle käsukirja vastu eksijad vangiasjus võtan vastutusele S. N. S. art. 151 põhjal.

Rõuk.

Sõjainistri k. t.

II.

**Kaitseväe komplekteerimine veo- ja
liikumisvahenditega.**

13. Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise seadus.

Veo- ja liikumisvahendite arvestamisel ja kaitseväele võtmisel talitati Eesti Vabariigi algpäevil endiste Vene seaduste (Ustav o semskih povinnostjah. Seaduste kogu IV k. 2. raamat §§ 744—833 ja 17. juulil 1914 a. väljaantud „Üleriiklik autode sõjakohustuse seadus“) ja Vabariigi Valitsuse poolt antud ajutiste määruste põhjal.

Nende osaliseks muutmiseks pani Vabariigi Valitsus 22. oktoobril 1920 a. maksma „Määrus üleriiklise sõjaväele kõlbulikkude hobuste registreerimise kohta“. Määrus käsitles ainult hobuste registreerimist, jättes lahendamata mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite registreerimise ja ka kõigi veo- ja liikumisvahendite kaitseväele võtmise.

1924 aastal Kindralstaabis töötati välja uus seaduse eelnõu — „Hobuste, veoabinõude ja hobuseristade registreerimise ja sõjaväkke võtmise seadus“. See eelnõu vaadati läbi Vabariigi Valitsuse otsuse põhjal ministritevahelises komisjonis, tehti parandusi ja anti sellele nimetus „Veo- ja liikumisvahendite registreerimise, üleskirjutamise ja kaitseväele võtmise seadus“.

Riigikogu üldkomisjon nimetas eelnõu „Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise seadus“ ja tegi eelnõus, peale väiksemate redaktsiooniliste paranduste, ühe olulise paranduse:

Eelnõu § 19 oli esitatud Riigikogule järgmisel kujul:

„Kaitseväeteenistuseks kõlbulikkude veo- ja liikumisvahendite arvu ning liikide kindlakstegemise ja kiire mobilisatsiooni läbiviimise kindlustamiseks võetakse Sõjaministri korraldusel kogu riigis, või üksikutes maakondades, veo- ja liikumisvahendite üleskirjutamine ette, kuid mitte sagedamini, kui üks kord aastas. Üleskirjutamist toimetakse võimalikult novembri ja detsembri kuudel, kuid igal juhtumisel, mitte ajajärgul 15. aprillist kuni 1. oktoobrini“.

Üldkomisjon muutis selle paragrahvi järgmiselt:

„Kaitseväele kõlbulikkude veo- ja liikumisvahendite arvu ning liikide kindlakstegemise ja kiire mobilisatsiooni läbiviimise kindlustuseks võetakse ette kogu riigis või üksikutes maades:

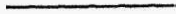
1) vankrite, regede, saanide ja hobuseriistade üldlugemine — Vabariigi Valitsuse korraldusel mitte sagedamini kui üks kord kümne aasta kestel, ja

2) kõigi teiste veo- ja liikumisvahendite üldlugemine — Sõjaministri korraldusel mitte sagedamini kui üks kord kolme aasta kestel⁶.

Riigikogu üldkomisjon lõpetas eelõud läbi vaatamise 1927 a. mai ahul.

Riigikogu üldkoosolekul algas seaduse lugemine 5. mail 1927 a.

Riigikogu võttis seaduse vastu kolmandal lugemisel 6. oktoobril 1927 a. maksma hakkamise tähtajaga 1. jaanuaril 1928.

Riigikogu poolt 11. oktoobril 1927. a. vastuvõetud

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise seadus.

I. Üldmäärused.

§ 1. Kaitsevæe mobilisatsiooni läbiviimiseks ning kaitsevæe sõjaaegsete tarviduste rahuldamiseks võetakse sunduslikult kohalikkudelt elanikkudelt veo- ja liikumisvahendeid käesolevas seaduses ettenähtud korras.

§ 2. Veo- ja liikumisvahendite mobilisatsioon võib olla üldine või osaline.

§ 3. Veo- ja liikumisvahendite alla kuuluvad:

- 1) hobused ja hobuseriistad;
- 2) sõidu- ning veovankrid, reed ja saanid;
- 3) mehaanilised veo- ja sõiduvahendid, nagu: autod, traktorid, mootor- ja jalgrattad ühes nende külge kinnitatavate lisaveovahenditega-korvidega, vagonettidega, platvormidega jne. ning nende juurde kuuluvad riistade komplektid ja tagavaraosad;
- 4) laevad, praamid, buksiirid, mootor-, purje- ja aerupaadid ja nende juurde kuuluvad riistade komplektid ja tagavaraosad;
- 5) õhus liikumise masinad ja vahendid, nagu aero- ja hüdroplaanid, õhulaevad, õhupallid jne., ja nende juurde kuuluvad riistade komplektid ja tagavaraosad;
- 6) eraraudteede veerev koosseis.

§ 4. Kaitsevæele võtmise alla kuuluvad kõik kaitsevæele kõlbulikud veo- ja liikumisvahendid, välja arvatud need, mis:

- 1) määratud Riigivanema, Riigikogu esimehe, ministrite ja riigikontrolöri ametlikudeks sõitudeks;
- 2) välisriikide saatkondade ja konsulaatide omad, samuti nende välisriikide kodanike omad, kes sellekohase lepingu põhjal vabastatud kaitsevæele võtmisest ja rekvisitsioonist, kui tähendatud veo- ja liikumisvahendid on määratud ametlikuks ja isiklikuks tarvitamiseks;
- 3) ohvitseride isiklikud hobused, kui nad seadlusega on ette nähtud ja riigi poolt ülalpidamist saavad, ning hobuste juurde kuuluvad riistad;
- 4) politsei käsutuses ja mis kantud vastavasse nimekirja; viimane seatakse kokku sõjamineisteriumi poolt kokkuleppel siseministeriumiga;
- 5) tuletõrje komandode päralt;
- 6) põllutööministeriumi poolt sugutäkkudena ja -määradena registreeritud ja tembeldatud, kui omanikule välja antud nimetatud ministeriumist sellekohane tunnistus;
- 7) tiined määrad, kelle kandmiseaeg ulatub üle kuue kuu ja määrad, kellel varsad nooremad kui kolm kuud, ja
- 8) üksik tööhobune, komplekt tööhobuse riistu ja veovanker või regi, kui see omaniku poolt esitatud kohaliku omavalitsuse tõenduse järgi ainuke ja ülalpidamise teenimi-

seks tarvilik, niisugusel korral, kui kaitseväge vajadus vastuvõtmise punktis ilma nende võtmiseta täiel määral rahuldatud.

Esimeses järjekorras kaitseväge võtmisele kuuluvad need veo- ja liikumisvahendid, mis nende omanikud kasutavad isiklike mõnustusete otstarbeks.

§ 5. Veo- ja liikumisvahendite kaitseväge kõlblikuks tunnustamise tingimused ja nõuded, samuti tähendatud vahendite liikidesse jagamise kord, avaldatakse sõjainistri poolt kinnitatud juhtnõuroides.)*

§ 6. Veo- ja liikumisvahendite mobilisatsiooni alal kuulub sõjainistri võimupiiri:

- 1) kaitseväge tarvisminevate igat liiki veo- ja liikumisvahendite üldarvu määramine;
- 2) selle üldarvu jaotamine maade, linnade, alevite, valdade ning vastuvõtmispunktide vahel;
- 3) tarviliku arvu vastuvõtmispunktide ja neisse ilmumise aja määramine.

II. Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitseväge võtmise alal tegutsevad asutused.

§ 7. Veo- ja liikumisvahendite üldlugemist ja kaitseväge võtmist juhib sõjainistiteerium, kusjuures seda ülesannet teostavad järgmised asutused ja isikud:

- 1) kaitseväge teenistuse peakomisjon;
- 2) kaitseväge ringkonna ülem;
- 3) veo- ja liikumisvahendite üldlugejad ohvitserid, ja
- 4) kohalikud vastuvõtmise komisjonid.

§ 8. Kaitseväge teenistuse peakomisjon vaatab läbi ja lahendab üldlugemist ja kaitseväge võtmist teostavate asutuste ja isikute vastu tõstetud kaebused.

§ 9. Kaitseväge teenistuse peakomisjon käesoleva seaduse § 8. ettenähtud küsimuste arutamisel on järgmine: esimees — sõjainistiteeriumi esitaja, liikmed: sise-, kohtu-, põllutöö- ja teedeministriteeriumi esitajad ning sõjainistri määratud kaitseväge loomaarst.

§ 10. Kaitseväge ringkonna ülema ülesanded veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitseväge võtmise alal on järgmised:

- 1) juhib omas ringkonnas veo- ja liikumisvahendite üldlugemist, kaitseväge võtmist ja nendega ühenduses olevate tööde käiku;
- 2) määrab omas ringkonnas veo- ja liikumisvahendite üldlugemise ja kaitseväge võtmise punktid ja tegevuse aja, kui see keskvalitsuse poolt määramata;
- 3) jaotab oma ringkonna komisjonide vahel sõjainistiteeriumi poolt väljasaadetud komisjoni esimehed ja arstid;
- 4) valvab temale alluvate asutuste sellekohaste tööde korraldiku ja täpse täitmise üle, ja
- 5) esitab kaitseväge teenistuse peakomisjonile üldlugemist ja kaitseväge vastuvõtmist teostavate asutuste ja isikute vastu tõstetud kaebused.

§ 11. Üldlugemist kohapeal toimetavad sõjainistiteeriumi poolt komandeeritud ohvitserid kaitseväge loomaarsti ja kohaliku linna, valla või alevi esitaja kaasabil.

Kaitseväge loomaarsti puudumisel on üldlugeja ohvitseri nõudmisel kohustatud esimese aset täitma kohalik maa või jaoskonna loomaarst, erakorralistel juhtumistel ka loomavelsker.

§ 12. Kohalikud veo- ja liikumisvahendite kaitseväge võtmise komisjonid moodustatakse kaitseväge ringkonna ülema korraldusel igas vastuvõtmispunktis järgmises koosseisus: esimees — sõjainistiteeriumi esitaja, liikmed: maavalitsuse ja politsei esitajad, kohaliku maa, linna, jaoskonna või kaitseväge loomaarst, selle puudusel loomavelsker.

Iseliikuvate veo- ja liikumisvahendite kaitseväge võtmiseks võib sõjainister määrata erikomisjoni. Selle komisjoni liikmete hulgas peavad olema kohaliku omavalitsuse ja politsei esitajad.

Veo- ja liikumisvahendite vastuvõtmisel võib komisjon paluda asjatundjaid komisjoni töödest osa võtta.

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 250.

§ 13. Kui korrapärane mobilisatsiooni käik takistatud sissetungiva vaenlase läbi või mõnel muul põhjusel, toimetatakse veo- ja liikumisvahendite kaitsevæle võtmist rekvisitsiooni teel kohalikkude kaitsevæe juhtide poolt ülemjuhataja või — kui viimast veel määratud ei ole — sõjainistri korraldusel.

§ 14. Eelmises (13) paragrahvis ettenähtud juhtumisel teostab rekvisitsiooni vastava diviisi ülema poolt määratud ohvitser kohaliku omavalitsuse ja politsei esitajate juuresolekul. Rekviireerimise juurde võidakse kutsuda vastav asjatundja.

Omavalitsuse ja politsei esitajate puudumisel või kui viimased kutse peale ilmunud ei ole, kutsub rekviireerija ohvitser nende asemele kaks tunnistajat — eraisikut.

§ 15. Käesoleva seaduse põhjal töötavad komisjonid on otsusvõimised, kui ilmunud esimees ja vähemalt kaks liiget, viimaste seas hobuste kaitsevæle võtmisel loomaarst või loomavelsker.

§ 16. Komisjonid otsustavad asju liht-häälteenamusega. Häälte pooleksjagunemisel on otsustav esimehe hääl.

§ 17. Omavalitsuse asutused on kohustatud:

- 1) hoolitsema, et veo- ja liikumisvahendid toodaks nende omanikkude poolt õigeks ajaks üldlugemisele ja kaitsevæle üleandmisele, ja
- 2) määrama komisjonidele ja üldlugejatele nende tegevuse ajaks tarvisminevad ruumid ühes kütte, valgustuse ja sisseseadega, niisamuti platsid ja jootmisekohad hobustele ühes tarvilikkude valgustusvahenditega.

§ 18. Politsei on kohustatud:

- 1) hoolitsema korra eest üldlugemise- ja vastuvõtmispunktides;
- 2) tarvitusele võtma abinõud, et vastutõrkjad tooksid oma veo- ja liikumisvahendid õigel ajal üldlugemisele või kaitsevæle üleandmisele, kui omavalitsuse asutused või komisjoni esimehed nõuavad politsei kaasabi, ja
- 3) kaasa aitama komisjonidele ja üldlugejatele nende ülesannete täitmisel.

III. Veo- ja liikumisvahendite üldlugemine ja registreerimine.

§ 19. Kaitsevæle kõlbulikkude veo- ja liikumisvahendite arvu ning liikide kindlaks-tegemise ja kiire mobilisatsiooni läbiviimise kindlustuseks võetakse ette kogu riigis või üksikutes maades:

- 1) vankrite, regede, saanide ja hobuseriistade üldlugemine — Vabariigi Valitsuse korraldusel mitte sagedamini kui üks kord kümne aasta kestel, ja
- 2) kõigi teiste veo- ja liikumisvahendite üldlugemine — sõjainistri korraldusel mitte sagedamini kui üks kord kolme aasta kestel.

§ 20. Vabariigi Valitsusel on õigus sõjainistri ettepanekul ette võtta katsemobilisatsiooni. Sõjainistril aga on õigus toime panna oma äranägemise järgi järjekordse üldlugemise asemel veo- ja liikumisvahendite kontroleerimist.

§ 21. Maa-, linna-, alevi- või vallavalitsuste poolt toimetatakse peale selle käesoleva seaduse § 19. ettenähtud otstarbel autode, traktorite, mootor- ning jalgrataste, järve- ning jõelaevade ja mootorpaatide registreerimist.

Sadamakaptenite tegevuspiirkonnas asuvad laevad ja paadid registreeritakse samal otstarbel nende juures, nagu see „Kogukonna koormatuste seaduse“ (Sead. kogu IV k. 2. raam. 1914. a. järg) V peatükis on ette nähtud.

§ 22. Lennukite, õhulaevade, õhupallide, eraraudteede veerava koosseisu ja teedeministeriumi järelevalve alla kuuluvate jõuvankrite registreerimist toimetatakse samaks otstarbeks teedeministeriumis.

§ 23. Käesoleva seaduse paragrahvides 21. ja 22. ettenähtud registreerimise andmed esitatakse nõutud vormi järgi sõjainisteriumile iga aasta esimeseks oktoobriks.

§ 24. Üldlugemisel, kontrollkogumisel, katsemobilisatsiooni või kaitsevæle võtmisel veo- või liikumisvahendi kohale toomatajätmise seaduslikuks põhjuseks loetakse hobuse

suhtes rasket haigust, teiste veo- või liikumisvahendite juures täielikku kõlbmatust liikumiseks ja muid kõrvaldamata takistusi. Nimetatud põhjustest on omanikud kohustatud teatama vastavale komisjonile või üldlugejale ohvitserile, tõestades seda omavalitsuse või politsei poolt väljaantud ametliku dokumendiga, hobuse haiguse tõestuseks on maksev ka loomaarsti tunnistus.

§ 25. Sõjaministeeriumil on õigus kontrolleerida maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsuste tegevust veo- ja liikumisvahendite registreerimise ja kaitsevæele võtmise alal ja nõuda ilmiskitlunud korratuste kõrvaldamist.

§ 26. Üksikasjalise üldlugemise, registreerimise ja kontrolleerimise korra määrab Vabariigi Valitsus.*)

IV. Veo- ja liikumisvahendite kaitsevæele võtmine.

§ 27. Veo- ja liikumisvahendite kaitsevæele võtmine sünnib mobilisatsiooni välja kuulutamiseega.

§ 28. Käsutusvæe kokkukutsumisel ilma mobilisatsiooni välja kuulutamata võetakse tarvisminev arv veo- ja liikumisvahendeid sõjaministri korraldusel käesolevas peatükis ettenähtud korras.

§ 29. Mobilisatsiooni väljakuulutamisel või käsutusvæe kokkukutsumisel avavad kaitsevæeringkonna ülemad ajaviitmata veo- ja liikumisvahendite kaitsevæele võtmise komisjonide tegevuse ja võtavad tarvitusele kõik abinõud mobilisatsiooni tähtaegseks läbiviimiseks.

§ 30. Kaitsevæeringkonna ülem, saades sõjaministeeriumist andmed oma ringkonnast kaitsevæele nõuetavate veo- ja liikumisvahendite arvu kokkutoomise aja ja vastuvõtmispunktide asupaikade kohta, annab need teated üle vastavatele maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsustele, sealjuures täpselt ära tähendades, mis ajaks ja kui palju peab toodama kohale tähendatud veo- ja liikumisvahendeid.

§ 31. Maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsused on kohustatud kaitsevæeringkonna ülemalt saadud andmete põhjal ära jaotama kohalikkude elanikkude peale kaitsevæele nõuetavate veo- ja liikumisvahendite arvu ja määrama kaitsevæele üleandmiseks kõlblikkuse järjekorras.

§ 32. Isikud, kelle veo- ja liikumisvahendid kuuluvad kaitsevæele võtmisele, on kohustatud mobilisatsiooni väljakuulutamisel, isiklikku käsku ootamata, neid tooma õige ajaks määratud vastuvõtmispunkti.

Seaduslikud toomatajätmise põhjused on samad, mis ette nähtud käesoleva seaduse § 24.

§ 33. Veo- ja liikumisvahendite kaitsevæele võtmiseks määratud ajal ilmuvad vastuvõtmispunktidest vastava maa-, linna-, alevi- või vallavalitsuse esitajad vastavate nimekirjadega.

§ 34. Kaitsevæele üleantavad hobused peavad vastuvõtmispunkti ilmudes varustatud olema kolmepäevase toidumoonaga (15 kilogrammi teravilja ja 24 kilogrammi heinu). Hobused antakse üle ühes valjastega või pätsetega.

Kaitsevæele üleantava vankriga peavad kaasas olema mutrivõti ja määrdekarp.

Kaitsevæele üleantavad iseliikuvad veovahendid peavad olema varustatud nende kasutamise juures tarvisminevate tarbeasjade ja tagavaraosadega ning kütte- ja määrdetagaravara 100 kilomeetri kauguse sõidu jaoks.

§ 35. Veo- ja liikumisvahendite vastuvõtmist ja väeosade poolt määratud vastuvõtjatele üleandmist toimetab kaitsevæeringkonna ülema juhatusel veo- ja liikumisvahendite kaitsevæele võtmise komisjon.

§ 36. Mobilisatsiooni väljakuulutamisest alates kuni demobilisatsioonini on keelatud käesoleva seaduse § 3. ettenähtud veo- ja liikumisvahendeid sihilikult rikkuda, hävitada või varjata, kui need viimasel üldlugemisel või sellekohaste registreerimisandmete põhjal

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 218.

olid tunnustatud kaitsevæle kõlblikuks, olgugi, et need ei olnud määratud vastuvõtmispunkti toomiseks.

Samuti on keelatud selle aja jooksul tähendatud vahendite väljavedu välisriikidesse, kui selleks ei ole sõjaministeeriumi erilist luba, kusjuures vastavad tehised loetakse tühisteks.

§ 37. Üksikasjalise veo- ja liikumisvahendite kaitsevæle võtmise korra määrab Vabariigi Valitsus.

V. Tasumaks kaitsevæle võetud veo- ja liikumisvahendite eest.

§ 38. Iga kaitsevæle võetud veo- ja liikumisvahendi, nende tagavaraosade ja komplekti hobuseriistade eest maksab riik omanikule rahalist tasu. Selle suuruse liikide järgi määrab Vabariigi Valitsus perioodiliselt iga kahe aasta peale sõjaministri ettepanekul.

Tasumaksu alla kuuluvad ka üleantavad tarbeasjad, kütteained ja hobusemoon, peale vankri mutrivõtme ja määrdekarbi ning hobusega üleantavate päitsete või valjaste.

§ 39. Iga kaitsevæle võetud veo- ja liikumisvahendi, nende tagavaraosade ja komplekti hobuseriistade peale annab veo- ja liikumisvahendite kaitsevæle võtmise komisjon omanikule kviitungi, mille põhjal Eesti Pank või selle kohalik osakond välja maksab tasusumma.

§ 40. Tasumaksmiseks avatakse sõjaministeeriumile tarvilik krediit.

Aruande pidamise korra krediitide tarvitamise üle määrab Vabariigi Valitsus.

VI. Kaebuste tõstmine üldlugemise ja kaitsevæle võtmise alal tegutsevate asutuste ja isikute vastu.

§ 41. Kaebused üldlugemise ja kaitsevæle võtmise alal tegutsevate asutuste ja isikute vastu esitatakse kirjalikult, kusjuures kaebuse esitamine ei vabasta kaebajat käesolevas seaduses ettenähtud kohustustest.

§ 42. Kaebused mobilisatsiooni ja üldlugemise alal tegutsevate asutuste ja isikute seadusevastase tegevuse üle esitatakse kaitsevæeteenistuse peakomisjonile kahe nädala jooksul, arvates vastava otsuse kuulutamise päevast asjaomasele isikule. Peakomisjoni otsused on lõpulikud.

§ 43. Peakomisjoni otsused antakse teada 7 päeva jooksul pärast otsuse tegemist kaebajale ja sellele asutusele või isikule, kelle tegevuse vastu kaebus tõstetud.

VII. Mobilisatsiooni teostamisega seotud kulud.

§ 44. Veo- ja liikumisvahendite üldlugemist teostavatele ohvitseridele ja kaitsevæle võtmise alal tegutsevate komisjonide liikmetele makstakse päeva- ja sõiduraha üldises korras riigiteenijate ametisõitude ja kütide kohta väljaantud seaduste ja määruste põhjal.

§ 45. Veo- ja liikumisvahendite üldlugemisega ja kaitsevæle võtmisega seotud kulud kaetakse sõjaministeeriumi krediidist, niivõrd kui nad käesoleva seaduse põhjal riigi kanda võetud.

VIII.

§ 46. Käesoleva seaduse jõusseastumisega kaotavad maksvuse: 1) Kogukonna koorimatuste seaduse (Sead. kogu IV k. 2. raam. 1899. a. välj.) §§ 744—833, ja 2) 17. juulil 1914. a. väljaantud „Üleriikline automobiilide sõjakohustuse seadus“ (Vene seaduste ja määruste kogu 1914. a. nr. 187.).

§ 47. Käesolev seadus hakkab maksma 1. jaanuaril 1928. a.

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu esimees K. Einbund.

Abisekretär J. Piiskar.

14. Veo- ja liikumisvahendite arvestamine.

Avaldatud RT 59 — 1929.

Vabariigi Valitsuse poolt 14. juunil 1929 antud

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kontroleerimise teostamise määrus.

Alus: Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise registreerimise ja kaitseväele võtmise seadus § 26 (RT 98 — 1927).*)

1. osa.

Üldlause d.

1. peatükk.

Üldlugemine.

§ 1.

Kogu riigis või üksikutes kaitsevääringkondades ja üksikutes arvestamise allüksustes (linnas, maal, alevis, vallas) korraldatakse:

1. Vabariigi Valitsuse otsusel, mitte sagedamini kui üks kord kümne aasta kestel — vankrite, regede, saanide ja hobuseriistade üldlugemine ja

2. Kaitseministri otsusel, mitte sagedamini kui üks kord kolme aasta kestel — järgmiste veo- ja liikumisvahendite üldlugemine:

a) hobuste;

b) autode, autobusside, traktorite, mootorrataste (ühes nende külge kinnitatavate lisa-veovahenditega — korvidega, vagonettidega, platvormidega j.n.c.), tehooõvliite, teerullide, lumesahkade, jalgrataste ja nende juurde kuuluvate riistade komplektide ja tagavaraosade;

c) laevade, praamide, bugsiiiride, mootor-, purje- ja aerupaatide ja nende juurde kuuluvate riistade komplektide ja tagavaraosade;

d) õhus liikumise masinate ja vahendite, nagu aero- ja hüdroplaanid, õhulaevad, õhupallid, j.n.e., ja nende juurde kuuluvate riistade komplektide ja tagavaraosade, ja

e) eraraudteede veereva koosseisu.

§ 2.

Üldlugemise teostamine koosneb:

- 1) kõigi veo- ja liikumisvahendite ülelugemisest nende üldarvu kindlakstegemiseks;
- 2) kaitseväele kõlblikkude veo- ja liikumisvahendite arvu kindlakstegemisest;

*) Vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 213.

3) kaitseväele kõlblikkude veo- ja liikumisvahendite liikideks ja järkudeks jaotamisest ning nende tüüpide kindlakstegemisest ja

4) kohalikkude hobusekasvatuse ja mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite levimistingimuste ja iseloomu selgitamisest.

2. peatükk.

Registreerimine.

§ 3.

Peale üldlugemise toimetatakse autode, autobuste, traktorite, mootor- ja jalgrataste, teehöövliite, teerullide, lumesahkade, laevade, paatide, lennukite, õhulaevade, õhupallide ja eraraudteede veereva koosseisu registreerimist.

Kõik eelmises lõigus tähendatud veo- ja liikumisvahendid loetakse käesoleva määruse käsitlemisel mehaaniliselt liikuvateks veo- ja liikumisvahenditeks.

§ 4.

Registreerimine seisab mehaaniliselt liikuvatele veo- ja liikumisvahenditele maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsustes, sadamakaptenite juures, Teedeministeeriumi maanteede ja ehitusosakonnas ja riigi raudteedevalitsuses sellekohaste vormide järgi registreerimise lehtede või registrite pidamises ja arvulisest seisust aruannete esitamises.

3. peatükk.

Kontroleerimine.

§ 5.

Kaitseministril on õigus oma äranägemisel toime panna järjekordse üldlugemise asemel veo- ja liikumisvahendite kontroleerimist.

§ 6.

Kontroleerimine seisab:

1) viimasel üldlugemisel või kontroleerimisel Kaitseministrilt antud juhendite põhjal kaitseväele kõlblikkudeks tunnistatud hobuste kohta olevate andmete kontroleerimises, ja

2) pärast viimast üldlugemist või kontroleerimist kolmeaastaseks saanud hobuste üldlugemises.

4. peatükk.

Üldlugemist, registreerimist ja kontroleerimist teostavad asutused ja isikud.

§ 7.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kontroleerimise juhtimine on koondatud kaitsevägede staapi.

§ 8.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemist, registreerimist ja kontroleerimist teostavad:

1) kaitsevääringkonna ülem;

2) veo- ja liikumisvahendite üldlugejad ja kontroleerijad ohvitserid ühes veterinaärarstide ja teiste vastavate eriteadlastega;

3) arvestamise allüksused (linna-, maa-, alevi- ja vallavalitsus), ja

4) Teedeministeeriumi maanteede- ja ehituseosakond, riigi raudteedevalitsus ja sadamakaptenid.

Üldlugemist teostavate asutuste ja isikute kohused.

1. peatükk.

Kaitseväeringkonna ülema kohused.

§ 9.

Kaitseväeringkonna ülem nõuab aegsasti enne töö algust kaitsevägegede staabist oma asutuse ja arvestamise allüksuste jaoks tarviliku arvu eksemplare asjasse puutuvaid määrustikke ja juhendeid ning nimestikkude ja aruannete blankette.

§ 10.

Kaitseväeringkonna ülem seab kokku üldlugemise plaani, milles jaotab oma ringkonna lugemisrajoonideks, vastavalt kaitsevägegede staabi juhenditele, ja määrab lugejatele matked. Plaani kokkuseadmise juures on temal nõuandjateks kohalikud maa- ja linnaomavalitsuste vastavad eriteadlased.

Lugemist võib toimetada pühapäeval, kuid mitte kirikute juures jumalateenistuse ajal. Kuid seal juures peab jääma lugejatele siiski üks päev nädalas vabaks.

§ 11.

Kaitseväeringkonna ülem koondab saartel asuvate arvestamise allüksuste poolt esitatud veo- ja liikumisvahendite nimestikud ja statistilised andmed ja annab need üldlugemise ajal vastavale üldlugejale ohvitserile.

§ 12.

Kaitseväeringkonna ülem kuulutab aegsasti vastavatele asutustele üldlugemise viisi, aja ja missugused veo- ja liikumisvahendid ühel või teisel juhul kuuluvad üldlugemisele.

§ 13.

Üldlugemise alul kaitseväeringkonna ülem tutvustab lugejateks määratud ohvitseri, veterinaär- arste ja teisi eriteadlasi tööplaani, liikumismatkega ja rajooni isäraldustega ning varustab neid:

- 1) asjasse puutuvate määrustikkude ja juhenditega;
- 2) ettekirjutisega;
- 3) väljavõtete ja õiendustega eelmise üldlugemise tulemustest võrdluseks (arvud, hinnad, tüübid);
- 4) küüdi palkamise tunnistusega;
- 5) nimestikkude, plaanide ja aruannete blankettidega;
- 6) õige hobusemõõdupuuga, ja
- 7) komandeerimise rahaga.

§ 14.

Kaitseväeringkonna ülem valvab alluvate asutuste ja isikute korraliku ja täpse tööde täitmise järele üldlugemise kestel.

Tema annab täiendavaid korraldusi üldlugemisel avalduvate takistuste (taudid, üldlugeja haigeksjäämine, j.n.e.) korral töö uuesti juhtimiseks plaani raamidesse.

§ 15.

Kuu aja jooksul pärast üldlugemise lõppu koondab kaitseväeringkonna ülem esitamata jäänud hobused ja mehaaniliselt liikuvad veo- ja liikumisvahendid selleks määratud koondamise punktidesse ja toimetab nende üldlugemise.

§ 16.

Üldlugejate aruannete põhjal kaitseväeringkonna ülem seab kokku ja esitab kaitsevägegede staabile kuu aja jooksul pärast üldlugemise lõppu:

- 1) aruanded kogu ringkonna loetud veo- ja liikumisvahendite arvude kohta;
- 2) aruanded kaitsevæele kõlblikkude veo- ja liikumisvahendite kohta, ja
- 3) kokkuvõtte hobusekasvatuse ja mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite levinemistingimustest.

§ 17.

Kaitsevæeringkonna ülem esitab kaitsevæeteenistuse peakomisjonile üldlugemist teostavate asutuste ja isikute peale tõstetud kaebused ühes vastavate väljavõtete ja õiendustega.

§ 18.

Nende mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel, mille registreerimist toimetavad Teedeministeeriumi maanteede- ja ehituse osakond ja riigi raudteedevalitsus, sadamakaptenid ja ka kõigi teiste mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel, kui neid loetakse kaitsevæeringkondade kaupa, täidab käesoleva määruse §§ 10—14 ja 17 loetletud kohused kaitsevægede staap.

2. peatükk.

Üldlugeja ohvitseri, veterinaär-arsti ja teiste eriteadlaste kohused.

§ 19.

Üldlugemist kohal teostavad Kaitseministeeriumi poolt määratud ohvitserid kaitsevæe vet.-arsti ja kohaliku arvestamise allüksuse, riigiasutuse, sadamakapteni ja politsei esindjate kaasabil.

Juhul, kui kaitsevæe vet.-arste ei peaks jätkuma igalepoole, määratakse nende asemele kohaliku maa, linna või jaoskonna vet.-arste ja vet.-velskereid.

Mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite üldlugemisest vet.-arstid osa ei võta, nende asemele aga kutsutakse tarbekorral teisi vastavaid eriteadlasi.

§ 20.

Üldlugejate ohvitseride ja vet.-arstide arvu määrab igaks lugemiseks kindlaks Kaitseminister.

§ 21.

Ohvitserid, vet.-arstid ja teised üldlugemisest osavõtjad eriteadlased on kohustatud tutvunema aegsasti üldlugemisse puutuvate seaduste, määruste ja juhenditega.

Tarbekorral korraldatakse neile töö alul lühikeajalised kursused.

§ 22.

Üldlugemist teostavad ohvitserid, vet.-arstid ja teised määratud eriteadlased alluvad kogu töö kestel vastavale kaitsevæeringkonna ülemale.

Üldlugeja ohvitser on kohustatud ette kandma kaitsevæeringkonna ülemale aegajalisi ülevaateid töökäigu kohta ja erakorralistest sündmustest, mis takistavad tööd ja sunnivad kõrvale kalduma plaanist.

§ 23.

Üldlugeja ohvitseri ülesandeks on:

1) kontrollida lugemise alul arvestamise allüksuse ettevalmistusi üldlugemiseks; kontrollida kokkuseatud hobuste ja mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite nimestikke ja parandada neid; loetleda kõikide loetavate asjade arvu, määrata nende kaitsevæele kõlblikkus, selle liik ja järk ja kanda kõik lugemise andmed vastavatesse nimestikkude lahtiritesse;

2) toimetada saartel asuvate veo- ja liikumisvahendite üldlugemist, temale kaitsevæeringkonna ülema ja vastava arvestamise allüksuse juhataja poolt antud nimestikkude ja statistiliste andmete põhjal, ja

3) kanda üldlugemise kestel nimestikku lugemisele kuuluvate vankrite, regede ja rakmete üldarv, samuti ka kaitsevæele kõlblikkude arv.

§ 24.

Pärast üldlugemise lõpetamist üldlugeja ohvitser seab kokku ja esitab kaitsevääringkonna ülemale:

- 1) aruanded loetud veo- ja liikumisvahendite kohta, ja
- 2) andmed hobusekasvatuse ja mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite levimistingimuste kui ka keskmiste veo- ja liikumisvahendite hindade kohta.

§ 25.

Veterinäär-arsti või -velskeri ülesandeks on:

- 1) hobuste tervislike seisukorra järelevaatamine üldlugemisel;
- 2) hobuse vanuse kindlakstegemine hammaste järgi;
- 3) andmete kogumine kohalikkudelt vet.-arstidelt ja omavalitsustelt hobuste taudide kohta üldlugemise piirkonnas;
- 4) üldlugemisele esitatud hobuste seas olevate taudide ilmsikstegemine;
- 5) ilmsiks tulnud taudide teatamine üldlugejale ohvitserile ja kohalikule vet.-arstile, ja
- 6) taudide ilmsikstulemisel üldlugejale ohvitserile teatamine, kas tuleks tema arvates üldlugemine katkestada või võib seda jätkata.

3. peatükk.

Arvestamise allüksuse (linna-, maa-, alevi- ja vallavalitsuse) kohused.

§ 26.

Arvestamise allüksus seab aegsasti kokku üldlugemise plaani, kaks nädalat enne üldlugemise algust paneb ette plaani kaitsevääringkonna ülemale kinnitamiseks ja üldlugemise alul annab selle lugejale ohvitserile.

§ 27.

Plaanis määratakse kindlaks üldlugemisele kuuluvate veo- ja liikumisvahendite kohta:

- 1) veo- ja liikumisvahendite (väljaarvatud traktorid ja maal vankrid, reed ja rakmed) koondamise punktid ja töö alguse koha ja aja, ja
- 2) maal vankrite, regede ja rakmete lugemise alguse koha, aja ja omanikkude järjekorra.

Kui on ette nähtud üks koondamise punkt, siis määratakse see võimalikult arvestamise allüksuse keskkoha. Igal juhul valitakse koondamise punkt nõnda, et veo- ja liikumisvahendite omanikud jõuaksid käia sinna ja tagasi ühe päevaga.

§ 28.

Arvestamise allüksus seab kokku üldlugemise aluks veo- ja liikumisvahendite nimestiku — valdades talude, linnades ja alevites — sõidulubade numbrite või omanikkude nimede tähestiku järjekorras.

Vankrite, regede, saanide ja rakmete üldlugemiseks seatakse kokku nimestik ainult nende omanikkudele.

Kui ühel omanikul on veo- ja liikumisvahendeid mitmes arvestamise allüksuses, siis kantakse need kohaliste arvestamise allüksuste nimestikkudesse.

§ 29.

Nendest veo- ja liikumisvahenditest, mis registreeritakse teistes asutustes, nõuab arvestamise allüksus aegsasti neilt asutustelt üldlugemise ettevalmistamiseks tarvilikud andmed.

§ 30.

Arvestamise allüksus annab üldlugejale ohvitserile üldlugemise alul saartel asuvatest vankritest, regedest, saanidest ja rakmetest statistilised andmed.

§ 31.

Arvestamise allüksus teatab elanikkudele üldlugemise viisi, päeva, tunni, koondamise punkti ja missugused veo- ja liikumisvahendid ühel või teisel juhul kuuluvad üldlugemisele.

Koondamise punktides kuhjumise ärahoidmiseks määratakse ilmumine külade ja rajoonide kaupa, igaüks ise kella ajal.

§ 32.

Arvestamise allüksus määrab üldlugemise kestuseks üldlugejatele tarvisminevad ruumid ühes kütte, valgustuse ja sisseseadega, niisamuti platsid ja jootmiskohad hobustele ühes tarvilikkude valgustusvahenditega.

§ 33.

Üldlugemisel on arvestamise allüksus kohustatud:

1) koondamise punktis üldlugemiste aluks seadma ritta nimestikkude järele hobused ja mehaaniliselt liikuvad veo- ja liikumisvahendid;

2) hoolitsema, et üldlugemisele kuuluvad vankrid, reed ja rakmed oleksid taludes aegsasti välja pandud lugemiseks, ja

3) märkima hobusepassile ja mehaaniliselt liikuva veo- ja liikumisvahendi sõiduloale või registreerimislehele veo- ja liikumisvahendi kaitsevæele kõlblikkuse ja selle liigi ja järgu.

§ 34.

Arvestamise allüksus selgitab ja teatab kaitsevæeringkonna ülemale (kaitsevægede staabile — § 18) ühel ajal nimestikkude saatmisega üldlugemisele esitamata liikumisvahendite puudumise põhjused.

§ 35.

Arvestamise allüksus kannab kõik kahe üldlugemise või kontroleerimise vaheajal tekkinud muudatused viimasel üldlugemisel või kontroleerimisel kaitsevæele kõlblikuks tunnistatud hobuste koosseisus käesoleva määruse § 28 tähendatud nimestikku. Selleks ta:

1) kustutab maha need hobused, kes 15 aastat vanaks on saanud, kes vigastuste ja haiguste tõttu kõlbmatuks on muutunud ja kes surnud, müüdüd või muil põhjusil arvestamise allüksuse piirkonnast on lahkunud, ja

2) kannab nimestikku arvestamise allüksuse piirkonda juurde tulnud kaitsevæele kõlblikud hobused.

Vahepeal kolmeaastaseks saanud hobuseid ei kanta enne kaitsevæele kõlblikkude nimestikku, kui järgmisel üldlugemisel või kontroleerimisel.

§ 36.

Arvestamise allüksus toimetab määratud ajal üldlugemisele esitamata jäänud vankrite, regede ja rakmete üldlugemist, kusjuures üldlugemisele ilma vabandavate põhjusteta esitamata jäänud asju tema võib koondada oma juurde.

Tema määrab nende vahendite kaitsevæele kõlblikkuse ja järgu ning teatab andmed kaitsevæeringkonna ülemale kahe nädala jooksul pärast üldlugemist arvestamise allüksuses.

§ 37.

Käesoleva määruse § 3 loetletud mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite, mis registreeritakse Teedeministeeriumis või sadamakaptenite juures, üldlugemise ettevalmistamisel ja teostamisel täidavad kõik käesolevas määruses §§ 26—36 ja 38—55 loetletud kohused vastavalt Teedeministeeriumi maanteede- ja chituseosakond, riigi raudteedevalitsus ja sadamakaptenid.

3. osa.

Üldlugemise teostamine.

§ 38.

Üldlugemine kaitsevæeringkonnas teostatakse kaitsevæeringkonna ülema (§ 18 ettenähtud juhtudel — kaitsevægede staabi) poolt kokku seatud plaani järgi. Muudatused ja

kõrvalekaldumised võivad sündida ainult äärmisel vajadusel ja kaitsevääringkonna ülema teadmisel ja nõusolekul.

§ 39.

Kui mõne arvestamise allüksuse piirkonnas ilmneb taud, siis katkestatakse seal hobuste lugemine ja jätkatakse seda mujal plaanile vastavalt. Taudi piirkonnas teostatakse lugemine taudi möödumisel erikorraldusel. Ilmneb aga taud üksikutes taludes, siis võib lugemine seal teostuda omanikkude juurde koju minnes.

§ 40.

Ohvitseri, vet.- arsti või teiste eriteadlaste haigeksjäämise korral jätkatakse lugemist kui asendaja kohale jõuab, samal päeval või uuesti määratud ajal.

§ 41.

Linnades, alevites ja alevikkudes koondatakse üldlugemiseks hobused, vankrid, reed, rakmed ja kõik mehaaniliselt liikuvad veo- ja liikumisvahendid arvestamise allüksuse poolt määratud koondamise punktidesse. Veo- ja vooiridele kuuluvaid veo- ja liikumisvahendeid võib vastavalt olukorrale lugeda ka omanikkude juures kodus. Maal koondatakse ainult hobused ja mehaaniliselt liikuvad veo- ja liikumisvahendid (välja arvatud traktorid), kuna vankreid, regesid, rakmeid (välja arvatud ratsarakmed, mis koondatakse ja loetakse koondamise punktides) ja traktoreid loetakse omaniku juures kodus.

Sel juhul kui vankreid ja regesid loetakse koondatult, toimetatakse seda eraldi vankritele ja regedele vastavatel aastaagadel.

§ 42.

Mehaaniliselt liikuvaid veo- ja liikumisvahendeid võib koondada üldlugemisel tarbekorral ka kaitsevääringkondade kaupa või selleks mitme arvestamise allüksuse jaoks määratud koondamise punktidesse. Juhendeid selleks annab iga üldlugemise alul kaitsevägede staap.

§ 43.

Väikestele saartele nagu Naissaare, Aegna, Prangli, Kihnu, Ruhnu jne. üldlugejad ei sõida. Saared, kuhu üldlugejad ei sõida, määrab kindlaks iga üldlugemise korral kaitsevägede staap.

Kui saar kujutab enesest iseseisva arvestamise allüksuse (valla), siis on tema kohustatud esitama üldlugemise aluks kohalikule kaitsevääringkonna ülemale üldlugemiseks kokku seatud nimestikud olevatele hobustele ja mehaaniliselt liikuvatele veo-liikumisvahenditele ja samaks ajaks üldstatistilised andmed vankritest, regedest ja rakmetest. Niisugusel juhul kaitsevägele kõlblikud veo- ja liikumisvahendid valib välja esitatud nimestikkude põhjal ja määrab nende liigid ja järgud üldlugeja ohvitser üldlugemise lõpul kaitsevääringkonna ülema asutuse juures.

Teiste arvestamise allüksuste juurde kuuluvate väikeste saarte veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel talitatakse järgmiselt:

1) hobused ja mehaaniliselt liikuvad veo- ja liikumisvahendid kantakse arvestamise allüksustes üldisesse nimestikku; nende kaitsevägele kõlblikkuse määramine ja liikidesse ja järkudesse jagamine teostatakse üldlugemise korral andmetel, mis arvestamise allüksuse poolt on kantud nimestikku;

2) rakmete kaitsevägele kõlblikkudeks tunnistamine sünnib arvestamise allüksuse andmetel ühes hobustega, ja

3) vankritest, regedest ja saanidest kogub statistilised andmed arvestamise allüksus ja annab need üldlugejale.

Kui aga on tarvis üht või teist liiki või kõiki loetletud veo- ja liikumisvahendeid saartel lugeda koha peal, siis teostub see kaitsevägede staabi erikorraldusel.

§ 44.

Üldlugemisele peavad omanikud esitama kõik veo- ja liikumisvahendid, sealjuures töö- vankrid ja reed lantsikutega ja hobused ühes hobusepassidega ja mehaaniliselt liikuvad

veo- ja liikumisvahendid ühes sõidulubadega ja registreerimislehtedega, kõik rakmed, kõik mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite üksikud kasutamiseks kõlblikud osad ja vahendite juure kuuluvad tööriistade komplektid.

§ 45.

Veo- või liikumisvahendi üldlugemisele mitte esitamise seaduslikuks põhjuseks loetakse hobuse suhtes rasket haigust, teiste veo- ja liikumisvahendite juures täielikku kõlbmatust liikumiseks ja muid kõrvaldamata takistusi. Nimetatud põhjustest on omanikud kohustatud teatama vastavale üldlugejale ohvitserile, tõestades seda omavalitsuse või politsei poolt välja antud ametliku dokumendiga. Hobuse haiguse tõestamiseks on maksev ka vet.-arsti tunnistus.

§ 46.

Esitamisest on vabastatud veo- ja liikumisvahendid, mis on loetletud Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæele võtmise seaduse § 4 punktides 1—2.

Neile veo- ja liikumisvahenditele üldlugemise toimetamiseks ilmuvad üldlugejad omaniku juurde koju.

§ 47.

Kaitsevæe üksuste ja ohvitseride isiklike hobuste üldlugemiseks saadab kaitsevæeringkonna ülem väeüksustele vastavad blanketid, mis väeüksuses täidetakse ja esitatakse üldlugemise lõpuks.

§ 48.

Koondamise punktis asetatakse veo- ja liikumisvahendid liikide (hobused, jalgrattad jne. eraldi) ja omanikkude kaupa — maal talude numbrite ja linnades, alevites ja sadamates — rajoonide ja sõidulubade numbrite või omanikkude nimede tähestiku järjekorras.

§ 49.

Üldlugeja ohvitser kohale jõudes kontrollaab arvestamise allüksuse korraldusi lugemiseks ja täiendab neid tarbekorral.

§ 50.

Hobuste üldlugemisel talitatakse järgmiselt:

1) hobuse hindamine algab selle mõõtmisega, mida toimetab arvestamise allüksuse esindaja või mõni teine asjatundja ohvitseri juuresolekul, ja vanuse kindlaksmääramisega hammaste järgi. Ei mõõdeta neid hobuseid, kes silmnähtavalt ei anna mõõtu täis või kelle vanus on alla 3 või üle 15 aasta; lugejast oleneb, kas vaadata hobuseid rakendatult või lahtiselt;

2) kõik üldlugemisel arvele võetavad kasvult ja vanuselt kaitsevæe nõuetele vastavad hobused peavad olema mõõdetud ja jaotatud liikidesse ning järkudesse; kaitsevæele kõlblikkus, selle liik ja järk märgitakse nimestikkudesse ja hobusepassile; kaitsevæele mitte kõlblikkudest märkmeid nimestikku ja passile ei tehta, kuid loetakse küll arvuliselt hobuste üldarvu kindlakstegemiseks;

3) kui arvestamise allüksuselt kokkuseatud nimestikus leidub viga hobuse vanuse, sugu või kasvu määramises, siis tehakse nimestikus vastav parandus;

4) puuduvatest hobustest märgitakse lehe parempoolse viimases lahtris — märkmete all — mitteilumise põhjus, kui see on teada;

5) andmed puuduvatest hobustest märgitakse omaniku või naabrite seletuste põhjal, kuna kaitsevæele kõlblikkuse, selle liigi ja järgu kindlaksmääramiseks kogub kaitsevæeringkonna ülem need hobused hiljem selleks määratud koondamise punktidesse;

6) varssadega märade kõlblikkus märgitakse üldistel alustel, ja

7) üldlugemiseks esitatud nimestikust välja jäänud hobuste omanikkude nimed kirjutatakse nimestiku lõpu.

§ 51.

Vankrite, regede ja rakmete üldlugemisel talitatakse järgmiselt:

1) vankrite, regede ja rakmete kohta arvestamise allüksuses nimestikke ei peeta, vaid üldlugemisel kantakse ainult kaitsevæele kõlblikud vahendid nimestikku; nimestikkudesse märgitakse vahendi tüüp ja kaitsevæele kõlblikkuse järk;

2) statistiliste andmete kogumiseks loetakse kõik vahendid, ka kõlbmatud, kuid ainult arvult; nendest esitatakse kaitsevähingkonna ülemale aruanne arvestamise allüksuste kaupa, ja

3) puuduvad vahendid kantakse erinimestikku; nende kõlblikkuse ja selle järgu määrab hiljem arvestamise allüksus, teatades tulemused kaitsevähingkonna ülemale.

§ 52.

Mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite üldlugemisel võrreldakse registreerimise andmeid, parandatakse nimestikud, määratakse kindlaks vahendi kaitsevähale kõlblikkus ja selle järk, täidetakse nimestikkude vastavad lahtrid ja tehakse vastav mäрге omaniku käes olevale registreerimislehele või sõiduloale.

Kuidas teostada ühe või teise mehaaniliselt liikuva veo- ja liikumisvahendi üldlugemist üksikasjades, selle määrab kindlaks üldlugeja ohvitser igakord vastavalt olukorrale.

§ 53.

Veo- ja liikumisvahendi kaitsevähale kõlblikuks tunnistamisest teatab üldlugeja nende omanikkudele kohe üldlugemisel vahendi sissekandmisel nimestikku.

§ 54.

Läbivaadatud veo- ja liikumisvahendid lastakse vabaks kohe pärast vaatamist.

§ 55.

Üldlugemisele esitamata veo- ja liikumisvahendite omanikkude kohta seab arvestamise allüksus lugemise lõpul kokku nimestiku, millest ärakirja annab lugejale ohvitserile, selgitab esitamata jätmise põhjused ja esitab kuritahtlikult kõrvalehoidjad kohtulikult vastutusele võtmiseks.

4. osa.

Registreerimise teostamine.

§ 56.

Veo- ja sõiduautode, autobuste, teehöövliite, teerullide, lumesahkade, traktorite, mootor- ja jalgrataste, järve- ja jõelaevade ja mootor- ja aerupaatide registreerimist toimetavad maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsused.

§ 57.

Laevade ja paatide registreerimist sadamate piirkondades toimetavad vastavad sadamkaptenid.

§ 58.

Lennukite, õhulaevade, õhupallide ja teiste Teedeministeeriumi valve alla kuuluvate jõuvankrite registreerimist toimetab Teedeministeeriumi maanteede- ja ehituseosakond.

§ 59.

Eraraudteede veerevat koosseisu registreerib riigi raudteedevalitsus.

§ 60.

Neid mehaaniliselt liikuvaid veo- ja liikumisvahendeid, mis kuuluvad registreerimisele ka Jõuvankrite seaduse alusel, registreeritakse kaitseväheliselt samadel tähtaegadel ja samas korras, nagu see on ette nähtud registreerimiseks Jõuvankrite seaduse alusel, kinni pidades käesoleva määruse erieeskirjadest.

Kõigi teiste mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite registreerimine teostatakse ühel ajal nende omanikkudele sõidu või tarvitamise lubade väljaandmise või nende uuendamiseks.

§ 61.

Registreerimise korral seatakse kokku registreerimisleht või register neljas eksemplaris, millest üks jääb registreerijale asutusele, teine antakse veo- ja liikumisvahendi omanikule,

kolmas lisatakse aruandele kaasa ja neljas saadetakse vastavale arvestamise allüksusele selle nõudmisel üldlugemise ettevalmistamiseks.

Registreerimisleht seatakse kokku veo- ja liikumisvahendile ainult selle esmakordsel registreerimisel.

Jalgratastele ja aerupaatidele ei seata kokku registreerimislehti, vaid nendest kantakse sõidulubade väljaandmisel vajalikud andmed ainult vastavatesse nimestikkudesse.

§ 62.

Kui registreeritud mehaaniliselt liikuva veo- ja liikumisvahendi omanik muudab oma või veo- ja liikumisvahendi alalist asukohta, siis peab see isik, kelle nimel on veo- ja liikumisvahend registreeritud, sellest ühe nädala jooksul teatama sellele registreerimise asutusele, kus veo- ja liikumisvahend oli registreeritud.

Registreeritud veo- ja liikumisvahendi müümise korral tuleb tema registreerimisleht või register registreerimise asutuses ümber kirjutada uue omaniku nimele.

§ 63.

Registreerijad asutused annavad arvel seisvatest registreeritud mehaaniliselt liikuvatest veo- ja liikumisvahenditest aruanded iga aasta:

1) riigi raudteedevalitsus ja Teedeministeeriumi maanteede- ja ehituseosakond iga aasta 1. oktoobriks — kaitsevägede staabile;

2) maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsused ja sadamakaptenid iga aasta 15. septembriks — vastavale kaitsevääringkonna ülemale.

Kaitsevääringkonna ülem esitab oma kokkuvõtted kaitsevägede staabile — iga aasta 1. oktoobriks.

Esimesele aruandele lisatakse kaasa kõigi registreeritud ja arvel olevate veo- ja liikumisvahendite registreerimislehed või registrid. Hiljem lisatakse aruannetele kaasa ainult aasta jooksul juurde tulnud veo- ja liikumisvahendite registreerimislehed või registrid. Aruannetele kaasa lisatud registreerimislehed ja registrid hoitakse alal vastavalt kaitsevääringkonna ülema juures ja kaitsevägede staabis.

5. osa.

Kontroleerimise teostamine.

§ 64.

Kontroleerimist teostavad asutused ja isikud ja nende kohused on samad mis üldlugemisel ja on loetletud käesoleva määruse §§ 9—38.

§ 65.

Kontroleerimiseks on omanikud kohustatud tooma määratud ajaks arvestamise allüksuste koondamise punktidesse:

1) viimasel üldlugemisel või kontroleerimisel kaitsevæele kõlblikkudeks tunnistatud alla viieteistkümne aasta vanused hobused;

2) kõik pärast viimast üldlugemist või kontroleerimist kolmeaastaseks saanud hobused.

§ 66.

Viimasel üldlugemisel kaitsevæele kõlblikkudeks tunnistatud hobused, kes pole vahepeal saanud veel viisteist aastat vanaks, seatakse ritta üldlugemisel kokku seatud nimestikkude järgi. Kontroleerija ohvitser vaatab arvestamise allüksuse esindaja saatel hobuseid, praakides kõlbmatuks muutunud välja, teeb kõigist muudatustest märkmed nimestikkudesse ja parandab lõpu kokkuvõtted. Hobusepassile märgib muudatused arvestamise allüksus. Hobuste mõõtmisi toimetatakse ainult siis, kui selgub et üldlugemisel on juhtunud viga.

§ 67.

Pärast viimast üldlugemist kolmeaastaseks saanud hobustega talitatakse nagu üldlugemisel, mis on käsitletud käesoleva määruse §§ 38—55.

§ 68.

Tarvilikkude plaanide, nimestikkude, aruannete, registreerimislehtede ja registrite blankettide vormid kinnitab kaitsevägede staabi ülem*). See eeskiri on maksev ka § 60 käsitlemisel. Käesolev eeskiri ei või aga kitsendada teiste asutuste õigusi vormide kinnitamiseks Jõuvankrite seaduse ja teiste eriseaduste ja määruste alusel.

§ 69.

Käesolev määrus astub jõusse selle avaldamisega Riigi Teatajas.

§ 70.

Käesoleva määrusega veo- ja liikumisvahendite omanikkudele ja pidajatele peale pandud kohuste mittetäitmise eest, nende vahendite üldlugemisel, registreerimisel ja kontrolleerimisel, võetakse süüdlased vastutusele Rahukohtu nuhtluse seaduse § 29 põhjal.**)

Riigivanem A. Rei.

Kaitseminister M. Juhkam.

Kohtu- ja Siseminister T. Kalbus.

Teedeminister Osk. Köster.

Riigisekretäri abi Rich. Övel.

*) Tarvilikud vormid on kinnitatud kaitsevägede staabi ülema poolt 19. juunil 1929 a.; vaata käesoleva käsiraamatu lhk. 229—249.

***) Vaata ka Vastutusele võtmine — käesoleva käsiraamatu lhk. 256.

ARUANNE

..... kaitseväeringkonna hobuste
arvestamise allüksuse

üldlugemise tulemustest 19..... a.

Järjekorra nr.nr.	Arvestamise allüksus	Kaitseväele kõlblikke							Kuni 1 a. van.	1—2 a. vanused	2—3 a. vanused	Suguhobuseid	Kokku loetud (ka kõlmatud, noored ja vanad)	Eelmisel lugemisel oli kokku	Sadulaid kõlblikke
		I järgu ratsa	II järgu ratsa	raske suurtüki	kerge suurtüki	raskeveo	kergeveo	KOKKU							

ARUANNE

..... kaitseväeringkonna vankrite, regede ja rakmete
arvestamise allüksuse

üldlugemise tulemustest 19..... a.

Vahend	Ühehobuse			Kahehobuse			Märkmeid
	veo	sõidu	töö	veo	sõidu	töö	
Vankreid						
Regesid							
Rakmeid							
Saane							

Märkus: Töö veovahendi all tuleb mõista neid vahendeid, mis on kasutatavad ainult koduse põllutöö juures.

N I M E S T I K

Kokku seatud

" 19... a.

linna
valla hobustele üldlugemiseks.
alevi

Arvestamise allüksuse poolt kirjutatud andmed.

Üldlugemise (kontroleerimise) andmed.

Hobuste järk. nr. nr.	Hobuse omaniku perekonna ja eesnimi	Omaniku elukoht (aadress)	Omaniku amet	Hobuse				Hobusepassi nr., väljaandmise aeg, koht ja asutus	Tundemärgid
				sugu	sünnimise aasta	karv	kõrgus		
Kokku									

Üldluge- mise aeg	Hobuse					Kaitsevägele köl- blikkus (kõlblik, suguhobune)	Kõlblikkude hobuste liik					Hobune on kaitsevägele andmiseks		Märkmeid
	Vanus	kuni 1 a. vanused	1—2 a. vanused	2—3 a. vanused	kõrgus		I järgu ratsa	II järgu ratsa	raske suur- tüki	kerge suur- tüki	raskeveo	kergeveo	arvele võetud	
Kokku														

- Märkmeid: 1) Hobuse sugu märgitakse lühidalt: Mära — M., Ruun — R.
2) Lahtrisse „kaitsevägele kõlblikkus“ märgitakse üldlugemisel kuna teiste kohta mingisugust märkust ei tehta, vaid
3) Lahtrisse „Hobune on kaitsevägele andmiseks“ kannab
4) Kontroleerimiseks kantakse käesolevasse nimestikku ainult

ja tükk — T.; kõrgus märgitakse sentimeetrites.

kaitsevägele kõlblikkude kohta „kõlblik“ ja suguhobuste kohta „suguhobune“, tõmmatakse kriips.

arvestamise allüksuse juhataja oma märkmeid.

kontroleerimisele kuuluvad hobused.

N I M E S T I K

valla
alevi
politsei jaoskonna

vankrite, regede ja rakmete üldlugemiseks

» " 19.... a.

Vorm nr. 9.

Määr. VLV §§ 24, 28
ja 51 juurde.

Järjekorra nr.nr.	Omaniku perekonna- ja eesnimi	Omaniku elukoht (address)	VANKREID								REGESID				S A A N E				RAKMEID				Kaitseväle andmiseks		Märkmeid	
			üh hobuse				kahe hobuse				üh hobuse		kahe hobuse		üh hobuse		kahe hobuse		veo	sõidu	veo	sõidu	arvele võetud	arvelt kustutatud		
			veo		sõidu		veo		sõidu		linna	maa	linna	maa	linna	maa	linna	maa								
			raudtelgedega	puutelgedega	raudtelgedega	puutelgedega	raudtelgedega	puutelgedega	raudtelgedega	puutelgedega									rautatud	rautamata	rautatud	rautamata	sõiduks			
I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II			

Üldlugeja

REGISTREERIMISE LEHT.
(üldlugemise, kaitseväele võtmise)

- Sõidu, veo- chk criotstarbega auto
- Traktor (lint või ratastel)
- Mootorratas (korviga või korvita)
- Autobus
- Firma
1. Ehituse aasta (mudel)
 2. Millal ostetud ja kellelt
 3. Ostu hind
 4. Missuguses seisukorras registreeritud (uus või pruugitud) ja millal
 5. Mootori nr.
 6. Karosser (lahtine, kinnine j.n.e.)
 7. Istekohtade arv, kandejõud
 8. Silindrite arv (i)
 9. Kolvi käik (S-m)
 10. Kolvi läbimõõt (d-sm)
 11. Süüteseadise tüüp (babiino või magneto)
 12. Karburaator (tüüp, firma)
 13. Kütteaine (bensiin, petrooleum j.n.e.)
 14. Kütteaine baagi maht (ltr.)
 15. Jõu ülekanne (vedu) — (hammasratastega või veoketiga)
 16. Käikusid (edasi ja tagasi).....
 17. Pidurite arv
 18. Kummide tüüp (täis, poolpneumaat, õhukummid j.n.e.)
 19. Kummide vabriku mõõdud esimestel ratastel tagumistel ratastel
 20. Traktori lindid (teras, kummi)
 21. Valgustus (atsetileen, elekter j.n.e.)
 22. Dünamo võime (volt)

23. Akkumulaator (tüüp, ampertunnid)
24. Starter
25. Auto maksimaalne laius ja pikkus
26. Auto välisosade kõrgus maapinnast
27. Miks otstarbeks tarvitusel
28. Kui kaua aega töötanud või palju kilomeetreid sõidetud
-
29. Veo- või sõiduvahendi omanik, tema elukoht ja allkiri
-
-
- „.....“ 19..... a.

Registreerija.

1. Veo- ehk sõiduvahendi osad seisukorra ja kõlblikkuse järele hinnatud gruppide järele (Juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks §§ 39—41):
- 1 grupp
- 2 grupp
- 3 grupp
2. Veo- või sõiduvahend kuulub seisukorra järele (Juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks § 39) järku:
- 1 järk
- 2 järk
- 3 järk
- 4 järk
3. Tööriistu, tagavaraosi ja abinõusid kaasas (nimestik eraldi lehel juurde lisada)
-
- „.....“ 192..... a.

Üldlugeja.

1. Komisjoni otsus veo- ja liikumisvahendi kaitsevæele võtmise kohta
-
2. Veo- ja liikumisvahendi hind
3. Kellele veo- ja liikumisvahend on komisjoni poolt üle antud
-
- „.....“ 19..... a.

(Omaniku allkiri)

(Komisjoni allkirjad)

REGISTREERIMISE LEHT.
(üldlugemise, kaitseväle võtmise).

Lennuk

- I. Lennuki omanik
- Omaniku elukoht
- Omaniku kodakondsus
- Lennuki alaline seisukoht
- II. Lennuki tüüp
- „ märgid
- Ehitaja firma
- Ehituse aasta
- Millal ostetud
- Ostu hind
- Mis otstarbeks kasutatakse
- III. Lennuki konstruktsioon
- Lennuk — maalennuk, veelennuk või kombineeritud.
- Kandepindade arv
- Lennuki pikkus
- „ kõrgus
- „ laius
- „ tühi kaal
- „ kasulik kaal
- Istekohtade arv (ühes meeskonnaga)
- IV. Mootorite arv tüüp ja HP
- Karburaatori tüüp
- Magnetode arv tüüp
- Propellerid: arv tüüp
- samm läbimõõt
- V. Lennuki horisontaal kiirus
- Lennuki lagi (kõrgus)
- Tõusu aeg 3000 m peale

Maandumise pikkus
 Tõusu pikkus
 Bensiini kulu tunnis
 Mitmeks lennutunniks omab kütteaineid

VI. Lennuki juurde kuuluvad tagavaraosad.
 Tööriistad.

„.....“ 19..... a.

Registreerija

VII. Lennuki seisukord üldlugemisel.

VIII. Milleks võib lennukit tarvitada sõjakorral.

IX. Missuguseid ümberehitusi või muudatusi tuleb lennuki juures teha enne kui ta kõlbab eelnimetatud otstarbeks.

„.....“ 19..... a.

Üldlugeja

X. Komisjoni otsus lennuki kaitsevääle võtmise kohta:

XI. Lennuki hind

XII. Kellele lennuk on komisjoni poolt üle antud

„.....“ 19..... a.

(Omaniku allkiri)

(Komisjoni allkirjad)

Märkmeid: Andmed punktidesse I—VI kantakse sisse registreerimisel ja üldlugemisel kontroleeritakse. Punktid VII—IX täidetakse üldlugemisel. Punktid X—XII täidetakse kaitsevääle võtmise komisjoni poolt.

ARUANNE

üldlugejalt ohvitserilt kohalistest hobusekasvatamise tingimustest.

..... kaitsevähingkonna arvestamise allüksustes:

19..... aastal.

1. Missugust hobuse tõugu kasvatatakse ja kui palju (umbes) üht chk teist tõugu leidub.
2. Hobuste kasvatamine, selle soodustamise või takistamise põhjused. Kui hobuste arv vähenenud (suurenenud), väärtus alanenud (tõusnud), siis selle põhjused.
Missugused abinõud on tarvilikud hobuse kasvatamise arendamiseks.
3. Hobuse kasvatused.

Omanik	Asukoht	K o o s s e i s			
		tõug	täkk	mära	varsad

4. Hobuste hinnad:

Ratsa kr. kuni kr.

Suurtüki kr. kuni kr.

Raskeveo kr. kuni kr.

Kergeveo kr. kuni kr.

5. Hobustega kauplemine.

Laadad.

Kus kohal	Millal	Palju hobuseid	Mis tõugu ja liiki, kust tuuakse, kuhu müüakse

Kaitseministri käsukiri nr. 229.

Tallinnas, 29. mail 1929 a.

(Kindralstaap).

Avaldan teadmiseks ja käsitamiseks „Juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks“.

Õiendus: Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæle võtmise seadus § 5 (RT 98 — 1927).

Lisa: Juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks.

M. Juhkam.
Kaitseminister.**Juhendid veo- ja liikumisvahendite liigitamiseks.**

(Veo- ja liikumisvahendite kaitsevæle kõlblikuks tunnustamise tingimused ja nõuded ning nende liikidesse jagamise kord — Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevæle võtmise seaduse § 5 põhjal. (RT 98 — 1927).

I.**Hobused.****§ 1.**

Kaitsevæle on kõlblik igat sugu ja karva täiesti töövõimeline hobune kui ta vastab käesolevate juhendite §§ 2—6 loetletud tingimustele.

§ 2.

Kaitsevæe hobused jaotatakse teenistuse ala järele kolme liiki:

- I liik — ratsahobused;
- II liik — suurtükihobused;
- III liik — voorihobused.

§ 3.

Ratsahobused (I liik) jagunevad omakorda kahte järku:

1. järk — ratsatõu puhas-, täis-, pool- ja segaverd hobune, kui ta on: 154—164 sm kõrge, proportsionaalse kehaehitusega, hästi arenenud kerge luukerega, tugeva, õige ja keskmise pikkusega seljaga, keskmise kõrge turjaga, pika kaelaga, laia lõuaalusega, kuivade ning tugevate jalgadega, vabade ja kergete liigutustega.

2. järk — 148—153 sm kõrge ratsatõu puhas-, täis-, pool- ja segaverd hobune ja 148—164 sm kõrge mitteratsatõu hobune kui ta on proportsionaalse kehaehitusega, hästi arenenud luukerega, tugeva, õige seljaga, keskmise kõrge turjaga, pika kaelaga, laia lõuaalusega, tugevate jalgadega, vabade ja kergete liigutustega.

§ 4.

Suurtükihobused (II liik) jagunevad kahte järku — raskesuurtüki ja kergesuurtüki hobusteks.

Raskesuurtükihobuseks loetakse rasketõu (ardenni, nende segu j.n.e.) hobune, kui ta on: 154—164 sm kõrge, hästi arenenud laia luukerega, hea, sügava ja laia rinnaga, kõvade ja madalate jalgadega, laia põlve- ja hüppeliikmega, heade kapjadega, pika ja tugeva seljaga ja kergete liigutustega.

Kergesuurtükihobusteks loetakse hobune, kui ta on: 152—160 sm kõrge, hästi arenenud laia luukerega, hea, sügava ja laia rinnaga, madalate jalgadega, laia põlve- ja hüppeliikmega, heade kapjadega, tarviliku pikkuse juures tugeva seljaga ja kergete liigutustega.

§ 5.

Voorihobused (III liik) jagunevad kahte järku — raskeveo ja kergeveo hobusteks.

Raskeveohobuseks loetakse hobune, kui ta on: 154—170 sm kõrge, väga tugeva kehaga ja tugevate jalgadega, 500 kuni 1000 kg koorma vedamiseks. Üle 170 sm kõrged hobused ei ole kaitsevääle kõlblikud.

Kergeveohobuseks loetakse hobune, kui ta on: 135—170 sm kõrge, tugeva keha ja jalgade ehitusega, kuni 500 kg koorma vedamiseks.

§ 6.

Kaitsevääle ei kõlba järgmised hobused:

- a) nõrgajõulised, kui nõrkus oleneb halvast kehaehitusest,
- b) kelle kapjadel on suured lõhed, mis ulatuvad lihani,
- c) kuhjas ehk täis kabja põhjaga,
- d) nõrkade, värisevate ja lookas põlvedega,
- e) sisselangenud rinnaga,
- f) puuduliku keelega, mis söömist ja joomist takistab,
- g) lontkõrvadega, kui hobune selle juures kõrvu liigutada ei saa (halvatus),
- h) mitmesuguste soolikate või sisikonna väljakukkumistega ja songadega,
- j) suurte künnapute ja sidemete ning nende katete pikalise põletikuga, kui see sünnitab lonkamist,
- i) mahamurtud puusaluuga, kui hobune selle juures lonkab,
- k) suurte luukasvajatega künnapute ja liikmete läheduses,
- l) sarvestunud nahaga tukaliikme tuti all,
- m) raske hingamisega seistes ja jookstes, iseäranis kui seejuures on kuulda vilistamist ja korinat,
- n) suurelt triikijad ja jalgu kokku peksjad hobused,
- o) komistajad, mille tagajärjel sagedasti esimestel põlvedel on näha kunnid, muhud ja haavad,
- p) luukude ehk luukelme põletikuga, mis lonkamist sünnitab,
- r) haigustega, mis paranemise lootust ei anna: nagu hingeldus (rinnutus, puuslak), peaaegu haigused, koller ja pimedad kahe silmaga.

II.

Vankrid, reed, saanid ja hobuserakmed.

§ 7.

Kaitsevääle tarvitamiseks on kõlblikud igat tüüpi vankrid, kui nad omaduste poolest vastavad käesolevate juhendite §§ 8—21 loetletud tingimustele ja nõuetele.

§ 8.

Kaitsevääle teenistusoludele vastavad vankrid, milliste kandejõu alammäär ei tohi olla kahehobusevankril alla 450 kg ja ühehobusevankril ning kaarikul alla 250 kg.

§ 9.

Kaitsevääle ei kõlba liiga rasked vankrid, s. o.: a) kahehobuse vankrid kaaluga üle 400 kg ja b) ühehobuse vankrid kaaluga üle 300 kg.

§ 10.

Kaitsevääle teenistusoludele on kõige kohasemad raudtelgedega vankrid. Viimaste puudumisel kõlbavad ka vankrid puutelgedega, kui need on varustatud teljealuste raudlattidega, mis kindlustavad vankri nõuetava kandejõu (§ 8).

§ 11.

Sõiduvankrid peavad olema tingimata varustatud raudtelgedega ja vedrudega.

§ 12.

Teljed ei tohi olla kõveraks paindunud ega ärakulunud oma õige kuju muutumiseni, mis annab ratastele mitteõige — vankuva — käigu.

§ 13.

Ratas peab olema raudrehviga kindlalt üle vitsutatud ja varustatud metallpussiga. Pussi aset võivad täita ka rummu paigutatud metallrõngad. Puss (või metallrõngad) peab olema liikumatult rummu sees. Sõiduvankri rattad võivad olla raudrehvidega või kummidega.

§ 14.

Rattarummud, kodarad, pussid ja rattarehvid peavad olema vastupidavad ning kõigiti korras, et koormatud vanker suudaks täita oma ülesandeid pikema aja jooksul (vähemalt 4—6 kuu kestvusel).

§ 15.

Tiisli ja aisa pulgad või nende asetäitjad konksud peavad olema rauast ja kulumata.

§ 16.

Vankri puuosad peavad olema valmistatud tugevast, ilma mädanemise või kõdunemise tunnusteta tamme-, saare- või kasepuust ning peavad püsima oma kohtadel kindlalt, ilma vankumiseta. Vankri kere, põhi ja otslaudad võivad olla ka männi- või kasepuust. Puuosi liitjad raudosad peavad püsima kindlalt kohal.

§ 19.

Lõhed ja praod on vankri puuosades lubatud, kui need vankri vastupidavust tunduvalt ei halva ja ei vähenda selle kandejõudu. Sarnasteks tuleb lugeda lõhesid ja pragusid, mis käivad puukiudega ühes suunas. Puukiusid risti või põiki läbilõikavad lõhed ja praod vähendavad puuosade vastupidavust ja ei ole seepärast lubatud. Rattarummu ei tohi olla pussini läbiulatuvaid lõhesid või pragusid, olgugi et nad on täidetud või kinni määritud.

§ 18.

Vankri raudosad peavad olema valmistatud taotud rauast ja ei tohi olla roostest söödud ega rohkem kui $\frac{1}{3}$ algkogust ära kulunud.

§ 19.

Kahehobuse vankril peab olema: kindel tiislipesa, tugevad ja vastupidavad tiisel, kõlguspuid ja kaks kolki.

Kahehobuse vankri aset võib täita ka täies korras olev raudtelgedega ühehobuse vanker, kui ta on varustatud teise hobuse kõivale rakendamiseks tarvilikkude abinõudega.

§ 20.

Ühehobuse vanker peab olema varustatud kahe aisaga, mis on tugevad ja vastupidavad. Vankrijuhemed võivad olla nahast, kõiest, rauast, metalltrossist või ketist.

§ 21.

Vankri kere võib olla puukasti- või korvisarnane. Vankrikere aset võivad täita ka otslaudadega varustatud redelid. Kere mahutus peab olema avar.

Seljataguste asutuste jaoks, kes sõjakäikudest harilikult osa ei võta, kõlbavad ka platvormvankrid.

§ 22.

Iga vankriga peab kaasas olema: a) nutrivõti, kui vankri konstruktsioon selle tarvitamist nõuab ja b) määrdekarp (plekist, puust või mõnest muust vastupidavast materjalist). Väga soovitatav on, et vankriga kaasas oleks ka koormakate (puldaniist, kotiriidest või roguskist). Koormakate peab niivõrt suur olema, et ta suudaks kinni katta vankrikerest kuni ühe meetri kõrguseni väljaulatava koorma.

§ 23.

Kaitseväe teenistusoludele vastavad rautatud reed ja saanid. Reed ja saanid võivad olla igat tüüpi. Seljatagustele asutustele, kes harilikult linnades asuvad, kõlbavad ka linna-sõidu (raudjalastega) saanid.

§ 24.

Regede ning saanide puu- ja raudosad peavad vastama samadele tingimustele ja nõuetele, nagu see on ette nähtud vankrite kohta.

§ 25.

Kaitsevägi tarvitab järgnevaid hobuserakmeid: a) kahehobuse, b) ühehobuse, c) kõrvalerakendatava hobuse ja d) ratsa.

§ 26.

Rakmed peavad vastama kaitseväele kõlblikuks märgitud vankri (ree) tüübile ja tunnustatakse kõlblikkudeks tervete komplektide kaupa.

§ 27.

Rakmed peavad olema valmistatud vastupidavast mittepõletunud nahast. Rakmete nahkosad ei tohi murduda sõrme ümber painutamisel. Murdumine on põletunud naha tunnuseks.

§ 28.

Kahehobuse (tiisliga vankri) rakmete komplekti moodustavad järgmised asjad: kahed valjad ühes ohelikkude või ratsmetega, kahed rangid, kahed lentsid, kahed anskopid, kaks rindrihma, kaks paari trenge ja ühed kaheharulised või kahed ohjad. Rindrihmad võivad ka puududa, kui anskopid on hobuse kaela pandavad või mõnel muul viisil rangide külge kinnitavad.

§ 29.

Ühehobuse rakmete komplekti moodustavad järgmised asjad: ühed valjad ühes oheliku või ratsmetega, ühed roomadega rangid, ühed lentsid, üks vööga sedelgas, sedelga rihm, ohjad ja look.

§ 30.

Kõrvalerakendatava hobuse rakmete komplekti moodustavad: ühed valjad ühes oheliku või ratsmetega, ühed rangid, ühed lentsid ja üks paar trenge.

§ 31.

Rangidel peavad olema tugevad ning vastupidavad rangipuud, korralikud rangipaled ja padi. Rangid peavad olema nahaga kaetud ja oma suuruse poolest passima kaitsevärke võetavate hobuste kaela.

§ 32.

Roomad, anskopid ja rindrihmad peavad olema vastupidavast, mittepõletunud nahast. Anskopid võivad olla ka ketist või nõörist.

§ 33.

Trengid võivad olla nahast, nõörist või ketist.

§ 34.

Sedelgas peab olema kerge. Sedelga rihm peab olema nahast ja vöö punutud riidest.

§ 35.

Ohjad võivad olla nahast, punutud riidest või nõörist, kui nad on vastupidavad ja ulatavad vähemalt kuni poole vankrini.

§ 36.

Valjad peavad olema nahast ja varustatud metallist suulistega.

§ 37.

Sadulad võivad olla igat tüüpi, kui nad on korras, vastupidavad ja varustatud metallist jalgraudadega. Naisterahva sadulad ei kuulu üldlugemisele ja kaitsevääle võtmisele.

§ 38.

Kaitsevääle kõlblikuks tunnustatud vankrid, reed, saanid ja hobuserakmed jaotab üldlugeja kahte järku:

1. järk — uued ja vähepruugitud asjad, mis on täiesti korras ja parandamist ei vaja;
2. järk — tarvitamiseks kõlblikud pruugitud asjad, mis oma vastupidavuse poolest on esimesse järku kuuluvatest asjadest halvemad.

Uued ja vähesõidetud puutelgedega vankrid loetakse 2. järku kuuluvateks, kuna vanad tunnustatakse kaitsevääle kõlbmatuteks.

III.

Mehaaniliselt liikuvad veo- ja liikumisvahendid.

§ 39.

Mehaaniliselt liikuvad veo- ja liikumisvahendid, nagu autod, traktorid ja mootorrattad, nende seisukorda ja kaitsevääle kõlblikkust arvesse võttes, jaotatakse nelja järku:

1. järku kuuluvad: Täiesti sõidukorras uued või vähe sõidetud vahendid, mille osade seisukord ja kõlblikkus hinnatult käesolevate juhendite §§ 40. ja 41. ettenähtud korras ei tohi olla üheski grupis alla „10“ balli.

2. järku kuuluvad: Täiesti sõidukorras, kuid paljusõidetud vahendid, mille osade seisukord ja kõlblikkus hinnatult käesolevate juhendite §§ 40. ja 41. ettenähtud korras ei tohi olla üheski grupis alla „8“ balli.

3. järku kuuluvad: Pärast kergelt remonti tarvitamiseks kõlblikud vahendid, mille osade seisukord ja kõlblikkus enne remonti, hinnatult käesolevate juhendite §§ 40. ja 41. ettenähtud korras, ei tohi olla üheski grupis alla „6“ balli.

4. järku kuuluvad: Pärast põhjalikku remonti tarvitamiseks kõlblikud vahendid, mille osade seisukord ja kõlblikkus enne remonti hinnatult käesolevate juhendite §§ 40. ja 41. ettenähtud korras ei tohi olla üheski grupis alla „4“ balli.

Kui vahend omadustelt kuulub 1., 2. või 3. järku, kuid mudel (tüüp) on juba vananenud ja turult kadunud, siis tuleb teda arvata ühe järgu võrra alamasse.

Kui grupid on hinnatud mittevõrdsete ballidega, siis loetakse veo- ja liikumisvahend alamale ballile vastavasse järku.

§ 40.

Käesolevate juhendite § 39. loetletud mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite seisukorra ja kõlblikkuse määrab kindlaks selleks (üldlugejaks) määratud eriteadlane ohvitser, kes toime paneb vahendite osade üksikasjalise järelevaatuse ja võimaluse korral korraldab ka töötamiskatsed ning hindab vahendeid nende seisukorra ja kõlblikkuse järele, arvesse võttes ehitusaastat (tüübi vanadust) ja tarvitusel olnud aega, kümne balli süsteemi järgi. Hindamine sünnib § 41. ettenähtud gruppide kaupa.

Nende veo- ja liikumisvahendite eaks loetakse normaalselt 8 tegevusaastat või 120.000 kilomeetrit sõitu.

§ 41.

Mehaaniliselt liikuvate veo- ja liikumisvahendite osad jaotatakse gruppidesse ja nimelt:

Autod igasugused ja omnibussid:

1. mootori grupp: Mootor ühes karburaatoriga, süüte-, jahutuse-, kütte- ja määrdeseadistega ja muude mootori juurde kuuluvate osadega.

2. chassi grupp: Raam, transmissioon (sidur, käigukast, kardanketid, differentiaal) juhtimisseadis, pidurid, rattad, vedrud, amortisaatorid j.n.e.

3. karosseri grupp: Kere, katted, valguse- ja signaalseadised ja autode ning omnibusside juurde kuuluvad muud osad ja tööriistad.

Eriotstarbeks ehitatud vahendite juures tulevad karosseri alla lugeda ka seaded, mis on ehitatud eriotstarbeks.

Traktorid :

1. mootori grupp: Mootor ühes karburaatoriga, süüte-, jahutuse-, kütte- ja määrdeseadistega ja muude mootori juurde kuuluvate osadega.

2. transmissiooni grupp: Sidur, käigukast, differentsiaalkülje koonused ehk lamellid ja juhtimiseadis.

3. rataste-lülükute grupp: Rattad-lülükud ühes seadistega, kere, raam, pidurid, valgustuseadis ja muud traktori juurde kuuluvad osad ja tööriistad.

Mootorrattad korviga :

1. mootori grupp: Mootor ühes karburaatoriga, süüte-, kütte- ja määrdeseadistega ja muude mootori juurde kuuluvate osadega.

2. transmissiooni grupp: Transmissioon, raam, pidurid, juhtimis-, valgustuse- ja signaalseadised.

3. korvi grupp: Korv (ühes rattaga), katted ja mootorratta juurde kuuluvad muud osad ja tööriistad.

Mootorrattad korvita :

1. mootori grupp: Mootor ühes karburaatoriga, süüte-, kütte- ja määrdeseadistega ja muude mootori juurde kuuluvate osadega.

2. transmissiooni grupp: Transmissioon, raam, rattad, pidurid, juhtimis-, valgustuse- ja signaalseadised ja mootorratta juurde kuuluvad muud osad ja tööriistad.

3. — gruppi — ei ole.

Kõigi vahendite rattad on arvatud ühes telgedega ja kummide komplektiga.

§ 42.

Veo- ja liikumisvahendite mootorite võime arvatakse välja valemist $0,3 i d^2 S$, mis juures i — silindrite arv, d — silindri läbimõõt sentimeetrites ja s — kolvi käik meetrites.

§ 43.

Jalgrattad jaotatakse üldlugemisel kolme järku:

1. järk — uued ja vähepruugitud, mis on täiesti korras ja ei vaja parandamist.

2. järk — pruugitud kuid kasutamiseks kõlblikud.

3. järk — kasutamiseks kõlbmatud.

Jalgratastest ei kuulu vastuvõtmisele naiste- ja lastejalgrattad, kusjuures lastejalgratasteks loetakse jalgrattad, millel tagumise toru pikkus pedaali telje tsentrist arvates kuni toru ülemise ääreni on alla 18 tolli.

§ 44.

Aerupaadid jaotatakse üldlugemisel kolme järku:

1. järk — uued ja vähepruugitud, mis on täiesti korras ja ei vaja parandamist,

2. järk — pruugitud, kuid kasutamiseks kõlblikud,

3. järk — kasutamiseks kõlbmatud.

§ 45.

Lennukid, õhulaevad, õhupallid, eraraudteede veerev koosseis, järve- ja jõelaevad ning mootorpaadid on kõik kaitsevæele kõlblikud.

Tallinnas, 25. mail 1929 a.

M. Juhkam.
Kaitseminister.

J. Tõrvand
Kindralstaabi kindral-major,
Kindralstaabi ülem.

15. Vastutusele võtmine veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevääle võtmise seaduse rikkumise asjus.

Avaldatud RT 103 — 1927.

Riigikogu poolt 10. novembril 1927. a. vastuvõetud.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevääle võtmise seaduse rikkumise kohta käivate karistumääruste seadus.

I.

§ 1. Süüdlast selles, et ta ilma mõjuva põhjuseta jättis toomata määratud kohta kaitsevääle tarbeks nõutava veo- või liikumisvahendi või selle juurde kuuluva riistadekomplekti või tagavaraosa katsemobilisatsiooni või käsutusväe kokkukutsumise puhul või mobilisatsiooni või sõjaajal, karistatakse:

iga toomatajäänud veo- või liikumisvahendi või selle juurde kuuluva riistadekomplekti või tagavaraosa pealt rahatrahviga mitte üle asja kahekordse kõrgema hinna, mis määratud seda liiki asjade eest mobilisatsiooni korraks, või vangistusega mitte üle ühe aasta. Mõlemal juhtumisel võetakse ära toomatajäänud varandus ja tunnustatakse tasuta riigi omanduseks.

§ 2. Süüdlast selles, et ta ilma mõjuva põhjuseta jättis toomata üldlugemisele või registreerimisele veo- või liikumisvahendi või selle juurde kuuluva riistadekomplekti või tagavaraosa, karistatakse:

iga toomatajäänud veo- või liikumisvahendi või selle juurde kuuluva riistadekomplekti või tagavaraosa pealt — rahatrahviga mitte üle kolmekümnetuhande marga.

§ 3. Süüdlast selles, et ta mobilisatsiooni või sõja ajal rikkus, varjas või välismaale viis isesõitja veo- või sõiduriista või nende päraldise või tagavaraosadid, karistatakse: vangimajaga mitte üle kuue kuu.

II.

§ 4. Käesolevas seaduses ettenähtud süüteod alluvad rahukohtunikkudele.

§ 5. Käesolevas seaduses ettenähtud süütegude arutamisel tuleb käia Uue Nuhtlusseaduse üldosa määruste järgi.

§ 6. Nuhtlusseaduse (Uloshenie o nakasaniah) §§ 541¹, 541², 541³ ja 541⁴ kaotavad maksvuse.

§ 7. Käesolev seadus hakkab maksma 1. jaanuaril 1928. aastal.

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu esimees K. Einbund.

Abisekretär J. Piiskar.

Lisa.

Nimestik kaitsevæe alal sagedamini käsitlemisele kuuluvatele sundnormidele ja korraldustele, mis on avaldatud Riigi Teatajas (kuni RT 62 — 1929).

(Lahtris „muudatused“ on tarvitatud lühendusi: a. — asendatud; m. — muudetud; k. — kaotanud maksvuse; t. — täiendatud; õ. — õiendatud).

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
1918. aastal:			
1 lhk. 1	Eesti Maapäeva (24. veebruarist 1918 a.)	<i>Manifest kõigile Eestimaa rahvastele.</i>	
1 lhk. 2	Eesti Ajutise Valitsuse üleskutse 16. nov. 1918 a.	<i>Eesti Vabariigi Kodanikkudele (Eesti Rahvaväeks peavad kõik mehed, keda Aj. Valitsus kutsub, ajaviimata kokku astuma).</i>	t. RT. 185/186 — 1920 k. RT 87 — 1921
1 lhk. 2	Eesti Ajutise Valitsuse otsus 16. nov. 1918 a.	<i>Eesti Rahvaväe kokkukutsumine (Rahvaväe arv määratakse esialgul — 25.000 m.; kutsutakse vabatahtlikul 21—35 a.; kokkukutse algab 21. nov. Kui mõnes maakonnas või linnas ei tule 28. novembriks kokku nõutav arv, siis tuleb sunnivõtmise 21 a. alates; maakonna rahvaväe komisjoni koosseis; päevaraha 3 mk. ja riidekulu 1 mk. päevas; j.n.e.).</i>	t. RT 7 — 1918 RT 185/186 — 1920 k. RT 87 — 1921
1 lhk. 3	Sõjaministri käsk 16. novembrist 1918	<i>Ohvitseride ja sõjaväe ametnike kute kokkukutse. (Ka allohvitseride kohta).</i>	t. RT 3 — 1918 RT 6 — 1918 RT 3 — 1919
1 lhk. 4	Ajutise Valitsuse poolt 19. nov. 1918 a. vastu võetud	<i>Ajutised administratiiv seadused: (1. Ülemineku aja kohta) (2. Riigi keele kohta) (3. Eraliste määruste kohta) (4. Maa administratiivse jaotuse asjus) (5. Määruste jõusseastumisest).</i>	
2 lhk. 3	Ajutise Eesti Valitsuse teadaanne 22. nov. 1918.	<i>Eesti Vabariigi kaitsjatele. (Ka langenute perekondade toetamise kohta).</i>	
2 lhk. 3	Harjumaa Rahvaväe komisjoni kuulutus.	<i>Vabatahtliste kutsumine rahvaväkke.</i>	

1918. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
3 lhk. 6	Ajutise Valitsuse otsused 29. novembrist	<i>(Sõjaseaduse maksmapanemise kohta. Üleriiklise mobilisatsiooni kohta — tähtpäev 1. detsember).</i>	m. RT 20 — 1921 RT 61 — 1921 RT 86 — 1921 RT 19 — 1922 RT 115/116 — 1922 RT 31/32 — 1924 a. RT 145 — 1924 m. RT 9/10 — 1925 RT 54 — 1926 t. RT 89 — 1926 RT 14 — 1927 RT 115 — 1927 RT 105 — 1928 RT 60 — 1929	
3 lhk. 6	29. nov. 1918 a. Sõjaministri	<i>Käsk ohvitseridele.</i>		
4 lhk. 1	Ajutise Valitsuse kuulutus 1. detsembrist 1918.	<i>Ajutine Valitsus kuulutab (Rekvisitsiooni, Rahvarvete ja moonarankrite ja hobuste võtmise komisjonide ametisse panemine; sõja algusest teadaandmine).</i>	t. RT 6 — 1918	
4 lhk. 3	Tervishoiu peavalitsuse määrused 28. nov. 1918 a. nr. 7	<i>Arstidele haigemajade, sanatooriumite ja ambulatooriumi juhatajatele, apteekide omanikkudele, hambaarstidele, ämmaemandatele ja velskeritele.</i>	a. RT 103 — 1919 t. RT 60 — 1921 m. RT 2 — 1928	
4 lhk. 4	Ajutise Valitsuse otsus 30. novembrist.	<i>Teadaanne (kooliõpetajaid ja raudteeametnikke rahvarvete kokkukutsumise käsu alt vabastada).</i>		
5 lhk. 1	Ajutise Valitsuse määrused 3. dets. 1918.	<i>A. Väeteenistuse kutse eluseriimise kohta. B. Väeteenistuse kutse täitmata jätmise kohta.</i>		
5 lhk. 1	Ajutise Valitsuse määrused 30. nov. 1918.	<i>Sõjavangidele abianumise üle.</i>		
5 lhk. 2	Ajutise Valitsuse ajutine määrus, 29. nov. 1918.	<i>Eesti rahvarvete ohvitseride ning ametnikkude trahvimise kohta aukohtu asjus.</i>	a. RT 33 — 1928	
6 lhk. 1	Ajutise Valitsuse määrus 5. dets. 1918	<i>Väljakohtute asutamise kohta.</i>	t. RT 8 — 1918 k. RT 21 — 1919	
6 lhk. 1	Ajutise Valitsuse määrus 5. dets. 1918	<i>Rahvarvete peakomisjoni kohta.</i>	t. RT 11 — 1919 RT 17 — 1919 RT 22 — 1919 k. RT 87 — 1921 a. RT 43 — 1926	
6 lhk. 1	Ajutise Valitsuse korraldus 5. novembril 1918	<i>Vabariigi kaitsmisel surmasaanute perekondade eest hoolitsemise kohta.</i>		
6 lhk. 4	Sõjaministri	<i>Üleskutse Eesti rahvale (varustuse andmiseks sõjaväele).</i>		

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
6 lhk. 4	Sõjaministeeriumi kuulutus	<i>Eesti ohvitseridele (Kõik Eesti rahvusest ohvitserid vanaduse peale vaatamata peavad viibimata teenistusse astuma).</i>	
6 lhk. 4	Ajutise Valitsuse otsus 7. dets.	<i>(Vabastada väeteenistusest kohtu-uurijaid, prokurörisid, prokuröri abisid ja kohtunikke. Üksikud ametnikud teistest ministereeriumitest vabastatakse vastava ministri palve peale sõjaministri poolt).</i>	
7 lhk. 1	Ajutise Valitsuse ajutine määrus 9. dets.	<i>Rahvaväelaste karistuse kohta distsipliin-korra alusel.</i>	k. RT 165/166 — 1925
7 lhk. 1	Ajutise Valitsuse otsus 11. detsembrist 1918	<i>Rahvaväe kokkukutsumise käsu täiendamine (Tallinna linna rahvaväe komisjoni kokkusead).</i>	
7 lhk. 2	Ajutise Valitsuse otsus 2. detsembril 1918	<i>(Sõjaväe juhtide ja sõjaväelaste palganormid).</i>	t. RT 2 — 1919 a. RT 70 — 1919 m. RT 77/78 — 1920 a. RT 97/98 — 1920 t. RT 151/152 — 1920 a. (RT-s ei ole avaldatud).
8 lhk. 1	Ajutise Valitsuse määrus 9. dets. 1918 a.	<i>Sõja-, sõjavälja- ja kodanliste kohtute rahekorra kohta sõjaseaduse ajal.</i>	k. RT 21 — 1919
8 lhk. 2	Eesti Ajutise Valitsuse otsus 11. detsembril 1918 a.	<i>Arstide mobilisatsioon.</i>	t. RT 2 — 1919 RT 30/31 — 1919
8 lhk. 3	Eesti Ajutise Valitsuse teadaanne.	<i>(Tallinna linnas, Harju, Lääne ja Järva maakondades ja linnades on ülemihataja õigused kindral Põdderi kätte antud).</i>	
8 lhk. 3	Ajutise Valitsuse otsus 11. detsembrist 1918 a.	<i>(Vabastada mobilisatsiooni alt posti- ja telegraafi-ametnikud).</i>	
8 lhk. 3	Ajutise Valitsuse otsus 14. detsembrist 1918 a.	<i>(Sõjaministeeriumile õigus anda kutsuda oma äranägemise järele väeteenistusse mehi kuni 36 aastani Viljandi, Pärnu, Paide, Harju, Saaremaa ja Haapsalu maakondades).</i>	
9 lhk. 1	Ajutise Valitsuse määrus 20. dets. 1918.	<i>(Tasuta maa aulmine rahvast ülesnäitannule ja võitluses vigastatuile).</i>	t. RT 79/80 — 1920 RT 27 — 1923 m. RT 99/100 — 1925
9 lhk. 3	Kindral Põdderi päevakäsk nr. 2	<i>(Sõjaväe jooksikute oma väeossa tagasiilmumise asjus).</i>	
9 lhk. 3	Kindral Põdderi päevakäsk nr. 4	<i>(Avalikkude asutuste ametnikkude sundustikult kaitseviidust osavõtmise kohta).</i>	

1918. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
9 lhk. 3	Kindral Põdderi päevakäsk nr. 5	<i>(Kõik kodanikud on kohustatud kaitse- liidu liikmeteks astuma).</i>	
9 lhk. 4	Töö- ja Hoolekandemi- nisteeriumi hoolekande osakonna teadaanne	<i>(Ilmasõja invaliidide kohta).</i>	
10 lhk. 2	Ajutise Valitsuse määrus 20. dets. 1918	<i>Rahva väest vabastamise kohta.</i>	n. RT 87 — 1921 RT 43 — 1926
10 lhk. 2	Ajutise Valitsuse määrus 29. dets. 1918	<i>Väepooksiku mõiste muutmise kohta.</i>	
10 lhk. 2	Vägede Ülemjuhataja üleskutse	<i>(Igas maakonnas korraldada kaitse- pataljoniid).</i>	
10 lhk. 3	Ajutise Valitsuse otsus 23. dets. 1918 a.	<i>(Oberst Laidoner nimetatakse Vabariigi sõjavägede ülemjuhatajaks, kellele allub ka kaitseleit).</i>	m. RT 79,80 — 1919
10 lhk. 3	Ajutise Valitsuse otsus 29. detsembrist	<i>(Vabastada mobiliseerimisest ja Kaitse- liidu I järge tegevusest Maanõukogu liikmed).</i>	a. RT 9 — 1919
10 lhk. 3	Ajutise Valitsuse otsus 23. dets.	<i>Eestlaste mobilisatsioon Soomes.</i>	
10 lhk. 3	Operatiiv staabi otsus	<i>(5. polgu 3. ja 7. roolule jaotada sõja- ministeeriumile annetatud 500 marka).</i>	
1919. aastal:			
1 lhk. 6	Ajutise Maanõukogu (Maa- päeva) üleskutse 27. dets. 1918 a.	<i>Eesti rahvale (Maakaitsejatel on ees- õigus maasaamiseks).</i>	
2 lhk. 11	Ajutise Valitsuse poolt 7. jaan. 1919 a. vastu võetud määrus.	<i>Arstide mobilisatsioon.</i>	t. RT 30,31 — 1919
2 lhk. 14	Ajutise Valitsuse poolt 21. detsembril 1918. kin- nitatud	<i>Sõjaväelaste pulganormid.</i>	t. RT 70 — 1919 m. RT 77/78 — 1920 a. RT 97/98 — 1920 t. RT 151/152 — 1920 a. (RT-s ei ole avaldatud)
3 lhk. 17	Ajutise Valitsuse poolt 11. jaan. 1919 a. vastu võetud määrus.	<i>Kaitseleitlaste mobilisatsioon ja nende sõjaväele saamine.</i>	
3 lhk. 19	Rahvavägede ülemjuha- taja sunduslik määrus 15. jaan. 1919 a.	<i>(Soldati sinelite ja talvemütside äraand- mise kohta).</i>	

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
3 lhk. 20	Sõjainistri käsk 14. jaan. 1919 a.		
3 lhk. 21	Eesti Ajutise Valitsuse otsused:		
	24. dets. 1919 a.:		
	29. dets. 1918 a.:		
	30. dets. 1918 a.:		
	3. jaan. 1919 a.:		
	4. jaan. 1919 a.:		

Loomaarstide, -velskerte ja sanitaaride mobilisatsioon.

*(Anda igale ohvitserile isiklikeks tarvita-
miseks kõik soldatitele antavad asjad).*

*(Maanõukogu liikmeid mobiliseerimisest
ja Kaitseliidu I järgu teenistusest va-
bastada).*

*(Luba anda sõjainistrile kõiki Vaba-
riigi kodanikke, ohvitseri ja ametnike
kuni 50 a. vanaduseni rühuse peale
vutamata sisse kutsuda).*

*1) (Anda sõjainistrile õigus rahvaräkke
kutsuda kõiki Vabariigi kodanikke 19
ja 20 a. vanaduses ja jälta sissekutsumise
lähtuja määramine sõjainistseriumi
hooldle).*

*2) (Õigus anda sõjainistrile Vene riigi
alamatele 19—36 aasta vanaduses ette
panna: kas põhjakorpusesse astuda või
Vabariigi piiridest lahkuda).*

*(Vabastada ametiühisuste kesknõukogu,
ametiühisuste juhatuste ja revisjonikoms-
jonide liikmeid sundulisest mobilisatsioo-
nist rahvaräkke).*

k. RT 30/31 —
1919

*(Majaperemeestel anda meeste soost cla-
nikkude nimekirjad E. K. L. vastu-
võtmise ja registreerimise komisjonile).*

*Kaitseliitu võetud isikute ja nende pere-
kondade kindlustamise kohta.*

*Sõjateenistuses viibivatele koolõpetajatele
palgamaksmise asjus.*

*(Hobuste vastuvõtmise komisjonide koos-
seisu kinnitamine).*

t. RT 7 — 1919

*(Anda ajapikendust Tallinna ühise haige-
kassa juhatuse liikmetele ja kassateenija-
tele).*

*Riigi raudteede ja Pärnu-Tallinna juurde-
veo-raudteede veotariif nr. 1.*

a. RT 93/94 —
1920
RT 49/50 — 1921
RT 119 — 1922
RT 145 — 1924
RT 77 — 1926
RT 102 — 1928

1919. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
6 lhk. 43	Ajutise Valitsuse poolt 22. jaan. 1919 a. välja- antud määrus	<i>Ilmasõjas langenute ja surmasaanute registreerimise kohta.</i>	
6 lhk. 43	Toitlusministri korraldus 24. jaan. 1919 a.	<i>(Loomade, vilja, kartulite ja heinte ning põhja rekviireerimise lõpetamise kohta).</i>	
6 lhk. 44	Siseministri ringkiri nr. 2 2. jaan. 1919 a.	<i>(Selektus kooliõpetajate, vallakirjutajate ja teiste ametnikkude väetevõime koha- hustest vabastamise asjus).</i>	
7 lhk. 50	Ajutise Valitsuse poolt 27. jaan. 1919 a. vastu- võetud seadus	<i>Rahraväkke võetud ametnikkude palkade ja kohtade asjus.</i>	t. RT 55 — 1919 RT 110/111 — 1919 RT 75/76 — 1920 k. RT 217/218 — 1920
7 lhk. 50	Ajutise Valitsuse poolt 31. jaan. 1919 a. vastu- võetud määrus	<i>Hobuste sõjaväkke võtmise peakomisjoni asjus.</i>	k. RT 87 — 1921
7 lhk. 51	Ajutise Valitsuse otsused 29. jaanuarist 1919 a.	<i>(Päriivalvet sõja väeliseks organisatsiooniks lugeda ja ülemjuhataja käsutada andu). (Ei ole veel üeg isikute vabastamiseks sõjaväest). (Vabastada mobilisatsioonilt kõikide usutunnistuste raienulikud).</i>	a. RT 74/75 — 1922
8 lhk. 58	Sõja- ja Siseministri korraldus 17. jaan. 1919 a.	<i>Hobuste mobilisatsiooni üle.</i>	t. RT 14 — 1919 RT 34 — 1919 RT 42 — 1919 RT 43 — 1919 k. RT 87 — 1921
8 lhk. 59	Ajutise Valitsuse otsus 7. veebruarist 1919 a.	<i>(Pärnumaa kooliõpetajate kaitselehti mitte mobiliseerimise kohta).</i>	
9 lhk. 65	Eesti Ajutise Maanõukogu (Maapäeva) poolt 5. veeb- ruaril 1919 a. vastuvõetud	<i>Eesti Ajutise Maanõukogu (Maapäeva) liikmete sõjaväeteenistusest vabastamise seadus.</i>	
9 lhk. 67	Ajutise Valitsuse määrus 10. veebruarist 1919 a.	<i>(Langenud sõdurite surmukehade raudteel kodukohta vedamise üle).</i>	
11 lhk. 83	Siseministri ringkiri nr. 16 12. veebruarist 1919 a.	<i>(Rahvaväe peakomisjonile esitatavate palvekirjade ja kaebuste kohta).</i>	
11 lhk. 83	Hobuste sõjaväkke võt- mise peakomisjoni ring- kiri nr. 1	<i>(Sõjaväkke võetud hobuste tagasiandmise kohta).</i>	t. RT 65/66 — 1920 m. RT 139/140 — 1920 k. RT 197/198 — 1920
11 lhk. 84	Töö-Hoolekandeministee- riumi hoolekande osa- konna ringkiri	<i>(Surmasaanute perekondadele matmise- ja abiraha väljaandmise korra kohta).</i>	t. RT 30/31 — 1919 RT 37 — 1919

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
13 lhk. 98	Hobuste sõjaväkke võtmise peakomisjoni ringkiri nr. 2, 22. veebruarist 1919 a.	<i>(Maakonna komisjoni peale tõstatavate kaebuste vastuvõtmise kohta.)</i>	
13 lhk. 98	Hobuste sõjaväkke võtmise peakomisjoni ringkiri nr. 5, 24. veebruarist 1919 a.	<i>(Turu- ja kroonuhindade vahe hobustehoidajate peale ärajaotamise kohta.)</i>	
13 lhk. 99	Ajutise Valitsuse poolt 25. veebruaril 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Sõjaväelaste perekondade toetamise asjus.</i>	
13 lhk. 102	Ajutise Valitsuse otsused 24. veebr. 1919 a.	<i>(Asutada Eesti „Vabaväe Riist“). (Kuulutada osaline amnestia sõjaväelastele.)</i>	t. RT 30/31 — 1919
13 lhk. 102	Sõjaministeeriumi varustusevalitsuse rekvisitsioonide maksu komisjoni	<i>Teaduanne. (Rekvireeritud kruumi eestluse muutmise kohta.)</i>	
14 lhk. 106	Ajutise Valitsuse poolt 28. veebruaril 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Ümarguse, ruut ja laina raua rekvireerimise kohta.</i>	
14 lhk. 106	Ajutise Valitsuse poolt 25. veebruaril 1919 a. vastuvõetud seadus	<i>Sõjavägede ülemjuhataja võimupiirkonna määramise asjus.</i>	k. RT 1 — 1922
14 lhk. 106	Ajutise Valitsuse poolt 25. veebr. 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Rekvireerimise ja kahjude hindamise komisjonidest ja peakomisjonist rekvireerimise ja kahjude hindamise asjus.</i>	t. RT 30/31 — 1919 RT 46 — 1919 RT 102 — 1919 m. j: t. RT 41/42 — 1920 m. RT 25 — 1921 t. RT 88/89 — 1921
14 lhk. 109	Ajutise Valitsuse poolt 4. märtsil 1919 a. vastu võetud määrus	<i>Mobiliseeritavate hobuste hindade muutmine.</i>	m. RT 34 — 1919 t. RT 43 — 1919
15 lhk. 114	Ajutise Valitsuse poolt 7. märtsil 1919 a. vastu võetud määrus	<i>(Pühajõe töötuse andmine).</i>	a. RT 139 — 1922
16 lhk. 122	Ajutise Valitsuse poolt 11. märtsil 1919 a. vastu võetud määrus	<i>Mobilisatsiooni asjus Setumaal.</i>	
16 lhk. 125	Töö-Hoolekandeministeeriumi hoolekande osakonna ringkiri	<i>(Surmasaanud sõjaväelaste surma tunnistuste vorm).</i>	

1919 a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
17 lhk. 130	Ajutise Valitsuse poolt 18. märtsil 1919 a. vastu- võetud määrus	<i>Rahvaräe peakomisjoni kohta käiva mää- ruse täiendamine.</i>	
17 lhk. 131	Siseministri ringkiri nr. 26	<i>(Missugustele nõuetele peavad vastama rahvaräe peakomisjonile ettepanekuad tunnistused rahvaräelaste perekondlike ja varandulise seisukorra kohta).</i>	
18 lhk. 142	Siseministri ringkiri nr. 27	<i>(Vallavalitsused on kohustatud valvama, et kõik sõjaväelased puhkuse või aja- pikenduse tähtaaja lõppedes ilmüksid väe- osadesse või vastuvõtmise komisjoni.)</i>	
21 lhk. 161	Ajutise Valitsuse poolt 18. märtsil 1919 a. vastu- võetud seadus	<i>Eesti Vabariigi ajutised sõjakohtud ja nendele alluvad süüteod.</i>	m. RT 20 — 1929
22 lhk. 170	Ajutise Valitsuse poolt 1. aprillil 1919 a. vastu- võetud seadus: Ajutine määrus	<i>Langenud sõdurite lastele hariduse and- mise kohta riigi kulul.</i>	m. RT 79/80 — 1919
22 lhk. 171	Ajutise Valitsuse poolt 26. märtsil vastuvõetud määrus	<i>Rahvaräe peakomisjoni täiendamise ja siseministeeriumi juurde ülevõtmise kohta.</i>	m. RT 87 — 1921
23 lhk. 177	Haridusministeeriumi määrus 30. märts. 1919 a.	<i>Kooliaja lõpu ja õpilaste-sõjaväelaste edasivõtmise tingimiste kohta 1919 a. kevadel.</i>	
28/29 lhk. 225	Ajutise Valitsuse poolt 22. aprillil 1919 a. vastu- võetud määrus	<i>Kooliõpilastele-sõduritele hariduse and- mise kohta riigi kulul.</i>	a. RT 57 — 1921 t. RT 75 — 1921 RT 89 — 1922 RT 31 — 1926
30/31 lhk. 233	Asutava Kogu poolt 3. mail 1919 a. vastu- võetud seadus	<i>(Amnestia seadus).</i>	<i>(trükivigade õien- dus RT 34 — 1919)</i>
30/31 lhk. 234	Eesti Vabariigi Valitsuse poolt 12. mail 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Tsiviilasutustes teenivate ohvitseride kohta.</i>	
30/31 lhk. 236	Ajutise Valitsuse poolt 16. aprillil 1919 a. vastu- võetud seadus	<i>Eesti Vabaduse Risti asutamise asjus.</i>	t. RT 30/31 — 1919 RT 20/21 — 1920
30/31 lhk. 237	Kohtuministeeriumi mää- rus 6. maist 1919 a. nr. 17	<i>(Amnestia seaduse elluviimiseks).</i>	
30/31 lhk. 238	Juhatuskiri	<i>Maakonna ja linna rekrüeerimise ja kahjude hindamise komisjonidele.</i>	
30/31 lhk. 238	Eesti Vabariigi Valitsuse poolt 12. mail 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Mobilisatsiooni asjus (Sõjaministriil õigus anda mobiliseerida neid, kes 1899 ja 1900 aast. sündinud).</i>	

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
30/31 lhk. 238	Eesti Vabariigi Valitsuse poolt 12. mail 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Arstide mobilisatsiooni asjus.</i>	
30/31 lhk. 242	Ajutise Valitsuse poolt 22. aprillil 1919 a. vastuvõetud seadus	<i>(Teenuste eest ametatavate ristide kirjeldus ja kaubmise korral).</i>	
30/31 lhk. 242	Eesti Vabariigi Valitsuse otsused: 9. maist 1919 a. 14. maist 1919 a.	<i>(Sõjaliselt turvilikkude ettevõtete militariseerimise kohta).</i> <i>(Muuta Ajutise Valitsuse otsus ametiühisuste tegelaste mobilisatsioonist vabastamise asjus).</i>	
30/31 lhk. 243	Töö-Hoolekandeministeeriumi hoolekande osakonna teadaanne	<i>Langenud sõdurite matmise- ja perekondade ülalpidamise rahade väljamaksmise korra kohta.</i>	
33 lhk. 257	Eesti Vabariigi Valitsuse poolt 20. mail 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Mobilisatsiooni asjus (Sõjaministrile õigus anda kutsuda rahvaräkke — kes on sündinud 1901 aastal ja kaitsetütu — kes on sündinud 1902 a.).</i>	
34 lhk. 265	Eesti Vabariigi Valitsuse poolt 16. mail 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Mobiliseritavate hobuste hindade muutmise.</i>	t. RT 43 — 1919
34 lhk. 265	Sõja- ja Siseministri korraldus 17. maist 1919 a.	<i>Hobuste mobilisatsiooni kohta.</i>	t. RT 43 — 1919 k. RT 87 — 1921
34 lhk. 266	Eesti Vabariigi Valitsuse poolt 16. mail 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Sängi vaipade sundusliku võtmise asjus.</i>	
37 lhk. 292	Töö-Hoolekandeministeeriumi hoolekande osakonna ringkiri nr. 11/1880 16. apr. 1919 a.	<i>(Surnusaanud sõdurite perekondade teadele andmise asjus).</i>	
40 lhk. 313	Vabariigi Valitsuse poolt vastuvõetud ajutine määrus	<i>Sõjaväeosade-, asutuste, ohvitseride ja sõjaväe ametnikkude korteri, kütte ja valgustuse asjus.</i>	m. RT 87 — 1921 t. RT 94 — 1922 RT 19 — 1923 m. RT 24 — 1924 RT 81/82 — 1925 RT 109/110 — 1925 a. RT 24 — 1926
41 lhk. 321	Vabariigi Valitsuse poolt 11. juunil 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Hulastajate-õblete registreerimise kohta.</i>	t. RT 103 — 1919 RT 60 — 1921 m. RT 2 — 1924
42 lhk. 329	Eesti Vabariigi Valitsuse poolt 25. juunil 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Eesti vabadrussõjast osa võtnud sõjaväelaste kohta. (Teenistuse saamise asjus riigi- ja omavalitsuse asutustes).</i>	t. RT 75/76 — 1920

1919 a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
42 lhk. 329	Vabariigi Valitsuse poolt 27. juunil 1919 a. vastu- võetud määrus	<i>Korraldus hobuste mobilisatsiooni kohta Saaremaal.</i>	k. RT 87 — 1921
43 lhk. 337	Vabariigi Valitsuse poolt 25. juunil 1919 a. vastu- võetud määrus	<i>1869 a. sõjaväe seaduste koogu XV ra- matu § 731 muutmise kohta (Sõjakooli lõpetajate varustuse asjus).</i>	a. RT 133/134 — 1920 RT 69 — 1921 RT 45/46 — 1925 RT 19 — 1926
43 lhk. 337	Vabariigi Valitsuse poolt 27. juunil 1919 a. vastu- võetud määrus	<i>Mobiliseeritud hobuste hindade asjus.</i>	
44 lhk. 345	Asutava Kogu poolt 4. juunil 1919 a. vastu- võetud	<i>Eesti Vabariigi valitsemise ajutine kord. (Asutava Kogu ja Valitsuse liikmed on rühastatud riigikaitse teenistuse kohustest).</i>	
46 lhk. 366	Vabariigi Valitsuse poolt 8. juulil 1919 a. vastu- võetud täiendav määrus	<i>Rekvireerimise ja kahjude hindamise ko- missjonide kohta.</i>	
46 lhk. 366	Töö-Hoolekandeministee- riumi hoolekande osa- konna ringkiri	<i>(Invaliidide registreerimise asjus).</i>	
47 lhk. 374	Vabariigi Valitsuse poolt 8. juulil 1919 a. vastu- võetud määrus	<i>Küütide kohta.</i>	t. RT 79/80 — 1920 t. ja m. RT 145/ 146 — 1920 m. RT 89 — 1922 k. RT 32 — 1926 a. RT 61 — 1926
55 lhk. 433	Kohtuminstri seletus 13. augustist 1919 a. nr. 26	<i>Rahvaräkke võetud riigiametnikkudele palgumaksmise kohta.</i>	
59 lhk. 465	Seadusandliku delegat- siooni poolt 14. aug. 1919 a. vastuvõetud määrus	<i>Langenud sõdurite laste kooliraha tasu- miseks 625 margalise krediidi määramise kohta.</i>	
70 lhk. 554	Asutava Kogu poolt 25. sept. 1919 a. vastu- võetud	<i>Sõjaväelaste palgunormid.</i>	m. RT 77/78 — 1920 a. RT 97/98 — 1920 t. RT 151/152 — 1920 a. (RT-s avalda- tud ei ole).
79/80 lhk. 625	Asutava Kogu poolt 10. okt. 1919 a. vastu- võetud	<i>Maaseadus.</i>	m. RT 51/52 — 1924 t. RT 16/17 — 1920 RT 55/56 — 1924
79/80 lhk. 627	Asutava Kogu poolt 16. okt. 1919 a. vastu- võetud seadus	<i>Ajutise Valitsuse poolt 1. aprillil 1919 aas- tal vastuvõetud seaduse muutmise kohta langenud sõdurite lastele riigi kulud hariduse andmise kohta.</i>	

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
79/80 lhk. 630	Vabariigi Valitsuse otsus 14. okt. 1919 a.	<i>Kaitseliit vägede ülemjuhataja alt sõjaministeeriumi alla üle viia.</i>		
91/92 lhk. 722	Vabariigi Valitsuse poolt 24. okt. 1919 a. vastu- võetud määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	m. RT 151/152 — 1920 RT 6 — 1921 RT 10 — 1921 t. RT 17 — 1921 m. RT 34 — 1921 t. RT 65 — 1921 a. RT 25 — 1923 t. RT 35 — 1923 m. RT 47 — 1926 t. RT 4 — 1927 RT 58 — 1927	
97/98 lhk. 772	Sise- ja Sõjaministeeriumi poolt 18. novembril 1919 a. väljaantud	<i>Nimekiri lit. A. Haigused ja kehalised vead, mis sõjaväe teenistusest kas täiesti vabastavad ehk rivitu teenistusse määravad.</i>	m. ja t. RT 82 — 1921 RT 1 — 1922 a. RT 7 — 1927	
102 lhk. 813	Rekvireerimise ja kahjude hindamise peakomisjoni teadaanne 27. nov. 1919 a.	<i>(Kahjude ülesandmise tähtaja pikendamine).</i>		
103 lhk. 817	Siseministri poolt 5. dets. 1919 a. antud määrus	<i>Registreerimise korra kohta arstidele, hambaarstidele, ämmaemandatele, masserijatele, halastajatele-õdedele ja farmatseütülitisele personalile.</i>	õ. RT 35/36 — 1920 t. RT 60 — 1921 m. RT 2 — 1928	
108 lhk. 857	Asutava Kogu poolt 9. dets. 1919 a. vastu võetud	<i>Rahvaväelaste perekondade toetamise seadus.</i>	t. RT 4/5 — 1920 RT 41/42 — 1920 m. RT 57/58 — 1920 k. RT 95/96 — 1920 a. RT 82 — 1922 t. RT 84/85 — 1922 RT 121 — 1922 a. RT 1/2 — 1923 m. RT 53 — 1927	
110/111 lhk. 872	Seadusandliku delegatsiooni poolt 17. dets. 1919 a. vastuvõetud seadus	<i>Vabatahtlikult rahvaväkke astunud ametnikkude palkade ja kohtade asjus.</i>	t. RT 75/76 — 1920 k. RT 217/218 — 1920	
1 lhk. 1	Leping	1920. aastal: <i>Sõjalise tegevuse seismapanemiseks Eesti demokraatliku vabariigi sõjavägede vahel ühelt poolt ja Venemaa sotsialistliku föderatiivse nõukogu vabariigi sõjavägede vahel teiselt poolt.</i>		

1920. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
8/9 lhk. 64	Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 1920 a. Ajutise valitsemise korra § 12a põhjal kinnitatud määrus	<i>Riigiteenijate ametisõitude lasu asjus.</i>	m. RT 51/52 — 1920 t. RT 105/106 — 1920 RT 141/142 — 1920 RT 219/220 — 1920 a. RT 27 — 1921 m. RT 43 — 1923 RT 57/58 — 1925 RT 54 — 1927	
16/17 lhk. 122	Vabariigi Valitsuse poolt 28. jaanuaril 1920 a. vastu- võetud määrused	<i>Maareformi teostamiseks.</i>	m. RT 55/56 — 1924	
20/21 lhk. 153	Vabariigi valitsemise ajutise korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 13. ja 19. jaanuaril 1920 a. kinnitatud	<i>Vabaduse Risti põhikiri.</i>	m. ja t. RT 86 — 1921 RT 139 — 1924 RT 109/110 — 1925	
24/25 lhk. 185	Asutava Kogu poolt 13. veebr. 1920 a. vastu- võetud seadus	<i>Besti ja Venemaa vahelise rahulepingu kinnitamise kohta.</i>	t. RT 29/30 — 1920	
26/27 lhk. 202	Asutava Kogu poolt 6. veebr. 1920 a. vastu- võetud	<i>Rahvaräelaste ja nende perekondade pensioni seadus.</i>	t. RT 43/44 — 1920 RT 61/62 — 1920 RT 67/68 — 1920 RT 125/126 — 1920 õ. RT 211/212 — 1920 t. RT 47 — 1921 RT 86 — 1921 RT 14/15 — 1922 m. RT 1/2 — 1923 t. RT 106 — 1923 t. RT 149 — 1924 m. RT 87 — 1926 RT 98 — 1928	V. käes. käsir. lhk. 169
26/27 lhk. 206	Vabariigi Valitsuse poolt 6. veebruaril 1920 a. vastu- võetud	<i>Ajutised kodukorra määrused valitsuse asutustes töötavate ametnikkude ja tööliste haiguse korral kindlustamise kohta.</i>	t. ja m. RT 57/58 — 1920 RT 3 — 1921 RT 52 — 1922 RT 86 — 1922 RT 123 — 1922 (m. 1927 a. RT-s avaldatud ei ole).	
26/27 lhk. 210	Vabariigi Valitsuse poolt 10. jaan. 1920 a. vastu- võetud otsus	<i>(Rahvaväe vanemate aastakäikude 1883 a. ja vanemal sõjaväeteenistusest vabastamise kohta 26. veebr. 1920 a.).</i>		
28 lhk. 221	Vabariigi Valitsuse otsus 17. veebr. 1920 a.	<i>(Rahulepingu ratifitseerimise puhul tänu avaldada rahvaväele ja tema juhatusele).</i>		

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
29/30 lhk. 229	Vabariigi Valitsuse otsus 20. veebr. 1920 a.	<i>(Rahulepingu täitmise kohustusi pannakse rahvavägede ülemjuhataja peale.)</i>	
35/36 lhk. 278	Vabariigi Valitsuse otsus 23. veebr. 1920 a.	<i>(Vabaduse Risti annetamise kohta).</i>	t. RT 37/38 — 1920 RT 39/40 — 1920 RT 41/42 — 1920 RT 129/130 — 1920 t. (RT-s avaldatud ei ole).
37/38 lhk. 290	Vabariigi Valitsuse poolt Vabaduse Risti põhikirja §§ 25 ja 27 märkuste põhjal 13. veebruaril 1920 a. kinnitatud	<i>Sõjaliste vägitegude nimestikud.</i>	
37/38 lhk. 296	Vabariigi Valitsuse otsus 21. veebr. 1920 a.	<i>(Vabaduse Risti annetamise kohta).</i>	t. RT 39/40 — 1920 RT 41/42 — 1920 RT 129/130 — 1920 (RT-s avaldatud ei ole),
39/40 lhk. 306	Vabariigi Valitsuse otsused 11. märtsist 1920 a.	<i>(Õpilaste pataljonides teenivatele ajapikenduse andmine; Vabaduse Risti annetamine).</i>	t. RT 41/42 — 1920 RT 129/130 — 1920 (RT-s avaldatud ei ole.)
41/42 lhk. 321	Seadusandliku delegatsiooni poolt 12. märtsil 1920 a. vastuvõetud seadus	<i>Rekvireerimise ja kahjude hindamise komisjonide kohta.</i>	
41/42 lhk. 323	Töö- ja Hoolekandeministeeriumi ringkiri 11. veebr. 1920 a.	<i>(Rahvaväelaste perekondade toetamise seaduse kohta).</i>	
41/42 lhk. 324	Vabariigi Valitsuse otsus 5. märtsist 1920 a.	<i>(Vabaduse Risti annetamise kohta).</i>	t. RT 129/130 — 1920 (RT-s avaldatud ei ole).
43/44 lhk. 339	Töö-Hoolekandeministri ja Sõjaministri poolt antud nimestikud	<i>Haiguste ja kehaliste puuduste kohta, mis rahvaväelastele õiguse annavad pensioni saada.</i>	V. käes. käsir. lhk. 186
47/48 lhk. 369	Toitlusministeeriumi sunduslik määrus 26. märtsist 1920 a. — nr. 1691	<i>Liha rekvisitsiooni kohta.</i>	t. RT 53/54 — 1920 m. RT 97/98 — 1920 k. RT 109 — 1921
47/48 lhk. 370	Vabariigi Valitsuse otsused 21. märtsist 1920 a.	<i>(Sõjavägede ülemjuhatause instituudi lõpetamise ja ülemjuhataja volituste ja kohuste sõjaministri peale panemise kohta).</i>	m. RT 211/212 — 1920 RT 145 — 1924 a. RT 9/10 — 1925

1920. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
51/52 lhk. 402	Vabariigi Valitsuse poolt 30. märtsil 1920 a. vastu võetud täiendav määrus	<i>Riigiteenijate ametisõitude tasu asjus.</i>	k. RT 27 — 1921	
51/52 lhk. 402	Vabariigi Valitsuse poolt 30. märtsil 1920 a. vastu võetud määrus	<i>Ohvitseride, sõjaväe-ametnike ja arstide palkude kohta.</i>	a. RT 97/98 — 1920	
55/56 lhk. 441	Vabariigi Valitsuse otsus 31. märtsist 1920 a.	<i>(Sõjaväele rekrüeeritud hobuste tagasiandmise kohta).</i>	t. RT 65/66 — 1920 m. RT 139/140 — 1920 k. RT 197/198 — 1920	
57/58 lhk. 453	Töö-Hoolekandeministeeriumi poolt 16. aprillil 1920 a. välja antud	<i>Riigiasutustes töötavatele ametnikele ja tööliste neug nende perekonnaliikmetele arstiabi andmise kord.</i>	t. RT 79/80 — 1920 RT 95/96 — 1920 RT 215/216 — 1920	
59/60 lhk. 467	Vabariigi Valitsuse poolt ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal 12. apr. 1920 a. vastuvõetud	<i>Sõjaväe meditsiin- ja veterinaar-artistide ohvitseri aukraadide andmise seadus.</i>	k. RT 37/38 — 1924	
59/60 lhk. 468	Vabariigi Valitsuse poolt ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal 11. aprillil 1920 a. vastuvõetud ajutised määrused	<i>Vabatahtlikult üleajateenijate rahvaväelaste kohta.</i>	t. RT 77/78 — 1920 RT 151/152 — 1920 m. RT 43 — 1926 RT 41 — 1927 a. RT 19 — 1928	
59/60 lhk. 474	Toitlusministeeriumi sundslik määrus	<i>Kalade rekvüisitsiooni kohta.</i>	k. RT 81/82 — 1920	
61/62 lhk. 488	Töö- ja Hoolekandeministeeriumi poolt antud juhatuskiri	<i>Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse tarvitamise kohta.</i>	t. RT 125/126 — 1920	V. käes. käsir. lhk. 189
65/66 lhk. 523	Eesti Vabariigi Valitsuse poolt ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal 12. aprillil 1920 a. vastu võetud määrus	<i>23. juuni 1912 a. seaduse „Ustav o pensijah i edinovremennõh posolijah tsinam voennago velomstva i ih semestvam“ maksvaks tunnistamise kohta.</i>	k. RT 149 — 1924	
65/66 lhk. 524	Vabariigi Valitsuse poolt 23. apr. 1920 a. kinnitatud korraldus	<i>Sõjaväest rubaksantavate hobuste väljaandmise kohta.</i>	m. RT 139/140 — 1920 k. RT 197/198 — 1920	
65/66 lhk. 524	Vabariigi Valitsuse poolt 27. aprillil 1920 a. vastu võetud määrused	<i>Sõjaväe hobuste tarvitada andmise üle põllupidajatele kevalise põllutöö hooajaks 1920 a.</i>		
67/68 lhk. 535	Töö-Hoolekandeministeeriumi ringkiri nr. 11536, 3. maist 1920 a.	<i>(Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse elluviimiseks).</i>	t. RT 14/15 — 1922	V. käes. käsir. lhk. 191

Riigi Teataja nr. ja lchekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud		Muudatused	Märkmed
69/70 lhk. 546	Vabariigi Valitsuse poolt 29. aprillil 1920 a. vastu- võetud määrus	<i>Sõjaväeasutustes teenivate erasisikute pe- rekonna abiraha kohta.</i>	t. RT 79/80 — 1920 a. RT 82 — 1922 t. RT 132 — 1922	
75/76 lhk. 603	Töö-Hoolekandeministee- riumi ringkiri 15. maist 1920 a.	<i>(Vabadussõjast osavõtjate teenistuse saa- mise asjus).</i>		
77/78 lhk. 613	Asutava Kogu poolt 18. mail 1920 a. vastu- võetud	<i>Ajutine veneegiste pensionäride toeta- mise seadus.</i>	m. RT 99/100 — 1920 RT 26 — 1923 t. RT 143 — 1924	
77/78 lhk. 615	Vabariigi Valitsuse poolt 19. mail 1920 a. kinni- tatud	<i>Mereväelaste palgatabel.</i>	t. RT 97/98 — 1920 RT 141 — 1923 a. (RT-s avalda- tud ei ole.)	
79/80 lhk. 626	Vabariigi Valitsuse poolt 21. mail 1920 a. vastu- võetud määruse muutus	<i>Sõjaväeasutustes teenivate erasisikute pe- rekonna-abiraha kohta.</i>		
79/80 lhk. 626	Vabariigi Valitsuse poolt 29. aprillil 1920 a. vastu- võetud määrus	<i>Tasuta maasaamise kohta autasuks sõduri- ritele, kes Vabadussõjas iseäralist vahvust üles näidanud, vigastatud sõduritele ja langenud sõdurite perekondadele.</i>	t. RT 111 — 1923 RT 57 — 1924	
79/80 lhk. 629	Siseministeeriumi admi- nistratiiv-asjade peava- litsuse ringkiri 19. maist 1920 a. nr. 5605	<i>(Küüdi nõudmise täitmise kohta).</i>	k. RT 32 — 1926	
81/82 lhk. 646	Toitlusministeeriumi määrus	<i>Kalade rekvisitsiooni ärakaotamise kohta.</i>		
93/94 lhk. 741	Vabariigi Valitsuse poolt 12. juunil 1920 a. kinni- tatud	<i>Riigiraudteede ja Pärna-Tallinna juurde- veo raudteede veotariif nr. II.</i>	a. RT 49/50 — 1921 RT 119 — 1922 RT 145 — 1924 RT 77 — 1926 RT 102 — 1928	
95/96 lhk. 753	Asutava Kogu poolt 17. juunil 1920 a. vastu- võetud seadus	<i>Perekonna abiraha maksmise asjus rahva- väelastele.</i>	a. RT 82 — 1922	
97/98 lhk. 771	Vabariigi Valitsuse poolt 18. juunil 1920 a. kinni- tatud	<i>Sõjaväe juhtide, ametnikkude ja teenijate palgamäärad.</i>	t. RT 151/152 — 1920 a. (RT-s avalda- tud ei ole.)	
97/98 lhk. 774	Vabariigi Valitsuse poolt 18. juunil 1920 a. kinni- tatud	<i>Mereväe juhtide, ametnikkude ja teeni- jate palgamäärad.</i>	t. RT 141 — 1923 a. (RT-s avalda- tud ei ole.)	

1920. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
97/98 lhk. 776	Toitlusministeeriumi sundlik määrus	<i>Loomade, liha ja heinte rekvisitsiooni kohta.</i>	t. RT 165/166 — 1920 RT 197/198 — 1920 RT 211/212 — 1920 RT 47 — 1921 k. RT 109 — 1921	
97/98 lhk. 778	Töö-Hoolekandeministeeriumi hoolekande osakonna teadaanne	<i>Õppur-sõdurite asjus. (Priikooli saajate nimekiri).</i>	t. RT 127/128 — 1920 RT 191/192 — 1920 RT 3 — 1921 RT 20 — 1921	
99/100 lhk. 786	Seadusandliku delegatsiooni poolt 2. juulil 1920 a. vastuvõetud seadus	<i>„Ajutise veneaegiste pensionäride torutamise seaduse“ muutmise kohta.</i>		
113/114 lhk. 897	Asutava Kogu poolt 15. juunil 1920 a. vastuvõetud	<i>Eesti Vabariigi põhiseadus.</i>	t. RT 113/114 — 1920	
113/114 lhk. 901	Asutava Kogu poolt 2. juulil 1920 a. vastuvõetud	<i>Vabariigi põhiseaduse ning Riigikogu valimiste, rahvahääletamise ja rahvalgatamise õiguse seaduse maksmapaneku seadlus.</i>		
125/126 lhk. 995	Töö-Hoolekandeministeeriumi ringkiri nr. 13430	<i>(Invaliidide töövõime protsendi kindlaksmääramise asjus).</i>		V. käes. käsir. lhk. 192
127/128 lhk. 1012	Töö-Hoolekandeministeeriumi hoolekande osakonna teadaanne	<i>Õppur-sõdurite asjus. (Priikooli saajate nimekiri).</i>	t. RT 191/192 — 1920 RT 3 — 1921 RT 20 — 1921	
129/130 lhk. 1030	Vabariigi Valitsuse otsus 11. juunist 1920 a.	<i>(Vabaduse Risti annetanise kohta).</i>	t. (RT-s avaldatud ei ole)	
133/134 lhk. 1057	Ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 24. aug. 1920 a. vastuvõetud seadus	<i>1869 a. sõjaväe seaduste kogu XV rümatu § 731 muutmise kohta. (Sõjakooli lõpetajate varustuse asjus).</i>	a. RT 69 — 1921 RT 45/46 — 1925 RT 19 — 1926	
139/140 lhk. 1113	Vabariigi Valitsuse poolt 31. augustil 1920 a. vastuvõetud määrus	<i>23. aprillist s. a. kinnitatud sõjaväest vabaksantavate hobuste väljaandmise korralduse muutmise kohta.</i>	k. RT 197/198 1920	
141/142 lhk. 1124	Sõjaministri päevakäsk 1. sept. 1920 a. nr. 864	<i>(Kassatsioonile ja protestidele sõjakohtu astmete peale käiguanalm. Sõjaministri otsustada).</i>		

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
145/146 lhk. 1157	Ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 6. septembril 1920 a. vastuvõetud täiendav määrus	<i>Küütilde kohta.</i>	m. RT 89 — 1922 k. RT 32 — 1926
151/152 lhk. 1201	Vabariigi Valitsuse poolt 14. septembril 1920 a. vastuvõetud määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	a. RT 25 — 1923
151/152 lhk. 1201	Vabariigi Valitsuse poolt 14. sept. 1920 a. vastuvõetud määrus	<i>Vabatahtlikult ülevajateenijate rahvaväelaste lisapalga kohta.</i>	
159/160 lhk. 1265	Vabariigi Valitsuse poolt 24. sept. 1920 a. vastuvõetud määrus	<i>Mutmiserahade maksmise lõpetamise kohta surma saanud rahvaväelaste perekondadele.</i>	
165/166 lhk. 1314	Toitlusministeeriumi määrus 2. okt. 1920 a. nr. 16342	<i>Heinte rekvisitsiooni asjus.</i>	t. RT 197/198 — 1920 RT 211/212 — 1920 RT 47 — 1921 k. RT 109 — 1921
185/186 lhk. 1475	Vabariigi Valitsuse poolt 26. okt. 1920 a. vastuvõetud määrus	<i>Rahvaväe komisjonide koosseisu kohta.</i>	k. RT 87 — 1921
185/186 lhk. 1475	Vabariigi Valitsuse poolt 22. okt. 1920 a. vastuvõetud määrus	<i>Üleriiklise sõjaväele kõlblikkude hobuste registreerimise kohta.</i>	m. RT 127 — 1922 k. RT 98 — 1927
191/192 lhk. 1522	Töö-Hoolekandeministeeriumi hoolekande osakonna teadaanne	<i>Õppur-sõdurite asjus. (Priikooli saajate nimekiri).</i>	t. RT 3 — 1921 RT 20 — 1921
197/198 lhk. 1569	Vabariigi Valitsuse poolt 12. novembril 1920 a. vastuvõetud määrus	<i>Sõjaväest vabaks antavate hobuste väljandmise korralduse muutmise kohta. (Hobuseid oksjoniteel ära müüa).</i>	
197/198 lhk. 1569	Toitlusministeeriumi ringkiri Viru maakonna valitsuse toitlusosakonnale 15. nov. 1920 a. nr. 16524	<i>(Heinte rekvisitsiooni asjus).</i>	
211/212 lhk. 1682	Asutava Kogu juhatuse teadaanne	<i>(Rahvaväelaste ja nende perekondade) pensioni seaduse trükkivigade õvendus.</i>	
211/212 lhk. 1684	Toitlusministeeriumi ringkiri Viljandi maakonna valitsuse toitlusosakonnale 3. dets. 1920 a. nr. 11372	<i>(Heinte rekvisitsiooni asjus).</i>	
211/212 lhk. 1686	Vabariigi Valitsuse otsus 1. dets. 1920 a.	<i>(Kindralkubernerite õigused anda Sise-ministrile, Sõjaringkonna ülema õigused anda Sõjaministrile).</i>	m. RT 145 — 1924 a. RT 9/10 — 1925

1920. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
215/216 lhk. 1718	Töö-Hoolekandeministri juhatuskiri 10. dets. 1920 a. nr. 26840	<i>Arstidele tunnistuste väljastamisel riigitehnikute ja -töölise perekonna-abiraha saamiseks.</i>	
217/218 lhk. 1729	Asutava Kogu poolt 9. detsembril 1920 a. vastuvõetud seadus	<i>Rahvaräkke võetud ja vabatahtlikult sinna astunud riigiametnike palgale ja kohtade asjus.</i>	
219/220 lhk. 1746	Asutava Kogu poolt 10. detsembril 1920 a. vastuvõetud täiendav määrus	<i>Riigitehnikute ametisõitude tasu asjus.</i>	k. RT 27 — 1921
1921. aastal.			
2 lhk. 14	Vabariigi Valitsuse poolt 14. dets. 1920 a. vastuvõetud	<i>1918—1920 a. Eesti Vabariigi mälutsuvõetud põhikiri.</i>	m. RT 23 — 1921 RT 95 — 1921
3 lhk. 24	Töö-Hoolekandeministri juhatuse otsus hoolekande osakonna teadaanne	<i>Õppur-sõdurite asjus, kes prüü kooli saavad.</i>	t. RT 20 — 1921
4 lhk. 27	Ajutise valitsuse korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 3. jaanuaril 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>Kaitserägede koosseisude ja palganormide kinnitamise kohta.</i>	k. RT 1 — 1922
6 lhk. 45	Vabariigi Valitsuse poolt 12. jaan. 1921 a. vastuvõetud täiendav määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	m. RT 34 — 1921 t. RT 65 — 1921 k. RT 25 — 1923
10 lhk. 69	Vabariigi Valitsuse poolt 1. veebr. 1921 a. vastuvõetud täiendav määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	k. RT 25 — 1923
13 lhk. 82	Vabariigi Valitsuse poolt 11. veebruaril 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>Valga maakonna maa-ala kindlaksmääramise kohta.</i>	
15 lhk. 89	Vabariigi Valitsuse poolt 18. veebr. 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>Kindral Laidoneri nimelise invaliidide kapitali kohta.</i>	m. RT 17 — 1929
17 lhk. 106	Vabariigi Valitsuse poolt 22. veebruaril 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>Maareformi teostamise määruste §§ 9, 74, 75, 77, 78 muutmise ja täiendamise kohta.</i>	
17 lhk. 107	Vabariigi Valitsuse poolt 4. märtsil 1921 a. vastuvõetud täiendav määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	k. RT 25 — 1923
20 lhk. 119	Riigikogu poolt 11. märtsil 1921 a. vastuvõetud	<i>Amnestia seadus.</i>	

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
20 lhk. 121	Vabariigi Valitsuse poolt 18. märtsil 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>Osalise sõjaseaduse kaotamise kohta (Lääne ja Pärnu maakondades).</i>	k. RT 145 — 1924 a. RT 54 — 1926	
20 lhk. 126	Töö-Hoolekandeministri- riumi hoolekande osakonna teadaanne	<i>Õppur-sõdurite asjus, kes prii kooli saavad.</i>		
23 lhk. 141	Vabariigi Valitsuse poolt 1. aprillil 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>1918—1920 a. Eesti Vabadussõja mälestusmärgi põhikirja muutmise kohta.</i>	t. RT 95 — 1921	
25 lhk. 150	Vabariigi Valitsuse poolt 4. aprillil 1921 a. ajutise valitsemise korra § 12a põhjal vastuvõetud täiendav määrus	<i>Rekvireerimise ja kahjude hindamise komisjonidest ja peakomisjonist rekvireerimise ja kahjude hindamise asjus.</i>		
27 lhk. 168	Ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 4. apr. 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>Riigiteenijate ametisõitude tasumäärade kohta.</i>	a. RT 113 — 1921 m. RT 43 — 1923 RT 57/58 — 1925 RT 54 — 1927	
34 lhk. 217	Vabariigi Valitsuse poolt 27. apr. 1921 a. vastuvõetud täiendav määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	k. RT 25 — 1923	
47 lhk. 273	Vabariigi Valitsuse poolt 1. juunil 1921 a. Ajutise Valitsemise korra § 12-a põhjal vastuvõetud	<i>Rahvarüütelaste ja nende perekondade pensioni seaduse täiendamise kohta.</i>	k. RT 98 — 1928	V. käes. käsir. lhk. 170
47 lhk. 274	Vabariigi Valitsuse poolt 1. juunil 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>Liha ja heinte rekvizitsiooni kohta.</i>	k. RT 109 — 1921	
49/50 lhk. 287	Vabariigi Valitsuse poolt 10. juunil 1921 a. kinnitatud	<i>Rüügitsejate ja Pärnu-Tallinna juurdeveo ruutteede veotariif nr. 13.</i>	a. RT 119 — 1922 RT 145 — 1924 RT 77 — 1926 RT 102 — 1928	
53/54 lhk. 332	Rekvireerimise ja kahjude hindamise peakomisjoni teadaanne 14. juunist 1921 a. nr. 1486	<i>(Tasumaksimise kohta sõjakahjude ja rekvireeritud kruami ja hobuste eest).</i>		
57 lhk. 341	Ajutise Valitsemise korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 29. juunil vastuvõetud seadus	<i>Eesti Vabadussõjast osavõtnud kooliõpilastele hariduse andmise kohta riigi kulul.</i>	t. RT 75 — 1921 RT 89 — 1922 RT 31 — 1926	
60 lhk. 360	Tervishoiu peavalitsuse teadaanne 13. juulist 1921 a. nr. 2160	<i>(Tervishoiu personali registreerimise kohta).</i>	m. RT 2 — 1928	
61 lhk. 364	Vabariigi Valitsuse poolt 13. juulil 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>Sõjaseaduse osalise kaotamise kohta. (Pärnu, Paide, Kuresaare linnas, Saaremaal ja Järva maakonnas).</i>	k. RT 145 — 1924 a. RT 54 — 1926	

1921. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
65 lhk. 378	Vabariigi Valitsuse poolt 27. juulil 1921 a. vastuvõetud täiendav määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	a. RT 25 — 1923	
69 lhk. 421	Vabariigi Valitsuse poolt Ajutise Valitsemise korra § 12-a põhjal 5. augustil 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>1869 a. sõjaväe seadustekogu XVI rümatu § 731 muutmise kohta. (Sõjakooli lõpetajate varustuse asjus).</i>	a. RT 45/46 — 1925 RT 19 — 1926	
71 lhk. 430	Ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 12. augustil 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>Noortemeeste vastuvõtmise kohta sõjakooli kasvandikkudeks.</i>	m. RT 109/110 — 1925 RT 43 — 1926 a. RT 41 — 1927 RT 52 — 1928	
75 lhk. 446	Ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal Vabariigi Valitsuse poolt 26. aug. 1921 a. vastuvõetud täiendav seadus	<i>Eesti Vabandussõjast osa võtnud kooliõpilastele huriduse andmise kohta riigi kulul.</i>	1. RT 89 — 1922 RT 31 — 1926	
77 lhk. 455	Vabariigi Valitsuse otsus 13. aug. 1921 a.	<i>(Ohvitseride kasiinod ja sõdurite koolud tunnistada sõjaväeliseks asutusteks ja lubada nendele ruumisid muretseda kui sõjaväeliste asutustele).</i>		
82 lhk. 483	Väetecnistuskohuste seaduse § 46 põhjal Sisc- ja Sõjaministeeriumi poolt väljaantud	<i>Nimekiri lit. A. (Nimekirja lit. A muutmise).</i>	k. RT 7 — 1927	
86 lhk. 512	Vabariigi Valitsuse poolt Ajutise Valitsemise korra § 12-a põhjal 24. sept. 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>Vabanduse Risti põhikirja §§ 13, 19 ja 20 muutmise ja täiendamise kohta.</i>	t. RT 96 — 1921	
86 lhk. 513	Vabariigi Valitsuse poolt Ajutise Valitsemise korra § 12-a põhjal 28. sept. 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>Pensiooni maksmise kohta isikutele, kes Eesti Vabariigi ülesheitamise tööst osa võtnud ja selle juures tööõime kaotanud, niisama ka surmasaavute perekondadele.</i>		V. käes. käsir. lhk. 192
86 lhk. 514	Vabariigi Valitsuse poolt 30. sept. 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>Sõjaseaduse osalise kaotamise kohta (Valga- ja Viljandimaal).</i>	k. RT 145 — 1924 a. RT 54 — 1926	
87 lhk. 519	Vabariigi Valitsuse poolt 28. septembril 1921 a. Ajutise Valitsemise korra § 12-a põhjal vastuvõetud seadus	<i>Rahvaväekomisjonide kohta.</i>	a. RT 43 — 1926	

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
87 lhk. 522	Vabariigi Valitsuse poolt Ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal 30. septembril 1921 a. vastuvõetud ajutine määrus	<i>Ohvitseride ja sõjaväe-ametnikkude korteri, kütte ja valgustuse asjus.</i>	k. RT 109/110 — 1925	
88/89 lhk. 527	Vabariigi Valitsuse poolt Ajutise valitsemise korra § 12-a põhjal 30. septembril 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>Rekvireerimise ja sõjakahjude hindamise komisjoni kohta.</i>		
95 lhk. 565	Vabariigi Valitsuse poolt 14. okt. 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>1918—1920 a. Eesti vabalussõja mälestusmärgi põhikirja §§ 5 ja 6 ning põhikirja juurde lisatud tunnistuste vormide nr. 1 ja nr. 2 muutmise kohta.</i>		
96 lhk. 570	Riigikogu poolt 18. okt. 1921 a. vastuvõetud otsus	<i>(Vabariigi Valitsuse poolt 24. sept. 1921. a. vastuvõetud seadus Vab. Risti põhikirja muutmise ja täiendamise kohta kinnitatakse).</i>		
109 lhk. 625	Vabariigi Valitsuse poolt 25. nov. 1921 a. vastuvõetud määrus	<i>Liha ja heinte rekvitsitsiooni määruse äralõpetamise kohta.</i>		
113 lhk. 649	Riigikogu poolt 2. detsembril 1921 a. vastuvõetud	<i>Riigiteenijate ametisõitute tasu seadus.</i>	m. RT 43 — 1923 RT 57/58 — 1925 RT 54 — 1927	
1922. aastal.				
1 lhk. 1	Riigikogu poolt 6. det. 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>Kaitsevõlgedesse puutuvate kaitseväge seaduste ja määruste väljaandmise korra kohta Põhiseaduse § 81 põhjal.</i>	m. RT 115 — 1927	
1 lhk. 2	Riigikogu poolt 13. detsembril 1921 a. vastuvõetud seadus	<i>Kaitseväge teenistusse võtmise ja kaitseväge teenistusest vabastamise kohta 1921 ja 1922 aastal.</i>		
1 lhk. 3	Väeteenistuskohustuste seaduse § 46 põhjal Sise- ja Sõjaministri poolt väljaantud	<i>Haiguste ja kehaliste vigade nimekirja lit. A p. 37 muutmise.</i>	k. RT 7 — 1927	
1 lhk. 3	Väeteenistuskohustuste seaduse § 46 põhjal Sise- ja Sõjaministri poolt väljaantud ja Riigi Teataja 1919 a. nr. 97/98 avaldatud	<i>Haiguste nimekirja lit. A lisa.</i>	k. RT 7 — 1927	
14/15 lhk. 89	Töö-Hoolekandeministri ringkiri nr. 1627, 19. jaan. 1922 a.	<i>(Rahvaväelaste pensioni asjus).</i>		
19 lhk. 101	Vabariigi Valitsuse poolt 8. veebruaril 1922 a. vastuvõetud määrus	<i>Sõjaseaduse kaotamise kohta.</i>	k. RT 145 — 1924 a. RT 54 — 1926	

1922. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
41 lhk. 189	Vabariigi Valitsuse poolt 22. märtsil 1922 a. vastuvõetud määrus	<i>Laevalkohustusseaduse tarvitamise lõpetamise kohta.</i>		
55 lhk. 258	Töö-Hoolekandeministriüri määrus 25. apr. 1922 a.	<i>Vabadussõja invaliidide järeleavitsuse korra kohta.</i>	t. RT 144 — 1924 RT 58 — 1926	V. käes. käsir. lhk. 193
74/75 lhk. 314	Riigikogu poolt 30. mail 1922 a. vastuvõetud	<i>Täisealduse alanemäära vähendamise seadus.</i>		
74/75 lhk. 314	Riigikogu poolt 30. mail 1922 a. vastuvõetud	<i>Püüvalve alluvuse muutmise seadus.</i>		
82 lhk. 337	Riigikogu poolt 27. juunil 1922 a. vastuvõetud	<i>Perekonna abiraha seadus.</i>	t. RT 84/85 — 1922	
			RT 121 — 1922 a. RT 1/2 — 1923 m. RT 53 — 1927	
84/85 lhk. 345	Riigikogu poolt 27. juunil 1922 a. vastuvõetud	<i>Riigilipu seadus.</i>	t. RT 15/16 — 1923	
			RT 95 — 1923 RT 99/100 — 1923	
84/85	Juhatuskiri (Töö- ja Hoolekandeministriüri)	<i>Perekonna abiraha seaduse käsitlemise kohta.</i>	t. RT 121 — 1922	
89 lhk. 374	Riigikogu poolt 29. juunil 1922 a. vastuvõetud	<i>Küütide määruse muutmise seadus.</i>	k. RT 32 — 1926	
89 lhk. 376	Riigikogu poolt 29. juunil 1922 a. vastuvõetud	<i>Õppur-sõduritele maksuta õppeabinõude muretsemise seadus.</i>	t. RT 31 — 1926	
94 lhk. 441	Riigikogu poolt 29. juunil 1922 a. vastuvõetud	<i>Sõjaväeosade ja -asutuste alla võetud ruumide üüriseadus.</i>	m. RT 108 — 1923	
			RT 149 — 1924 RT 109/110 — 1925	
			RT 81 — 1926 RT 29 — 1928	
115/116 lhk. 581	Vabariigi Valitsuse poolt 8. septembril 1922 a. vastuvõetud määrus	<i>Sõjaseaduse osalise kuutamise kohta.</i>	k. RT 145 — 1924	
			a. RT 54 — 1926	
119 lhk. 594	Vabariigi Valitsuse poolt 6. septembril 1922 a. kinnitatud	<i>Riigiraudteede ja Pärnu-Tallinna juurdeveo raudteede veotariif nr. 21. Sõjavägede ja Sõjaväe varustuseainete vedu.</i>	a. RT 145 — 1924 RT 77 — 1926 RT 102 — 1928	
119 lhk. 593	Vabariigi Valitsuse poolt 8. septembril 1922 a. vastuvõetud seadus	<i>Laagri-, manööveri- ja navigatsioonipäevarahade kohta kaitsevões rahuajal.</i>	m. RT 6 — 1928	
121 lhk. 602	Töö-Hoolekandeministriüri juhatuskiri 22. sept. 1922 a.	<i>Perekonnaabiraha seaduse käsitlemiseks.</i>		

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
124 lhk. 615	Merejõudude staabi teadaanne 25. sept. 1922 a. nr. 1	<i>Vabatahtlikele (jungile) vastuvõtmisest meriväkke.</i>	t. RT 131 — 1922	
127 lhk. 626	Vabariigi Valitsuse poolt 13. okt. 1922 a. vastuvõetud määrus	<i>Üleriiklise kaitseväele kõlbulikkude hobuste registreerimise määruste muutmise kohta.</i>		
131 lhk. 644	Merijõudude staabi	<i>Teadaanne (Jungile vastuvõtmise lõpetamise kohta 1922 a.)</i>		
139 lhk. 673	Vabariigi Valitsuse poolt 6. oktoobril 1922 a. vastuvõetud seadlus	<i>Sõjaväe seadluste koogu VI raamatu § 6 lisa II, III ja IV muutmise kohta. (Sõjamehe truuduse töötus).</i>		
139 lhk. 673	Vabariigi Valitsuse poolt 3. nov. 1922 a. vastuvõetud seadlus	<i>Muudatuste kohta kaitseväe organisatsioonis ja terminoloogias.</i>	a. (RT-s ei ole avaldatud).	
139 lhk. 674	Vabariigi Valitsuse poolt 3. nov. 1922 a. vastuvõetud seadlus	<i>Kaitseväe ohvitseride auastmete tabeli muutmise kohta.</i>		
139 lhk. 675	Vabariigi Valitsuse poolt 3. nov. 1922 a. vastuvõetud seadlus	<i>Sõdurite auastmete tabeli muutmise kohta.</i>	t. (RT-s ei ole avaldatud).	
139 lhk. 676	Vabariigi Valitsuse poolt 27. oktoobril 1922 a. vastuvõetud seadlus	<i>Kaitseväe ihukatte ja rakmetega varustamise kohta rahuaajal.</i>	a. RT 45/46 — 1925	
155/156 lhk. 756	Riigikogu poolt 7. detsembril 1922 a. vastuvõetud seadus	<i>Kaitseväkke teenistusse võtmise ja sellest vabastamise kohta 1923 aastal.</i>		
1923. aastal.				
1/2 lhk. 1	Riigikogu poolt 19. detsembril 1922 a. vastuvõetud	<i>Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seadluse muutmise seadlus.</i>	m. RT 87 — 1926	V. käes. käsir. lhk. 171
1/2 lhk. 3	Riigikogu poolt 19. detsembril 1922 a. vastuvõetud	<i>Perekonna abiraha seadlus.</i>	t. RT 106 — 1923 m. RT 53 — 1927	
1/2 lhk. 4	Riigikogu poolt 19. detsembril 1922 a. vastuvõetud	<i>Riigiametnikkude ja -teenijate palgaseadlus.</i>	m. RT 98 — 1926 a. RT 27 — 1927	
1/2 lhk. 6	Vabariigi Valitsuse poolt 6. detsembril 1922 a. vastuvõetud seadlus	<i>Sõjakooli rahuaegse kursuse lõpetanud ja Vabariigi Valitsuse otsusel 5. augustist 1921 a. lipnikkudeks ülenatud ohvitseridele rahuaegse ohvitseri — nooremleitnandi aukraadi andmise kohta.</i>		

1923. a.

Riigi Teataja nr. ja lchekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
18 lhk. 85	Vabariigi Valitsuse poolt 10. jaanuaril 1923 a. vastuvõetud	<i>Attesteerimise seadlus.</i>	a. RT 1 — 1924
18 lhk. 95	Vabariigi Valitsuse poolt 10. jaanuaril 1923 a. vastuvõetud seadlus	<i>Nende Eesti kodanikkude kaitseräkke vastuvõtmise kohta, kes ohritseridena ja ametnikkudena välisriikide kaitsevõttes teeninud.</i>	
19 lhk. 97	Vabariigi Valitsuse poolt 10. jaanuaril 1923 a. vastuvõetud	<i>Kaitsevõe ohritseride, sr.-ametnikkude ja sõdurite-üleajateenijate palgamäärad.</i>	t. RT 141 — 1923 m. RT 89 — 1924 RT 81/82 — 1925 a. (RT-s avaldatud ei ole)
19 lhk. 107	Vabariigi Valitsuse poolt 26. jaanuaril 1923 a. vastuvõetud seadlus	<i>Tagavaravõe-ohritseride ettevalmistamise kohta.</i>	k. RT 43 — 1926 a. RT 52 — 1928
25 lhk. 126	Vabariigi Valitsuse poolt 9. veebruaril 1923 a. vastuvõetud ajutine määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	t. RT 35 — 1923 m. RT 47 — 1926 t. RT 4 — 1927 RT 58 — 1927
26 lhk. 134	Riigikogu poolt 8. veebruaril 1923 a. vastuvõetud	<i>Veneaegsete pensionäride toetamisseaduse muutmise seadus.</i>	t. RT 43 — 1923 m. RT 94 — 1928
26 lhk. 135	Riigikogu poolt 3. veebruaril 1923 a. vastuvõetud	<i>Väeteenistuse kohustuse määrustiku art. 19 täiendamise seadus (võetakse arvesse Vene sõjaväes kuni 6. det. 1917 a. väljateenitud aeg).</i>	t. RT 128 — 1923 RT 43 — 1926
27 lhk. 140	Riigikogu poolt 15. veebr. 1923 a. vastuvõetud	<i>Vabadussõjast osavõtnud kaitsevõelaste autasu seadus.</i>	t. RT 52/53 — 1923 m. RT 99/100 — 1925
27 lhk. 141	Vabariigi Valitsuse poolt 7. veebruaril 1923 a. vastuvõetud määrus	<i>Mobilisatsioonil korral kodanikkudelt sunduslikult kaitseräkke võetavate autode, mootor- ning jalgrataste liigistamise ja nende eest rahatasa maksmise kohta.</i>	a. RT 9 — 1926 RT — 1929
27 lhk. 143	Vabariigi Valitsuse poolt 7. veebruaril 1923 a. vastuvõetud määrus	<i>Mobilisatsioonil korral kohalikkudelt elanikkudelt kaitsevõelade võetud hobuste, veoabinõude ja hobuseriistade hindade kohta.</i>	t. RT 10 — 1926 a. RT — 1929
33/34 lhk. 227	Riigikogu poolt 20. veebruaril 1923 a. vastuvõetud	<i>Eesti Punase Risti korraldusseadus.</i>	t. RT 129/130 — 1923 RT 49/50 — 1925
33/34 lhk. 230	Riigikogu poolt 22. veebruaril 1923 a. vastuvõetud	<i>Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitsevõelise kaasabi andmise seadus.</i>	t. RT 18 — 1929
35 lhk. 237	Siseministeeriumi juhatuskiri (27. veebr. 1923 a. nr. 36)	<i>Vabariigi Valitsuse poolt 9. veebruaril 1923 a. vastu võetud isikutunnistuste ajutise määrase kohta.</i>	

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
36/37 lhk. 242	Sõja- ja Siseministri juhatuskiri (14. veebr. 1923 a. nr. 365)	<i>Ajapikenduse andmiseks asunikkuidele.</i>	m. RT 43 — 1926 RT 1 — 1928
43 lhk. 321	Riigikogu poolt 9. märtsil 1923 a. vastuvõetud	<i>Riigiteenijate ametisõitude tasuseaduse osalise muutmise ja täiendamise seadus.</i>	m. RT 57/58 — 1925 RT 54 — 1927
43 lhk. 324	Töö-Hoolekandeministri juhatuskiri (14. märts. 1923 a. nr. 11687)	<i>Riigikogu poolt 8. veebruaril 1923 a. vastuvõetud veneaegsete pensionäride toetamise seaduse muutmise seaduse elluviimise kohta.</i>	
52/53 lhk. 453	Vabariigi Valitsuse otsused 23. märtsist ja 26. märtsist 1923 a.	<i>(Vabadussõjast osavõtnud kaitseväelastele autasu määramine).</i>	
61 lhk. 517	Vabariigi Valitsuse poolt 4. aprillil 1923 a. vastuvõetud seadlus	<i>Kaitseväe toilitamise kohta rahuajal.</i>	m. RT 95 — 1926 RT 70 — 1927
61 lhk. 523	Vabariigi Valitsuse poolt 20. aprillil 1923 a. vastuvõetud seadlus	<i>Sõjaside korraldamise kohta rahuajal.</i>	
72/73 lhk. 575	Haridusministeeriumi korraldus 19. maist 1923 a. nr. 21863	<i>Küpsustunnistuste andmise kohta sõjaväe tehnikakooli lõpetajaile 1923 a.</i>	
86 lhk. 639	Sõja- ja Teedeministri määrused	<i>Sõjaväe mootordresiinide raulteedel liikumise korra kohta.</i>	m. RT 61 — 1924 a. RT 55 — 1928
99/100 lhk. 721	Teedeministri määrus 21. juulist 1923 a. nr. 2766	<i>Sõdurite ja vangide nime peale adresseeritud postpakide ladumaksust vabastamise kohta.</i>	
103 lhk. 733	Vabariigi Valitsuse poolt 27. juunil 1923 a. vastuvõetud seadlus	<i>Ametite nimetuste kohta kaitseväes, kus üleajateenijaid võib pidada.</i>	k. (RT-s avaldatud ei ole).
103 lhk. 734	Sõjaministeeriumi määrus	<i>Mobilisatsiooni korral kaitseväe teenistusse kokkukutsutud tagavaraväelastelt kaasatoodud ihukatte varustuseasjade eest tasumaksamise kohta.</i>	a. RT 29/30 — 1925 RT 65 — 1928
106 lhk. 774	Riigikogu poolt 31. juulil 1923 a. vastuvõetud	<i>Perekonna abiraha asjade tempelmaksust vabastamise seadus.</i>	
106 lhk. 774	Riigikogu poolt 4. augustil 1923 a. vastuvõetud	<i>Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse muutmise seadus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 169
108 lhk. 791	Riigikogu poolt 4. augustil 1923 a. vastuvõetud	<i>Sõjaväeosade ja -asutuste alla võetud ruumide üüriseaduse muutmise seadus.</i>	m. RT 149 — 1924 RT 109/110 — 1925 RT 81 — 1926 RT 29 — 1928

1923. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
111 lhk. 812	Vabariigi Valitsuse poolt 22. augustil 1923 a. vastuvõetud määrus	<i>Sõjaväe ülemuse ettepanekul rahvuseest tasuta maa-andmise lõpetamise kohta.</i>	
123 lhk. 866	Riigikogu poolt 16. oktoobril 1923 a. vastuvõetud	<i>Õpetajate seminaride seadus.</i>	t. RT 43 — 1926
127 lhk. 881	Riigikogu poolt 26. oktoobril 1923 a. vastuvõetud	<i>Kaitsevõeluste tagavaraväkke arramise seadus.</i>	
128 lhk. 885	Riigikogu poolt 30. oktoobril 1923 a. vastuvõetus	<i>1924 aastal kaitseväkke võtmise ja sellest vabastamise seadus.</i>	
128 lhk. 885	Riigikogu poolt 30. oktoobril 1923 a. vastuvõetud	<i>Väeteenistuse kohustuse määrustiku art. 19 täiendamise seadus (võetakse arvesse Latviya kaitseväes Vabaldussõja ajal teenimine).</i>	t. RT 43 — 1926
129/130 lhk. 889	Vabariigi Valitsuse poolt 31. okt. 1923 a. kinnitatud	<i>Eesti Punase Risti seltsi põhikiri.</i>	t. RT 49/50 — 1925
137 lhk. 921	Riigikogu poolt 9. novembril 1923 a. vastuvõetud	<i>Merikoolide seadus.</i>	
141 lhk. 937	Vabariigi Valitsuse poolt 28. novembril 1923 a. vastuvõetud määrus	<i>Kaitseväe ohvitseride, ametnikkude ja sõdurite ülejäätenijate palgamäärade ning mereväelaste palgatabeli täiendamise kohta.</i>	
145 lhk. 961	Riigikogu poolt 4. detsembril 1923 a. vastuvõetud	<i>Ilma sõjaväelise õppuseta tagavaraväkke arratud kodanikkude kaitseväeteenistusse kutsumise seadus.</i>	
1924. aastal.			
1 lhk. 1	Vabariigi Valitsuse poolt 28. novembril 1923 a. vastuvõetud	<i>Kaitsevõeluste atlestseerimise seadlus.</i>	
1 lhk. 11	Vabariigi Valitsuse poolt 21. detsembril 1923 a. vastuvõetud seadlus	<i>Väeosade majanduslike püevakiskude kaotamise kohta.</i>	
1 lhk. 11	Vabariigi Valitsuse poolt 21. detsembril 1923 a. vastuvõetud seadlus	<i>1924 aastal kaitseväeteenistusse kutsumisele tagavaraväelaste ihukallega ja rakmetega varustamise kohta.</i>	
6/7 lhk. 111	Sõja- ja Siseministri määrus (4. jaan. 1924 a.)	<i>Tagavaraväelaste registreerimise kohta.</i>	k. RT 43 — 1926 a. RT 51 — 1927

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
10/11 lhk. 133	Vabariigi Valitsuse poolt 9. jaanuaril 1924 a. vastuvõetud määrus	<i>Perioodilistes trükitoodetes avaldamiseks keelatud teadete kohta.</i>		
24 lhk. 249	Vabariigi Valitsuse poolt 28. detsembril 1923 a. vastuvõetud seadlus	<i>Kätte ja valgustusega varustamise kohta kaitseväes rahua ajal.</i>	a. RT 24 — 1926	
24 lhk. 252	Vabariigi Valitsuse poolt 30. jaanuaril 1924 a. vastuvõetud ajutine seadlus	<i>Sõjaväe ametväkkude ohvitserideks ümbernimetamise kohta.</i>		
31/32 lhk. 265	Vabariigi Valitsuse poolt 13. veebruaril 1924 a. vastuvõetud	<i>Osalise sõjaseaduse kaotamise määrus.</i>	k. RT 145 — 1924	
37/38 lhk. 285	Vabariigi Valitsuse poolt 30. jaanuaril 1924 a. vastuvõetud	<i>Kaitseväe ohvitseride teenistuskäigu seadlus.</i>	m. RT 89 — 1924 t. RT 45/46 — 1925 m. RT 119 — 1925 t. RT 43 — 1926 m. RT 41 — 1927	
37/38 lhk. 298	Vabariigi Valitsuse poolt 30. jaanuaril 1924 a. vastuvõetud ajutine seadlus	<i>Alamkapteni ja aktiivteenistuse lipniku auastme kaotamise ning ohvitseride auastmete vanuse kindlakstelemise kohta.</i>	m. RT 89 — 1924	
48 lhk. 337	Riigikogu poolt 25. märtsil 1924 a. vastuvõetud	<i>Vabadussõjast osavõtnud kaitseväelaste tuguvõimekindluse arvamise seadus.</i>	t. RT 37 — 1927 t. (RT-s ei ole avaldatud — vaata käes. käsir. lhk. 116).	V. käes. käsir. lhk. 115
51/52 lhk. 351	Riigikogu poolt 12. aprillil 1924 a. vastuvõetud	<i>Maaseaduse §§ 15, 20 ja 23 muutmise seadus.</i>		
51/52 lhk. 352	Riigikogu poolt 12. aprillil 1924 a. vastuvõetud	<i>Riigiteenistusest vabastamise korral palga edasimaksmise seadus.</i>	t. RT 101/102 — 1924 a. RT 100 — 1926	
55/56 lhk. 405	Vabariigi Valitsuse poolt 9. apr. 1924. a. vastuvõetud määrus	<i>Maareformi teostamise määruste §§ 38, 77¹, 80 ja 86 muutmiseks.</i>		
57, lhk. 415	Vabariigi Valitsuse poolt 23. aprillil 1924 a. vastuvõetud määrus	<i>29. aprilli 1920 a. tasuta maasaamise määruse muutmise kohta.</i>		
61 lhk. 429	Teede- ja Sõjaministri määrus	<i>Sõjaväe mootordressiinide raudteedel liikumise korra kohta.</i>	k. RT 55 — 1928	
87/88 lhk. 534	Tervishoiu nõukogu poolt 1. juunil 1924 a. vastuvõetud	<i>Käsitusereeglid, mille järele ära määrata tööjõu nõrgenemist või täielist kaotust kehaliste vigastuste tagajärjel, mis saadud õnnetute juhtumiste läbi.</i>	Kaitseväelastele pensioni määramisel ei ole maksev. Vaata ka RT 43/44 — 1920	
89 lhk. 545	Vabariigi Valitsuse poolt 14. mail 1924 a. vastuvõetud seadlus	<i>Ohvitseride teenistuskäigu seadluse § 35 muutmise kohta.</i>		

1924. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
89 lhk. 545	Vabariigi Valitsuse poolt 14. mail 1924 a. vastu- võetud seadlus	30. jaanuari 1924 a. ajutise seadluse § 4 muutmise kohta.	
89 lhk. 546	Vabariigi Valitsuse poolt 30. aprillil 1924 a. vastu võetud seadlus	Meriväe osalise komplekteerimise kohta juugidega.	m. RT 88 — 1927
89 lhk. 547	Vabariigi Valitsuse poolt 15. märtsil 1924 a. vastu võetud määrus	Kaitsevõeluste palganormide muutmise kohta.	
101/102 lhk. 605	Vabariigi Valitsuse otsu- sed 1. augustist 1924 a.	(Koosseisude vähendamise tõttu ametist vabastatud ametnikele teenistusse võt- misel sellest teatada riigiasutusele, kes ametniku vabastas. Riigiametnikele ja -teenijate kohuste- lüljate vabastamisel maksta neile elasi palka kolme kuu jooksul).	
139 lhk. 721	Riigikogu poolt 13. no- vembril 1924 a. vastu võetud	Võimumärkide ja Vabaduse Risti kaitse- seadus.	
143 lhk. 765	Riigikogu poolt 25. nov. 1924 a. vastu võetud	Ajutise veneaegsete pensionäride toetamise seaduse täiendamise seadus.	
144 lhk. 770	Töö-hoolekandeministee- riumi määrus 3. novemb- rist 1924 a.	Ilmasõja invaliidide järelevahtuse korra kohta.	t. RT 58 — 1926
145 lhk. 786	Vabariigi Valitsuse otsu- sed 1. detsembril 1924 a.	(Sõjaseaduse väljakuulutamise; kindral- leitnant Laidoneri nimetamine kaitse- vägede ülemjuhatajaks).	m. RT 9/10 — 1925 RT 54 — 1926 t. RT 89 — 1926 RT 14 — 1927 RT 115 — 1927 RT 105 — 1928 RT 60 — 1929
145 lhk. 786	Vabariigi Valitsuse poolt 28. novembril 1924 a. kinnitatud	Raudteede reotariif nr. 23. Sõjaväe, püürivalve ja nende varustusainete vedu.	m. RT 135/136 — 1925 a. RT 77 — 1926 RT 102 — 1928
149 lhk. 865	Riigikogu poolt 16. det- sembril 1924 a. vastu võetud	1925 aastal tegelikku kaitsevõetee- nistusse võtmise ja sellest vabastamise seadus.	m. RT 35 — 1925
149 lhk. 868	Riigikogu poolt 18. det- sembril 1925 a. vastu võetud	Kaitsevõe osade ja -asutuste alla võetud ruumide üürinormide maksuse pikenda- mise seadus.	

V. käes.
käsir.
lhk. 85V. käes.
käsir.
lhk. 193

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
149 lhk. 868	Riigikogu poolt 18. detsembril 1924 a. vastu võetud	<i>Riigiteenistuse seadus.</i>	t. RT 15/16 — 1925 m. RT 59/60 — 1925 t. RT 117/118 — 1925 m. RT 53 — 1926 t. RT 43 — 1926 RT 34 — 1927	
149 lhk. 875	Riigikogu poolt 19. detsembril 1924 a. vastu võetud	<i>Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioni seadus.</i>	m. RT 109/110 — 1925 RT. 27 — 1927 t. RT 32 — 1929	V. käes. käsir. lhk. 175
1925. aastal.				
4 lhk. 24	Siseministri ksk. nr. 2 8. jaanuarist 1925 a. ja ksk. nr. 5, 10. jaanuarist 1925 a.	<i>(Diviisiülemate administratiivõimupiiri äramääramine).</i>	RT 11/12 — 1925 m. RT 71/72 — 1925 RT 77 — 1928	
9/10 lhk. 57	Vabariigi Valitsuse otsused 7. jaan. 1925 a.	<i>(Kaitsevägede ülemjuhataja institutudi lõppenuks tunnistamise ja kindral-kubernereri kohuste täitmise siseministri peale panemise kohta).</i>	t. RT 4 — 1925	
11/12 lhk. 76	Siseministri käsukiri nr. 8, 21. jaan. 1925 a.	<i>(Saaremaa ühes Kuresaare linnaga tsiviilvalitsemise korras allub kohaliku kaitseväe ülemale).</i>	t. RT 65/66 — 1925 a. RT 77 — 1928	
11/12 lhk. 76	Siseministri käsukiri nr. 9, 22. jaan. 1925 a.	<i>(Diviisiülemate asetäitjate äramääramine).</i>	m. RT 77 — 1928	
13/14 lhk. 78	Määrused	<i>Laskemoona, lõhke ja lämmastavate ning teiste mürgiliste ainete vedamiseks raud-, veeteedel ja voois.</i>	a. RT 55 — 1928	
13/14 lhk. 81	Juhtnõõrid	<i>Sõjaväelise kaitse tarvitamise kohta sõjaväeliste vedude juures raud-, veeteedel ja voois.</i>	a. RT 55 — 1928	
15/16 lhk. 89	Riigikogu poolt 22. jaanuaril 1925 a. vastuvõetud	<i>Riigiteenistuse seaduse osalise maksmapanemise seadus.</i>		
19/20 lhk. 104	Siseministri käsukiri nr. 11, 3. veebr. 1925 a.	<i>(Kaitsevägede ülemjuhataja käsukirja nr. 6 — 1924 a. — elanikkude registreerimise asjus — tühistamine.)</i>		
23/24 lhk. 117	Vabariigi Valitsuse poolt 2. veebruaril 1925 a. vastu võetud	<i>Kaitseväe põhikirja.</i>	m. RT 150 — 1925	

1925. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
29/30 lhk. 115	Sõjaministeeriumi määrus	<i>Mobilisatsiooni korral kaitseväe teenistusse kokkukutsutud kodanikkudelt kaasa toodud ihukatte varustusasjade eest tasumaksmise kohta.</i>	a. RT 65 — 1928
35 lhk. 169	Riigikogu poolt 19. veebruaril 1925 a. vastu võetud	<i>1925 aastal tegelikku kaitseväeteenistusse võtmise ja sellest vabastamise seaduse muutmise seadus.</i>	a. RT 19 — 1926
45/46 lhk. 205	Vabariigi Valitsuse poolt 3. septembril 1924 a. vastu võetud seadlus	<i>S. s. koogu XV raamatu art. 731 muutmise kohta (Sõjakooli lõpetajate varustuse asjus).</i>	a. RT 19 — 1926
45/46 lhk. 205	Vabariigi Valitsuse poolt 16. veebruaril 1925 a. antud	<i>Kindralstaabi ohvitseride kutseliigi komplekteerimise seadlus.</i>	
45/46 lhk. 206	Vabariigi Valitsuse poolt põhiseaduse § 81 põhjal 27. veebruaril 1925 a. antud	<i>Kaitseväe mittemakant ametikohtade kohustetäitjate palgaseadlus.</i>	
45/46 lhk. 206	Vabariigi Valitsuse poolt 27. veebr. 1925 a. vastu võetud	<i>Kaitseväe ohvitseride teenistuskäigu seadluse sõjaväe ametnikkude peale laenuandmise seadlus.</i>	
45/46 lhk. 207	Vabariigi Valitsuse poolt 27. veebruaril 1925 a. antud	<i>Kaitseväe kraamiga varustamise seadlus.</i>	t. RT 19 — 1926 t. ja õ. RT 57 — 1926 õ. RT 79 — 1926 m. RT 95 — 1926 RT 70 — 1927 RT 88 — 1927 RT 25 — 1928
49/50 lhk. 244	Vabariigi Valitsuse otsus 23. märtsist 1925 a.	<i>(E. Punase Risti seltsi põhikirja täiendamine).</i>	
57/58 lhk. 310	Riigikogu poolt 30. märtsil 1925 a. vastu võetud	<i>Riigiteenijate ametisõitude tasuseaduse muutmise seadus.</i>	m. RT 54 — 1927
59/60 lhk. 317	Riigikogu poolt 2. aprillil 1925 a. vastu võetud	<i>Riigiteenistuse seadluse maksumapanemise elusilükkamise seadus.</i>	
65/66 lhk. 348	Siseministri käsukiri nr. 15, 20. apr. 1925 a.	<i>(Saaremaa ühes Kuresaare linnaga alluvuse kohta Saaremaa maleva päälükule)</i>	m. RT 77 — 1928
69/70 lhk. 361	Vabariigi Valitsuse otsused 6. aprillist 1925 a.	<i>(Vabadussõjast osavõtnud kaitseväelastele rahalise autasu määramise kohta).</i>	
71/72 lhk. 376	Siseministri käsukiri nr. 16, 25. aprillist 1925 a.	<i>(Harju-, Lääne- ja Järvamaa alluvuse tsiviilvalitsemise korras äramääramine).</i>	a. RT 77 — 1928
81/82 lhk. 407	Vabariigi Valitsuse poolt 24. aprillil 1925 a. vastu võetud	<i>Väeosa säästvara seadlus.</i>	a. RT 70 — 1927

1925. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
81/82 lhk. 405	Vabariigi Valitsuse poolt 24. aprillil 1925 a. vastu võetud	<i>Kaitseväelaste korteriga varustamise seadlus.</i>	m. RT 6 — 1926 RT 9 — 1928 a. RT 29 — 1929	
99/100 lhk. 465	Riigikogu poolt 5. juunil 1925 a. vastu võetud	<i>Vabadussõjast osavõtnud kaitseväelaste autasu seaduse muutmise seadus.</i>		
107/108 lhk. 586	Riigikogu poolt 19. juunil 1925 a. vastu võetud	<i>Eesti Vabadussõjas langenud Eesti sõdurite sõjavälja haudade korrashoidmise seadus.</i>		
109/110 lhk. 593	Riigikogu poolt 19. juunil 1925 a. vastu võetud	<i>Kaitseväelaste korteriga varustamise mää- ruse tühistamise seadus.</i>		
109/110 lhk. 594	Riigikogu poolt 19. juunil 1925 a. vastu võetud	<i>Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioniseaduse muutmise seadus.</i>		V. käes. käsir. lhk. 176
109/110 lhk. 593	Riigikogu poolt 19. juunil 1925 a. vastu võetud	<i>Vabaduse Risti annetamise lõpetamise seadus.</i>		
109/110 lhk. 594	Riigikogu poolt 19. juunil 1925 a. vastu võetud	<i>Noortemeele sõjakooli kasvandikkudeks vastuvõtmise seaduse muutmise seadus.</i>	m. RT 43 — 1926 a. RT 41 — 1927 RT 52 — 1928	
117/118 lhk. 806	Vabariigi Valitsuse poolt 22. juunil 1925 a. kin- nitatud	<i>Riigiteenistuse seaduse § 12 käsitamise juhtnõõrid.</i>		
119 lhk. 813	Vabariigi Valitsuse poolt 22. juunil 1925 a. antud seadlus	<i>Aktiivteenistusest vabastatud kaitseväge ohvitseride vormi kandmise aluste ja korra kohta.</i>		
119 lhk. 814	Vabariigi Valitsuse poolt 3. juulil 1925 a. antud	<i>Reserv- ja maakaitseväelaste kraamiga varustamise seadlus.</i>	m. RT 95 — 1926	V. käes. käsir. lhk. 160
119 lhk. 814	Vabariigi Valitsuse poolt 6. detsembril 1921 a. vastu võetud seaduse nr. 1 alusel 26. juunil 1925 a. antud	<i>Sõjaside korraldamise seadlus.</i>		
150 lhk. 934	Vabariigi Valitsuse poolt 5. augustil 1925 a. vastu võetud	<i>Kaitseväe põhikirja § 11 muudatus (kuudas tugeda kaitseväe ametikohtadel teenimine).</i>		
161/162 lhk. 969	Vabariigi Valitsuse poolt 25. septembril 1925 a. antud	<i>Vabadussõja mälestamise kapitali põhi- määrused.</i>		
165/166 lhk. 978	Vabariigi Valitsuse poolt 14. oktoobril 1925 a. vastu võetud	<i>Kaitseväge distsipliinar-koristuste seadlus.</i>		
177/178 lhk. 1033	Vabariigi Valitsuse poolt 4. novembril 1925 a. vastu võetud	<i>Politseiasutuste kujundamise määrus.</i>	t. RT 41 — 1926 RT 45 — 1926 RT 49 — 1926 m. ja t. RT 32 — 1927 t. RT 33 — 1927 RT 8 — 1928 RT 66 — 1928	

1925. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	uudatused	Märkmed
183/184 lhk. 1053	Riigikogu poolt 13. novembril 1925 a. vastu võetud	<i>Rahalise autasu seadus.</i>	t. RT 97 — 1928 k. RT 20 — 1929
199/200 lhk. 1153	Riigikogu poolt 18. detsembril 1925 a. vastu võetud	<i>Autasumaa tarvitamise seadus.</i>	
199/200 lhk. 1154	Riigikogu poolt 18. detsembril 1925 a. vastu võetud	<i>1926 aastal tegelikku kaitserüeternistusse võtmise ja sellest vabastamise seadus.</i>	
1926. aastal.			
1 lhk. 1	Riigikogu poolt 10. detsembril 1925 a. vastu võetud	<i>Tööstuslike koolide seadus.</i>	m. RT 43 — 1926
1 lhk. 7	Riigikogu poolt 15. detsembril 1925 a. vastu võetud	<i>Majanduskoolide seadus.</i>	m. RT 43 — 1926
3 lhk. 35	Vabariigi Valitsuse otsus 7. detsembrist 1925 a.	<i>(Autasuks annetatud talude kinnitamine).</i>	m. RT 17 — 1926
6 lhk. 57	Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 1926 a. antud	<i>Kaitserüelaste korteriga varustamise seadluse osalise muutmise seadlus.</i>	k. RT 29 — 1929
9 lhk. 73	Vabariigi Valitsuse poolt 22. jaanuaril 1926 a. antud määrus	<i>Mobilisatsiooni korral kodanikkudelt sundlikult kaitseräkke võetavate mehaaniliste veo- ja liikumisvahendite liigitamise ja nende eest rahatasu maksmise kohta.</i>	a. RT — 1929
9 lhk. 76	Vabariigi Valitsuse poolt 27. jaanuaril 1926 a. vastu võetud	<i>Politseiasutuste koosseisude kujundamise määrus.</i>	t. RT 15 — 1926 a. RT 27 — 1927
10 lhk. 81	Vabariigi Valitsuse poolt 29. jaanuaril 1926 a. antud	<i>Mobilisatsiooni korral kohalikkudelt elanikkudelt kaitseräkke võetud hobuste, veoabinõude ja hobuseriistade hindade kohta käiva määruse täiendus.</i>	k. RT — 1929
15 lhk. 129	Vabariigi Valitsuse poolt 17. veebruaril 1926 a. vastu võetud	<i>Politseiasutuste koosseisude kujundamise määruse täiendav määrus.</i>	k. RT 27 — 1927
19 lhk. 173	Vabariigi Valitsuse poolt 12. veebruaril 1926 a. antud	<i>Kaitserüe kraamiga varustamise seadluse täiendamise seadlus.</i>	m. RT 25 — 1928
19 lhk. 173	Vabariigi Valitsuse poolt 12. veebruaril 1926 a. antud	<i>Kaitserüe seadluste kogu XV raamatu art. 731 muutmise seadlus.</i>	

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
24 lhk. 221	Vabariigi Valitsuse poolt 19. veebruaril 1926 a. antud	<i>Kaitseräe kütte ja valgustusega varustamise seadlus.</i>	
31 lhk. 293	Riigikogu poolt 25. märtsil 1926 a. vastuvõetud	<i>Õppur-sõduritele maksuta õppcabinõude muretsemise seaduse täiendamise seadus</i>	
32 lhk. 315	Riigikogu poolt 26. märtsil 1926 a. vastuvõetud	<i>Küütide seadus.</i>	t. RT 61 — 1926
41 lhk. 461	Vabariigi Valitsuse otsus 21. aprillist 1926 a.	<i>(Politsei prefektuuride tegevusepiirkondade kinnitamise kohta).</i>	
43 lhk. 473	Riigikogu poolt 25. märtsil 1926 a. vastuvõetud	<i>Kaitseräetecnistuse seadus.</i>	t. RT 58 — 1926 RT 100 — 1926 m. RT 54 — 1927 RT 1 — 1928 t. RT 51 — 1928 m. RT 12 — 1929
45 lhk. 601	Vabariigi Valitsuse otsus 12. maist 1926 a.	<i>(Politseikomissaride ja politsei abikomissaride tegevusepiirkondade kinnitamise kohta).</i>	a. RT 33 — 1927 m. RT 8 — 1928 RT 66 — 1928
47 lhk. 633	Vabariigi Valitsuse poolt 26. mail 1926 a. vastu võetud täiendav määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	
49 lhk. 650	Kohtumistri määrus (3. juunist 1926 a. nr. 5)	<i>Karistusteadele kogumise kohta.</i>	a. RT 79 — 1927
49 lhk. 650	Sise- ja Sõjaministri poolt 19. mail 1926 a. antud juhtnõõrid	<i>Karistuste ja kohtupidamise muutmise seaduse juurde mõnesuguste sätete asjus ja politsei kujundamise määruse §§ 63 ja 64 käsitamiseks kaitseväelaste suhtes.</i>	
51 lhk. 662	Vabariigi Valitsuse poolt 4. juunil 1926 a. vastu võetud juhtnõõrid	<i>Ametnikkude reservi korralduse kohta.</i>	
53 lhk. 677	Vabariigi Valitsuse otsus 11. juunist 1926 a.	<i>(Riigiteenistuse seaduse § 42 käsitamise juhtnõõride täiendamise kohta).</i>	
54 lhk. 690	Vabariigi Valitsuse poolt 18. juunil 1926 a. vastu võetud	<i>Kaitseseisukorra osalise kaotamise määrus.</i>	t. RT 14 — 1927
57 lhk. 721	Vabariigi Valitsuse poolt 21. mail 1926 a. antud	<i>Väeosa lipu seadlus.</i>	
57 lhk. 723	Vabariigi Valitsuse poolt 4. juunil 1926 a. antud	<i>Kaitseväest võtja prakeeritud hobuste müügi seadlus.</i>	
57 lhk. 723	Vabariigi Valitsuse poolt 21. juunil 1926 a. kinnitatud	<i>Kaitseväe kraamivarustuse tabel nr. 3 (kalettide varustus).</i>	õ. RT 79 — 1926

V. käes.
käsir.
lhk. 5

1926. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed	
57 lhk. 722	Vabariigi Valitsuse poolt 16. juunil 1926 a. vastu võetud	<i>Vabalussõja ajaloo komitee seadlus.</i>	m. RT 58 — 1928	
58 lhk. 726	Vabariigi Valitsuse poolt 30. juunil 1926 a. vastu võetud täiendav määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	t. RT 4 — 1927 (t. RT-s avaldatud ei ole — v. käes. käsik. lhk. 196)	V. käes. käsir. lhk. 195
58 lhk. 729	Töö-hoolekandeministree- riumi täiendav määrus (29. juunist 1926 a.)	<i>Sõjainvaliidide järelravitsuse korra kohta.</i>		V. käes. käsir. lhk. 193
59 lhk. 745	Kohtuminstri poolt 11. maist 1926 a. antud	<i>Saateteenistuse määrustik.</i>	m. RT 55 — 1928 t. RT 18 — 1929	
61 lhk. 794	Vabariigi Valitsuse poolt 23. juulil 1926 a. küütide seaduse § 1 põhjal vastu- võetud määrus	<i>Küüdi nõudmise või tarvitamise lähema korra kohta.</i>		
77 lhk. 901	Vabariigi Valitsuse poolt 22. oktoobril 1926 a. kin- nitatud	<i>Veotariif nr. 43. Kaitseväge, piirivalve, kaitseliidu ja nende varanduste redu.</i>	t. RT 2 — 1927 a. RT 102 — 1928	
79 lhk. 911	Õiendus	<i>(Kadettide varustuse tabeli kohta).</i>		
81 lhk. 921	3. novembril 1926 a. Vabariigi Valitsuse poolt antud määrus	<i>Soodustuste kohta, mida antakse kaitse- väeteenistuse kohuste täitmisel noormees- tele, kes enne sunniga teenima astumist väljaspool kaitseväge saanud kaitseväge- lise ettevalmistuse.</i>	a. RT 6 — 1928	
81 lhk. 921	Riigikogu poolt 5. no- vembril 1926 a. vastu võetud	<i>Kaitsevägeosade ja -asutuste alla võetud ruumide üürinormide maksvuse pikenda- mise seadus.</i>		
82 lhk. 925	10. novembril 1926 a. Vabariigi Valitsuse poolt Kaitseväeteenistuse sea- duse § 6 põhjal kinnitatud määrus	<i>Sõjalise kasvatuse ja õppuse teostamise ja kontroleerimise kohta õppeasutustes.</i>	(t. RT-s avalda- tud ei ole — v. käes. käsir. lhk. 112).	V. käes. käsir. lhk. 110
87 lhk. 953	Riigikogu poolt 18. no- vembril 1926 a. vastu- võetud	<i>Rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse muutmise seadus.</i>		V. käes. käsir. lhk. 172
89 lhk. 966	Vabariigi Valitsuse otsus 17. novembrist 1926 a.	<i>(Sõjaseaduse maksvuse tähtaaja äramää- ramine.)</i>	t. RT 14 — 1927 RT 115 — 1927 RT 105 — 1928 RT 60 — 1929	
95 lhk. 989	Vabariigi Valitsuse poolt 5. novembril 1928 a. antud	<i>Kaitseväge rahuaege seaduse muutmise seadlus.</i>		
95 lhk. 990	Vabariigi Valitsuse poolt 8. detsembril 1926 a. antud	<i>Kaitseväge kraamiga varustamise seadluse muutmise seadlus.</i>	m. RT 70 — 1927	

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
95 lhk. 992	Vabariigi Valitsuse poolt 8. detsembril 1926 a. antud	<i>Reserv- ja maakaitsevõelaste kraamiga varustamise seadluse muutmise seadlus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 160
98 lhk. 1019	Riigikogu poolt 17. detsembril 1926 a. vastu võetud	<i>Riigiametnikkude, -teenijate ja -töölise pühade lisatasu seadus.</i>	k. RT 27 — 1927
100 lhk. 1039	Riigikogu poolt 16. detsembril 1926 a. vastu võetud	<i>Karistuse määrused kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus.</i>	m. RT 51 — 1928
100 lhk. 1040	Riigikogu poolt 17. detsembril 1926 a. vastu võetud	<i>Riigiteenistusest vabastamise puhul palga edasimaksmise seadus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 199
1927. aastal.			
2 lhk. 27	Tariifinõukogu otsus 21. detsembrist 1926 a.	<i>Sõjaväe veo tariif nr. 43 maksma hakkamise tähtaja ja nr. 23 maksvuse tähtaja pikendamise kohta.</i>	
4 lhk. 45	Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 1927 a. vastu võetud täiendav määrus	<i>Isikutunnistuste kohta.</i>	V. käes. käsir. lhk. 195
7 lhk. 81	Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 1927 a. Kaitseväeteenistuse seaduse § 46 põhjal kinnitatud	<i>Haiguste ja kehaliste puuduste nimekiri lit. „A.“</i>	V. käes. käsir. lhk. 100
14 lhk. 141	Riigikogu juhatuse teadaanne	<i>(Kaitseisukorra maksvuse tähtaja kindlendamise kohta).</i>	t. RT 115 — 1927 RT 105 — 1928 RT 60 — 1929
27 lhk. 353	Riigikogu poolt 8. märtsil 1927 a. vastu võetud	<i>Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seadus.</i>	t. RT 37 — 1927 m. RT 38 — 1927 RT 113 — 1927 t. RT 46 — 1928 RT 76 — 1928 m. RT 26 — 1929
32 lhk. 448	Vabariigi Valitsuse poolt 25. märtsil 1927 a. vastu võetud	<i>Politseiasutuste kujundamise määruse muutmise määrus.</i>	
32 lhk. lhk. 448 ja 449	Vabariigi Valitsuse otsused 25. märtsist 1927 a.	<i>(Prefektuuride ja abiprefektuuride piirkondade kohta).</i>	
33 lhk. 475	Vabariigi Valitsuse otsus 25. märtsist 1927 a.	<i>(Politseikomissariide ja politsei abikomissariide tegevusepiirkondade kindlaksmääramise kohta).</i>	m. RT 8 — 1928 RT 66 — 1928

1927. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
34 lhk. 492	Vabariigi Valitsuse poolt 31. märtsil 1927 a. riigiteenistuse seaduse § 13 põhjal vastu võetud	<i>Ametnikkude reservi korraldus.</i>	
36	Vabariigi Valitsuse poolt 30. märtsil 1927 a. Kaitseväeteenistuse seaduse § 46 põhjal kinnitatud	<i>Haiguste ja kehaliste puuduste nimed kirjutatud lit. „B“.</i>	V. käes. käsir. lhk. 107
37 lhk. 522	Vabariigi Valitsuse poolt 9. aprillil 1927 a. vastu võetud juhtnõõrid	<i>Ülemääraliste riigiteenijate koosseisude ja tasude määramiseks.</i>	a. RT 76 — 1928
37 lhk. 523	Vabariigi Valitsuse otsus 5. aprillist 1927 a.	<i>(Vabaluksõja ajal kaitseväes teeninute ja katse sooritanute tagavaraväkke arvamise kohta).</i>	V. käes. käsir. lhk. 115
38 lhk. 525	Riigikogu poolt 9. aprillil 1927 a. vastuvõetud	<i>Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse muutmise seadus.</i>	
41 lhk. 565	Vabariigi Valitsuse poolt 30. märtsil 1927 a. antud	<i>Kaitseväe ohvitseride teenistuskäigu seadluse muutmise seadlus.</i>	
41 lhk. 565	Vabariigi Valitsuse poolt 1. aprillil 1927 a. antud	<i>Sõjakooi kasvandikkude vastuvõtmise ja vabastamise seadlus.</i>	a. RT 52 — 1928
41 lhk. 567	Vabariigi Valitsuse poolt 15. märtsil 1927 a. antud	<i>Koosseisude vähendamise tõttu teenistusest vabastatud kaitseväelastele teenistustasu edasimaksmise seadlus.</i>	
51 lhk. 689	Kaitse- ja Siseministri poolt 18. veebruaril 1927 a. antud juhatuskiri	<i>Kaitseväeteenistuse- ja tööteenistusekohustustikkude kodanikkude arvestamiseks.</i>	V. käes. käsir. lhk. 117
52 lhk. 715	Sõja- ja Siseministri poolt 12. mail 1927 a. antud määrus	<i>Reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks.</i>	(t. RT-s avaldatud ei ole — v. käes. käsir. lmk. 154).
53 lhk. 717	Riigikogu poolt 20. mail 1927 a. vastuvõetud	<i>Perekonna abiraha seaduse muutmise seadus.</i>	
54 lhk. 742	Riigikogu poolt 20. mail 1927 a. vastuvõetud	<i>Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õiguste kaotamise muutmise seadus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 201
54 lhk. 744	Riigikogu poolt 20. mail 1927 a. vastuvõetud	<i>Riigiteenijate ametisõitude tasu seaduse muutmise seadus.</i>	t. RT 27 — 1928
63 lhk. 830	Sõja- ja Siseministri poolt 13. juunil 1927 a. antud määrus	<i>Käsituseväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks Sõjaminiistri korraldusel.</i>	V. käes. käsir. lhk. 148
70 lhk. 940-2	Vabariigi Valitsuse poolt 1. aprillil 1927 a. vastu võetud	<i>Üksiku väeosa majapidamise seadlus.</i>	m. ja t. RT 88 — 1927 t. RT 36 — 1929
79 lhk. 983	Kohtuministri määrus (19. aug. 1927 a. nr. 2)	<i>Karistusteadete kohta.</i>	t. RT 47 — 1929

1927. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
88 lhk. 1033	Vabariigi Valitsuse poolt 10. augustil 1927 a. antud	<i>Jungidega mereväe osalise komplekteerimise korra muutmise seadlus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 85.
88 lhk. 1033	Vabariigi Valitsuse poolt 27. juulil 1927 a. antud	<i>Üksiku väeosa majapidamise seadluse muutmise seadlus.</i>	
88 lhk. 1034	Vabariigi Valitsuse poolt 24. augustil 1927 a. antud	<i>Kaitseväge kraamiga varustamise seadluse muutmise seadlus.</i>	
88 lhk. 1034	Vabariigi Valitsuse otsus 1. aprillist 1927 a.	<i>(Üksiku väeosa majapidamise seadluse tarvituselevõtmisest 1. soomr. ja 6. jal. rügementides).</i>	
96 lhk. 1063	Vabariigi Valitsuse otsus 19. oktoobrist 1927 a.	<i>(Kodanikkude kaitseväeteenistusse vastuvõtmise tähtaegade muutmise kohta 1928 a. kutsealuste suhtes).</i>	
98 lhk. 1069	Riigikogu poolt 11. oktoobril 1927 a. vastu võetud	<i>Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevägele võtmise seadlus.</i>	t. RT 103 — 1927 RT 59 — 1929 t. (RT-s avaldatud ei ole — v. k. käsir. lhk. 250)
101 lhk. 1093	Vabariigi Valitsuse otsus 12. oktoobrist 1927 a.	<i>(Ajateenijate vabastamise kohta kaitseväge-teenistusest).</i>	
101 lhk. 1093	Vabariigi Valitsuse poolt 2. novembril 1927 a. antud	<i>Kaitseväge sanitaarvarustuse seadlus.</i>	
103 lhk. 1110	Riigikogu poolt 10. novembril 1927 a. vastu võetud	<i>Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitsevägele võtmise seadluse rikkumise kohta käivate karistusmääruste seadlus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 253
112 lhk. 1213	Vabariigi Valitsuse poolt 25. novembril 1927 a. antud	<i>Surnud üleajateenijate matmise kulude katmise ja nende perekondade toetamise seadlus.</i>	k. RT 19 — 1928
112 lhk. 1213	Vabariigi Valitsuse poolt 7. detsembril 1927 a. kinnitatud	<i>Vabariigi ohvitseridekogude põhikiri.</i>	
112 lhk. 1224	Vabariigi Valitsuse poolt 7. detsembril 1927 a. kinnitatud	<i>Kaitseväge üleajateenijatekogude põhikiri.</i>	(t. RT 71 — 1928 Piirivalve suhtes)
113 lhk. 1232	Riigikogu poolt 9. detsembril 1927 a. vastu võetud	<i>Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seadluse muutmise seadus.</i>	
115 lhk. 1247	Riigikogu poolt 16. detsembril 1927 a. vastu võetud	<i>Riigi Teataja seadus.</i>	
115 lhk. 1266	Riigikogu poolt 16. detsembril 1927 a. vastu võetud otsus	<i>(Kaitseesisukorra maksvuse tähtaja pikendamise kohta).</i>	t. RT 105 — 1928 RT 60 — 1929

1928. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülj	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
1928. aastal.			
1 lhk. 1	Riigikogu poolt 16. detsembril 1927 a. vastuvõetud	<i>Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seadus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 5
2 lhk. 5	Riigikogu poolt 16. detsembril 1927 a. vastuvõetud	<i>Rahva tervishoiu korraldamise seadus. (Ka kaitseväe arstide, farmatseütide ja arstlike personali kohta).</i>	
6 lhk. 56	Vabariigi Valitsuse poolt 11. jaanuaril 1928 a. antud	<i>Kaitseväeteenistuse kohuste täitmisel antavate soodustuste määrus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 113
6 lhk. 57	Vabariigi Valitsuse poolt 13. jaanuaril 1928 a. vastuvõetud	<i>Laagri-, manööveri- ja navigatsioonipäevarahade seadluse muutmise seadlus.</i>	
8 lhk. 65	Vabariigi Valitsuse otsus 18. jaanuarist 1928 a.	<i>(Politseikomisaride tegevusepiirkonna muutmise asjus).</i>	
9 lhk. 67	Vabariigi Valitsuse poolt 20. jaanuaril 1928 a. vastuvõetud	<i>Kaitseväelaste korteriga varustamise seadluse muutmise seadlus.</i>	k. RT 29 — 1929
17 lhk. 143	Vabariigi Valitsuse poolt 15. veebruaril 1928 a. antud	<i>Kaitseväe kõrgemate ohvitseride riviüksuste eri-nimekirjadesse määramise seadlus.</i>	
19 lhk. 155	Vabariigi Valitsuse poolt 22. veebruaril 1928 a. antud	<i>Ülejateenijate teenistusseadlus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 91
25 lhk. 222	Vabariigi Valitsuse otsus 9. märtsist 1928 a.	<i>(Kaitseväe kraamivarustuse tabel nr. 7 — Ohvitseride ja kv. ametnikkude varustus. Kaitseväe kraamivarustuse tabel nr. 8 — Ülejateenijate varustus).</i>	
27 lhk. 266	Riigikogu poolt 22. märtsil 1928 a. vastuvõetud	<i>Rüügteenijate ametisõitute tasuseaduse muutmise seadus.</i>	
29 lhk. 280	Riigikogu poolt 22. märtsil 1928 a. vastuvõetud	<i>Sõjaväeosade ja -asutuste alla võetud ruumide üüriseaduse muutmise seadus.</i>	
33 lhk. 311	Vabariigi Valitsuse poolt 31. märtsil 1928 a. vastuvõetud	<i>Ohvitseride aukohtute seadlus.</i>	
40 lhk. 400	Tariifinõukogu otsus 27. aprillist 1928 a.	<i>Raudteede ja veeteede otseühenduse tariifi nr. 59 ja veeteede tariifide nr. 60 ja nr. 61 maksmapanemise kohta.</i>	m. ja t. RT 46 — 1929
41 lhk. 412	Riigikogu poolt 8. mail 1928 a. vastuvõetud	<i>Sõjaoludes teadmata kadunute surmaktunnustamise tähtaja lühendamise seadus.</i>	
45 lhk. 471	Riigikogu poolt 22. mail 1928 a. vastuvõetud	<i>Tempelmaksu seadus.</i>	t. RT 58 — 1928
			V. käes. käsir. lhk. 198

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
46 lhk. 511	Riigikogu poolt 23. mail 1928 a. vastuvõetud	<i>Riigiasutuste koosseisule ja riigiteenijate palkade seaduse täiendamise seadus.</i>	
51 lhk. 591	Riigikogu poolt 25. mail 1928 a. vastuvõetud	<i>Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus karistuse määruste muutmise seadus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 199 ja 200
52 lhk. 611	Vabariigi Valitsuse poolt 6. juunil 1928 a. antud	<i>Ohvitseride ettevalmistamise seadlus.</i>	(t. RT-s avaldatud ei ole — v. käes. käsir. lhk. 98).
55 lhk. 643	Vabariigi Valitsuse poolt 25. mail 1928 a. vastuvõetud määrustik	<i>Kaitseväe vedude korraldamiseks raud- ja veeteedel (Veomäärustik).</i>	t. RT 18 — 1929
58 lhk. 753	Vabariigi Valitsuse poolt 3. juulil 1928 a. antud	<i>Vabadussõja ajaloo komitee seadluse muutmise seadlus.</i>	
58 lhk. 755	Raha- ja Kohtuministri juhtnõõrid	<i>Dokumentide ja paberite tempelmaksimise korra kohta.</i>	
65 lhk. 797	Sõjaministri määrus (22. juunist 1928 a. nr. 9.)	<i>Kaitseväe kokkukutsumise puhul kogumiskohta ilmunud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelaste poolt kaasa toodud toidu ja varustuse eest tasumaksimise kohta.</i>	
65 lhk. 798		<i>Hinnakiri käsutus-, reserv- ja maakaitseväelaste poolt kaasa toodud varustusele.</i>	
66 lhk. 805	Vabariigi Valitsuse otsus 25. juulist 1928 a.	<i>(Politseikomisaride tegevusepiirkondade muutmise asjus).</i>	
76 lhk. 885	Vabariigi Valitsuse poolt 12. septembril 1928 a. vastuvõetud juhtnõõrid	<i>Ülemääraliste riigiteenijate koosseisude ja tasude määramiseks ja ajutiste tööjõudude palkanamiseks.</i>	
77 lhk. 893	Siseministri määrus nr. 2155-a, 19. septembrist 1928 a.	<i>(Noorsõdurite kogumispunkti ihumise ja tegelikku kaitseväeteenistusse ärasaatmise päeval sulgeda alkoholsete jookide müük Petseri linnas ja Petseri raudteejaamas).</i>	
77 lhk. 893	Siseministri määrus nr. 2278-a, 19. septembrist 1928 a.	<i>(Nagu eelminegi — Kuresuure linna kohta).</i>	
77 lhk. 894	Siseministri käsukiri 19. septembrist 1928 a.	<i>(Kaitseesiskorra alla kuuluvate kohtade alluvusest tsiviilvalitsemise korras).</i>	t. RT 2 — 1929 m. RT 22 — 1929
94 lhk. 1041	Riigikogu poolt 6. novembril 1928 a. vastuvõetud	<i>Veneaegsete pensionäride toetusraha nõudmise tähtaaja pikendamise seadus.</i>	
97 lhk. 1073	Vabariigi Valitsuse otsus 21. novembril 1928 a. antud	<i>Kaitseväelaste rahalise autasu seadlus.</i>	

1928. a.

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
98 lhk. 1085	Riigikogu poolt 22. novembril 1928 a. vastuvõetud	<i>Rahvaväluste ja nende perekondade pensioni seaduse muutmise seadus.</i>	
102 lhk. 1133	Vabariigi Valitsuse poolt 23. novembril 1928 a. vastu võetud erivotariif nr. 71	<i>Kaitseväge, piirivalve, kaitseviidu ja nende varanduse veoks.</i>	m. RT 51 — 1929
105 lhk. 1201	Riigikogu poolt 21. detsembril 1928 a. vastuvõetud	<i>Otsus (Kaitseisukorra maksvuse tähtaaja pikendamise asjas).</i>	t. RT 60 — 1929
105 lhk. 1202	Siseministri määrus nr. 3445-a	<i>(Alkoholsete jookide müügi ajutiselt sulgemise kohta Petseris).</i>	
1929. aastal.			
2 lhk. 15	Siseministri käsukiri nr. 2/3764, 28. detsembrist 1928 a.	<i>(Diviisiülemate asetäitjate kohta)</i>	m. RT 22 — 1929
5 lhk. 67	Siseministri määrus nr. 3619-a, 11. jaan. 1929 a.	<i>(Alkoholsete jookide müügi ajutiselt sulgemise kohta Petseris).</i>	
12 lhk. 107	Riigikogu poolt 29. jaanuaril 1929 a. vastuvõetud	<i>Riigi kunsttööstusekooli seadus.</i>	
17 lhk. 147	Vabariigi Valitsuse poolt 19. veebruaril 1929 a. vastuvõetud	<i>Kindral Laidoneri nimelise invaliidide kapitali määruse § 8 muutmise määrus.</i>	
18	Vabariigi Valitsuse otsusega 10. oktoobrist 1928 a. kinnitatud	<i>Garnisoni määrustik.</i>	
20 lhk. 159	Riigikogu poolt 28. veebruaril 1929 a. vastuvõetud	<i>Sõjakohtute seaduse muutmise seadus.</i>	
20 lhk. 160	Riigikogu poolt 28. veebruaril 1929 a. vastuvõetud	<i>Riigiteenijate teenistusevanuse lasu seadus.</i>	
22 lhk. 183	Siseministri käsukiri nr. 3/4829, 4. märtsist 1929 a.	<i>(II diviisi ülema ja II diviisi ülema asetäitja muudatus Siseministri käsukirjade nr. 1/2285 ja nr. 2/3765 suhtes).</i>	
26 lhk. 217	Riigikogu poolt 14. märtsil 1929 a. vastuvõetud	<i>Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palgade seaduse muutmise seadus nr. 4.</i>	õ. RT 54 — 1929

Riigi Teataja nr. ja lehekülg	Kelle poolt, millal ja mis asjus antud	Muudatused	Märkmed
28 lhk. 255	Riigikogu poolt 19. märtsil 1929 a. vastuvõetud	<i>Vabariigi Valitsuse ja ministriumide korrallamise seadus.</i>	t. RT 62—1929
29 lhk. 265	Vabariigi Valitsuse poolt 20. märtsil 1929 a. antud	<i>Kaitsevõelaste korteriga varustamise seadlus.</i>	
30 lhk. 279	Riigikogu poolt 26. märtsil 1929 a. vastuvõetud	<i>Jõuvankrite seadus.</i>	õ. RT 37 — 1929 t. RT 45 — 1929
32 lhk. 325	Riigikogu poolt 26. märtsil 1929 a. vastuvõetud	<i>Kaitsevõelaste ja nende perekondade pensioniseaduse põhjal määratud pensionide kõrgendamise seadus.</i>	V. käes. käsir. lhk. 186
35 lhk. 417	Vabariigi Valitsuse otsus 3. veebruarist 1928 a.	<i>(Üksiku väeosa majapüdamise seadlus katsena turvitusele võtta mõnes väeosas 1928/1929 eelarveaastu kestvusel).</i>	
35 lhk. 417	Vabariigi Valitsuse otsus 12. septembrist 1928 a.	<i>(Üksiku väeosa majapüdamise seadlus panna maksma mõnes väeosas I. 10. 1928 kuni I. 4. 1930).</i>	
35 lhk. 418	Vabariigi Valitsuse otsus 8. veebruarist 1929 a.	<i>(Üksiku väeosa majapüdamise seadlus jätta maksma I. jul. ja I. soomusr. rügementides kuni I. 4. 1930).</i>	
37 lhk. 461	Jõuvankrite seaduse trüki-vea õiendus		
40 lhk. 498	Kaitse-, Kohtu- ja Siseministri poolt 6. aprillil 1929 a. antud juhatuskiri	<i>Kodanikkude alalise kaitsevõlke suun- aega teenima võtmise alal.</i>	V. käes. käsir. lhk. 36
45 lhk. 585	Teedeministrilt 26. aprillil 1929 a. antud	<i>Jõuvankrite seaduse elluviimise määrused.</i>	
46 lhk. 601	Vabariigi Valitsuse poolt 8. mail 1929 a. kinnitatud	<i>Veeeteede tariifide nr. nr. 59, 60 ja 61 muutmise ja täiendamise määrus.</i>	
51 lhk. 660	Tariifi nõukogu otsus 24. maist 1929 a.	<i>Kaubaveotariif nr. 66, eriveotariif nr. 71 ja reisijateveotariif nr. 41 muutmise ja täiendamise kohta.</i>	
56 lhk. 689	Riigikogu poolt 26. märtsil 1929 a. vastu võetud	<i>Kriminaalseadustik.</i>	
59 lhk. 777	Vabariigi Valitsuse poolt 14. juunil 1929 a. antud	<i>Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kontroleerimise teostamise määrus.</i>	
60 lhk. 789	Vabariigi Valitsuse otsus 25. juunist 1929 a.	<i>(Pikendada kaitseesiskorra maksuvse tähtaeg RT 54 — 1926 avaldatud määruses tähendatud ulatuses kuni 30.11.29.)</i>	
62 lhk. 797	Vabariigi Valitsuse poolt 29. juunil 1929 a. vastu võetud määrus	<i>Vabariigi Valitsuse ja ministriumide korrallamise seaduse tervis ulatuses maksmapanemise kohta.</i>	

